ALMANAQUE HEBREO

VIDA HABANERA

TOMO DECIMOQUINTO

●

DIRECTORES:

S. M. KAPLAN y A. J. DUBELMAN

●

5718 SEPTIEMBRE 1957
Habana, Cuba

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

Los Precios Fijos S.A.

REINA AGUILA ESTRELLA

די אידישע אייגנטימער פון באקאנטן

ר ע פ א ר ט א מ ע נ ט - ס ט א ר

ל א ס פ ר ע ס י א ס פ י כ א ס

באגריסן צום נייעם יאר די בריטע אידישע

קונדשאפט דער אידישער קאלאניע ווי

די אידן פון דער גאנצער וועלט:

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Los Precios Fijos S.A.

REINA AGUILA ESTRELLA

ר ע י נ א — א ג י ל א — ע ס ט ר ע י א

ה א ו א נ א

INDICE DE LOS ANUNCIANTES

PAG.

— A —

Asociación Femenina Hebrea 251
Artistas Unidos 75-C
Air France ..... Cromo
Azze Hosiery Mills 189
Adath Israel, Kehila 246
Ambar Motors Corp. 135
Amadeo, Calzado 190
Aseol (Cre-Lan) .....
American Meat Market 266
American Sewing Machine 279
Alvarez, Antonio .....
Almacenes 361 324
Ariguanabo, Comp. Text. 16

— B —

Bacardí ..... Cromo
Brisas del Mar 134
Battisti, Amleto 126
Bank, The First National City 63
Berezdivin Hnos. 263
Bigelman, S. y Cía. 307
Bigelman, S. A. 292
Bloch y Cía. 295
Bank of Canada, Royal 25-C
Bank, the Trust Comp. .....
Banco Continental 152
Bank of Nova Scotia 119
Balear, La (Galleticas) 352
Bosch, Carrio y Cía. 384
Bismágen 80-C
Braslawsky, S. 306
Brinberg Lázaro 294
Bolsas y Carteras 296
Bene-Berith 257
Ben, La Casa 308
Bourjois, Perf. 64-C
Besosa, Tomás B. 382
Beth Israel, Templo 247
Blanquita, Grocery 356
Berenthal, S. A. 272
Bordes, S. A. 141
B. V. D. 119

— C —

Castillo de Jagua 65-C
Cadavid Modas 369
Cohen Bros 321
Catto's (Whiskey Escocés) 23-C
Cuño El, Cigarros 40-C
Contadora Mercantil 275
Comodoro Casino 191
Compañía de Autos y Transportes 172
Cámara Comerciantes e Industriales Hebreros 247
Colegio del Centro Israelita 250
Comité Anti Tuberculoso 251
Competidora Gaditana 86
Cía. Litográfica de La Habana, S. A. 32-C
Cherches, Kanner y Posesowsky 330
Corral, Márianao 325
Cortesía, A. T. 270
Cairo, El 316
Casino, medias 26-C
Cubana, La (Seguros) 76
Cristal 107
Castillo, Juan 358
Congreso Judío Mundial 254
Consulado de Israel en Cuba 244
Cerro Central Textile 304
Centro Israelita de Marianao 257
Columbia Pictures 76-C
Cubana de Aviación ..... Cromo
Cimbler e Hijo 300
Centro Mercantil de la Habana 326
Cemento Portland 225
Cotorra, La 225
Confederación del Canada 167

PAG.

Castro Martínez, G. B. 69-C
Caballero 358

— D —

Davis y Montero (Vat 69) 392
Dussaq Comp. 96
Diana, La 264
Díaz R. Y Co. 168
Dana Perf. 230
Díaz Pedro Manuel 70-C

— E —

Envases Industriales 354
Fraga, Casa (Jardín) 353
Estrella, La 340
Emperador, Restaurant 160
Epstein, M. y Cía. 310
Edison, Instituto 188

— F —

Felicitaciones, de ..... 288 A, 288 y 322
Fleischman, Levadura ..... Cromo
Fair, The 291
Feder y Rips 294
Florida Store 314
Fox Film de Cuba 74-C
Fialkoff, Kasiel 317
Fin de Siglo 128
Ferromar, S. A. 52
Fernández Dositeo 229
Flota Blanca 192
Fab, Crusellas y Cía. 126
Friedman, José 324

— G —

Grant's Scotch Whisky 8
Govil, Dist, S. A. 76-C
Gilda, galletas 142
General Electric Cubana, S. A. 180
Gilfarb Bros 301
Gimelstein M. 261

PAG.

Gurvitz, Bufete 278
Gancedo, S. A. 44-C
González Arango, Emilio y Alejandro 293
Gurian, Elías 290
Gold Seal 24-C
Grinberg, Hnos. 310
Gravi Pasta 351
Goodrich ..... Cromo
Gordon Samuel 260

— H —

H. Upmann 354
Hormigón Cubano, Industrias, S. A. 369
Hacienda, La 62-C
Hotel Vedado 154
Hershey Aceite de Maní 118
Haig & Haig (Whisky) 57
Hilos Capitolio, Cía. Dist. 304
Hernández Alberto R. 320
Hudnut Richard 32-C
Histadruth, U. S. A. 255
Holtz e Hijo 300

— I —

Ironbeer 31
International Harvester Comp. 171
Iris, El 330
Italian Line (A. Bona) 128

— J —

Jals, Compotas 39-C
Jesed Shel Emes 248
J. Vallés 127

— K —

Kraft, Productos 381
Kates Adolfo e Hijo 2-C
K. L. M. ..... Cromo
K-Listo Kilowatt 84
Keren Kaymeth Comite 250
Kriger y Hno. 271

PAG.

Kubiliun, N. 318
Kalusin, Enrique 265
Kodak 44
Katz Z. 286
Kleinhaus Student 298
Keren Hayessod 252

— L —

"Love-Pat", Revlon 32
Lucevan 3577
Le Trianon, Joyería 160
Lasegue, polvos 154
Lainz y Cía. 383
Listein Salomón 276
Levin, L. 260
Levin, Moisés 327
Liga Pro Histadrut 249
Livovich, Lázaro 272
Leslie Pantin and Sons 64-C
Luski, Casa 292
Lipsitz, Julio 298
Lido, Hotel 316

— M —

Materva 12
Montmartre, Cabaret 391
Montesinos, Papelería 392
Moralitos, Leche 179
Minimax 136
Mechaber y Loshinsky 312
Montero, Foto 384
Moncarz 315
May, Trading Co. 52
Mitchel, Dist. Inc. ..... Portada
Mushkat, Jacobo 277
Mandel, Oscar 318
Ministro de Israel en Cuba 244
Moncarz Isaac D. 314
Muebles de Madera 226
Morro Air Express 61-C

— N —

Nacional, La 228

— O —

Ortiz Hno. y Cía. 268
Olenberg, Leon 315
Orbe, Optica (Isaac Yavitz) 311
Oberstein Mayor 274

— P —

Palmer Line 12
Potin, Casa 370
Potin, Vedado 370
Philco, Comp. Cubana 400
Pérez Rubén 69-C
Pasiega, La 356
Partagás Tabacos 62-C
Pilón, Café 230
Porben y Hno. (Arroz Gallo) 166
Precios Fijos, Los ..... Portada
Petriccione Gustavo 64
Perro, S. A., Tejidos y Confecciones 262
Pepsi-Cola 36
Poblet, Ramón 167
Palacio de Cristal 64
Praschnik Casa 264
Pérez, David 258

— R —

Rayonera, Comp. Cubana, S. A. 7
Rionda, Casa 266
Rosenberg, Hnos. 329
Redler, Matías 317
Rabinovich, José 303
Rosengvaig, N. 312
Rachman, Isaac 328
Recodo, El 108
Ricla Textile 306
Rodríguez Jardín 127
Rasco, U. S. A. 256
Regalo Comercial 296
Rodríguez Víctor M. 228

PAG.

— S —

Seventeen Beauty Products 353
Santa Cruz 51
Shaftal, Z. 291
Sánchez Loret de Mola, S. A. 142
Smoliansky, N. 305
Sortija, La 187
Szved, Laslo 270
Singer y Hno. 308
Sylvania 153
Schuchinksy y Cía. 313
Shvartz, Max 267
Sreter y Hno. 319
Smorlarcik G. 276
Sherwin-Williams 94
Silber Abraham 269
Shlesinger Moisés 299
Schoenfeld Charles 250
Sosna M. L. 323
Sampedro y Puig 334
Sol de Oro, Brillantina 400

— T —

Tropicana 5
Tintorería Gentleman 51
Turull, Casa 4-C
Terner, Benjamín 302
The Central Agency, Ltd. 357
Tintorería Berta 278
Tellus, Comp. Cubana ..... Cromo
Trust Insurance Agency 95
Teichler, Muller y Núñez 321
Textilera Versalles 319

PAG.

Topp L. 302
Tajkemoni, Instituto 254
Telephone Comp. Cubana 75
Tricana, Textilera 289
Tuck Tape 355

— U —

Ultra, Cercas 360
United States Rubber Co. ..... 136 y 63-C
Unión Zionista de Cuba 245
United Shoe Machinery 43-C
Unitra Trading Co. 382

— V —

Valladares Dr. S. M. 70-C
Valdés, Prado Rafael 309
Vitkinas, Joselis 273
Versalles, Joyería 58

— W —

Wilbur Clark's Casino ..... Cromo
Wagner Bros 328
Waksman, Hersh e Hijo ..... 323 y Cromo
Wizo- Asociación 249
Weiss, Fabian 290
Wodonos, Kalman 297
Walkhoff, Ernesto 120
Ward Line 20-C

— Z —

Zim Lines 58

ALMANAQUE HEBREO

VIDA HABANERA

TOMO DECIMOQUINTO

DIRECTORES:

S. M. KAPLAN y A. J. DUBELMAN

5718 SEPTIEMBRE 1957
Habana, Cuba

Sol 153 • Editorial Vida Habanera • Tel. M-9332

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

Adolfo Kates e Hijo

SALUDAN CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO A LA COLONIA HEBREA DE CUBA Y HACEN

VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD

— ◆ —

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Testimonio de Gratitud

QUEREMOS EXPRESARLE EN ESTAS LINEAS NUESTRO AGRADECIMIENTO A LAS FIRMAS COMERCIALES QUE, AL CONCEDERNOS SUS ANUNCIOS, HAN COOPERADO A LA EDICION DE ESTE ALMANAQUE DE "VIDA HABANERA", QUE SALE A LA LUZ PUBLICA CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO HEBREO 5718 EN ESTA FORMA, NO SOLO HAN DEMOSTRADO SU INTERES HACIA LOS MILLARES DE LECTORES DEL PRESENTE ALMANAQUE, SINO QUE HAN DADO PRUEBA DE UN ALTO ESPIRITU DE COOPERACION SOCIAL Y CULTURAL. PORQUE ESTE ALMANAQUE REPRESENTA UN ESFUERZO DE SUPERACION DE "VIDA HABANERA" Y, AL PROPIO TIEMPO, UN EVENTO CULTURAL, DE SINGULAR IMPORTANCIA, EN EL SENO DE LA COMUNIDAD HEBREA DE CUBA. PARA TODOS ELLOS, COMERCIANTES, INDUSTRIALES Y PROFESIONALES—HEBREOS Y NO HEBREOS—EXPRESAMOS NUESTRA GRATITUD Y RECONOCIMIENTO.

LA ADMINISTRACION

A LAS AMAS DE CASA

Ofrecemos ahora en nuestros Departamentos de Ventas al Detalle en Muralla 60 y Cristina y Vigía, cerca del Mercado Unico, con fácil y cómodo parqueo,

DESINFECTANTE "HERCULES"
Poderoso Germicida de Acción Rápida y Efectiva.

INSECTICIDA "COMAX"
Para pulverizar en el Hogar. Evita moscas y mosquitos.

CUCARACHICIDA "COMAX"
Especialmente preparado para exterminar cucarachas.

WYANDOTTE F-100
Para la limpieza en general, lavado de superficies pintadas y para fregado de pisos. Remueve todas las basuras y disuelve las grasas. Puede usarse con la mano.

WYANDOTTE BENTEC
Producto especial para lavadoras automáticas. Alto poder limpiante. No afecta los tejidos. Enjuaga fácilmente. Remueve las grasas. Se usan 3 onzas por cada 9 libras de ropa.

RODENTICIDA "RATOMIC"
Mata Ratas y Guayabitos. Un producto de confianza a base de Warfarin.

Casa Turull

CIA. THOMAS F. TURULL, S. A.
Productos Químicos para Industrias, la Agricultura y la Ganadería.

MURALLA No. 60.
TELF: M-8201

CRISTINA Y VIGIA.
TELF: W-5199

HABANA

JOSE MARTI
y la Comprensión Humana

Por Marco Pitchón.—

El amigo Sender M. Kaplan me pidió que haga para los lectores de este almanaque, una exposición amplia sobre mi libro "José Martí y la Comprensión Humana", relatando el origen de la idea, contenido del libro, distribución y comentarios acerca del mismo. Accedo con sumo placer a lo solicitado.

Origen: En 1953, año del Centenario del Natalicio del Apóstol Martí, la Logia Bené Berith Maimónides, que tenía el honor de presidir, efectuó varias manifestaciones para celebrar la importante efemérides. Ya finalizando el año 1953, tuve la idea de publicar como una expresión más de admiración a Martí, un cuaderno con un número de pensamientos de carácter universal del gran libertador y pensador cubano, que había seleccionado en el curso de varios años, con la idea de, principalmente, remitirlo a las Logias Bené Berith que existen en varias partes del mundo. Cuando estaba casi al mandar el folleto a la imprenta, pensé que sería interesante solicitar de algunos Jefes de Estado unas declaraciones en honor a José Martí, para incluirlas en la publicación, creyendo que cuando el empeño es elevado, se puede lograr el propósito. Comencé a dirigir cartas, y el primer Mensaje fué del Presidente de Costa Rica, José Figueres; me impresionó especialmente la frase siguiente que su declaración contenía: "Amo a Cuba porque Cuba venera a Martí". Con esa carta aumentó mi entusiasmo y pensé que podía obtener declaraciones de personalidades de todas partes del mundo. Seguí pues correspondiendo. El libro es el resultado de cuatro años de labor continuada. Dirijí 2,500 cartas individuales a todos los rincones y a distintas esferas sociales de la Tierra, pensando que aunque no obtuviera todas las contestaciones que deseara, llevaba el nombre de Martí, una estampa de él y de sus esclarecidos pensamientos,

de carácter universal y humano, a todos y cada uno de los puntos de la Tierra.

El resultado respondió satisfactoriamente al ideal que me había propuesto en definitiva: Tratar de universalizar al Apóstol José Martí.

Contenido: El libro salió de la imprenta el 27 de Abril de 1957. He aquí algunos datos sobre el contenido del mismo, en orden cronológico: Una nota dedicatoria: "Conmemoración del Centenario del Natalicio de José Martí, por la institución hebrea Bené Berith Maimónides de la Habana, Cuba". La falsa portada: "José Martí y la Comprensión Humana, 1853-1953, Habana, Cuba, Marco Pitchón". Nota en tres idiomas (español, inglés y francés): "Este libro está fuera de Comercio, es un homenaje al Apóstol José Martí". Una dedicatoria: "Mi más cariñosa gratitud a mi esposa, por su valiosísima cooperación en todo el proceso de este libro". Bandera y mapa de Cuba. Retrato (de 1892) y firma de José Martí. El pensamiento de Martí que a continuación transcribimos redactado en 41 idiomas diferentes (español, inglés, francés, italiano, portugués, latín, alemán, holandés, sueco, noruego, dinamarqués, finlandés, islandés, húngaro, yugoslavo, filipino-talagog, indonés, javanés, polaco, rumano, vietnamés, ruso, búlgaro, griego, hebreo, yidish, judeo-español, turco moderno, turco antiguo, árabe, persa, bengali-pakistán, urdu-pakistán, malayo, hindú, ceylanés, birmano, coreano, tai-tailand, cambodiano, japonés y chino): "El hombre no tiene ningún derecho especial porque pertenezca a una raza u otra; dígase hombre y ya se dicen todos los derechos". Introducción: "La Fama póstuma de José Martí", por el Dr. Fernando Ortíz. Lo siguiente: "Homenaje al Apóstol José Martí" por Marco Pitchón como presidente de Bené Berith Malmónides, en tres idiomas (español, inglés y francés). Mapa del mundo; en éste como en otros mapas del libro se señalan los lugares desde los cuales se recibieron los testimonios en honor a José Martí. Mensaje del Presidente de la República de Cuba, Mayor Gral. Fulgencio Batista y Zaldívar. Lista de los (83) países desde los cuales se recibieron los mensajes en honor de Martí y una lista de los (204) autores de los mismos (27 Jefes de Estado, 7 Ministros, 6 parlamentarios, 14 Ejecutivos Municipales, 4 Magistrados, 58 Rectores de Universidades, 39 sacerdotes de diversas religiones; católico, ortodoxo-griego, pro-

testante, copto, mulsulmán, budista, caodaísta, hebreo, 18 instituciones, 11 personalidades políticas, 7 literatos, 5 científicos, 8 periodistas). Mapas del Norte, Centro y Sur América. Mensajes de dicho continente. Mapa de Europa y mensajes de esa área. Mapa de Africa y mensajes de ese continente, Mapas de Asia, y Mediano y Cercano Oriente y sus mensajes. Mapa de Oceanía y sus mensajes. Las declaraciones están redactadas en 39 idiomas diferentes. Unos 700 pensamientos en forma de vocabulario de José Martí, en castellano, unos cien pensamientos en inglés y unos cien en francés. La casa donde nació José Martí. Mausoleo de José Martí. Luego, separado por una cartulina, como un apéndice, lo siguiente: una portada con banderas cubana y hebrea, y la Menorah, con el título de: "Lo hebreo en el pensamiento de Martí", siguiendo, escritos del Apóstol Martí referente a los hebreos: su expediente académico en la Universidad de Zaragoza, con la clasificación de"Lengua Hebrea-notable"; unas palabras en caracteres hebreos de un apunte suyo. Su retrato del año 1872. Por último, en relación a la ayuda de hebreos a las luchas emancipadoras de Cuba, con testimonios relacionados con el Apóstol Martí, se reunió el resultado de mis investigaciones históricas que he venido realizando desde unos años. Figuran: exposición sobre Juan Elis (1832), el comandante Luis Shlesinger (1851). Horatio S. Rubens (1895-1898); Declaraciones de: Coronel Fernando Figueredo Socarrás, Rev. Manuel Deulofeu (su libro La Emigración). Sres. Luis F. Falbello, José Ramón Húguez Chacón. En la última página, se consigna que "Queda autorizada su reproducción, con fines no comerciales". El libro contiene 374 páginas impresas en papel cromo, tamaño 10 x 6¾" y está encuadernado con una cubierta de pergaminoide; ésta, está impresa con el título en oro fino. Se imprimieron 3124 ejemplares, cuatro de los cuales encuadernados en piel.

Distribución: El 13 de Junio, 1957, fuímos recibidos, con el Hno. Isaac Habif, Presidente actual de Bené Berith Maimónides, en audiencia por el Señor Presidente de la República de Cuba Mayor General Fulgencio Batista y Zaldívar acompañado del Premier Dr. Andrés Rivero Aguero, y los Presidentes del Senado y la Cámara Drs. Anselmo Alliegro y Gastón Godoy. Entregamos al primer Magistrado de la Nación, un ejemplar del libro especialmente encuadernado y rotulado con su nombre. El señor Presidente calificó el libro de "interesante y original". La prensa

נשיא מדינת ישראל

ירושלים, סיון תשי"ד
18.5.54

לכבוד
לשכת הרמב"ם
בני-ברית
ה ב נ ה, קובה

אדונים נכבדים,

קראתי בספוק רב על הספר ש"בני-ברית"
עומדים לפרסם לכבוד יובל מאה להולדת חוזה מרטי,
גבורה הלאומי [illegible].

מתוך כתביו אשר לחבתין ביאר חש לוחם
החרות, אשר מעט מעט גלות ורדיפות בעד עמו ונעו מולדתו,
ביסוריהם וכמאבקם של בני אומה אחרת שנדונה, לאחר שאבדה
את מולדתה, לגלות ולגירושים מעם לעם ומפלך לפלך. בכל
עת תביע את רגשותיו תעוקים לאחוותן של הבריות. הוא לחם
בעסר נגד שנאת גזעים, וכבר שקידה ראות זו בלבד זכאי הוא
להערכת עם ישראל. תערכה זו תזכה לבטוי מעשי גם בארצות
ישראל, כאשר יונצח אצלנו זכרו בייער אשר ינסע בקרוב בהרי
יהודה-[illegible]

בברכה

יצחק בן-צבי

PRESIDENT DE L'ETAT — נשיא המדינה

Jerusalem, 17th May 1954

Mr. M.Pitchon
Aramburu 368
H a v a n a
Cuba

Dear Sir,

I enclose herewith the President of Israel's message to Bney-Brith's Publication on Cuba's Hero José Marti as requested.

Please accept my apologies for the delay in replying your letters.

Yours faithfully,

R. Silver
Director, The President's Office

(Traducción del inglés de la carta del Director de la Presidencia del Estado de Israel R.Silver remitiendo el Mensaje en honor a José Martí,en hebreo, del Presidente de dicho país ITZJAK BEN ZVI.)

Estimado Señor: Le remito con la presente el Mensaje del Presidente de Israel para el libro en honor al Héroe cubano José Martí,que Ud. ha solicitado. Ruego acepte mi disculpa por la demora en responder a sus cartas.Quedo Sinceramente. R.Silver.

(Traducción del hebreo del Mensaje en honor a José Martí del Presidente del Estado de Israel ITZJAK BEN ZVI.)

Estimados Señores: Me ha enterado por su correspondencia,con verdadero agrado,del libro que la Benó Berith tiene en preparación en homenaje al Centenario del Natalicio del Apóstol Martí,héroe nacional de Cuba.De sus obras literarias puede apreciarse cuanto sintió ser luchador por el ideal de libertad, que sufrió las amarguras del exilio y de peregrinaciones,de la persecución por el bien de su pueblo y de su Patria;como las sufrió,persecuciones y vicisitudes,otra nación,condenada después de haber perdido su Patria,a exilio y expatriaciones de un pueblo a otro,de un Estado a otro.En cada momento José Martí expresó sus profundos sentimientos por la hermandad de los seres humanos.El luchó con su pluma contra todo sentimiento de odio;ya desde este punto de vista por lo menos,él tiene todo el reconocimiento del pueblo de Israel;este reconocimiento tendrá su expresión concreta tambien en la tierra de Israel,al eternizar entre nosotros su nombre y su memoria con el Bosque "JOSE MARTI" que será plantado proximamente en los montes de Yehudá,en el Estado independiente de Israel. Con bendición.ITZJAK BEN ZVI

(Folio 241) **ASIA. Cercano Oriente: Israel. Declaración del Presidente del Estado de Israel, ITZJAK BEN ZVI.**

en general reseñó, con ilustraciones, el Acto. He aquí una expresión del "Diario de la Marina" consignada al pie del grabado ilustrando la entrega del libro al Señor Presidente de la República Batista: "La Bené Berith Maimónides, institución hebrea que cuenta con muchas simpatías en el pueblo cubano, la cual financió la edición del libro". Se obsequió el libro: a los donantes que han hecho posible su edición; a los autores de los Mensajes en honor a Martí, que contiene el libro, alrededor del orbe. En Cuba se distribuyó un gran número de ejemplares: a las Bibliotecas Públicas y privadas (de instituciones), de nuestro conocimiento, en todo el territorio nacional, a las universidades, institutos, escuelas primarias superiores, escuelas normales, a algunos profesores de todos esos centros de enseñanza; a las Logias Masónicas y Ajef, y como el propósito ha sido el de tratar de universalizar al Apóstol Martí, lo hemos remitido a los centros culturales, universidades, Bibliotecas etc, de las principales ciudades de todos los países del mundo.

Comentarios: Mucho antes de editarse el libro, el periódico "El Mundo" publicó, el 28/1/55, en anticipación, y con frases de elogio, en facsímil, cinco de entre los entonces cien mensajes recibidos con el título de: "Mensajes de todo el mundo en honor de Martí".

El diario "El Crisol', publicó cuatro artículos: Sept. 7/56, Nov. 15/56, Dic. 8/56, Feb. 4/57, anunciando la edición del libro, con expresiones de mucho entusiasmo y de reconocimiento para los hebreos.

La revista "Bohemia" (Feb. 3/57) publicó, en unas seis páginas, bajo el título de "Martí, ciudadano del Mundo", una entrevista que me hizo su redactor Guido García Inclán, acompañada de la reproducción fotostática de trece mensajes en honor de Martí y un mapa mundial. Bohemia consignó su agradecimiento que hizo extensivo "a toda la colonia hebrea de Cuba", y ofreció el reportaje como "un magnífico regalo para los lectores de la revista".

En el periódico "Diario Nacional" 5/5/57, apareció un artículo del propio publicista Guido García Inclán expresando que "saluda a la colonia hebrea por el valioso libro" y que "éste no tiene precio, no se vende".

En el rotativo "Diario de la Marina" de Junio 2/57, sección literaria, el Dr. Pablo F. Lavin, publicó un amplio trabajo inti-

מדינת ישראל

ISRAEL

נציגות ישראל
באומות המאוחדות
DELEGATION OF ISRAEL
TO THE UNITED NATIONS

11 EAST 70TH STREET
NEW YORK 21, NEW YORK
TRafalgar 9-7600

10 de marzo de 1954.

Sr. Marco Pitchón
Bené Berith "Maimónides"
Habana, Cuba.

Mi muy estimado amigo:

Mucho le agradezco su tan amable carta del 2 del mes en curso, que he leído con interés y especial satisfacción, al igual que el suplemento de "Fragmentos", que tuviera usted a bien enviarme.

Considero que vuestra iniciativa de editar un libro intitulado "José Martí y la Comprensión Humana", en homenaje al gran inspirador de libertades, constituye una hermosa y plausible empresa, a la que me adhiero con el mayor respeto y entusiasmo. En respuesta a vuestro honroso requerimiento, cúmpleme acompañarle unas frases en las que aspiro a condensar mi antigua y permanente admiración por el genio de Martí, a la vez que exalto la significación que habrá de tener el bosque que perpetuará su nombre en Israel.

Con mis mejore augurios por el éxito rotundo de este esfuerzo, le reitero a usted y a los demás miembros de esa organización las seguridades de mi más alta estima y consideración.

Cordialmente suyo,

Moshé A. Tov.

MENSAJE:

"Para nosotros los judíos, José Martí es un símbolo universalizado de nuestros propios símbolos. Lo mismo que nuestros antepasados construían el Templo con la espada en una mano y la herramienta en la otra, el Apóstol no dejó de manejar la pluma cuando empuñó la espada libertadora. Martí no es un héroe a caballo aunque el caballo le sirvió de pedestal en el sacrificio supremo por la patria. Martí es un héroe civil, con el genio poético y ansia redentora de Lord Byron, y la tenacidad militante de Bolívar y San Martín. El mejor homenaje a Martí, es resucitarlo cada mañana en nuestros corazones y mantenerlo vivo, como ejemplo, en los actos más simples de nuestra vida cotidiana. Para Israel será un honor el que la sangre vertida en Dos Ríos fructifique en las laderas de Judea, dando nombre al bosque que se plante en su honor: la flecha de los pinos disparada hacia el cielo secular de Israel y el aroma de los eucaliptos que, como el aliento del Apóstol, repite la dulzura de su amor por nuestro pueblo".

Moshé A. Tov
Enviado Extraordinario y Ministro
Plenipotenciario de Israel
ante las Naciones Unidas.

(Folio 103) AMERICA: E.U.A. Declaración del Sr. MOSHE A. TOV, Delegado de Israel ante la Organización de las Naciones Unidas.

tulado "Martí enjuiciado por figuras mundiales" del cual son estos extractos: "El libro acusa una labor paciente, sostenida, que revela profundo amor y entusiasmo hacia Martí...Este libro ha divulgado en forma apreciable la grandeza de Martí por todo el mundo...El libro que comentamos tiene señalada importancia en la biblioteca de Martí. Cuantos han intervenido en su confección merecen el reconocimiento de los cubanos".

El Periódico "El Día", de Ponce, Puerto Rico, publicó, en Junio 4/57, en editorial, un extenso comentario, con el título de "Una obra Monumental", del que son estos conceptos: "Se hace a la mar este precioso volumen de pensamientos, escritos con sangre de espíritu de todas las razas, de todos los pueblos y de todas las latitudes del mundo... El libro colma en esta hora angustiosa del mundo, el ansia de amor y esperanza que bulle en todos los corazones".

Del Periódico "Star Ledger" de Norwark, N.J. E.U. (junio 4/57) he aquí una reflexión de unos comentarios sobre el libro: "Lo más singular e interesante de este libro es que no ha sido editado para la venta".

El periódico "El Pueblo" de Santa Clara, L.V.de Julio 31/57. publicó unos comentarios, en la sección "Divagaciones" bajo la firma del Dr Bernardo Ruíz Suárez, Director del Departamento de Cultura Popular del Ayuntamiento de Santa Clara, conocido poeta y literato. Observa de que Martí no ha sido dado a conocer suficientemente en el extranjero y dice: "Ahora ya tenemos ese libro que viene a ser como una Santa Biblia, que difundirá, o está difundiendo ya el sublime Evangelio de Amor, de Libertad y Democracia, que predicara el Apóstol. Los cubanos en particular, pero los pueblos y hombres libres del Universo, estamos en deuda permanente con el autor, a la Benemérita Institución "Bené Berith" que en forma tan excepcional ha conmemorado el Centenario del Apóstol Martí".

Por radio igualmente se pronunciaron juicios sobre el libro. Lo hicieron los comentaristas José Pardo Llada, Guido García Inclán, Alberto Jimenez Rebollar y Justo Mendez, considerándolo "una obra valiosa, una joya, una maravilla".

De la correspondencia que ha sido numerosísima acusando recibo del libro he aquí solamente algunos de los juicios emitidos:

De la Biblioteca Nacional, Dra. Lilia Castro, Directora: "Como Cubana me siento profundamente conmovida por este homenaje de devoción hacia nuestro Apóstol".

De la Universidad de la Habana, Dr. Clemente Inclán y Costa: "He visto con honda emoción los bellísimos mensajes que contiene el libro. Lo felicito sinceramente por la realización de tan hermosa obra".

El Centro Asturiano de la Habana, consignó su "gratitud por tan delicada atención" por el obsequio del libro.

Del Gran Maestro de la Masonería Cubana, Dr. Carlos M. Piñeiro y del Cuelo: "Felicito a Ud. y a la institución hebrea Bené Berith Maimónides por esa obra".

De la Logia Masónica "Aaron" de la Lisa, Marianao: "Libro hecho por el esfuerzo vuestro que ha dado al mundo una prueba de que para amar a Martí no es necesario haber nacido en Cuba".

La Dra. Dulce María Loynaz del Castillo, expresó "su vivo sentimiento de gratitud por el bello, cuanto original libro".

De la Logia Masónica "Canasí", de Arcos de Canasí, Matanzas: "Muchos homenajes se han rendido a nuestro Apóstol en forma de Bustos, Placas, Rincones Martianos, Parques, Discursos, conferencias, un rosario, en fin de maneras diversas de glorificar y perpetuar la personalidad inmensa de nuestro Martí, pero a nuestro juicio, ninguno de tanto valor como el suyo, porque da a conocer al Mundo a ese paladín de libertades, al poeta, al pensador, al escritor y al humanista y a la vez, y esto para nuestro orgullo, nos da a conocer tambien a nosotros los cubanos cómo piensan de él las más revelantes personalidades e instituciones, religiosas, cívicas, culturales y nacionales de la era presente".

De la Asociación Casa de la Comunidad Hebrea, Habana: "Es indudable que con libros como éste gana la Comunidad hebrea de Cuba en general y la Bené Berith en particular, un prestigioso nombre como colectividad interesada en los problemas de la fraternidad humana".

De la Logia Masónica "Gral. Máximo Gómez" de Sta. Isabel de las Lajas, L.V.: "Ningún escritor extranjero nos ha honrado tanto como Ud. que, con esfuerzos patrióticos y generosos por Cuba y sus hombres, supera al mejor de sus hijos. Usted ha unido su nombre al nombre glorioso de Martí, para la posteridad con su hermoso libro, que es a nuestro modesto juicio, un monumento levantado en cada pueblo de la tierra donde se encuentra este valioso libro".

Del Capítulo Rosa Cruz "C.J. Vermay", Habana: "...proceder que tanto enaltece a Ud. y sus colaboradores, no obstante no haber nacido en este país en que, brillantemente desenvuelve

ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY

יידישער היסטאָרישער אינסטיטוט

WARSZAWA, AL. GEN. ŚWIERCZEWSKIEGO 79

L.dz. 766/56

Warszawa, dn. 30.3. 1956 r.

(Traducción del Yidish del Mensaje en honor a José Martí del Director del Instituto Hebreo Histórico, Profesor B. Mark, en Varsovia, Polonia. El Yidish -judeo-alemán- es el idioma de la gran mayoría de los judíos de Europa Oriental, esquemazis.)

- - - - - -

Asociación Bené Berith Maimónides: Muy distinguido amigo Presidente Marco Pitchón: En respuesta a su muy amable carta del 8? de Marzo de 1956 sobre su plan de editar un libro en memoria del héroe nacional de Cuba, José Martí, deseamos informarle que celebramos esta importante iniciativa. Sobre José Martí, sus actividades en relación con los hebreos y su cultura, lamentablemente no se ha escrito mucho en la historia hebrea. Es necesaria esa divulgación amplia y merece felicitación. Esa publicación puede, de una parte, fortalecer el espíritu de los hebreos demostrándoles que los más grandes hijos de los pueblos amantes de la paz se han solidarizado con el muy maltratado pueblo hebreo, y por otra parte, esto puede constituir un medio de lucha contra el antisemitismo y contra cualquier discriminación racial. Esperamos que su publicación esté impregnada de amor hacia su propio país, Cuba, hacia el pueblo hebreo y con un espíritu progresista de acercamiento entre las naciones. Le deseamos mucho éxito en esa importante labor por el alto nivel científico de la publicación en honor a José Martí. Al mismo tiempo deseamos expresar la esperanza de que esta ocasión sirva para entablar entre nuestras respectivas instituciones relaciones de cooperación científica y de mutua información y ayuda a favor del desarrollo de la milenaria cultura hebrea, a favor del mutuo acercamiento entre las comunidades hebreas del mundo, y a favor de una paz verdadera en el mundo; el anhelo más importante de todos los hombres de buena voluntad, entre ellos el pueblo hebreo. Expresamos a la vez nuestro saludo a su distinguida organización que lleva el nombre del gran espíritu progresista del judaísmo en los pasados siglos: Maimónides (Rambam). Con saludos culturales a nombre del Instituto Hebreo Histórico. Profesor B. Mark., Director.

(Folio 185) EUROPA: Polonia. Declaración del Director del Instituto Hebreo Histórico, en Varsovia, Profesor B. MARK.

sus actividades y que demuestra quererlo tanto como el mejor de sus hijos".

Del Dr. Enrique Aguila Catasús, Profesor de Derecho de Santiago de Cuba: "Como cubano que soy, también le expreso mi reconocimiento, al observar que una institución extranjera es la que ha tenido este acierto extraordinario... Vuestro libro es un homenaje mundial fervoroso y sincero, que, con hondo respeto, le ha rendido esa noble institución Bené Berith, al insigne Maestro".

De la Logia AJEF "Esperanza de Vida Espontánea" de San Cristobal, P. del R. "Al igual que aquel ilustre navegante decimos: "Esta es la obra más grande que ojos humanos han visto".

El Dr. Jorge Casals Llorente, Director del Instituto de Segunda Enseñanza de Matanzas, expresó: "Considero el libro un aporte magnífico a la bibliografía martiana por la importancia histórica y literaria que se advierte a través de sus brillantes páginas...y para que no falte nada en su contenido se hace resaltar: Lo hebreo en el pensamiento de José Martí".

De la Logia Masónica "Cárdenas" de Cárdenas, Matanzas. "Libro en cuyas páginas encontramos que fueron muchos los hebreos que estuvieron junto a la causa de Cuba en pro de su Independencia".

De la Academia de Ciencias Médicas, Físicas y Naturales de la Habana, Dr. Picaza, Bibliotecario: "Ustedes han realizado una obra de gran interés humano, a la vez de enaltecimiento de nuestra patria".

De la Logia Masónica "Elia", de Elia, Camagüey: "Este libro es, en nuestro concepto una de las mejores obras escritas en holocausto a nuestro Apóstol en su Centenario".

De la Logia AJEF "Elia Juvenil" del Central Elia, Camagüey. "Sólo anhelamos el poder servirle con entero desinterés en cualquier momento, para lo cual nos ponemos desde hoy incondicionalmente a sus órdenes y al servicio de esa institución hebrea a la que Ud. ha hecho aún más grande con la publicación del libro del hombre universal que se llamó José Martí".

Del Instituto de Reeducación de Menores Varones, de Marianao: "Los alumnos espirituales de nuestro Apóstol y el pueblo de Cuba en particular, se enorgullece de que usted haya consa-

grado su obra con la cooperación sublime de su señora esposa".

De la Logia Masónica "Bartolomé Masó" Habana: "Es un ejemplo para propios y extraños de cómo se debe honrar a los grandes de la humanidad".

Del Dr. José Alvarez Rivera y Maldonado, de Sta. Clara: "Su trabajo no consiste ni en un libro, ni en un discurso escrito o pronunciado con mejor fortuna, su trabajo es una labor consagratoria de tenacidad, esfuerzo y esperanza como la vida misma del Apóstol".

De la Logia Masónica "Fraternidad No. 1" de Santiago de Cuba: "Es algo que solamente pudo florecer en la mente y en el amor de ese gran pueblo hebreo, que tantos días de honor y gloria ha dado al mundo", "El pueblo cubano tiene una nueva deuda con su hermano, el pueblo hebreo".

El Dr. Gustavo Ramírez Olivella, magistrado del Tribunal Supremo, consignó: "Estimo que se trata del mayor tributo rendido al Apóstol cubano... Créame que todo cubano, que ame a su patria guardará inmensa gratitud a la colonia hebrea radicada en nuestro país, autora del homenaje".

De la Logia Masónica "Luz Divina" de Cueto Ote. "Si nosotros en lo personal estaremos en deuda con usted y la admirable Bené Berith Maimónides, creemos sinceramente que más lo ha de estar nuestro país. Nunca antes en Cuba se había escrito una obra tan interesante en la materia".

De "Damas Isabelinas de Cuba, Habana: Olga Ponce, Bibliotecaria: "Es una deuda de gratitud que los cubanos tienen con usted y la digna Colonia hebrea que en forma tan solemne han querido honrar a José Martí".

De la Logia "Veguita" de Veguita, Ote. "Mucho agradecemos a esa gran institución, esta gran obra y como veterano de nuestra Independencia reciban la expresión de mi gratitud. Patrocinio Matos. Secretario".

De la Logia Masónica "Roberto S. Reinhart", de Consolación del Sur: "Cuba agradecerá siempre a la Asociación Bené Berith Maimónides esta bella iniciativa".

Del P. Juan Noguer de las Escuelas Pías, de Camagüey: "Libro magistral, impecable en su presentación".

De la Logia Masónica "Eduardo Machado Gómez" de Santa Clara L.V. "El sublime espíritu humanista de Maimónides os anima en vuestros empeños y vosotros hacéis honor y pleitesía para aquél de vuestra raza que era como un alma gemela de Martí".

De la Logia AJEF "Cultura y Progreso" de Ciego de Avila, Camagüey: "Su labor, Sr. Pitchón, es merecedora del reconocimiento de todo el pueblo de Cuba por el empeño y tesón con que Ud, ha sabido divulgar la obra de nuestro Apóstol de la Independencia y la Libertad. A Ud. que bien lo merece, el pensamiento de José Martí: Honrar, honra".

De la Logia Masónica "Lazos de Unión", de Regla, Habana: "Como cubanos nos sentimos muy satisfechos y honrados con vuestra colonia en nuestra patria".

De la Logia Masónica "Fe y Amor" de Florida, Camagüey: "Aquí, los masones de "Fe y Amor", llegamos a la conclusión que no somos nosotros y sí el Pueblo de Cuba es quien tiene una deuda de gratitud, con la Colonia hebrea vinculada a esta hermosa tierra".

Del Dr. Gabriel de la Torre, magistrado de la Audiencia de Las Villas: "Por este extraordinario servicio debe ser profunda y duradera la gratitud de los cubanos a la Colonia hebrea de Cuba, a la Sociedad Bené Berith Maimónides y a su meritísimo Presidente Marco Pitchón, quien concibió y plasmó esta magnífica obra de divulgación martiana".

El sentimiento de gratitud hacia los hebreos por la obra que hemos producido, tan reiteradamente expresada, sinceramente impresiona y sentimos íntima satisfacción de haber modestamente contribuido a ello.

Nota Final: Como se ha informado, hemos remitido el libro a las bibliotecas públicas de las principales ciudades de todos los países del mundo, lo que se reitera para las personas que se interesen en leerlo, ya que no está en venta.

El hombre no tiene ningún derecho especial porque pertenezca a una raza u otra; dígase hombre y ya se dicen todos los derechos.

José Martí

—◆—

Man enjoys no special rights because of the race he belongs to. Say "man" and you have included all his rights.

(inglés)

—◆—

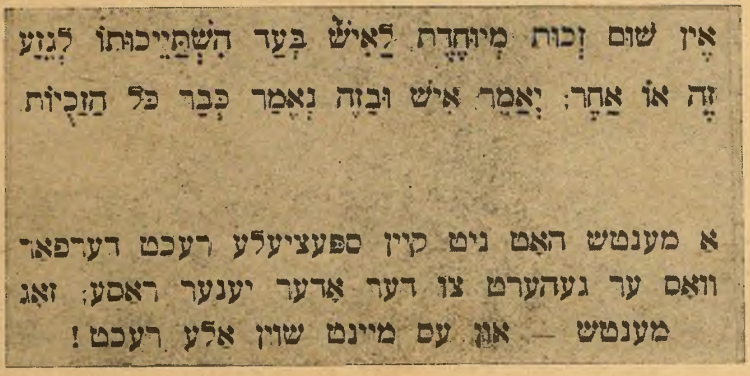
L'homme n'a aucun droit special parce qu'il appartient à une race ou à una autre; dites seulement homme et vous aurez exprimé tous les droits.

(francés)

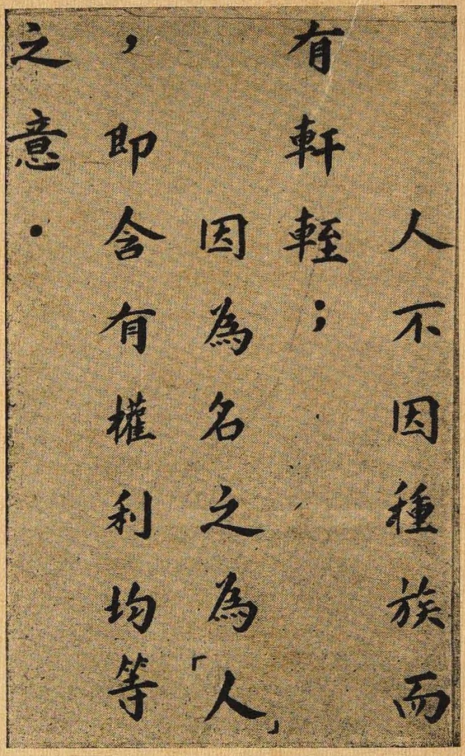
—◆—

L' oumo non ha nessun diritto speciale perche appartenga a una o altra razza, dicendosi uomo e sin son detto giá tutti i diritti.

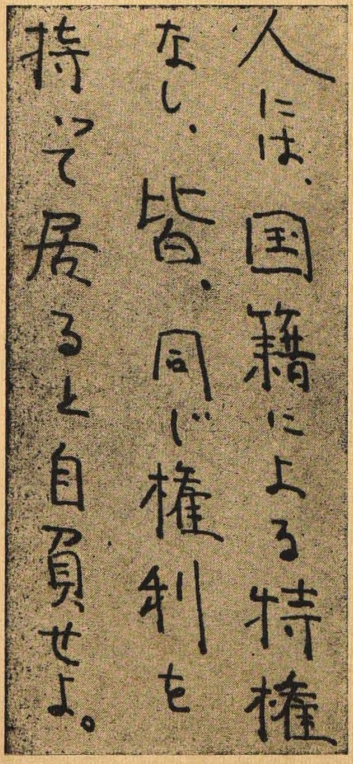
(italiano)

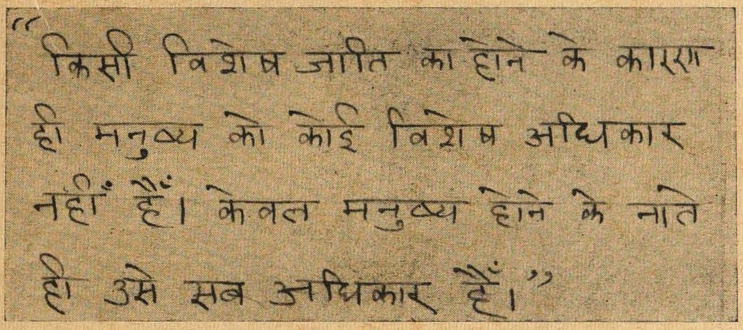
(hebreo) (yidish)

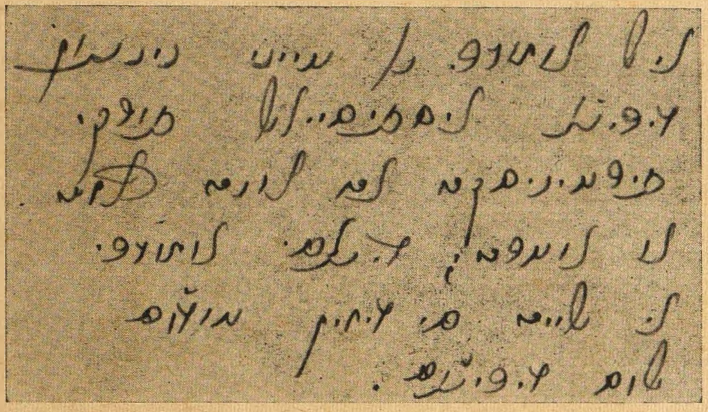
(chino)

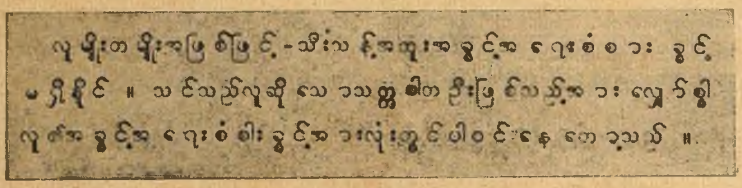
(japonēs)

"किसी विशेष जाति का होने के कारण
ही मनुष्य को कोई विशेष अधिकार
नहीं हैं। केवल मनुष्य होने के नाते
ही उसे सब अधिकार हैं।"

(hindú)

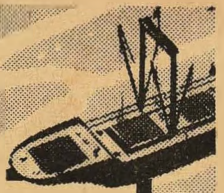
(judeo-español)

(birmano)

Ward Line

SERVICIO RAPIDO de CARGA

entre

NEW YORK y LA HABANA

Salidas los Viernes
Llegadas los Martes

ESPACIO REFRIGERADO DISPONIBLE

Reservaciones limitadas para pasajeros

BALTIMORE, LA HABANA, VERACRUZ, TAMPICO

Salida regular semanal

Se acepta carga desde puertos mexicanos a la Habana

Nuestra Terminal es la más eficiente y con equipos más modernos y completos del puerto de la Habana

WARD-GARCIA, S. A.

WARD LINE TERMINAL, S. A.
TELFS. A-7911 - M-8301
HABANA

WARD LINE GARCIA LINE

El Desierto Florece

por Levi Marrero

—— ◆ ——

La lucha desesperada que debió librar por su supervivencia el Estado de Israel durante sus primeros nueve años de existencia ha impedido que llegue el conocimiento de muchos las realizaciones increíbles que el pueblo hebreo ha logrado frente a impresionantes obstáculos impuestos por la naturaleza y los hombres, para quienes se aferran al determinismo climático parecía imposible que en un territorio en su mayor extensión desértico, donde el agua vale tanto como la vida misma, fuera posible desarrollar un alto nivel de civilización; mientras los que lo fían todo a los odios seculares y a la fuerza desnuda, negaban la capacidad de los israelíes para sostenerse en sus tierras bíblicas sujetos a la presión de los pueblos árabes.

Al entrar en el año final de su primera década de vida nacional moderna, los israelíes han probado no solamente su capacidad para sobrevivir, sino que han realizado una tarea creadora que podría ser un modelo a seguir, para beneficio de todos, por los árabes vecinos. La primera hazaña israelí no ha sido derrotar de manera fulminante y decisiva al valentón Nasser, sino hacer florecer el desierto, mientras creaban un hogar para cientos de millares de hebreos víctimas del odio y la persecución, desde la Alemania nazi a la Unión Soviética y sus satelítes. Para quienes creemos en la acción creadora y permanente de la paz, más que en la fuerza ocasional, siempre dedeznable; el poderío

armado, es éste el aspecto positivo de la labor del Estado de Israel la que más nos asombra. Y no es para menos.

Cuando hace nueve años fue organizado Israel, su población era de 650,000 habitantes; hoy cuenta con 1.900,000, o sea, se ha triplicado. Este crecimiento sin precedentes se ha debido, básicamente, a la inmigración. El establecimiento permanente de esta población inmigrante se ha realizado en forma planeada y sistemática, de tal manera que el inmigrante ha venido pasando directamente del barco a su nueva casa, en colonias preestablecidas y organizadas.

Millares de estos inmigrantes se han hecho agricultores, y en elocuente desmentida a uno de los prejuicios antisemíticos más extendidos su labor ha sido admirable. En un país de suelos excepcionalmente fértiles y de secular tradición agrícola como Cuba, resulta más fácil comprender la hazaña israelí, en términos de comparación. Por su área Israel equivale a menos de un quinto de Cuba; su población es menos de una tercera parte de la nuestra. Sobre el suelo seco, pero cuya disponibilidad de agua ha sido multiplicada por cuatro en menos de una década, los israelíes cultivaban en 1956 más de 30.000 caballerías de tierra, o sea la mitad aproximadamente de toda el área cañera de Cuba, cuya producción fue molida por nuestros centrales en la zafra anterior. Y esta tarea ha sido realizada por el 15 por ciento de la población activa, pues el 42 por ciento está entregada a la tarea de desarrollar la industria.

No faltarán quienes digan que el Estado de Israel ha sido, ayudado no hay duda. Pero la ayuda ha venido en forma espontánea y privada de hombres movidos por la fe en el derecho de todo hombre a rogar libremente al Dios que ha escogido. Y esa ayuda no ha quedado en un socorro estático. En el período 1952-54 el ingreso nacional, el mejor barómetro para medir la presión creadora de un país, equivalía en Israel a $470.00 por habitantes; según datos comparativos del Banco Nacional de Cuba, entre nosotros ascendió el ingreso nacional per cápita a $310.00. En producción de riqueza por persona no sólo hemos sido dejados detrás no-

sotros, sino también todos los países asiaticos—Japón incluído—y toda la América Latina, con la excepción de Venezuela, cuyo petróleo justifica la diferencia.

No debemos juzgar a Israel solamente en términos de producción, sino también admirando su coraje y su fe en los destinos de la nación que durante milenios se negó a morir. Y, en no menor medida merece admiración la forma ejempalrmente democrática y liberal en que ha logrado desenvolver su vida política. Coraje, fe, trabajo y libertad, he aquí las razones que—más que las armas diestramente usadas—justifican la presencia ascendente del Estado de Israel entre las naciones del mundo. (De el "Mundo", de La Habana, Cuba).—

Como usted las desea...

transparentes y duraderas

Medias de Nylon

GOLD SEAL

(Sello de Oro)

Dan a sus piernas mayor lucimiento por su ajuste perfecto y transparencia inigualable.
Usted sabe la calidad que lleva porque el número de agujas y denier de las medias GOLD SEAL va perforado en cada media para mayor garantía. Para el uso diario pida el tipo de 54 agujas y 30 denier que son las más fuertes que se fabrican. Si desea las más finas y transparentes, pida GOLD SEAL de 66 agujas y 12 denier.

Para señoras, caballeros y niños

Medias y escarpines

GOLD SEAL

(Sello de Oro)

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

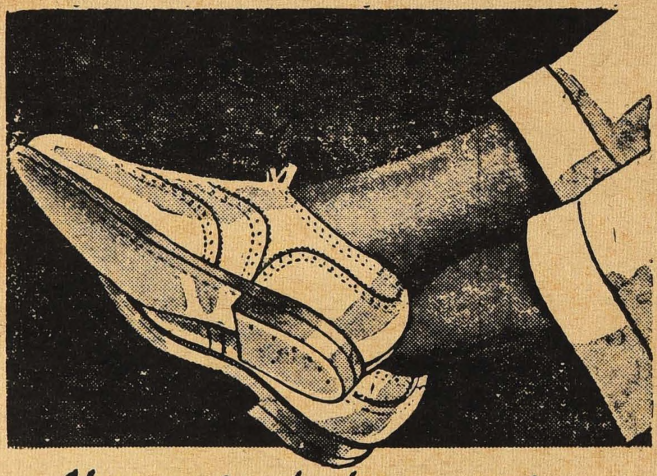
THE ROYAL BANK OF CANADA

BRINDA A SUS CLIENTES
A TRAVES DE MAS DE 890 SUCURSALES
EL MAS EFICIENTE SERVICIO BANCARIO
EN LAS PRINCIPALES PLAZAS DEL MUNDO

—— ◆ ——

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Una nota de buen gusto...

Estos elegantes escarpines TODO NYLON - de finísimo tejido y asombrosa duración - pondrán una nota de buen gusto en su vestuario. Su diseño varonil es una exclusiva creación de Casino.

ESCARPINES **Casino**

¡Pruebe a romperlos a ver si puede! TODO NYLON

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

IMPRESIONES DE MI VIAJE A ISRAEL

Por la Dra. Ofelia Domínguez Navarro

— ● —

Tel-Aviv

Hemos llegado a Tel Aviv el 15 de Septiembre. Al día siguiente, muy de mañana, recorría la ciudad, de excelentes avenidas, con modernos edificios y arboledas, con un clima cálido como el de Cuba vimos en las calles a gentes naturales y sencillas, de modesto vestir, con prácticas indumentarias de trabajo casi todos. Al verlos cruzar pensé que no sería, la que yo experimentaba, la impresión primera que de éste pueblo habría de recibir el turista por autonomasia. Nada es allí ostentoso ni superfluo. No hay clases altas ni bajas. Ni en el trato, ni en las ropas se denuncia al pobre o el rico. El obrero, el trabajador del campo, el profesional, el comerciante, ocupan el mismo plano social, y en todos sorprendemos con regocijo, el sentido pleno de la dignidad humana. Por mi lado pasó, cuando nos deteníamos ante el Museo donde fue proclamada la independencia de Israel, una joven de linda cara y flexible cuerpo, que vestía uniforme militar, portando con toda naturalidad, un arma larga. Era un soldado de la República y era también el símbolo de la liberación femenina.

La Histadrut

Esa mañana del 16, después de ver la Gran Sinagoga y de recorrer la ciudad por distintos lugares, en compañía de Zilver y Juris, nos dirigimos a la Histadrut, la poderosa Central de los Trabajodores, donde fuí atendida por el Director General del Departamento Político, Sr. Ezra Haiut. La Histadurt tiene su sede en Tel Aviv y es ella la que da vida e impulso al notable desenvolvimiento económico y social del Estado, ofreciéndole el fuerte contenido socialista que nos presentan las instituciones todas del Gobierno. El edificio de ocho pisos que ocupa esta organización ha sido

construído con materiales del país. Juris, que tiene una destacada posición en la Histadrut, me decía con positivo orgullo cuando penetrábamos en uno de sus salones:— "Estos mármoles son de Galilea.—" Como testimonio de la solidaridad internacional entre los trabajadores, señalaba los hermosos y modernos elevadores del edificio, regalados por la Confederación Americana del Trabajo. Escuelas, comedores, oficinas, salones de reuniones y de asambleas, todo lo fuímos visitando, pero lo que más profundamente me impresionó fue la larga conversación sostenida con el Sr. Ezra, en la que Juris actuó como interprete. Me limité a oir y a preguntar cuando algo se me hacía un poco difícil. Mi acuciosa curiosidad me llevó a formular una pregunta que no me hubiera permitido hacer a otra persona que no fuera un dirigente obrero.— *No inquieta a los trabajadores de éste país la posibilidad de que un cambio de Gobierno produzca el derrumbe de un sistema, que ha tenido inicialmente la cooperación y el apoyo de los capitalistas judíos del mundo?*— —Sabemos, —me contestó Ezra— que no todos los que nos ayudan, desde el seno de los grandes y pequeños países capitalistas, aceptan como permanente el socialismo, pero ya esto tiene raices tan hondas en el pueblo de Israel, que sería un empeño condenado a la derrota, librar en su contra una batalla. Desde los escaños del Parlamento, hasta las aldeas colectivas más remotas, se sabe y se difunde, que sólo dentro de las austeras normas del socialismo, y de acuerdo con los principios de la democracia pura, es que el Estado de Israel puede perdurar y hacerse invulnerable.

La Histadrut nace en 1921 con 4,000 miembros. Hoy tiene más de 700,000 afiliados y dependen de ella una gran cantidad de empresas y cooperativas de importancia que contralan en gran parte, la producción y el consumo de la Nación. Una de las instituciones que presta a los trabajadores más efectivos beneficios, dentro de la Histadrut, es el Kupat Holim, que ofrece un excelente servicio, al dar asistencia médica a través de todo el país. Lamento no poder extenderme en relación con esta ejemplar institución que merece un amplio comentario.

Durante todo mi recorrido por el territorio, pude comprobar como es de vigoroso y arraigado el principio de hones-

tidad que imprime la Histadrut al movimiento sindical y cooperativo, y como ha logrado influir, no sólo en el obrero de larga tradición sindical, sino también en los inmigrantes, que en grandes masas han sido trasladados a Israel, desde lugares de muy poco o ningún desarrollo industrial y agrario, al impartirles conocimientos técnicos sobre el trabajo y al ayudarles a conocer el lugar y a tener confianza en si mismos, como fuerza social.

La Wizo y la Hadassa

Invitada por las dirigentes de dos importantes y conocidas organizaciones internacionales femeninas: La WIZO y la HADASSA, visité una serie de instituciones creadas y dirigidas por ellas, radicadas, tanto en Jerusalem como en el interior de la República. Así vimos hospitales, centros de recuperación, centros culturales, granjas escuelas para niños emigrantes, donde al calor fraterno de las sabras se van estos adaptando a su nueva patria; vimos también magníficos hogares de niños, bibliotecas, escuelas, etc. algunas de estas obras en medio de naranjales y cultivos y otras en las ciudades. Los nombres de mujeres pioneras como Henrietta Sold y Ada Fischman y de otras más, son allí pronunciados con respeto y veneración. Reciba la WIZO de Cuba, que tanta cooperación viene prestando al gran quehacer de Israel, nuestra más cálida felicitación por sus fecundos esfuerzos.

La Universidad

Dentro de poco quedarán terminadas las obras de la nueva Universidad hebrea de Jerusalem. No obstante, ya funcionan en ella muchas facultades. A su vista, no podemos dejar de recordar a la otra Universidad prisionera en el Monte Scopus, pese al armisticio. El acedrado amor que por la cultura siente el pueblo judío, encuentra en estas obras clara expresión. La Universidad de Monte Scopus tiene más de 25 años de inagurada. Balfour con Sir Herbert Samuel, primer Alto Comisionado de Palestina, así como Weizman, declararon su vigencia. Cuando ella no pudo funcionar, después del armisticio, las facultades que allí trabajaban y las que fueron haciéndose necesarias, se instalaron sin pérdida de tiempo en más de cuarenta edificios de Jeru-

salem y en Centros de enseñanza privados. Es algo admirable que en Israel no se interrumpa ninguna actividad científica, cultural o social, aún en medio de las más peligrosas situaciones. La Universidad hoy tiene una matricula de más de 3,000 alumnos.

Se dice con frecuencia en Israel, entre los profesionales y estudiosos, que el mejor estudiante de la Universidad ha sido la lengua hebrea, que durante siglos fue sólo reservada para el culto y las oraciones. Hoy el Instituto de Estudios Judaícos es uno de los más recios eslabones entre Israel y la Comunidad judía mundial.

Encuentro con un viejo amigo

Vieja amiga del Keren Kayamet, desde la época del Comite Cubano Pro-Palestina y de nuestra cooperación a la creación de bosques en Israel, me fue grato ser invitada por su dirigentes a visitar su casa y distintos lugares relacionados con esa institución. Con el Sr. Draznin, Comisionado del Keren Kayemet, me trasladé al edificio de las Instituciones Nacionales, donde están instaladas las oficinas de la Agencia Judía, el Keren Kayemet y el Keren Hayesod. Allí trabé conocimiento con los LIBROS DE ORO, en los que por la generosidad de mis amigos judíos de Cuba y México, aparece mi nombre dos veces. En esta Casa encontramos también un salón que contiene, a modo de reliquias históricas, las pertenecias de Herzel, tales como su biblioteca, mesas de trabajo, sillas, sillones, distintos objetos de su uso personal. Su despacho se reproduce exactamente. No podíamos evitar un profundo, casi agobiador, sentimiento de reverencia y devoción ante aquellos viejos y humildes testimonios de la afiebrada decisión de retorno del grande y querido hombre.

El Keren Kayemet

La curiosidad del jóven portugués que acababa de graduarse en la Universidad de Lisboa, donde su padre es Rector, y también mi deseo de aclarar hicieron blanco en Draznin de una granizada de preguntas. Así pudimos conocer el gigantesco esfuerzo que realiza el Keren Kayemet para la puesta en práctica del PLAN QUINCENAL, que terminará en 1960. El Keren Kayemet, que redimiendo

tierra con la ayuda del judaismo mundial, sentó las bases del nuevo estado, una vez instalado éste y siendo casi toda la tierra de Israel propiedad de la nación, se dá a la tarea de *CREAR LA TIERRA*, convirtiedo en fértiles y productivos los yermos y las dunas, avanzando sobre el desierto para devolver a éste la bíblica fertilidad. Hasta 1960, el Keren Kayemet habilitará 300,000 dúnames más: 250,000 para fundación de aldeas y 50,000 para responder a las necesidades de 80 poblados de montaña. Sobre 150,000 dúnames de tierra montañosa se plantarán 25 millones de árboles, cinco millones por año.

Ese programa, nos decía el jóven Draznin, con su contagioso optimismo, está encaminado a la instalación de 12,000 familias en las regiones montañosas, donde el clima es adecuado para el cultivo de frutales, hortalizas, y, sobre todo, la fundación de estos poblados que forman límite con tres fronteras, servirán a los fines de la seguridad nacional, al llenar los vacios que existen a lo largo de las mismas.

Dura realidad,—pensaba—la que tiene que confrontar estas gentes que quieren trabajar y crear, transformando desiertos y pantanos, y a cada paso se ven obligados a la tarea de la defensa.

La Conquista del Desierto

Teniendo en mi programa señalada una próxima salida hacia Neguev, después de visitar Askelón, mis amigos Tov y Dazcal, quisieron que viera antes la magnífica Exposición sobre LA CONQUISTA DEL DESIERTO, en la que a través de distintos salones, teniendo a la vista mapas en relieve y murales, así como datos estadísticos, películas y una variedad infinita de muestras de vegetales y de minerales, así como reproducciones de portentosas obras de ingenieria, pude hacerme una idea de lo que era la fascinante región, que ocupa acaso la mitad del territorio israelí y la que, en potencia significa una gran reserva de riquezas para la nación.

(Fragmentos de una conferencia ofrecida por la Dra. Ofelia Domínguez, bajo los auspicios del "Instituto de Relaciones Culturales Cuba-Israel".)

CORTESIA DE

Compañía Litográfica de la Habana, S. A.

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ

Y PROSPERO AÑO NUEVO

PERFUMERIA

Richard Hudnut

LA HABANA

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CA-272

Disfrute sus vacaciones...

A NEW YORK

por sólo

$17.36

de entrada y

$12.67

mensuales

Utilice el cómodo Plan Exclusivo de Pagos a Plazos de

Pida informes a su agente de Pasajes o en Prado y Trocadero y 23 y O, Vedado, Teléfono U-4911.

CUBANA DE AVIACION

COMPLIMENTS

OF

WILBUR CLARK'S CASINO

HOTEL NACIONAL

DE CUBA

★

TU HAS OFENDIDO A UNA MUJER

de *A. REISEN*

Libre versión del Idisch
Por *SALA RAWSKA*

Ella era una chica en su juventud primaveral, de porte majestuoso y de estatura regular. Sus grandes ojos negros, revelaban unas ansias de vivir y ocultaban una íntima plegaria que se traducía, en la sed de averiguar si hay algo bello en este mundo...

Esta inspiración silenciosa, la convencía de que efectivamente existía la belleza pero, ella no tenía la dicha todavía de conocer este ensueño... por lo que lucían sus ojos tan nostálgicos y velados por el furtivo pensamiento.

Confieso que cuando la ví por vez primera, sentí un dulce estremecimiento. Pero, como hombre en fin, pensé: "valdría la pena entablar con ella una amistad"...

Conmovido momentáneamente, me parecía que podía sentirme mejor, más festivo y con más valor para desarrollar las actividades diarias al lado de ella.

El trabajo saldría más perfecto si estuviera en su hogar acompañado por esta preciosa criatura... Sería tan apacible, en los días de lluvia; cuando las gotas gruesas del agua empañan el cristal de la ventana, estarse sentado acurrucado junto a ella en el rincón apartado de la sala y hablar de cosas bellas, que nada tienen en común con la existencia miserable de todos los días... Qué romántico sería sentir sus manitas en mis manos, y besar los blancos y finos deditos...

Digan lo que quieren de mí! —piensen lo que les venga en gana! pero, en asuntos románticos, no soy gran artista. No tengo la habilidad de cortejar a las chicas... Sin embargo hay coincidencias, que hay que saber como aprovecharlas.

Y así una noche sentado en una butaca del teatro local me encontré con ella. Sin intención, ni sé cómo sucedió, por un descuido mío, o por lo aborrotado que estuvo el público en el teatro aquella noche de estreno, le pisé el pie... Esta torpeza, fué un lamentable accidente, que yo no supe explicar, puesto que yo soy un hombre serio, ajeno al vulgar comportamiento, para con las mujeres...

Una mueca de dolor se estampó en su linda cara, encogió sus labios, que exclamaron un ¡ay! que hirió mi alma como una flecha envenenada. En gran confusión, salté de mi asiento, me disculpé tres veces, en ruso, en alemán y en francés, como era la moda...

Ella me miró con especial atención y sus ojos negros expresivos, se clavaron en mí, cuando dijo: "de nada..." En este mismo instante la orquesta irrumpió con los acordes de la "Queen of Spades" de Tschaikovsky, pero para mí, su voz, que contestó mi disculpa, resonó más dulce que los acordes melódicos de la pieza genial del gran músico...

Porque la palabra dicha por su boquita, era una fantasía, cuya intensidad, sólo yo pude imaginar... Yo comprendí en el instante, que esto "de nada", significa algo fenomenal, para mí en un futuro muy próximo a realizarse...

Y así sucedió! Como un cuento viejo de los folletines románticos. Al final del primer acto y también por casualidad, su pañuelo de fina seda cayó al suelo... Como un rayo, me tiré de mi asiento, con ejecutoria elegante y porte varonil, para coger la fina prenda...

El efecto fué colosal, enorme! la agraciada joven, todo dulzura, sonrió contenta y me dijo: "muchas gracias"...

¡Dios mío que estás en los cielos!... Tu comprenderás, que para mí, jamás una voz vibró con más dulzura, fué como una música celestial, cuya vibración produce una melodía imposible traducir con palabras humanas... ¿Para qué ocultar mi sentimiento?, comprendí, en éste gran momento, que ella se dejaría querer por mí, y que yo no dejaría en vano pasar esta oportunidad...

Al final del cuarto acto, que iba desarrollándose en la escena del teatro, en donde estuvimos sentados, ya yo sabía que la joven se llamaba Katia Gold y le dije también mi nombre.

Al principio hablamos de literatura... Ella quiso saber si había leído algo de Andreyev. Sí, contesté a la par, con una

interrogación. —¿de seguro Ud. se refiere a la gran obra de este autor, "La Sonrisa Roja"?

La intensidad de nuestra conversación siguió en aumento, Katiá quedó encantada y continuó hablando de las obras de Máximo Gorki, tan actual en aquel tiempo, para subrayar mi conocimiento y erudición literaria, exclamé! ¡Gorki es muy grande, pero Andreyev es más grande todavía!...

Exaltada por la conversación añadió: ¿"En dónde Usted me deja a Arcibaschev"?... Me sentí al instante apenado, ¿cómo hablar sobre un autor, que trata en sus obras, de forma atrevida y astuta a las mujeres? No me atreví a contestar al ver su mirada ingenua...Tampoco pude permitir que supiera lo que me preocupaba... Porque, como dije antes, no olviden que yo adoro las mujeres... Pero, terminó felizmente aquella noche nuestra entrevista.

Durante la siguiente semana, nos vimos varias veces, todo por casualidad... y en ocasiones de significación intelectual. Una vez en una sala donde grandes políticos, discutían asuntos internacionales, otra vez en una biblioteca, de un club social; y otro día, en un lugar por cierto muy peligroso, en donde unos momentos antes habían dejado una bomba que estalló. Por suerte allí es donde comenzó nuestra amistad... Cambiamos un saludo breve, hablamos del terror que practican diferentes partidos, discutiendo la finalidad de los propósitos revolucionarios ,etc.

Yo me pronunció anti-terrorista, me expliqué que soy partidario de la evolución social, y no logré explicar mi pacífico pensamiento, cuando los gendarmes a viva fuerza disolvían a los grupos de transeuntes estacionados en las aceras de la calle.

Mi amiga Katia lucía muy triste aquella tarde, por la furia del absolutismo, apuramos los pasos y no sé cómo, volvimos a hablar de Arcibaschev y de su discutida obra "Sanin".

Yo, por mi parte aseguré que no me gustan las obras pornográficas... yo sólo leo a los clásicos, dije— para que ella se diera cuenta de mi alta y limpia moral...

Las sombras del crepúsculo envolvían la calle, pregunté con cierta precaución: ¿A dónde vamos? —A la biblioteca, contestó la joven pero, yo pensé— Con gusto iría a mi casa, sin saber como invitar a Katia. ¿Cómo hacerme comprender que mis intenciones son buenas? Y sólo quería que me acompañara, porque me sentía tan solo aquella tarde nostálgica, en el ambiente rondaban tantas sombras otoñales...

Inesperadamente se me ocurrió una idea. Si a Usted le gustan tanto los buenos libros, tengo un gran surtido de las obras más destacadas actualmente en los círculos intelectuales de modo que, si Usted acepta mi invitación, puede usar de mi modesta biblioteca. —¿Usted tiene una biblioteca privada, en su casa preguntó con entusiasmo Katia? —Sí, dije, puede que tenga la obra que Ud. Quiere.

—Yo busco, contestó la joven, La Historia de la Civilización Inglesa. —Pues esta obra es mi tema principal en mi mesa de trabajo. —¡Oh! si es así, exclamó, allá voy con Ud. —¿Está lejos de aquí su casa?...

Borracho de alegría por la rápida decisión de Katia en acompañarme a mi casa, no iba a decirle que mi casa está situada en un suburbio bastante apartado, como para ir a pie...

Katia era muy romántica, y quiso saber si mi casa estaba rodeada de un jardín. En estas circunstancias, no me pareció bien decir lo que en verdad era; dije mejor lo que más me parecía le iba gustar. Dije que era un lugar residencial, con una buena vecindad, etc.

No había oportunidad de preguntar si ella aceptaba el paseo a pie. En verdad, ¿para qué preguntar, cuando el ritmo de nuestros pasos tejía una armoniosa ilusión y el silencio nos acompañaba como un buen ángel?

Yo me hacía promesas de portarme bien... y mi conciencia me aconsejaba no salirme con las vulgaridades, tan propias de nuestro sexo..., ante una criatura tan pura, como Katia.

Ya era bien de noche cuando por fin llegamos a mi casa. Abrí la puerta con el mayor esmero y cuidado, dejé pasar a mi bella cenicienta, para que ni sombra quedara de los pensamientos que se debatían en mi cabeza.

El corazón me saltaba del pecho, con nerviosismo me disculpé por la oscuridad, cuidando de no tropezar con ella, para no ofenderla...

Se hizo la luz en el cuarto, y comprendí que lo primero que vió Katia, fué la cama en gran desorden, allí también estuvo colocada mi mesa de trabajo. En el otro cuarto había un sofá y la biblioteca.

Katia se tiró a los libros. Soltando un libro tras el otro exclamaba con entusiasmo. —Heine, Goethe ¡Me los tendrás que prestar todos.

—Será un placer para mí, dije con sinceridad, sentándola a mi lado en el sofá. Hablamos de diferentes asuntos subrayando algunas con cierto énfasis y de pronto me fijé que las cortinas en las ventas estaban descorridas... Son cosas imprevistas, por lo que la joven, podía pensar... Ella no sabía que yo era un hombre decente...

Pero como me vió con tanta insistencia mirar la ventana, preguntó, —¿Qué es lo que Ud. ve allí? —Nada, dije— Ud. se hace sólo idea, y siguió la conversación, aumentando mi admiración a cada instante, de una nueva expresión de la inteligente Katia de la que casi estuve tan enamorado, como para casarme enseguida. Ensimismado, pensé que suerte la mía, la dicha en persona se me tendió a los brazos, para complacerme dándome una buena compañera.

Al cabo de mucho rato, Katia se levantó del sofá, nos dimos cuenta, de que era casi de madrugada. —Como se nos ha ido el tiempo, es casi de mañana y pensar que tengo que emprender una caminata, para alcanzar mi casa, que está tan lejos de aquí.

Una tristeza inesperada invadió todo mi pensamiento, sentí oprimírseme el corazón al ver la boquita linda en un gesto de murmullo, que decía asustada, tan lejos para caminar de noche. En verdad era una hora muy avanzada para hacer un paseo de nuevo.

Comencé con diplomacia. —Si yo fuera mujer, no habría obstáculos, podríamos quedarnos aquí. Hay lugar donde dormir... —Pero, Usted no es mujer, contestó rápidamente Katia.

En honor a la verdad, yo era capaz hasta de querer convertime en mujer con tal de poder tener a mi lado a Katia, esta tierna mujercita que se apoderó de todo mi pensamiento. Vanas eran las buenas intenciones, porque en realidad y en calidad de hombre, me devoraba el deseo de quedarme con ella, a la vez mi conciencia me recordaba portarme bien con las mujeres honradas.

Mis brazos se extendían en febril ansia de amor, ardía del loco deseo de besar esta boquita apasionada, por las quejas amorosas, pero hombre de bien, no pude portarme mal y ofender una buena mujer..

El alma de las mujeres es tan individual en el sentir espiritual, que hacerlas dichosas es bello y sublime... dije a Katia. A este inesperado elogio la muchacha no ripostó, quedó en silencio, y mirándome un instante dijo: —"Me siento feliz y

bastante cómoda aquí, me quedaría esta noche, si no le estorbo"...

Loco de alegría, sin poder dominar mi sentimiento ni contener mi entusiasmo contesté. —"Quédese aquí, hay dos cuartos, yo dormiré en el otro cuarto en el sofá y Ud. ocupará mi cama, que es muy cómoda..."—

—"Me parece que hay mucho frío aquí", dijo Katia con soltura. —Sí, contesté, hay bastante fresco, mientras que sentía un calor bárbaro que invadía mi cuerpo y me nublaba la vista; pero fingiendo calma dije. —La calefacción no es suficiente para tanto espacio, que hay aquí, pero, esto no tiene importancia porque, tengo un buen colchón y una nueva frazada, y si esto fuera insuficiente le daré mi abrigo...

La muchacha se quedó mirándome y contestó con una voz solícita y tierna: —"Y Usted con qué se tapará? —Ni se ocupe de mí— buscaré con que taparme...

En silencio le daba las gracias al Todopoderoso, por su voluntad en destinarme la suerte y ofrecerme la dicha.

Media hora más tarde, mi adorado ideal descansaba en mi cama, cubierta con todo lo que valía para resguardarse del frío. Yo me acomodé en el sofá, en el otro cuarto, tapándome con una vieja capa de agua y tiritando de frío, comencé a soñar de las grandes aventuras románticas...

Vencido por la impaciencia, sin poder dormirme por la incomodidad que sentía, llamé a Katia, para saber si ella está dormida. —¡Katia, estás dormida! —No hombre! gritó, estoy helada y tiesa de frío! —Siguió un silencio furtivo...

Sin pensar en nada, salté del sofá, envuelto en mi vieja capa de agua, que me hacía lucir fantasmal..., me acerqué al lugar ,en donde estuvo acostada Katia, y con voz temblorosa y entrecortada murmuré, —¿Vida mía¿ tienes mucho frío? —Hay sí, contestó rápidamente, abrígueme mejor...!

Con ansias inquietas me tiré, para abrigarla mejor, sintiéndome elevado por la alta misión, en el apuro le dí un beso, que contenía, el mensaje más ardiente de mis pensamientos.

Asustado por mi atrevimiento salté, llorando casi arrepentido de no haber cumplido la promesa solemne que me dí, de portarme bien con las mujeres honradas... Luego, me acosté como pude, sin poder conciliar el sueño en toda la noche, pensando en que me propasé con mi amada. Mi conciencia me repetía. Tú has ofendido una mujer.

Vencido por el cansancio y el frío, quedé dormido y al

despertar por la mañana, ví a Katia vestida y a punto de salir, diciendo: "tengo mucho que hacer esta mañana", en su expresión sentí un tono de disgusto, y noté una impaciencia en su voz.

—Perdóneme Katia, lo de anoche fué un imperdonable atrevimiento mío, pero no pensé nada malo! Quise decir, algo más en mi disculpa, pero la joven, casi gritó diciendo: —"Déjese Usted de finuras,— ya sé todo lo que me va a decir". Con estas palabras, tiró de la puerta, con un gesto brusco, dejándome desconsolado y pensativo, sobre mi modo de proceder.

———-o❦o———

Hace unos días yendo por la calle encontré a un viejo amigo mío, y me dispuse a contar mi triste odisea, con la bella joven. —¿Sí, yo conozco a Katia, claro que sí? —Muy bien la conozco, es una buena muchacha, pero te diré con franqueza: —"Tú la has ofendido y esta ofensa ya no tiene remedio. Sólo te diré algo para asegurar tu futuro y tu buen nombre, entre los hombres: "Cuando una joven queda bajo tu protección, no la dejes sola en toda la noche, porque esto sí, es una grave ofensa...

Tenga más cuidado, pórtate mejor con una joven cuando queda dormir en tu casa..."

Regalías EL CUÑO
con FILTRO
Satisfacen!
FILTROS
REAL
HABANA

La Libertad de Cultos en Israel

por Itzhak Bar-Levav

El Estado de Israel cuenta con 1.872,000 y las minorías constituyen el 11 por ciento de la población; cerca de 200,000 almas. Los mulsulmanes y los drusos alcanzan, más o menos, 150,000, y los cristianos 50,000. Hay cuatro grupos básicos de iglesias: la Católica, la Ortodoxa, la Monofisita y las protestantes.

Los católicos griegos constituyen la comunidad más importante desde el punto de vista cuantitativo; más de 15,000 miembros. El Jefe de esta comunidad, es el Arzobispo George Hakim. Los ortodoxos griegos se encuentran principalmente en Haifa y en las aldeas de la Galilea, al Norte del país. El Arzobispo vive en Haifa, el puerto más grande y la ciudad más bella de Israel.

Los católicos romanos no son más que 6,000 almas. Sin embargo llevan una vida religiosa muy activa y muchas instituciones educativas, religosas y benéficas están a su disposición. Cerca de 700 monjas dirigen estas instituciones y escuelas en Jerusalem, Jaffa, Haifa, Nazaret y otras ciudades del Estado. Monseñor Antonio Vergani, es el jefe de los católicos romanos.

En Israel existen alrededor de doscientas iglesias de las varias religiones cristianas, número muy elevado en relación con la cantidad de cristianos del país. Pero se construyen nuevas iglesias, y, una de ellas, la nueva Iglesia de la Anunciación de Nazaret, será sin duda la más monumental en el Cercano Oriente.

En Israel se encuentran varias Ordenes: de los Franciscanos, de los Benedictinos, de los Carmelitas y de los Salesianos, etc. Hay muchos sacerdotes de origen español. Entre las ordenes importantes de monjas se encuentran: "Las Damas de Nazaret", "Las Hermanas de St. Joseph", "Las Hermanas de San Carlos", "Las Carmelitas" y "Las Hermanas de San Vicente de Paul".

Los Monofisitas es el grupo más antiguo del Cristianismo de Israel. Lo forman la Iglesia Armenia, La Iglesia Copta, la Iglesia Siria, la Iglesia Abisinia. En total 2,000 almas.

Entre las iglesias protestantes merecen ser mencionadas, la Iglesia Anglicana, la Escosesa, la Luterana, la Bautista, la Adventista, del Nazareno, y el Movimiento de los Cuáqueros. Es la más importante la Anglicana que tiene misioneros entre judíos y árabes. Reune 2,000 almas.

En Israel hay un grupo religioso muy interesante: los Bahais. Viven en Haifa, que es el centro mundial de este grupo y allí se encuentra un lindísimo templo de los Bahais. Tienen en total 200 adeptos de origen persa. Persia es la cuna de esta religión. La palabra "baha" quiere decir Gloria. El fundador de este grupo es Mizra Husein, quien murió en 1892, siendo su casa en el presente, un museo para el grupo.

El pueblo judío, que durante 2,000 años se encontró siempre en la situación de ser minoría perseguida y dispersa entre los otros pueblos, en el mundo entero, después de haber peleado y creado el Estado de Israel como una inyección de cultura occidental en la estructura medieval y esclavista del mundo árabe, respeta plenamente en su país, en la Tierra de la Biblia, de los profetas y de Jesús, a las minorías que se encuentran en su territorio, donde los judios constituyen una mayoría total.

Ya la Biblia "El Libro de los Libros", comanda:

"Que ama también al extranjero dándole pan y vestido".

"Amaréis pues, al extranjero, pues extranjeros fuísteis en Tierra de Egipto"..."Una ley, un mismo derecho, tendréis vosotros y el extranjero que con vosotros mora".

Nuestros elevados principios religiosos son la base de las ideas de nuestro país. Israel, que fue fundado con la sangre de sus mejores hijos e hijas desde hace 9 años, y en su Acta de la Independencia, de 14 de Mayo de 1948, da garantías de completa libertad religiosa e igualdad social y política, a todas las minorías que se encuentran en su territorio.

Puedo afirmar responsablemente, que la situación de las comunidades cristianas en Israel es la mejor; mucho más que la de estas comunidades en varios países del Cercano Oriente, como Egipto, Siria, Jordania, etc. donde la intolerancia religiosa obstruccíona la labor misionera, llegándose al linchamiento. Puede analizarse el alcence histórico de estos hechos, si se analiza que el Estado de Israel tiene su base política en la fe religiosa.

Un Minesterio de Cultos, se ocupa de todas las cuestiones generales referentes a la armonía de la vida religiosa de las minoría, pero no interviene en sus asuntos internos, ni desig-

nando sacerdotes, ni administrando la propiedad eclesiástica. Todo esto pertenece a los jefes de las iglesias.

La plena autonomía que obtuvieron las varias iglesias cristianas en Israel está reconocida en todo el mundo cristiano. Los nombramientos para cargos eclesiásticos, los poderes jurídicos y la propiedad eclesiástica, como iglesias, monasterios, cementerios, escuelas y bienes seglares, cuyo valor llega sin duda a cien millones de libras todo esto está en las manos de los jefes de la iglesias respectivas.

El gobierno israelí otorga facilidades extraordinarias a las religiones que necesitan permisos y autorizaciones especiales; por ejemplo, la exención de derechos aduanales e impuestos a la compra. Las minorías gozan de una libertad completa en su expresión por medio de la prensa. Como se sabe, el día de reposo para un residente musulmán el viernes. Todos los obreros, empleados y maestros de las varias religiones, tiene el derecho de no trabajar en residente mulsulmán el viernes, tiene el derecho de no trabajar en los días de reposo reservados por su propia religión. Este hecho es muy importante para las minorías si se tiene en cuenta que el sábado es el día de descanso para la mayoría de los habitantes del país.

El gobierno de Israel pone también a disposición de los religiosos, pertenecientes a las minorias, sus servicios de radio y cada domingo hay oficios de ceremonias cristianas, sermones y programas de música cristiana.

Entre los periódicos que aparecen en Israel, hay que recordar en particular, las "Noticias Cristianas de Israel" editado en tres idiomas (español, inglés y francés).

Cortesía de

UNITED SHOE MACHINERY

COMPANY DE PAN-AMERICA

Calzada del Cerro 1709. — Telf. I-5119.

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פֿראַספּעריטעט, גליק און פרייד!

אַ כתיבה וחתימה טובה!

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

— ◆ —

Cia. Comercial Gancedo, S. A.

EFECTOS SANITARIOS
Azulejos de todas clases
Especialidad en Baños de Color

Cia. Destiladora Gancedo, S. A.

DESTILERIA DE ALCOHOLES Y AGUARDIENTES
FABRICA DE LICORES Y VINOS

Cia. de Maderas Gancedo, S. A.

ALMACEN DE MADERAS CON PLANTA
DE ELABORACION Y FERRETERIA

¿Marcará Israel el Inicio de la Desaparición del Judaismo de la Diáspora?

Por Charles Krifcher.

I REALIDAD CRUDA:
EXTINCION DEL JUDAISMO DE LA DIASPORA.
II PORVENIR DE ESPERANZA:
FORTALECIMIENTO Y AUGE DE ISRAEL EN LOS PROXIMOS SIGLOS.
III UN SOLO CAMINO:
EL RETORNO.

I

REALIDAD CRUDA:

EXTINCION DEL JUDAISMO EN LA DIASPORA

El judaismo de la Diáspora, tal como ha existido en los últimos dos mil años, como entidad étnico-religioso-nacional, habrá de desaparecer en el futuro no lejano. La aparición de Israel, marca este proceso.

Existe una sencilla ley de biología: "Toda necesidad crea el órgano. Cuando desaparece su función, el órgano se atrofia". Y la naturaleza la cumple al pie de la letra.

El olfato, que en los animales es un arma defensiva, para detectar al enemigo durante la noche, en que no lo puede ver, no tiene función alguna en el hombre. Y el olfato es, en el hombre, un sentido en pleno proceso de atrofia, que llegará a desapa-

recer. El músculo risorio de Santorini, que no existe en los animales, aparece en la especie humana, cuando aparece la necesidad de la expresión y la risa. Los músculos auriculares y el cutáneo del cuello, existentes y usados en los animales, se atrofia en el hombre, donde carece de utilidad. Son decenas los ejemplos de órganos que van apareciendo y desapareciendo en el avance de la escala zoológica, según aparezcan o desaparezcan distintas necesidades. Y un mecanismo natural controla este sistema.

Aunque no es posible comparar la Biología de las especies con la Historia de las naciones, existe sin embargo, una cierta similitud, en cuanto que en la evolución del proceso histórico van apareciendo necesidades que son suplidas mediante la aparición de ciertos movimientos, corrientes, ideologías, etc. que podrían llamarse "órganos", los cuales, a su vez, se atrofian al desaparecer la causa que los originó. También la Historia tiene sus mecanismos para lograrlo. Sin entrar en ejemplos, por lo extenso que sería, iremoe a nuestra meta: el judaísmo galútico (de la Diáspora), tomado como un todo, como una entidad orgánica.

Al hundirse el Estado Judío, después de los celotas y Bar Kojba, surgió una necesidad: la supervivencia judía frente a la carencia de territorio. Frente a la necesidad, surge el órgano—el judaísmo mundial—monolítico, sólido. Surge "algo"—reacción natural frente al peligro de extinción—que actúa como mecanismo unificador, "algo" que impulsa al judío a la sinagoga, a su cultura y tradiciones, a crear lazos espirituales, para hacer del pueblo disperso un órgano insoluble, órgano que suple la necesidad de supervivencia ante la carencia de territorio. Ese "algo" es la fe religioso-nacional, que hace la función de mecanismo natural.

Pero cuando desaparece la función, desaparece el órgano. Al crearse Israel, desaparece dicha necesidad y el órgano —el judaísmo mundial— habrá de extinguirse. Sinceramente, creemos que ello sucederá así. El mecanismo natural, que mantuvo la supervivencia, cesa. Cesa ese "algo" —conciencia religioso-nacional de la Diáspora— que creó las condiciones para la no asimilación.

Según se acercaba la creación de Israel, comenzaba a tomar forma la lenta desaparición del judaísmo del galut: asimilación en los E. U. e Inglaterra, matanza nazi de 6 millones, antisemitismo soviético, grandes emigraciones a Israel, etc.

Se podrá argumentar que, al contrario, la presencia de Is-

rael actuará como estímulo a la conciencia judía mundial, despertando su nacionalismo. Esto será cierto los primeros tiempos, por la tensión árabe-israelí existente, pero cuando Israel entre en una etapa más tranquila, el éxtasis de su influencia desaparecerá.

El judaísmo de la Diáspora persistirá algún tiempo aún, mientras sea necesario como poderosa reserva potencial para la existencia de la joven Nación, y luego desaparecerá. Hará el papel —y volvemos a la semejanza biológica— del amnios y la placenta, que funciona para nutrir y proteger al nuevo ser mientras este no se baste a sí mismo, para ir a la atrofia cuando éste deje de necesitarlo. Necesario hoy el judaísmo galútico como órgano de reserva para Israel, se irá atrofiando según este se vaya haciendo auto-suficiente.

¿Cómo se realizará esta lenta desaparición del judaismo de la Diáspora?

Por tres mecanismos:

1.—Por la aniquilación física —como en la Europa Nazi, y en mucho menor grado, Rusia.
2.—Por la asimilación —bien espontánea, como en los E. U.; bien forzada, como en los países comunistas.
3.—Por la emigración a Israel —Alyá— como ocurre en Yemen, Irak, Egipto, Polonia, etc.

¿Cuál de estos dos últimos caminos —asimilación o Alyá— debemos escoger nosotros? He aquí el problema que enfrenta el joven judío: La lenta asimilación significa la negación total al judaismo, además de no protegerle de un posible futuro violento antisemitismo o exterminio tipo nazi. Pero, en cuanto a la Alyá: ¿Qué posibilidades tiene Israel de afianzarse, fortalecerse y elevar su nivel de vida, o al contrario, empeorar su situación o ser destruída, en los próximos siglos?

II

PORVENIR DE ESPERANZA:

EL FUTURO DE ISRAEL A LA LUZ DEL PROCESO HISTORICO MUNDIAL

La naturaleza todo lo realiza mediante ciclos y estaciones periódicas: La ovulación, las estaciones del clima, las mareas. Y la Historia la imita. El proceso histórico del mundo se desarrolla en forma cíclica y periódica. Veamos:

1.—La forma en que se desarrolla la Historia del mundo como unidad: Se realiza mediante un ciclo, en el cual, una especie de "onda" de "auge" va pasando de una a otra región geográfica hasta volver a su punto de partida. (De manera que cada nación tiene "su racha" o momento culminante para luego volver a descender).

2.—La forma en que se desarrolla la Historia de cada nación en particular: Se realiza mediante etapas repetidas de auge y decadencia, comparable a una línea ondulada, con curvas ascendentes y descendentes.

Analicemos todo esto:

1.—LA FORMA EN QUE SE DESARROLLA LA HISTORIA DEL MUNDO COMO UNIDAD

Hemos observado que la civilización empieza a florecer, primitivamente, en ciertas regiones y de aquí se desplaza hacia otras, que comienzan a ascender, al tiempo que las anteriores van a la decadencia. Dicho florecimiento va trasladándose de una a otra zona geográfica, abarcando gran parte del mundo, hasta volver a su punto de partida tras describir un ciclo, para comenzar de nuevo. Para mayor facilidad de explicación, podríamos representarlo simbólicamente por una especie de "onda", que, por donde pase, ocurre un auge de los países comprendidos en esa zona, con gran incremento de su energía creativa, de su civización y combatividad.

Comienza la civilización en regiones como China, India, Egipto, Mesopotamia e Israel, que son el punto de partida. Luego, la "onda" se desplaza, en el Asia Menor, hacia el norte, y toma a Asiria y Babilonia. Estos países marcan entonces el paso, mientras que los anteriormente mencionados van a la decadencia. La "onda" continúa hacia el norte, hacia una nueva región: Persia y los Medas, que ascienden, decayendo Asiria y Babilonia. Luego llega a Grecia, y mientras los griegos gobiernan al mundo civilizado de la época, los medas y persas descienden. La "onda" pasa a Roma y luego a Europa, occidental. Cae Grecia y asciende el Imperio Romano. Cae Roma bajo los bárbaros, y ascienden lentamente los pueblos de Europa occidental. Todas las regiones precedentes han ido pasando, escalonadamente, por ambas etapas. Suben, paulatinamente y en épocas distintas, Francia, España, Inglaterra, Portugal, Holanda, Prusia, Austria-Hungría, Alemania, etc., naciones que mar-

can el paso en la civilización y política internacional. Luego la estrella de la Europa centro occidental comienza a descender, y surgen E. U. y Rusia como las dos grandes patencias mundiales, en el campo militar, industrial, científico y económico. Ahora, ambos colosos en su cenit, están ya a mitad de camino, y se aproximan al inicio de su descenso. Cuando ello ocurra, ¿cuáles serán las regiones y los pueblos que inicien su ascenso?

Observando atentamente, vemos un raro fenómeno: Las naciones que iniciaron la civilización mundial, y luego cayeron, vuelven a levantar cabeza ahora y ascender —China, India, Egipto, Israel, etc. Esto nos indica que el ciclo se vuelve a iniciar, habiendo regresado la "onda" a su punto de partida.

Se nos objetará que algunas regiones como Hispano América, nunca han tenido su época de auge, o se encuentran en su inicio. Esto indica que la así llamada "onda" del auge, aún no ha completado todo el globo terráqueo, y que, antes de que dicha "onda" haya cerrado el ciclo anterior, ya comienza el ciclo nuevo. Un ciclo no continúa a otro de manera exacta. El final de uno se confunde con el inicio del otro.

China, iniciadora precoz de nuestra civilización, tras un largo letargo, vuelve a surgir a un primer plano mundial. Es de preverse, que en su actual marcha, se convierta en el futuro próximo en gran potencia militar, científica y económico industrial.

India también está volviendo a renacer. Egipto, que en época de los faraones marcó el paso en el Cercano Oriente, está en pleno proceso de resurgimiento.

ISRAEL

¿E Israel? Las luchas sionistas, la guerra de Independencia y la de Sinai, los logros de reconstrucción del país y la batalla económica, evidencian que están surgiendo firme y sólidamente.

Todas estas naciones comenzaron la civilización moderna, iniciando el 1er. ciclo. Luego cayeron en el letargo, mientras la "onda" del auge avanzaba por el resto del mundo. Ahora, estas mismas naciones vuelven a un segundo período de auge, en la misma forma, para iniciar nuevo ciclo. El resurgimiento actual de Israel, guarda gran similitud con el primer auge judío como nación firme, en el 1er. ciclo.

Primer surgimiento judío (en el primer ciclo):

Oprimidos y perseguidos en la Diáspora (Egipcia) —con peligro de desaparición (esclavitud y decretos del Faraón)— emigran a Eretz Israel, con grandes obstáculos (persecución egip-

cia, ataques de amalekin, hambre, descontento). Luchan y derrotan a pueblos hostiles que reclaman dicho territorio (canaanitas y sus dos coaliciones de reyes) para surgir finalmente como nación territorial. Inicia su vida independiente bajo amenazas y ataques fronterizos de los pueblos que la rodean (Moab, Nidián, Ammón, Filistea, etc.).

Resurgimiento actual (en el segundo ciclo):

Oprimidos y perseguidos en la Diáspora (mundial) —con peligro de desaparición (nazis, comunistas)— emigran a Eretz Israel, con grandes obstáculos (bloqueo británico, barcos inservibles, ataques árabes). Luchan y derrotan a pueblos hostiles que reclaman dicho territorio (Estados Arabes) para surgir finalmente como nación territorial. Inicia su vida independiente bajo amenazas y ataques fronterizos de los pueblos que la rodean (Egipto, Jordania, Siria).

¿No existen, a grosso modo, ciertas analogías entre ambos procesos evolutivos? La actual etapa de Israel, se correspondería, a grandes rasgos, con la época de Josué y el inicio de los Jueces.

La observación de este ciclo del despertar de las naciones nos permite creer que el auge de las distintas regiones geográficas no se realiza de manera arbitraria y caprichosa, sino que sigue una cierta pauta pre establecida.

Israel se encontraría ahora, de acuerdo a ello, en la zona geográfica "de turno", la zona por la que pasa la así llamada "onda" del auge nacional, en el inicio del segundo ciclo.

Esto supone para Israel un futuro de resurgimiento político, afianzamiento y poderío nacional para los próximos siglos.

2.—LA FORMA EN QUE SE REALIZA EL DESARROLLO DE CADA NACION EN PARTICULAR.

Cada nación tiene una época de ascenso y auge, que llega a un climax o cenit, donde se mantiene un tiempo, para luego iniciar el descenso. Puede compararse a las tres etapas básicas que se conocen en los seres vivos: la juventud, madurez y vejez. La historia viva de las naciones se asemeja a estas tres etapas, con la diferencia de que después de la vejez, sobre todo después de una crisis grave, viene un resurgimiento, como si fuera una segunda juventud, para iniciar un nuevo período. Todo esto podría ser representado esquemáticamente por una línea ondulada

que describe curvas ascendentes y descendentes, que representarían las etapas descritas. Al terminar un período, comenzaría otro mediante el inicio de otra curva ascendente.

Veamos ejemplos:

ROMA

Surge después de una corta infancia de luchas continuas contra la colonización griega y fenicia hasta convertirse en potencia mundial (madurez), constituída por el Imperio Romano (representa su etapa ascendente). Por razones de la desmoralización interna y bajo la pujanza de pueblos en plena juventud (los bárbaros) Roma se sumerge en la vejez y muere como fuerza política (etapa descendente). Ha descrito una curva completa. Existen algunos indicios precoces de que Italia se acerca a un —aún distante— resurgimiento, como las tentativas de César Borgia y Mussolini, fracasadas, quizás, por adelantarse en el tiempo al curso de la Historia (y por su espíritu aventurero). Es de esperarse un futuro resurgimiento (rejuvenecimiento) que iniciaría un nuevo período.

RUSIA

Una juventud —al contraste con Roma— en extremo prolongada, debido al vasallaje a los tártaros. Después de la liberación completa (Iván el Terrible y la conquista del último baluarte Tártaro: Kazán) acelera el proceso de madurar a través de Pedro el Grande y —madurez completa— Catalina la Grande, terminando su etapa (curva) ascendente. Una rapidísima vejez que culmina con la derrota de 1905—etapa (curva) descendente. Viene una crisis grave: la guerra de 1914 y la revolución de 1917. Después de la crisis grave, viene un resurgimiento rápido, explosivo, pasando por la segunda juventud en unos años y llegando a la madurez de hoy a través de la más espantosa de las guerras —nueva etapa (curva) ascendente— que es el inicio de un nuevo período. Este resurgimiento viene por un cambio radical y brusco en el régimen, pero los intereses exteriores siguen el mismo camino del imperialismo Zarista por las razones del Estado. (Continuidad política de la Rusia Zarista con la Rusia roja). Ahora, en el cenit o madurez, se encuentra cerca del inicio de la etapa (curva) descendente, que una posible III Guerra Mundial podría provocar.

INGLATERRA

Un ascenso (juventud) que comienza en la época de la

Reina Isabel, continúa lentamente hasta convertirse en gran potencia militar, industrial, científica y económica —época Victoriana— que marca la cumbre o madurez. Luego (vejez) una etapa (curva) descendente, también larga y lenta, que continúa en nuestros días.

ALEMANIA

Tomemos la época nazi. Vemos, al contrario de Gran Bretaña, una etapa (curva) ascendente vertiginosa, explosiva, que va, desde 1933 (el abismo dejado por la derrota de 1918) hasta alcanzar un poderío —1942— militar e industrial pocas veces visto, para, de un cenit fugaz, pasar una etapa (curva) descendente relámpago, superrápida, y caer a un profundo abismo (1945). Describe también una curva completa, pero de duración fugaz.

ESTADOS UNIDOS

Lucha contra los ingleses, Independencia de las 13 colonias, crecimiento hacia el Este y Sur, desarrollo económico industrial fantástico —juventud, etapa o curva ascendente. Llega hasta su posición actual de gran potencia mundial —madurez o cumbre— hallándose cerca del inicio del descenso o vejez.

ISRAEL

Y ahora, tras una explicación introductoria demasiado larga, pero imprescindible, llegamos a nuestra meta: Israel.

Judea antaño, e Israel hoy, estado minúsculo al lado de los dos colosos —Roma, que lo arruinó, y Rusia, que trata de hacerlo, se asemeja a lo expuesto, solamente en el proceso que ocurre en su cuerpo vivo (la Nación Judía), en el sentido histórico. Difiere notablemente de todas las naciones en el aspecto de que su juventud comienza por el retorno y liberación del suelo patrio.

Retorno de la Diáspora (Egipcia) a la Patria. Conquista de ésta frente a pueblos hostiles que reclaman su territorio. Desarrollo de las tribus y unidad nacional: Juventud, etapa o curva ascendente, que es prolongada (5 siglos). Viene luego una madurez o cumbre (David y Salomón) fugaz en comparación a la etapa anterior y a la posterior —la Diáspora (casi 19 siglos). Diáspora (Galut o golá) que marca la vejez, descenso lento y prolongado. No es una muerte de la Nación, es un letargo. No hay actividad en el sentido de "nación viva", pero el espíritu fervoroso, la cultura y el cuerpo sano, siguen vivos. Al final, se sobreañade un nuevo descenso brusco y violento —la matanza nazi— que marca el punto más profundo y trágico— crisis gra-

ve. De inmediato, un despertar fantásticamente brusco y pujante, que culmina en retorno, lucha y victoria —Medinat Israel—segunda juventud o etapa ascendente.

Ahora, al descenso brusco y violento —nazis— se corresponde un ascenso brusco y violento —la creación de Israel—. Las luchas sionistas, las guerras de Independencia y la de Sinai, el retorno y reconstrucción, y los logros agrícolas-económico-industriales, constituyen la contraparte (auge violento) del exterminio nazi (caída violenta). Luego, es de suponer, que el largo y lento descenso de la Diáspora, podrá tener su contraparte, en un largo y lento ascenso de Israel.

Este proceso de resurgimiento judío, sigue la pauta observada en los casos anteriormente citados: Juventud (Moisés, Jossué, Jueces); madurez (David, Salomón); vejez (Diáspora); crisis grave (nazismo) e inicio de un nuevo período (Estado de Israel) mediante una segunda juventud, que, lógicamente, debe seguir el mismo orden.

Israel, en pleno inicio de la segunda juventud, debe, pues, atravesar con vigor esta etapa —la cual apenas ha comenzado— continuada por una madurez o cumbre. Este orden infalible, visto en todos los procesos históricos, nos hace creer que, positivamente, sucederá así. Creemos en el libre albedrío, pero las múltiples experiencias históricas pasadas nos inclina a creer que existe una cierta especie de "determinismo" en el desarrollo de la Historia.

FACTORES DEL AUGE DE LAS NACIONES

Ahora bien, cuando una nación se encuentra en su "turno geográfico" (explicado en el punto anterior), en su juventud histórica, etapa (curva) de ascenso y realiza un auge vertiginoso, ¿qué es los que realmente ocurre en la nación, a diferencia de otras épocas? ¿Cuál es el mecanismo profundo por el cual este auge sucede en dicho momento y no en otro?

Esto es algo difícil de entender. Conocemos el fenómeno por sus consecuencias externas, pero no por sus manifestaciones intrínsecas. Investigando las condiciones de distintos pueblos en épocas de ascenso, obtenemos la existencia de ciertos factores, que unidos, actúan como mecanismo de auge nacional.

Estos factores son:

1.—El desmembramiento de algún imperio o gran potencia en vejez histórica o descenso, que permita al pueblo en cuestión

una independización o extensión territorial. Así, el desmembramiento del Imperio Otomano —en plena vejez o descenso— durante la I Guerra Mundial permitió arrancar Palestina a los turcos. Luego, el desmembramiento del Imperio Británico —en plena vejez o descenso— acentuado tras la II Guerra Mundial, facilita la independencia territorial de Israel.

2.—Durante la época de auge, nacen y se producen en el pueblo, una mayor cantidad de dirigentes, intelectuales, científicos, hombres más decididos y enérgicos; un crisol de grandes hombres y lumbreras capaces de despertar, encauzar y dirigir la energía del pueblo.

Así, el proceso sionista reúne en su época una constelación de grandes dirigentes, espirituales, políticos y militares, como jamás había reunido la Nación Hebrea (desde Bar Kojba) en una sola época: Herzl, Nordau, Jabotinsky, Ajad Haam, Ussishkin, Pinsker, Weizman, Bialik, Rotshchild, Ben Gurión, Beguin, Iadín, M. Dayán, etc., etc.

3.—Una serie de coincidencias de acontecimientos e intereses internacionales que favorecen a la nación en auge. Así, los intereses británicos de expulsar a los turcos de Palestina, y más tarde los intereses de ciertas potencias de expulsar a los británicos de allí y el impacto del exterminio nazi, favorecen el resurgimiento hebreo. La pugna internacional entre los E. U. y Rusia (con el precipitado reconocimiento de ambos a Israel en 1948), coinciden a favor de Israel.

4.—Un investigador, médico francés, ha descrito la existencia en las personas de un "período mensual del estado de ánimo" (independiente de la ovulación). La persona tiene una primera etapa de estado de ánimo elevado y optimismo que se continúa por otra de estado de ánimo malo y pesimismo, y así de manera continua. En la primera desarrolla gran energía, combatividad, actividad muy febril y es capaz de todo —una enfermedad o percance, lo mantiene ecuánime y hasta optimista—. En la segunda etapa hay una caída de la energía anterior —se siente deprimido, con poca voluntad para realizar trabajos, y aún frente a triunfos, tiende a sentirse pesimista. Por ser estas etapas paulatinas y no muy marcadas, pasan desapercibidas. En estudios bien realizados ha sido posible trazarla en casi todos los individuos. Esto puede aplicarse a los pueblos considerados como "un todo colectivo" en sus etapas de auge y descenso descritas, encontrándose gran analogía. Durante su "turno geográfico"

o época de auge, se despierta una insospechada energía colectiva en la población, que arde de febril actividad, se hace combativa y se mueve. Viene luego, como en el ejemplo anterior, otra etapa en la que la energía, combatividad y espíritu del pueblo caen y hay una desfervecencia de su actividad. En la primera, la gran energía liberada puede ser encauzada y aprovechada por dirigentes inteligentes, y obtenerse mucho. En la segunda ocasión, aún cuando se realicen intentos, la población no responderá.

Algo así pudo haber ocurrido en el intento de Mussolini de restaurar el antiguo Imperio Romano. Se adelantó en el tiempo al curso natural de la Historia. Quiso obtener un auge en la etapa de descenso, cuando aún no había regresado a Roma la así llamada "onda" del auge. Resultado: la población italiana no respondió, no pudo desarrollar la energía necesitada (quizás por la esencia antidemocrática y espíritu aventurero del Fascismo) y fracasó. Esa misma población durante el Imperio Romano (época de auge) sí respondió y desarrolló la energía y combatividad necesaria.

Los olím, biluim, jalutzim, soldados de la Legión de Jabotinsky, miembros de la Haganá, Irgún y Stern, combatientes del Guetto, partisanos y soldados del ejército de Israel, son ejemplos de una explosión y liberación de una poderosa energía creativa y fuerza combativa que se ha despertado en esta etapa ascendente —juventud actual. Durante el letargo de la Diáspora no se produce tal energía y algunas oportunidades no pueden ser aprovechadas.

Conclusión: De acuerdo a todo lo anteriormente explicado, Israel debe esperar un prolongado futuro de auge, afianzamiento y esplendor nacional, con gran desarrollo industrial, económico, científico y militar —segunda juventud y madurez, etapa de ascenso.

III

UN SOLO CAMINO

EL RETORNO

En los dos capítulos anteriores llegamos a las siguientes conclusiones:

1.—El judaismo de la Diáspora, al desaparecer su razón de existencia, habrá de desaparecer, por tres vías: exterminio, asimilación y alyá.

3.—Israel se encuentra en los comienzos de una época de esplendor nacional.

De las formas de desaparición del judaísmo del galut habrá que escoger entre asimilación y alyá. La alyá protege de la tercera forma, el exterminio, que la lenta asimilación no logra. ¿Si la Diáspora no tiene futuro y el de Israel es bueno, no es lo lógico la Alyá?

ASIMILACION

La asimilación significa que nosotros habremos de romper la cadena de oro —"di goldene keit" —que, eslabón a eslabón, con sangre, sacrificios y lágrimas, han construído nuestros antepasados. El eslabón que nos toca a nosotros enganchar, no lo colocaremos. La cadena quedará rota, y al romperla, inutilizamos y destruimos, en un momento, la sacrificada labor de todas nuestras pasadas 50 ó 70 generaciones. ¿Qué derecho tenemos nosotros a malograr tan bella labor, única en la Historia?

Asimilación significa que nuestros hijos y nietos, nuestros descendientes, dejarán de ser judíos, y perderán la rica herencia de una gran cultura. Es la negación total al judaismo, el más precioso legado que nuestros queridos padres nos han dejado, edificada a través de siglos de penurias. El amor a ellos nos lo impide.

ALYA

Realizar Alyá significa regresar al punto de partida del que nuestros antecesores salieron hace dos milenios, expulsados, con el juramento de volver. Con el regreso, cerramos un círculo que han descrito nuestros antepasados a través del mundo.

Mediante la Alyá evitamos a nuestros hijos el peligro de un violento brote de antisemitismo, con todas sus ya vistas nefastas consecuencias. En estos países, un antisemitismo latente y en potencia, que nadie niega, puede estallar en el futuro en forma activa.

Recuérdese que nuestras comunidades son relativamente jóvenes, y que en los países clásicos del antisemitismo violento (Alemania, Polonia, Rusia) este no estalló al contacto con los primeros judíos. La semilla del antisemitismo fué germinando lentamente, y sólo estalló después que los judíos ya vivían allí largo tiempo, cientos de años. En los E. U., el antisemitismo no es más fuerte porque el odio racial de la masa se encuentra desviado hacia el negro.

VISION DE FUTURO

Los judíos de Alemania, aún en 1930, cuando se les hablaba de sionismo, contestaban: "Aquí vivimos muy bien. Nadie se atreverá tocarnos. No nos interesa Eretz Israel". El trágico resultado se conoce y puede volverse a repetir. No lo olviden los que aquí gustan de repetir las mismas palabras de los judíos germanos.

La Alyá es cuestión de visión, de garantizar y asegurar el futuro de nuestras venideras generaciones. El amor a nuestros hijos y nietos exigen tener un poco de visión y no ser miopes.

Cuando Herzl tuvo la oportunidad de conseguir de Turquía el "Charter" de colonización, paso previo al Estado Hebreo, mediante el saneamiento de las finanzas turcas, los judíos europeos le negaron la ayuda económica. Los hijos y nietos de estos judíos pagaron con sus vidas la miopía y falta de visión de ellos. Pues de haber ayudado a Herzl, probablemente existiría en época del nazismo un Estado Judío, que habría servido de refugio y salvación a los familiares de los que le negaron el apoyo a Herzl.

Los horribles golpes que los hebreos en la Diáspora hemos recibido del antisemitismo, por no vivir en Patria propia, debían ser bastante y suficiente para tener los ojos bien abiertos y no necesitar insistir más en un tema ya agotado. Desgraciadamente no es así. Una dirigente local del Hanoar Hazioní solía decirnos: "Todos los pueblos aprenden con los palos. Los judíos, ni con los palos aprenden". En algunas cosas somos muy hábiles, en otras, bastante torpes.

ALYA TECNICA Y UNIVERSITARIA

Las organizaciones jalutzianas realizan en pequeña escala la Alyá. Pero el resto de nuestra juventud, la masa, apartada de estas ideas, debía comenzar a pensar más en serio el problema de la Alyá. Romper de una vez la nefasta actitud de comodidad actual y de cerrar los ojos al futuro.

La juventud universitaria, por su actitud superior hacia los problemas nacionales, por su mayor comprensión y amplitud de vista, debía fomentar un movimiento de Alyá profesional. Israel necesita ante todo jalutzim, pero si la Alyá jalutziana no es capaz de atraer a la juventud, deben fomentarse otras vías de Alyá, como la de técnicos y profesionales, que sigue en orden de importancia a la jalutziana.

Israel necesita de jóvenes graduados universitarios de América y así lo ha hecho saber: Ingenieros, agrónomos, médicos, químicos, etc. Posee un alto porcentaje de médicos, pero el 80% son mayores de 60 años, y la necesidad de médicos jóvenes se hace cada vez más apremiante, aun más en vista de las continuas migraciones. La necesidad de ingenieros y agrónomos es grande, en un país en continua construcción y explotación agrícola.

P A T W A

Dada la gran necesidad de jóvenes profesionales, Israel brinda magníficas facilidades a aquellos que desean ir. Existe la oficina PATWA (Professional And Technicals Workers Alyá) que se dedica a buscar empleos en Israel, para los profesionales hebreos de América que desean emigrar. El profesional llena una planilla con sus aptitudes y condiciones, que es enviada a los centros de trabajo de Israel, de donde se le avisa sobre las vacantes que hayan para su profesión. Además, la PATWA regularmente edita una lista con los empleos vacantes a los que se pueden aspirar, (que son bastante para profesionales y técnicos), pudiéndose solicitar el que uno más desee. Se parte a Israel, con lugar, empleo y sueldo conocido. Si, por ejemplo, se trata de un médico, lleva ya un contrato para trabajar en determinado hospital, en la especialidad a que se dedica, con sueldo conocido.

Israel necesita técnicos y trabajadores especializados en distintas ramas de la industria, ciencias, etc. Se podría organizar, con la ayuda económica del Yshuv (Colonia Hebrea) pequeños cursos técnicos, de aquellas ramas más necesarias en Israel y preparar en ellas a jóvenes hebreos. Por medio de la Agencia PATWA se les conseguiría trabajo en Israel. Muchos jóvenes, con un porvenir incierto, encontrarían en ello una solución al problema de su futuro. Muchos otros, idealistas, pero para quienes la vida agrícola es demasiada ardua, encontrarían una forma de transacción, para realizar la Alyá en condiciones de vida más fáciles.

De acuerdo a los últimos boletines de la PATWA existen numerosas solicitudes de ingenieros, médicos, técnicos, químicos, agrónomos, trabajadores especializados, etc. en Israel, que pueden ser solicitados a través de la PATWA y sus oficinas en New York, México y Buenos Aires. En La Habana, puede pedidse información en el Consulado de Israel.

Habrá quienes argumenten que dicho plan perjudicaría a Cuba, nuestra Patria natal, por cuanto significa el abandono del país de cierta cantidad de jóvenes. Ahora bien, miles de jóvenes cubanos, cristianos, emigran continuamente hacia los E. U., por considerar que sus aspiraciones de la vida pueden llevarla a cabo mejor, allí. Decenas de médicos, la mayoría recién graduados, se van a los E. U. y cientos de estudiantes universitarios van a estudiar a España, Francia, E. U., etc., a sabiendas de que dichos títulos no valdrán aquí, muchos de ellos con la idea de establecerse en los E. U. Y nadie considera esto poco patriótico. Frente a este cuadro, ¿qué importancia pude tener si cierto número de jóvenes van a Israel, por llenar sto mejor sus aspiraciones de vida?

PLAN DE ALYA

Proponemos un plan práctico para un intento serio de promover la Alyá, entre la juventud no jalutziana:

1.—Crear un "Comité Patrocinador de la Alyá Técnica y Profesional" formada por dirigentes y activistas (adultos) de la Comunidad.

2.—Crear, a través de este Comité un "Fondo de Alyá" mediante aportaciones y campañas.

3.—Crear un tarjetero de los jóvenes a quienes se debe dirigir principalmente la campaña, como son los jóvenes que por su situación y futuro económico inseguro, estén más indicados, los estudiantes y los graduados universitarios, etc.

4.—Desarrollar una intensa campaña ideológica: Edición y envío de boletines sobre los progresos y condiciones de trabajo en Israel, en las industrias, mineralogía, medicina, ingeniería, trabajos técnicos, etc. Envío de folletos, revistas y publicaciones extranjeras (editadas por la PATWA, Agencia Judía, etc.) sobre estos temas a aquellos grupos de jóvenes interesados en cada uno de ellos (publicaciones sobre los progresos de las construcciones en Israel a los estudiantes de Ingeniería y Arquitectura, etc.).

5.—Establecer contacto directo con la PATWA o crear una filial aquí para obtener empleos a los jóvenes anteriores que deseen emigrar.

6.—El "Fondo de Alyá" pagará el viaje a Israel de dichos jóvenes, y les garantizará el importe del viaje de regreso si den-

tro de los 2 primeros años desea volver. Esto eliminará el temor al riesgo y al fracaso.

Si fuese posible se le agregaría cierta ayuda monetaria, que le ayudara a desenvolverse en los primeros tiempos, siempre difíciles, para pagar el Ulpán, la vivienda, etc.

7.—Crear algún organismo juvenil, como sería un "Departamento de Sionismo" en el Círculo Universitario, que se dedique a esta labor.

Muchos argumentarán: "¿Por qué tantas facilidades a estos muchachos? Si quieren ir, que luchen". Pero el asunto es distinto. Tras gigantescos esfuerzos de los movimientos jalutzianos Hanoar, Hashomer y Betar, son pocos, de los cientos de jóvenes que por allí pasan, los que se deciden por la Alyá. Y como los jóvenes por sí no responden, hay que crear cuantas facilidades y comodidades sean necesarias —a más de encender el ideal— para atraerlos. Importa la finalidad: la Alyá. Los medios para conseguirla nunca deben ser escatimados. Si es necesario ofrecer cierta ayuda económica, debe hacerse.

Israel no puede desviar fondos de la alyá de los países comunistas, árabes o nor africanos, para incrementar la alyá americana, puesto que esta no es tan urgente. Pero los hebreos de aquí sí pueden desviar algo de los fondos que utilizan para diversiones, automóviles, casas y lujo, y utilizarlos para incrementar la Alyá local. Que la reserva económica de nuestra Comunidad es lo suficientemente amplia para poder crear un Fondo de Alyá propio, sin detrimento de todas las demás campañas y colectas.

CONCLUSIONES FINALES:

Todo parece indicar que el judaismo de la Diáspora desaparecerá y que el Estado de Israel tendrá una época de auge y esplendor.

Debe promoverse un movimiento de Alyá de técnicos, trabajadores especializados y graduados universitarios, entre nuestra juventud, que será encauzada mediante una propagación intensa del ideal sionista, la formación de cursos para capacitación técnica **y la creación de un Fondo de Alyá, que ayude a los jóvenes que vayan a Israel.**

Tienen la palabra los dirigentes, activistas y personalidades de la comunidad.

Tienen la palabra los dirigentes juveniles, especialmente los del Círculo Universitario Hebreo.

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

MORRO AIR EXPRESS

COMPOSTELA 305 LA HABANA

Telf. A-3979 - W-9123

Oficina en New York:
281 CHURCH STR. Telf. BARCLAY 7 - 0701

Oficina en Miami:

REDIKER AIR CARGO
EAST AIR CARGO BUILDING
MIAMI INTERNATIONAL AIR PORT

SERVICIO RAPIDO DE CARGA AEREA

— ● —

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

"La Hacienda"

QUESOS Y MANTEQUILLA

—◆—

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

TABACOS

PARTAGAS

Y NADA MAS

PARA TODA LA FAMILIA...

U. S. Keds

¡SIEMPRE NUEVOS PORQUE SON LAVABLES!

Recuerde: no son "Keds" si no llevan, el nombre "Keds"

United States Rubber Co., Ltd.

CONCHA No. 416 TELEF. X-7591

HABANA

•

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CORTESIA

DE LOS PRODUCTOS

"EVENING IN PARIS"

DE

BOURJOIS

Leslie Pantin & Sons

SEGUROS

AGENTES GENERALES PARA CUBA:

La Garantía, Compañía de Seguros, S. A.

Norwich Union Fire Insurance Society, Limited
Guardian Assurance Company, Limited
Legal & General Assurance Society, Limited
The Northern Assurance Company, Limited
The Yorkshire Insurance Company, Limited
Eagle Fire Company fo New York

Apartado 493
Teléfono U-1047

Escobar 451
Habana

EL PRIMER DAIQUIRÍ
SE HIZO CON BACARDI
Y CON BACARDI
SE SIGUE HACIENDO
EL MÁS SABROSO
DAIQUIRÍ

BACARDI

FAMOSO EN EL MUNDO ENTERO

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

!ושנה טובה תכתבו ותחתמו

Triunfaron con

Goodrich

Super Segura sin cámara

Una carrera es una prueba de seguridad y de valentía. Triunfan los corredores que además de tener coraje eligen las gomas más seguras. Por eso estos cinco triunfadores en carreras realizadas en Cuba eligieron Goodrich Super Segura sin cámara, la goma más segura que Ud. puede usar.

Ponga en su carro Goodrich Super Segura sin cámara y disfrute Ud. también de la seguridad extra que dió el triunfo a estos cinco ganadores de carreras efectuadas en Cuba.

24 DE FEBRERO, 1957
CIRCUITO del MALECON
ABELARDO CARRERA

20 DE MAYO, 1956
P. DEL RIO-HABANA
RAFAEL GALLINAT

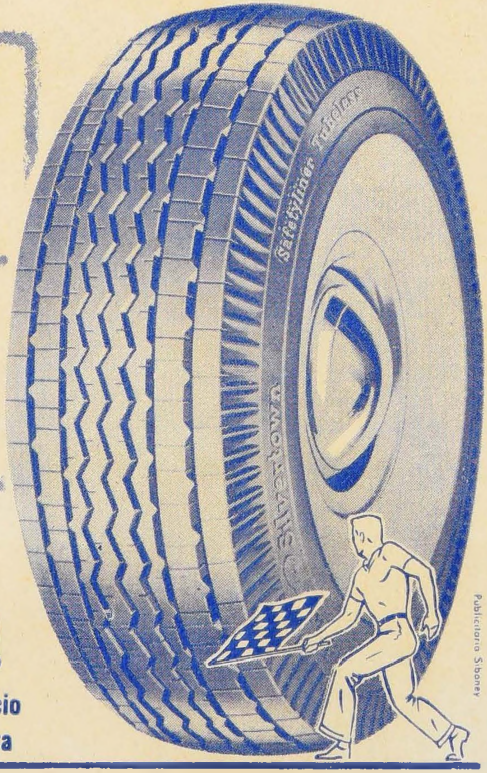
20 DE MARZO, 1955
HABANA-CIENFUEGOS
MODESTO BOLAÑOS

20 DE MAYO, 1954
P. DEL RIO-HABANA
S. GONZALEZ (Chaguito)

20 DE MAYO, 1954
P. DEL RIO-HABANA
M. PEREZ DE LA MESA

VIAJE SEGURO
Y FELIZ CON GOMAS

Goodrich

Super Segura sin cámara al mismo precio de las gomas corrientes con su cámara

Publicitario Sbarey

Insuperables

SUPER BUFFETS

del CASTILLO de JAGUA

23 y G • Telfs. F-6187 y FL-5171 • Vedado

AL MAS REFINADO ESTILO EUROPEO

Un sello de distinción en los más fastuosos actos sociales

ADAPTABLES A TODO PRESUPUESTO

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

בשנת תשי"ח-תשי"ט

אפריל 1958-מאי 1959 תחוג ישראל את

שנת העשור

לקיומה. מאורע לאומי ואנושי גדול עומד לציין את שנתה העשירית של תקומת האומה במולדתה. תחייתה של ישראל תוחג כנצחון היסטורי מפואר של החרות והשוויון בין עם לעם. כגדול כקטן, גם יחד, כתיקון עולם לעוול של דורות, השורר על אדמות, כמילוי חזונם של נביאי האמת ומיטב שאיפתם של בני אדם במשך דורות רבים.

לנו תהיה זו שנת זכרון והתמסרות למשימות ולתפקידים נעלים בעתיד הקרוב, תוך תקוה לשלום בציון ולשלום בין עמים. הנני שולח בזה את ברכת ישראל לשלום ולאחוה לכל הממשלות והעמים הרוצים להשתתף בחגנו זה.

מפעלנו ומבצעינו בשנים הללו יעלו על נס בגאון על ידי כל אלה המשתתפים את־נו באמונתנו ובשאיפותינו. יזכרו לטובה קהילות יהודיות שבכל אתר ואתר, אשר תרמו לתחיית עמנו וארצנו. ישראל מקוה שחג חרותה ישקף את התפקיד הנכבד שכל הקהילות הללו מלאו בהגשמת יעודנו ההיסטורי. אני פונה בזה לכל ידידינו לבקרנו בישראל בשנת העשור לעצמאותנו ולכל קהילה יהודית לשלוח אלינו לפחות מנין אחים להשתתף בשמחת הג ההודיה במלאות עשר שנים לעצמאות ישראל.

נשוה לעינינו את דברי נעים זמירות ישראל:

"מאת ה' היתה זאת- היא נפלאת בעינינו".

יצחק בן־צבי, נשיא מדינת ישראל

ירושלים ת"ו, ערב ראש־השנה תשי"ח

Mensaje del Presidente de Israel

Durante los años 5718-5719 (abril de 1958-mayo de 1959) festejará Israel el décimo aniversario de su existencia. Grandes acontecimientos nacionales y humanos han de señalar el décimo año del pueblo en su patria.

El renacimiento de Israel será festejado como un magnífico triunfo histórico de la libertad y la igualdad entre los pueblos; grandes y pequeños, como reparación de la secular injusticia que cubría la tierra, como realización de las visiones de los Profetas de la verdad y de las mejores aspiraciones de los hombres a través de largas generaciones.

Para nosotros será un año de recogimiento y de dedicación para con los objetivos y funciones que nos aguardan en un futuro próximo, con fe en la paz en Sion y en la paz entre los pueblos.

Hago llegar a todos los pueblos que quieran participar de nuestro regocijo, los mejores augurios de Israel de paz y fraternidad.

Nuestras obras y empresas de estos años serán jubilosamente destacadas por todos aquellos que con nosotros compartieron nuestra fe y nuestras aspiraciones. Serán recordadas, con reconocimiento, las comunidades judías dispersas, por doquier que contribuyeron al resurgimiento de nuestro país.

Israel aguarda que la fiesta de su libertad refleje el importantísimo papel desempeñado por esas comunidades en la realización de nuestro destino histórico.

Llamo a todos nuestros amigos a visitar Israel en el año de su décimo aniversario y a toda comunidad judía a que nos envíe por lo menos un "minian" de hermanos para unírsenos en nuestra festividad al cumplirse los diez años de la independencia de Israel.

Recordemos las palabras del salmista de Israel: "De parte del Eterno es esto: es maravilloso a nuestros ojos".

IZHAK BEN ZVI (—)
Presidente del Estado de Israel

Jerusalén, vísperas de
Rosh Hashaná 5718

Saludo del Ministro de Israel General David Shaltiel

"En vísperas del Año Nuevo deseo participar mis calurosos parabienes y votos de Feliz Año Nuevo a las comunidades judías de Cuba, México, América Central y el Caribe.

"El año que ahora fenece fué un año de prueba determinante para el Estado de Israel. Gracias a la fe inquebrantable de sus habitantes en la verdad de su visión y en la magnífica de su misión, el Estado salió de la prueba fortalecido y sereno. Por doquier, las comunidades judías demostraron su angustia por el destino de Israel y le respaldaron lealmente hasta que las naciones del mundo se convencieron de la justicia de nuestra causa.

"Rezaremos juntos, en este día de Año Nuevo, como solemos hacerlo año tras año, por la bienaventuranza de Israel y del mundo entero: "Que se junten todos en una hermandad para hacer Tu voluntad con el corazón entero... Y así los justos lo verán y se regocijarán los rectos y piadosos exclamarán con alegría y con canto. Entonces la iniquidad será reducida al silencio y la maldad quedará dispersada como el humo, porque Tú derrumbarás la tiranía del mal en la tierra".

Seáis recordados e inscritos para un Nuevo Año.

General David Shaltiel,
Ministro de Israel

Rubén Pérez

ALCALDE MUNICIPAL DE JARUCO

FELICITA CALUROSAMENTE A LOS HEBREOS DE CUBA EN SU AÑO NUEVO DESEANDOLES TODO GENERO DE DICHA Y PROSPERIDAD

Gerardo B Castro Martínez

ALCALDE MUNICIPAL DE SANTIAGO DE LAS VEGAS

APROVECHA LA OPORTUNIDAD PARA FELICITAR POR ESTE MEDIO A LA COLONIA HEBREA DE CUBA, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO 5718

Pedro Manuel Díaz Valle

ALCALDE MUNICIPAL DE ISLA DE PINOS

SALUDA CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO A LA COLECTIVIDAD HEBREA DE CUBA HACIENDO VOTOS FERVIENTES POR SU BIENESTAR Y PROGRESO

Dr. Baldomero Valladares Manrique

ABOGADO Y NOTARIO

ALCALDE MUNICIPAL DE LA SALUD

CONGRATULA A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN SU AÑO NUEVO HACIENDO VOTOS FERVIENTES POR SU PROGRESO Y SUPERACION

PLANTEL DEL CENTRO ISRAELITA

EL BACHILLERATO HEBREO

Por el DR. MANUEL DE LA MATA
Director del Bachillerato

Stanton, vete al bosque con tus arpas judías,
vete para aprender celestiales palabras
que duermen en los troncos, en nubes, en tortugas,
en los perros dormidos, en el plomo, en el viento,
en lirios que no duermen, en aguas que no copian,
para que aprendas, hijo, lo que tu pueblo olvida.
"El niño Stanton"

F. García Lorca.

Hay, en educación, una norma que ningún maestro, que se precie de serlo, deja de tener en cuenta: educar es dsarrollar armónicamnte lo intelectual, lo físico, lo afectivo, lo volitivo,... lo que constituye el desarrollo pleno del hombre, de su personalidad.

No es, por tanto, función del maestro solamente el desarrollo del educando, del alumno, en el orden intelectual a través de lo que sólo sería instrucción, no.

Enseñar puede cualquier, educar sólo el que es un verdadero maestro; diremos parodiando a Luz y Caballero; el que no intenta moldear a su imagen y semejanza al alumno, sino que procura desarrollar todos los valores que hay en él logrando procura desarrollar todos los valores que hay en él, logrando afectos más puros, una voluntad enérgica dirigida a los fines más nobles y elevados, es decir, a ideales que sirvan de quimérico afán a una bella conducta encaminada a acercarse indefinidamente a ellos, sin fatiga ni punto de reposo por haberlos ya logrado.

Si a grandes rasgos son estos los ideales que toda Institución, que se precie de ser educativa, ha de tener y *ha de realizar;* va siendo hora de decir claramente a la Colonia Hebrea de Cuba como el Plantel del Centro Israelita realiza su misión.

Instrucción: Más o menos, todos los Colegios intentan cumplir *esta parte* de la educación de sus alumnos de la mejor manera posible. Prosperan más cuánto mejor cumplen y es más eficiente la labor de enseñanza, adquiriendo prestigio y respeto por parte de los padres que ven el progreso en los conocimientos de sus hijos.

¿De qué depende el éxito en lo que a instrucción se refiere? En primer término, del personal dedicado a la enseñanza. Profsores competentes y entusiastas. Competencia probada es imprescindible pero también ha de ir acompañada de entusiasmo, de verdadera vocación. No se puede ser ganapán de la enseñanza, no se puede trabajar por negocio, hay que trabajar por amor al niño, a la sociedad, a la enseñanza.

Como Director de la Escuela de Bachillerato de nuestro Plantel, siento gran satisfacción al asegurar a la Colonia que nuestros profesores, todos ellos, unen a su capacidad, bien probada con hechos, un entusiasmo inigualable que nos sirve de valioso estímulo cuando la fatiga se presenta.

Como nadie pone en duda el valor de nuestro Claustro de Profesores, no lastimare su humildad con elogios muy merecidos.

En segundo lugar podemos situar los métodos, procedimientos y material en la enseñanza.

Si aceptamos que nada hay en la inteligencia que primero no haya estado en los sentidos, es necesario que el educando vea, toque y haga las cosas que va aprender que por algo es *enseñanza*. Métodos Audio-Visuales, enseñanza objetiva, visitas, excursiones, museo de Ciencias Naturales, Biblioteca, colecciones de mapas, etc. no son en nuestra Escuela objetos raros de adorno o para mostrar a las visitas, son material abundante y costoso que no se regatea y abundantemente se usa en nuestras aulas de Primaria y de Secundaria.

He de hacer constar mi reconocimiento, que no debe ser solamente mío sino de toda la Colonia y en particular de los alumnos de nuestra Escuela de Bachillerato, por la actual edificación de *tres laboratorios;* Física, Química y Ciencias Naturales, sin contar las luminosas y ventiladas aulas que inauguraremos el próximo 9 de Septiembre, gracias a una Directiva que hace gigantescos esfuerzos por lograr que el Colegio sea aún mejor de lo que es. Y el Comité de Madres, para no ser menos, ayuda en estos momentos con el fondo que previsoramente reservó para Laboratorio de Ciencias Naturales con un crédito superior a los $2,000.00, teniendo ya en función los de Física y Química con un crédito no menor. Proyectores, colecciones de slides, mapas, murales y en fin, todo el material que el colegio mejor dotado pueda tener, está a la disposición de nuestros alumnos.

Gracias infinitas a todos aquellos que, comprendiendo la misión de nuestro Colegio, nos han ayudado a que sea realidad nuestra aspiración.

Y la instrucción no sería un éxito sin la colaboración de la familia. Padres que colaboran con el Colegio, que asisten a Juntas, que se informan impacientemente del progreso de sus hijos, que acuden a conferencias; que, como padres conscientes al fin, se preocupan intensamente por sugerir cualquier idea que beneficie y perfeccione nuestros planes. Esta fecunda colaboración de los padres es uno de los factores destacados de nuestro éxito.

En lo físico. Además de disponer de profesores que se han destacado por su capacidad, no sólo entre nosotros sino en el orden nacional, tenemos una respuesta categrica:! Contemplen la energía y vitalidad de nuestros alumnos!

En lo afectivo podemos indicar el grado de fraternidad, amistad y compañerismo que flores de ese tronco milenario que es el pueblo hebreo pueden desarrollar.

¿Dónde puede mejor encontrar el niño comprensión y tolerancia, libre formación sin inhibiciones deformantes, que entre los suyos? ¿Es necesario insistir aún en esto? ¿No son ya demasiadas y demasiado amargas las experiencias del hebreo que quiere disimular que lo es? ¿Hay que hacer todavía comprender al judío que es un honor serlo aunque ese honor haya costado tanto sacrificio?

En lo volitivo. No se desarrolla la voluntad, tan valioso elemento de la personalidad, a base de disciplina impuesta de fuera a dentro. No deseamos autómatas, preferimos desarrollar la auto-determinación, la auto-disciplina y así, más que vencer a nuestros alumnos a base de castigos, logramos convencer a base de un trato cordial y respetuoso en una convivencia activa, plena de intereses, de comprensión y orientación.

Así podríamos continuar diciendo que nuestros alumnos desarrollan actividades múltiples: aero-modelismo, fotografía, actividades sociales; que su sentido artístico se desarrolla con música indirecta en las aulas, que perfeccionan sus diomas a través de grabaciones que permiten rectificar defectos fonéticos; que terminarán su Bachillerato hablando y escribiendo cinco idiomas y tantas cosas más.. si no temiéramos que, los que no nos conocen, tuvieran por sueños y proyectos, lo que dichosamente *son realidades.* El éxito de nuestro Plantel está siendo reconocido por personas e instituciones ajenas a la Colonia. ¿Es mucho pedir el reconocimiento, el aprecio y la cooperación de la propia colectividad hebrea, cuando los demás así nos estiman?
e impulso, sin ideales? ¿debe el verdadero maestro y una ver-

Finalmente,? es posible concebir a un joven, todo nobleza dadera escuela dejar huérfanos a sus alumnos de una visión de la vida y de fines elevados que perseguir? No, de otra forma no desarrollaremos hombres, haremos máquinas.

Si algún Colegio pone énfasis en llenar la vida del niño de ideales, es el nuestro. Tanto lo hace así que, algunos inconscientes de lo que es una verdadera educación, nos lo critican y es el reparo único que ponen antes de confiarnos a sus hijos. Si es ese nuestro defecto, sabemos cargar dignamente con él y lo reconocemos sinceramente;
"Queremos educar niños y jóvenes hebreos con ideales hebreos". No es un lema lo que acabamos de establecer.

El tiempo y el profesorado dedicados en nuestro Plantel al Idish y Hebreo y la intervención de nuestros alumnos en la vida social de nuestra Colonia así lo prueban.

FOX FILM DE CUBA
Almendares 155

Felicita a la Colonia Hebrea de Cuba con motivo del Año Nuevo 5718

20TH CENTURY-FOX TIENE FE EN EL FUTURO Y LO DEMUESTRA PRESENTANDO LOS MAS ATRACTIVOS ESTRENOS DE SU HISTORIA INMEDIATAMENTE

COSAS DE MUJERES

Spencer Tracy — Katherine Hepburn
CINEMASCOPE — Color

Prod. DAVID O. SELZNICK

ADIOS A LAS ARMAS

Rock Hudson — Jenifer Jones — Vittorio de Sica
Alberto Sordi
CINEMASCOPE — Color

ALGO PARA RECORDAR

Gary Grant — Deborah Kerr
CINEMASCOPE — Color

Prod. DARRYL F. ZANUCK

Y AHORA BRILLA EL SOL

Tyrone Power — Ava Gardner — Mel Ferrer
Errol Flynn — Eddie Albert — Juliette Greco
CINEMASCOPE — Color

EL ANSIA PERVERSA

Don Murray — Eva Marie Saint — Anthony Franciosa
CINEMASCOPE

y 50 películas más, de alta categoría

UNITED ARTISTS CORP. OF CUBA, S. A.

ALMENDARES 175. **FILMCENTRO.**

Saluda afectuosamente a la Colonia Hebrea de Cuba en ocasión de celebrar el Año Nuevo

y

les recomienda 3 Estrenos Monumentales en los Teatros

Astral - Atlantic - Miramar - Mara

desde

OCTUBRE 7:

DESPEDIDA DE SOLTERO

Don Murray - E. G. Marshall

NOVIEMBRE 4:

12 HOMBRES EN PUGNA

Henry Fonda - Lee J. Cobb

DICIEMBRE 23:

EL ORGULLO Y LA PASION

Cary Grant - Frank Sinatra

Sophia Loren

COLUMBIA PICTURES DE CUBA, S. A.

Desea a la Colonia Hebrea un feliz
Año Nuevo 5718
y le recomienda no deje de ver

Fuego en sus Labios

(FIRE DOWN BELOW)

Cinemascope - Technicolor

con

RITA HAYWORTH
ROBERT MITCHUM
JACK LEMON

La Doncella de Oro

(The Story of Esther Costelo)

con

JOAN CRAWFORD
ROSSANO BRAZZI
y la nueva sensación de la pantalla
HEATHER SEARS

Distribuidora Govil, S. A.

Calzada de Vento No. 408

Residencial Casino Deportivo — Habana — Telf. I-6936

Representantes exclusivos:

JOHNSON & JOHNSON INT.
PENETRO
BLANCO Y NEGRO
OSMINA
NORWICH
HORMONIN

Por este medio saluda a la Colonia Hebrea de Cuba, y aprovecha la oportunidad para desearle un Venturoso Año Nuevo.

Proyectos para las Celebraciones del Décimo Año de Independencia de Israel

El Gobierno de Israel ha decidido distinguir el Décimo Año del establecimiento del Estado de Israel mediante la celebración de varios actos solemnes, tanto en Israel como en el resto del mundo.

El señor Meir Weisgel, Presidente del Instituto Weizmann y del Yad-Jaim, fue nombrado por el Primer Ministro para formular el plan de estas festividades y realizaciones.

LO QUE SIGNIFICARA EL DECIMO AÑO

Dará la oportunidad de acercarse y entender intrinsecamente en Israel y en el mundo el significado de esta gran revolución histórica que se registró en la historia del pueblo judío al establecerse el Estado de Israel. Se estrecharán los nexos entre el Estado de Israel y todas las comunidades judías. Se presentará un panorama de las realizaciones del Estado durante estos diez años y sus proyecciones en los próximos años.

SELECCION DE FESTIVIDADES DURANTE EL DECIMO AÑO

El Gobierno de Israel decidió celebrar ciertos eventos de índole cultural durante este año, entre ellos una exposición en Jerusalem, convocación de un Concurso sobre temas bíblicos y otro de canto y poesía sobre el tema del Décimo Año de Vida del Estado de Israel. Se publicará un album histórico que contendrá documentación sobre los acontecimientos y realizaciones de estos diez años de vida de Israel, Se pedirá a los alumnos de las escuelas de Israel surgieran un lma para este Décimo Año, Se proyecta adoptar un símbolo especial para este Año, sacar una medalla conmemorativa y emitir sellos postales para conmemorar este Décimo Año. Se ha elaborado un plan especial para enseñar el idioma hebreo a cien mil inmigrantes y para acrecentar la tendencia ya notable de hebraizar los nombres.

Se proyectan recorridos para un gran número de residentes de Israel.

Se organizará una gran biblioteca con libros sobre la historia del pueblo hebreo, Palestina y todo lo relativo a los judíos antes del establecimiento del Estado de Israel y durante los diez años de vida de éste.

Unos cuantos días antes de la celebración del décimo anirsario de la Independencia de Israel, se congregarán en Israel, con motivo de la celebración de un magno festival, numerosos judíos y no-judíos que en distintos campos depararon su ayuda al establecimiento del Estado. Habrá unos mil quinientos invitados, quinientos de los cuales son israelíes. Entre los demás, se cuentan todos los miembros de la UNSCOP, Comisión Especial de las Naciones Unidas para Palestina: United Nations Special Committee on Palestine, todos los delagados que en noviembre de 1947 votaron en las Naciones Unidas por el establecimiento del Estado; personalidades que ayudaron a la inmigarción y rehabilitación, dispensaron influencia política ó contribuyeron de algún otro modo importante al establecimeinto del Estado; dirigentes del mundo judío tales como altos rabinos, escritores, artistas, científicos, destacados militares, etc.

Todos los participantes a este magno festival quedan invitados, además, a hacer un recorrido de dos ó tres días en Israel, a tomar parte en el Desfile del Día deIndependencia así como fistas y recepciones ofrecidas por el Gobierno, las intituciones, municipios, etc. Los participantes recibirán también un Certificado de Conmemoración firmado por el Presidente y el Primer Ministro (ciertas personalidads recibirán hasta cartas o certificados de reconocimiento al mérito).

Se proyecta llevar a cabo una Magna Asamblea de todas las juventudes judías del mundo en algunos de los eventos de este décimo año, tales como competencias deportivas, festivales de danzas y cantos regionales, campamentos de juventudes israelíes. Otro proyecto es el de reunir todos los voluntarios foráneos (Machal) para albergarlos en las unidades militares en las cuales sirvieron durante la Guerra de Liberación.

CALENDARIO DE CELEBRACIONES DEL DECIMO AÑO, 5718

Año Nuevo, 5718: Caerá el 26 de septiembre de 1957. La víspera del Año Nuevo se leerá una carta especial del Presidente, dedicada a los residentes de Sión y a la población judía del mundo. Se celebrarán servicios especiales en todas las sinagogas del mundo.

Octubre 1957: Inauguración del Palacio de la Cultura en Tel-Aviv. Inaguración de la temporada de conciertos sinfónicos en el nuevo Auditorio del mismo Palacio de Cultura con el concurso de los más famosos músicos del mundo.

Noviembre 1957: Inauguración del Edificio del Alto Rabinato en Jerusalem y, simultaneamente, congreso de todos los altos rabinos y dirigentes de las comunidades judías ortodoxas. Congreso Mundial de los periodistas judíos.

Marzo 1958: Purim.
Carnaval en Tel-Aviv.
Carnaval de las juventudes en Jerusalém.

Abril 1958: Noches de Seder a la atención de visitantes, en las ciudades, los campamentos del ejército y en los "kibutzim".
Festival de música en Ein-Gev.
Desfile militar y exposición de obras realizadas.
Inauguración de la Exposición Cultural en Jerusalén.

Mayo 1958: Baile de los artistas en Ein-Hod.
Asamblea de los voluntarios foráneos (Machal).

Junio 1958: Clausura de la Exposición Cultural de Jerusalén.

Julio 1958: Inaguración de la exhibición de obras realizadas por el Estado de Haifa.
Convención de los industriales.
Convención de los comerciantes judíos.
Convención de la Hadassa.
Festival de danzas regionales.
Exhibición de trajes regionales de las distintas comunidades Judías de Israel.

Agosto 1958: Congreso Mundial de Ingeniería.
Congreso Mundial de Medicina.
El 3 de Zimria: Festival de canto regional. Festival de música de Cámara.

Septiembre 1958: Congreso científico de Arqueología.

SUGESTIONES PARA CELEBRACIONES Y ACTIVIDADES EN EL EXTRANJERO

Con el objeto de llevar a Israel millares de jóvenes durante este Décimo Año, se piensa convocar a un concurso infantil universal sobre conocimiento del idioma hebreo, y un concurso entre la juventud judía de la Diáspora (composición literaria o pictórica sobre el tema: Diez años de Vida del Estado de Isral).

Se desea organizar una peregrinación de todos los jóvenes, mucahchos y muchachas llegados a la edad de la Bar-Mitzvh para que pasen este cumpleaños en Israel.

Intercmbio radiofónico de bendiciones y felicitaciones de las comunidades judías del mundo hacia Israel y vice-versa.

Amplia divulgación de las realizaciones del Estado en la prensa, radio y televisión mundiales.

Participación de las comunidades judías en la Exposición de Israel mediante documentos históricos, colecciones bibligráficas y artísticas, etc.

CELEBRACION DEL DIA DE LA INDEPENDENCIA: Se piensa atraer un gran número de visitantes a Israel mediante la celebración de congresos, festivales y otras actividaes.

Philco siempre le ofrece lo mejor en:

- Refrigeradores
- Radios
- Televisores
- Cocinas Eléctricas
- Aire Acondicionado
- Lavadoras
- Toca-Discos

Cía. Cubana Radio Philco, S. A.

SAN RAFAEL 111 — Telf. M-8348

10 DE OCTUBRE 433 — Telf. I-8577

Cortesía

de

BRILLANTINA

SOL DE ORO, S. A.

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

אינזשיניער משה פיטער פון

מיטן דרוקן דאָס בילד פון דעם יונגן אידישן אינזשיניער ה' משה פיטער אויף די שפאלטן פון „האוואנער לעבן אלמאנאך", זענען מיר אויכן צו ארויסברענגען דעם פאקט דאָס די אידישע קאלאניע אין קובא, פארגעמט נישט בלויז אן אנגעזעענעם פלאץ אין געוויסע צווייגן פון האנדל און אינדוסטריע, נאר הויבט אויך אן אנטייל צו נעמען אין די העכערע ספערן פון די פרייע פראפעסיעס וואָס שפילן א באדייטנדע ראל אין דעם סאציאלן און עקאנאמישן לעבן פון יעדעם לאנד.

אינזשיניער משה פיטער

דער אינזשיניער פיטער איז א זון פון ה' הערשל און פערל פיטער וואָס האבן זייער ביזנעס אין דער שטאָט נוואוויטאס, אין דער פראווינץ קאמאגועי. ביידע זענען שלאקס מענטשן און הייסע אידן, האבן זיי געגעבן זייער אייניציקן זון משה'לע א אידישע דערציאונג ביי די לערערס בניסיין ניעדזוועצקי און משה ערליכמאן ע"ה, וועלכע האבן געלערנט מיט די אידישע קינדער פון קאמאגועי און וועלכע נאך ביז דעם היינטיקן טאג רערן, לייענען און שרייבן אידיש אלץ אן אויסנאם. פלעגט דער משה'לע, אלס א קינד נאך, פארן עטלעכע מאל א וואך זיך לערנען ביי זיי אין קאמאגועי.

דער ה' משה פיטער איז געבארן געוואָרן מיט 23 יאר צוריק אין קובא, ביי דעם איצטיקן מאמענט פארלעמט ער א פראנטוואָרטלעכן פאסטן ביי דער קובאנער עלעקטרישער קאמפאניע, די גרעסטע האנדלס אונטערנעמונג פון קובא. זיין פונקציע באשטייט אין אויסבילדן ספעציאליסטן צו באהאנדלען די מאדערנע אפאראטן וואָס די קאמפאניע אדרנט איין אין אירע פלאנטעס, ביז איצט פלעגט מען פאר דעם צוועק מוזן ברענגען עקספערטן פון די שטאטן.

אין דעם מאנאטלעכן זשורנאל וואָס די קאמפאניע גיט ארויס וועלט אין יערן נומער דערמאנט דער אינזשיניער פיטער אלס א מוסטער פון פינקטלעכקייט און עפישענס.

א דאנק זיין פראגרעס אויפן פראפעסיאנעלן געביט איז אינזשיניער משה פיטער א שטאלץ ניט בלויז פאר זיינע עלטערן, נאר פאר אידישן ישוב בכלל.

דר. מיגעל בערעזדיווין וועלט אויפגענומען אלס מיטגליד אין דער „קובאנער געזעלשאפט פון הויט - ספעציאליסטן"

דער יונגער און פייאיקער אידישער מעדיקעל דר. מיגעל בערעזדיווין איז אויפגענומען געווארן ווי א מיטגליד אין דער „קובאנער געזעלשאפט פון הויט־ספעציאליסטן". ביי דער גע־לעגנהייט פון וועלן אויפגענומען האט ער פאר די מיטגלידער פון דער גע־זעלשאפט געלייענט א אינטערעסאנטע ווייסנשאפטלעכע ארבעט טיטולירט: „נייע מעטאדן אין דער באהאנדלונג פון פנים־דעפעקטן"; פאר וועלכן ע־איז ווארעם באגריסט געווארן פון אלע אנוועזנדע.

אויפן אויבערשטן בילד זעט מען ווי אזוי דר. מיגעל בערעזדיווין באקומט דעם איינטריטס־דיפלאם אין דער „קובאנער געזעלשאפט פון הויט־ספעציאליסטן".

ה׳ קלמן וואַדאַנאַס

באַקאַנטער אידישער סופר און געזעלשאַפטלעכער טוער; פּרעזידענט פון בוי־קאָמיטעט פאַר א מקום־קדוש אין אלט־האַוואַנא און פּרעזידענט פון דער קהלה „עדת ישראל" — האָט הייַ־יאָר געמאַכט א לענגערן באַזוך אין מדינת ישראל.

ה׳ ישעיה קאַננער

באַקאַנטער געזעלשאַפט־לעכער טוער, פּרעזידענט פון „חסד של אמת" אין האַוואַנא, פאַר לאַנגע יאָרן; קאַסיר פון בוי־קאָמיטעט פון מקום קדוש אין אלט האַוואַנא און פון דער קהלה „עדת ישראל".

ה׳ משה לעווין

באקאנטער ביזנעסמאן און פראָ־מינענטער ציוניסטישער עסקן. איז איצט פרעזידענט פון דער ציוניסטישער פאַרייניקונג. אר־בעט מיט אַקטיוו אין די קאַמ־פיינען לטובת ישראל.

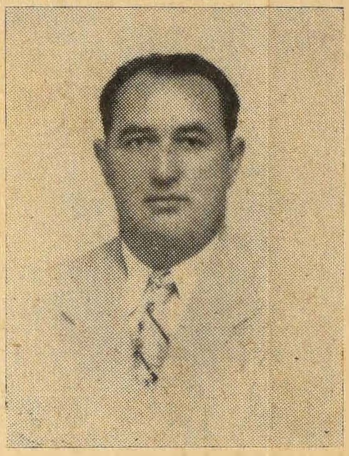
ה׳ מאָריס הימעלשטיין

איינער פון די ערשטע געזעל־שאפטלעכע עסקנים פון ישוב; געווען פרעזידענט פון דער ציו־ניסטישער אָרגאַניזאַציע, פון דעם אידישן צענטער, פרעזי־דענט פון ערשטן נחלת יהודי קאַמפיין און פון ישראל קאַמפיין 1955.

ה׳ דוד אוטיאַנסקי

זשורנאַליסט, מיטאַרבעטער פון „האַווצנער לעבן". פאָפולער־ער געזעלשאפטלעכער טוער. סעקרעטאַר פון דער ציוניסטיש־ער פאַרייניקונג און אָרגאַניזיר סעקרעטאַר פון די ירלעכע קאַמפיינען לטובת ישראל אין וועלכע ער ארבעט מיט לייב און לעבן.

ה׳ מאַקס שוואַרץ

אייגנטימער פון דעם ערשטן אידישן מעבל געשעפט „לא אוניקא", געוועלשאפטלעכע טוער און איינער פון די איניציאטאָרן פון פאטראָנאַט בנין.

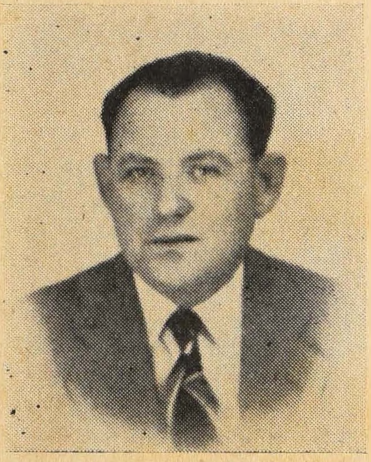
ה׳ יוסף ראַבינאָוויטש

באַקאַנטער סוחר און איינ־דוסטריאַליסט און איינער פון די גרינדער פון פאטרא־נאַט, איז איינער פון דער גרופע אידן, וואָס האָבן שוין געמאַכט פריוואַטע אינוועסטמענטס אין מדינת ישראל, קויפנדיק א צאָל פרדסים, דורך דער „רסקו".

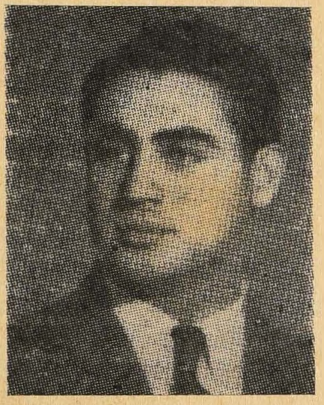
ה׳ משה ראָזענבערג

באַקאַנטער ציוניסטישער עסקן און וויצע־קאַסיר פון דעם קרן היסוד ישראל קאַמפיין 1957; איז איינער פון די אייגנטימער פון דער באַרימטער פירמע „מאַק־גרעגאָר".

ה׳ רפאל ראָזענבערג

איינער פון די פייאיקסטע אידישע ביזנעסלייט, און מיט־אייגנטימער פון דער באַרימטער פירמע „מאַק־גרעגאָר".

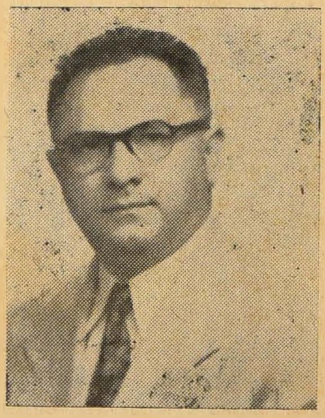
ה׳ איסאַק רימער

יונגער אינדוסטריאַליסט, איינער פון די אייגנטימער פון דער באַרימטער פירמע „מאַק־גרעגאָר" פון וועלכער ער איז דער פּרעזידענט.

ה׳ אַדאָלפאָ קעיץ

ערן פּרעזידענט פון באָנד דרייוו אין קובאַ, פּראָמינענטער אידישער ביזנעסמאַן וואָס האָט פאַריקן יאָר ביים בייערן זיין 70־טן געבורטסטאָג אויסגעטיילט פאַר אידישע צוועקן איבער 40 טויזנט דאָלער. ה׳ קעיץ איז באַערט געוואָרן מיט אויסצייכענונגען און מעדאַלן פון קובאַ, בעלגיע און פראַנקרייך.

ה׳ לייב גאַרמיזע

פּראָמינענטער אידישער ביזנעסמאַן, פּרעזידענט פון דער „מיטשעל דיסטריביוטערס קאָרפּאָריישאַן אין קובאַ", די באַרימטע פירמע פון לופּט־קילערס אַפּאַראַטן און פּרעזידענט פון דער פאַבריק פון שטריק „כאָווע־יאַנאָם קאָרדאַזש קאָמפּאַניע".

LOS DISTRIBUIDORES EXCLUSIVOS DEL FAMOSO
WHISKY ESCOCES

V A T 6 9

DAVIS Y MONTERO

Calle 23 No. 105 Telf. U-7387

SALUDAN CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO A LA COLONIA HEBREA DE CUBA Y HACEN
VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Papelería Montesinos

MONTESINOS Y CIA.

LA ROSA No. 275 TELF. I-3198

CERRO — HABANA

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA
COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ
Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

MONTMARTRE

CABARET

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

23 y P
VEDADO

Reservaciones:
U-5207 y U-6406

מען פון אונזערע אגראר־ווירטשאפט.

אויפנעמען די עליה און אויסבריי־
ערן די לאנדווירטשאפטלעכע קאלאני־
זאציע היינט קודם־כל פארגרעסערן
באדן, און די פארגרעסערונג פון די
באדן רעזערוון קען קומען נאר דורך
„הכשרת קרקע" אין די בערג און מדבר
— די ארבעט וואס ליגט אויף דעם קרן
קיימת לישראל.

פאר דעם נייעם עולה זיכערט די
ארבעט נישט בלויז באשעפטיקונג און
צופאסונג צום דאזיגן לעבן, נאר
אויך א דויערנדיקע עקזיסטענץ. ווייל
פון דער ערד וואס ווערט דורך אים צו־
געגרייט, ווערט ער שפעטער אריינגבא־
קומען ברויט.

דורך אט דער ארבעט ווערט דער
עולה צוגעבונדן בלי ונפש צום ארט
סיי וועז דאס איז אין דער לאנדווירט־
שאפטלעכער קאלאניזאציע סיי וועז
דאס איז אין די הינטערשטאטישע
וואוין קוואַרטאלן אדער אין די ישובים
מיט הילפס־ווירטשאפטן. אלס בא־
לערנדיקער ביישפיל פאר דעם קענען
דינען אזעלכע ישובים ווי „כפר תבור
ירושלים" און „מעיר ציון" הינטער־
ירושלים. מ'דארף זען ווי גרויס עס
איז די פרייד און באפרידיקונג ביי די
מענטשן וועלכע וואוינען אין די ערט־
ער און פירן דורך מיט זייערע אייגענע
הענט די „הכשרת קרקע" וועלכע פאר־
לאנגט אגב א סך פאלעכן ווייסן.
מ'דארף ווי געזאגט אליין אנקומן אט
די ארבעט און זיך איבערצייגן פון דער
נאענט ווי גרויס און גראנדיעז זענען
אירע רעזולטאטן.

קרן קיימת נעמט אויף זיך די אויפ־
גאבע אין דעם צווייטן יארצענדליק
פון דער מדינה־עקזיסטענץ אויפצולעבן
א נייעם מיליאן דונאם וויסטער נאדן
פאר דער רעאליזירונג פון דער דאזיק־
ער גראנדיעזער אויפגאבע, איז נויטיק
צו מאבילזירן די הילף פון אלע אידן
אין דער וועלט. היינט מער ווי אלע
מאל ווארן אידן גערופן צו פארגרעסערן
זייערע באשטייערונגען לטובת דעם
פאנד פון באדן אויסלייזונג און באדן
אויפלעבונג.

אונזערע עסקנים אין דער גאנצער
וועלט דארפן שוין איצט צוטרעטן צו
דער פלאנירונג פון דער פארשטארק־
טער ארבעט לטובת דער באוואלדונג
און באדן צוגעגרייט, וועלכע וועלן
דורכגעפירט ווערן אין משך פון צענטן
יאר פון מדינת ישראל אין אלע לענ־
דער.

אין ראס פון דער היי־יעריקער תשרי
אקציע וועלן אויך אנגעהויבן ווערן די
אקציע פון איינשרייבונגען פון „ספר
המדינה" פארדינסטפולע פערזענלעכ־
קייטן און אינסטיטוציעס. אויך דארף
פארגרעסערט ווערן די הכנסות פון די
טראדיציאנעלע תשרי אקציע אין די
בתי־כנסת.

דער צוועק פון די אלע אונטער־
נעמונגען איז צו געבן די מעגלעכקייט
דעם קרן קיימת לישראל כדי ער זאל
קענען דערפילן די גרויסע אויפגאבן
פאר וועלכע ער שטייט אויפן שוועל
פון צווייטן יארצענדליק עקזיסטענץ
און אנטוויקלונג פון מדינת ישראל.

אין נאכטן פון הויפט ביוראָ פון
קק"ל אין ירושלים און פון קק"ל לאנד־
דירעקטאריום אין קובא ווינטשן מיר
אלעמען א כתיבה וחתימה טובה, עס
זאל זיין א יאר פון געזונט, פרנסה און
שלום אויף דער גאנצער וועלט.

די גרויסע אויפגאבן פון קרן קימת לישראל

—0❀0—

די טראדיציאנעלע תשרי־אקציע פון קרן קימת וועט היי־יאר שטיין אין צייכן פון דעם זיך דערנענטערנדיקן צענטן יאָרטאָג פון דער מדינה־אנט־שטייאונג.

העכער 560 טויזנט דונאם באָדן האָט קרן קימת זינט דעם מדינה־אויפ־קום ארויסגעריסן פון דער וויסטעניש און אַנטוויקלט; זומפן זענען אויסגע־טריקנט געוואָרן וויסטע שטחים אין פּעלזיקע בערג זענען פאַרוואַנדלט גע־וואָרן אין גרינע בליענדיקע וועלדער. חוץ די נאָרמאַלע באַוואַלדונגס־אַרבעטן פאַרענדיקט מען די פלאַנצונג פון א מיליאָן בויימער אין „יער ירושלים" א מתנה פאַר דער הויפּטשטאָט צום 10־טן „יום העצמאות" מיט איין וואָרט: קק"ל קומט מיט א שיינעם באַ־לאַנם פון דערגרייכונגען צום צענטן יובילי פון דער מדינה.

די אויפגאבן וועלכע דערוואַרטן אים אין צווייטן יאָרצענדליק זענען אָבער נאָך פיל גרעסער.

„דאָס דרינגענדיקסטע פּראָבלעם היינט צו טאָג איז די אַבסאָרב־רונג פון דער גרויסער עליה און די באַזע־צונג פון נאַנצן לאַנד, און דאָס וועט נישט דערגרייכט ווערן אָן אַגראַר־קולטור, וועלכע איז נאָך ביי אונז אין לאַנד ביים אַנהויב פון אירע מעגלעכ־קייטן און דערגרייכונגען". אזוי האָט דוד בן־גוריון דערקלערט אויף איינע פון די לעצטע צוזאַמענפאַרן בעת עם זענען באַאַנדלט געוואָרן די פּראָבלע־זון אריבערגעפירט קיין ישראל הי־בערמאנ'ס ארכיוו, אין וועלכן עם גע־פינען זיך א סך אָריגינעלע ברייוו פון באַרימטע מוזיקער און בעיקר זיין טאָג־בוך, וואָס ער האָט געפירט מדי יום ביימו און וואו עס זענען פאַרצייכנט אלע קאָנצערטן, וועלכע ער האָט גע־געבן זינט ער האָט אָנגעהויבן זיין אר־טיסטישע קאריערע אלס וואונדער־קינד אין עלטער פון 7 יאָר ביז צום לעצטן קאָנצערט זיינעם אין צירוך אין אַפּריל 1946, א יאָר פון זיין טויט. דאָס איז אַן אוצר פון דאָקומענטן, וועלכער וואָרט אויף דעם קומענדן ביאָגראַ־פונם גרויסן מוזיקער, גרויסן פידלער און גרויסן אידן — בראָניסלאָוו הו־בערמאַן — וועלכער האָט זיין נאָמען פאראיביקט מיט דעם פילהארמאָנישן אָרקעסטער פון ישראל, וואָס איז א מעשה ידיונו!

טע סאָליסטן אויפגעטראָטן מיטן ישראל־אַרקעסטער. עס איז לייכטער אַנצורופן די נעמען פון פּאָר גרויסע דיריגענטן און סאָליסטן, וועלכע האָבן נאָך נישט מוזיצירט מיטן ישראל־אַרקעסטער אויידער די, וועלכע זענען דאָרט געווען, געגעבן קאָנצערטן און אָפט געקומען נאָך אמאָל און נאָך אמאָל.

דעם 29־טן אָקטאָבער 1956, וועו עס האָט זיך אָנגעהויבן די אָקציע אין סיני האָבן זיך געפונען אין ישראל צוויי באַרימטע אויסלענדישע מוזיקער, בייד ניישט־אידן: דער פידלער זינא פּראַנצעסקאָטי און דער דיריגענט מאָלינאַרי־פּראַדעלי. האָבנדיק אין זינען, אַז מאָרגן־איבערמאָרגן קען זיך אנטוויקלען א ריכטיקע מלחמה, מ'קען באַמבאַרדירן תל אביב, ירושלים, חיפה, רחובות וכד', האָט די ישראל־רעגירונג געשטעלט אין רשות פון די ביידע פרעמדע קינסטלער א ספּעציעלן אַראָפּלאַן, וואָס זאָל זיי אין משך פון עטלעכע שעה איבערפירן קיין אייראָפּע. ביידע האָבן דערויף געענטפערט: ניין! מיר דאַנקען אייך פּאַר אייער זאָרג וועגן אונז, אָבער מיר בלייבן מיט אייך! וואָס עס וועט זיין מיט אייך — וועט זיין מיט אונז! זיי זענען געבליבן, האָבן געגעבן קאָנצערטן און האָבן דערמיט שטאַרק געהויבן די שטימונג אין לאַנד. דער ישוב וועט די דאָזיקע האַנדלונג פון די צוויי גרויסע קינסטלער, נישט קיין אידן, קיינמאָל נישט פאַרגעסן.

הובערמאַן האָט זיין אַרקעסטער א נאָמען געגעבן: „אַרקעסטער פון קאָנצערט־מייסטערס", דאָס מיינט פון לויטער ערשטע כוחות. איינער פון די דריי ערשטע קאָנצערט־מייסטער פונם אַרקעסטער איז יוסף קאָמינסקי; א טאָלענטירטער פידלער און קאָמפּאָניסט, א זון דער דער „דוזע" פונם אידישן טעאַטער, דער אומפאַרגעסלעכער אסתר רחל קאָמינסקי.

אין די 20 יאָר זענען געשטאַרבן 10 מוזיקער פונם אַרקעסטער: די ביידע ברידער ווייסבערגער — דער פידלער אַנדרעאס, וואָס איז אמאָל געווען באַרימט אלם וואונדער־קינד, און דער טשעלליסט יוסף; דער האָרניסט און דיריגענט בראָניסלאָוו שולץ; דער וויאָלאָ שפּילער פּסח גינצבורג, א באַקאַנטער מוזיקער פון דער וואַרשעווער פילהאַרמאָניע, וועלכער איז געקומען קיין ארץ ישראל מיט זיינע דריי זון. דער עלטסטער זון זיינער, אַלפרעד־אריה שפּילט אלם פידלער אין אַרקעסטער, דער צווייטער, ברוך, איז דער קאָנצערטמייסטער פון די טשעלליסטן און דער דריטער, דוב, איז דער פּיאָניסט פונם אַרקעסטער און שפּילט ביי דער שלאָגציינ־גרופּע.

דער ישראל־אַרקעסטער גיט אין דורכשניט 180 קאָנצערטן א יאָר. ער האָט 17.000 שטענדיקע אַבאָנענטן. הערווייז מוז ער צוליב די אַבאָנענטן אין אַלע דריי שטעט (לעצטנס האָבן זיי אַבאָנענטן אויך אין נתניה און אין פּתח־תקוה), ניין מאָל איבער'חזר'ן יעדעס קאָנצערט. קומענדן הערבסט וועט פאַרטיק ווערן דער נייער קאָנצערט־זאל — וועט מען דאַרפן יעדעס קאָנצערט איבער'חזר'ן בלויז פינף מאָל.

די נעוועזענע סעקרעטאַרין פונם פאַרשטאַרבענעם הובערמאַן, א קריסטלעכע פרוי, האָט זיך באַוועגט אין רעות השבים און אַרבעט דאָרט אין דער אַכּסאַנאַריע פון קופּת־חולים. זי האָט מיט דער הסכמה פון הובערמאַן'ס

פינות העולם. אבער עס איז אים גלייך קלאָר געווארן, אז קודם כל דארף דאָס לאַנד האבן א פילהארמא־ נישעס אַרקעסטער הראוי לשמו. און וועז מ'האָט אין 1933 אין דייטשלאנד געגומען ארויסווארפן אַלע אידן פון די פאַרשידענע אַרקעסטערס, האָט הובע־ מאן באשלאָסן צוזאמענצונעמען די בעסטע אידישע מוזיקער פון דייטש־ לאַנד, עסטרייך, טשעכאסלאָוואקיע, פוילן, רומעניען וכד', ברענגען זיי קיין ארץ ישראל און גרינדן מיט זיי אַן ערשטקלאַסיקן אַרקעסטער.

הובערמאַן, וועלכער האָט כל ימיי געפירט א נע ונד לעבן פון א שטענדיק־ ארומפארנדיקי ווירטואז, האָט פולע דריי יאָר געווידמעט דער פארווירקלע־ כונג פון זיין פלאַן. ער האָט געפירט א גרויסע קאַרעספאַנדענץ מיט מוזיקער אין פאַרשיידענע לענדער, ער אליין האָט יעדן איינצלנעם פון זיי אויסגע־ קליבן. ביי זייע רייכע אידישע פרייַנט אין אייראָפּע און אין אַמעריקע האָט ער געזאַמלט די נויטיקע פאַנדן, ער האָט איינגעלאַדן די סאָליסטן און די דיריגענטן וכד'. וועז מ'איז שוין געווען מיט אַלע פארבערייטונגען פאַרטיק, האָט ער באשלאָסן צו עפענען דעם סעזאָן אין אָקטאָבער 1936. אין זומער איז הובערמאַן געווען אין אי־ טאַליע. ער האָט דאָס באַזוכט דעם נישט לאַנג פאַרשטאַרבענעם וועלט־ בארימטן דיריגענט ארטורא טאָסקא־ניני און האָט אים דערציילט וועגן זיין פלאַן, וואָס האָלט ביי פאַרווירקלעכט ווערן. כ'קען זיך פאַרשטעלן ווי גלייקלעך הובערמאַן איז געווען וועז טאָסקאַניני האָט אים פלוצים געזאָגט, אַז אויב עס איז מעגלעך צו עפענען דעם סעזאָן נישט אין אָקטאָבער, ווי מ'האָט לכתחילה געפלאַנט, נאָר סוף דעצעמבער, — איז טאָסקאַניני גרייט אליין צו קומען קיין ארץ ישראל און עפענען דעם מוזיק־סעזאָן.

וכך הוה! דעם 26־טן דעצעמבער 1936 איז אין דעם גרויסן אויסשטע־ לונגס־זאל אין תל אביב פאַרגעקומען דער ערשטער קאָנצערט פון דעם נאָר־ וואָם געגרינדעטן ארץ ישראל'דיקן פיל־ האַרמאָנישן אָרקעסטער, און דיריגירט האָט טאָקע ער אליין, דער גרויסער, איינציקער, אומפאַרגלייכלעכער — ארטורא טאָסקאַנינ. איך האָב דא־ מאָלט געלעבט אין ארץ ישראל. איך בין געווען ביי אַלע רעפעטיציעס און ביי אַלע קאָנצערטן פון טאָסקאַניני און איך געדענק וואָס פאַר א געשעעניש דאָס איז געווען פאַרן ישוב! — דאָס איז אונזער בעסטע תשובה צו היט־ לער! — האָט הובערמאַן געזאָגט ביים באַנקעט נאָכן ערשטן קאָנצערט.

פון ארץ ישראל איז דער אָרקעסטער מיט טאָסקאַניני, דאָמאָלסט געפאָרן קיין מצרים, וואו זיי האָבן ארויסגע־ רופן א סענסאַציע. טאָסקאַניני אז גע־ קומען אין א יאָר אַרום נאָכאמאָל אין איז ווידער געפאָרן מיטן אָרקעסטער קיין מצרים, וואו מ'פלעגט זיי אויפ־ נעמען מיטן גרעסטן כבוד און פריינט־ לעכקייט.

דאָס וואָס דער ארץ ישראל'דיקער אָרקעסטער איז דיריגירט געווארן פון טאָסקאַנינין — האָט שטאַרק געהונגבן דעם אינטערנאַציאָנאַלן פרעסטיזש פון דעם נייעם אָרקעסטער. יעדער דירי־ גענט אין דער וועלט, און יעדער וועלי־ באַרימטער ווירטואז, האָט געהאָט די אַמביציע צו שפּילן מיט אַן אָרקעסט־ ער, וואָס איז דיריגירט געווארן פון טאָסקאַניני'ן. איז די פארגאַנגענע 20 יאָר זענען טאָקע כמעט אַלע וועלט־ באַרימטע דיריגענטן און וועלט־באַרימ־

דער רוב פון זיי איז געבוירן געוואָרן אין ארץ ישׂראל. דאָרט האָבן זיי באַקומען זייער מוזיקאַלישע בילדונג און זיך ספּעציאַליזירט יעדער אויף זיין אינסטרומענט ביי די עלטערע מיטגלידער פונם אָרקעסטער.

דער פּלהאַרמאָנישער אָרקעסטער פון ישׂראל געהערט צו די וויכטיקסטע קולטור־דערגרייכונגען פונם ישוב, צוגלייך מיט דער ירושלימ'ער אוניווערסיטעט, דעם חיפה־טעכניקום און דעם וויצמאַן־אינסטיטוט. פונקט ווי יענע דריי באַדייטנדע קולטור־קערפּערשאַפטן, איז אויך דאָס אָרקעסטער ניט באַשאַפן געוואָרן בין יום ולילה. אויך ביז 1936 איז געווען אין ארץ ישׂראל אַ סימפאָנישער אָרקעסטער, עס איז געווען אַן אָפּערע, וועלכע האָט געשפּילט כמעט אַ גאַנץ יאָר, עס פלעגן קומען אויף די קאָנצערטן פאַרשידענע באַרימטע ווירטואָזן — הכלל עס איז אויך שוין ביז 1936 געווען אַן אינטענסיוו מוזיק־לעבן אין ארץ ישׂראל.

אין 1930 איז קיין ארץ ישׂראל געקומען אויף קאָנצערטן דער וועלט־באַרימטער פידלער בראָניסלאָוו הובערמאַן, אַ זון פון אַ טשענסטאָכאָווער אידישן אַדוואָקאַט, וועלכער האָט זיין אַרטיסטישע קאריערע אָנגעהויבן אלס וואונדער־קינד און איז דערנאָך, ווען ער איז עלטער געוואָרן, געבליבן אייניקער פון די 4-5 גרעסטע פידלער אין דער וועלט. ער האָט קיינמאל נישט פאַרלייקנט זיין אידישקייט, האָט זיך אַבער מיט אידישע ענינים ווייניק וואָס אינטערעסירט. נאָך דער ערשטער וועלט־מלחמה, ווען דער גראָף קורדענאָף־קאלערגי האָט געגרינדעט זיין „פּאַן־אייראָפּע"־באַוועגונג, איז הובערמאַן געוואָרן איינער פון זייַנע אָפּאָסטאָלן, איז אויפגעטרעטן מיט פּאַרטראָגן אויף קאָנגרעסן פון דער פּאַן־איראָפּע־באַוועגונג און האָט זיך געהאַלטן פאר אַן אינטערנאַציאָנאַליסט מער ווי אַלס צוגעהעריק צו אַ באַשטימטן פאָלק און ראַסע.

וועגן הובערמאַן איז צום ערשטן מאל אין 1930 געקומען קיין ארץ ישׂראל אויף אַ קאָנצערט־טור, האָט ער זיך דאָרט געטראָפן מיטן אומפאַרגעסלעכן גרינדער און ערשטן ראש־העיר פון תל אביב, אינזשיניער מאיר דיזענגאָף, מיטן קאָלאָנעל קיש, וואָס איז דעמאָלט געווען אַ מיטגליד פון דער אי־דישער אגענטור, מיטן לאָנדאָנער אוואָקאַט הארווויץ, וואָס אין זיין וואוינונג האָט הובערמאַן תמיד, ווען ער איז געקומען קיין ירושלים, געוואוינט. ער האָט דורכגעריזט דאָס לאַנד און איז באַגייסטערט געוואָרן פון דער אוירע דישׂראל, פון די מענטשן, פון דער יוגנט איז די קיבוצים, פון דער אינטעליגענץ און בעיקר פון אויפריכטיקער באַגייסטערונג פאַר קונסט, וואָס ער האָט אין ארץ ישׂראל געזען. ער איז געקומען ווידער און ווידער, בהדרגה איז אין זיין הארצן נולד געוואָרן אַ הייסער וואונטש עפעס אויפצוטאָן פּאַרן לאַנד און פאַרן ישוב.

מלכתחילה האָט ער געפּלאַנט מוזיק־פעסטיוואַל אין ארץ ישׂראל נוסח זאלצבורג ווי אויך אַ מין מוזיק־אַקאַדעמיע פון אַ ספּעציפישן כאַראַקטער. ער האָט געהאַט אין זינען איינצולאָדן די בארימטסטע אידישע מוזיק־ווירטואָזן און קאָמפּאָזיטאָרן פון דער גאַנצער וועלט־כלחמה, ווען דער גראָף קורדענאָף־קאלערגי האָט געגרינדעט זיין „פּאַן־אייראָפּע"־באַוועגונג, איז הובערמאַן געוואָרן איינער פון זייַנע אָפּאָסטאָלן, איז אויפגעטרעטן מיט

דער פילהאַרמאָניישער ארקעסטער פון ישׂראל

פון ג. ס

מיט אַ פּאָר חדשים צוריק איז אין פּאַריז דערשינען אַ בוך זכרונות פון אַן אָנגעזעענעם פראַנצויזישן דיפּלאָמאַט. אינם בוך דערציילט דער מחבר פּאָר־שידענע מעשיות פון זיין לעבן אָלס דיפּלאָמאַט אין פּאַרשידענע לענדער, וועגן פּאַרשידענע באַגעגענישן מיט באַקאַנטע פּערזענלעכקייטן, באַרימטע קינסטלער וכד'. צווישן אַנדערע עפּי־זאָדן ווערט דאָרט אויך דערציילט, אַז דער מחבר פונם בוך האָט אַמאָל בא־קומען אַ בריוו פון דער באַרימטער־פראַנצויזישער פּיאַניסטן ניקאָל הענריא, וועלכע האָט דאָמאָלסט גע־געבן קאָנצערטן אין אייראָפּע און אויך אין נאָענטן מזרח. — דאָס בעסטע ארקעסטער אין אייראָפּע — האָט די פראַנצויזישע פּיאַניסטן געשריבן — איז דער ארקעסטער פון פּאַריז. בעסער פון דעם — האָט זי ווייטער געשריבן — איז בלויז דער ארץ ישׂראל'דיקער ארקעסטער.

וועגן דער ישׂראל־ארקעסטער האָט זי־מער 1955 געגעבן קאָנצערטן אין פּאַרשידענע לענדער פון אייראָפּע. האָט אזא אָנגעזעענע צייטונג ווי די סטאָקהאָלמער „סוועגסקא דאגע־בלאָט" געשריבן, אַז די ישׂראלים שפּילן אַ סך בעסער סיי פון די בער־לינער און סיי פון די ווינער פילהאַר־מאָניקער. דאָס איז אַ גאָר אָנגעלייג־טער קאָמפּלימענט, ווייל די דערמאָנטע ביידע ארקעסטערס האָבן אַ שם אין דער גרויסער וועלט פון ערשטקלאַסיקע ארקעסטערס, וואָס זענען כמעט אזוי גוט ווי די בעסטע אַמעריקאַנער אר־קעסטערס.

סוף דעצעמבע 1956 איז דער פיל־האַרמאָנישער ארקעסטער פון ישׂראל געווארן 20 יאָר. פון די מוזיקער, וועלכע שפּילן אינם ארקעסטער פונם ערשטן טאָג אָן, זענען געבליבן בלויז 31. אייניקע זענען אין די פאַרגאַנ־גענע 20 יאָר געשטאַרבן, אַנדערע האָבן דעם ארקעסטער פאַרלאָזן. עם זענען אויך געווען אזעלכע וועלכע האָבן עמיגרירט פון ארץ ישׂראל. אַ פּאָר עלטערע מוזיקער האָבן זיך פענסיא־נירט. די אַנדערע 60 מוזיקער, אויכ־ער די 31 „וועטעראַנען", וועלכע שפּילן אין ארקעסטער פונם ערשטן טאָג אָן, זענען מיסטנם יונגעלייט.

Bosch Carrio y Co.

IMPORTADORES DE TEJIDOS

MURALLA Nos. 208 y 210. — TELEFONO M-7613

Habana

●

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

EL FOTOGRAFO DE LAS NOVIAS

AIRE ACONDICIONADO

פארלאנגט א טורנא דורך טעלעפאן.

Amistad 311 **Teléfono M-9365**

HABANA

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CORTESIA DE

LAINZ y COMPAÑIA

AGUIAR No. 613-615 TELFS. M-2837 y M-2887

HABANA — CUBA

Representantes de:

ROGER & GRAWFORD

J. and EAST VENANGO STREETS.

PHILADELPHIA, Pa., U.S.A.

HILAZAS PEINADAS Y MERCERIZADAS

HILAZAS ROGER Y GRAWFORD, S. A.

LA HABANA

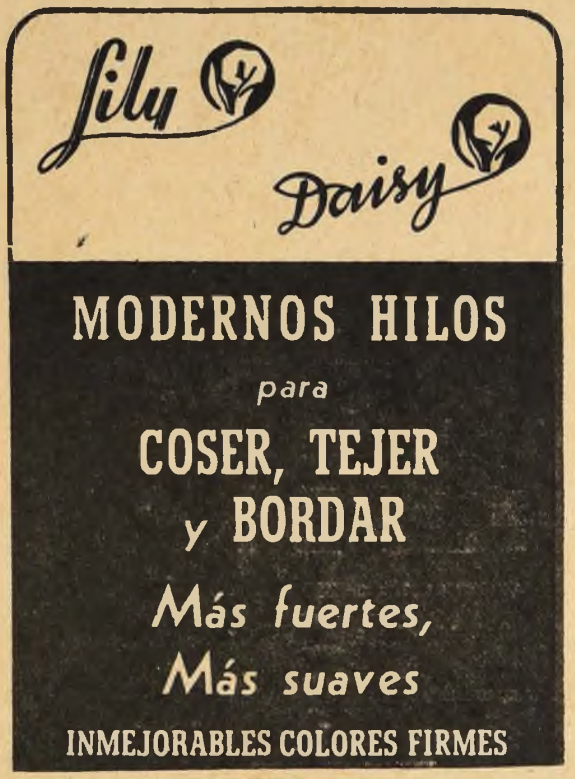
— ◆ —

Ahora tenemos existencias en La Habana para entregar inmediatamente.

— ◆ —

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

QUEEN ANNE

WHISKY ESCOCES DE GRAN CALIDAD

Casa Fundada en 1793

Distribuidores exclusivos:

Unitra Trading Co. S. A.

San Rafael 313 Telf. W-5011 La Habana

DOS productos KRAFT que son DOS tentaciones!

MAYONESA KRAFT combina los más selectos ingredientes: los huevos más frescos, los aceites y vinagres más puros y los condimentos más selectos.

QUESO CREMA PHILADELPHIA - Suave, fresco, incitante, delicioso. Un postre perfecto por sí mismo o combinado con jaleas, pastas o frutas.

Estos y otros productos KRAFT en cualquier mesa o buffet, son un signo de distinción... y con ellos se preparan las más originales e incitantes recetas.

PIDA EL LIBRO DE RECETAS "DOÑA DELICIA":
Cuban American Foods Co. Apartado 2425 -Habana.

כליפֿעט, האָט בייל׳ע־גיטל׳ען ארומגע־נומען מיט ביידע הענט, געקוקט אויף איר מיט גרויס אָפּשיי, ווי מען קוקט אויף עפּעס אַ הייליקער, זיך שטיל געווויגט די טערען און לסוף, אָפּגע־זיפצט מיט עפּעס אַ פּאַרבאַרגענעם לוויב צו זיין נאָמען... אַ לויב און אַ שבח פּאַר די גרויסע חסדים וואָס ער טוט דאָ מיט איר... און בייל׳ע־גיטל׳ס האָט געפּילט, אז אַלע טויערן פון צדק, פון גערעכטיקייט, וועלן זיך דע־מאָלט עפענען פאר איר, ווען זי וועט אויסגיסן דאָס גאַנצע שלעכטס וואָס האָט זיך אין איר אָנגעזאַמלט... זי האָט ארויפגעל׳יגט ביידע הענט אויף די קני, זיך צוגעשאָקלט ווי ביים לייע־נען דאָס טייטש חומש און גערעדט שוין ווי צו זיך אליין: — אָפּגעפּינצ־טערט אַ לעבן, אַוועקגעגעבן עם דעם אייבּיקן קדיש... ארויסגעקוקט אויף דעם אייבּיקן ליכטיקן שטראָל... גע־מיינט מ׳וועט מיך האַלטן אין כבוד, ווי אין דער היים אַ מאָמע... איז מען דאָך אָבער גענוּאָרן רייך... פּריצים... נו, באַדאַרף איך זיך פּריער איינמאָלדן איידער איך באַטרעט זייער שוועל... קום איך אין גאָרטן, באַפּאַלט מיך תמיד דער הונט... אָ, דער הונט, חיד־שרחשי, דער הונט! און די שנור איז דעז בעסער? טוט פון ווייטנס אַ מאַך מיט דער האַנט: אַנטשולדיקט שוויגער. כ׳נייג צו אַ „דעספּילי׳אדע מאדאם"... (קליידער אויפשטעלונג)... און אַלטער לעבט האט שטענדיק אַ „רעוניאן" (פּאַרזאַמלונג)... זוכן כבוד... בלויז פּארן ביסעלע כבוד־אם איז נישטאָ קיין צייט... קושן מיר די האַנט, קושן אין שטערן... טשוטשעלע־מוטשעלע, פּונקט ווי אין די „אילוזיאָנען"... בלויז אויף צו פּאַרבל׳ענדן די אויגן. וועך באַדאַרף עס? גיט מיר בעסער אַ פּיצעלע הארץ, אַן אייגן ווינקעלע אין אייערע פּאַלאַצן... די רעשט איז אַנ־שטעל, טריאטער... נעכאי וואָלטן זיי בעסער געמאַכט אַ אידישע „שקאָלע", זלמעלע זאל פּארשטיין וואָס די באָבע רעדט צו אים...

בייל׳ע־גיטל׳ס האָט אויסגענלייכט איר צעקנאַדערטע בלוזקע, אָפּגעוווישט אינ׳ נאַנצן דאָס פּאַרווי׳נטע פּנים אין שטיל אַ זאָג געטאָן:

— נאָך אלעם, אפשר וואָלטן מיר אויף זייער פּלאַץ, אויך אזוי געווען? וואָרום עס האָט דען אַ שעור צו דעם ווילדן כה וואָס עס ליגט אין דער נאַרי־שער פּאַרבל׳ענדעניש פּין גרויס עשירות?... כ׳געדענק, מיין אַלטער־לעבן איז אין דער היים גאָר געווען א... ווי האָט מען עם דעמאָלט גע־רופן — א ציצעליסט — און דאָ? — כ׳דערקען אים ניט מער...

— אבער, געדענקט, חיה־שרחשי — האָט איר בייל׳ע־גיטל׳ס דערלאַנגט אַ ציטערדיקע האַנט — געדענקט, זאל עם בלייבן צווישן אונז ביידע...

— גייט געזונטערהייט — האָט חיה־שרה נענומען גיך אַוועק גיין ווי זי וואָלט געוואָלט אַנטלויפן פון דעם שלעכטס, וואָס קען נאָך חלילה זיי אויך טרעפן... — זייט זיך ניט מצער... האָט זי איר פונווייטנס נאָכגעשריען — גאָט איז אַ פּאָטער...

מיט אַ פּאַרבאַרגענעם ציטער אין האַרץ און אַ שטיל׳ער פּרייד אין די אויגן, איז חיה־שרה גיך אריין צו זיי־אין שטוב, געזען ווי אירע קינדער זיצן שוין אַרום טיש און וואַרטן נאָר אויף איר מיטן עסן... האָט זי אָפּגעגעבן א דאַנק און אַ לויב צו זיין לִיבן נאָמען פּאַרן גרויסן זכות אבות וואָס טוט איר דאָ ביישטיין...

אייגענער שוועסטער, געגומען אויס־גיסן איר פּאַרשטיקטע, אָנגעזאַמלטע ביטערקייט...

— כ'קען ניט מער — איז בייַלע־גיטלעם שטימע געוואָרן אָביסל הייזערי־קער — כ'האָב געוואוסט — האָט זי אָנגעהויבן — אַז מיין אייניקל זָלמן לעבן יערט זיך אַליאַדע טאָג, געהערט, אַז מען גרייט א גרויסן יום־טוב, געזען פון ווייטנס, מען פּוצט די פענצטער, מען רוימט דעם גאָרטן... נו, בין איך דאָך א באָבע, האָב איך אין דער שטיל זיך אויך געגרייט... א נייַ קלייד, נייע שיך, א שוואַרץ טעשל... ווייל וואָס אמת איז אמת, אַלטער־לעבן זשאָ־לעווען מיר ניט קיין געלט... אָבער — בייַלע־גיטל האָט זיך ווידער צע־כליפּעט — צו וואָס באַדאַרף איך זייער געלט, אַז ס'איז ניטאָ קיין פּיצל הארץ, קיין טראָפּן רחמנות? דאָס געלט האָט דאָך זיי פּאַרטשאַדעט די מוחות? — האָט בייַלע־גיטל אַזש אויסגעשריען — איך גיי היינט ארויס — האָט זי ווידער אָנגעהויבן — זע איך, א גאַנצע שערענגע אויטאָמאָביל־ן ציען זיך ביז צו זייער שטוב... נאָטע־ניו! האָב איך אַזש א ציטער געטאָן — היינט? היינט איז זלמעלעם יום טוב? און מיר אפילו ניט צוואוויסן געטאָן?... גיי איך גלייך אַהין, גרייט זיי דורם צו זיין, קומט מיר באַלד אַנט־קעגן די שנור: — שווייגער־לעבן — הויבט זי גלייך אָן מיט איר דין שמי־כלע, וואָס פאַסט נאָר ניט פאַר אזא ברייטן גוף — „ס'וועלן זיין גרויסע סוחרים, פאַבריקאַנטן, אינדוסטריא־ליסטן, פּארשטייען ניט א ווארט אידיש... נאָר וואָס זאָלט איר דאַרפן זיצן א שטומע? — ס'איז דאָך גלייכער איר זאָלט... — כ'האָב זי ניט געלאָזט כיער פאַרענדיקן, געוואוסט, אַז וואָס זי וועט ארויסרעדן איז א זינד... האָב איך זי בלויז טיף אָנגעקוקט און בין אוועק אָן א וואָרט... געשטעלט זיך קוקן פונווייטנס אויף מיין אייניקלס שמחה און געבעטן ביי זיין ליבן נאָ־מען: שטראָף זיי ניט, גאָטעניו, פאַר דער פאַרבלענדעניש פון עשירות... ס'זענען דאָך מיינע קינדער... כאָטש אין הארץ טוט וויי... אזוי שטאַרק וויי... און — איר הערט חיה־שרה — אזעלכע זינד זענען זיך דאָך אפּ ביים מענטשן אין הארץ בלייבן דאַרטן פאַר־באַרגן לאַנג... אבער אין א טאָג, וועָן איין שרייפעלע טוט זיך נאָר א דרייַ אויף צוריק... דעמאָלט שטייען זיי אויף די זינד, ווי משחיתים... פייניקן

איך שטיי פונווייטנס, באַווייזט זיך זייער שוואַרץ שאָפערל מיטן גלאַנ־ציקן שפּאַציר־אויטאָ. קוקט ער מיך שטארק אָן... גלייך ער וואָלט מיך ניט דערקענט. — נעמסט מיך אין שטאָט אריין?... — פרעג איך מיט געבעט, דרייט ער אַוועק דעם קאָפּ און ענטפערט ווארטשענדיק... — איך האָב ניט קיין [illegible] — מיודאי געהאט אַן אַרדער צו פאָרן ברענגען עפעס א שטראַנצל אויף דער שמחה, וואָס רעדט ניט קיין אידיש... איי געלט! ס'מאַכט טויב, בלינד, שטום... איר געדענקט, חיה־שרהשי, ביי אונז א באָבע איז געווען א זירונג, אויף יעדער שמחה געזעסן אויבנאן... אבער דא — ווי דער האר האָלט דאָס הינטל, אזוי דאָס גאַנצע גיזינדל... א סימן האָט איר זייער פאַרשיווער הונט: איינער גלעט איבּ, א צווייטער וואשט אים, דאָס אייניקל קושט אים, אבער פאַר דער מאַמען האט אפילו דאס שוואַרצע שאָפערל קיין דרך־ארץ ניט...

חיה־שרה, וואָס האָט אליין זיך צע־

הינט? — וואו וועלן זיי האָלטן הינט?

— אכיבע אונטערן בעט — האָט חיה־שׂרה פּאַראָנדיקט מיט אַ געלעכטער.

בייגלע־גיטל האָט דערפילט, אז זי וועט זיך סוף־כל־סוף צעכליפּען אויפן קול.

אין חיה־שׂרהס ליכטיק צימער איז די זון שוין געלעגן אריבער־געבויגן אין בערן פּענצטער, גלייך זי וואָלט זיך באַמיט צו כאַפּן נאָך אַ לעצטן קוק אויף דער פּרייַעכער שטוב... בייגלע־גיטל האָט מיט אָנשטרענגונג אַ זאָג געטאָן:

— נו, כ'וועל שוין גיין, ס'וועט באַלד שוואַרץ זיין צו קריגן אַ פֿלאַץ אין טראַמווייַ.

— צו מיינע שונאימס קעפּ! — האָט חיה־שׂרה אויסגעשריען — אַ טראַמווייַ גאָר? און וואָר? דעם גרויסן נגיד כּצטע? — אייער זון קען ניט אהערשיקן זיין שאָפער מיטן סאַמאָכאָד? — איז חיה־שׂרה שטאַרק אין כּעס געוואָרן... און בייגלע־גיטל האָט אירע וואַרטער געזופּט צווישן די ציין, ווי זי וואָלט זיי פּריער געוואָלט לייענען, האָמעווען, זיי זאָלן נט ארויס צו שאַרפּע:

— מיין אַלטער לעבן — האָט זי געזומען פּאַרטיידיקן — איז, נעבעך שטענדיק שוואַר פּאַרהאַרעוועט... אַ קליניקייט אַזאַ עול אויפן קאָפּ... וואָסזשע דאַרף איך נאָך דערקרטשען?...

חיה־שׂרה האָט באַלד אַ טראַכט געטאָן: — זי פּאַרעדט מיר די ציין... און בייגלע־גיטל האָט בעתן אהיימפּאָרן אויך אַ קלאַפּ געטאָן: — אפשר באַהאַלט חיה־שׂרה אויך דעם אמת? וואָר וויים? אפשר טאַקע? אָט אזוי האָבן זיי זיך גענומען טרעפּן כמעט טעגלעך, זיך אויסדערציילט וואָס אונטערן האָרץ נאָר דעם סאַמע עיקר פון אירע אַנטוויקלונגען האָט בייגלע־גיטל תמיד באַשוויגן... ביז... ביז זייער לעצטער טרעפונג...

:: :: ::

— רעדט, בייגלע־גיטלשע, עפּנט אייער הארץ, כ'וועל אייך ניט אָפּלאָזן פריער ביז איר וועט רעדן — האָט חיה־שׂרה געהאַלטן אין איין צושטייַן צו בייגלע־גיטלען, וואָס איז אַלץ געזאָגן, ווי פּאַרשטייַנערט. אירע העלע אויגן האָבן געקוקט אין דער וווייטקייט, צוגעשאַקלט מיטן ארומגעהילטן קאָפּ, אירע שמאָלע פּלייצעס האָבן זיך מיטגעשאַקלט:

— נו? — איז חיה־שׂרה ניט אָפּגעשטאַנען — לאָמיר שוין הערן, רעדט, ס'וועט אייך גרינגער ווערן...

פון נאָענטן בית־המדרש, וואו אַ פּאָר פרומע אידן דאַוונען יעדן אָוונט מנחה, האָבן זיך איצטער געהערט זייערע שטילע תפילות. פון בריטן קלויסטער האָט זיך געטראָגן דאָס פרומע נעזאַנג פון „אַווע מאריא". אויפן פּאַרכמאַרעטן הימל האָט פּלוצים אויפגעלויכטן אַן איינציקער שטערן.

בייגלע־גיטל האָט אַ ציטער געטאָן, גלייך זי וואָלט דערוואַכט פון עפּעס אַ שלעכטן חלום, אַ רעזיגנירטן מאָך גיטאָן מיט פון דער האַנט און ארויסגערעדט, ווי פון שלאָף: — גרינגער ווערן? וועמען? — מיר?... מילא, נו, — געטאָן אַ לעפֿל אויר פּאַרווויינט פּנים אויף חיה־שׂרהס בריסטן־אַקסל און, זינט זיי טרעפּן זיך, דאָס ערשטע מאָל היינט זיך צעכליפּעט אויפן קול... אריינגעהעשעט אין איר האַלדז, ווי פּאָר אַן

לבנה איינגעדישעט אין א שווארצן וואלקן. פון טונקעלן הימל האט זיך דריבנע געזיפט א שיטער רעגנדל:

— א מזל פון א כלב — האט זי גע־רעדט אין דער טיפער נאכט אריין — אזא טריפהנע הצלחה צו האבן... כאָ־ליעט נגידיש ביי מיינע קינדער אין פאלאץ און בילט נאָך אויף דער מאמען?... פשאקרעוו!...

וועו בייל־ע־גיטל האט זיך צום ע׳שטן מאל געטראפן מיט איר שוף שוועסטע־חיה־שרה, איז יענערס צעצויגן פנים שוין געווען אויסגעגלעט, ווי מיט א וואלגער־האלץ. אויך אירע שוערע „טשיזמעס" זענען פארביטן געווארן אויף לייכטע לעטשעלעך. הייבט זי אליין — לוסטיק און פריילעך א כאפ געטאָן ביילע־גיטלען אונטערן ארעם: קרוינעלעך מיינע, פארוואס עפעס אייי סמיטנע? אייערע קינדער שמ׳ן דאָך פאר גבירים־אדירים... ווי לעבט זיך אייך טאקע ביי אזעלכע רייכע קינדער? האָ?

אויף דער „פראסע אנזע", וואו חיה־שרה האט געוואוינט זענען אידן גע־זעסן אין די טומלדיקע קאפענען און גע־טאשט די קליענטעלע־קארטאנדלעך. — ווער ס׳האט געריכט די גוטע קונים און ווער געשאלטן די ווייסטע „טשווע־קעס"... אז בייל־ע־גיטל מיט איר גע־טאקטן גאנג און ווירדיקן אויסזען האט זיך באווייזן, איז עולם ארויס פאר דער טיר: — אט איז דעם גביר׳ס־מאמע, א סטאטשנער מענטש... אידישע ווייבלאך האבן אראפגעקוקט פון די פענצטער, זיך איבערגעוואנדן מיט מיינונגען: — א שיינע, נאר טרויע־ריקע... א זגראבנע, ווי געבוירן פאר א פריצה.

בייל־ע־גיטל מיט איר כפעציפיש שמייכעלע האט דערווייל געענטפערט חיה־שרה'ן: — ס׳נייט איר זייער גוט... ווי דער שטייגער... — האט זי צוגע־געבן — ביי רייכע קינדער...

— און מיר גייט אויך זייער גוט — האט חיה־שרה זיך געמומען ארויס־שטעלן — פארקערט, עס גייט מיר נאָר גוט... מיינע זין גייען ניט אוועק פרי־ער ביז מ׳זאגט ניט א גוט מארגן דער מאמען... און מיין שנור — דעם ערשטן טעלער לאקשן דערלאנגט זי דער שווייגער... אויך די אייניקלאך קלעפן זיך צו מיין קלייד. נאָר פאר־שטייען, נעבעך ניט וואס איך רעד צו זיי... באלאנגטשען א לשון וואס דריילעווט אביסל אין קאפ, יא, קרוי־נעלעך מיינע — די גרויסע פארשטייען דא ניט וואס קליינע טוען רעדן... א וועלט אביסל און אט איז מיין שטוב — עפנט חיה־שרה די טיר צו אן אלט־פרענקיש הויז, מיט א סך קליינע שמאלע פענצטערלעך: — קוקט נאר. טייערע, אלץ האבן זיי מיר צוגעגרייט — רעדט חיה־שרה צעשטרעלט פון נחת — זעט, א ליכטיק צימער. היי־מישע קישנס, אפילו נייע טעלערם מיט טעפלעך אויך... טאמער גלויב איך ניט אין זייער כשרות קאָך איך מיר טאקע באזונדער...

אין בייל־ע־גיטלס העלע אויגן האט נעשפיזט א פייבט גלאנצ. מיט בא־טאקטן גאנג און ווירדיקן אויסזען האט זיך באווייזן, איז עולם ארויס פאר דער טיר: — אט איז דעם גביר׳ס־מאמע, א סטאטשנער מענטש... אידישע ווייבלאך האבן אראפגעקוקט פון די פענצטער, זיך איבערגעוואנדן מיט מיינונגען: — א שיינע, נאר טרויע־ריקע... א זגראבנע, ווי געבוירן פאר א פריצה.

בייל־ע־גיטל מיט איר כפעציפיש שמייכעלע האט דערווייל געענטפערט

אין בייל־ע־גיטל־ם האָרץ האָט זיך וו־ עפּעם אָפּגעריסן...

— מיך פּירן? — האָט זי מיט א צעשראָקן קול און א פּאַרבאָרגענער אומרו איבערגעפרעגט — וואָס עפּעס פּירן? ס'איז דען אזוי וויט?

סעניאָר אָסקאָר האָט זיך געגעבן א צעקנעפּל דעם קאָלנער... דערפילט א שטארקע היץ און געוואָלט קלאָר מאכן... אָבער דאָנא פּעפּא האָט אויסגעכאַפּט: — וויט? — אָט, דאָ־א באַלד, אויף דער צווייטער גאַס... סעניאָר אָסקאָר האָט דערווייל צוריק באַקומען ס'לשון: — דו, מאַמע — האָט ער אַנ־ געהויבן מיט אַביסל א געפּרעמדטער שטימע — האָסט דאָך ליב רואיק, שטיל, אַן רעש, אַן טומל, זאָלסט קענען דאָונען... עסן כשר און...

פון בייל־ע־גיטל־ם האָלדז האָט זיך פּלוצים געגומען ארויסרייסן א דריבנע גל־עכטערל, אזא שפּיציקס, א פייכטס. — אבער מאַמע! — האָט איר סעניאר אָסקאָר איבערגעשלאָגן, — ס'איז דאָך נאָר פּאַרשטייסט, דיר צוליב... בייל־ע־ גיטל האָט זיך ניט געקענט איינהאַלטן פון געלעכטער און אָט אזוי לאַכנדיק, האָט זי מיט איין האַנט פּאַרשטעלט איר זונם מויל.

— נו, גוט, נעם זיך ניט צום הארצן... אַבי נאָר ביי אידישע מענטשן, איז... פּטור אַן עסק...

דער צעוואָקסענער באַליעק האָט זיך פּלוצים א וואַרף געטאָן אויף זיין נידעריקן דיוואַן... אויסגעשטירעט זיינע שפּיציקע ציין און זיך וויל צע־ האָוקעט גלאַט אין דער וועלט אריין. בייל־ע־גיטל האָט אויפגעצאַפּלט, ג־ וואַרפן א קנאַהדיקן בליק אויפן הונטס ציכטיק שטיבעל־ע... א פוץ געטאָן איר צעקנאַדערט קלייד און נאָכאָמאָל איבערגעחזרט:

— גוט, גוט, א נפקא־מינה וואי מ'שלאָפט — כ'וועל שוין מסתמא דאָרטן געפינען מיינס גלייכן...

:: :: ::

אז בייל־ע־גיטל איז שוין געלעגן אויף איר ניי געלעגער, האָבן זיך ערשט גע־ נומען אויסדעמפן די אויסטערלישע איינדרוקן פון איר ערשטן טאָג אין בראָזיל. אירע געפּרעסטע גפּילן, וואָס זי האָט, זינט זי איז אַראָפּ פון שיף, זיך באַמיט צו דערשטיקן, האָבן זיך אויפגעלייזט אין שטראָמען טרערן...

א פולע לבנה, קייל־עכדיק, ווי א גרויסער זילבערנער מעדאַליאָן, איז טרויעריק געהאָנגען פונקט קעגנאיבער איר פענצטער, געקוקט איר ממש אין די אויגן אריין און ווי עפּעס זי באַ־ רואיקט, געטרייסט: א מאַמע טאָר ניט וועלן אין כעס... א מאַמע דאַרף פּאַר־ שטיין... מוחל זיין...

לאַנג האָט זיך בייל־ע־גיטל געוואַרפן אויפן פרעמדן געלעגער, שטיל גע־ קרעכצט, געהערט ווי פּארעלטערטע מאַטראַצן קרעכצן מיט, און וועז ס'האָט איר געדאַכט, אז די פולע לבנה נעמט זיך דערנענטערן צו איר פענצטער, ממש אזוי נאָענט מיט די הענט צו דערלאַנגען, דערזעט זי גאָר פלוצים, אז ס'איז ניט די לבנה, נאָר דער הונט, באַליעק, וואָס שטשירעט אויף איר זיינע לאַנגע ציין, ברומט ווי א לייב, רייסט פון איר די קאַלדרע און ווייל זי גאָר אינגאַנצן איינלינגען...

א באַגאַסענע מיט שוויים האָט זיך בייל־ע־גיטל אויפגעכאַפּט... געזען די

אזוי פֿאַרזיכטיק, ווי אויף גלאַז... ס'האָט זיך איר נאָר געדאַכט אַז אָט־אָט וועט זי זיך אויסגליטשן און אַוועק־פֿאַלן...

אין גרויסן אויפנאַם־סאַלאָן האָבן שוועדע בראַנדז־פּיגורן געדרעמלט אויף הויכע קאַלומנעס. קאַסטבאַרע אייל־בילדער זענען געהאָנגען אזוי געדיכט, כמעט איינס אויפן אַנדער...

— נו, מאַמע, וואָס ביסטו אזוי צע־טומלט? מאַך זיך היימיש, מאַמע. האָט סעניאָר אָסקאָר איר געוועקט פון צעטומלענישּ.

ר'יאל אזוי ווייסן פון א בייז אויג וו' כ'וויים באמת ניט וואָס עס טוט זיך מיט מיר — האָט בייל־גיטל געהויבן די דאָרע פֿלייצעס, צוגעשאָקלט מיטן גרויען קאָפּ און געהאַלטן אין איין שטיינעו: — אזא רחבות... אזא עשירות־דאָטשילד...

יעדער ווייל האָט דאָנא פּעפּא א קלונג געטאָן מיטן גלאָק. אַלעמאָל האָט זיך באַוויזן אַז אַנדער שיקסל אויסגעהערט מיט הכנעה די באַפעלן אין איז צוריק פֿאַרשוואונדן.

פון קליינעם ושאַרושיניו צימ־האָבן זיך געטראָגן גרויסע קולות: — דאָס קינד ווייל נעבעך ניט אַראָפּשלינ־גען קיין בירי — האָט דאָנא פּעפּא אויפגעקלערט די געשרייען פֿאַר איר שוויגער: — מען מוז אים תמיד שטאָפּן... און בייל־גיטל, מיט דער הכמה פון א סך שוועדע. איבערגע־לייצט יאָרן, האָט שטיל געשמייכלט און לסוף אריינגעוואָרפן:

— כ'גדענק נאָר ניט ביי אַלטער לעבן קיין שלעכטן אָפּעטיט... פֿאַר־קערט, ס'רוב איז נאָר ניט געווען מיט וואָס צו שטילן דעם הונגער...

נאָך דער זאַטער וועטשערע, האָט מען דער מאַמען גענומען ווייזן דאָס גאַנצע גרויסע הויז: אן אונטן מיט אן אויבן... געשניצטע לוקסוס מעבלען, פֿערסישע טעפּיכער, די שווערע זילבע־כלים, וואָס זענען געווען אזוי גע־פֿאָקט, אַז די בריטיע שופלאָדן האָבן אַזש אונטערגעקרעכצט... און לסוף — אויך געפּירט איר ווייזן דעם הונטס אויסגעפּוצט שטיבעלע, וואָס האָט א ניהעריקן דיוואן מיט באַזונדער עס־געשיר און אפילו א קליין באָר־צימ־ער איז אויך דא... בייל־גיטל האָט ווינציק געערדט, אויף אַלץ געקוקט מטושטש, ווי אין חלום, נאָר לסוף א שטיל־ן פרעג געטאָן: — וואָס האָסטו אזוינס געטאָן אלטער־לעבן, כדי דאָס אלץ צו דאַראָביען?...

— וואָס האָב איך ניט געטאָן? — האָט סעניאָר אָסקאָר פֿאַרטראָכטער־הייט צוריקגעפרעגט און גלייך צוגע־געבן: — געקלאַפּט אין בראָזיליאָנער טירן, געטשאפּעט אויף גליענדיקע בערג, געשלאָפּן אין הילפּס־פֿאַרייַן, ge־געסן רייז מיט שוואַרצע באַסאָליעס, נעלענן ניין אייל טיף אין דער ערד... ביי... ביי... נו, מאַמע, ס'א צו לאַנגע מעשה...

דורכן הונטס קליין פענצטערל האָט מען געזען א גרויסן הימל מען האָט ייהערט דאָס קוואקען פון קליינע זשאבקעלעך, און פּויקנדיקע מוזיק פון בראָזיליאַנער „קאַרנאַוואַלעסקע"...

דאָנא פּעפּא האָט זיך באַוויזן אויף דער שוועל, דיסקרעט א בליק געטאָן אויף איר בריליאַנטענעם האָנט־זייגער און שטיל אויסגערופן:

— ס'איז שפּעט, מען דאַרף דער שוויגער פּירן שלאָפן...

געלאָסן, מיט געמאַסטענע טריט־לעך, אי׳ אויך צו בייל־ע־גיטל־עך צונג־קומען אַן אויסגעפראַנטעוועטער מאַן, פון מיטעלן וואוקס, אין אַן עכטן פאַ־נאַמאַ־הוט, גאָלדענע זון־בריל־ן אויף בלויע אויגן, זיך זשענטעלמעניש פאַר־נייגט און שטיל אויסגערופן: — האַלאָ מאַמאַ! נו וואָס, דערקענסט מיך טאַקע ניט?

—אָ! — האָט בייל־ע־גיטל אַזש אויפגעציטערט — דאָס ביסטו, אַלטער־לעבן? — באמת ניט דערקענט.

בייל־ע־גיטל האָט זיך געוואָלט אַ ווארף טאָן אויף זיין האַלדז, ווײַנען, לאַכן זיך פרייען, אָבער זיין שטייפע, אנגעצויגענע האַלטונג האָט זי אַבי־סל אָפגעקילט...

סעניאָר אָסקאָר האָט זיין מוטער אַ גאַלאַנטן קוש געטאָן און גלייך אַן אומצופרידענעם בליק געוואָרפן אויף איר צו־פליטקן קאָפעלוש... איר אַ ווייַ געטאָן אויף אַ גלאַנצנדיקן אוי־טאָמאָביל וואָס האָט שטאַרק געבלישטשט פון ווייטנס: — דאָרטן וואַרט פּעפּעניו און זשאַרזשיניו — האָט ער אַ ווייַ געטאָן מיט אַ פינגער אויף וועלכן ס׳האָט געבליסקעט אַ גרויסער בריליאַנט...

— וואָס־זשע — האָט בייל־ע־גיטל אַ פרעג געטאָן מיט אַ קלוג :געלעכטערל — זיי האָבן ניט קיין „פאַסירשיין" אויפ־צושטייגן?...

סעניאָר אָסקאָר האָט איר קודם גע־בעטן אויסטאָן די „פלאַטשיקע פאַטע־ניע", אָפּגעשטויבט איר צעקנייטשט קלייד און גלאַסן זי צוגעפירט צום וואָגן... אַ שווארצער שאָפער האָט מיט גרויס דרך־ארץ אויפגעמאַכט די בריטע טיר. די צעשטראַלטע זון האָט אַ פלייץ געטאָן מיט צענאָסענע זילבער, העל באַלויכטן אַ דיקע אידענע אין אַ בלויען הוט מיט ווייסע פעדערן: — האַלאָ שוויגער, „ענטרע" (קומט אריין) — האָט דאָנא פּעפּא מיט אַ דין שטימעלע פאַרבעטן בייל־ע־גיטלען אייניצושטייגן. — האַלאָ וואָוואַ — האָט אויך דער קליינער זשאַרזשיניו, צערעמאָניעל, געקושט בייל־ע־גיט־לען אין דער האַנט...

בייל־ע־גיטל האָט זיך דערפילט אַביסל אומהיימלעך: — אזוי גאָר? — האָט זי שטיל אין זיך אַ טראַכט גע־טאָן — אויב רייך הייסט עס, אַז טאָקע פריציס? — און אין געדאַנק שוין מקנא געווען חיה־שרהן...

אין דער רחבותדיקער געגנט פון „לעלאָן", ביי אַ וואונדערלעכער איינ־שטאָקיקער געבוידע, ארומגעצויגט מיט אַ געדיכט־באַבלומטן גאָרטן, איז פון דאָרטן צוערשט אָפּגענגעשפרונגען דער הויכער הונט באליעק און מקבל־פנים געווען בייל־ע־גיטלען מיט אזא אויסטערלישער געבילערייַ, אז ס׳האָרץ איז איר אזש פאַרצאַפלט געוואָרן: — אַ פודזשאַ! — האָט זי זיך געזומען: ציטערדיק אָפּיאָגן — ווייַ איז צו מיר, אַ פודזשיאַק, פּשא קרעוו! — און אַ טראַכט געטאָן: — אַ שיינער סקאָצ־קומט...

ווען מ׳איז אריין אין צעבליטן גאָרטן, האָט די טראָפישע זון גע־פּאַרבט די ביימער־שפּיצן מיט ראָזע קאָלירן. די ווייסע נעלקן האָבן זיך שוין געזומען אויינווויקלען פּאַרן שלאָפ. און די ליליא־אנזשעליקאָס האָבן פּאַר־שיכורט מיט זייערע זיסע ריחות.

אז בייל־ע־גיטל האָט דערזען אינ־מיטן שמעקנדיקן גאָרטן אַ פּאַלאַץ פון מירמלשטיין, האָט זי געזומען ניין

ס'מאכעלע זיינס — פונקט ווי ער: לאקשן וואלגערט מען ניט זיצנדיק, און כריין רייבט מען ניט שטייענדיק... צוויי „קאמאנדאטשיקעס" געהאט... איז ניר באלד צווישן זיי ענג געוואָרן ס'לעבן. אזוי לאנג און אזוי ברייט ביז מ'איז אוועק צום רב... אז דער־הייליקער רבי האט אבער פארגנבעט א זייטיקן בליק אויף מיין פארשפיצטן בויך, האט ער גלייך א דרייַ געטאן מיט זיין געהויקערטער - נאז: — מעובדתע ווייבער גיב איך ניט קיין גט...

ווען מיין אלטער־לעבן איז געקומען אויף דער וועלט האט נאך אלץ דער רבי געטענהט: — ניין — ס'א פיצל נעבעך, באדארף די ברוסטן און אז מ'זיצ צום זויגן, ווייסט מען ניט וואו כ'האלט מיט טהרות... בקיצור — עץ קאנט נאר דערווייל אהיים גיין...

נעזען ס'איז א מישה אן א סוף, האב איך זיך אפגעזונדערט פונם מאן... איז ביז כ'האב דערלעבט מען זאל מיר שוין דערלאנגען די רויטע פאטשיילע מקבל קנין צו זיין, אז איך גיב מחילה. איז מיין קליינער תכשיט שוין נע־נאנגען אין חדר ארויין...

און וואס האט בייליע־גישל ניט ג־טאן צו דערציען איר איינציקן קדיש? ווי־האנדלט מיט „ליעזישלקעס", מיט שארע ראנעטן, פרעמדע פאדלאגעס געוואשן... נאר ווען עס האט זיך אים באוויזן דער ערשטער שפראץ אויף זיין שמאלער גאמבע, איז אים ענג געוואָרן דער מאמעס שטוב און — אווק... חתונה געהאט, א קינד א־ז געקומען. ארייר די מאמע האט דאס אלץ באר־ווייזן דורך דער „פאפירענער בריק", דאדטן פארמעגלעך געוואָרן, רייך, צוליעצט — אן עושר. שרייבט ער איר:

— קום זיך דורך מאמע, וועסט הנאה האבן... געדענק, לייטיש אנגע־טאן... דער עיקר — אין א שיינעם קאפפלוש...

— כע־כע־כע — האט זיך בייליע־גיטל צעלאכט אין מיטן דערציילן, — — אויסגעהארעוועטע הענט, ווייטאקן אין די פיס, א שטעכעניש אין די פלייצעס און א קאפפלוש אויפן קאפ... אבער דער עקיר, וואו זאל איך ביי אונז נע־מען א קאפפלוש? אז אין גאנצן שטעטל איז ניט געווען מער ווי איין שטרוינענער קאפפלוש. סיי זומער, סיי ווינטער, אז א מיידל האט זיך גע־דארפט זען מיט א חתן, האט איינע ביי דער אנדערער אויסגעבארגט דעם קאפפלוש... בין איך טאקע עקסטרע געפארן קיין לובלין איינגעהאנדלט עפעס א סאמעטן היטל, וואס קוקט אוים, ווי א פלאטשיקע פאטעלניע, און אט פאר איך קיין בראזיל...

:: :: ::

אין א טראפיש־היסן זומער־טאג זענען בוידע מאמעס אראפ פון שיף. חיה־שרה, אין א סאטינדליאנע קליי־מיט גיקרעפטע קריזישעס, קארבירטן שייטל און פארפלאמטן פנים, האט אויסגעקוקט, גלייך זי וואלט נאר וואס געקוטשן פון שבתדיקן דאוונען. ס'האבן זי באלד אדומגערינגלט אירע צוויי הייכע פעכט־געבויטע זין מיט זייערע באהנטע, פשוטע אידישע ווייב־לער. א האלב טוץ אייניקלעך האבן זיך ציגעטולייעט:

— באבע! שוויגער! מאמע! — האבן אלע צוואמען זיך געפרייט מיט יאסט, געקושט, געהאלדזט, ניט ערג־ער, ווי אין דער אלטער היים.

אירע רויטלעבע קאליע־אויגן זואכ שפיגלען אפ אין אירע טאפלטע בריל, ווי א בליץ פון א פאטאגראפישן אפאראט. זי טוט דערבייַ א טרוקן הוסטל און שלאגט איבער בייל־גיטלען אינ־ביטן:

— וואו־זשע איז ער טאקע שולדיק, דאס ארעמע שאפערל, נעבעך? איך האלט, אויב אייערע קינדער זאגן אים ניט אן אייך תמיד מיטצונעמען, מוז ער פאלגן... היה־שרה האט דערווייל געמאכט פלייץ, בייל־גיטל זאל זיך אוועקזעצן. זי האט אבער געזען אין בייל־גיטלס פארטרויערטע אויגן עפעס א גליאיק פייערל איז זי זיך שוין כישעד געווען, אז ס'איז גלייכער אפצוואוארטן ביז די אנגעפילטע „טייאלן" וועלן פון זיך אליין א שלאג טאן. דערבייַ איז זי געבליבן זיצן שטיל. זונט זיי טרעפן זיך, האט מאמע נאך קיין צום שלשטן מאל, זיך פלייצים רעכטהערט א פארשטיקט געווין וואס איז געקומען פון בייל־גיטלס פארבאהרגענע טיפענישן... היה־שרה האט איר געלאזט זיך גוט אויסווייגען, ביז זי האט לסוף א זאג געטאן:

— גענוג! לאמיר בעסער הערן... וואס ס'האט פאסירט... דערציילט...

היה־שרה און בייל־גיטל האבן זיך באקענט אירה א שיה, וואס האט בוידע אידישע מאמעס, געבראכט צו זייערע קינדער קיין בראזיל. צווישן הימל, וואסער און שארכנדיקע ים־כוואליעס האבן זיך צעשפנט זייערע אנגעווויטטאקטע הערצער און מ'האט זיך יענימען דערציילן.

— געהאט א טייערן מאן — האט היה־שרה גערעדט — א פרומער איד, א בן־תורה. געהאט וואויל קינדער, צו גאט און צו לייט. נאר מיט פרנסה איז געווען פאסקודנע... געפינצטערט יארן מיט עסן שוואכץ ראזואוועג. רעטישינע קליסקעלעך. אין די שבתים פאפלוניקעס, „וואסקראבקעס" און, יאקאש, געטשערפיעט... ביז ס'האט די מינדער ענומען ציען — דעם בכור קיין ארגענטינע, דעם צווייטן קיין מעקסיקע, דעם מיטעלסטן נאך אויס־טראליע, צווי קיין בראזיליע. און ביז כ'האט זיך רעכט ארומגעקוקט, איז מען געבליבן דזשאד און באבע. אינגיכן האט איר פרומער מאן געזומען אונטערקרעכצן:

— נאדיר א שיבוש פארן עולם השקר — די אמתע וועלט איז ערשט דארטן... איינס און צווי און ר'איז אויך אוועק... האבן די קינדער באלד געזומען שרייבן: — נאך וואס באדארפסטו „פראזשין" א קאלטן פריפע־טשיק? היטן די מתים אויפן בית־עולם? קום בעכער צו אונז — טאקע א מריפהנע מדינה דא, אבער ווער ס'וויל האלטן כשר'ס שטעלט מען אים ניט צו קיין ביקס צום קאפ.

קיין גרויסע זיבן זאכן איז ניט געווען צו פארפאקן: ס'מעשענע חנוכה־לעמפל, ס'זילבערנע בשמים־ביקסל, א קופערנער מערזשער, ס'אייזערנע ראנדל, אט דאס איז די גאנצע ירושה וואס איך פיר צו די קינדער...

בייל־גיטל, ווידער, וואס האט מיט א קלוג שמייכעלע זיך איינגעהערט אין היה־שרהס געשיכטע, האט צום סוף א זאג געטאן — אויך מיר א טראנג־דיע? — מיט מיינעם זעט איר האב איך דווקא אפגעפינצטערט די יארן... געווען א „סאמוואליעץ", דא מעק זיך ניט, דארט שטעל דיך ניט, און

צוויי מאמעס...

(דערציילונג) ● פון ראזע פאלאטניק

1

אויף „פראסע אנזע", לעבן דער אידישער יאטקע, ביי די שמאלע טרעפ וואס פירן צו א בריטן קלויסטער, זיצט איצט חיה־שרה אויף א שטיינער־נער באנק, איז אומגעדולדיק פון לאנגן וואַרטן אויף איר גוטער פרײַנדין בײַלע־גיטל, וואס קומט כמעט טעגלעך פון וויטן „איפאנעמא", כדי — ווי בײַלע־גיטל רופט עס אן — „צע־ויקלען די לאנגע „מגילות" פון זייערע אנגעווייטאקטע מאמעשע הערצער".

איצט איז פסח־צייט. די שווערע טראפישע היץ האט אביסל נאכגע־לאזט. קיל־ע האנטס ־ ווינטלעך בלאזן שוין פון אויפגעשטורעמטן ים, יאגן זיך צווישן די הויכע פאלמען. פין די אפטע רעגנס קוקן די נאענטע בערג אויס טריב, ווי פארווויינט.

חיה־שרה זיצט איינגעקרײַעט אין איר אלטפרענקישער, וואַרעמער שויבע. איר לעננלעכער קאפ איז ארומגע־ווינקלט מיט א שווארץ־זיידענעם שא־לים. אירע טאפלטע בריל־ן זענען מיט קיל־ער פארע פארהוויכט.

חיה־שרה האלט זיך אין איין חידושן: — א וואַ — א וואַ — האט זיך דאס היינט בײַלע־גיטל פארשפע־טיקט. א וואַ, אַווא — פלוצים דער־פילט זי א לייכטן צופּ בײַם ארבל: — א, קרוינעלעך מיינע — שרייט חיה־שרה אויס עץ זענט מיך גאר באפאלן פון הינטן?

בײַלע־גיטלס הינט, דעליקאט בנים קוקט אויס שטארק צערודערט. אירע גרויע, זילבער־האר, פריזירט אלא גארסאן, זענען אין אומארדענונג צע־וואַרפן. מיט באהערשטן כעס טוט זי א שטיל־ן זאג: — אלץ צוליבן „דראן" דעם שוואַרצן „קוטשערל", וואס ציט הכנעהדיק דעם „טשאפינק" פאר מיר, בוקט און נויגט זיך ביז צו דער ערד נאר מיטנעמען מיך אין שטאט אריין — דאס ניט. ר'האט ניט — זאגט ער — קיין „ארדער" קיין באפעל פונם כעניאר אסקאר... אזא „לייזאק", מיטצונעמען דעם באלעבאס מאמע, דארף ער האבן אן „ארדער"?

חיה־שרה טוט א פייכטן פינטל מיט

CARAMELOS Y BOMBONES

PERUGINA - Italia

TOBLER - Suiza

Distribuidores:

Casa Potin

O'REILLY 363 TELF. M-3944

Restaurant

POTIN VEDADO

LINEA Y PASEO TEL. F-7884

INDUSTRIAS
HORMIGON CUBANO, S. A.

Carretera de Rancho Boyeros
Kilómerto 2½

Telf. I-8244
I-8558

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

א כתיבה וחתימה טובה!

Cadavid Modas

SAN RAFAEL 311

TEL. W-5307

La Habana

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

יהודה א צייט געליטן פארפאלגונגען פון די פרומע אידן אין ירושלים וואס האבן אים פארגעוואנדן, אז דער „אפיקורס" לערנט אידישע קינדער מאלן בילדער און אויסהאקן געשטאלטן אין שטיין, און זענען עובר אויף „לא תעשה לך פסל". (זאלסט דיר נישט מאכן קיין בילד).

אין יאר 1914, ביים אויסברוך פון דער וועלט מלחמה, פארלאזן בן־יהודה און זיין פאמיליע ארץ ישראל און פארן קיין אמעריקע, דארט ווערט ער פארגעשטעלט פארן פילאנטראפ יעקב שיף וועלכער באשטימט פאר אים א סובסידיע ער זאל קענען אין די שטאטן ווייטער ארבעטן אויף זיין ווערטער־בוך איבער די אותיות ש און ת.

כוח יאר 1919 פארט בן־יהודה און זיין פאמיליע צוריק קיין ארץ ישראל, וואס איז געווען אקופירט דורך די ענגלענדער. אויפן אפשיידם־אוונט איינועארנט דורך דער „הסתדרות העברית" אין ניו יארק, טראגט צו ישראל מאץ בן יהודה'ען א טשעק אויף צען טויזנט דאלער ער זאל זיך בויען א הויז אין ירושלים. דאס הויז שטייט נאך ביז היינט אין תלפיות און הייסט מתן־עם (פאלקס מתנה).

בן־יהודה איז געקומען קיין ארץ ישראל און געגלויבט לויט דער באלפור דעקלאראציע און סאן־רעמא, אז זיין פאליטישער און קולטורעלער חלום וועלט פארווירקלעכט. א פרייע אידישע עליה, תל אביב וואקסט, יערן טאג ווערן געגרינדעט נייע קאלאניעס, העברעאיש ווערט גערעדט איבעראל, עס עפענען זיך שולעס, א העברעאישער אוניווערזיטעט. ער האט געארבעט מיט מוט און אימפעט צו פארענדיקן וואס שנעלער דעם ווערטער בוך. עס קומען די בלוטיקע געשעענישן פון די יארן 21-1920, אראבער מארדן אידן, ענגלענדער שיסן אויף אידישע בחורים און מיידלעך, טרומפעלדאר און זיינע חברים דערמארדעט אין תל־חי, זשאבאטינסקי, דער העלד פון אידישן לעגיאן ארעסטירט פון די ענגלענדער. ביי יהודה ווערט דערשיטערט, ער איז ביטער אנטוישט אין די ענגלענדער אויף וועלכע ער האט זיין גאנצע האפענונג געלייגט, דערצו האבן זיי נאך פארבאטן אידן קומען קיין ארץ ישראל. בן־יהודה וועלכער איז געווען כל ימיו, א קראנקער, ווערט געבראכן גייסטיק און פיזיש. שבת דעם 2־טן טאג חנוכה 1921 פאלט ער אוועק און הויבט אויס זיין גרויסער נשמה, נישט דערלעבנדיק צו זען פון זיין ווערטער־בוך מער ווי 5 בענד.

באלד נאך בן־יהודה'ס טויט איז אין ארץ ישראל געגרינדעט געווארן א פאנד אויף זיין נאמען ארויסצוגעבן דעם לעקסיקאן. די מאטעריאלן זענען באארבעט און צוגעגרייט געווארן דורך חמדה, בן־יהודה'ס פרוי און אהוד בן־יהודה, זייער זון. ביזן יאר 1951 זענען דערשינען 13 בענדער ביז די אותיות ש און ת.

היינט ארבעטן פילאלאגן אין מדינת ישראל אויפן ווערטער־בוך, אים ארויסצוגעבן קאמפלעט אין 16 בענדער, צום הונדערט יעריקן געבוירנטאג פון אליעזר בן־יהודה.

דאס ווען זיין דער שענסטער מאנומענט וואס דאס אידישע פאלק וועט שטעלן צום אנדענק דעם קנאי און קעמפער וואס האט זיין לעבן אוועקגעגעבן פאר זיין אידעאל אויפצולעבן און באנייען די העברעאישע שפראך.

העברעאיש אלס די שפראך פון די למודים. נאר אן עקשנות'דיקער און פארצויגענער קאמף איז פארנעקומען ביי דער גרינדונג פון טעכניקום אין חיפה פון דייטשישע אידן, וועלכע האבן געוואלט מען זאל לערנען דארט אויף דייטש. דאס קאפיטל וואס הייסט, „דער שפראך קאמף אין ארץ ישראל" האט פארשאפט פיל ביז בלוט אין ישוב און אויך צווישן אידן אין גלות. אבער בן־יהודה האט דעם שטריט געווואונען און העברעאיש האט געזיגט אין אלע שולעס.

בן־יהודה האט געוואנדערט איבער לענדער און קאנטינענטן, באזוכט מיר זעאוכס און ביבליאטעקן: אין פאריז, לאנדאן, און קאהיר; איבערגעקוקט אין שטודירט טויזנטער דאקומענטן אין אלטע מאנוסקריפטן: העברעאישע, אראביש און אנדערע סעמיטישע שפראכן, אפצוזוכן „פארלוידענע" העברעאישע ווערטער; זיך קראפסאנ־דירט מיט אריענטאליסטן און פילא־לאגן פון דער גאנצער וועלט און גע־פרייט זיך ווי מיט אן א בן־טוב אויף יעדן ניי אנטדעקטן וואָרט.

זיין פרוי חמדה וועלכע איז געווארן מיט דער צייט א גוטע העברייערן איז געפארן קיין איראפע, געקלאפט אין די טירן פון אידישע אינסטיטוציעס און נאטאבלען און געבעטן הילף ארויסצו־געבן איר מאנס ווערטער־בוך. עס האט זיך געפאדערט אויף אזא אויס־גאבע גרויסע סומעס, ווייל דאס איז נישט סתם א ווערטער בוך וואס פאר־טייטשט דעם טערמין. יעדער באנד איז א גרויסער לעקסיקאן, למשל דאס וואָרט „בי" פארנעמט 24 קאלימס. ביים וואָרט „עברית" קומט אן אויס־פיולעכע ווייסנשאפטלעכע אפהאנד־לונג פון דער געשיכטע און אנטוויקלונג פון העברעאיש, פארגלייכונגען און רעפערענציעס צו אנדערע סעמיטישע שפראכן; דאס איז א ריזיק ווייסנשאפט־לעך ווערק. די ארבעט פון אקאדעמי־עס מיט צענדליקער פילאלאגן און לינגוויסטן האט געמאכט בן־יהודה מיט דער הילף פון זיין פרוי חמדה.

ביים לעבן פון בן־יהודה זענען דערשינען בלויז 5 פון די 16 בענד וואס פארנעמט דער לעקסיקאן, יעדער באנד האט אונטער זיך א דראמאטישע ge־שיכטע פון חבלי־לידה.

אין יאר 1906 קומט קיין ירושלים דער סקולפטאר פראפעסאר באריס שאץ און אפרים ליליען, א צייכענער און מאלער, צו עפענען א שולע פאר אידישער קונסט און האנטווערקערי. בן־יהודה זאגט זיי צו העלפן גרינדן די שולע אויב די לערן שפראך וועט זיין העברעאיש. ביידע האבן קיין וואָרט עברית נישט געקענט און גארנישט געגלויבט אז מען קען אין העברעאיש לערנען מלאכה און קונסט. בן־יהודה הייסט בארים שאצן בלייבן ביי אים אין הויז. חמדה נעמט זיך ענערגיש אים לערנען העברעאיש, נאך 6 מאנאטן עפנט בארים שאץ די שולע אונטער נאמען „בצלאל" וואו די אונטערריכט שפראך איז העברעאיש. בן יהודה אין חמדה האבן א צייט דארט געארבעט אלס לערער פון העברעאיש און אידי־שער געשיכטע אן שכר למוד. „בצלאל" האט פאראיאן געפייערט דעם 50 יעריקן יובל, און פיל אויפגע־טאן פאר דער אנטוויקלונג פון אידיש־ער קונסט. אירע אויסארבעטונגען זענען פאפולער נישט נאר אין ארץ ישראל נאר אויך אויף דער גאנצער־וועלט. צוליב דער שולע האט בן־

בן־יהודה האָט לכבוד דער נייער קאָלאָניע „ראשון לציון" געגעבן אַ נאָמען זיין בכור, וואָס איז אין דער זעלבער צייט געבוירן געוואָרן, בן־ציון, דאָס ערשטע קינד וואָס העברע־איש איז געווען זיין מוטער שפּראַך.

עס קומען שוועדע טעג אויף בן־יהודה'ן און זיין פאַמיליע, דבורה בן־יהודה שוין אַ לערערין פון העברעאיש אין מוטער פון 5 קינדער, שטאַרבט אין עלטער פון 37 יאָר. אין זעלבן יאָר רייסט דער טויט אַרויס פון זיין הויז 3 קינדער. טרויעריק ווערט די היים פון בן־יהודה, די פרומע אידן אין ירושלים האָבן געזען אין בן־יהודה'ס טראַגעדיע גאָט'ס שטראָף פאַר זיין פאַרשווערן דעם לשון־קודש אין נישט זיין געווען פרום.

בן־יהודה, דער קנאי און העברעאיש־ער פאַנאַטיקער פירט ווייטער זיין אַרבעט אוּן קאָמף פאַר העברעאיש. ער גרינדעט צוזאַמען מיט דוד יעלין און יוסף מיוחס דעם „וועד הלשון" אין ירושלים צו פאָרמירן די שפּראַך אוּן שאַפן נייע ווערטער אוּן טערמינען; וואָס עס האָט זיך כסדר געפאָדערט. בן־יהודה ווערט דערמוטיקט, ער זעט, אַז זיין מי אוּן די לידן זענען נישט אומזיסט, אין די נייע קאָלאָניעס „ראשון לציון" אוּן „רחובות" אויך אין די קאָלאָניעס פון בארן ראָטשילד פאַרנעמט העברעאיש וואָס אַ טאָג מער דאָס אָרט פון אידיש אדער רוסיש. אין יפו גרינדעט ישראל זאלקינד די ערשטע העברעאישע שולע אוּן מען וועלט זיך צו אים, צו „דער העברע־אישער לאַבאָראַטאָריע" כסדר נאָך ווערטער אוּן טערמינען. ער אַרבעט ביז ווערע באַדינגונגען סיי ביים ארויסגעבן די צייטונג אין דער פרי־מיטיוועך טעכנישער דרוקעריי, אין סיי ביים ענטפערן אויף די פולע פראַגן פון שפּראַך ענינים.

אין יענער צייט קומט פון רוסלאַנד קיין ירושלים בן־יהודה'ס שוועסטער שלמה יאָנאַס, צוזאַמען מיט זיין פאַ־כיליע. עס דויערט נישט לאַנג אוּן פאָלאָ, וואָס בייט איר נאָמען אויף חמדה, ווערט בן יהודה'ס צווייטע פרוי אוּן כארנעמט דאָס אָרט פון איר פאַרשטאַרבענער שוועסטער דבורה.

הכדה לערנט זיך שנעל אוים העב־ראַיש אוּן העלפט בן־יהודה'ן אין דער אַרבעט. זי שרייבט אַרטיקלען אוּן רעדאַגירט די צייטונג, כדי בן־יהודה זאל קענען זיך ווידמענען צו דער אַרבעט פון ווערטער־בוך.

בן־יהודה, ווען כער איז געוואָרן אַ טערקישער בירגער אוּן דערצו נאָך פאָליטיש פאַרדעכטיק, האָט נישט גע־קראָגן קיין פאַספּאָרט צו פאָרן קיין באזל צום עלשטן קאָנגרעס. ער האָט שטאַרק געליטן פון דעם, וואָס דער ציוניסטישער קאָנגרעס האָט נישט פראָקלאַמירט אָפיציעל העברעאיש פאר דער נאַציאָנאַלער שפּראַך פין אידן.

אין ארץ ישראל האָבן עקזיסטירט דאַמאָלכט שולען געגרינדעטע פון ענגלישע אידן וואו מען האָט געלערנט אויף ענגליש, פון דייטשישע אידן, געלערנט אויף דייטש, פון פראַנצויזי־שע אידן, געלערנט אויף פראַנצייזיש. דאָס האָט געשאַפן אין ארץ ישראל אַ בלבול הלשונות. בן־יהודה האָט אָר־גאַניזירט זיינע אָנהענגער אוּן דער־קלערט אַ דראַמאַטישן קאָמף קעגן די שולען אוּן געפאַדערט אייניצופירן

נאטיש פרום, אין אַרעמקייט און דחקות זייער שפּראַך איז געווען אידיש מיט אַ געמיש פון אַנדערע לשונות לויט די לענדער פון וואַנען די אידן זענען גע־קומען.

די פרומע אידן האָבן געקוקט מיט חשד און אומצוטרוי אויף יעדן נייעם איד וואָס איז געקומען קיין ארץ ישראל אָן באַרד און פּאות און אָן אַ לאַנגע קאַפּאָטע און שטרײַמל. בן־יהודה און זיין פרוי דבורה, הגם נישט קיין פרומע, האָבן, כדי זיך איינצולעבן מיט די פרומע אידן און געווינען זייער צו־טרוי, זיך געפירט אין הויז טראַדיציאָ־נעל אידיש. בן־יהודה, איינגעהילט אין טלית איז געגאַנגען יעדן שבת דאוונען אין שוהל. דבורה האָט צוגעדעקט דעם קאָפּ מיט א טיכל און זיך געהערט מיט פרומע וויבער, אָבער דאָס האָט גאָרנישט געהאָלפן. די חלוקה אידן האָבן געראַדפט און פּאַרפאַלגט דעם „אַפּיקורס" בן־יהודה און זיין פּרי־פּאָרן פּאַרשוועכן די הייליקע שפּראַך און זי נוצן צו דברי חול.

בן־יהודה, א מענטש מיט אַן אייזער־נעם ווילן און קעמפערישער זשורנא־ליסט האָט אין זיינע צייט־שריפטן „הצבי" און שפּעטער אין „האור" שאַרף קריטיקירט די חלוקה אידן אַז זיי פירן א פּאַראַזיטיש לעבן און געפּאַדערט אַן עפּנטלעכן חשבון פון די חלוקה געלטער, וועלכע ווערן געוואַלט ביי אידן אויף דער גאַנצער וועלט, און ווערן נישט יושר'דיק פּאַרטיילט. זיינע קעגנער האָבן אים געשאָלטן, מיט שטייגער באַוואָרפן, אים געלייגנט אין חרם און גמסרט אַז בן־יהודה רופט אין זיין צייטונג צו אַן אויפשטאַנד קעגן סולטאַן. ער איז אַרעסטירט געוואָרן און נאָר א דאַנק דער אינ־טערוועניע און דעם באַקשיש פון באַרא־ראָטשילד איז בן־יהודה ארויס א לעבעדיקער פון דער טערקישער תפיסה.

בן־יהודה ארבעט טאָג און נאַכט אויף זיין גרויסן אַקאַדעמישן ווערטער־בוך. ער שאַפט נייע העברעאישע ווערטער און טערמינען וואָס דאָס באַ־נייטע אויפגעלעבטע העברעאיש האָט געדאַרפט.

זומער 1882 גרינדן די „בילוי" (בית יעקב לכו ונלכה) די קאָלאָניע. „ראשון לציון". בן־יהודה איז איינגע־לאָדן געוואָרן צו דער גרינדונגס פייע־רונג פון דער קאָלאָניע. ער האָלט דאָרט די ערשטע עפּנטלעכע רעדע אין ספרדישן העברעאיש, אָן מליצה, אָן שטיקלעך פסוקים פון תנ"ך. בן יהודה האָט דאַמאָלסט געזאָגט: „עב וועלן נאָך יאָר טויזנטער ווידער זיך הערן די רייכע און שיינע קלאַנגען פין דער העברעאישער שפּראַך אין אונזער לאַנד, עס וועט קומען דער טאָג וועו פריידן וויטע הערשן אין הייליקן לאַנד און די מערהייט פון אונזער פאָלק וואָס לעכצט נאָך רו און פרידן וועט דאָ אויפבויען זיין באַקוועמע היים".

די קאָלאָניסטן האָבן אין זייערע רעדעס צוגעזאָגט בן־יהודה'ן אַז הע־ברעאיש וועט זיין די שפּראַך פון דער קאָלאָניע. צווישן די קאָלאָניסטן, די מערהייט סטודענטן פון רוסלאַנד, זענען געווען פיל וואָס האָבן געקענט העברע־איש ווי יהודה גראָזאָווסקי (גור) — דער שפּעטערדיקער העברעאישער פי־לאָלאָג, יעקב שערטאָק, (באַטער פון משה שרת) דוד אידעלאָוויטש און אַנ־דערע וואָס האָבן זיך שפּעטער אויסגע־צייכנט אין עפּנטלעכן לעבן אין ארץ ישראל.

רייזע, זיין פריינט שטשאשניקאוו האָט געפּועלט ביים בּאָראָן עדמונד ראטשילד ער זאָל העלפן אליעזרן פּאָרן קיין אלזשיר זיך קורירן.

אין אלזשיר באקענט זיך אליעזר מיטן לעבן און מנהגים פון די ספרדישע אידן. עס געפעלט אים די העברעאישע פּאָנעטיק פון די ספרדים, וואָס ער האָט געהערט אין די בתי מדרשים און אין שולן. נאָך א לענגערע שטודיע איבער די הברה הספרדית וועלכע האָט אים אויסגעזען מעלאָדישער און אריגינעלער ווי די אשכנזישע הברה, באשליסט ער צו לייענען און רעדן העברעאיש נאָר אין דער ספרדישער אויספּראָך, אזוי ווי כּמעט רעדט היינט אין מדינת ישׂראל.

אליעזרס געזונט־צושטאנד ווערט בעסער. ער קומט צוריק קיין פּאריז און באשליסט צו פּאָרן קיין ארץ ישראל. רעאליזירן זיין לעבנס חלום. ער שרייבט וועגן דעם זיין געוועזענע לערערין דבורה יאנאס, מיט וועמען ער האָט די גאנצע צייט זיך קאָרעספּאָנדירט. דבורה וואָס איז געווען פּאָר ליבט אין אליעזרן טרעפט זיך מיט איר געליבטן אין ווין אויפן וועג קיין ארץ ישראל. אין קאירא האָבן זיי אָפּיציעל חתונה ביי א רב. אין תשרי 1881 זענען זיי אָנגעקומען קיין ירושלים, דאָרט האָבן זיי געמאכט זייער היים, און העברעאיש פּאָר זייער טאָג טעגלעכער שפּראָך.

אליעזר בן־יהודה שרייבט אָפט אַרטיקלען אין העברעאישן זשורנאל „החבצלת", דערשיינט אין ירושלים. אָגיטירט אידן אין ארץ ישראל זיך נעמען צו ערד אַרבעט אוו רעדן העברעאיש. ער אליין רעדט צו אידן נאָר העברעאיש, באָגריסט יעדן מיט „שלום" און דעמאָנסטרירט ביי יעדע געלעגנהייט אז די שפּראָך פון ספּר קען אויך ווערן דאָס לשון פון אידן אין גאָס.

די געזעלשאפט פון די פראָנצויזישע אידן „אליאנס איזראעליט" האָט אין יענער צייט געגרינדעט אין ירושלים א שולע פאר אינגלעך. דער פּאָרשטייער פון „אליאנס" אין ירושלים, נסים בעהאר, איז געווען באפריינדעט מיט בן־יהודה'ן און אים פּאָרגעלייגט צי ווערן א לערער אין דער שולע. בן־יהודה וועלכער האָט געלעבט אין דחקות האָט דערקלערט, אז ער קען דעם פּאָסטן אָננעמען מיטן תנאי, ער זאָל לערנען דאָרט העברעאיש נישט נאָר די שפּראָך, נאָר אויך אלע אידישע לימודים אין העברעאיש. בעהאָר האָט זיך נישט געריעכנט מיט די אסימילאטאָרישע טענדענצן פון „אליאנס איזראעליטא" און מסכים געווען צי בן־יהודה'ס באדינגונגען, אים אָנגעשטעלט פאר א לערער פון העברעאיש אין דער שולע. דאָס איז געווען די ערשטע שולע אויף דער וועלט וואו מען האָט אָנגעהויבן לערנען דעם מאָדערנעם נישט מליצה'דיקן העברעאיש, פון דער שולע זענען ארויסגעקומען די ערשטע קאָדרען תלמידים וואָס האָבן גערעדט העברעאיש אין שולע, אין הויז און אין גאָס.

וועג בן־יהודה און זיין פרוי זענען אָנגעקומען קיין ירושלים האָבן גלעלעבט אין ארץ ישראל 28 טויזנט אידן בערך, אשכנזים און ספרדים. די מערהייט אשכנזישע אידן זענען געווען קאָנצעטרירט אין ירושלים, געוואוינט אין די ענגע גערייטע געסלעך פון אלטירושלים, געלעבט פון „חלוקה", פּא־

אים געלייענט העברעאישע ביכער, אין די פריוע צייט פלעגט אליעזר זיצן אין יאנאסעס ביבליאטעק, לייענען און לערנען.

צוויי יאר האָט אליעזר געוואוינט ביי יאנאסן. מיט זיין גוטער אויפֿפירונג און התמדה צו לערנען האָט ער זיך באליבט געמאכט ביי דער פאמיליע. שלמה יאנאס און זיין פרוי רבקה האבן אים באהאנדלט נישט ערגער ווי זייערע אייגענע קינדער. דבורה, אליעזרס לערערין, האָט שטיל־ערהייט ליב געקראגן דעם פייאיקן בלייכן ישיבה בחור, אפילו די קליינע פאלא, דבורה־עם יונג שוועסטערל, איז געווען צוגעבונדן צו אליעזרן מער ווי צו די אייגענע ברידער און שוועסטער.

צו 16 יאר פאָרט אליעזר לערנען קיין דווינסק אין דער רעגל שולע. אונטערן איינפלוס פון זיינע רוסישע און אידישע שול חברים, ווערט ער אריינגעצויגן אין דער רוסישער סאציאליסטישער באוועגונג, צו באפרייען רוסלאנד פון צאַרישער הערשאפט. אליעזר דער קאסמאפאליטישער סאציאליסט, האָט דאמאלסט געהאלטן, אזוי ווי זיינע אידישע חברים, אז מיט דער באבריאונג פון די רוסישע מאסן וועט אויך נעמען א סוף צו דער אונטעראדרוקונג פון אידן אין רוסלאנד.

אין די יאָרן 78־1877, בעת דער רוסיש־טערקישער קריג צו באפרייען די סלאווישע ברידער, די בולגארן, פון די טערקן, איז געבוירן געוואָרן ביי אליעזרן דער גרעסטע אז אויך אידן דארפן באפרייען פאלעסטינע פון די טערקן, פארלאזן דעם גלות, אויפלעבן די העברעאישע שפראך, און זיך באזעצן אין ארץ ישראל.

מיט די אידיין פאָרט אליעזר אין יאָר 1878 קיין פאריז שטודירן מעדיצין, כדי ווערן זעלבסטשטענדיק צו קענען אנהויבן פארווירקלעכן זיין אידעאל וועלכע האָט אים מער נישט אפגעלאזט זיין גאנץ לעבן.

אין פאריז באקענט זיך אליעזר מיטן קאָרעספאנדענט פון א גרויסער ליבעראלער רוסישער צייטונג טשאשניקאיו — א פאליאק, זיי ווערן שטארק באפריינדעט און רעדן אפט איבער זייערע נאציאנאלע באפרייאונגס אידעאלן און פלענער.

טשאשניקאוו דערציילט אליעזרן וועגן די פוילישע „פאווסטאניעס" (אויפשטאנדן) זיך צו באפרייען פון די מאסקאליעס און אליעזר וועגן די לייזן פון אידן אין רוסלאנד און זיינע חלומות צו מאכן העברעאיש פארן נאציאנאלן לשון פון אידן און באזעצן אידן אין ארץ ישראל. טשאשניקאוו וועלכער האָט געשטאמט פון פוילישן אדל און געהאט באקאנטע אין די פראנצויזישער הויכער געזעלשאפט האָט סימפאטיזירט מיט אליעזרן אין זיינע אידעאלן, אים דערמוטיקט אין צוגעזאגט הילף.

אין יענער צייט דערשיינט אליעזרס א פייערדיק ארטיקל אין פרץ סמאלענסקים „השחר" אונטערן נאמען „שאלה נכבדה", וואו ער שרייבט קלאָר און שארף אז אידן דארפן פנהויבן רעדן העברעאיש, פארלאזן דעם גלות און זיך באזעצן אין ארץ ישראל.

אליעזר וואס האָט געהוסט נאָך אין דער יוגנט ווערט קראנק אויף טובערקולאזע. דאקטוירים באפעלן אים שנעל אוועקצופאָרן קיין אלושיר וואו דער קלימאט איז גוט פאר לונגען־קראנקע. אליעזר האָט נישט קיין געלט אויף דער

אַוועקגעגעבן איר מאַן און זיינע טרויער־מען, און חמדה, וואָס האָט געלעבט פֿאַר זיין אידעאַל ביז „זיין" שפּראַך איז געוואָרן אויף פֿאַרזאַמלונגען פֿון די עקספּלענטע אידן, און פֿאַר דעם ליידנס־וועג פֿון די גשפּיניקטע אידן אומעטום".

די שפּאַנישע איבערזעצונג פֿון בוך איז דערשינען אין אַרגענטינאַ אונטערן נאָמען „על רעבעלדע דע כערוסאַלען", איבערזעצט פֿון נעמי מיבאַשאַן.

אליעזר פֿערעלמאַן וואָס האָט שפּעטער זיך געוויזן אליעזר בן־יהודה, איז געבוירן געוואָרן ווינטער 1858 אין לושקי, ווילנער געגנט, ביי פֿרומע אַרעמע עלטערן. זיין פֿאָטער לייב פֿערעלמאַן, א איד א למדן און תלמוד חכם האָט געשטרעבט, וויַ ס'רוב טאַטע מאַכע אין יענער צייט, אז זיין זון אליעזר זאָל קענען לערנען און אויסוואַקסן א רב.

געענדיקט אין לושקי דאָס לערנען אין חדר, נעמט אים צו זיך זיין פֿעטער דוד וואָלפֿסאָן, א פֿאַרמעגלעכער שטרענג פֿרומער איד, געוואוינט נישט ווייט פון לושקי. נאָכן פֿאָטערס טויט ווערט דער פעטער דער בעל מדריך פון יונגן יתום אליעזר. צו 13 יאָר פירט דער פעטער צווינג אליעזרן אין ישיבה קיין פֿאָלאָצק, ער מאַכט דורך דעם שווערן וועג אין אַלע גלגולים פון א ישיבה בחור אין יענער תקופה. אין פֿאָלאָצק ווערט אליעזר אַן אָפּטער איינגייער אין הויז פון געבילדטן רב יוסף בלומקער, וועלכער לערנט אים לשון קודש, תנ"ך און דקדוק און גיט אים לייענען אויך העברעאישע ביכער, דאָס ערשטע וועלטלעך בוך וואָס אליעזר האָט גלייענט איז געווען רובינזאָן קרוזאָ אין העברעאיש. דער יונגער ישיבה בחור איז געווארן איבעראַשט פון רובינזאָן קרוזאָס צוואַנטורעס אויפן איינזאַמען אינזל, און נאָך מער פון דעם, וואָס מען קען אין לשון קודש, זיין באַליבטע שפּראַך פון די נביאים, אויך דערציילן אַזעלכע וואונדערלעכע געשיכטעס. צוליב די „אַפּיקורסישע" ביכער וואָס מען כאַפט אליעזרן לייענען, מוז ער פֿאַרלאָזן די ישיבה און שפּעטער אויך זיין פעטערס הויז. אליעזר וואַנדערט צופוס אין נאָנעטן שטעטל גלובקאיא, וואוינט און לערנט אין בית המדרש, די היים פון אידישן אַרעמאַן און וואַנדערער אין די שטעט און שטעטלעך אין יענער צייט.

אין גלובקאיא האָט דאָמאַלסט געוואוינט דער משכיל און העברעאישער שרייבער שלמה נפתלי הירש יאָנאַס, א רייכער איד און אָנגעזעענער בעל הבית אין שטאָט. יאָנאַס האָט געזען א פרעמד אינגל אין בית המדרש האָט ער אים געפרעגט וואָר ער איז און פון וואַנען קומט ער. דער 14 יעריקער יתום אליעזר, וועלכער האָט שוין געוואוסט וואָר יאָנאַס איז, האָט אים דערציילט זיינע איבערלעבענישן אין די לעצטע יאָרן, און זיינע שטרעבונגען צו לערנען און שטודירן. די וואָרטער פון בלייכן בלאָנדן בחורל האָבן שטאַרק געווירקט אויף יאָנאַסן. ער קריגט רחמנות אויפן אינגל און נעמט אים אריין צו זיך אין הויז, וואו ער וואָרט אויפגענומען ווי אַן אייגן קינד.

שלמה יאָנאַס האָט געוואוינט אין א גרויס הויז, פארמאָגט א ביבליאָטעק מיט העברעאישע, רוסישע, דייטשישע און פראַנצויזישע ביכער, געהאַט זעקס קינדער, 4 מיידלעך און 2 אינגלעך. די עלטסטע טאָכטער דבורה, 18 יאָר אלט, האָט געלערנט אליעזרן דייטש און פראַנצויזיש. שלמה יאָנאַס האָט מיט

אליעזר בן יהודה

דער פאָטער פון נייעם העברעאיש

(צו זיין הונדערט יעריקן געבורטסטאָג)

פון י. מ. סקורניק

איינער פון די גרעסטע נסים אין דער עטאַבלירונג פון מדינת ישראל איז דאָס באַנייאונג און אויפלעבונג פון העברעאיש, וואָס איז העכער צוויי טויזנט יאָר געווען בלויז די שפּראַך פון ספֿר און סדור.

היינט איז דאָס רעדן העברעאיש אין ישראל פון יונג און אַלט, פון ישראל מאַטראָס, סאָלדאַט און פּילאָט, נאַטירלעך און זעלבסט פּאַרשטענדלעך. מיר נעמען אויף גלייכגילטיק די גרויסע צאָל מאַדערנע טאָג־ציטונגען, וויסנ־שאַפטלעכע און פאָלקסמענישע זשורנאַלן, קאָמיקס און דעטעקטיוו־געשיכטעס העברעאישע, וואָס דערשיינען אין מדינת ישראל און מיר פאַרגעסן אָפט, אַז דעם נס פון „תחית־השפה" האָט מעגלעך געמאַכט איין מענטש וועלכער האָט זיין לעבן מקריב געווען פאַרן קאַמף צו פאַרוואַנדלען לשון קודש אין א לעבעדיקע שפּראַך.

דער לעצטער ציוניסטישער קאָנגרעס אין ירושלים האָט פראָקלאַמירט דאָס יאָר תשי"ח אַן אליעזר בן־יהודה־יאָר. צום אָנדענק פון פאָטער פון נייעם רעדנדיקן העברעאיש.

עס איז צוליב דעם כדאי זיך צו באַקענען מיט דער שטורמישער דראַמע וואָס הייסט „תחית השפה" וועמענס הויפּט העלדן עס זענען דער עקצענטרישער־פאַנאַטישער חובב עבריה אין חובב ציון אליעזר בן־יהודה, און זיין ערשטע און צווייטע פרוי דבורה און חמדה.

די אינטערעסאַנטע לעבנס־געשיכטע פון אליעזר בן־יהודה געשריבן מיט גרויס ליבע און פאַרשטענדעניש פון אַמעריקאַנער ראָבערט סט. דזשאָנסאָן: „די טאָג אין די פּראָפעטס" (דאָס לשון פון די נביאים), ווידמעט דער מחבר דאָס בוך בן־יהודה'ס ביידע פרויען, ער שרייבט דאָרט: „צום אָנדענק פון די צוויי פרויען אין לעבנס־גאַנג פון בן־יהודה: דבורה, וואָס האָט איר לעבן

Distintas alturas y calibres de alambres
LA MEJOR CERCA AL MEJOR PRECIO

CERCAS ULTRA

Solicite catálogos y precios a:

FERRETERIA INDUSTRIAL, S. A.

OFICIOS 13
entre Obispo y Obrapía

Apartado 94
Habana, Cuba

W-0646
A-7583

A-6979
A-8891

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

סטאטיסטיק וועגן אידישע טויט - פאַלן אין יאָר תשי"ז

די אַלגעמיינע צאָל טויטפאַלן אין תשי"ז איז געווען 72, לויט ווי עס איז רעגיסטרירט אויף ביידע אידישע בית־עולמ'ס פון האוואנא.

די חברה קדישא „חסד של אמת" האָט געבראַכט צו קבר ישראל אויף דעם אַלטן בית־עולם, 43 מתים.

די חברה קדישא פון דער געזעלשאפט „ברידער פון ישראל" האָט געבראַכט צו קבר ישראל אויף דעם נייעם בית־עולם, 6 מתים.

די ספרדישע חברה קדישא האָט געבראַכט צו קבר־ישראל, אויף דעם נייעם בית־עולם, 23 מתים.

חברה קדישא „חסד של אמת"

די טויט־פאַלן וואָס זענען רעגיסטרירט אין דער חברה קדישא „חסד של אמת" ווערן איינגעטיילט אזוי:

מענער	29
פרויען	14
	—
צוזאַמען	43

די אורזאַכן פון טויט־פאַלן זענען געווען פאַלגנדע:

האַרץ־קראַנקהייטן	19
קאַנסער	8
עמבאָליא	7
ארטעריאָסקלעראָזיס	3
עקסידענטן	3
פאַרשוידענע	3
	—
צוזאַמען	43

חברה קדישא פון געזעלשאפט „ברידער פון ישראל"

די טויט־פאַלן וואָס זענען רעגיסטרירט אין דער חברה קדישא פון דער „געזעלשאפט ברידער פון ישראל" ווערן איינגעטיילט אזוי:

מענער	4
פרויען	2
	—
צוזאַמען	6

חברה - קדישא ביים „שבת־אחים"

די טויט־פאַלן וואָס זענען רעגיסטרירט אין דער חברה־קדישא ביים „שבת־אחים" ווערן איינגעטיילט אזוי:

מענער	10
פרויען	13
	—
צוזאַמען	23

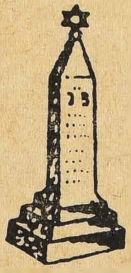
די אורזאַכן פון די טויט־פאַלן זענען געווען פאַלגנדע:

האַרץ־קראַנקהייטן	10
קאַנסער	4
דיאַבעטיס	2
פאַרשוידענע	7
	—
צוזאַמען	23

CABALLERO

FUNERAL HOME

23 y M — F-8833
VEDADO — F-8855

JUAN CASTILLO

MARMOLISTA

עס ווערן אנגענומען אלערליי
ארבעטן פון מ א ר מ א ר

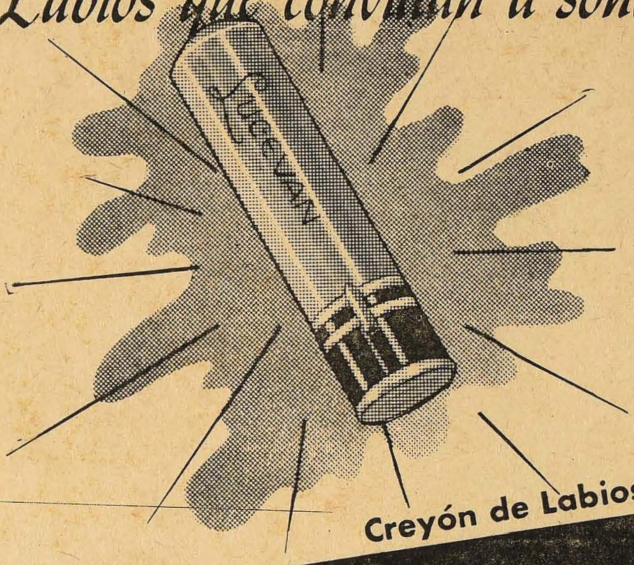
ספעציאליטעט אין
מ צ ב ו ת

Rodríguez No. 169, **Telf. I-8116**
entre Flores y S. Benigno
Santos Suarez — Habana

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ
Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Labios que convidan a soñar

Creyón de Labios

Claro Mediano
Oscuro Pink
Victory Orchid
Empress Red
Mora Azalea
Fresa

LUCEVAN

Ahora
25 cts.

Publicidad Patiño

CORTESIA DE

The Central Agency Ltd.

Aguacate 460 Habana

דעפאזיט פון פאדעם
אייניקע אימפארטירער פון די
באוואוסטע מארקעס פאדעם:

CADENA — ANCLA — etc.

LA PASIEGA

FIDEOS Y PASTAS

Ave. de la Independencia 3525 Telf. I-8973

Habana

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

GROCERY

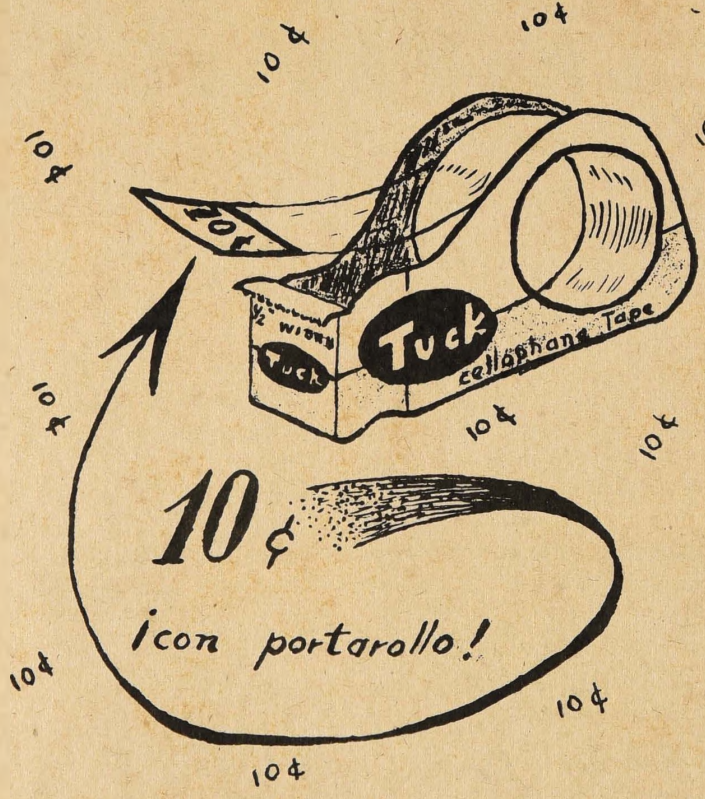
CARNICERIA Y BARBERIA

BLANQUITA

1a. ENTRE 8 Y 10 — MIRAMAR
AL LADO DEL TEATRO "BLANQUITA"
JUAN M. MESSIR Telef. B-7848

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Tuck Tape

MANUFACTURAS TUCK DE CUBA

BENJUMEDA 663 ~ TELF. U-7604

HABANA

TABACOS

H. UPMANN

SALUDAN CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO A LA COLONIA HEBREA DE CUBA Y HACEN VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

ENVASES INDUSTRIALES Y COMERCIALES S. A.

PAPEL - SACOS - CARTUCHOS - ENVASES

Amenidad y 20 de Mayo Telfs. U-1011, U-1012, U-1013

Cerro, Habana - Cuba

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Cortesía

de

Seventeen Beauty Products, Corp.

Artículos de Belleza y Perfumería en General

Ave. 25 No. 7806 — Telf. B-3058 — Marianao, Cuba

JARDIN

CASA FRAGA

Importadores y Exportadores de Plantas y Flores

Carlos III y Zapata — Telf. U-2768 - U-8553 — La Habana

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

The Trust Company of Cuba

Oficina Principal: OBISPO 257, LA HABANA

24 Sucursales en toda la Isla

UNA MODERNA INSTITUCION BANCARIA AL SERVICIO DE UD.

1,813

GALLETICAS

LA BALEAR

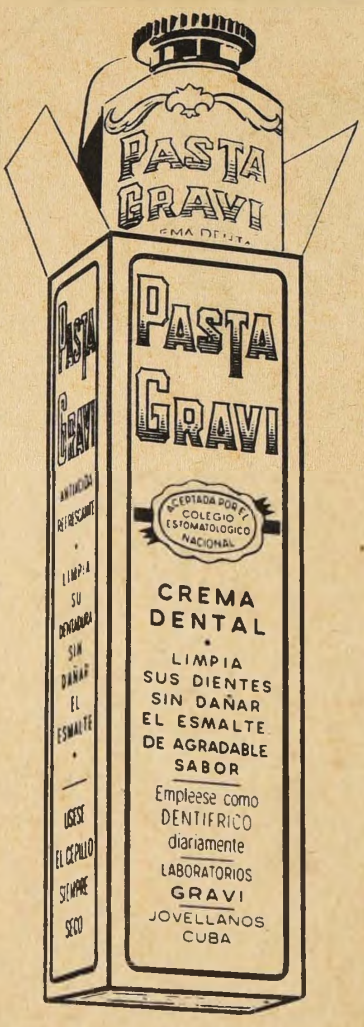
— • —

SALUDAN CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO A LA COLONIA HEBREA DE CUBA Y HACEN VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD

זונדערע שטאטן. אזא עקאנאמישער פונאנדערבלי האט על פי שכל גע־דארפט פארקלענערן די פילאנטראפישע לאסט פון אמעריקאנער אידנטום. די בודזשעטן פון אידישע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס זענען אבער גע־וואקסן און וועלן ווייטער וואקסן, בעת די אידישע דערציאונג ראנגלט זיך נאך אלץ פאר א פאזיציע צו וועלכער אירע צילן און דערגרייכונגען בארעכטיקן זי.

אין משך פון דער זעלבער צייט האט זיך אנגעזאמלט א אידישער גייסטיקער און קולטורעלער דעפיציט. וואס פאדערט נאך גרעסערע באמיאונגען למובת אידישער דערציאונג. אין די היינטיקע אומשטענדן קען מען אבער קוים דערווארטן אז „תורה" זאל ווי דער וועלן „די בעסטע סחורה". עס איז אבער אויך ניט דערלאזבאר, אז אידישע דערציאונג זאל בלייבן אין דעם איצטיקן אונטערשטעלנדיקן מיצב. וועלכער איז עלול צו פארורזאכן גרויסן שאדן דער ציקונפט פון אידנטום און אידישקייט אין דער גרעסטער אידישער קהילה אין דער וועלט.

אין פארלויף פון דער ערשטער העלפט פון יארהונדערט האבן א סך אידן אנגענומען דעם גערעכנק פון עמאנציפאציע אין טערמינען פון באפרייען זיך פון די אמונות און מנהגים פון זייערע אורעלטערן. עס פאסט איצט פאר א ריזן אמעריקאנער אידנטום צו טראכטן וועגן פרייהייט אין טערמינען פון אנטוויקלען אזן אויפהאלטן דורך אידישער דערציאונג, אן אינהאלטסרייכע קהילה, וואס איז נעטריי איר אלטער ירושה, די דרינגענדע נויטן פון דער קעגנווארט און די אויפגאבן פון דער צוקונפט.

א גוט יאר ווינטשן מיר אונזערע קליענטן און דער אידישער קאלאניע אין קובא.
לשנה טובה תכתבו ותחתמו

אמעריקאנער, איז ער אויך באַרעכטיקט צו האַלטן יעדע שטעלע, צו וועלכער זיינע פייאיקייטן און ענערגיע ברענגען אים. אוא איז אבער פאַרפליכטעט כלפי זיך און כלפי זיין קהילה צו ווערן מאַראַליש און גייסטיק באַפעסטיקט, כדי צו קענען טראַגן די לאַסט און אחריות, וואָס קומען צוזאַמען מיט פריווילעגיעס. דאָס קען דער איד דערגרייכן נאָר דורך איינזאַפן אין זיך פון דער פריסטער יוגנט אַן די עטישע ל׳ערעם און הומאַניטאַרע טראַדיציעס פון זיין פאָלק.

א גוטער פראַגראַם פון אידישער דערציאונג קען אויך א סך בייטראָגן צו דער שעפערישער אַנטוויקלונג פון דער אַמעריקאַנער קולטור גופא. מיט א האַלבן יאַרהונדערט צוריק, ווען אמעריקע האָט געווירבלט מיט נייע אימיגראַנטן פון א סך ל׳ענדער מיט פאַרשידנארטיקע שפראַכן און קולטורן, איז נויטיק געווען א פראַגראַם פון אמעריקאַניזאַציע, וואָס האָט געמיינט אַן אכאַלגאַמאַציע פון אינטערעסן איידרוקס־שטראָמען. היינט איז די ל׳אגע א גאַנץ אַנדערע. כאטש אימיגראַנטן קעומען נאָך אַלץ אָן קיין אַמעריקע, זענען זיי אבער צו קליין אין צאָל כדי צו שאפן נייע קולטור־קעמערל׳ער אדער צו קענען באַווירקן די עקזיסטירנדע. אנשטאט דער אמעריקאַניזאַציע, וואס שאפט אפֿ פארשידנקייטן אין אונטערשיידן, דערמאַנט היינט אמעריקע מיט נאַסטאַלגיע אירע ערשטע אימיגראַנטן מיט זי׳ערע קאַליר־פולע מנהגים איז טראַדיציעס. דאס הייסט מען זעט פון די פולע ביכער, פילמען און מיוזיק־אַנטאַלאַגיעס, וואָס זוכן אויפצולעבן די ל׳ענדער פון דער אמעריקאַנער „וועסט", די גראַנגל׳ען און דערגרייכונגען פון די אימיגראַנטן אין די אכציקער יאָרן און ביים אַנהויב פון איצטיקן יאַרהונדערט.

אין א ציוולי׳זאַציע וואו די מעכאַניזאַציע דרינגט אריין ניט נאָר אין דער אינדוסטריע, נאָר אויך אין דער דערציאונג, ל׳יטעראַטור און פאָלקלאָר, שפירט זיך א הונגער נאָך דעם אויטענטישן און אייגנארטיק אינדיווידועלן אויסדרוק. אידישע תפילות און אידישע טראדיציעס דארפן באמת אויפגעכאפט ווערן אין א תקופה, וואָס גייט אין דער ריכטונג פון נאָך גרעסער ערער מעכאַניזאַציע און סטאַנדאַרדיזאַציע.

א נייער סדר פון פריאָריטעטן

כדי אנטקעגנצוקומען אל׳ע נייטן אויפן דערציאונגס־געביט, וועט די אמעריקאַנער אידישע קהילה מוזן „איבערשאַצן" עקזיסטירנדע ווערטן און דעם סדר פון ארגאַניזאַציאַנל׳ע פריאריטעטן. מ׳טאָר ניט פאר־ל׳ייקענען דעם פאקט, אז מיט איר גאַנצן פארטשריט און דערגרייכונגען פארנעמט אידישע דערציאונג עד היום דעם ל׳עצטן פלאץ אויף דעם סדר פון אידישע קהילה־אנשטרענגונגען אין טערמינען פון דער פינאַנציעל׳ער שטיצע, וואָס די קהילה גיט איר.

דער ל׳עצטער יאָר־צענדליק איז געווען דער עקאַנאמיש רייכסטער אין אמעריקאַנער געשיכטע און האָט פאַרצייכנט דעם גרעסטן פארטשריט אויפן געביט פון סאציאל׳ער געזעצגעבונג מצד דער פעדעראל׳ער רעגירונג און די באַ-

אימיגראַנטן קאַנצענטרירט אין געטאָ פון די מזרח־שטאַטן און באַשעפטיקט אין „שוויץ־וואַרשטאַט" און ביי קליין־האַנדל, איז אויסגעוואָקסן א פינף און א האַלב מיליאָניקער ענגליש־רעדנדיקער אמעריקאַנער אידנטום, וואָס איז פראָמינענט פאַרטראָטן אין די מיטעלע און העכערע קרייזן פון עקאָנאָמישן און פראָפעסיאָנעלן לעבן אין די רייכסטע שטאַטן פון מערן ביז קאַליפאָרניע.

די דעמוזיקע בולט'ע סאָציאַלע און עקאָנאָמישע דערגרייכונגען וואָס האָבן פון איין זייט געהאָלפן אָנטוויקלען רעליגיעזע און קולטורעלע אינסטיטוציעס, טראָגן אָבער אין זיך קערנער פון צעטריסלונג פאַר דעם גייסטיקן און סאָציאַלן פּרצוף פון אַמעריקאַנער איד. דער אימיגראַנטן־דור, הגם אָרעם עקאָנאָמיש, האָט אָבער מיטגעבראַכט מיט זיך א רייכן גייסטיקן און מאָראַלישן באַגאַזש און א הונגער נאָך ווישן, נאָך עסטעטישן אויסדרוק און סאָציאַלן אידעאַליזם, וועלכער האָט געפירט צו אויסערגעווייניקעכע דערגרייכונגען אין לומדות, אָרטיסטישער שאַפּעריקייט און סאָציאַלן וואויל־זיין, וואָס זענען נעווען א ברכה פאַר דער אמעריקאַנער נעזעלשאַפט בכלל. אויך די ניט־אידישע וועלט, הגם פאַרוואונדערט און צייטנווייז אפילו אויפגערעגט צוליב די פרעמד מאָניערן און מנהגים פון אידישע אימיגראַנטן, האָבן אָבער דערשפירט זייערע טיפע מאָראַלישע אייגנשאַפטן און האָט באַוואונדערט זייער לעבנס־לוסט, ענערגיע און אונטערנעמונגס־גייסט, וואָס האָבן געהאָלפן דעם וואוקס און עקאָנאָמישן וואויל־זיין פון אמעריקע.

דער פרצף פון אמעריקאַנער אידנטום איז אָבער היינט גאָר אַן אַנדערער. דער אויפקומענדיקער דור איז אָפּגעפרעמדט פון אידישע קוואַלן און די רייכקייט און שיינקייט פון אידישער רעליגיע און טראַדיצעס זענען אים פרעמד. כ'איז א אידנטום, וואָס האַלט אין פאַרגעסן די דחקות און לייד פון פריערדיקן דור און איז דערפאַר עלול צו פאַרלירן זיין טיפע מענטש־לעכע סענסיטיוויטעט און סימפאַטיע. מען מוז ניט זיין קיין נביא כדי פאַרזיכצוזאָן, וואָס עס דערוואַרט אויפן נייטיקן געביט א קהילה וואָס געניסט אין א גרויסער מאָס פון די באַקוועמלעכקייטן און מאַטעריעלע פאַרטיילן פון א רייכער מדינה, אָן דער מאָראַלישער דיסציפּלין פון איר רעליגיעזער טראַדיציע און אָן דער דערפאָרונג פון איר אוראַלטער קולטור. אזא אידנטום וועט זיך נויטיקן אין א נאָך גרעסערער מאָס פון אידישער דערציאונג, כדי צו קענען אויפהאַלטן זיין גאַנצקייט און פאַרזיכערן זיין גייסטיקע שלימות.

א אידישע דערציאונג איז אויך אומבאַדינגט נויטיק צוליב דעם סאָציאַלן מצב פון איר קעגנאיבער זיין ניט־אידישן שכן. אויב דער איצטיקער טעמפּאָ פון עקאָנאָמישן באַרטשריט זאָל אָנהאַלטן, וועט ניט אין איר דערגרייכן דעם העכסטן שטאַפּל אויף דער לייטער פון סאָציאַלן און עקאָנאָמישן אַנקירענץ־סיסטעם וואָס הערשט איז אמזרעקע, מיט זיינע קנאות־גראַנגלען און שנאות וואָס באַגלייטן אים. דער שריבער פון די שורות געהערט ניט צו די, וואָס האַלטן אז אידן דאַרפן אויסמיידן הויכע פאָזיציעס צוליב די געפאַרן וואָס זיי טראָגן אין זיך. אויב דער איד איז א פולבערטיקטער

די וואס האבן באאומרואיקט דעם מצב סיטיוון איד ביז צו הער אנטשטייאונג פון דער מדינה.

וואס שייך דעם לימודים־פראגראם וועט די השפעה פון ישראל פירן צו אן איבערשיכטונג אין טראפ פון זייטן עבר, וועלכער איז ער היום דער תמציה פון לימודים־פראגראם אין דער אידיש־ער שול, צו א בעסערער פארשטענדע־ניש און אידענטיפיצירונג מיט דער אי־דישער קעגנוואַרט. אזא וועגדונג וואלט א סך געהאלפן דער אידישער שול, וויל אויב פון די הויפט־שוועריקייטן פון אידישן לערער איז דאס באקענען יונגע קינדער מיט א געשיכטע און ציוויליזאציע, וואס איז קרוב צו פיר טויזנט יאר אלט. מדינת ישראל גיט אבער די מעגלעכקייט צו באקענען דאס קינד מיט אן עקזיסטירנדער אידי־שער וועלט, וואס ברענגט עם שטופ־וויי אריין אין דער קלאסישער קולטור פון זיין פאלק. די עקזיסטענץ פון ישראל וועט אויך געבן די קומענדיקע דורות א באנייטן גלויבן אין דער ווי־טאליטעט פון אידנטום און אידישקייט, וויל זיי וועלן זען די פאריווירקלעכונג פון אייניקע נביאישע צוזאגן, וועגן וועלכע זייערע אבות האבן נאר געקענט חלום'ען.

דורך איר עצם עקזיסטענץ און די פאזיטיווע בייטראגן פאדערט ארויס מדינת ישראל די אידישע דערציאונג וואס זוכט אויפצוהאלטן אידיש לעבן אויסער דער אידישער מדינה. אין דער ציוניסטישער באוועגונג פעלן ניט קיין טעאריעס וועגן איינשטעלן גוטע בא־ציאונגען צווישן מדינת ישראל און דעם גלות. א גוטער ביישפיל איז די קלאסישע פארמולירונג פון אחד־העם'ס „קולטור־צענטער" - טעאריע. אין פארגאנגענעם פערטל יארהונדערט האבן אבער א סך ציוניסטישע פירער אנגענומען הערצל'ס אידיאן, אז אי־דישקייט קען ניט אדער מוז ניט האבן ניט קיין המשך אויסער דער אידישער מדינה. די דאזיקע אויב־פאסונג הערשט אויך איצט אין געווישע ישראל־קרייזן און נאר א נייע פאר־מולירונג פון ציוניסטישע ציל־ן אין טערמינען פון „גייסטיקער באציאונג", תחית־הרוח פון אידישן פאלק, וואס נאר עס געפינט זיך, וועט ברענגען פאזיטיווע, קעגנזייטיקע באציאינגען צווישן ישראל און דעם אמעריקאנער אידנטום.

די אידישע שול וואס האט גע־שפילט א דעציידרנדע ראלע בייס איינפלאנצן ליבע און איבערגעגעבנ־קייט צו ארץ ישראל, וועט מוזן נעמען אויף זיך די פיאנעריש אויפגאבע פון אנטוויקלען א באציאונג פון אנערקע־נונג און געטריישאפט צו דער בא־נייאונג פון פאלק אין ישראל און אין אמעריקע.

בייס אפשאצן די אויכזיכטן פון אי־דישן לעבן אין אמעריקע מוז מען האבן אין זינען דעם גרויסן אונטער־שייד צווישן דעם מצב און כאראקטער פון אמעריקאנער איד בייס אנהויב און אין מיטן פון איצטיקן יארהונדערט. עס איז שווער צו געפינען אין אידישער געשיכטע בכלל, אזא מערקווירדיקע סאציאלע, עקאנאמישע און קולטורעלע איבערשיכטונג פון א קהילה אין פאר־לויף פון פופציק יאר, ווי מען געפינט עס אין אמעריקאנער אידנטום. פון בערך א מיליאן ארעמע, שוואך־אקלי־מאטיזירטע, בעיקר אידיש־רעדנדיקע

וואָרן די זאָרג און אחריות פון כלל. די אידישע אַמעריקע האָט זיך געוויי־טיקט אין א צענטראַלער קאָאָרדיניר־אַגענטור אָדער אינסטיטוציע, וואָס זאָל פון איין זייט געבן דער משפחה און די פֿאַרשיידענע אידעאָלאָגישע גרופּן א פּרייע האַנט און זאָל גלייכצייטיק נאָכ־פֿאָלגן אַמעריקאַנער מעטאָדן פון ג־עזעלשאַפֿטלעכער אחריות און זאָרג פֿאַר דערציאונג. אָט די ראָלע דערפֿיל, די ביוראָען פֿאַר אידישער דערציאונג, וואָס זענען טעטיק אין בערך פערציק גרעסערע אידישע קהילות איבערן לאַנד און וועלכע זענען געוואָרן דער יסוֿד־בלירטער אינסטרומענט אויף צו פֿאַר־שפֿריטן, פֿאַרשטאַרקן און סטאַנדא־ריזירן די אידישע דערציאונג. דער אַמעריקאַנער פֿאַרבאַנד פֿאַר אידישער דערציאונג פירט אָן אין ענלעכע אר־בעט אויף א נאַציאָנאַלן פֿאַרנעם. וואָס מער אזעלכע קהילה־אַגענטורן וועלן אויסבריטערן און פֿאַרגרעסערן זייערע טעטיקייטן, אָלץ מער וועט אי־דישע דערציאונג וואַקסן און אַנטוויק־לען זיך.

אויסזיכטן פאר דער צוקונפט פון דער אידישער דערציאונג אין אמעריקע

ס'איז שווער פֿאַרויסצוזאָגן די צו־קונפט אין א צייט וואָס באַוועגט זיך מיט דזשעט־שנעלקייט סיי אין טעכנא־לאָגישע סיי אין סאָציאָלע און עקאָ־נאָמישע אנטוויקלונגען. וועט האָט עס אין יאָר 1900 געקענט פֿאַרויסזען דעם אויפֿשטייג פון קאָמוניזם, פֿאשיזם און נאַציזם צלם דעציזירנדע פאקטאָרן איז אונזער דור? וועט האָט עס אין יענע טעג געקענט באַרויכזאָגן דעם אויפ־שטייג פון אמעריקע אלס וועלט־מאַכט, וואָס האָט ניט איר גלייכן אין דער נעשיכטע מיט איר עקאָנאָמישן און פֿאליטישן איינפֿלוס? און וועט האָט עס געקענט פֿאַרויסזען אין דעם יאַרהונדערט פון פֿאַרטשריט און פֿרא־גרעס דעם חורבן פון א דירטל פון אידישן פֿאָלק און די אַנטשטייאונג פון מדינת ישראל? פונדעסטוועגן האָבן זיך געוויסע געשעענישן און אומ־שטענדן גענוג אויסקריסטאַליזירט. כדי צו באַרעכטיקן די פֿאַרמולירונג פון אייניקע געדאַנקען וועגן דעם גורל פון אידישער דערציאונג אין דער צו־קונפט. איך האָב דאָ אין זינען די אַנטשטייאונג פון מדינת ישראל און דעם זיך ענדערנדיקן כאַראַקטער פון אמעריקאַנער אידנטום.

די אידישע מדינה האָט שוין געגעבן דעם נייעם דור א געפיל פון אינער־לעכן שטאַלץ, וועלכן ס'איז שווער גע־וען צו קריגן טראָץ די ענערגישע באַ־מיאונגען פון א סך ארגאַניזאַציעס וואָס פֿאַרעמען זיך מיט באַקעמפן אַנטיסעמיטיזם, מיט סטימולירן גוטן ווילן און פּאָזיטיווע באַציאונגען. די אמעריקאַנער אידן וועלן אויך ווייטער זיין אויסגעשטעלט צו דיסקרימינאַציע און פֿאַראורטייל, אָבער דער שרייבער פון די שורות האָלט, אז אין דער צי־קונפט וועט אידישע דערציאונג ניט דאַרפן ווידמען אזויפל אויפמערקזאַם־קייט דעם קאַמף קעגן דעם מינו־ער־וועדטיקייטס־געפיל ווי אין דער ערש־טער העלפט פון יאַרהונדערט. אַנ־דערע קאַמפליצירטע פֿראַבלעמען ארום די באַציאונגען צווישן ישראל און גלות, אידן און ניט־אידן, וועלן באַ־שעפטיקן דעם אמעריקאַנער איד. זיי וועלן אָבער אין תוך זיין אַנדערש פון

העברעאישע שולן, אנשטאָט די אָנגע־
נומענע צוויי אָדער דריי־טאָגיקע.
פֿאַראָן אויך אזעלכע וואָס האָבן טענ־
דענציעס צו פֿאַרלענגערן דעם לימוד־
תורות.

אין אנדערע נייע דערשיינונגען איז דער
זומער־לאָגער. מיט יאָרן צוריק האָט
דער פֿאַרשטאָרבענער דר. בענדערלי
אָנגעוויזן דערויף, אז אריינרעכענענדיק
זונטאָגן, שבתים, יום־טובים און די
זומער־חדשים, איז דאָס קינד פונקט
אזוי פיל טעג אויסער דער שול וויי אין
דער שול. עד היום איז נאָך אָבער
ניט געפונען געווארן א ווירקזאמער
וועג אויף אויסצונוצן די זומער־חדשים
פאר אלגעמיינער אדער אידישער ערי־
ציאונג. פֿעדאָגאָגן און גרופן־פירער
זענען אלץ מער אין איין די כוונות וואָס
שטעקן אין לאנגע וואכן פון פרייער
צייט אָן פראָגראָמען און פעדאָגאָגישער
אויפזיכט. אין א דאָמיניררנדער
אגראָרער געזעלשאפט פון מיט א הונ־
דערט יאָר צורוק האָבן פרייע שעה־
אויסער דער שול געמיינט געווענטע און
פֿראָדוקטיווע באשעפטיקונג אויף דער
לאנדווירטשאפט, הויז־כאָרן און אנדע־
רע נוצלעכע טעטיקייטן פאר דעם קינד־
און יוגנטלעכן. אין א שטאטישער צי־
וויליזאציע, ווי אונזערע, זענען זומער־
וואקאציעס עלול צו געבן אינהאלטס־
לאוז פרייע צייט וואָס פירט אין א סך
פאלן צו לאנגווייל. אוואנטורן אָן
אמאל אויך אומגליקן. אין ליכט פון
די דאזיקע פאקטן זענען אינסטיטיצי־
עס וואָס באשעפטיקן זיך מיט רעליגיע־
זער דערציאונג אווענקגעשטעלט נע־
ווארן פאר אן ערנסטן פראבלעם ווי
אזוי צו דערגענצן די ארבעט פון דער
שול.

אידישער חינוך האָט אין די לעצטע
יאָרן געמאכט א גוטן אנהויב אין אויס־
נוצן די זומער־חדשים פאר זיינע
צוועקן. איך האָב דאָ אין זינען די
העברעאישע און אנדערע אידישע
זומער־לאגערן וואָס זענען אויפגעקומען
אין די לעצטע צען יאָר. אידישע זו־
מער־לאגערן האָבן א גרויסע פון
בערך 50 יאָר, אָבער ערשט לעצטנס
האָבן אידישע דערציער אנגעהויבן אָפ־
צושאָצן די פאטענציעלע מעגלעכקייטן
פון זומער־לאגערן פאר אידישע לימו־
דים דורך פארשיידענע סאציאלע און
פאָרווייזונגס־טעטיקייטן, וואָס פירן
צו א מער פאזיטיווער באציאונג צו
אידישע ווערטן און מנהגים.

די אינסטיטוציע וואָס רעפרעזענ־
טירט דעם פאָרטשריט פון אידישער
דערציאונג אין אמעריקע פאר די
לעצטע 50 יאָר איז די צענטראלע
אנענטור באקאנט אלס די „ביורא פאר
אידישער דערציאונג". א גרעסערע
באוואוסטזיניקייט אין געזעלשאפטלע־
כער אהריות פאר אידישער דערציאונג
איז אָן און באר זיך א דערגרייכונג און
הגם די אידישע ליטעראטור איז פול
מיט קוויי־געזאנגען פאר לימוד־תורה
און דער אהריות און זארג פון דעם
קהילה באר דער דערציאונג פון יונגן
דור, איז אָבער די דערפארונג פון דורות
געווען בעיקר אין טערמינען פון א פרי־
וואטן מלמד און „חדר", בעת די
תלמוד־תורה — די קהלישע שול איז
בלויז געווען אָן אינסטיטוציע פאר
קבצנים.

אידישע אימיגראַנטן האָבן מיט זיך
מיטגעבראכט קיין אמעריקע די טרא־
דיציע פון „חדר" און פון „רבין", אָבער
די דאזיקע פריוואטע מעטאָדן האָבן
נישט געקענט קריגן אָן אנהאלט אין
א געזעלשאפט וואו דערציאונג איז גע־

ענלעכער פארטשריט איז געמאכט געוואָרן אין דעם חינוך פון מיידלעך — א געביט וועלכער איז אין דער פארגאנגענהייט אינגאנצן פארנאכלעסיקט געווען. וואם עס זאלן ניט האבן געווען זיין די סיבות פון די טראריציאָנעלע אונטערשיידן צווישן דער דערציאונג פון די צוויי מינים, זענען אזעלכע מעטאָדן און באגריפן געוואָרן ניט דערלאָזבאר אין א געזעלשאפט. וואם האט געגעבן גלייכע חינוך-מעגלעכקייטן צו ביידע געשלעכטן. אויך אויף דעם געביט האט די אידישע שול גרויסע פארדינסטן, ווייל זי האט זיך געשטעלט אין שפיץ פון דער באַוועגונג, וואם האט געגעבן בריטערע און גרעסערע מעגלעכקייטן פאר דער באַטיילונג פון דער אידישער פרוי אין די פליכטן און פריוולעגיעס פון אידישן לעבן.

נייע דערציאונגס-פארמען

זייט ביי זייט מיט די דערגרייכונגען איז אויך פאראן א פרישה פון פאַרלוסטן אויפן געביט פון אידישער דערציאונג. אזוי למשל זענען א סך תלמוד-תורות מיט זייערע לענגערע לערן-שטונדן און אינטענסיווירן פראָגראם פון העברעאישע לימודים געשלאסן געוואָרן און עס איז מעגלעך, אז אין אייניקע קהילות וועלן זיי איננאנצן אונטערגיין. די דאָזיקע פארלוסטן זענען אבער אין א געוויסער מאָס פארגיטיקט געוואָרן דורך דעם אויפשטייג פון דער אידישער טאג-שול, א דערשיינונג וואס מומחים אויפן דערציאונגס-געביט האבן קוים געקענט פאריזאון מיט פופציק יאר צוריק. הגם טאג-שולן האבן עקזיסטירט אויך אין דער ערשטער תקופה פון אידישער אימיגראציע אין אמעריקא, איז אבער זייער צווק הויפטזעכלעך געווען אנטקעגנצוקומען די אלגעמיינע דערציערישע נויטן פון אידישן קינד אין א צייט וען די עפנטלעכע שול איז נאָך ניט נעווען גענוג אנהערויק עטאבלירט. די טאג-שול פון די לעצטע יארן איז אבער פון א נאנץ אנדערן כאראקטער, ווייל זי איז אויפגעקומען אלס רעזולטאט פון דער אנטשלאסנקייט מצד עלטערן אין לערער צו געבן זייערע קינדער אן אינטענסיווערע העברעאישע און רעליגיעזע דערציאונג.

דער דאָזיקער נייער טיפ פון א אידישער שול איז פארהעלטנismעסיק יונג און עס וואלט צו פרי געווען פאַרוויסצוואָגן וואס עס זענען אירע אויסזיכטן פאר דער צוקונפט; אבער אומאפהענגיק פון ענטגילטיקן רעזולטאט, האט די אידישע טאג-שול שוין באוויזן צו שאפן א שטימונג פין צוטרוי צווישן לערער און עלטערן און אין דער מעגלעכקייט פון אינטענסיווערע אידישע לימודים. די אידישע טאג-שול האט אויך אויסגעאיבט א פאזיטיווע השפעה אויף דער זייטיקער אידישער דערציאונג אין די אזוי-גערופענע „סאנדעי סקולס" פון ניו-יארק און טעמפלען, ווייל זי האט אפגעשטעלט די טענדענץ פון א מינימום דערציאונג, וואס האט געדראָט אונטערצוגראבן און אינגאנצן אויפצולייזן די אידישע שול. ס'איז א דערמוטיקנדע דערשיינונג צו זען ווי באק-טיש אלע „סאנדעי סקולס" פון רעפארם-טעמפלען האבן אויסגעבדייטערט זייער העברעאישן לימודים-פראָגראם מיט א טאג אדער צוויי טעג. אזוי ווי „קאנסערוואטיוועי" סינאגאגן האלטן אויף דריי אדער פינף-טאגיקע

האבן געקענט געמאכט ווערן אין אזא פארהעלטנים־מעסיק קורצער צייט.

באדייטנדער פארטשרים איז אויך געמאכט געוואָרן אויפן געביט פון בא־בעסערטע אידישע שול־בנינים, טעקסט־ביכער און אנדערע לער־מאטעריאלן. די פיזישע סביבה פון דער שול, הילפס־מאטעריאלן און מעטאדן זענען אן אינטעגראלער טייל פון דער טעאריע און פראקטיק פון אמעריקאנער דער־ציאונגס־ווען און אידישע שולן וואלטן בישום אופן ניט געקענט וואקסן אין ענגע קלאס־צימערן, פארעלטערטע טעקסט־ביכער און קנאפע דערציערישע הילפס־מאטעריאלן, וואס האבן כאראקטעריזירט די אידישע שול ביים אנהויב פון איצטיקן יארהונדערט. אין די לעצטע עטלעכע יאר איז קוים פאראן א קהילה אין אמעריקע, אין וועלכער עס זאל ניט געבויט ווערן אנדער געזאנגט ווערן פאר שול־בנינים מיט בעסער אויסגעשטאטעטע קלאס־צימערן, ביבליאטעקן און אנדערע אייניריכטונגען. פאקטיש, קענען זיך א סך אידישע שול־בנינים פארגלייכן וואס שייך שיינקייט און באקוועמלעכקייט מיט עפנטלעכע שולן. וואס אמבאלאנגט טעקסט־ביכער, וואלט א שטודיום ווען די ארבעט פון „ביורא פאר אידישער דערציאונג", די חינוך־אפטיילונגען פון דער „יוניאן אן אמעריקאנישאנס", דער „יוניטעד סינאגאגס", דעם וועד החרדי, ווי אויך פריוואטע פארלעגער, באוויזן דעם גרויסן פארטשריט, וואס איז געמאכט געוואָרן אויף דעם געביט אין די לעצטע יארן. צוליב זייערע פעדאגאגישע מעלות און אויסגעצייכנטן דרוק ווערן אמעריקאנער אידישע טעקסט־ביכער און הילפס־מאטעריאלן ענלעכע אין קאנאדא, דרום־אפריקע און אנדערע ענגלישרעדנדיקע לענדער און אייניקע ווערן אפילו איבערזעצט אין אנדערע שפראכן.

פון ווייט־גרייכנדער באדייטונג איז די פיאנערישע ראלע וואס די אידישע שול האט געשפילט אין געבן אינהאלט און פארם אידישע מנהגים. איינער פון די אנגעוויטיקטע פראבלעמען אין מאדערנעם אידישן לעבן איז וואס יום־טובים און מנהגים, וועלכע האבן א טיפע דערציערישע באדייטונג, זענען ניט איבערגענומען געוואָרן דורך דעם נייעם דור. צי דאס איז געשען בכוונה אדער צוליב דער השפעה פון דער סביבה, האט דער מאדערנער איד אויפגעהערט אפצוהיטן געוויסע מנהגים פון זיינע אבות און יעדער וויטערדיקער דור היט זיי נאך וויניקער אפ. דער אידישער לערער האט אחוץ אידעאלאגישע חשבונות, דער־שפירט די נעגאטיווע פעדאגאגישע אויסווירקונג פון דעם דאזיקן פראצעס און האט איינגעזען די נויטוועניקייט אריינצובערענגען אידישע מנהגים אין טראדיציעס אלס הילפס־מיטלען אין גוטער אידישער דערציאונג. אזוי ארום איז די אידישע שול געוואָרן דער־פירנדער פאקטאר אין דער אויפלעבונג פון אידישע טראדיציעס און ימים־טובים, פון פייערן בר־מצות, הנוכה, ט'ו בשבט און אנדערע מנהגים, וואס האבן געשפילט א פארהעלטנים־מעסיק קליינע ראלע אין אמאליקן אידיש־טראדיציאנעלן לעבנס־שטייגער. מיט דער הילף פון דער אידישער שול איז אמעריקע זענען זיי אבער געוואָרן לעבנסוויכטיקע מכשירים ארום וועלכע קינדער און זייערע משפחות האבן באַ־וויזן אויסצובויען אינהאלטסדייטע סאציאלע און רעליגיעזע אויסדרוק־פארמען.

פאציע מיט זעלבסט־פארלייקענונג, — איז אמעריקע, צוליב דעם העטעראָגענען כאראקטער פון אירע ראפישע, רעליגיעזע און עטנישע גרופן, — טאָלעראַנט צו אידישער אינדיווידועלער און גרופן־אידענטיפיצירונג און אויס־דרוק. די פרומע האָבן ווידער אייניגע־זען, אז ס׳איז ניטאָ קיין ווידערשפרוך צווישן די רעליגיעזע ציל פון דער אי־דישער שול און די אמעריקאָנער פאָלי־טישע און סאָציאָלע באגריפן, ווייל ווייט פון צו זיין פיינטלעך צו רעליגיע זוכט די סעפארירונג צווישן קירכע און שטאַט צו העלפן ביידע, כּיי דער קירכע כּיי דעם שטאט. אמבעסטן ווערט די דאָזיקע איינשטעלונג אויסגעדריקט אין דער דערקלערונג פון אמעריקאנע־העכסטן גערישט, וואָס זאָגט, אז „די סאמע עקזיסטענץ פון אונזער לאנד איז באזירט אויף דער איבערצייגונג, אז דאָס אפטייל די קירכע פון שטאט איז אמבעסטן פאר דעם שטאט און אמ־בעסטן פאר רעליגיע".

די דאָזיקע ענדערונג האָט געפירט צו דער פארמולירונג פון א שיטה אין אידישן חינוך־ווען, וואָס זאָגט, אז אמעריקאנער אידאָלן זענען אין אייני־קלאנג מיט אידישע לימודים אין אז די אידישע שולן דארפן זיך באמיען צו שאפן הארמאניע צווישן זיי ב׳ידע. דורך קלאסן־אונטערריכט אין ספעצי־עלע פראגראמען געווידמעט אידישע אין אמעריקאנער יום־טובים האבן לע־רער און דערציער אונטערשטראָכן דעם דאזיקן דראנג צו א סינטעז פון אידישע טראדיציעס מיט אמעריקאנער אידע־אלן. אזוי ארום האָט די אידישע שול אין אמעריקע — אין קעגנזאץ צו דער אידישער שול אין איראפע, וועלכע האָט זיך באמיט צו פארלייקענען די ניט־אידישע סביבה — געהאלפן אין דעם צוזאמענשמעלצונגס־פראצעס פון אמעריקאנער און אידישע ציל־ען און האָט געשאפן א געזונטן און הארמא־נישן קלימאט פאר קינדער וואָס ווערן געבוירן אדער דערצויגן אויפן אמעריי־קאנער באדן.

צוליב איר נאענטן קאנטאקט מיטן אמעריקאנער דערציאונגס־ווען, האָט די אידישע שול באווירן צו דערגרייכן א טיפערע פארשטענדעניש און אפיצא־צונג פון דעם פלאץ וואָס דאָס קינד פארנעמט אין דעם דערציאונגס־פראָ־צעס. די השפעה פון פראגרעסיוע אמעריקאנער דערציאונגס־טעאריעס האָט מער ווי וועלכער עס איז אנדער־ער פאקטאָר געפירט צו א פאזיטיווער ענדערונג אין דעם לימוד־פראגראם, אין דער פיזישער סביבה פון דער אי־דישער שול און אין דעם לערער־אויס־בילדונג־פראגראם. אויב פופציק פראָ־צענט פון אידישע קינדער רעגיסטרירן זיך איצט יערלעך אין אידישע שולן לגבי די צוואנציק פראצענט ביים א־הויב פון יארהונדערט, איז עס אין א גרויסער מאָס צו פארדאנקען דעם טראָפ, וואָס די אמעריקאנער אידישע דערציאונג האָט געלייגט אויף דער זאָרג צו פארוואנדלען די שול אין א צוציענדיקן פלאץ פאר דעם קינד. די מערסטע אידישע קינדער וואָלטן ניט געפעלט צוגעצויגן ווערן צו דער אידיש־ער שול ווען זי וואָלט ניט געווען אנ־גענעם און אינטערעסאנט. א־ב מיר נעמען נאָר אין באטראכט דעם פאקט, אז ארגאניזירטע אידישע דערציאונג האָט א טראדיצע פון אן ערך צוויי טויזנט יאָר, איז עס באמת מערקווור־דיק וואָס די ענדערונגען אין דער שיטה און די בארעסערונגען אין פראצעדור

מיק, אז די אויסזיכטן פאר א אידיש לעבן אין אמעריקע זענען זייער שוואכע. (דאס איז געקומען צו א בולט'ן אויסדרוק אין וואָרט און אין שריפט דורך רבנים, לערער, אידישע און הע־ ברעאישע שריפטשטעלער פון מיט 50 אדער 60 יאר צוריק). דער פּראָפּלי־ זירנדער פּחד פאר דעם צי עס וועט נאך זיין א דור אידן וואס וועט זיך נויטיקן אין אידישער דערציאונג, איז אין א גרויסער מאס געווען פּראָנט־ וואָרטלעך פאר דעם שוואַנקן פּאָרט־ שריט פון דער אידישער שול אין אמעריקע ביים אָנהויב פון איצטיקן יאָרהונדערט. בעת צדקה־אינסטיטו־ ציעס זענען אויסגעוואָקסן צו א ריזיקן פּראָפּיאישע לענדער, וואס האָבן גע־ זוכט צו דערגרייכן גייסטיקע אינטע־ גראציע אויפן חשבון פון זייער אידיש־ קייט; אנדערע ווידער, אויס פּחד פאר אן אסימילאציע ענלעך צו דער וואָכ האָט נאכגעפאלגט דער עמאנציפּאציע אין אייראָפּע, האָבן געקוקט מיט צאָר־ דאכט אויף יעדער אויסערלעכער השפּעה. די פּרומע האָבן אין דער סעפּאָרירונג פון קירכע און שטאט גע־ זען אן אָנדייטונג פון אמעריקע'ס גלייכגילטיקייט אויב נישט פיינטלעכ־ קייט צו רעליגיע און דערפאר האָבן זיי ניט דערווארט קיין הילף אדער דער־ מוטיקונג פאר זייערע אידיש־רעליגיע־ זע אספּיראציעס.

אין די צוואַנציקער יאָרן האָבן די דאזיקע פּארדאכטן און ספקות'ן אָנגע־ הויבן קלענער צו ווערן. די אָנהענגער פון אינטעגראציע האָבן איינגעזען, אז אין קעגנזאץ צו מערב־איראָפּע מיט איר פּראָהלטנימעסיק האמאָגענע־ קולטור און דירעקטע אדער אומדירעק־ טע פּאדרונגען לגבי דער אידישער מינדערהייט צו באצאלן פאר עמאנצי־ אויפן אמעריקאנער באדן. דאס איז אן אויפטו פון גרויסער באדייטונג, ווייל די אידן וואס זענען געקומען קיין אמעריקע האָבן זיך געוויטיקט אין אן אידעאישער און פּראקטישער פּאָרמולע, וואס זאל אויסדריקן ניט נאר וויער צונעבונדנקייט צו אידישקייט, נאר אויך זייער געטרייישאפט צו אמעריקע און זייער דראנג איינגעגלידערט צו ווערן אין איר קולטור. קיין פּריער־ דיקע דערפאַרונג וואס זאל זיי העלפן אין דעם דראנג נאך אזא סינטעז האָבן זיי ניט געהאט.

געווען אידן, הויפּטזעכלעך צוויישן די וואס זענען געקומען פון מערב־אייר־ ראָפּיאישע לענדער, וואס האָבן גע־ זוכט צו דערגרייכן גייסטיקע אינטע־ גראציע אויפן חשבון פון זייער אידיש־ קייט; אנדערע ווידער, אויס פּחד פאר אן אסימילאציע ענלעך צו דער וואָכ האָט נאכגעפאלגט דער עמאנציפּאציע אין אייראָפּע, האָבן געקוקט מיט צאר־ דאכט אויף יעדער אויסערלעכער השפּעה. די פּרומע האָבן אין דער סעפּאָרירונג פון קירכע און שטאט גע־ זען אן אָנדייטונג פון אמעריקע'ס גלייכגילטיקייט אויב נישט פיינטלעכ־ קייט צו רעליגיע און דערפאר האָבן זיי ניט דערווארט קיין הילף אדער דער־ מוטיקונג פאר זייערע אידיש־רעליגיע־ זע אספּיראציעס.

אין די צוואַנציקער יאָרן האָבן די דאזיקע פּארדאכטן און ספקות'ן אָנגע־ הויבן קלענער צו ווערן. די אָנהענגער פון אינטעגראציע האָבן איינגעזען, אז אין קעגנזאץ צו מערב־איראָפּע מיט איר פּראָהלטנימעסיק האמאָגענע־ קולטור און דירעקטע אדער אומדירעק־ טע פּאדרונגען לגבי דער אידישער מינדערהייט צו באצאלן פאר עמאנצי־

אידישע דערציאונג אין אַמעריקע

(סך־הכל־ען און אויסזיכטן)

פון דר. שמואל מ. בלומענפעלד

דער מצב פון אידישער דערציאונג אין אַמעריקע, פונקט ווי פון דער אַלגעמיינער דערציאונג, איז ווייט פון צו זיין צופרידנשטעלנדיק. מומחים אויף דעם געביט האבן ביי א סך געלעגנהייטן אָנגעוויזן אויף אירע חסרונות. טראָץ דעם האלט אָבער דער שריבער פון די שורות, אז דער צוקונפטיקער היסטאָריקער וועט פאָזיטיוו אָפשאַצן די באַמיאונגען און דערגרייכונגען פון אונזער דור אויפן געביט פון אידישער דערציאונג. די דאָזיקע דערגרייכונגען זענען פון א באַזונדערער חשיבות ווען מ'נעמט אין באַטראַכט די אָרעמע התחלה פון אידישן לעבן אויפן אמעריקאַנער קאָנטינענט. עס זענען געווען א סך יחידים, צווישן די ערשטע אידישע אימיגראַנטן אין אמעריקע, וואס האבן געהאט א גלייכגילטיקע און אפילו פיינטלעכע באציאונג צו דער אידישער שול, ווייל זיי זענען געקומען קיין אמעריקע מיט דעם באַגאַנגענהייט מיט דער טראַדיציעם און מנהגים פון דער אלטער היים און אידישע דערציאונג האָט זיי דערמאָנט אין חדר, וועלכן זיי האָבן געוווכט צו פאַרגעסן און צו פאַרלייקענען. די מערסטע אידישע אימיגראַנטן זענען אויך צוליל אריינגעטאָן געווען אין די פראַבלעמען פון זייער סאָציאַלער און עקאָנאָמישער אקלימאַטיזירונג, כדי צו קענען זיך ווידמען דער אידישער דערציאונג פון זייערע קינדער און בלויז יחידים צווישן זיי האָבן געזאָרגט דערפאר, אז זייערע קינדער זאָלן האָבן די מעגלעכקייט אריינצוואָפן אין זיך די לערעם און טראַדיציעם וואָס זיי און זייערע אבות האָבן מיטגעבראַכט פון איראָפּיאישע לענדער.

די דאָזיקע יחידים האָבן זיך אָבער אַנגעשטויסן אויף א שטימונג פון פעסימיזם און אָפּהענטיקייט לגבי דער צוקונפט פון אידישקייט, וואָס האָט נעהערשט אין יענע טעג אויף דער אידישער גאַס אין אמעריקע. ליבראַלן און טראַדיציאָנאַליסטן, אידישע שריבער און העברייער, הגם צעטיילט אין א סך פראַגן, זענען געווען איינשטי-

דרייסיק יאָר צוריק.

און אז עס וועלן זיין וועגט און א דאָך איבערן קאָפּ און מיר וועלן זיין מיט מענטשן און לייטן גלייך... וועט כּוח, קיומען דער וויכטיקסטער קאָפּיטל: א נשמה און אינהאַלט פאר דער אינכּ־ טיטיציע, פאר וועלכער ניט וי און ניט דער ישוב אפילו האָט דעם .ורל באַ־ זוכיט, נאָר דורכאויס די רעאַליע א דישע תקופה פון היינט צו מאָג.

די ציוניסטישע ארגאַניזאַציע, ניט זי דאָרף, נאָר מי ו זיין -- דער נאַציאָנאַל־דאָמינירנדער פאַקטאָר פון ישוב און פארן ישוב: דער פּאַרפאָסן אין קובא פון ישראל פאר ישראל. און אויב די ירושה פאר מארגן האָט פאר אונז א וועדט און באַדייט — די אויפשליסלעך — אייניקע באַזע אין גאַראַנטיע פאר א גאַנצן אידן, פאר אינטעגראַלער אידישקייט. און דאָס אַלץ צוזאַמען באַדייט ניט אַנדערש ו י

המשך פון אידישקייט אין קובא לויט א פולן באַגריף.

מוז מען דערפאר ניט פאַריבל האָבן, פאר א קריטישן צוגאַנג, שאַרפן וואַרט און אָפּטמאָל ממש אכזריותדיקער אויסטייטשונג פון זאכן. נאָר פונקט פאַרקערט, האָבן אָפּענע אויגן אין צוגעשפּיצטע דינע אויערן זיו אַלץ אין אַלעמען; לערנען פון פעלערן, פון דאָס ניט געטאָענע נעכטן; ניט שאַפן אַרום זיך א כינעזישע וואַנט: מיר זעען און הערן קיינעם ניט... ניט ליידן פון סטאַטישקייט. אזוי איז עס, מען קען, ניט טאָן עפּעס אַנדערש און בעסער זוי נעכטן.

וויל... וויל א פאַרגליווערטע סטאַטישקייט — (זאָל עס גיין ווי עס גייט) וועט דערפירן צו א סטאַטוס־ קוואָ פון ניט זיין. און אזוינס טאָר ניט געשען...

CORTESIA DE

LA ESTRELLA

CHOCOLATES FINOS

שטעמפל פון דער היגער ציוניסטישער פאַרייניקונג.

דער שרייבער פון די שורות פֿרעטענדירט ניט עקסקלוזיוויטעט פאַר דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אוּן קרן־היסוד אַרבעט. אדרבה — זאָל מגבית — קרן היסוד ווערן אַן ענין פון שטאָט. די ציוניסטישע באַוועגונג דאַרף זאַרגן פאַר דעם. ביז היינט אַבער האָט מען דעם טשאַרטער פון אוּ־בעט אין השגחה איבער די הילפס־פאַנדן און אַקציעס דער ציוניסטישער באַוועגונג ניט צוגעטיילט, אַבער ז׳האָט אין געגעבענעם מאָמענט אויף אירע שוואַכע פלייצעס דאָס געטראָגן און אויסגעטראָגן. די קריטיק פונקט ווי די אָנערקענונג פאַר יאָרן קומט דער ציוניסטישער באַוועגונג.

איז אין לעצטן סך־הכל, ווי זעט אויס די ציוניסטישע באַוועגונג אויפן שוועל פון נייעם יאָר?

יעדער נייער יאָר טרעפט די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע ביי אַן אַקאָרשט אויסגעוויילטער פירערשאַפט. די היינטיקע איז ענלעך צו דער נעכטיקער, כמעט דאָס זעלבע. די מאָרגנדיקע פירערשאַפט וועט מוזן זיין אין איר מענטשן און עסקנים־צוזאַמענשטעל כמעט דאָס זעלבע ווי די היינטיקע, ווי די אַלע פריערדיקע; מיר ווילן דאָך ניט אויסשרייבן קיין נייע אידן פון אַן אַנדער מדינה.

אויך איצט געפינט זיך ביי דער ציוניסטישער פאַרייניקונג אַ נייַ־דער־ווייַלטע פירערשאַפט. מען דאַרף ניט ווילן צושמייכלען צו דער היינטיקער פאַרוואַלטונג, אַז זי איז גוט אָדער צו בעסטע. האָבן מיר דאָך אַקאָרשט גענאָגט, אַז אָדער אַלע זענען גוט אָדער אַלע שלעכט און אופּפיאיק, ווייַל אין זייער ענלעכקייט זענען זיי נאָענטע קרובים...

איז דען בכלל ביי אונז די פראַגע אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, אַדער אין אַלע אַנדערע אינסטיטוציעס, צו זוכן די פייאיקסטע און בעסטע...? דער־פּראַבלעם איז דאָך שטענדיק — וואי און וועמען געפינען, וואָס זאָל בכלל גרייט זיין צו גיין אין אַ פאַרוואַלטונג און דערצו נאָך עפּעס ווילן טאָן.

די זעלבע לאַגע איז פאַר די לעצטע יאָרן, און אויך דאָס יאָר, אין דער ציוניסטישער באַוועגונג: ניט די בעסטע און פייאיקסטע, לויט מיין באַשיידענער מיינונג, זיצן ביי דער פירערשאַפט, אַבער לכל הפחות מענטשן, וואָס האָבן צוגעזאָגט און זענען גרייט עפּעס וואָס צו טאָן און אויפטאָן.

וואָס דאַרף די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע עפּעס נייעס (כאָטש אַביסל) אויפטאָן...? וועגן דעם וואָלט מען א גאַנצע מגילה געקענט אָנשרייבן. און אַז מען וויל קען מען בלויז אין געאיינלטע ווערטער, דעם תמצית אויסברענגען:

די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע מוז איבערבויען דעם בית־עם. צעברעכענע פּאַרלאַמענט, אויפּאַלנדע וועגן; וואָס־ער דורך טיר אין פענצטער בעת עס רעגנט (כאָטש אַביסל איבערטריבן, אַבער ניט וויַיט פון אמת) הייסט פאַר־שטיקטע אַפּיס־צימערן אַן לופֿט אוּן אַן ליכט; אַן אומבאַקוועמער זאָל מיט ניט גענוג צעברעכענע אַלטע בענקלעך (שטולן זענען שוין לאַנג ניטאָ). דאָס אַלץ קען ניט צוציען און אימפּאָנירן דעם אידן צו קומען אין דער אָרגאַניזאַציע, מאַכט אוממעגלעך צו אַרבעטן אין אירע אָפּיסן און איז בכלל אַן איבערבלייבענע און אומעטיקע דער־מאָנונג אַן אונזער קבצנישקייט פון מיט

פֿאַרמערן, פֿונקט ווי היינט, אַזוי אויך פֿאַר די קינפֿטיקע דורות. ביז מיטן גלויות בישראל וועט ווערן אַנישטאָט וואונטש — אַ ווירקלעכקייט.

פונדעסטוועגן זענען פֿאקטאָרן פֿאַראַנען, ביי וועלכע די ציוניסטישע באַוועגונג, קעמפֿט מיט גענוג איינפֿלוס־קראַפֿט און מיט. נעמט דעם „הנוער־הציוני" און „השומר הצעיר" פֿאַר אַ ביישפּיל. עלטערן, ספּעציעל פֿאַרשיידענע עלטערן, האָבן ניט צו־פֿיל השק צו שיקן אַהין זייערע קינדער. דעם פֿאַרוואָס ווייל איך ספּעציעל איצט ניט באַגרינדן, כאָטש מיר זענען ניט פֿרעמד די אַרגומענטאַציעס אין ניט לאַנגייע שרות. אַדום דעם ענין פון די עלטערן. ספּעציעל שווער קומט אָן אַריסצורייסן דרויי־פיר יוגנטלעכע יערלעך פֿאַר עליה. דאָ טרעפֿט מען זיך מיט קאַמף פון עלטערן, וואָס זוילן ניט אָפּלאָזן די קינדער פון זיך און וועלכע טראַכטן שוין אין קאָנ־קרעטע רחבות'דיקע באַרינגונגען פֿאַר זייערע קינדער אין קובא, אַנישטאָט שווערע און לויט זייער מיינונג, אומ־זיכערע לעבנס־באַדינגונגען אין ישראל. דאָס איז אַ קאַפּיטל פון שווערע אַר־בעט און זאָרג פון דער ציוניסטישער אַרגאַניזאַציע (ניט נענוג, אָבער דאָך...), וואָס דערגייט אפשר ניט צו דער גאַס און לאָזט זיך באַלאַנסירן יערלעך מיט שרייאיקע ציפערן, אָבער עס איז אָן אויפטו נאָר אין אויסשיי־לעך פון דער ציוניסטישער פאַריינ־קונג, און מען דאַרף למען האמת צו־געבן, אַז די נאַציאָנאל־באַוואוסטזיניקע יוגנטלעכע פון אונזער יישוב איז דער פֿראַדוקט פון „הנוער" און „השומר" פון דער ציוניסטישער פאַריינ־קטיר משפחה.

כ'איז נאָך אָן אַקטיוויטעט באַראַנעז וואָס שלענגלט זיך אַדורך יאָר אויף יאָר אויס דורך דער ציוניסטישער אַר־גאַניזאַציע: — דער קרן היסוד.

וואָלט מען געקענט מיינען, אָן אזוי וואָלט עס באַראַרפט זיין, אַז דער קרן היסוד איז מער אַ זאַך פון ישוב בכלל ווי פון דער ציוניסטישער אָרגאַ־ניזאַציע. דאָס איז אויך אגב דער וואונטש פון ישראל, און ווי אַ דירעק־טער שלום פון דער בן־גוריון'ישער אייניטעלונג צו דער אויפגאַבע פון אידן מחוץ ישראל צו ישראל.

איר קענט אפילו יעדן יאָר באַקומען דעם איינדרוק, בעת עס אַרגאַניזירן זיך די יערלעכע קרן־היסוד־אַקציעס, אַז ש ט א ט, י ש ו ב אין זיין גאַנצער געזעלשאַפטלעך־אַרגאַניזירטער סטרוק־טור נעמט איבער די לייצעס און ווערט באַלעבאָם איבער די אזוי פון יאָר צו יאָר אַלץ מער נויטיקערער און גרעס־ערער הילף דורך קרן היסוד פֿאַר ישראל אין אויפבוי און פֿאַרטיידיקונגס פּראָצעס. און פונדעסטוועגן באַקאַנט זיך נענטער מיט דער לאַגע ביי אזן אָרום די יערלעכע ישראל מגביה־קאַמפּיינען, ווען איר מוזן קומען צום שלום, אַז — צום גרויסן באַדויערן — בלייבן די צוזאָגן פֿאַר מיטאַרבעט און קאָאָפּעראַציע פון סתם שטאָט אין אינסטיטוציעס... ניט מער ווי פרוכט, גוטע וואונטשן אָן סיסטעמאַטישער מימשותדיקייט. דאַרף עס אזוי זיין? זיכער ניט! איז עס אָבער דאָך אזוי.

אין נעמט אזוי אָרום די אַלע קאַמ־פיינען פֿאַר די לעצטע ניין יאָר, ווען איר קומען צום שלום, אַז אָט די אָרעמע, אָדער — אויב איר ווילט טיילווייז צופֿרידנשטעלנדע רעזולטאַטן — פון דער פֿערמאַנענטער קרן־היסוד אַרבעט אין קובא, טראָגט דעם

דאכט זיך איין שפּאן, און דאָך איז דער שפּאן גוזמא'דיק גרויס — הונ־דערט יאָר נאנצע און צען טויזנט מיל ווייט. פּאַרוואָס? אזוי איז עס און ניט וועגן די סיבות וויל איך רעדן. נאָר וועגן די פּאקטן.

אונזער אָרגאַניזאַציע האָט פּאַר חינוך, אַלע יאָרן, די לעצטע אריינגע־רעכנט, ווייניק וואָס צוגעטראָגן. חינוך ווי די באַזע פּאַר דעם מאָרגנדיקן נאנצן אידן — ניט נאָר אין פּאָרם, נאָר אויך אין אינהאַלט; ווי די באַזיע פּאַר דעם נייעם מין איד, וועמענס פּאַר־בונדנקייט צום פּאָלק דאַרף זיין א אינטעגראַלע צוליב דער ישראל־ווירק־לעכקייט; אין גלות אָבער ניט קיין גלות־איד; אפילו וען ניט אין ישראל, אָבער שטענדיק און מיט אַלע אומרים פּאַרבונדן מיט מדינת ישראל, — פּאַר אָט די אַלטע און נייע באַגריפן פון איד און אידישקייט פּאַר היינט און בּאָרן מאָרגן, האָט די ציוניסטישע אָרגאַני־זאַציע אויף א זייער אָרעמען אופן געאָרגט.

קולטור? קולטור אין מאָסן אזוי פּאָלקס־פּאַרנעם, אויף א נאַציאָנאַלן שטייגער, און מיט א געוונט־אָריענטי־טער פערספּעקטיוו אויף ישראל ווי די קייט פון אונזער קעגנזייטיקער גיים־טיקער פּאַרבונדנקייט: איין פּאָלק און איין קולטור... אויך אויף דעם גע־ביט האָבן מיר געזינדיקט. טראָגט מיין מיינונג ניט קיין באשולדיקונג חלילה און אוודאי ניט קיין אורטייל, ניט קענן יחידים און זיכער ניט צו די מיטגלידער און אפילו ניט צו דעמ־פירערשאפט פון דער באַוועגונג. ווייל... ווער איז שולדיק? קיינער ניט, אָדער מיר אַלע אָן אויסנאָם...

א קלייניער ישוב אין צאָל, א יונגער אין צייט, אין יאָרן. ארויסגערייסענע אידן פון נאָך מלחמה'דיקער אָרעמ־שאפט פון דער אַלטער היים און איבער־געוואָרפן אויפן קאָנטינענט פון דאַלע־און תחלית; אין איין קורצע ווייל שפּעטער: אינגאַנצן דרייסיק יאָר און א מלחמה אין מיטן — און מיט אַמאָל — א דאנק גאָט, זאָטע אידן, זאָטע עקצ־נאָמיש און גיסטיק ניט הונגעריק. אינגאַנצן איין דור אידן און נישט מער ווי דרייסיק יאָר, און דאָך זו עלטערער דור (עלטער ווי אַלט); ניט באַווייזן צו פּארפעסטיקן אַלט־היימישע באַגריפן און טראדיציעס און א מענ־טאַליטעט, וואָס האָט ארומגענומען דעם כּלל אידן אין קובא ווי עפעס א קראנק־האָפטער מאָסן־פּסיכאָז: פּאַר היינט איז געניג און פּאַר מאָרגן זאָל גאָט זאָרגן...

מיט דער יוגנט וואָלט עס אויסגע־זען א סך בעסער. מיר האָבן א צאָל־רייכע יוגנט און קענען זיך, אָביעק־טיוו גענומען, ניט צופיל באַקלאָגן אויף זייערע נאציאָנאַלע סענטימענטן. דער אנשפּאָר אָבער פון א יוגנט בכלל, אויך פון אונזערער, דאַרף זיין און איז — דער פּאָרגייער. און מיר אַלע, ויי אויך די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע א־ז ניט דער אייזערנער אנשפּאָר פּאַר דער יוגנט און אויך דערפּאַר וועלט דער רוב־מנין פון אונזער יוגנט וויניק באַ־איינפלוסט, נאַטירלעך ניט קאָנטראַ־לירט און אָריענטירט דורך דער ציונים־טישער באַוועגונג צו דער נייער זאַנ־צעפּציע פון אידישקייט אין אַלגעמיין בעת מדינת ישראל איז דער געשיכט־לעכער בינד־פּאָדים פּאַרן גאנצן פּאָלק, וואו נאָר ער זאָל אין זיין צעשפּרייט־קייט זיך מערן און מיט גאָטס הילף

אומעטום, אויך אין קובא, דעם אויבנאן אינם נאציאנאלן לעבן פון אידן.

פארטיי און מאסע — ווי הויך מיין מיינונג זאל ניט זיין וועגן ציוניזם און מאסע ביז 1948 — ענדערט עס ניט וועזנטלעך דעם אלגעמיינעם צוגאנג צו צוויי תקופות אין אידישן לעבן: ציוניזם ביז 1948 און ציוניזם אין געשטאלט פון א מדינת ישראל־וועלט לעבקייט פאר די לעצטע צען יאר. אין וועלכן צייט־אפשניט, אידייע, פארטיי און מאסע וועלט פארוואנדלט און פארבונדן מיטן גורל פון גאנצן פאלק אן אויסנאם.

אונזער ציוניסטישע באוועגונג אין קובא, איר אינסטיטוציע, האט באקומען אלע נאטירלעכע און גינסטיקע באדינגונגען, ווי אויך דעם פאטענציעלן כוח פון ישוב, צו ווערן דער דאמינירנדער און אינפלוס־רייכסטער פאקטאר אין אונזער סאציאלן און קולטור־פאליטישן לעבן.

האט זיך די ציוניסטישע באוועגונג אין קובא צו דער איר געשיינקמער היסטארישער הויך און מעגלעכקייט דערהויבן פאר די גאנצע לעצטע צען יאר? — אזוי שטייט די פראגע. דער ענטפער איז א קורצער אוז טרוקענער — ניין!

מען באמערקט פאר די לעצטע יארן אין דער ציוניסטישער פאריניקונג אין קובא א דראנג צו רעארגאניזירן, פארשטארקן און אויספרייטן טעטיקייטן אין אינפלוס, אבער אין גרויסן גאנצן געמומען האט זיך ווייניק ווען געענדערט. פארם, אויסערלעכער אויסזען און יום־טובדיקייט האט זיך אביסל געענדערט. אינהאלט איז געבליבן דער זעלבער. מילד געזאגט — כמעט דער זעלבער. די ציוניסטישע באוועגונג האט ניט אריינגעבראכט די נויטיקע נאציאנאלע רעוואלוציע אין דער מענטאליטעט פון ישוב. אלץ און אלע זענען געבליבן אין זייערע ד' אמות און די ציוניסטישע ארגאניזאציע ווי געווען — נאך א אינסטיטוציע אין אידישן לעבן; האט אפילו ניט אויסגענוצט פילט דעם חלל פון די אינסטיטוציעס אונזערע, ווען זענען בילדעבוויי אונטערגעגאנגען — דער אידישער צענטער ווי א ביישפיל און ווי א גרויסער פארזוכ דאס דערלאזן אפוויסן א צענטראל־קאמיטעט, ווען האט באדארפט מיט דער צייט אויסוואקסן די אזוי נויטיקע אידישע וועלטלעכע קהלה, אויף וועלכער דער ישוב, די היגע ציוניסטישע באוועגונג און ישראל, זאלן קענען אנשפארן דעם נאענטן מארגן און שאפן א זיכערע פערספעקטיוו פין אידישער המשכדיקייט אין קובא.

פארוואס איז דווקא אזוי און ניט אנדערש אין דער ציוניסטיש־קובאנער וועלט? אויף דעם זענען פארשיידענע ענטפערס.

דער קריזיס און בארג־ארף איז אונזער אידיש־לעבן אין קובא אין אלע אספעקטן, און אין אלגעמיין פאר די לעצטע יארן, האט ניט איזאלירט און אויסגעלאזן די ציוניסטישע ארגאניזאציע. מיר לידן אלע פון דער קראנק־הייט און קללה — מיר האבן שוין אונזער ארבעט אפגעטאן... אביסל פאר־מאטערטקייט, ניט ווייניק פלענ־מאטישקייט און מאנגל אין וויזע פון נאענטן מארגן אין אונזער נאציאנאלן קיום.

דער יונגער דור, דער ערשטער דור אידן נאך אונז, דער צווייטער דור אידן אין קובא, איז ניט דער נאטירלעכער יושר פון אונזערע טראדיציעס און נאציאנאלע אוצרות. צוויישן ערשטן און צווייטן דור אידן אין קובא איז דאך

די ציוניסטישע באוועגונג אויפן שוועל פון דעם נייעם יאָר

פון דוד אוטיאַנסקי

ראש השנה איז דער פּאַסיקסטער און אפּשר נויטיקסטער מאָמענט פּאַר חשבון הנפש, בפרט נאָך וואָן דער נפש איז כּלל, פּאָלקס־נשמה, פֿילם, אימפּעט און אויפטו פון ישוב; נאָטוי־לעך ניט נאָר דאָס פּאָזיטיוו אָפּגע־טאָענע און דערגרייכטע, נאָר דאָס פּאַרנאָכלעסיקטע, דאָס פּאַרזעענע, דאָס ניט דערגרייכטע. מיט איין וואָרט: קיום ישוב...

ס׳איז אפילו ניט וויכטיק די פּאָזיציע פונם שרייבער פון די שורות אין דער אָדער אַ צווייטער אינסטיטוציע. דער צוגאַנג, די מאָס פון אָפּשאַצונג מיז זיין וווי וויט מעגלעך אָביעקטיוו און אויפריכטיק, פּאַרשטייט זיך דערביי. אז קיינער פּרעטענדירט ניט צו אַבסא־לוטקייט. דער יחיד מוז אויף אַ נא־טירלעכן אופן צוטראָגן טיילווייז און אָפּטמאָל זיין סוביעקטיוון צוגאַנג אוי בלויק אויף זאכן.

כ׳וויל און וועל זיין באַגרעניצט: ניט סתם ישוב — אַ שפּאַציר איבער אַלע אינסטיטוציעס פּאַרן יאָר און מיט אויבערפלעכלעכער אַלגעמיינקייט אין צעשוואומענקייט שאָפן אן אויסטער־לישן קאָאַריט און בילד פון אונע־אידיש לעבן אין קובא, וואָס זאָל ווייט זיין פון דער נאָקעטער ווירקלעכקייט, נאָר באַגרענעצן זיך מיט בלויז אייַן אַספּעקט, דער מער נאַציאָנאַל־עמפּ־פינדלעכער, דער טייל וועלכער טראָגט אחריות ניט נאָר צום מיטגליד, נאָר צום ישוב בכלל; און אויך צו וועמען ניט נאָר דער מיטגליד, דער יחיד איז צוגעבונדן, נאָר אָן וועמענס טעמפּאָ און אָקטיוויטעטן ס׳וועט דאַרפן גע־משפּט ווערן דער נאַציאָנאַלער קורס פון דעם גאַנצן ישוב, ווי זיין אינער־לעכער אַספּעקט, אזוי אויך זיין פּאַר־בונדנקייט און באַציאונג צו מו־יונת ישראל׳ס — די ציוניסטישע באַוועגונג — די פּאַרייניקטע ציוניסטישע אר־גאניזאַציע אין קובא, און אירע אוט־מיטלבאַרע און שטאַרקסטע אַספּעקטן — קרן היסוד, יגונט, חינוך און קילטור־דורך דער פּריזמע פון אָן עקזיסטירנ־דער אידישער לאַנד און מלוכה — ישראל.

ס׳איז פּאַרשטענדלעך און געשיכט־לעך באַרעכטיקט, אז זייט 1948 זאָל די ציוניסטישע באַוועגונג פּאַרנעמען

מדינת ישראל און די פלענער פאר די קומענדיקע צען יאר. מען דערווארט אז דעם קומענדיקן יאר וועלן הונדערט טויזנטער טוריסטן באזוכן מדינת ישראל און אנטייל נעמען אין די פייערונגען. דער פרעזידענט פון מדינת ישראל האט אינגעלאדן יעדע שול און יעדע אידישע קהילה זיי זאלן שיקן צוםווינציקסטנס א מנין אידן צו באזוכן דאם הייליקע לאנד.

אויך אין די אידישע קהילות אין דער גאנצער וועלט וועלן דעם קומענדיקן יאר פארקומען גרויסע פייערונגען לכבוד דעם צענטן יובילייאום פון מדינת ישראל. אין פארשידענע לענדער זענען שוין געגרינדעט געוואָרן ספעציעלע קאמיטעטן, וואס ארבעטן אויף פלענער פאר דעם גרויסן יום טוב.

קומענדיקן יאר וועלן זיך שוין גפינען צוויי מיליאן בירגער אין ישראל. עס ווערן שוין אויסגעארבעט פלענער פאר דעם דריטן מיליאן בירגער אין מדינת ישראל. מיר האפן, אז וואן מדינת ישראל וועט פייערן איר צוואנציקסטן געבורטסטאג וועלן זיך שוין דארטן גפינען העכער דריי מיליאן נפשות, וועלכע וועלן לעבן אין שלום, אין פראגרעס און אין פילעקאאפעראציע מיט די אראבישע שכנים.

אין דעם לעצטן יאר האט ישראל פארשטארקט אירע פארבינדונגען מיט די אזיאטישע און אפריקאנער לענדער. מיר זענען איבערצייגט, אז די רעזולטאטן פון די באציאונגען וועלן מוזן דינען אלס ביישפיל צו די אראבישע מדינות און אז זיי וועלן צום סוף פארשטיין, אז זיי קענען א סך געווינען פון שלום און אז זיי קענען א סך גע־ניסן פון קאאפעראציע.

זאל דאס קומענדיקע יאר זיין א יאר פון שלום, אנטוויקלונג און פראגרעס.

לאסט, וואס ליגט אויף דער אידישער מדינה. די פינאנציעלע אויסגאבן פון דעם סיני קאמפיין, די ריזיקע סומעס. וועלכע מיר מוזן נאך היינט אויסגעבן כדי צו שטארקן די ישראל ארמיי, די העכער 150 מיליאן ישראל פונט, זואס מען האט אויסגעגעבן פאר דעם אויפבוי פון נייע וואוינונגען, די גרויסע אנטוויקלונגס אונטערנעמונגען, וואס מען מוז אויפבויען כדי צו שאפן ארבעט אן אינאדעגען די נייע אימיגראנטן און די אויסגאבן פאר דערציאונגס אנשטאלטן, שפיטעלער א.א.ו. אנדערע סאציאלע דינסטן שטעלן מיט זיך פאר אן אויפגאבע, וועלכע ישראל אליין איז ניט בכח צו לייזן. דאס איז אן אויפגאבע פאר דעם גאנצן אידישן פאלק און אויך פאר פריינטלעכע מדינות, וועלכע ווערן געבעטן צו העלפן ישראל כדי צו דערמעגלעכן מדינה ישראל זי זאל קענען דערפילן אירע פליכטן און אויפגאבן.

עס איז א ספק אויב מענטשן קענען זיך גענוי פארשטעלן וואס עס מיינט אריינצונעמען צענדליקער טויזנטער אימיגראנטן אין איין יאר, ספעציעל וען דאס יאר איז אויך געווען א יאר פון א גרויסער מיליטערישער אקציע. עס רעדט זיך דא ניט בלויז וועגן פי נאנציעלע שוועריקייטן. עס רעדט זיך אויך וועגן קולטורעלע באמיאונגען, וועגן גרויסע דערציאונגס ארבעטן, וועגן סאציאלע אונטערנעמונגען, וועלכע מוזן באגלייטן די נייע אימיגראנטן. וועלכע קומען אן קיין ישראל.

אויך אויפן געביט פון קולטור איז דערציאונג מוזן מיר באצייכענען דאס יאר תשי"ז אלס א יאר פון גרויסע דערגריכונגען. עס איז כדאי צו דערמאנען די צוויי גרויסע ארבעטלאגישע קאנפערענצן, וועלכע זענען פארגעקומען דעם לעצטן יאר. מען מוז דערמאנען די גרויסע תנ"ך קאנפערענץ ווי אויך דעם קאנגרעס פאר אידישע וויסנשאפטן.

מיר ענדיקן דאס יאר מיט א קאנפערענץ, וואס גיט צו א סך שטאלץ און כבוד צו מדינת ישראל. דאס איז די קאנפערענץ וועגן אטאמישער אנטוויקלונג. וויסנשאפטלייט פון 37 לענדער זענען געקומען צו דער קאנפערענץ אין דעם וויימאן אינסטיטוט אין רחובות. די יונגע וויסנשאפטלייט פון ישראל, וועלכע זענען געווען צווישן די רעדנער אויף דער קאנפערענץ, האבן אנגעוויזן אויפן גרויסן פראגרעס, וואס ישראל האט געמאכט אויף דעם געביט פון אטאמישע פארשונגען. דער העברעאישער אוניווערזיטעט, דער טכניון אין חיפה, דער וויימאן אינסטיטוט אין רחובות, דער בר־אילן אוניווערזיטעט אין רמת גן און דער נייער אוניווערזיטעט אין תל אביב, האבן לעצטן יאר זיך שטארק אנטוויקלט.

מיט צווייוואכן צוריק האבן זיך אנגעהויבן די לימודים אין די שולעם פון ישראל. א האלב מיליאן קינדער וועלן אין דעם קומענדיקן יאר גיין אין די שולעם. כדי צו פארשטיין די גרויסע דערגרייכונג דארף מען נעמען אין באטראכט אז בשעת מדינת ישראל איז געגרינדעט געווארן האבן זיך דארטן געפונען ניט מער ווי 650,000 אידן.

אין דעם קומענדיקן יאר וועט מדינת ישראל פייערן איר צענטן געבורטסטאג. עס ווערן שוין געמאכט גרויסע פארבעריטונגען כדי צו פייערן דעם גרויסן יום טוב פון אידישן פאלק. עס ווערן אויסגעארבעט ענויע פלענער פאר א גרויסער אויסשטעלונג אין ירושלים, וואס וועט צייגן די געשיכטע פון ארץ ישראל, די אנטוויקלונג פון

דערנע ערפֿאַלנען.

די באַנייטע עליה האָט געבראַכט מיט זיך פֿרישע לופֿט, נייע בלוט צו מדינת ישׂראל. עס זענען געקומען אידן פֿון צפון אַפֿריקע, פֿון עגיפּטן, פֿון אונגאַרן און פֿון פּוילן. צענדליקער טויזנטער אידן זענען לעצטן יאָר אָנגעקומען קיין מדינת ישׂראל. די אידישע מדינה האָט נאָך אַמאָל באַוויזן, אַז זי איז בכח צו ענטפֿערן אויף דער הויפּט פֿראַגע, וועלכע איז געשטאַנען און שטייט פֿאַר דער אידישער מדינה. זי האָט באַווּיזן, אַז נאָך דער עטאַבלירונג פֿון מדינת ישׂראל קען ניט געשאַפֿן ווערן נאָך אַמאָל קיין פֿרעבלעם פֿון אידישע פּליכטלינגען. זיי האָבן וואוהין צו גיין, עס זענען פֿאַראַן אָפּענע טויערן פֿאַר זיי, עס איז פֿאַראַן אַ מדינה און עס איז פֿאַראַן אַ פֿאָלק, וואָס דאגה'ט פֿאַר זיי, וואָס נעמט זיי אויף ווי ברידער און אַרדנט זיי אין לעבן פֿון זייער אַלט־נייער היים. די אימיגראַציע פֿון מזרח איראָפּע־איש לענדער האָט געפּענט אַ נייעם בלאָט אין דער אידישער געשיכטע נאָך אַן איבערריים פֿון יאָרן האָבן זיך ווידער אַמאָל געטראָפֿן ברידער און שוועסטער; נאָך אַן איבערריים קענען מיר ווייטער באַגעגענען די לעצטע שרידים פֿון דעם באַרימטן פֿוילישן אידנטום. עס ווילט זיך האָפּן, אַז דאָס איז בלויז אַן אָנהויב פֿון אַ נייעם קאַפּיטל און אַז אין גיכן וועלן מיר אויך קענען רעדן וועגן אַן אימיגראַציע פֿון רוסישע אידן, וועלכע וועלן קומען קיין ישׂראל.

די הונדערט יונגע בחורים און מיידלאָך פֿון ישׂראל, וועלכע זענען געפֿאָרן צו דעם יוגנט פעסטיוואל אין מאַכאָוּוע, דערציילן אונז, אַז פערציק יאָר פֿון אַ קאָמוניסטישער רעזשים האָבן ניט באַוויזן אָפּצומעקן די אידישע געשטאַלט, דעם אידישן גייסט און די אידישע בריהדערשאַפֿט פֿון די דריי מיליאָן אידן, וועלכע געפינען זיך אין סאָוועט רוסלאַנד. די געשיכטעס, וועלכע זיי דערציילן וועגן זייערע באַגעגעניסן מיט טויזנטער אידן, זענען האַרצריסנד און עס איז קיין צוויפֿל ניט, אַז די דערציילונגען וועלן וויזן אַ טייל פֿון דער גרויסער אידישער מאַרטיראָלאָגיע.

די צענדליקע טויזנטער נייע אימיגראַנטן האָבן פֿאַראורזאַכט דעם אויפּבוי פֿון צענדליקער טויזנטער נייע וואוינונגען. נייע שטעט זענען געגרינדעט געוואָרן. אַנדערע שטעט זענען אַנטוויקלט געוואָרן. עס איז כדאי צו דערמאָנען קרית שמונה מיט 15,000 איינוואוינער, קרית גת מיט 6,000 איינוואוינער, דימונה מיט 4,000 איינוואוינער, אשדוד ים מיט 3,000 איינוואוינער. עס איז כדאי צו דערמאָנען, אַז אין באר שבע געפינען זיך שוין היינט צו טאָג 35,000 איינוואוינער.

די סיני אַקציע און דער פֿאַקט וואָס דער וועג פֿון און קיין אילת איז אָפֿן און פריי האָבן געפּענט נייע מעגלעכקייטן און נייע האָריזאָנטן פֿאַר דער אַנטוויקלונג פֿון אילת. עס געפינען זיך שוין דאָרטן העכער 4,000 נפשות. מען האָט געלייגט אַ רער, וואָס פירט אריבער אויל פֿון דעם גאָלף פֿון אַקאַבאַ צום ים התיכון. מען רעדט וועגן בויען אַ באַן לויניע ביז אילת.

לעצטן יאָר האָט מען אָנגעהויבן אויפּבויען אַ רייע גרויסע אַנטיוווקלונגס פּראָיעקטן און מען האָפּט, אַז דעם קימענדיקן יאָר וועט מען פֿאַרוועגן די ארבעט. אָבער מיר מוזן נעמען אין באַטראַכט די גרויסע עקאָנאָמישע

מדינת ישראל אין יאָר תשי"ז

דאָס יאָר תשי"ז איז געווען איינער פון די גורל'דיקסטע יאָרן אין דער עקזיסטענץ פון מדינת ישראל. מילי־טעריש מערכות, פּאָליטישע געראַנג־לען, די באַנייאונג פון א ריזיקע מאַסן אימיגראַציע און די אַנטוויקלונגס באַ־מיאונגען, האָבן באַציכנט דאָס יאָר תשי"ז.

עס איז קיין ספק ניט, אַז אין דער געשיכטע פון מדינת ישראל וועט דאָס יאָר זיין באַוואוסט אלס דאָס יאָר פון סיני. דער מיליטערישער זיג קעגן עגיפטן און די פּאָליטישע גענוינסן נאָך דעם סיני קאמפיין האָבן געעפנט נייע האָריזאָנטן פאַר מדינת ישראל און האָבן דערמעגלעכט די אדישע מדינה זיך אָפּצוגעבן מיט דער צווייטער גרו־סער דערשיינונג פון דעם יאָר, די דער־שיינונג פון דער גרויסער און באַנייט־ער עליה.

וואָס זענען די דערגרייכונגען פון דעם סיני קאמפיין: איינס, מען האָט דערווייטערט די געפאָר פון מלחמה און מען האָט צעשמעטערט די באַזעס פון דער עגיפטישער ארמיי, וועלכע זענען געווען געציילט קעגן מדינת ישראל. מען האָט אויך צעשמעטערט די לע־גענדע וועגן דעם עגיפטישן פרעזידענט נאַסער און זיין רעזשים; צווויי, מען האָט געמאַכט א סוף צו נאָך א לע־גענדע, וואָס האָט געדרעט וועגן אַראַבי־שער אייניקייט און וואָס האָט געזאָגט, אז אין קיין פאל פון א צוזאַמענשטויס צווישן ישראל און אן אַראַבישע לאַנד, וועלן זיך אלע אַראַבישע לענדער פאַר־אייניקן אין אַטאַקע קעגן ישראל; דריי, די שטענדיקע מערדערלעכע אַטא־קעס פון דער עזה געגנט זענען אָפּגע־שטלט געוואָרן; פיר, דער גאָלף פון עקבה איז היינט צו טאָג פריי און אָפּן פאַר דעם דורכגאַנג פון שיפן פון אלע פעלקער; פינף, אויך די בלאָקאַדע אין סועץ קאַנאל איז ניט די זעלבע בלאָ־קאַדע ווי זי איז געווען פאַר דער סיני אָפּעראַציע; זעקס, די פּאָליטישע לאַגע און די פּאָזיציע פון ישראל צווישן די פעלקער איז שטאַרק געהויבן געוואָרן דורך דער סיני אַקציע; זיבן, די פאַרייי־ניקטע פעלקער האָבן אויף זיך געמומען א דירעקטע אחריות צו די זיכערקייט פראָבלעמען פון מדינת ישראל.

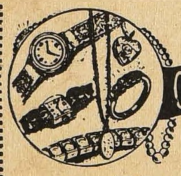
עס פאַרשטייט זיך, אז מען טאָר ניט פאַרגעסן אויף איין מינוט די נייע סכנות, וועלכע שטייען איצט פאַר מדינת ישראל. דער פאַקט איז, אז אויך דורך דעם יאָר האָט עגיפטן גע־האלטן אין איין באַקומען נייע און מאָדערנע סאָרטן געווער פון סאָוועט־רוסלאַנד. מען האָט אריינגעבראַכט א נייעם סאָרט געווער אין מיטעלן מזרח און דאָס זענען די סובמאַרינס. סיריע איז לעצטנס געוואָרן דער צענטער פון די סאָוועטישע אינטריגעס אין מיטעלן מזרח. די געשעענישן אין סיריע רופן ארויס גרויס זאָרג ניט בלויז אין מדינת ישראל נאָר אין דער גאַנצער פרייע וועלט. די אַנטוויקלונגען זאָגן אונז אין וואָרענען אונז, אז אויך אין דעם קו־מענדיקן יאָר וועט מדינת ישראל דאַרפן ווידמען א סך מי, ענערגיע און כחות כדי צו פאַרשטאַרקן די ארמיי, ספע־ציעל אויפן געביט פון נייע און מא־

102 יאָר פון אומאויפהערלעכער פאַרבעסערטער דינסט
אַ פּאָליסי פון „איריס" גיט אייך די העכסטע
גאַראַנטיע און די גרעסטע עקאָנאָמיע!

אויסגעצאָלט בין איצט: 2.864.879.98 דאָלער
ספעציעלער רעזערוו־פאָנד. 2.844.905.52 דאָלער

OFICINA: En su edificio propio, calle Empedrado No. 312, HABANA.—Teléfonos: M L-1394 y M-2186.

CHERCHES, KANNER Y POSESOWSKY

Distribuidores de Joyería, Fantasías y Quincalla en general

SOL No. 414 TELFS. A-3432 y M-9061

Habana

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גליק און פרייד!

Cía. de Confecciones Caidilac, S. A.

FABRICANTES E IMPORTADORES

SOL No. 416-418 TELFS.: M-7198 y ML-0993

HNOS. ROSENBERG Y RIMER

LA HABANA

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Wagner Bros.

——DE——

HERMANOS WAGNER
HABANA

IMPORTADORES DE QUINCALLA - SEDERIA
NOVEDADES

Bernaza 213 Teléfono 55-9692 Cable: Wagnerbros

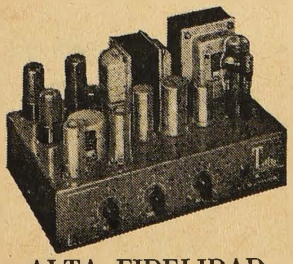
צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובאַ
און ווינטשן אַלעמען
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Rachman Electric

RADIOS — TELEVISORES — TOCADISCOS
AMPLIFICADORES — BOCINAS — MICROFONOS, ETC.

O'REILLY 504. TELEF. M-9507

Habana, Cuba

ALTA FIDELIDAD

א יאָר פון גליק, פריד און
פראָספעריטעט ווינטשן מיר אַלע
אונזערע קליענטן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CAJAS CONTADORAS CON CAPACIDAD HASTA
27 TOTALES INDIVIDUALES (para distintos
empleados o departamentos)

MAQUINAS DE CONTABILIDAD

Distribuidor exclusivo para Cuba de la
R. C. ALLEN BUSINESS MACHINES

MOISES LEVIN

(LA CASA DE LOS MOLINOS)

Belascoaín No. 902 Telf. A-0122

●

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע. און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פראָספעריטעט. גליק און פרייד!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CENTRO MERCANTIL DE LA HABANA

Bajo la dirección de los Hermanos de Stenio Suárez

„סענטראָ מערקאַנטיל דע לא האַוואַנא".

אויבזיכטיקע פריינט פון דער אידישער קאָלאָניע — ווינטשן צו דער געלעגנהייט פון נייעם יאָר 5718, אָלע זייערע אידישע פריינט און מיטגלידער פון „סענטראָ מערקאַנטיל", אַ גליקלעך אין צופרידן יאָר.

מיר האָבן איינגעשטעלט די פאָלגנדע דעפּאַרטאַמענטן, וואָס גיבן אייך די בעסטע באַדינונג:

1) טראַמיטאַס־אַנעם דעפּאַרטאַמענט.
2) קאַנאַביליזאַד דעפּאַרטאַמענט.
3) לעגאַלער דעפּאַרטאַמענט.
4) פּאַרזיכערונגס - דעפּאַרטאַמענט.
5) נאָטאַריעלער דעפּאַרטאַמענט.

בירגער־פּאַפּירן, פּאַספּאָרטן און חתונות.

איר קאָכט דעם בעסטן געשעפּט, וועט איר ווערט אַ מיטגליד אין:

CENTRO MERCANTIL DE LA HABANA

Contabilidad — Tramitaciones — Notaría — Seguros
Compra-venta Establecimientos y Fincas

Teléfono M-9417 **La Habana**

EL AZOGUE

Pajarito No. 357, Habana — Teléfono: U-3624 y U0-0595

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

MARIANO CORRAL Y FAMILIA
באַגריסן זייערע אויפריכטיקע און אמתע פרייַנט
MAX SCHWARTZ Y FAMILIA
און ווינטשן זיי פיל גליק און דערפאָלג צום נייעם יאָר!

MARIANO CORRAL
באַגריסט זיינע אויפריכטיקע און אמתע פרייַנט
ARBER Y CIA.
און ווינטשן זיי פיל גליק און דערפאָלג צום נייעם יאָר!

MARIANO CORRAL
באַגריסט זיין אויפריכטיקן און אמתן פרייַנט
NAUM MULLER
און ווינטשט אים אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר!

MARIANO CORRAL
באַגריסט זיין אויפריכטיקן און אמתן פרייַנט
SIMON SILBERMAN
און ווינטשט אים אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר!

MARIANO CORRAL
באַגריסט זיינע אויפריכטיקע און אמתע פרייַנט
RUBIN LEIBICK Y FAMILIA
און ווינטשן זיי פיל גליק און דערפאָלג צום נייעם יאָר!

MARIANO CORRAL
באַגריסט זיין אויפריכטיקן און אמתן פרייַנט
MARVIN SHAPIRO — BEJUCAL
און ווינטשט אים אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר!

ALMACENES 361

IMPORTADORES DE TEJIDOS

Muralla 361
entre Aguacate y Compostela

Teléfono A-0548
Habana, Cuba

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גליק און פרייד!
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

ESPECIALIDADES EN ENCAJES Y MEDIAS

ALMACENES BUNET

DE JOSE FRIDMAN

SOL No. 478

TEL. W-5495

וויכטיק פּאַר דעטאַליסטן און קאָנפּעקסיאָניסטן!
איר קענט ביי אונז באַקומען ע נ ק א כ ע ס אויפן פונט און
לאָטעס צו זייער מעסיקע פּרייזן. ווי אויך א גרויסן סורטידע
פון ג י י ל א ן ז א ק ן פון די בארימטע מארקעס: קיסער,
גאָלד - סיל און קריסטאַל.

—0—

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובא
און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

הערש וואַקסמאַן און זין

פּאַבריקאַנטן פון די באַרימטע בערשטלעך „קאָראָנאַ"

באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע זייערע קלייענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובא
און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה.

PANADERIA

''LA FLOR DE BERLIN''

M. L. SOSNA

SAN IGNACIO Y ACOSTA TELF. M-4452

— ◆ —

א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספּעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קלייענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

רייסמאַנס גוט - באַקאַנטער ווינער רעסטאָראַן

RESTAURANT VIENES

CALLE 21 y K, Vedado TEL. F-9353

לשנה טובה תכתבו!

Almacenes de Tejidos

KLIPPER, S. A.

Tejidos, encajes y artículos de puntos

Ventas al detalle y al por mayor

Muralla No. 303 Telf. A-9732

esquina a Habana La Habana

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט

און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא

א כתיבה וחתימה טובה!

אברהם ראַבינאָוויטש און לעאָן פּערעלמאַן

פרוי רייזל ווייַנשטיין

אַלעקסאַנדער ראַנפּער און פרוי

זכריה אַלטמאַן און פרוי

אייגנטימער פון רעסטאָראַן „משה פיפיק"

באגריכן צום נייעם יאָר זייערע צאָלרייכע קונדן און פרייַנט

און ווינטשן זיי

א כתיבה וחתימה טובה!

מיר ווינטשן אונזערע בריידער און שוועסטער און פאַמיליעס אין אַמעריקע און ישראל. ווי אויך כלל ישראל

א כתיבה וחתימה טובה!

דוד סרעבניק און פאַמיליע

JAIME KIER

Compostela 558 Telf W-8513 Habana

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט און דער

גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא צום נייעם יאָר

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Televisores, Frigidaires y Lavadoras al contado y a plazos
de todas las marcas y a los mejores precios.
Refrigeradores y Lavadoras BENDIX

HOME ELECTRIC

IMPORTADORES
TEICHLER, MULLER Y NUÑEZ

Virtudes No. 264 — Tlf. A5-7501
Galiano No. 209 — Telf. W-7408

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובאַ:
לשנה טובה תכתבו !

Cohen Bros.

Gran surtido en sedería, quincalla y perfumería nacional y
Extranjera, fantasías, juguetes y novedades

DRAGONES 3 — TELEFONO A-7872.

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובא.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאר אַלע אידן אויף דער וועלט !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

CIA. CUBANA DE CONTABILIDAD

ALBERTO HERNANDEZ RODRIGUEZ
Director

לעגאלער רעפּאַרטאַמענט אונטער דער
אָנפירונג פון אדוואָקאט
SEGISMUNDO PARES VALDES

אָפּיציעלער בוך - פירער

---

27 יאָר דינענדיק אויפריכטיק
דער אידישער קאָלאָניע
אלע כאַרטן פון פּאַרזי-כערונגען פון ערשט-קלאַסיקע קאָמפּאַניעס.

שטענדיק צו אייער דינסט

Edificio BOSCH, Deptos. 206 y 208
MURALLA 213 y 215 entre Cuba y Aguiar
Teléfonos: W-8959 y W-3086

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Textilera Versalles, S. A.

APARTADO No. 18 - MARIANAO

CAMISETAS ''S A M A''

PULL-OVERS ''C L A Y T O N''

ROPA INTERIOR DE SEÑORAS ''M U Ñ E Q U I T A''

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט.
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

LA PERLA

SRETER Y HNO.

GRAN SURTIDO EN JOYERIA,
QUINCALLA Y FANTASIAS EN GENERAL

Dragones 13, esq. a Zulueta **Telf. W-9131**

—— ◆ ——

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובאַ
און ווינטשן אַלעמען

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CONFECCIONES PARA CABALLEROS Y NIÑOS

KENEDY

DE OSCAR MANDEL

SOL No. 313
Entre Compostela y Habana

Teléfono W-4431
Habana, Cuba

מיר באגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באקאנטע, און ווינטשן זיי א
יאָר פון פראָספעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

N. KUBILIUN

Almacenista de pieles y artículos para calzado

Teniente Rey 318, entre Compostela y Aguacate.
Teléfono M-9524 HABANA CUBA

א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרויענט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Kasiel Fialkoff

Almacén y Fábrica de Artículos de Punto

Bernaza No. 211 La Habana

—0—

מיר באגריסן צום נייעם יאר אלע אונזערע
קליענטן און באקאנטע, און ווינטשן זיי א
יאר פון פראספעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

MUEBLERIA

LA VENTAJA

de MATIAS REDLER

Juegos de Cuarto, Sala, Comedor y Living Room

Refrigeradores y Radios marca "General Electric"

LA IMPERIAL, Neptuno 674 — Telf. U-1211

MONTE 506 — Habana — Teléfono M-5745

Televisores PHILCO

Sucursal: Calle Habana 413 — Telf. A-7177

Mueblería — Luz Nº 60 — Tel. W-4570

San Miguel 774

Angeles No. 123 Telf. ML-0854

Aceptamos sus muebles en fondo

Inigualables facilidades de pago

Sofa-Cama DOWNEY-DAVENS

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פרייגט אין דער גאנצער קאלאניע אין קובא
און ווינטשן אלעמען
א כתיבה וחתימה טובה!

HOTEL LIDO

Consulado 216 - 218 Telf. W-3964

CUARTOS CON BAÑO PRIVADO,
AIRE ACONDICIONADO Y TELEFONO

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פראָספעריטעט, גליק און פרייד !

א כתיבה וחתימה טובה!

זלמן זעליק און פאַמיליע

"EL CAIRO"

פון פנחס פערעלים

SASTRERIA ELEGANTE

MONTE No. 465.—TELEFONO M-7098.—HABANA

Trajes hechos y a la medidas.—Siempre lo más nuevo y lo más chic a los precios más económicos

LA ETIQUETA QUE DA PERSONALIDAD

GRAN SURTIDO EN ZAPATOS DE HOMBRE

Más elegantes - Más baratos

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאַלאָניע אין קובא
און ווינטשן אַלעמען

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Camine con Placer

USE CALZADO

Olemberg

CALIDAD ★
DISTINCION ★
GARANTIA ★

אלעמבערג - שיך

San Salvador 439, Cerro — Telf. I-3504

צו באקומען אין די בעסטע פּעלעטעריעס פון האוואנא און פּראווינץ!
אַלעמבערג איז אויך דער אייגנטימער פון דער פּעלעטעריע
„מ י א מ י", אויף נעפּטונא 460, טעלעפאן: 1401-5א.

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאַלאָניע אין קובא
און ווינטשן אלעמען
א כתיבה וחתימה טובה!

MONCARZ

REGALOS — ARTICULOS DE PIEL

NEPTUNO ESQ. INDUSTRIA — TELF. W-4419

◆

א גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן
מיר אלע אונזערע קליענטן, פריינט און
דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובא
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

FLORIDA STORE

Vestidos Importados -

NEPTUNO No. 306 (entre Aguila y Galiano). Habana

Teléfono A-4027

אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן
מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און
דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

MALETAS
CINTOS

CARTERAS DE
COLEGIALES

ISSAC D. MONCARZ

REPARACIONES DE TODAS CLASES
EQUIPAJES EN GENERAL

MONSERRATE 469

TELF. W-7928 **HABANA**

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובאַ
און ווינטשן אַלעמען

אַ כתיבה וחתימה טובה!

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי״ח

Schuchinsky y Compañia

ALMACEN DE PIELES

Teniente Rey No. 403 **Teléfono A-8612**

Habana, Cuba

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן.
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

ROZEN TEXTILE

ALMACEN DE TEJIDOS

de NAUN ROZENGVAIG

Muralla 456 **Habana** **Teléfono A-2554**

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט אוך דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובאַ
אוך ווינטשן אַלעמען

אַ כתיבה וחתימה טובה!

Mechaber y Loshinsky

CONFECCIONES "PERSON"

que dan personalidad

BERNAZA 220 — Telf. A5-3581 — Habana

אַ יאָר פון גליק, פרייד אוך פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
אוך דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

מעכאַבער אוך לאָשינסקי

תשי"ח — 5718 ✡ 1957 — 1958

Optica Orbe

De ISAAC YAVITZ

REINA 257 TELF. A-7973 HABANA

— ◆ —

היט אַפּ אייערע אויגן!
מיר האָבן ספּעציעלע ברילן פֿאַר אייך!
בלויז אָפּטיק! נאָר אָפּטיק!

אונזער נייע אָפּטיק־סטודיע איז אויסגעשטאַטעט מיט די בעסטע אין מאָדערנסטע אפּאַראַטן! אונזער נייער סאָרט ברילן איז פון אַ ספּעציעלן סאָרט, וואָס גייט אָן שרייפלעך — די בעסטע פון דעם מין אין קובאַ!

דער ערשטער גראַדואירטער אידישער אָפּטיקער אין קובאַ,
דער אלטמען באַקאַנטער ה' איסאַק יאַוויטש, באַגריסט צום
נייעם יאָר אלע זיינע אנצאַליקע פרייַנט, קליענטן און באַקאַנטע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Hermanos Grinberg

ARTICULOS DE PUNTO

Villegas 406 Telf. W-8050

Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט אוך דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובאַ
אוך ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

UNIVERSAL TEXTILE

ALMACEN IMPORTADOR DE TEJIDOS

De M. EPSTEIN Y CIA.

Muralla 166. Teléfono A5-1022

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
אוך דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

COMPAÑIA NACIONAL DE CONTABILIDAD

ASOCIACION DE GREMIOS

Secretaría de los Repartos Gremiales siguientes: Almacén de Tejidos, Almacenes de Sedería y Quincalla, Almacenes de Joyería y Platería, Fábricas de Telas de todas clases, Talleres de Confecciones en General y Tiendas de Tejidos sin Taller.

Oficinas: OFICIOS No. 58 Dptos. 4, 5 y 6

TELEFONO: M-9344

Director Técnico: RAFAEL VALDES PRADO

Dept. Contabilidad, a cargo del Sr. Juan Savio Rguez. C.P

Dept. Repartos Gremiales, a cargo del Sr. Domingo S. Rivero

Dept. de Seguros Generales, a cargo del Sr. Manuel Lamas

Dpt. de Imp. Municipales, a cargo del Sr. Ricardo Cristo

35 años de experiencia al servicio de la Colonia Hebrea de Cuba y 7 empleados a su disposición.

Consúltenos sus problemas fiscales, de Hacienda y Municipio y quedará complacido.

CONTABILIDAD A PRECIOS CONVENCIONALES

אונזערע 35 יאָר פון דערפֿאָרונג אוּן פֿון געוויסנהאפֿט באַדינען דער אידישער קאָלאָניע אין קובא, ווי אויך אונזער אָפּיס מיט 7 אָנגעשטעלטע צו אייער דיספּאָזיץ, גיבן אונז די מעגלעכקייט פון דער פֿרייַנטלעכסטער באַהאַנדלונג, געוויסנהאפֿטער באַדינונג אוּן אויפֿשפּענדע אינפֿאָרמאַציע וועגן אַלע אייערע פֿראַגן אוּן באַדערפענישן, צו זייער צופֿרידנשטעלונג.

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

Fábrica de Camisas

RECORD-STRAND

de SINGER y HNO.

Bernaza 219 Tel. A-0276

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

LA CASA BEN

TALLER DE ROPA HECHA EN GENERAL

DE

SZUCHMACHER Y MINSKY

Avenida de Bélgica 489 **Teléfono M-6176**
(antes, Monserrate) Habana

—— ◆ ——

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובאַ
און ווינטשן אַלעמען

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

S. Bigelman y Cia.

"EL TANQUE"

Muralla 455 Teléfonos: M-7738 y W-6733

LA HABANA

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו+

BIGELMAN Y CIA.

M. CORONA 603, 605, 607.

Apartado 34 Teléfono 1 -2755.

SANTIAGO DE CUBA.

Ricla Textile

FABRICANTES DE ROPA INTERIOR
Y ARTICULOS DE PUNTOS

MURALLA No. 107
Habana, Cuba

TELF. M-7066

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

S. BRASLAWSKY

Bernaza 233 **Telf. M-1210**

Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פֿרײַנט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובא.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פֿאַר אַלע אידן אויף דער וועלט !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

La Garantia

Ropa Interior y Camisas de Trabajo

De N. SMOLANSKY

BERNAZA NUM. 236. HABANA

Teléfono A-8616

— ◆ —

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גליק און פרייד!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

פאַמיליע סמאָלאַנסקי

Cia. Dist. de Hilos

CAPITOLIO, S. A.

Sol 323 (entre Compostela y Habana) **Telf. A-6982**

Habana, Cuba

א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CERRO CENTRAL TEXTILE, S. A.

FABRICA DE TEJIDOS DE PUNTO

Camisetas "MORRO" — Camisetas "C. M. Q."
Pantalones "TULIPAN"

Falgueras 414 **Teléfono A-6862**
Cerro Habana

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובא.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

La Teneria Nacional

— DE —

JOSE RABINOVICH

CURTIDOS DE TODA CLASE DE PIEL

●

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאנצער קאלאניע אין קובא
און ווינטשן אלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

Fábrica: Calzada de Luyanó

Kilómetro 4 Teléfono X-1310 Habana.

DISTRIBUIDORES EXCLUSIVOS DE LAS MUÑECAS
"ROBERTA"
Marca Registrada

L. TOPP

Almacén Importador de Quincalla, Juguetería, Sedería, Fantasías y Novedades

Bernaza No. 241 Telf. A-9267 y W-8429
Habana, Cuba

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גליק און פרייד !
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

BENJAMIN TERNER

TERNER'S — LAS CARTERAS MODERNAS

Compostela 563 **Telf. W-3837**

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גליק און פרייד !
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

GILBARB BROS RUBBER CO. S. A.

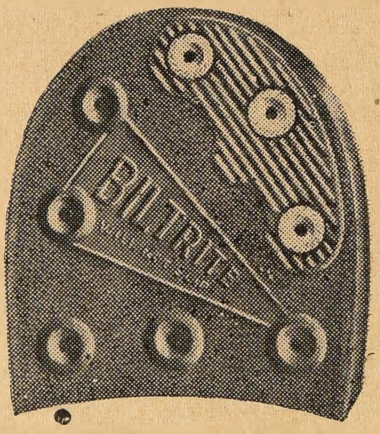
ALMACEN DE PIELES Y GOMAS EN GENERAL

Tte Rey 361 Teléfono A-3044

Plástico de todas clases para forrar muebles, máquinas, manteles, cortinas, carteras y bolsas, etc.

"PANCO"
La Suela que
Deleita al Caminar

"BILTRITE"
El Tacón que
no Resbala

אַלע מאַרטן פּלאַסטיק.
איבערצוג פּאַר מעבל.
מאַשינען. טישטעכער.
פּאַרהאַנגען. טאַשן
טאַרבעס און אַנדערע

א יאָר פון גליק, פּרייד און פּראָספּעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פּריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !
לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

Cimbler e Hijo

IMPORTADORES
DE TEJIDOS Y PAÑOS INGLESES
"STRAND"
Trade Mark

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Plácido (Bernaza) No. 221.
Teléfono A5-2162.
LA HABANA

ALMACEN DE PIELES Y ZAPATOS

"LA CASA GIL"

de HOLTZ e Hijos

TENIENTE REY 310 **TELEFONO A-7302**
HABANA

Completo surtido en pieles del pais y extranjeras, hules de mesa, pergamoides para libros y hule de tapicerías.
Precio sin competencia

א יאָר פון גליק, פרייד און פּראָספּעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

האָלץ און קינדער

Confecciones Mascot

ALMACENISTAS E IMPORTADORES

CONFECCIONES EN GENERAL

TRAJES "MONTERREY"

AGUACATE 509 **TELF. A-6645**

HABANA — CUBA.

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

משה שלעזינגער און פאַמיליע

NOVEDADES

CRISTO 20

Almacén de Joyería
y Novedades
Kleinhaus, Student y Cía.

CRISTO 20
Habana

TELF. M-8911
Cuba

א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

5a. AVENIDA

DE JULIO LIPSITZ

SASTRERIA Y CAMISERIA

GALIANO Y SALUD

TELF. A-9417

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובא
און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

Kalman Wodonos

Almacén de Pieles Americanas y del País

Hules, Badanas y Cordones

BERNAZA 210 TELF. A-4385

HABANA

— ◆ —

א יאָר פון גליק, פריד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן. פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

ביי יעדן אַיינקויף וואָס איר מאַכט!
פֿאַרלאַנגט די מאַרקעס
ר ע ג א ל א ק א מ ע ר צ י א ל

Bolsas y Carteras, S. A.

FABRICA DE CARTERAS DE SEÑORA

Suárez 114-118 Teléfono A-9860

Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובאַ
און ווינטשן אַלעמען
א כתיבה וחתימה טובה!

די פֿאַבריקאַנטן פון די פֿאַסקעס „אַנִיווערסאַל"

באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע זייערע

קלִיענטן און באַקאַנטע. און ווינטשן זיי אַ

יאָר פון פֿראַספֿעריטעט. גלִיק און פֿרייד!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CREACIONES

Atlantic

MURALLA 422-A **TELF. A-9546**

HABANA

Camisas, Guayaberas, Escarpines y Ropa interior
No cuestan más y son mejores.

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאַלאָניע אין קובא
און ווינטשן אַלעמען
א כתיבה וחתימה טובה!

ALMACEN DE PIELES

La Casa Lazaro

de

LAZARO BRINBERG

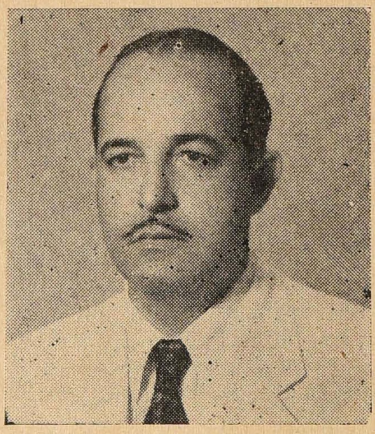
AMARGURA 361. **TELF. M-6207.**

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובא.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

EMILIO GONZALEZ ARANGO
ALEJANDRO GONZALEZ ARANGO

CORREDORES DE
SEGUROS Y FIANZAS

Referencias de la Colonia Hebrea de Cuba, Bancarias y Comerciales

Oficina: Edificio "La Cubana", Aguiar y Lamparilla
Apartado 2509 Teléfonos U-6480 y M-8226 Habana

א פֿאַרזיכערונגם - פֿאַליסע קאַנסאָלידירט אייער תּרעדיט, באשיצט אייערע אינטערעסנגונגען אוי נאַראַנטירט אייער צוקונפט!

תּאַרזיכטרונגען פּאַר אימפּאָרט, טראַנספּאָרט, שריפה, ציקלאָן, לעבנס־תּאַרזיכטרונג, שוי־פענסטער, ארבעטס־פֿאַרזיכערונג, פּאַרזיכערונג קעגן יידה איז קאמערץ און פּריוואַטער וואוינונג, אומגליקספֿאַלן, אויטא־מאביל אוז קאמיאָנעס, אומאַרדנונג, ציווילע אויפּברויזן א. א. וו

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CASA LUSKI

Tejidos, Quincalla y Artículos de Punto en General
LUKY Marca Registrada

Bernaza 248 Tel. M-9534 Habana

א גליקלעכן און צופריד ענעם יאר ווינטשן
מיר אלע אונזערע קליענטן, פריינט און
דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא

א כתיבה וחתימה טובה!

TEJIDOS Y CONFECCIONES

Bigelman, S. A.

FABRICA DE TELAS DE PUNTO
CAMISETAS, BLOOMERS Y SWEATERS

BERNAZA No. 209 TELFS. A5-5062, M-7738 y W-6733
La Habana, Cuba

א יאר פון גליק, פרייד און פראספעריטעט
ווינטשן מיר אלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאנצער אידישער קאלאניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

THE FAIR

VESTIDOS Y ABRIGOS DE CALIDAD Y ESTILO
PERFECTO PARA TODAS OCASIONES

San Rafael 203 y 205 — Tel. A-6176 — Habana.

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א
יאָר פון פֿראָספּעריטעט, גליק און פֿרייד!
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Z. SHAFTAL

ALMACEN DE TEJIDOS
Y CARTERAS DE SEÑORAS

Compostela 561
entre Muralla y Sol

Teléfono W-4690
Habana, Cuba

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און דער גאַנצער קאַלאָניע אין קובא
און ווינטשן אַלעמען
א כתיבה וחתימה טובה!

SUCESORES DE

FABIAN WEISS, S. A.

ALMACEN DE JOYERIA

Neptuno 311 Telf. M-6016 La Habana

Representantes y distribuidores de los relojes
OMEGA (la perfección al supremo grado)
EDOX y OLMA

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און דער גאַנצער קאָאַניע אין קובאַ
און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

"La Casa Tarzan"

Gran fábrica de Carteras "DIVA"
Industrias "TARZAN"

Muralla 414 **Telf. A-8770**

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Textilera Tricana, S. A.

Graciela Nos. 116 - 118 Telf. I-7611

Santos Suárez - Habana, Cuba

— • —

SALOMON RIKLANSKY,
Presidente

JOSE PERCAL
Tesorero

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע
פריינט, באַקאַנטע און די גאַנצע אידישע
קאָלאָניע אין קובאַ אוןווינטשן אַלעמען
א כתיבה וחתימה טובה!
ענריקע פונדיק און פאַמיליע

ל שנה טובה תכתבו!
פיל גליק און פראָספעריטעט ווינטשן מיר צום נייעם יאָר אַלע
אונזערע קרובים, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא.
יוסף בלומענקראַנץ און פאַמיליע

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פריינט, קליענטן
און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ יאָר פון גליק,
פרייד און פראָספעריטעט!
ל שנה טובה תכתבו!
סאַמועל גאַפקאָוויטש און פאַמיליע

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!
ל שנה טובה תכתבו!
כאַקאָבאַ גוסעוויטש און פאַמיליע

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא צום נייעם יאָר
א כתיבה וחתימה טובה!
באַרים און סימאַן וויינאָוויטש
אייגנטומער פון „באָדעגא ספּאָרטדיד"

א גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט אין דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!
ל שנה טובה תכתבו!
ז. שוע פייסאָטע און פאַמיליע

מיר ווינטשן א גוט יאָר עלטערן, ברידער שוועסטער
פאַמיליע און פריינט.
א כתיבה וחתימה טובה
פאַמיליע טויבענפעלד

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע
קלייענטן, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער
קאַלאָניע אין קובאַ. און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

דר. מאיר ליסאָוויטש און פאַמיליע.

ברכת כתיבה וחתימה טובה

לכל בני משפחתינו באשר הם שם, ולכל הציונים והעוסקים באמונה בבנין ארצנו ולכל אלו העוזרים בקבוץ גלותנו, די בכל אתר ואתר

מברכים: רוזה ועזריאל ווייץ

א כתיבה וחתימה טובה!

אַלע אונזערע פרייַנט, קרובים און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע!

איסאַק בענדער און פאַמיליע

לשנה טובה תכתבו!

פיל גליק און פראָספעריטעט ווינטשן מיר צום נייעם יאָר אַלע אונזערע קרובים, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובאַ.

איסאַק קאָפמאַן און פאַמיליע

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פרייַנט, קרובים און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

לשנה טובה תכתבו!

אשר פינקנאָווסקי און פאַמיליע

איטשע טאַפּפ און פאַמיליע

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובאַ

א כתיבה וחתימה טובה!...

סאַלאָמאָן ביערבאָוויטש און פאַמיליע

Z. Katz y Cia.

Joyeros

Ave. de Bélgica 570 (por Apodaca)

Telf. M-2874 HABANA

אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן
מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און
דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע

פריינט און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ יאָר

פון גליק, פרייד און פיל פראָספעריטעט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

משה באַלדאַס און פרוי

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

יעקב בלום

לבית ישראל וחיליו, ללוחמי חרות־עולם — שנת שלום.
יהי רצון — וינוסו משנאיך מפניך.
לחבירים דמכון „ ת ח כ מ ו נ י " — שנת שפע.

שלום בן־פרת ומשפחתו
איזיק אשכנזי ורעיתו

YARMUS Y WINOGRAD
Confecciones "PLANETA" y Artículos de Punto
MURALLA 256. — TELF.: A5-5172. — HABANA
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !
צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרייַנט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען
פרייד פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

NEW YORK TEXTILE
Almacenistas e importadores de Tejidos, Sedería y Retazos
De GINZBURG BERMAN y Cía.
MURALLA No. 454 TELEF. M-7661
צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרייַנט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע און ווינטשן אַלעמען
א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

SINGER STORE
Blusas, Sayas y Vestidos
NEPTUNO No. 258 TELF. A5-8662
צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !
WAINSTEIN Y BRINBERG
Confecciones
Amargura 361 **Habana, Cuba**

Pieles y Abrigos Importados
B R O A D W A Y S T O R E
VESTIDOS Y SOMBREROS
Neptuno 259 Habana Telf. A-2221
מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ צום נייעם יאָר
א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

EL LAPICERO
DE JACOBO ISRAELIT
IMPORTADOR DE ARTICULOS DE NAYLON
BERNAZA 214, Telf. A5-1181 Habana, Cuba.
LA HABANA

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פריינט,
באַקאַנטע און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

FABRICA DE PANTALONES
"KLEIN"
F. KLEIMAN
Monserrate No. 477 Teléfono A5-6292
Habana

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ צום נייעם יאָר
א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

Fábrica de Pantalones
— DE —
SAMUEL BRASLAWSKI
PANTALON **"R"**
Aguacate 517 Tel. A-0593

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע קרובים,
פריינט, קליענטן און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

KAPLAN Y PAPIR
ALMACEN IMPORTADOR DE SEDERIA Y QUINCALLA
Muralla No. 308 Teléfono M-8165 Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע און ווינטשן אַלעמען
א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

EL COLLAR
de JACOBO MUCASEY
BERNAZA No. 226. TELF.:A5-5561.
HABANA. — CUBA
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !
צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און חבר גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ELLAS MODAS

Vestidos, Sombreros, Carteras, Abrigos y Pieles importadas, Ropa interior, Joyería

שיקט אייערע פּוטערס אין אונזער מאָדערנעם פּריכידאירע!

SAN RAFAEL 257, casi esq. a AGUILA

Teléfonos A-3311 y A-6670

א כתיבה וחתימה טובה!

אלע אונזערע קליענטן, פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובא.

EL COLLAR

de DAVID ZELIGMAN

MODAS FEMENINAS

Aguila 356, casi esq. a Neptuno **Telf. A-3593**

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא צום נייעם יאָר

א כתיבה וחתימה טובה!

CARNICERIA ULTRAMAR

Variación de Carnes y Embutidos

de B. KOTZ

Jesús María 103 — Teléfono M-5120 — Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

לשנה טובה תכתבו!

LEON YARMUS

MURALLA 422 HABANA TELEFONO M-8545

Confecciones "ELEGANTE"

לשנה טובה תכתבו!

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד

LUXOR

NEPTUNO No. 212 **TELF. A-4175**

LA HABANA

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברייגען פרייד

פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו!

"LA CASA ABRAHAM"

— DE —

ABRAHAM Z. WAINSTEIN

Fantasía, Quincalla, Perfumería y Novedades en General.

DRAGONES No. 11. — Frente a la 3a. Est. de Policía.

!לשנה טובה תכתבו

צום נייעם יאָר באַגריסט מיר אַלע אונזערע קליענטן,

פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

EL ENCANTO DE MARIANAO

DE

ABRAHAM KOZOLCHYK Y CIA.

REAL No. 122 TELEF. B0-9428

Esq. a Castillo Marianao

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט

אוּן דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא

!א כתיבה וחתימה טובה

DAKAL - TEXTIL

IMPORTADOR DE TEJIDOS

CORTES Y RETAZOS

Precios especiales para revendedores

ZULUETA 505, esq. a Dragones Habana, Cuba

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט אוּן דער

גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא צום נייעם יאָר

!א כתיבה וחתימה טובה

JACOBO KAUFMAN Y Ca.

San Benigno 119 Habana Teléfono A-2097

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פרייַנט

קליענטן אוּן באַקאַנטע, אוּן ווינטשן זיי א יאָר פון גליק,

פרייד אוּן פראָספּעריטי!

!לשנה טובה תכתבו

!לשנה טובה תכתבו ותחתמו

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פרייַנט,

קליענטן אוּן באַקאַנטע, אוּן ווינטשן זיי א

יאָר פון פראָספּעריטעט, גליק אוּן פרייד!

אברהם קאָקיעל אוּן פאַמיליע

3a. Avnida No. 805 Miramar, Habana

Taller de Confecciones AS

פון אדרן שניידער

Fab icante de Jackets y Cazadoras de piel

MAC ARTHUR

24 de Febrero No. 17 Teléfono X0-2127

Regla, Habana

א גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן
מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרייַנט און
דער גאַנצער אידישער קאָלָניע אין קובאַ
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

JAIME SORIN

Piedras preciosas y semi-preciosas

Legítimas y sintéticas - Perlas de Cultivo

Amistad No. 213

Habana ML-0668

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

HOTEL

PALACIO DE LA MORTERA

Animas No. 59 Telfs. W-6308 y M-6088

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פראָספעריטעט, גליק און פרייד!
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!
יעקב פאַמעראַנץ און פאַמיליע

LA BODEGA CUBANA

Cuba No. 705, esq. a Acosta Teléfono M-5208

ראַב און שיינבוים

Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט אין דער גאנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!
לשנה טובה תכתבו!

Almacén de Joyería y Fantasías
Gran surtido en Relojes
Ave. de Bélgica (Egido) No. 503. — Teléfono M-3204
Habana

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא
א כתיבה וחתימה טובה!

LA FERIA
de JAIME WINIKOR
Avenida de Bélgica No. 556.—Teléfono W-8044
La Habana

א גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן
מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרייַנט און
דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Confecciones para Caballeros y Niños
"MIRAMAR"
de H. Liberstein

SOL No. 475 — TELEF. A-7143
Entre Egido y Villegas — Part. A5-3832
Habana

א גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

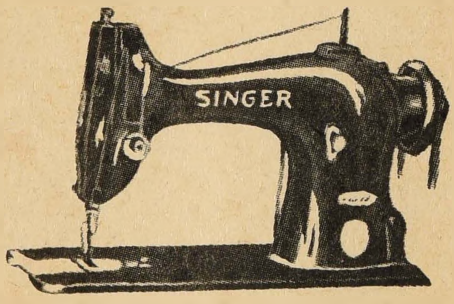
CASA LUWAIN
פין אסקאָר און לייבל לוסקי
MONSERRATE 473 — TELF. M-6684
casi frente a la Cruz Roja — Habana

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא
א כתיבה וחתימה טובה!

American Sewing Machine Co.

DRAGONES No. 202 TELEFONO W-0311

HABANA — CUBA

דער איינציקער אידישער געשעפט פון אלע
סארטן מאשינעס פאר קאנפעקסיאן און פאר דער
היים.

MAQUINAS INDUSTRIALES Y DEL HOGAR SINGER

Y OTRAS MARCAS

ACEITE AGUJAS Y ACCESORIOS "SIMANCO"

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאנצער קאלאניע אין קובא
און ווינטשן אלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

BUFETE
GURWITZ

ADMINISTRACION DE BIENES — CONTABILIDAD
LEGISLACION SOCIAL Y MERCANTIL

Lonja del Comercio, Dptos 421, 22 y 26
Teléfonos: M-9733—A-4187—A-4663

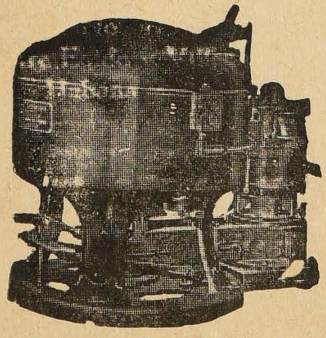
גיט אונז איבער די אדמיניסטראציע
פון אייערע הייזער

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

TINTORERIA "BERTA"

Compostela 824 **Tel. A-8604**

די אייגנציקע אידישע טינטאָרעריע

וואָס וואָשט אנצוגער, דאמען קלייַדער

און מאנטלען אין פארלויף פון

2 שעה צייט

שנעל! גוט! פינקטלעך!

שנעלע באהאנדלונג דורך:
מענסאכערס און קאמיען !
אייגנטימער אסקאר בראוערמאן

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובא
און ווינטשן אַלעמען
אַ כתיבה וחתימה טובה!

MUEBLERIAS

SUPER HOME
CASA JACOBO

MONTE 556 y 558

Teléfonos: W-0789 y M-7248 La Habana

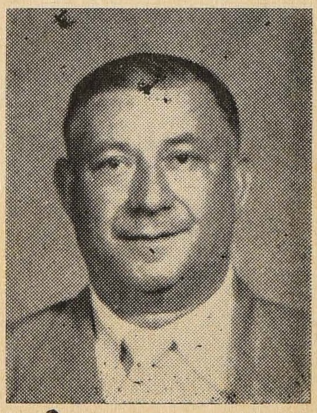
עם וועלט דעקאָרירט אייער הויז מיט באַשטעלטע מעבל לויט אייער געשמאַק אין

LA COPA

lera. esq. a 46, Centro Comercial La Copa, Miramar

א רייכער אויסוואָל פון שיינע און עלעגאַנטע מעבל פאַר יעדע אידישע הויז

אויך פריזשידערס, טעלעוויזאָרעס, ראַדיאָ און נייַ-מאַשינען

ה' כאַקאָבאָ מושקאַט

פאָפולערער סוחר אין דער מעבל-בראַנזשע

באַגריסט צום נייעם יאָר זיינע צאָלרייכע קונדן, פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב. ווינטשנדיק אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

G. SMOLARCIK

MURALLA 366 - TELEFONO M-7861 - HABANA

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

ALMACEN DE PIELES Y ZAPATOS

El Gran Caimán

SALOMON LISTEIN
Gerente

Amargura No. 352
esq. a Aguacate

Telf. M-7522
Habana

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פראָספעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

PEDRO MARTINEZ ISA

ה׳ פעדראָ מאַרטינעז איסאַ

דירעקטאָר פון

„קאָנטאַדאָראַ מערקאַנטיל דע לאַ האַוואַנאַ ס. א."

אויפריכטיקער פרײַנט פון דער אידישער קאָלאָניע — ווינטשט צו דער גאַנצער פון נייעם יאָר 5718, אַלע זײַנע אידישע פרײַנט און מיטגלידער פון „קאָנטאַדאָראַ מערקאַנטיל ס. א.", א גליקלעך און צופרידן יאָר.

—◆—

מיר האָבן איינגעשטעלט די פאָלגנדע דעפּאַרטאַמענטן, וואָס ניבן אײַך די בעסטע באַדינונג:

1) טראַמיטאַסיאָנעס דעפּאַרטאַמענט.
2) קאָנטאַביליטעט דעפּאַרטאַמענט.
3) לעגאַלער דעפּאַרטאַמענט.
4) פּאַרזיכערונגס-דעפּאַרטאַמענט.
5) נאָטאַריעלער דעפּאַרטאַמענט.

בירגער־פּאַפּירן, פּאַספּאָרטן און חתונות.

איר מאַכט דעם בעסטן געשעפט, ווען איר ווערט א מיטגליד אין:

Contadora Mercantil de la Habana, S. A.

Contabilidad — Tramitaciones — Notaría — Seguros —
Compra-venta Establecimientos y Fincas.

CONCORDIA No. 313, entre LEALTAD y PERSEVERANCIA

Teléfonos: M-6341 y W-4968 — La Habana

ה׳ פעדראָ מאַרטינעז איסאַ

איז דער דירעקטאָר פון „קאָנטאַדאָראַ מערקאַנטיל ס. א."

ערשטקלאַסיקע אינוועסטמענטס!

אויב איר ווילט אינוועסטירן אייער געלט אַדער קויפן פּאַרסעלאַס צו בויען אייער אייגענע רעזידענץ אַדער אַפּאַרטאַמענט-הייזער פּאַרשטענדיקט זיך גלייך מיט:

COLEGIO DE CORREDORES de la Propiedad Inmueble HABANA

MAYOR OBESTEIN

CORREDOR COLEGIADO

Telf. B-8379

און איך וועל אייך רעקאָמענדירן אַדער אַריינטירן אַז איר זאָלט קויפן די בעסטע פּאַרסעלעס. פּאַר די בעסטע פּרייזן און אין די בעסטע רעפּאַרטאָם.

מיר פּאַרקויפן באָדן פון די פּאָלגנדע רעפּאַרטאָס:

TENEMOS MEJORES PARCELAS EN: RESIDENCIAL ALAMAR "*EL OLIMPO*", MIRAMAR, SANTA MARIA DEL MAR, BILTMORE, COUNTRY CLUB DE VARADERO O EN CUALQUIER OTRO REPARTO QUE LE INTERESE

— ◆ —

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פּראָספּעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

תשי"ח — 5718 ✡ 1957 — 1958

יוסף וויטקינאם

באַקאַנטער אינדוסטריאַליסט פון דער טעקסטיל אינדוסטריע אין קובאַ

באַגריסט צום נייעם יאָר אַלע זיינע קליענטן, פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען
פרייד פאַר אַלע אידן אויף
דער וועלט און שלום און
אחדות פאַר דעם אידישן
ישוב אין האַוואַנאַ.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

BERENTHAL, S. A.

IMPORTADORES DE

ARTICULOS PARA TAPICERIA DE MUEBLES
ACCESORIOS Y PARTES PARA AUTOS Y CAMIONES

TELEFONO U-3116 ZANJA No. 559

HABANA — CUBA

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן

מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרײַנט און

דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

לאַזאַראָ ליזאָוויטש און פאַמיליע

KRIGER y Hno.

ALMACEN DE PIELES

Teniente Rey 354 **Teléfono A-9085**

HABANA

— ◆ —

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גליק און פרייד!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

MAQUINAS DE CALZADO, S. A.

Aguacate No. 406, entre Tte. Rey y Amargura

Telf. *W*3902 **Habana, Cuba**

Gerson Kriger, Presidente.

LASLO SCHVED

TRAJES, PANTALONES Y CONFECCIONES EN GENERAL

BERNAZA No. 215 — TELF. A5-8312 — HABANA

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאַלאָניע אין קובאַ
און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

גאַנאַפאַלסקי און שוועד

Cortesía

de

A. T.

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

ABRAHAM SILBER

QUINCALLA Y NOVEDADES

MONSERRATE No. 487.
Entre Muralla y Tte. Rey.

TELF. A-3851
Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

אברהם זילבער און פאַמיליע

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

TIENDA SU CAMA CON
SABANAS TROYA GENUINAS
del mejor Warandol
LAS MAS BLANCAS Y MAS FRESCAS
CONFECCION PERFECTA
Garantía por 3 años
NOVIAS, COMPRAD SABANAS TROYA GENUINAS

Ortíz Hno. y Cía., S. en C.

Sucesores de FERNANDEZ y CIA.
Casa Fundada en el año 1886
Importadores de Tejidos
MURALLA 204 y CUBA 520 TELEF. M-1290

צו אלע סוחרים און פעדלער!

מיר האבן א גרויסן אויסוואל אי זאלערליי שטאפן, ווי קרעפעס, סעדא־פריא, ספונס, באטיסטאס, עסטאמפאדאס, פאפלינס, ליענזאס סעפיראס, וואראנדאל א. א. וו.

פרייזן פון אל-פאר-מאיאר! באזוכט אונז גלייך!

Fabricantes de las afamadas sábanas TROYA

"LA UNICA"

de

MAX SHVARTZ

Sol Núm. 453-455 Teléfono A-4757

Talleres Propios: Villegas No. 507

Nuestro Lema:

MAS BARATO NADIE ¡VISITENOS!

— ◆ —

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פראָספעריטעט, גליק און פרייד!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

אינגיכן ווערט דערעפנט די נייע אָפּטיילונג פון
מעבל - געשעפט „לא אוניקא", אויף
נעפטונאָ נאַם נומער 867 - 869 - 871

דאָס וועט זיין איינער פון די גרעסטע און
שענסטע מעבל-געשעפטן אין האַוואַנאַ.

AIRE ACONDICIONADO
GENERAL ELECTRIC
די בעסטע פריזן און פאַרלייכטערונגען ביים באַצאָלן.

CASA RIONDA
INFANTA 1059, entre Desague y Benjumeda
Telfs. U-3960 y U-3968
אַן אַלטער פריינט פון דער אידישער קאָלאָניע.
— מיר נעמען אַן אַלטע אפּאַראַטן ווי אַן אויפטויש אויף נייע. —
אויטאָריזירטע אַגענטור.

א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

American Meat Market
Carne de Res de alta Calidad,
Cordero importado y del País y Mariscos
LUNCH - HELADOS - REFRESCOS
AVENIDA DE LA COPA 105, entre 1a. y 3a.
Teléfono B9-3032
MIRAMAR

מיר האָבן איצט צו אייער דיספּאָזיציע אַ נייעם פּ ל י י ש - מ אַ ר ק ד אַ אין מיראַמאַר וואו עס ווערט פאַרקויפט אַמעריקאַנער שעפּסענע פלייש, קאַלב-פלייש און פון ספעציעל געפּאַשעטע קובאַנער יונגע אָקסן. וועמענס פלייש ווערט דאָ געהאַקט אזוי ווי אין די שטאַטן.
DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ
Y PROSPERO AÑO NUEVO
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

Enrique Kalusin

FABRICANTE e IMPORTADOR

ESPECIALIZADO EN FABRICACION DE PEINES, CEPILLOS DE DIENTES, CINTOS, FAJAS Y OTROS

Muralla 355 **Teléfono A-9353**

Habana, Cuba

— ◆ —

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

די אייגנטימער פון

לא דיאנא

באגריסן אויפריכטיק די
אידישע קאלאניע אין קובא
און ווינטשן אלעמען א יאר
פון גליק און פראספעריטעט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

"CASA PRASCHNIK"

ENRIQUE DON, Gerente

Bernaza 238 **Teléfono M-6763**

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאנצער קאלאניע אין קובא
און ווינטשן אלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

El Francés
trade mark
HNOS. BEREZDIVIN
Importadores de tejidos y fabricantes de trajes
MURALLA Y COMPOSTELA
TELEFONO M. 3644

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

די קאמיסעטאס מארקע "פ ע ר ר א"
איז די מארקע פון קוואליטעט !

די עלטסטע אידישע טעקסטיל פאבריק אין קובא,
וואס ארבעט אויס די בעסטע און גאראנטירטע
ארטיקולאס דע פונטא!
העכסטע קוואליטעט און נייעסטע מאדעלן!

Tejidos y Confecciones Perro, S. A.

Depósito: Aguiar 613 - Telf. ML-1953 - Habana
VENUS 466 TEL. XO-1267 GUANABACOA

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאנצער קאלאניע אין קובא
און ווינטשן אלעמען
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו ו ת ח ת מ ו !

„טעכידאס אי קאנפעקסיאנעס פערראָ ס. א."
ברוך בענעס
יעקב בייקאוויטש
ענריקע בייקאוויטש
סאלאמאן ריקליאנסקי
זלמן בייקאוויטש

מיר באַגריסן זייער האַרציק אַלע מיטגלידער פון
אונזער משפחה, קליענטן און פריינט, דעם
אידישן ישוב אין קובא און אַלע אידן אויף
דער וועלט און ווינטשן אַלעמען אַ
גליקלעכן יאָר פון שלום און פרייד

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

איידעלע און מאָריס הימלשטיין און פאַמיליע

Perfumería GIMEL

SOL 162 TEL. M-6013 HABANA

מיר באַגריסן זייער האַרציק אַלע מיטגלידער פון
אונזער משפחה, קליענטן און פריינט, דעם
אידישן ישוב אין קובא און אַלע אידן אויף
דער וועלט און ווינטשן אַלעמען אַ
גליקלעכן יאָר פון שלום און פרייד

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

איידעלע און מאָריס הימלשטיין און פאַמיליע

Perfumería GIMEL

SOL 162 TEL. M-6013 HABANA

Charles Schoenfeld

PRODUCTOS QUIMICOS, FARMACEUTICOS
Y EQUIPOS

Calle 23 No. 1155 — Edificio Atlantic — Vedado

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Instituto "Albert Einstein"

(ANT. ACADEMIA PEREZ)

5ta. No. 1007 esq. 12, Miramar

Calle 17 No. 1009 entre 12 y 10

TELF. W-0578 SOL No. 57

דירעקטאָר: דוד פערעז

פרימאָרגן-סעמינאר: שפּאַניש.

נאָכמיטאָג - סעמינאר: ענגליש, אידיש און העברעאיש

— באַקוועמער קינדערגאָרטן — עלעמענטאַר-שול —
— אינגרעסאָ — קאָמערץ — באַטשיראַטאָ — מוזיק —
און באַלעט.

באַדינונג פון אָמניבוס.

לימיטירטע מאַטריקולאַ: פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

גיט אייערע קינדער אַ דערציאונג אין טראַדיציאָנעלן אידישן גייסט
אין אייניער פון די בעסטע שולן פון האַוואַנא
„אינסטיטוט אַלבערט איינשטיין"

◆

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע שילער.
עקס-שילער, לערער און עלטערן און ווינטשן זיי פיל
גליקאון פרייד.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

SALUDAMOS CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO 5718 A NUESTROS MIEMBROS Y A COMUNIDAD HEBREA DE CUBA Y HACEMOS VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

LOGIA BENE BERITH
Maimonides No. 1516.

Isaac Habif
Presidente

Primitivo Ramirez
Secretario - Canciller

אידישער צענטער פון מאריאנאא און אומגעגנט

מיר באגריסן צום נייעם יאָר התשי"ז אלע אונזערע מיטגלידער די אידישע קאלאניע אין קובא און די אירן פון דער גאָרער וועלט, ווינטשנדיק א יאָר פון גליק, פרייד און שלום.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

שמואל זיסהאלץ, פרעזידענט
שיינדל קאָזאלטשיק, סעקרעטאר.
לעאָן שוסטער, קאסיר.

בויער פון הייזער, אינסטיטוציעס, לאַנדווירטשאַפטלעכע פאַרמס, דערפער און פאַרשטעט אין מדינת ישראל.

וויכטיקער אינוועסטמענטס־אינסטרומענט פאַר דער מיטל־קלאַס עקאָנאָמיע אין ישראל.

אָפיציעלע קערפערשאַפט פון דער אידישער אַגענטור.

שיקט איבער די וואַרעמסטע נייַ־יאָר באַגריסונגען צו די מיטגלידער פון דער רסקו־אינוועסטמענטס גרופּע אין קובאַ, צו אַלע פריינט און זייערע חשובע פאַמיליעס.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

—— ◆ ——

RASSCO ISRAEL CORPORATION
11 West 42nd Street
New York, N. Y.

NATIONAL COMMITTEE FOR LABOR ISRAEL

Comité Nacional Pro Palestina Obrera

Departamento Latino Americano

נאַציאָנאַלער קאָמיטעט פאַרן אַרבעטנדיקן ישׂראל

— לאַטיין אַמעריקאַנער דעפּאַרטאַמענט —

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

דער נאַציאָנאַלער קאָמיטעט פאַרן אַרבעטנדיקן ישׂראל און דער לאַטיין אַמעריקאַנער דעפּאַרטאַמענט, שיקן איבער די וואַרעמסטע לישנה טובה ברכות צו אַלע פרײַנט פון דער הסתדרות העובדים און צום גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ. וואָס העלפט דער הסתדרות און דער מדינה אין די היסטאָרישע אויפגאַבן פון אויפבויען דאָס לאַנד און פון צוזאַמענשמעלצן די הונדערטער טויזנטער עולים פון פאַרשיידענע גלות'ן אין איין פראָדוקטיוו פאָלק.

זאָל דאָס נייע יאָר תשי"ח אין וועלכן מדינת ישׂראל וועט פייערן איר 10 יאָר אומאָפּהענגיקייט, עפענען פאַר איר א נייע תקופה פון פּערמאַנענטן שלום, פון ווירטשאַפטלעכער קאָנסאָלידאַציע, פון א גרויסער עליה פון מזרח און מערב און פון נאָך גרעסערע קאָנסטרוקטיוועַ דערגרייכונגען פון דער הסתדרות העובדים פאַר א שטאַרקער און געזיכערטער אידישער מדינה.

נאַציאָנאַלער קאָמיטעט פאַרן אַרבעטנדיקן ישׂראל

יוסף שלאָסבערג,	דר. דוב ביגון
נאַציאָנאַלער פאָרזיצער	נאַציאָנאַלער סעקרעטאַר

לאַטיין אַמעריקאַנער דעפּאַרטאַמענט פאַר דער הסתדרות

ישׂראל סטאָלאַרסקי, דירעקטאָר י. פּייגענבוים, קאָ־דירעקטאָר

אידישער וועלט קאָנגרעס

די עקזעקוטיוו פון אידישן וועלט־קאָנגרעס אין ניו־יאָרק שיקט איבער דעם אידישן ישוב אין קובא א האַרציקע ברכה פאַר

א שנת הצלחה ופדות

מיר ווינטשן אונזערע ברידער אין קובא אויפצובויען א מוסטער־האַפטן און אינהאַלטסרייכן אידישן לעבן, און אלס אן אקטיווער טייל פון אונזער פאָלק צו העלפן אונזערע באַשטרעבונגען פאַר א געזונ־כערטער מדינת ישראל און א שאפערישן אידנטום אין דער גאָרער וועלט.

מיר האָפן, אז דער אידישער ישוב אין קובא וועט זיין פאַרייניקט מיט אונז אין קאמף פאַר די רעכט פון אונזער פאָלק אין אַלע אידישע קיבוצים.

עקזעקוטיוו פון אידישן וועלט קאָנגרעס
ניו־יאָרק

העברעאישער אינסטיטוט „תחכמוני"

קאַיע 10 נומ. 51 וועדאדא

די פאַרוואַלטונג פון דעם העברעאישן אינסטיטוט „תחכמוני" און דער דאַמען קאָמיטעט ווינטשן אַלע עלטערן און שילער, דעם לערער פערסאָנאַל און דעם גאַנצן אידישן ישוב

א כתיבה וחתימה טובה!

פאַר דער פאַרוואַלטונג:

האַרי בערנטאל, פרעזידענט מאָרים בערעזדיווין, סעקרעט.
לעאָן גילפאַרב, קאסיר בנרל קאָזאַלטשיק, אדמיניסטראַטאָר

ניי-יאָר באַגריסונג פון קרן-היסוד

צו אַלע אידן פון קובאַ!

די צוויי גורלדיקע פארמעסטן אין פאַרגייענדיקן יאָר — דער סיני-פאַר-מעסט און דער פארמעסט פונם קיבוץ גלויות — האָבן ווידעראמאל געשטעלט ישׂראל אין צענטער פונם אידישן לעבן אין דער גאַנצער וועלט. צבא הגנה לישׂראל, וואָס האָט זיך אַנטפלעקט אין זיין גאַנצער קראַפט און שטאַרקייט אין דער זיבן טאַגיקער סיני-אַקציע און די אַכציק טויזנט אידן, אַפשטאַמיקע פון פאַרשיידענע גלותן, וואָס האָבן געשטראָמט און עולה-געווען מיט שטורעם ווי זין וואָס קערן זיך צוריק אַהיים — האָבן אַן איבריק כּאַל באַווייזן אַז די ווי די האָבן געשלאָסן א טרייען בונד מיט דער דאָזיקער ערד — די איינע און די איינציקע פאַר זיי און זייערע קינדער, די ערד פון ישׂראל היימלאַנד.

אויף דער קאנווע פון די דאָזיקע צוויי געשעענישן האָט זיך אַפגעשפיגלט די דראַמע פון אידישער אפּפּערווילקייט אין דער וועלט. מיט א נעפּל פון שטאָלץ אויף די דערגרייכטע דערגרייכונגען און מיט א ציטער פון זאָרג פאַר דער זיכערהייט פון מדינת ישׂראל און פאַרן פאַרזעצן דעם אויס-לייזונגס-פּראָצעס פון אידישן פאָלק פון שיעבוד גלויות, האָט דאָס וועלט אידנטום געעגבן זיין בויישטייער פאַר מדינת ישׂראל און דאָס פאַרגייענדיקע יאָר איז געווען א רעקאָרד-יאָר אין די הכנסות פון דעם פינאַנציעלן אינסטרומענט פון דער ציוניסטישער באַוועגונג — קרן היסוד דער פאַרייניקטער ישׂראל-קאמפיין.

מיר גייען אריין אין נייעם יאָר אין די עצם-טעג פון דער גרויסער עליה. די מעגלעכקייטן פאַר עליה היינט-צו-טאָג זענען פיל גרעסער ווי ווען עם איז; אָבער די מיטלען וואָס שטייען צו דעם דיספּאָזיציע פון דער ציוניסטישער באַוועגונג זענען, טראָץ דעם וואוקס פון די הכנסות, באַשרענקטע און יאָגן נישט אַן אויף קיין פאַל די באַדערפענישן. מיר ווייסן דאָך, אַז עליה באַדייט נישט שכון און אַבסאָרפּציע: דער אויפּנעם בלויז טראַנספּאָרט-קאָסטן נאָר בעיקר פון עולה אין ארבעטסלעבן אין דאָרף, אין די אַנטוויקלונגס ראַיאָנען; ווּאָס אינטעגרירן זיך אין א פאַך, אין מלאכה און אין גאַנצן קולטור-לעבן פון דער מדינה. די דאָזיקע גורלדיקע אויפּגאַבע ווילן מיר קענען אויספירן אין פולן אומפאַנג בלויז ווען דאָס פאָלק אין דער דיאַספּאָרא וועט אַנטפלעקן זיין פולע אפּפערווילקייטסקראַפט צו זיין א טרייער שותף צום אַנשטרענג און צו דער טאַט.

לאָמיר אויפּנעמען דאָס קומענדיקע יאָר, וואָס איז דאָס צענטע יאָר פון ישׂראל-אַפהענגיקייט, מיט פולער זיכערהייט אז עם ישׂראל וועט נישט אַנטוישן. זאָל באַלייכטן אַלע אונזערע טעשים דאָס ליכט פון צען יאָר מדינה ישׂראל מיט אַלע גערַאַנגלען און דערגרייכונגען. לאָמיר זיין גרוים אין א גרויסער שעה.

א גוט און געבענטשט יאָר אַלע וואָס זענען עוסק בצרכי ישׂראל באמונה!

מיט גרוס

פּרעזידיום פון קרן היסוד —
פּאַרייניקטער ישׂראל קאמפּיין

ירושלים, ערב ראש-השנה תשי"ח

קרן - היסוד ישראל קאַמפיין - קאַמיטעט 1957

באַגריסט אַלע אידן פון קובאַ צום
נייעם יאָר תשי״ח און ווינטשט
אַלעמען אַ יאָר פון גליק און
צופרידנהייט. אַ יאָר פון נאַציאָ-
נאַלן פּראָגרעס און אויפשטייג
פאַר מדינת ישראל און עם ישראל.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

קאָמיטעט צו שטיצן טובערקולאָזע
און מענטאַלע קראַנקע

לוז 464 האוואַנא, קובא.

די דירעקטיוון פון אַנטי־טובערקולאָז קאָמיטעט ווינטשט אַלע אי־דישע אינסטיטוציעס, די מיטגלידער פון קאָמיטעט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע, א גליקלעכן און צופֿרידענעם נייַ־יאָר.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

פֿאַרוואַלטונג פון אַנטי טובערקולאָז קאָמיטעט

יוסף אייבעשיץ, פּרעזידענט
וואָלף פֿינגערהוט, סעקרעטאַר
קלמן וואַדאַנאָס, קאַסיר
אברהם מ. מאַדאַוו, אַדמיניסטראַטאָר

אידישער פֿרויען פֿאַריין אין קובא
ליי־קאַסע ביים אידישן פֿרויען פֿאַריין אין קובא

מוראיא 424, 5־טער שטאָק, האוואַנא.

א כתיבה וחתימה טובה!

אַלע אידישע אינסטיטוציעס, אונזערע מיטגלידער, פֿרײַנט און סימפּאַטיקער, און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

פֿאַרוואַלטונג פון אידישן פֿרויען־פֿאַריין

פֿאַרוואַלטונג פון דער ליי־קאַסע ביים פֿרויען פֿאַריין

אידישע צענטער שול אין קובא און מיטל-שול
פיגעראָא 224 — כאַנטאָם סוארעז.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

א גליקלעך און צופֿרידן יאָר ווינטשן מיר די עלטערן, תלמידים-ות, דעם לערער-פּערסאָנאל, דעם מוטער פֿאַרבאַנד און דער גאַנצער אידישער קאָלעקטיוויטעט !

פֿאַר דער פֿאַרוואַלטונג:

מאָריס קאָגנסקי, פּרעזידענט.
כאַקאָבאָ קאַפּוסטין, סעקרעטאַר.
חיים דערעטשינסקי, קאַסיר.

צום נייעם יאָר תשי"ח ווינטשן מיר אַלע אונזערע עסקנים באַשטייערער און דער אידישער באַפֿעלקערונג בכלל

א כתיבה וחתימה טובה!

זאָל דאָס קומענדע יאָר זיין א שנת ברכה והצלחה פֿאַר דער ארבעט פֿון גאולת הארץ און קבוץ גלויות. א יאָר פֿון שלום און בנין פֿאַר מדינת ישראל און זאָל דאָס דאָזיקע יאָר אונז ברענגען ישועות ונחמות פֿאַר אַלע אידן פֿון דער וועלט.

די עקזעקוטיווע פֿון לאַנד-דירעקטאָריום פֿון קרן קימת לישראל אין קובאַ

לעאָן שוסטער, פּרעזידענט.
יצחק רשב"ם, גענ. סעקרעטאַר
אהרן נייצהאַלץ, קאַסיר.

ציוניסטישע פרויען אָרגאַניזאַציע „וויצאָ"

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

נעמט צו ליבע חברה צוזאַמען מיט אייער חשובער משפחה, אונזער ברכות און וואונטשן פאַר א יאָר פון גליק און צופרידנהייט.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען די פאַרווירקלעכונג פון אונזערע אַלעמענס וואונטשן, אז עס זאָל קומען דער ענטגילטיקער שלום פאַר אונזער פאָלק, און מדינת ישראל זאָל קענען פראָגרעסירן אין א וועלט פון פרידן און נערעכטיקייט.

ציוניסטישע פרויען אָרגאַניזאַציע „וויצאָ"

כוליא קאַפלאַן	**אידא רייך**
אקטואיר. פרעזידענטין	סעקרעטאַרין

ליגע פאַר דער הסתדרות אין קובא

פראדאָ 260 — האוואַנא.

די ליגע פריינט פון דער הסתדרות אין האַוואַנא

וויל נטשט אירע חברים, פריינט און דעם כלל ישראל אַ גוטע און פריילעך יאָר

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

זאָל דאָס יאָר תשי„ח ברענגען שלום אין ישראל און אויף דער גאַנצער וועלט, אַ גרויסע חלוצישע עליה און אַ פאַרייניקונג פון אַלע שעפערישע כוחות פון אידישן ישוב אין קובא.

חיים שיינוק, פרעזידענט — דוד אוטיאנסקי, סעקרעטאַר.
יוסף בלומענקראנץ, קאסיר

דער חסד של אמת

שטיצט עכט רעליגיעזע ענינים

דער חסד של אמת

קאָאָפּערירט אין אַלע וויכטיקע געזעלשאַפטלעכע אונטערנעמונגען

דער חסד של אמת

שטיצט די פילאַנטראָפישע הצטרכותן אין ישוב

דער חסד של אמת

העלפט אין קולטורעלע אונטערנעמונגען וואָס ברענגען כבוד דער אידישער קאָאָלניע

דער חסד של אמת

האָט מיטגעהאָלפן דער קהלה „ערת ישראל"
ביים אויפבויען דעם מקום־קדוש אין אַלט האַוואַנא.

די דירעקטיוע פון
חברה קדישא חסד של אמת

באַגריסט צום נייעם יאָר אַלע אידן
פון קובא. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען
ישועות אויף אַלע אידן איבער דער
גאַרער וועלט!

לשנה טובה תכתבו!

פּאַרוואַלטונג פון חסד של אמת

ישעיה קאַנענער, פּרעזידענט
ראובן הייבלום, סעקרעטאַר
יעקב ראַנאַזשין, קאַסיר

CAMARA DE COMERCIANTES E INDUSTRIALES HEBREOS

Muralla 474 — Habana

וועדט מיטגלידער פון דער אידישער האַנדלס-קאַמער!

די פאַרוואַלטונג פון דער אידישער האַנדלס-קאַמער באַגריסט און ווינטשט אַלע מיטגלידער, ווי אויך דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ, א דערפאָלג-רייכן און גוטן יאָר!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

מ. מעכאַבער, פרעזידענט.
נחום גראַבאָווצקי, סעקרעטאַר.
י. פּיאַלקאָף, קאַסיר.

TEMPLE BETH ISRAEL

יוניטעד היברו קאָנגרעגיישאַן

Ave. de los Presidentes, 502 — Vedado, Habana

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

א יאָר פון גליק און פּראָספּעריטעט
אַלע מעמבער און דער גאַנצער
אידישער קאָלאָניע אין קובא

ו ו י נ ט ש ט

UNITED HEBREW CONGREGATION

ROBERT KAPLAN, President.
DR. FREDERICK SALOMON, Rabbi.

אידישע קהלה „עדת ישראל" און בוי קאַמיטעט
ביי דער קהלה און חסד של אמת

צום נייעם יאָר התשי„ח באַגריסן מיר אַלע באַשטייערער פאַרן מקום-קדוש, אַלע מיט-גלידער פון דער קהלה „עדת ישראל" און פון „חסד של אמת" און כלל-ישראל און וויניטצין אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

זאָל דער נייער מקום-קדוש זיין א שטאָלץ פאַר אונזער ישוב און דינען פאַר דער פאַר-פעכטיקונג פון אַרטאַדאָקסישער אידישקייט אין קובא.

אידישע קהלה „עדת ישראל" און בוי קאַמיטעט
ביי דער קהלה און חסד של אמת

קלמן וואַראַנאַם, פּרעזידענט.
אשר עכענבאום, גענ. סעקרעטאַר.
ישעיה קאַנגער, קאַסיר.

UNION ZIONISTA DE CUBA
ציוניסטישע פאַרייניקונג אין קובאַ
Prado 260 Habana

די ציוניסטישע פאַרייניקונג אין קובאַ באַגריסט צום נייעם יאָר אירע מיטגלידער און אַלע אידן פון קובאַ און ווינטשט אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

מיט געמיינזאַמע פאַרשטאַרקטע כוחות זאָלן מיר אַלע זיך אייניקן ארום דעם ציוניסטישן געדאַנק פאַר פאַרשטאַרקונג און פאַרפעסטיקונג פון אונזער מדינת ישראל.

פאַרוואַלטונג פון דער ציוניסטישער פאַרייניקונג

משה לעווין, פרעזידענט
דוד אוטיאַנסקי, סעקרעטאַר
סאַמועל לאָשינסקי, קאַסיר

ציר ישראל, הגברת שאלתיאל וחברי צירות
ישראל שלוחים לקהילה היהודית
בקובה את מיטב ברכותיהם
לשנה החדשה.

ער"ה תשי"ח

דער קאנסול פון ישראל
און פרוי כוליא קאפלאן

שיקן איבער די אויפריכטיקסטע
באגריסונגען צום נייעם יאר צו
אלע ציוניסטישע עסקנים און
געזעלשאפטלעכע טוער און צו
אלע זייערע פריינט און חברים.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

אסתר פּעלכאָוויטש.
אַניטאַ גאָכער.
משה מאלאָוואַני.
משה דעמעל.
אַלפּרעדאָ זאקראָיסקי.
וויקטאָר בערמאַן.

הנהגה פון השומר הצעיר

חיים כאַיעט — סעקרעטאַר און ראש הקן.
אורי טאָפּ — דערציאונג.
דוד פּיסטינער — הויפּט פון די גרופּן.
צבי ליטווינאָווסקי — קאַסיר.
וואָקאַלן: אסתר קליינהאוז, דן קרעטשמער, יצחק טשערוואַני און פּעליפּע פּיסטינער.

יוגנט-אַרגאַניזאַציע „ביתר"

יעקב עסעס — מפקד.
יהודה סידראַנסקי — וויצע־מפקד.
משה כראַדע — סעקרעטאַר.
נתן קויפמאַן — קאַסיר.
שמואל פּראָפּעטא — הויפּט פון דער מדריכים גרופּע.
אברהם קרעדי — צייטונג.
מרים ראַמירעז — סעקרעטאַר פון דער מדריכים־גרופּע.

הנהגה פון הנוער הציוני

שושנה פּערעלים — ראש התנועה.
גיורי אַלעקסאַנדער — ראש הנוהלת.
אמנן מעשולאם — קאַסיר.
בצלאל ברייל — וויצע־קאַסיר.
גיורי אַלעקסאַנדער — סעקרעטאַר.
דוב קרעמען — וויצע־סעקרעטאַר.

באַמערקונג: — עס פעלן דאָ די פאַרוואַלטונגען פון אייניקע אינסטיטוציעס פון האוואַנא און פּראָווינץ. מיר האָבן ניט געקענט רעגיסטרירן די געזעלשאַפטלעכע טוער, וועלכע פירן מיט זיי אַן צוליב סיבות: אייניקע אינסטיטוציעס האָבן אונז ניט געענטפערט אין דער געהעריקער צייט, און מיט אַנדערע האָבן מיר ניט געקענט אַנקניפן קיין קאָנטאַקט.

לייענט און פאַרשפּרייט
דעם „האוואַנער לעבן"

די צייטונג וואָס פּייערט
היי - יאָר איר
זיל בערנעם - יובל!

קלאָס, יצחק פּריים, מאָקס וויים, קלכין וואַדאַנאָס, אברהם קליימאַן, יעקב בלום, ברוך גלאָמערבאַן, מיכל טשער וואַני, אהרן גויצהאלץ, משה ביגעלמאַן, דוד וויים, י. דוד כמיעל, יצחק אייכענבוים, משה בעקער, פייוול גרעשעס, מישה פּלאָטניק און יהושע פּריידיך.

אידישער צענטער פון מאַריאַנאַ און אומגעגנט

אברהם קאָזאָלטשיק — ערן־פּרעזידענט.

דוד פּעלדפּעבער — פּרעזידענט.

טשאַרלעס פּארבער — ערשטער וויצע־פּרעזידענט.

ה. ע. קאָזאָלטשיק ע"ה — צווייטער וויצע־פּרעזידענט.

אנא קאָזאָלטשיק — סעקרעטאַר.

ציוול פּארבער — וויצע־סעקרעטאַר.

כאהן באַסעוויטש — קאַסיר.

סאָלאָמאָן קאָזאָלטשיק — וויצע־קאַסיר.

חיים ראָזען — אַדמיניסטראַטאָר.

וואָקאָלן: אשר לוסקי, לואיס נריל, לעאָן שוסטער, בערל קאָזאָלטשיק, שמואל זיסהאלץ, לעידא קאָזאָלטשיק, זאילא קאָזאָלטשיק, באַרים וויליקאָמירסקי יאון מיגעס קאָזאָלטשיק.

גרופּע פאַר חלוצישן ציוניזם

גדליהו גרינבערג — פּרעזידענט.

סאמועל פּאַפּיר — וויצע־פּרעזידענט.

אברהם לוסקי — סעקרעטאַר.

כאָקאָבא לאופער — וויצע־סעקרעטאַר.

עוא דערעטשינסקי — אקטן־סעקרעטאַרין.

סאָלוניע זאקאריאס — קאַסירערין.

דוד ראַפּאַפּארט — וויצע־קאַסירין.

לעאָנארדא לוסקי — רעליגיעזע ענינים.

וואָקאָלן: בן־ציון טשערטשעס, לואיס זאקאריאס, גיטא וואקסמאן, מאריא וואקסמאן, איסאק שלעפּשער. איסאק לוסקי, סאילא לוסקי, פינטשא פּאַפּיר, בערטא פּאַפּיר, סאילא לוסקי, משה דערעטשינסקי, אלבערטא הובערמאן, מינא טשערטשעס, מאניע דערעטשינסקי, ראסא לוסקי, מאריא פּאַפּיר, מאַרים גרעשעס, סארא גרעשעס, יפה גרינבערג, אסתר דראכמאן, אלאנסא דראכמאן, חיים דערעטשינסקי.

יוגנט־קלוב ביים פּאטראנאט

בערנארדא פּעלכאוויטש — פּרעזידענט.

דר. אלבערטא קריגער — וויצע־פּרעזידענט.

דוד קראנפעלד — אודיטאָר.

רפאל קאפוסטין — סעקרעטאַר.

איסאק קליימאן — קאסיר.

וואָקאָלן: וויקטאר קאספי, סימאן לעווי און מארענא האביף.

קרייז פון אידישע אוניווערזיטעט - סטודענטן

אידא בערגער.

בערטא פיטליוק.

עוא רובין.

עסטעלא יודעלעווסקי.

הרב מאיר ראָזענבוים, מאָרים ראָזענפעלד, נחום ראָזענצוויג, מאָנאָלאָ ראָזענבערג, פרוי דושאָנעט שעכטער, טשאָרלעס שוואָרץ ע"ה, דושאָ שאָפירא, אברהם זילבער, יוסף וויטקינאָס. זישע וויים און קלמן וואָדאָנאָס.

✡

קאָנסעכאָ פּראָ-איזראעל פון „שבת - אחים"

מאוריסיא עגאזי, מאטילדע ווענטורא, ראָזאל מיטראני — ערן-פּרעזידענט.

הרב רפאל עלנאדאוו.

מאָרענאָ האביף — פּרעזידענט.

מאוריסיא האלוויס — וויצע-פּרעזידענט.

רעגינאָ אלגאזע — סעקרעטאָר.

אלבערטאָ האביף — קאסיר.

דושאָן פּאָליקאָר — וויצע-קאסיר.

אלבערטאָ מיטראני — רעוויסאר.

ענריקע בעהאר, סאלאמאָן גאראזי, כאסע קרעדי, מאיסעס עגאזי, סאלאמאָן מענאססע, ענריקע בענרעי, אברהאָם טאטשע, אלבערטאָ עסקענאזי, כאסע לעווי, וויקטאָר פּאָליקאָר, סאלאָמאָן קאמכי, דוד באראני, אלבערטאָ פינס. עליאס ביטאָן, דוד ביטאָן, מאיסעס פראנקאָ, איסאק האביף, גאסטאָן טאטשער, כאסע טשעבאָף, אברהם אלגאזע, עליאס סוסי, לעאָן עגאזי, כאסע מאטאלאָ, מארקאס סאלינאס, — וואקאלן.

✡

בענעפיסענסיא „בקור חולים"

איסידאָרא בעהאר, מאָרענאָ האביף, ערן-פּרעזידענט.

איסידאָרא בעהאר — פּרעזידענט.

איסידאָרא זארקאָ — וויצע-פּרעזידענט.

דענט.

דאניעל מאטאלא — סעקרעטאָר.

ראָבערטאָ אילעל — וויצע-סעקרעטאר.

ראָבערטאָ ר. בעהאר — קאסיר.

כאסע פינטאָ — וויצע-קאסיר

ראָבערטאָ מארכאים — רעוויסאר

וויקטאָר פּאָליקאר — קאנטאדאר.

סאמועל מאיא, אלבערטאָ עזקענאסי, איזראעל באראקאס, כאסע ביטאן — וואקאלן.

✡

ספרדישער קרן-קימת קאמיטעט

דושאן פּאָליקאר — פּרעזידענט.

אברהאָ טאטשע — וויצע-פּרעזידענט.

רעגינא אלגאזע — סעקרעטאָרין.

מאיסעס פראנקאָ — קאסיר.

וואקאלן: גאסטאן טאטשער, סאלאָמאן קאמכי.

✡

עלטערן - קאמיטעט פון „השומר הצעיר"

סאמועל זיסהאלץ — אקטואירנדער פּרעזידענט.

פּאָלע ארמוס — סעקרעטאר.

כואניטא גורמאן — וויצע-סעקרעטאר.

יהודית פיסטינער — קאסיר.

וואקאלן: קאטאלינא שטערן, כעריגא וואַרזאגער און פרוי פליגעלמאן.

✡

חברה קדישא „הסד של אמת"

ישעיה קאננער — פּרעזידענט.

יעקב ראגאזין — קאסיר.

ראובן הייבלום — סעקרעטאר.

מיטגלידער: ראובן אייזן, חיים

„מנורה סיסטערהוד" ביים יונייטער היברו קאנ־גרעגיישאן

גלאריא שאפירא -- פרעזידענטין.
בערטא פריים — וויצע־פרעזידענטין.
עלעאנר קאפלאן — קאסירערין.
עטל האמעל -- וויצע־קאסירערין.
מוריעל היימאן — אקטן־סעקרעטאַרין.
דזשאנעט קאנע — קאָרעספאנדענטין־סעקרעטאַרין.

✡

קרן - היסוד ישראל־קאמפיין קאמיטעט 1957

באַרים בענעם — פרעזידענט.
אברהם ז. ווייגשטיין, יוסף בלומענקראנק, ס. מ. קאפלאן, כאסע זאבעלינסקי אין פרוי נינא סענאל — וויצע־פרעזידענטן.
חיים טעוול גרינבערג — סעקרעטאר.
כיאיש ראזענבערג — וויצע־סעקרעטאר.
ישראל לוסקי — קאסיר.
מאנאלא ראזענבערג — וויצע־קאסיר.
משה לעווין און יוסף לוריא — סעקרעטארן־קאנטאדארן.
דוד איטיאנסקי — ארגאניזאציע־סעקרעטאר.
וואקאלן: ברוך שאמעס, ענריקע קאופמאן, איסאק בערעזדיוון, פרידא ארבער, נחום ראזענצווייג, סאמועל פאפיר, סאמועל לאשינסקי, אשר שטשוטשינסקי, בענאמין טערנער, בן־ציון טשערטשעס, עווא באיסמאן אסתר שאפאטשניק, ראקעל נערשקאוויטש, מאקס קריגער אנא קריגער, אלעקסאנדער קאמפער, בעלא טערנער, לעאפאלדא בערקמאן, אברהם באיסמאן, סענרער וואלסאן, אהרן גייצהאלץ, חיים טערנער, זישע וויים, לייב לעווין פנחס פערעלים, אשע קאקיעל, סאלא־מאן פעלדמאן, לעאן שוסטער, אהרן יוקעלן, איסאק גורוויטש, הערמאן העיזלער, כאקאבא סענאל, טשארלעס שוואַרץ ע"ה, חיים ווינאקור, דוד שוואַרץ, פעליקס רידז, איסאק ראשבאום, כאקאבא איזראעליט, אנטאניא דאסקאל, לעאן יארמום, כאקאבא מוקאסע, סעבאסטיאן קאנא, כוליא שטיינבערג, סאלוואדאר מיטשעל, קארלאס אייזענבערג, אידא קאקיעל, וואלף פינגעראף און חיים שיינוק.

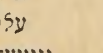
✡

ישראל באנד - דריוון קאמיטעט 1966
(איגרות)

אראלפא קעיץ — ערן־פרעזידענט.
ענריקע קאלושין — פרעזידענט.
איזידארא אבראבאנעל, מארים מאיארקאס און טשארלעס שאפירא — וויצע־פרעזידענטן.
הערמאן הייזלער — קאסיר.
כוליא קאריטי — סעקרעטאר.
דר. פעליקס רייזלער — לעגאלער סעקרעטאר.
ראט פון גובערנאטארן: האררי בערענהאל, טשארלעס בלאך, האררי בלאך, מאוריסיא עגאזי, הרב יפאל עלנאדאוו, בצלאל פארבער, רבי נסים גאמבאטש, כאסע גארבוז, רבי אברהם גראניזאן, מיגעל גורוויטש, מאוריסיא האליווים, כאקאבא איזראעליט, מ. מ. קאפלאן, אברהם קאזלטשיק, הירש קוריצקי, לייב לעווין, כוליא ליפשיץ.

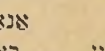
ליי-קאמע פון אידישן פרויען - פאריין

בלומע קריגער — ערן-פרעזידענטין.
שרה אשינסקי — פרעזידענטין.
לובא ראזענבערג — ערשטע וויצע-פרעזידענטין.
אסתר שאפאטשניק — צווייטע וויצע-פרעזידענטין.
פאלע קוביליון — סעקרעטארין.
לוסיא גינזבורג — ערשטע וויצע-סעקרעטארין.
בערטא שאפירא — צווייטע וויצע-סעקרעטארין.
לובא ראזענפעלד — קאסירערין.
לובא בערענס — ערשטע וויצע-קאסירערין.
גיטא גינזבורג — צווייטע וויצע-קאסירערין.
וואקאלן: ראסא ראפאפארט, פוידא כאווע, רחל גאלעס, סאפיא קרעס, רבקה שלעזינגער, מאניע שומער, גאלע טוכמאן, בערטא בערמאן, לינא ביגעלמאן, זעלדא אנדורסקי און סאניע שאפטאל.

מוטער-פארבאנד פון דער צענטער-שולע

מאריא פאפיר — ערן-פרעזידענטין.
לובא קאץ — פרעזידענטין.
פערלא קיער — וויצע-פרעזידענטין.
הילדא פאסא — געז. סעקרעטארין און קארעספאנדענטין.
פאני טרייביטש — קאסירערין.
מאניא דערעטשינסקי — וויצע-קאסירערין.
בערטא האכמאן — פרעזידענטין פון אונטערנעמונגס קאמיסיע.
רעבעקא רובינשטיין — וויצע-פרעזידענטין.
אנא זעלאנקער און מאריא פאפיר — קאמיסיע פון באלעט.
בערטא האכמאן און מארגאריטא קאופמאן — קאמיסיע פון אוניפארמעס.
זענאידא ברינבערג און אנא פייסאטע — פראפאגאנדע קאמיסיע.
באלא קוביליון, יודיט לינדעלפעלד און אנא דוכנער — קאמיסיע פון טעלעפאנען.
וואקאלן: סארא גרעשעס, ראסא גאלדבערג, דארעטא פייגענבלאט, עווא דערעטשינסקי, מאריא מילנער, פרידא ראשבאום, פלארא שאפירא, לייא ניעזוואדאוויטש, עווא אסאצקי, הילדא קאסא־בוצקי און סאלוניא זאקארעס.

פרויען קאמיטעט ביים פאטראנאט

אידא פארטנאי — פרעזידענטין.
עליסא ראבינאוויטש — ערשטע וויצע-פרעזידענטין.
לינא ביגעלמאן — צווייטע וויצע-פרעזידענטין.
אנא האביה — סעקרעטארין.
כוליא סענאל — ערשטע וויצע-סעקרעטארין.
סאפיא קרעס — צווייטע וויצע-סעקרעטארין.
העלענא ווייס — קאסירערין.
לובא גאלפאנד — ערשטע וויצע-קאסירערין.
לובא ראזענפעלד — צווייטע וויצע-קאסירערין.

הילדא לישטיין — צווייטער וויצע־פרעזידענט.

מאַרים בערעזדיווין — סעקרעטאַר.

כוליא שטערן — וויצע־סעקרעטאַרין.

לעאָן גילפּאַרב — קאַסיר.

סאַלאָמאָן לישטיין — ערשטער וויצע־קאַסיר.

סאַראַ בערעזדיווין — צווייטער וויצע־קאַסיר.

בערל קאָזאָלטשיק — אַדמיניסטראַטאָר.

אַנא גילפּאַרב — וויצע־אַדמיניסטראַטאָר.

גיסעלא האָלץ — אַקטן־סעקרעטאַר.

וואָקאָלן: ראָסא בערענטהאַל, הילדא קאָזאָלטשיק, כאַסעפינא עפּעלבוים, סימאָן שאַפּטאַל, כאַקאָבא האָלץ, ס. טערנער, משה האָלץ, סאַמועל יאַרמום, ה. שטערן, דינה יאַרמום, עובעניא הופּערט, ח. הופּערט, פרוי רוצקי, סאַלאָמאָן פענצטער, פרוי פענצטער.

✡

קאָמיטעט צו שטיצן טובערקולאָזע און מענטאַלע קראַנקע

אברהם פיש — ערן־פרעזידענט.

יוסף אייבעשיץ — פרעזידענט.

ראובן סאַפּליצקי — וויצע־פרעזידענט.

דר. פעליקס רייליר — יורידישער סעקרעטאַר.

וואָלף פינגעראָף — סעקרעטאַר.

קלמן וואַדאַנאַם — קאַסיר.

ראובן אייזען — וויצע־קאַסיר.

אברהם מ. מאַראָוו — אַדמיניסטראַטאָר.

שמואל גאָלדבערג — וויצע־אַדמיניסטראַטאָר.

וואָקאָלן: ישעיה קאַננער, חיים וואָלפּע, מאיר סאַנדלער, יוסף דוואָרין, פרוי זשאַנעט שעכטער, מים טעמא שעכטער, פרוי כינע יוקען, פרוי רבקה אָלטשון.

✡

ליי־קאַסע פון אידישן פרויען־פאַריין

אסתר קופּער און אסתר שאַפּאַטשניק — ערן־פרעזידענטינס.

אנא גאַרמיזע — פרעזידענטין.

לובא זאָלל — ערשטע וויצע־פרעזידענטין.

צילא ווייגטרויב — צווייטע וויצע־פרעזידענטין.

טאָלע בלאָך — סעקרעטאַרין.

מאריאַנא פּונדיק — ערשטע וויצע־סעקרעטאַרין.

זעלדא אנדורסקי — צווייטע וויצע־סעקרעטאַרין.

באַני קלעפּאַטש — קאַסירערין.

ראָסא לאַסאָף — ערשטע וויצע־קאַסירערין.

סאַניע שאַפּטאַל — צווייטע וויצע־קאַסירערין.

וואָקאָלן: אַנא פינקוס, שרה אָשינסקי, העלענא וויים, מאַניע שומער, לאה רובינשטיין, חנה וואַפּינסקי, סילוויא טייטעלבאום, אַלגא פוקס, ראָסא ראַפּאַפּאָרט, פעלא ראַפּאַפּאָרט סאַניע גאָסאָף, סאַילא לעווין, טערעסא רידז, גאָלא טוכמאַן, אסתר זינגער, חוה גרינבערג, מאריע זאַנדבערג, לובא ראָזענבערג, שרה לאופער, לינא בי־געלמאַן, העלא פינגלער, אידא מאַדא־ריאַנא, זענאידא ברינבערג, סאַרא גאָלדקאָרן, צילא סמאָלאַרטשיק אין בערטא בערמאַן.

אהרן מאנקארוש — וויצע־אדמינים־טראטאר.

י. וולאדאווסקי — וויצע־אדמינים־טראטאר.

סאלאמאן בראסלאווסקי — וויצע־אדמיניסטראטאר.

וואקאלן: י. גרינבערג, איזידאראָ מיכאלי, נ. גראבאווצקי, לאזארא לי־וואוויטש, נחום שטשוקין, לאיזארא ברינבערג, משה קאלער ע"ה, לעאן גילפארב, בנימין טערנער, משה פא־פעלניק, ה. שטיין, כאסע גוטמאן.

דר. דיאניסיא קאסטיעל — יורידיש־ער־סעקרעטאר.

חברה־קדישא: הרב דוב ראזענ־צוויג — גבאי ראש. שוועד, קרא־זויעץ און העסעל.

קרן־קימת לאנד דירעקטאריום

ר. אייזען — ערן־פרעזידענט.

לעאן שוסטער — פרעזידענט.

אסתר שאפאטשניק — ערשטער וויצע־פרעזידענט.

חיים טעווול גרינבערג — צווייטער זויצע־פרעזידענט.

איסאק מאנקארוש — סעקרעטאר.

פערנאנדא טוכמאן — ערשטע וויצע סעקרעטאר.

ציליא ארבער — צווייטער וויצע־סעקרעטאר.

אהרן גייצהאלץ — קאסיר.

בנימין טערנער — עדשטער וויצע־קאסיר.

בנימין שנאדאווסקי — צווייטער זויצע־קאסיר.

וואקאלן: חיים דערעטשינסקי, כא־קאבא סעגאל, מאקסימא גלינסקי, עליאס מיללער, דוד בריק, קארלאס אייזענבערג, אידא רייך, כאקאבא בור־שטיין, ר. הייבלום, יוסף פאליקסאן, קאמיסיע פאר זאמלונגען: אסתר שאפאטשניק, ציליא ארבער אין בנימין טערנער.

פארשטייער פון דער ציוניסטישער פארייניקונג: יוסף בלומענקראנץ, כואניטא גורמאן, אהרן שאפירא.

פארשטייערינס פון דער „וויצא": רעכינא ווערבין, ציליא לעוונער און ציליא ארבער.

ליגע פאר דער הסתדרות

סענדער מ. קאפלאן — ערן־פרעזי־דענט.

חיים שיינוק — פרעזידענט.

סענדער וואלסאן — וויצע־פרעזי־דענט.

דוד אוטיאנסקי — סעקרעטאר.

איסאק מאנקארוש — וויצע־סעקרע־טאר.

יוסף בלומענקראנץ — קאסיר.

בנימין שניאדאווסקי — וויצע־קאסיר.

סעבאסטיאן קאנא — עקזעקיטיוו דירעקטאר.

יעקב מ. סקורניק — קולטור־דירעק־טאר.

וואקאלן: דוד שוואַרץ, ברוך שאמעס, משה לעווין, יוסף לוריע, מישה שלע־זינגער, אברהם י. דובעלמאן, הושר שטשוטשינסקי, חיים ט. גרינבערג, איסאק בערעזדיווין.

העבריישער אינסטיטוט „תחכמוני"

האררי בערענטהאל — פרעזידענט.

שלום אפעלבוים — ערשטער וויצע־פרעזידענט.

ראקעל מאיא — דעלעגאטין אין סאנטאם סואראז.
עלסא בעהאר — דעלעגאטין פון האוואנא.
ראסיטא בעהאר — דעלעגאטין אין וועדאדא.
איסאלינא סאראקאן — דעלעגאטין אין לוויאנא.

✡

„וויצא" יוגנט-גרופע „חנה סענעש"

ראסיטא קריגער — פרעזידענטין.
בעבי קאקיעל — סעקרעטארין.
איליאנא סמאלאנסקי — קאסירערין.

✡

אידיש - קובאנער קולטור - גרופע

דר. בעליקס רייליר — ערן-פרעזידענט.
אדאלפא קייץ און כאסע קייץ — ערן-מיטגלידער.
אברהם מארקום מאטערין — פרעזידענט.
דר. ענריקע אייסער — ערשטער וויצע-פרעזידענט.
רבי נסים גאמבאטש — צווייטער וויצע-פרעזידענט.
דר. בעליקס רייליר — געניראל-סעקרעטאר.
פראפ. דוד פערעז — וויצע-סעקרעטאר.
דר. סאלאמאן לוצקי — אקטן-סעקרעטאר.
פריסיטיווא ראמירעז — וויצע-אקטן-סעקרעטאר.
מאקס ווייניטיין — קאסיר.
סעגיסמונדא וואגנער — וויצע-קאסיר.
דר. כאכא אטשווילי לעווי — אדמיניסטראטאר.
סאלא צוקערקאנדל — וויצע-אדמיניסטראטאר.
וואקאלן: ס. מ. קאפלאן, הערמאן הייזלער, מארים מאיארקאס, כוליא קאריטי, איסאק גורוויטש, דר. כאסע מילער, אדאלפא אדאנאפאסאף, איזידאר סטעטנער, מאוריסא האליווים, ארכיטעקט נחום נעפאמעטשע, כאסע שעכטרמאן, דרא. קלארא סאטאנאווסקי, אינזשיניער סאלאמאן הייזלער, דרא. סאפיא אוועגס, אסתר כהן, אינזשיניער מאריאנא שיכער און גוסטאווא מאנטל.

✡

געזעלשאפט „בריער פון ישראל"

אהרן מינדיק, כאכא ראבינאוויטש, כאמועל גאלפאנד, סימאן אטראן — ערן-פרעזידענטן.
מאקס סאסנער — פרעזידענט.
אהרן שניידער — ערשטער וויצע-פרעזידענט.
לעאן אלעמבערג — צווייטער וויצע-פרעזידענט.
סענדער בענדער — דריטער וויצע-פרעזידענט.
זיישע וויים — סעקרעטאר.
ס. ראפאפארט — וויצע-סעקרעטאר.
סאלאמאן פעלדמאן — וויצע-סעקרעטאר.
זיישע שאפטאל — וויצע-סעקרעטאר.
יוסף גארבוז — וויצע-סעקרעטאר.
לעאן גאלד — קאסיר.
רפאל גאפסאן — וויצע-קאסיר.
אדאלפא שטיין — וויצע-קאסיר.
אברהם רייך — וויצע-קאסיר.
וואלף שאפטאל — אדמיניסטראטאר.

דעלעגאטינס אין סאנטאס סוארעז.
רעבעקא מאטאלאן און ראקעל אנאנא־מאטאלאן — דעלעגאטינס אין לאווטאן־באטיסטא.
סוסאנא קאהען — דעלעגאטין אין רעגלא.
רעגינא בעהאר — דעלעגאטין אין מיראמאר.
בעיטא כאזאן און לואיסא מאדעם — דעלעגאטינס אין לויאנא.
מיטארבעטערינס: עווא בארוך, סארא פינטא, לילי פיטשאן און סאילא מאטאלאן.

✡

„וויצא" יאנג - וואומען

אניטא סטאן, ראסאליא פוקסבערג, עוגעניא הופערט, פאניא פרעסמאן, הילדא לישטיין, ראקעל וואקס, רעגינא רעזניק, קארלאטא שטשוקין און בערטא ביק — ערן־פרעזידענטינס.
עווא ראבינאוויטש — פרעזידענטין.
לואיסא לערמאן און בערטא ביק — וויצע־פרעזידענטינס.
אפעליא קאהען — סעקרעטארין.
אנא באנדאר — וויצע־סעקרעטארין.
מערסעדעס טיקא — קארעספאנדענץ־סעקרעטארין.
סוסי ראפאפארט — וויצע־קאר־עספאנדענץ־סעקרעטארין.
רעבעקא זעליגמאן — קאסירערין.
בערטא ראבינאוויטש — וויצע־קאסירערין.
אניטא סטאן און ראסיטא פראנקס — קולטור־קאמיסיע.
מערי קירקוו, בערטא מיטראני, סאניע פעלדענקרייז, פעליסיא גארא־דעצקי און ראקעל פארא — טעלעפאן קאמיסיע.
סוסי ראפאפארט, בתיה זעליגמאן, פעליסיא קליינהאוז, ראסיטא אייבער, ראקעל באנדאר און ראסיטא בעדענטאל — אונטערנעמונגס־קאמיסיע.
קארלאטא טאנצמאן און ראסיטא אייבער — דעקאראציע קאמיסיע.
אניטא סטאן און קארלאטא שטשוקין — קאמיסיע פאר סאציאלע פאר־בינדונגען.
אנא באנדאר, סאילא סאטאנאווס־קי, פערלא קיער און ראקעל פארא — טיקעטס־קאמיסיע.
ראקעל וואקס, קארלאטא שטשוקין און הילדא לישטיין — ביולעטין־קאמיסיע.

✡

„וויצא" יוגנט - גרופע „הענריעטא סזאלד"

אסתר מאטאלא — ערן־פרעזידענטין.
סוסאנא פאליקאר — פרעזידענטין.
בעיא ראזאן — וויצע־פרעזידענטין.
קארינא פראנקא — סעקרעטארין.
עליכא ביטאן — וויצע־סעקרעטארין.
לילי וואסערשטיין — אקטן־סעקרעטארין.
ראקעל דועניאס — קאסירערין.
סארא פאליקאר — וויצע־קאסירערין.
ראסיטא בעכער — קולטור־ד־ירעקטארין.
מיטארבעטערינס: רעבעקא לעווי און סוסאנא פאליקאר.
אסתר בעהאר — פארשטייערין אין דער יוגנט־פערראציע.
וואקאלן: עוכעניא קרעדי, אסתר בעהאר־אלגאזע, ווירכיניא הילל, אלענדרע אלבוקרק, ראסא לעווי, פאני בעהאר, רעינא פערצע, ווירכיניא מיטראני, און אסתר מאיא.

א. ז. ווינשטיין — פֿרעזידענט פון פֿעדעראַציאַנען ראַט.

חיים טשערטשעס — פֿראָטעקטאָרן קאָמיסיעס.

וואָלף: יעקב ביניאַקאָנסקי, מאָריס בערענטאַל, מיכל בראַסלאַווסקי, ש. גאָלדעס, ר. גערשקאָוויטש, א. י. דוד־בעלמאַן, גדליה וואַקסמאַן, דוד וואַקסמאַן, סענדער וואָלסאַן, חיים פעדער, דוד ראַפֿאַפּאָרט, יעקב ראָגאָזין, מאָטל פּטאַשיעוויטש, אהרן שאַפּירא, אשר שטשוטשינסקי, ראובן חייבלום אין גרשון קריגער

✡

„וויצא" אין קובא

אידא קאָקיעל, עוא וויסמאַן, דאָרא בענעס, פרידא אַרבער, חנה קריגער — ערן־פֿרעזידענטינס.

נינא סענאל — פֿרעזידענטין.

כוליא קאָפּלאַן — ערשטע וויצע־פֿרעזידענטין.

עמא ליפּשיץ — צווייטע וויצע־פֿרעזידענטין.

אידא רייך — סעקרעטאַרין.

ריווע בייקאָוויטש — ערשטע וויצע־סעקרעטאַרין.

פרידא פֿערעלים — צווייטע וויצע־סעקרעטאַרין.

כוליא עפּשטיין — קאַסירערין.

פּריידל שטשוטשינסקי — ערשטע וויצע־קאַסירערין.

טערעסא רידז — צווייטע וויצע־קאַסירערין.

כימע קויפּמאַן — קאַסירערין פון אינטערנעמונגען.

וואָלף און מיטגלידער פון די פֿאַרשיידענע קאָמיסיעס: רחל גערשקאָוויטש, בעלא טערנער, לאה קאָזאָלטשיק, אנא קאָזאָלטשיק, ציל לעווי־נער, בראָניע קרעמען, לובא זאָלל, לאָניע אייזענבערג, מאָריא הערשמאַן, גיטל וואָלפּסאָן, אָפּעליא לוריא, לייזע אוטיאַנסקי, דאָרע גאָלד, אָלגא שוב, ראָזא קארפּאָס, פּאָניע ריקלאַנסקי, ראָזע לאָשינסקי, מאשע ראָזענבערג, רעגינא ווערבין, ציל ארבער, פּרי־דא ראָשבוים, עטל זאק, לובא פּעלד־מאָן, סאָניע גאָסאָף, דינה מילער, טערעסא פּערטשוק, ראָקעל בערמאָן, מאָריא עפּשטיין, געניא בערקמאָן, עוגעניא בייקאָוויטש, מרים בריינער־מאָן, אניטא גארמיזא, מינא יאקולא, רחל דראָכמאָן, כוליא רעזניקאָוויטש. רחל קאָזאָלטשיק, קלאָרא לעשניק, סאָניע פינקלשטיין, געניע מושקאָט, עסטעלא בריל, אידא שוכמאָן און ריווע גרינבערג.

✡

ספּרדישע „וויצא" - גרופּע

וויקטאָריא אדוט און ראָקעל בעהאר — ערן־פֿרעזידענטינס.

וויאָלעטא פינס — פֿרעזידענטין.

כוליא בעהאר — ערשטע וויצע־פֿרעזידענטין.

קלאָרא טשערני — צווייטע וויצע־פֿרעזידענטין.

לונא בענכאים — סעקרעטארין.

בעיא כאזאן — וויצע־סעקרעטארין.

וויקטאריא אלגאזי — קאסירערין.

אכתר סיני — וויצע־קאסירערין.

לונא מאטאלא — רעוויזארין.

וואָלף: ראסא ביטאן, רעגינא בעהאר, לוסיא מיטראני, רעבעקא מאיא, הילדא טשעני, סימכא סיסי, סוסאנא קאהען, רעבעקא נאדדעא־מאטאלאן, סארא פּאליקאר, לואיסא לעווי.

סימכא סוסי און סארא פּאליקאר —

סאלאמאן גראזי — וויצע־סעקרע־טאר.
ראפאעל קאספי — קאסיר.
סאמועל דאנאן — וויצע־קאסיר.
איזידארא אבראבאנעל — קאנטא־דאר.
איסאק האביף — רעוויסאר.
וואקאלן: אלבערטא פינס, רושאן פאליקאר, איזידארא זארקא, דר. דוד עגאזי, ענריקע בענרעי.
דר. דיאניסיא קאסטיעל, לעגאלער סעקרעטאר.
הרב רפאל עלנאדאוו — רב פין דער קהלה.

בית - עולם קאמיטעט:

איזידארא בעהאר — פרעזידענט.
איזידארא זארקא — וויצע־פרעזידענט.
סאמועל אמאן — סעקרעטאר.
בענכאמין מאיא — קאסיר.
וואקאלן: בענכאמין פארא, עליאס מאדעם, מארענא האביף.

✡

יוניטעד היברו קאנגרעגיישאן
(טעמפל בית־ישראל)

ראבערט קאפלאן — פרעזידענט.
דושיימס קנאפקע — וויצע־פרעזידענט.
דר. פעליקס רייליר — סעקרעטאר.
מאוריס אדאמס — וויצע־סעקרעטאר.
מארים מאיארקאס — קאסיר.
האראלד טענענבוים — וויצע־קאסיר.
וואקאלן: אלבערטא בעהאר, זיידל דעגאבריעל, אסקאר גורפינקעל, אר־טור האמעל, האווארד היימאן, אדאלפא קעיץ, דר. פיליפ קנאפקא, לעאן לעמ־בערג, מיכאל מענדעלסאן, אידווינג פריים, פיליפ ראזענבערג, לואים רא־זענטהאל, מארים שווארץ, טשארלעס שאפירא, מארווין שאפירא, פרעד סטארק, דר. מאריא סטאן, איזידאר סטעטנער, כאסע וועגטוראַ און סטאנ־לי וואקס.
דר. פרעדעריק סאלאמאן — רבאי.
ערווין גאטהעלף — קאנטאר.

✡

בני־ברית לאושע „מאימאנידעס"

איסאק האביף — פרעזידענט.
דוד וויים — ערשטער וויצע־פרעזי־דענט.
כאקאבא אדאטא — צווייטער וויצע־פרעזידענט.
דר. פעליקס רעילער — סעקרעטאר.
פרימיטיווא ראמירעז — סעקרע־טאר־קאנסיער.
לעאן מ. קופפערמאן — וויצע־סעקרע־טאר.
זיידל דעגאבריעל — קאסיר.
ערווין גאטהעלף — וויצע־קאסיר.
ניסים גאמבאטש — מאניטאר.

✡

אידישער צענטער שול אין קובא

א. ז. וויינשטיין — ערן־פרעזידענט
מארים קאנסקי — פרעזידענט.
לייבל לוסקי — וויצע־פרעזידענט.
יעקב קאפוסטין — סעקרעטאר.
יעקב מוקאסעי — וויצע־סעקרעטאר.
חיים דערעטשינסקי — קאסיר.
מארים גרעשעס — וויצע־קאסיר.
סאמועל פאפיר — אדמיניסטרא־טאר.
משה דערעטשינסקי — וויצע־אד־מיניסטראטאר.

דר. דיאניסיא קאסטיעל — לעגאל־ער סעקרעטאר.
איסאק גורוויטש — ארגאניזאציע־סעקרעטאר.
יוסף וויטקינאס — ערשטער וויצע־סעקרעטאר.
הערמאן בערעזינסקי — צווייטער וויצע־סעקרעטאר.
בולית קאריטי — קאסיר.
סאמועל גאסאף — ערשטער וויצע־קאסיר.
כאסע זאבעלינסקי — צווייטער וויצע־קאסיר.
יוסף ראווינסקי — אדמיניסטראטאר.
אסאק יאוויטש — וויצע־אדמיניסטראטאר.
וואקאלן: דר. מאריא סטאן, מאריס גימעלשטיין, דר. פעליקס רייזער, האררי קופער, לעאן גילפארב, נחום ראזענצווייג, כולית ליפשיץ, לייב הילער, אינזשיניער סאלאמאן הייזלער, עמנועל קריפטשער, עליאס גוריאן, טשארלעס בלאך און נחמן סאלאוויטשיק.

✡

אידישע קהלה „עדת ישראל" און בוי קאמיטעט ביי דער קהלה און חסד של אמת

קלמן וואדאנאם — פרעזידענט.
משה בערעזדיוין — ערשטער וויצע פרעזידענט.
וואלף שאפטאל — צווייטער וויצע־פרעזידענט.
אשר אייבענבוים — גענ. סעקרעטאר.
ראובן הייבלום — ערשטע וויצע־סעקרעטאר.
אליעזר לוואוויטש — צווייטער וויצע סעקרעטאר.
ישעיה קאננער — קאסיר.
י. פיאלקאף — ערשטער וויצע־קאסיר.
האררי בערענטהאל — אדמינים־טראטאר.
משה בייגעלמאן — ערשטער וויצע־אדמיניסטראטאר.
אהרן נייצהאלץ — צווייטער וויצע־אדמיניסטראטאר.

✡

אידישע האנדלס - קאמער אין קובא

מאיר מעכאבער — פרעזידענט.
יעקב איזראעליט — וויצע־פרעזידענט.
נחום גראבאוויעצקי — סעקרעטאר.
כאסע פראשניק — וויצע־סעקרעטאר.
י. פיאלקאף — קאסיר.
לייב שוב — וויצע־קאסיר.
וואקאלן: ג. ווינשטיין, סאלאמאן אייזורי, בנימין שניאדאווסקי, מיגעל בראסלאווסקי, כאקאבא מושקאט, אסאק סאטאנאווסקי, סאלאמאן בראסלאווסקי, ס. יורקעוויטש, דוד כאץ, סאמועל בראסלאווסקי, משה נייפאן, דוד טשיזיק, קלמן וואדאנאם, אהרן שאפירא, משה קאריטי.
וואקאלן־סופלענטעס: מ. קאפיטאנאווסקי און י. בעלדענקרייז.

✡

אוניאן העברעא „שבת אחים"

מאוריסיא ענאזי — פרעזידענט
מאיסעס ענאזי — ערשטער וויצע־פרעזידענט.
כאקאבא קאריזי — צווייטער וויצע־פרעזידענט.
ענריקע בעהאר — סעקרעטאר.

געזעלשאפטלעכע טוער וואס האבן אנגענפירט מיט די אידישע אינסטיטוציעס אין קובא אין תש״ז

ציוניסטישע פארייניקונג אין קובא

ס. מ. קאפלאן — ערן־פרעזידענט.
משה לעווין — פרעזידענט.
איסאק בערעזדיווין — ערשטער וויצע־פרעזידענט.
דוד אוטיאנסקי — צווייטער וויצע־פרעזידענט.
טשארלעס שוואַרץ ע״ה* — זעקרעטאר־סעקרעטאר.
בן־ציון טשערטשעס — וויצע־סעקרעטאר.
סאמועל לאשינסקי — קאסיר.
חיים דערעטשינסקי — וויצע־קאסיר.
זישע וויים — אדמיניסטראטאר.
כאקאבא איזראעליט — וויצע־אדמיניסטראטאר.
אורי טאפ — סעקרעטאר־קאנטאדאר.
וואקאלן: חיים־טעוול גרינבערג און כואניטא גורמאן.
רעוויזיאנס־קאמיסיע: סעבאסטיאן קאנא און פערנאנדא טוכמאן.
דר. סאלאמאן לוצקי — לעגאלער סעקרעטאר.

*(נפטר געווארן דעם 22־טן יוני 1957).

באמערקונג: נאך דער פטירה פון טשארלעס שוואַרץ איז דער אמט פון כעקרעטאר איבערגעגאנגען גלייך צו דוד אוטיאנסקי.

✡

פאטראנאט פאר א געזעלשאפטלעכער חיים און בית־הכנסת פאר די אירן אין קובא

הערמאן הייזלער — פרעזידענט.
בן־דיזיק — ערן־דירעקטיוויע מיטגליד.
אהרן יוקען — ערשטער וויצע־פרעזידענט.
מארים אוועדוך — צווייטער וויצע־פרעזידענט.
סימאן סאטראן — דריטער וויצע־פרעזידענט.

PERFUMES DANA

Saluda por este medio a sus favorecedores hebreos en este mercado

Dana

PARIS · NEW YORK

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

די בעסטע גליקוואונטשן דער אידישער
קאָלאָניע צום נייעם יאָר ווינטשט

קאפע פילאָן

PILON

SABROSO HASTA EL ULTIMO BUCHITO

געשמאַק ביזן לעצטן שלוק.

Dositeo Fernández

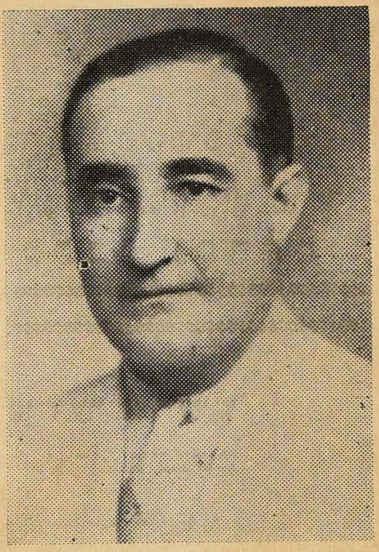
SEGUROS EN GENERAL

Garantía — Solvencia — Servicio

AGUIAR No. 574, Dptos. 316 y 318

Teléfonos: W-0895 y W-3667 — Apartados: 2815 y 364

HABANA

האָט דעם כבוד צו מעלדן

א ל ע זיינע פרײַנט און

קלײַענטן און

דער גאנצער אידישער

קאָלאָניע, אז ער שטייט

צו דינסט אין זײַן גייעם

אָפיס פּאַר אַלע סאָרטן

פּאַרזיכערונגען

און אין יעדן פּאַל וואו ער

קען זיין אימיצן נוצלעך.

אויך מאַך איך באקאַנט, אז איך בין באשטימט געוואָרן אַלס דער הויפּט־פּאַרטרעטער פּאַר קובא פון דער מעכטיקער פּאַרזיכערונגס־געזעלשאפט:

INSURANCE COMPANY, LTD.

Compañía Inglesa de Seguros

BRITISH TRADERS'

Establecida en 1865

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

VICTOR M. RODRIGUEZ

SEGUROS EN GENERAL
En su nueva dirección:
Muralla 213 entre Aguiar y Cuba — Dptos. 405 y 406
Teléfono 5-4255 - La Habana

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLE UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

"La Nacional"

de
MANUEL NASEIRO Y CIA. S. L.

Villegas 357-359 casi esq. a Tte. Rey Telf. A-9915
Muebles y Equipos para Oficinas
Máquinas de escribir, sumar y calcular.
Adresógrafos y Mimiógrafos.
Alquiler de máquinas de escribir y sumar.
Registradoras "National", Cajas de caudales, Cofres para empotrar en pared, Sillas Sturgis.
Perforadores "Cummins"

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

די בעסטע בריאַנטין וואָס
צוריק איי ער ע האָר די
נאַטירלעכע פעטס

CREMA DE LANOLINA RICAMENTE PERFUMADA

la moderna brillantina que devuelve al pelo sus grasas naturales.

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Antonio Alvarez

IMPORTADOR DE VIVERES

APARTADO 2466 — OBRAPIA 407
TELEFONO M-3872 — HABANA

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Muebles de Madera, S. A.

MUEBLISTAS

- TAPICERIA FINA
- JUEGOS DE CUARTO Y COMEDOR
- DE TODOS LOS ESTILOS
- MUEBLES A LA ORDEN
- SOFAS CAMAS, ROCKING, CHAIRS
- Y GABINETES DE COCINA.

RICARDO ERVITI
MANAGER

REVILLAGIGEDO 412 — TELF. A-2522
HABANA, CUBA

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Cortesia de

Compañía Cubana de Cemento Portland

Edif. Ambar Motors, 8º piso — Apartado 829

INFANTA 16 — LA HABANA

AGUA MINERAL "LA COTORRA" EL CONTROL DE LA SALUD

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Manantiales La Cotorra S. A.

XO-1077

NO SE CONFUNDA

INSISTA EN POSTRES Y BATIDOS **ROYAL**

Vea y oiga todos los Jueves a las 8 p.m.
por Telemundo
"La Hora de Papá Royal"
y gane valiosos premios.

Pan American Standard Brands

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLE UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

שנה טובה
שנת שלום ושלוה
ערה"ש תשי"ח

VIAJE A ISRAEL

EN LA PRIMERA LINEA
AEREA DEL MUNDO

K. L. M.

- Vuelos semanales directos desde la Habana vía Amsterdam.
- Tres vuelos diarios vía New York.
- Plan de viajes: Que le permite abonar el precio de su pasaje en cómodas mensualidades.

PARA MAS INFORMES DIRIJASE A SU AGENTE DE PASAJES AUTORIZADO O A

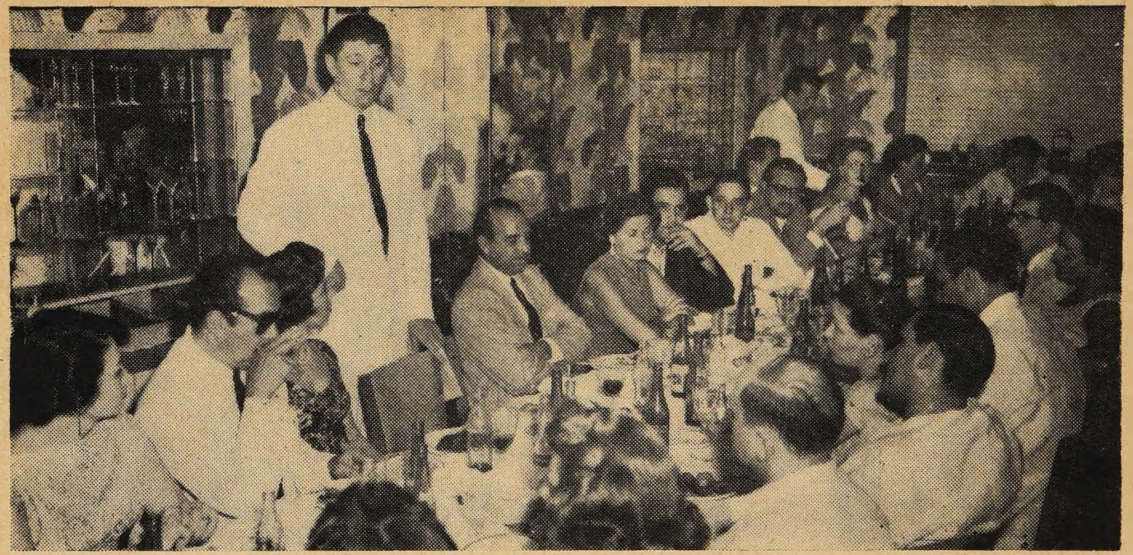
K. L. M.

PRADO Y TROCADERO
TELF. W-5670

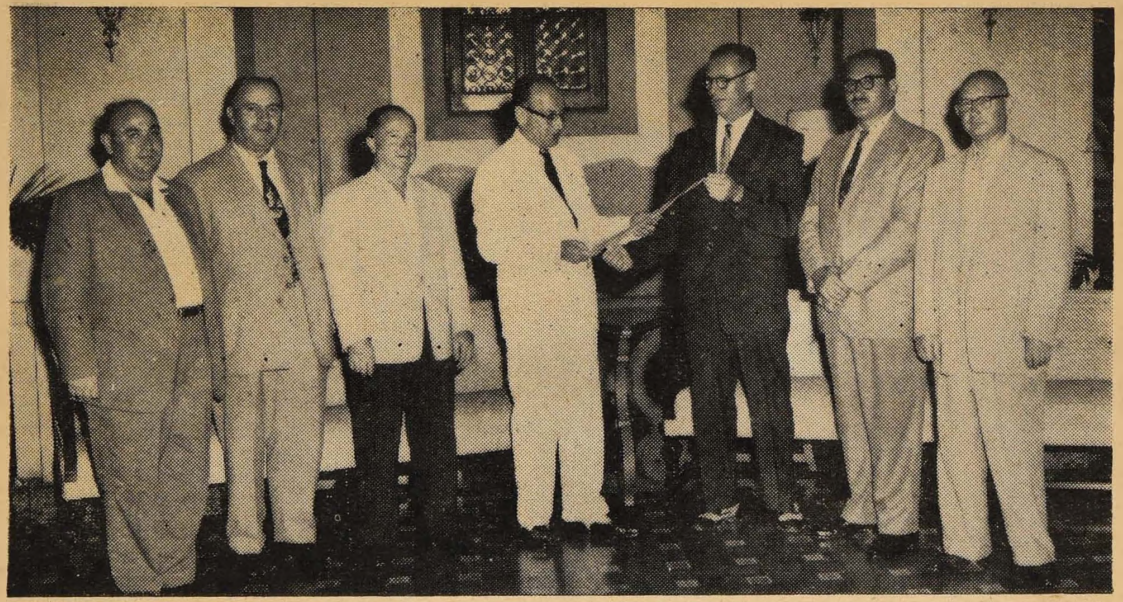
KLM
CIA. REAL HOLANDESA
DE AVIACION

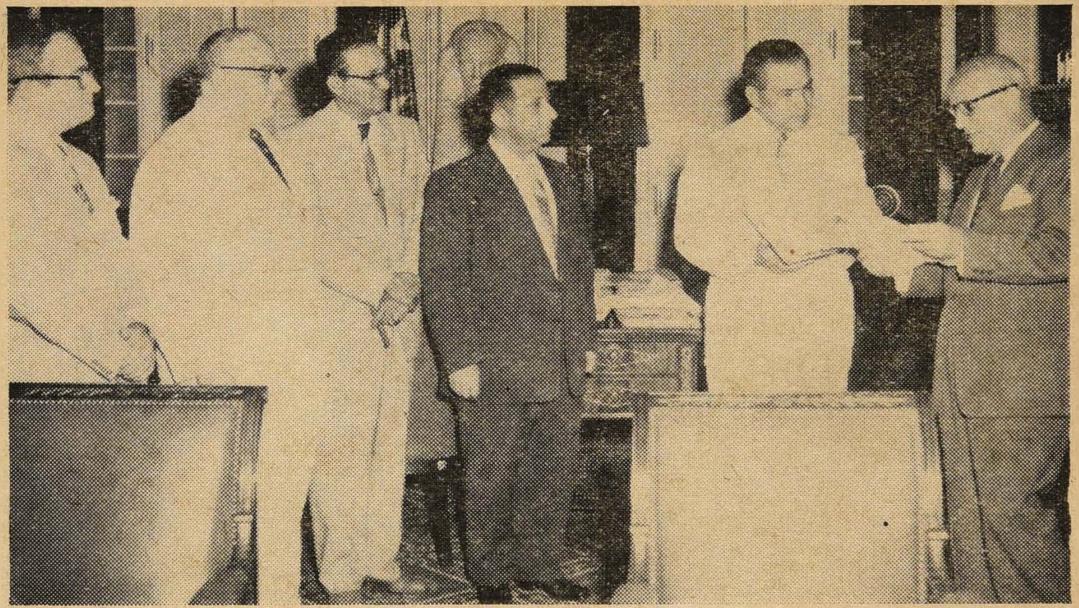
מיטוואך דעם 3-טן יולי האָט דער קרן קימת לאַנד־דירעקטאָריום אָרגאַניזירט אַ געזעגענונגס־באַנקעט צו ה
חצור, שליח פון ישראל, וועלכער האָט פאַר צוויי יאָר צייט געאַרבעט אַלס עקזעקוטיוו - דירעקטאָר פון הינן קק
קימת לאַנד דירעקטאָריום.

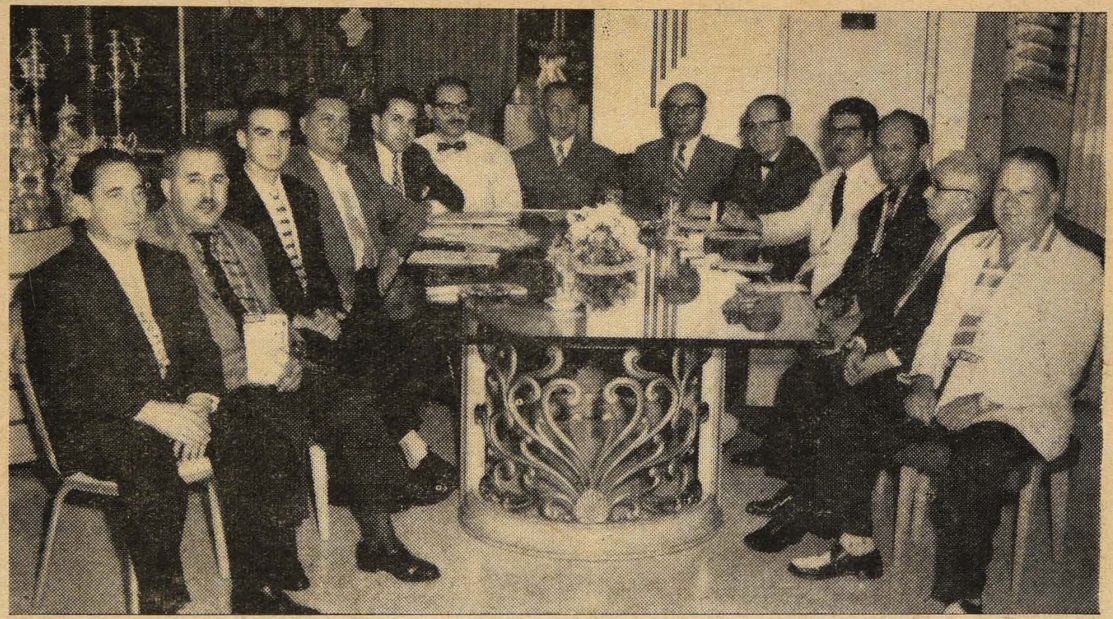
דעם 7־טן יוני איז פֿאַרגעקומען א פּיראַלעכער אָפּשלוס פון דעם קרן־היסוד קאַמפּיין צווישן דער יוגנט, וואָס איז אָנגעפֿירט געוואָרן דורך דעם ספּעציעלן שליח יצחק בריליבב. ביי דעו גרויסער גענחייט איז אויך באַרט נעוואָרן דער קובאַנער שוישפּילער ה' ענריקע סאַנטיעסטעבאַן, וועלכער האָט זיך באַטיליקט אין דער אויפֿירונג פון דער פּיעסע, „איך באַשולדיק" (דער דרייפוס פּראָצעס).

פּאַרשטייער פון קרן־קיימת לאַנד־דירעקטאָריום גיבן איבער דעם ישראל־מיניסטער נעגעראַל דוד שאלתיאל (אַנהויב יוני) אַ דיפּלאָם אויף טויזנט בויימער, וואָס איז געפלאַנצט געוואָרן דורך דעם אידישן ישוב אויף זיין נאָמען, אין שייכות מיטן אַקרעדיטירן זיך אין קובאַ.

מאַרקאָ פּיטשאָן און איסאַק האַביב, אַוועקגייענדער און נייער פּרעזידענט פון בני - ברית, ווערן אויפגענומען פון חשובן פּרעזידענט פון דער רעפּובליק, געגערא׳ל פּולכענסיאָ באַטיסטאַ, און גיבן אים איבער דאָס בוך „כאָטש מאַרטי אי לאַ קאָמפּרענסיאָן הומאַנאַ". וואָס איז ארויסגעגעבן געוואָרן דורך דער בני־ברית לאָזשע. ביי דער צע־רעמאָניע זענען אויך אָנווועזנד געווען דער פּרעמיער - מיניסטער און די פּרעזידענטן פון סענאַט און קאַמער.

אָנהויב מאי איז פֿאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קאָאָנער „רסקו"־גרופּע, צוזאַמען מיט דעם פֿאָרזיצער פון דער
געזעלשאַפֿט, ה' מיכ. אייזענשטאַט. עס זענען באַטייליקט געווען ווייטערע פֿרייַנדן צווישן די מיטגלידער און עס איז
בעשלאָסן געוואָרן צו פֿאָרגרעסערן דעם אינוועסטמענט־קאַפּיטאַל פון דער גרופּע אין ישראל.

פּרעזידיום פון דעם גרויסן פּאָלקס־מיטינג צום 9־טן יום־העצמאות פון מדינת ישׂראל, אָרגאַניזירט אונטערן אויב־
זיכט פון ציוניסטישן פּלענום־ראַט און פּאַרטיעקומען דעם 6־טן מאי.

דער קובאַנער אויסלאַנדס־מיניסטער דר. גאַנזאַלאָ גוע׳ל (צווייטער רעכטס) און דר. ראָדריגעז קאַפאַטע, שעף פון פּראָטאָקאָל פון קובאַנער אויסלאַנדס־מיניסטעריום (לינקס) באַטייליקן זיך אין דער רעפּעפּשאַן, וואָס איז פּאַרגעקומען אין ישראל־קאַנסולאַט. דעם 6־טן מאַי, אין שייכות מיטן 9־טן יום־העצמאות פון מדינת ישראל. זיי זענען פּאָטאָגראַפירט צוזאַמען מיטן ישראל־קאַנסול אין קובאַ, ה׳ ס. מ. קאַפּלאַן (רעכטס) און זיין חשובע פרוי כוליא.

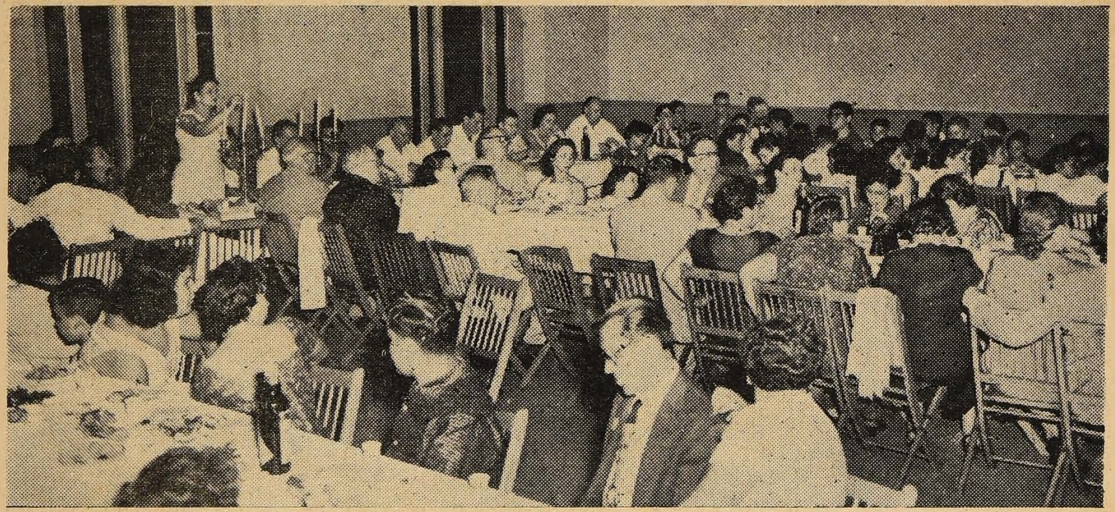

אין שייכות מיטן 9־טן יום־העצמאות פון מדינת ישראל איז געלייגט געווארן א קראנץ־בלומען ביים מאנומענט פון קובאנער אפאסטאל און פרייהייטס־קעמפער כאסע מארטי, דעם 6־טן מאי. אין דעם אקט האבן זיך באטיילִיקט דער ישראל־קאנסול, א פארשטייער פון קובאנער אויסלאנדס־מיניסטעריום, מיטגלידער פון „אינסטיטוט פאר קולטורעלע באציִאונגען קובא־ישראל", פארשטייער פון אידישע אינסטיטוציעס און תלמידים־דעלעגאציעס פון די אידישע שולן און פון דער־שולע „עסטאדא דע איזראעל".

אַלגעמיינער אספעקט פון דעם „ישראל־קיאָסק" אויף דעם ישראל־פעסטיוואל, אָרגאַניזירט דורך דער „וויצ"א" דעם 4־טן און 5־טן מאי, אין די סאָלאָנען פון פּאַטראָנאַט־בנינ, אין שייכות מיטן 9 טן יום־העצמאות פון מדינת ישראל.

פֿרעזידיום אין א טייל פֿון פּובליקום אויף דעם געזעגענונגס־באנקעט וואָס די ספֿרדישע געמיינדע „שבת־אחים", האָט אָרגאַניזירט לכבוד דעם שליח פֿון קרן־חיסוד ישראל־קאַמפֿיין, דר. יצחק בן־רובי און זיין חשובע פֿרוי — דעם 28־טן אַפּריל.

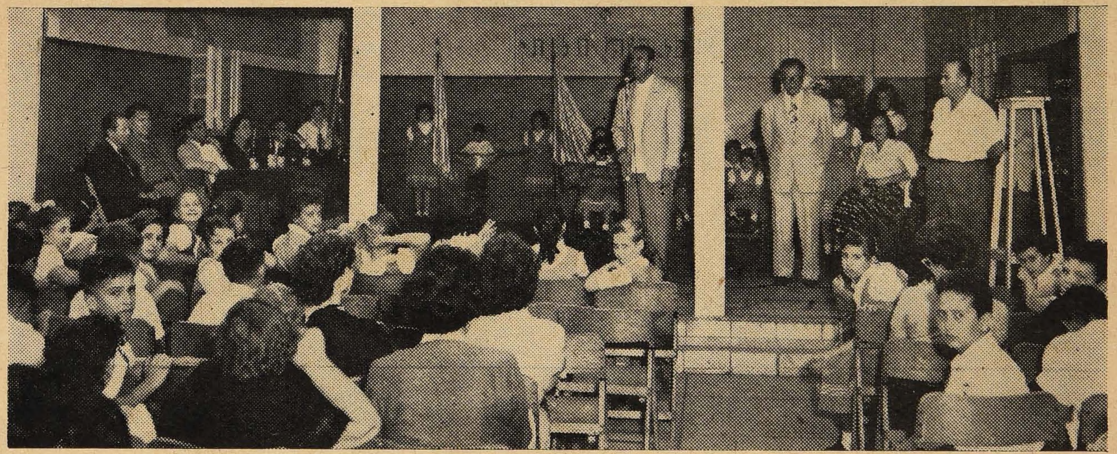
דער „השומר הצעיר", צוזאמען מיטן עלטערן־קאָמיטעט האָבן דורכגעפירט א פסח־מסיבה דעם 20־טן אפריל.
אויפן בילד זעט מען א טייל פון פרעזידיום און פובליקום בעת דער צערעמאָניע פון ליכט - צינדן.

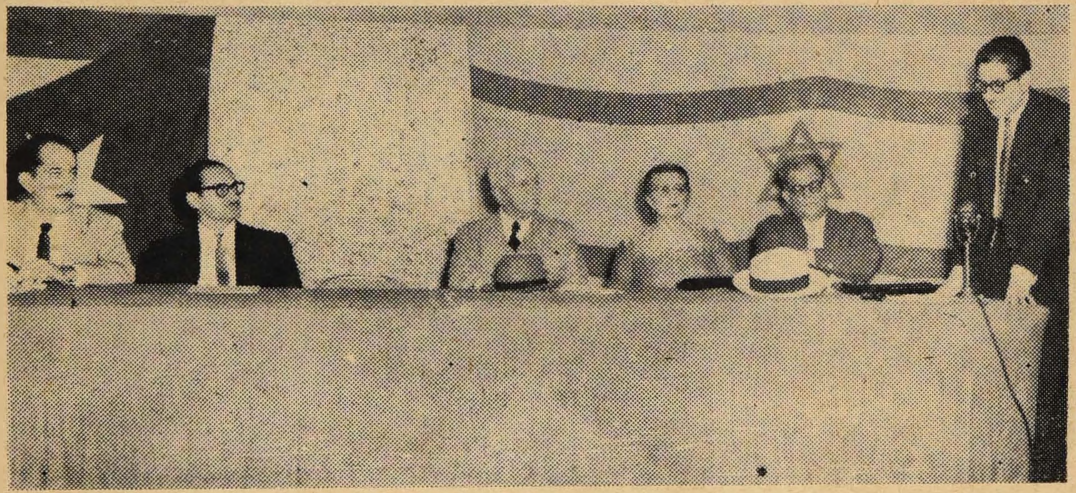
פרויליין רוטי פיש ווערט געקרוינט אלס די „אסתר המלכה 1957" פון אידישן ישוב, דורך דעם פרעזידענט פון קרן קימת לאנד דירעקטאריום, אויף דעם פייערלעכן קרוינונגם־אקט, דעם 13־טן אפריל.

דעם 15־טן בערץ האָט באַלאָן האָנ די ספּעציעלע שליחה פון קרן־היסוד ישראל־קאַמפּיין, פרוי שפרה ליפסאָן. צום אויבן איז זי באַגלייט געוואָרן דורך עטלעכע פון קאַמפּיין, דער ציוניסטישער באַרייניקונג און „וויצא".
דעם 8־טן מערץ האָט די אידישע צענטראַלע דורכגעפירט אן אָפּטאָ־סיוויקאָ, געווידמעט די ישראל־שלוחים, פרוי שפרה ליפסאָן און יצחק בן־רובי, ווי אויך דעם קרן־היסוד ישראל־קאַמפּיין 1957.

דעם 8־טן מערץ האָט די אידישע צענטער שולע דורכגעפירט אַן אַקטאָ סיוויקאָ, געווידמעט די ישראל־שליחים
פרוי שפרה ליפסאָן און יצחק בן־רובי, ווי אויך דעם קרן־היסוד ישראל־ קאַמפּיין 1957.

דער באקאנטער מעקסיקאנער זשורנאליסט ה' ווילקטאר אלבא האט דעם 4-טן מערץ געהאלטן א רעפעראט אויף דער טעמע „דער פראבלעם פון נאענטן אריענט" (ישראל און עגיפטן). די לעקציע איז ארגאניזירט געווארן דורך דעם „אינסטיטוט פאר קולטורעלע באציאונגען קובא - ישראל".

פּרעזידיום פון דעם פּייערלעכן פּראָקלאָמירונגס־אַקט פון קרן־היסוד ישראל־קאמפּיין ביים ספּרדישן סעקטאָר, מיטן אַנטייל פון די ספּעציעלע שליחים דר. יצחק בן־רובי און שפרה ליפּסאָן.

די „וויצא" יאָנג־וואומען האָט דורכגעפירט אַן אַקט צו איר צען יעריקן יובילייאום, דעם 26־טן יאנואר. אויפן פאָטאגראפיע בילד זעט מען די איצטיקע פּרעזידענטין, פרוי בערטא ביק (אינמיטן) צוזאמען מיט די עקס־פרעזידענטינס פון דער אינסטיטוציע.

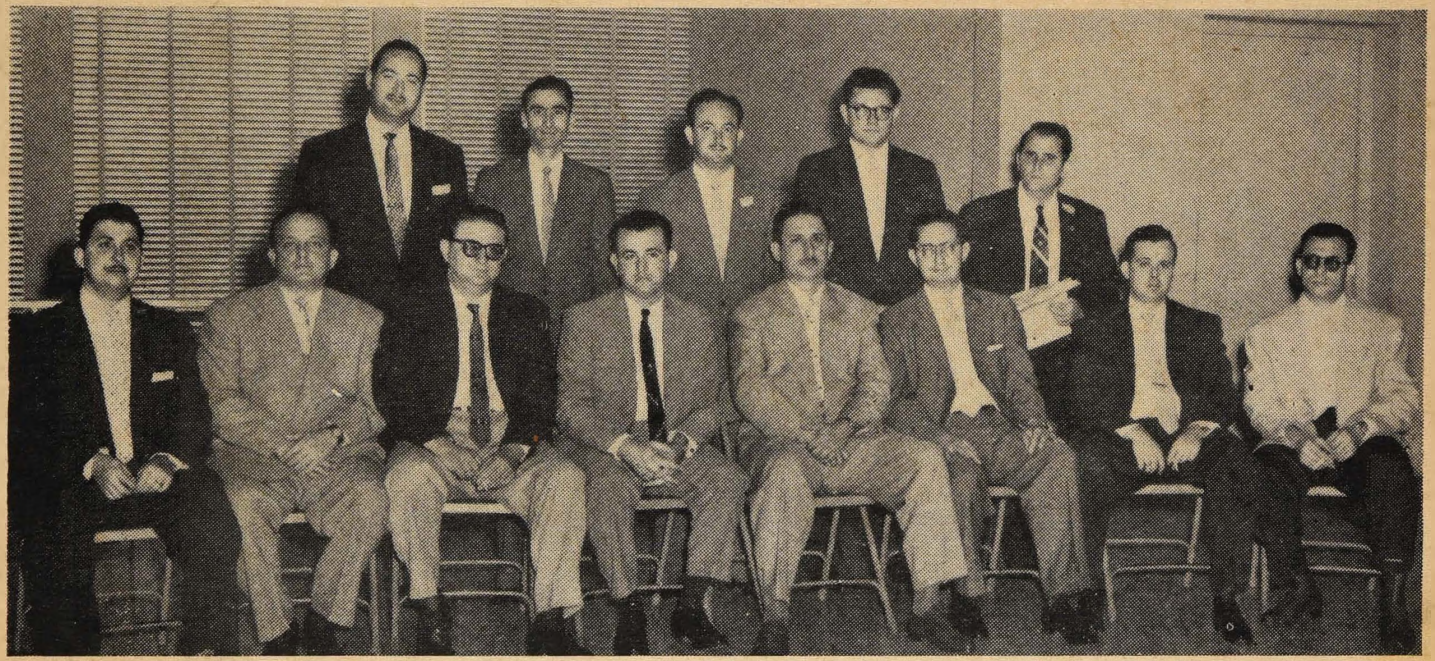
די נייע־דערוויילטע פארוואלטונג פון פ.ו.ן.־פאריין האט באערט מיט א מעריענדא דער אוועקגייענדער פרעזידענ־
טין פון דער אינסטיטוציע, פרוי עסטעלא קופער — דעם 24־טן יאניאר

דעם 22־טן יאָנואָר איז פֿאָרגעקומען א „טע־קאָרדיאל" מיטן אַנטייל פון אלע „וויצא"־גרופן. ביי דער געלעגנ־
הייט זענען אויפגענומען געוואָרן די שליחים פון קרן־היסוד ישראל־קאַמפיין, פרוי שפרה ליפסאָן און דר.
יצחק בן־רובי.

דעם 17־טן יאַנואַר האָט די באַקאַנטע קובאַנער אינטעלעקטואַל דרא. אָפעליע דאָמינגעז געגעבן א לעקציע אויף דער טעמע: „אײַנדרוקן פון מײַן באַזוך אין מדינת ישׂראל". די לעקציע איז אָרגאַניזירט געוואָרן דורך דעם „אינסטיטוט פאַר קולטורעלע באַציאונגען קובא - ישׂראל".

די גרופּע אידישע דאָקטוירים, וועלכע האָט פּאַרמירט דעם צייטווייליקן קאָמיטעט אויף צו שטודירן די מעגלעכקייטן אויף צו שאַפן א „אידישע קליניק אין האוואנא". (די איניציאַטיוו איז ארויסגעקומען אויף דעם יונגט־קאָנגרעס).

דעם 23־טן דעצעמבער איז פֿאַרגעקומען דער פּייערלעכער אָפּשלוס פון באַנד־דרייוו און געזעגענונג פֿאַר דעם ספּעציעלן שליח ה' סערכיאָ נודעלשטעכער.
אויף די בילדער זעט מען צוויי אַספּעקטן פון פֿרעזידיום אויף דעם אקט.

דעם 5־טן דעצעמבער האָט די „וויצאָ" דורכגעפירט אַ חנוכה־מסיבה. דר. אַלעקסאַנדער ראָזענפעלד, פּאָרשטייער פון בריט־עברית עולמית, איז געווען דער גאַסט־רעדנער אויף דער אונטערנעמונג.

ספרדישע געמיינדע מאָביליזירט זיך פאַר די ישראל־באַנדס. אויבן: קאָנסול ריוולין אַדרעסירט פאַרזאַמלונג אין „שבת - אחים". אונטן: דר. ריוולין גיט איבער א ספעציעלן דיפלאָם צו ה' אלבערטא בעהאַר, אלס דער גרעסטער קויפער פון ישראל־באַנדס אין ספרדישן סעקטאָר.

פון 5-טן ביז דעם 15-טן נאוועמבער איז פאַרגעקומען דער ערשטער יוגנט-קאָנגרעס, אָרגאַניזירט דורך דער אידישער יוגנט-פעדעראַציע. אויבן: א טיי ל פון פּרעזידיום בייַ דער דערעפענונג פון קאָנגרעס. אונטן: דער באַאַטנדער-קאָמיטעט צוואַמענגעזעצט פון געזעלשאפטלעכע טוער פון אַלע קרייַזן פון אונזער ישוב.

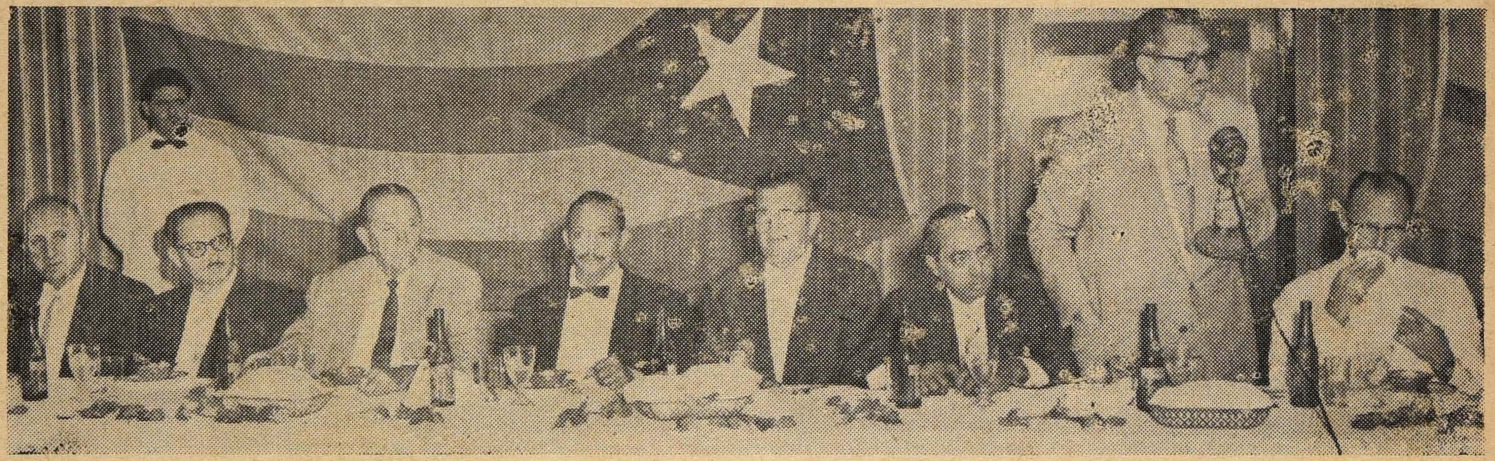
דר. משה ריוולין קאָנסול פון ישראל אין ניו יאָרק האַלט די הויפט־רעדע אויף דער מאַסן־פאַרזאַמלונג אין שייכות מיטן פּראָקלאַמירן דעם באַנד־דרייוו, דעם 1־טן נאָוועמבער, אין לאָקאַל פון פּאַטראָנאַט.

אלגעמיינער אספעקט פון דעם „וויצא" באנקעט, וואס איז פארגעקומען דעם 28־טן אקטאבער, צו באערן דער אוועקגייענדער פרעזידענטין פון „וויצא", פרוי חנה קריגער, צו פארשטעלן די נייע פארוואלטונג און צו פרא־קלאמירן דעם „חודש פארן אידישן קינד".

דר. משה ריוולין, קאנסול פון ישראל אין ניו יארק, אין באגלייטונג פון קאנסול קאפלאן און סערקיא נודעלשטעכער, שליח פון די ישראל־באנדס, זענען אויפגענומען געוואָרן דעם 25־טן אקטאָבער דורך דעם וויצע־פרעזידענט פון דער רעפובליק, דר. גואם אינקלאן קאנסול ריוולין האט איבערגעגעבן א כיתנה דעם וויצע־פרעזידענט פון דער רעפובליק א תנ"ך געדרוקט אין ירושלים, אין צייכן פון פריינטשאפט צווישן קובא און מדינת ישראל.

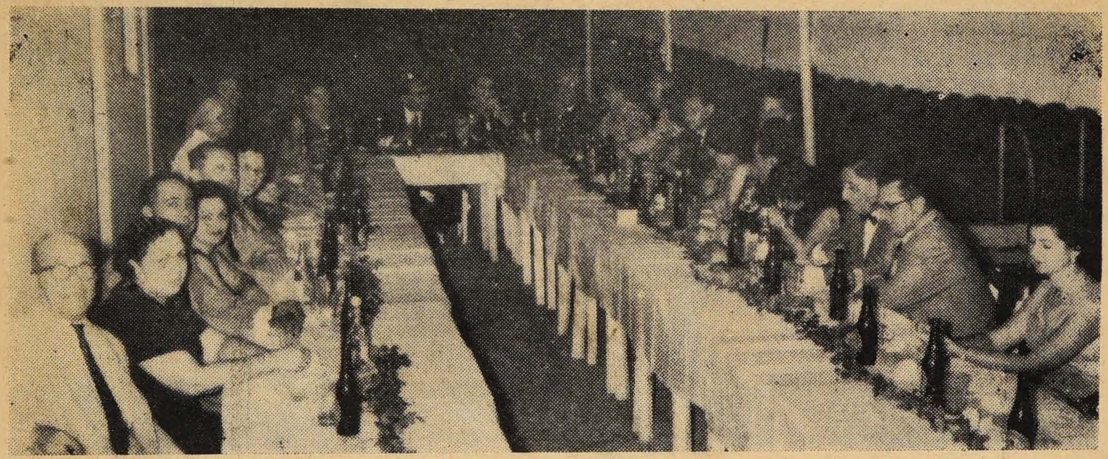
א קאמיטעט פון באקאנטע געזעלשאפטלעכע טויער האט אָרגאניזירט דעם 17טן אקטאבער, אין לאקאל פון פאטראנאטבנין, א האמענאכבאנקעט פאר פריימיטיוון ראבירעז, אין א סדרוק פון אנערקענונג פאר זיין געזעלשאפטלעכער ארבעט אין די פארנאנגענע צוואנציק יאר, ביי וועלכן עס איז אנוועזנד געווען דער וויצע־פרעזידענט פון דער רעפובליק, דר. גואם אינקלאן.

פרײַלין יאעל דיין, טאָכטער פון דעם שעף פון דער ישראל־אַרמיי משה דיין, האָט באַזוכט האָוואַנא צווישן דעם 10־טן און 13־טן אָקטאָבער. דעם 12־טן אָקטאָבער איז פרײַלין דיין אויפגענומען געוואָרן דורך דעם שעף פון דער־קובאַנער אַרמיי, גענעראַל טאַבערניא און ביי דער גאַלאַנהייט אים איבערגעגעבן א תנ"ך, אין העברעאיש. גענעראַל טאַבערניא האָט געשענקט פרײַלין דיין א קלײנע קובאַנער פאָן אויסגעאַרבעט פון זיידנס.

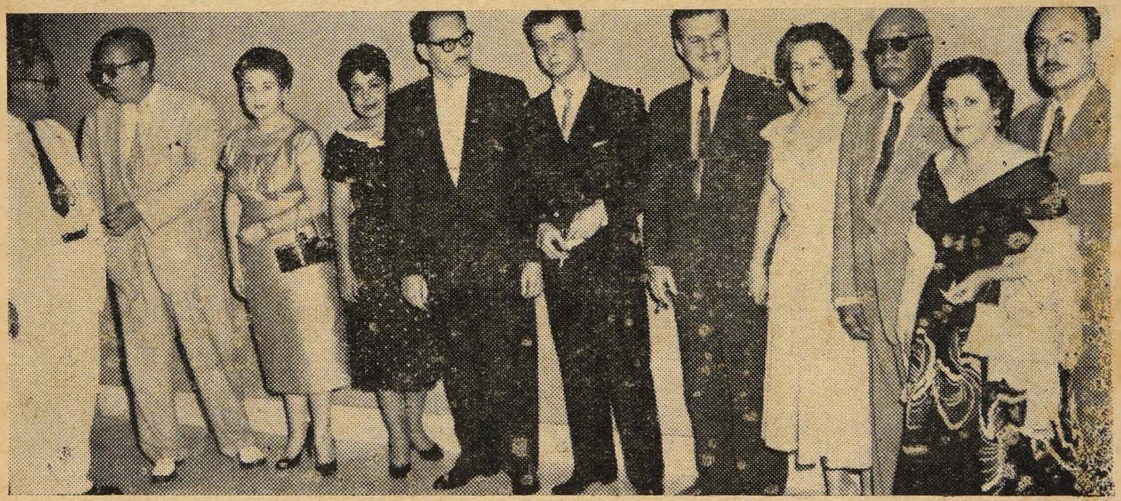

דעם 25־טן אָקטאָבער האָט די ציוניסטישע פאַרייניקונג דורכגעפירט א יזכור־אָקט צום 4־טן יאָרצייט נאָך דעם ערשטן פּרעזידענט פון ישראל דר. חיים ווייצמאַן ז"ל. די רעדנער זענען געווען: הרב ראָזענבוים, קאַנסול קאַפלאַן און מ. דרורי.

דער אידישער צענטער פון סאַנטיאַגאָ דע קובאַ האָט אָרגאַניזירט אַ באַנקעט לכבוד דעם ישראל־קאָנסול אין קובאַ. ה' ס. מ. קאָפּלאָן און זיין חשובע פרוי כולָיאַ, וועלכע האָבן באַזוכט יענע שטאָט צוזאַמען מיטן אויסלענדישן קאָנסולאַרן קאָרפוס, (רעם 10־טן אָקטאָבער), אנויף דער איינלאַדונג פון קובאַנער אויסלאַנדס - מיניסטעריום.

רעזומען פון געזעלשאפטלעכן לעבן אין בילד

דער יונגער קינסטלער, מיטגליד פון „הבימה"־טעאטער אין ישראל, ה' לעא פילער, האט געגעבן צוויי וואַרט־קאָנצערטן אין האיואנא פון דער הצבריאישער אין לאטיין־אמעריקאנער פאעזיע. אויבן בילד זעט מען ה' לעא פילער, אין באגלייטונג פון ישראל־קאנסול און זיין פרוי און מיטגלידער פון „אינסטיטוט פאר קולטורעלע באציאונגען קובא־ישראל", נאך דעם ערשטן קאָנצערט וואס איז פארגעקומען דעם 2־טן אקטאבער.

El secreto de la

está en la

y la mejor brocha es

CORONA®

En pura CERDA CHINA

NB-55-1

"Chi" que crece . . .
"Chi" que desgrana . . .
"Chi" que le va a gustar . . .

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

UNITED FRUIT COMPANY

La Gran Flota Blanca

וועכנטלעכע באַדינונג פון
פּראַכט פון ניו-יאָרק אין ניו-
אָרלעאַנס קיין האַוואַנא.

רעגולערע באדינונג פון פּראַכט פון ניו-יאָרק אין
ניו-אָרלעאַנס צו פּאָרטן פון דער פּראָווינץ.

רעגולערע באַדינונג פון
פּראַכט פון האַוואַנא קיין
ניו-יאָרק אין ניו-אָרלעאַנס.

OFICINA GENERAL:

San Pedro 16 Habana.—Tel. M-6974

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Casino Comodoro

Bar - Restaurant - Casino

Trio Servando Díaz

Violines de la Fontana

Los Armonicos de Felipe Dulzaides

Mr. Lucky Staka Presenta

FICHAS DESDE 10 CENTAVOS

CASINO CONFORTABLE

ruleta · black-Jack · Craps

Aristocrático Restaurant

exquisita comida internacional

Bar elegante y distinguido

Continuos Entretenimientos

No se cobra consumo mínimo

Abierto desde las 2 p. m., hasta las 4 de la madrugada

No se necesita ser socio para ir al casino

Manager: Rálph Reina RESERVACIONES B-6433

Entrada por el lobby del hotel o por la avenida privada del Casino

CALZADO
Amadeo
UNA SOLA CALIDAD

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

די עלעגאנטטע שיך !

די פיינסטע
אויסארבעטונגען !

די העכסטע קוואליטעט !

צו באקומען אין די בעכטע
שיך - געשעפטן פון קובא.

Azze Hosiery Mills, S. A.

FABRICANTES DE

Once — Once

Enamorados No. 165 (Santos Suárez)

Teléfonos I-8585 e I-8586

presentan:

- NYLON MALLA TROPIKAL
- NYLON MAGICO
- COLORAMA
- TEJIDO MULTI-PLY
- PUNTO RETENIDO
- NYLON BORADO
- TEJIDO INGRAIN
- JUNIOR
- BALLERINA

Y UNICOS CON TRIPLE VIDA

FELIZ AÑO NUEVO 5718

INSTITUTO EDISON

Enseñanza Primaria:

Kindergarten.
Primaria Elemental.

Primaria Superior:

Preparatoria para ingresos.
7º y 8º Grados.

Secretariado en tres cursos

Enseñanza Secundaria

Escuela del Hogar: Incorporada a la Escuela Oficial.

Escuela de Bachillerato: Incorporada al Instituto Oficial.

Escuela de Comercio: Afiliada al Fairleigh Dickinson University de Rutherford, Estados Unidos de América.

Conservatorio de música con validez académica

PATROCINIO, POEY Y CARMEN
VIBORA, HABANA

Telfs. I-5604 — I-5704 — I-5804 — I-5805

—— ◆ ——

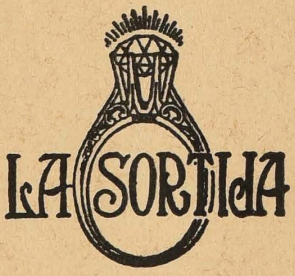
„אינסטיטוטא עדיסאן"

איז א יינער פון די ערנסטע פעדאגאגישע לערן-
אנשטאלטן, וואס געפינט זיך אין אן אייגענער ג-
ביידע, מיט מאדערנע אייניכטונגען. וואס האבן צו
זיך ניט גלייכן!

די דירעקציע פון „אינסטיטוטא עדיסאן" נוצט אויס די ג-
לעגנהייט פון דעם נייעם יאר 5718 און ווינטשט אירע אידישע שי-
לער און עקס שילער און עלטערן א גליקלעכן און צופרידן יאר!

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קלייענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גליק און פרייד!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

I. SKARBREVIK y Co., S. A.

עפּעס אַ גרויסע זאַך, עפּעס טונקע־לעס און ווייכס האָט מיך אָנגעריר־ט. כ׳האָב זיך מיט שרעק צוריקגעצויגן. אָבער באַלד האָב איך מיר געשטאַרקט און אונטערגעשפּאַרט מרימען זי זאָל נישט אומפּאַלן. דאָס איז זי געווען. שטיל איז זי צו מיר, געטראָפן ביים אָבסערווירן; און איז צוגעפּאַלן צו מיר אָן וועטער. איר קאָפּ איז געווען טיף אראָפּגענידערט.

„מרים...“

אירע הענט האָבן געבלאָנדזשעט ארום מיין העמד, שפּעטער האָט זי אָנגעטאָפּט מיין נאקן און האלדז.

„איך בין געווען און גאָנץ, מרים. זיי האָבן דאָך געשאָסן דאָרט, ווייט. די קויל־ן קענען נישט דערגרייכן אַהער“.

„איך יורם איז געווען און גאָנץ, ריכטיק?“ האָט זי געשעפּטשעט.

„געווים“, האָב איך געזאָגט, „זיי קענען נישט שיסן. די קויל־ן זענען געפּלויגן אַהער“.

„יאָ“. האָט זי געזאָגט, „זיי קענען נישט שיסן“...

מיר זענען געשטאַנען אזוי, שווייגנ־דיקע אויף אונזער פּאַרצעל. איצט האָט זי נישט געווייגט. מיר זענען נע־ווען אריינגעטאָן אין אונזערע שוואַרצ מחשובות און חששות, וועלכע מיר האָבן פּאַרטריבן פון האַרצן און אויס־געמיטן זיי אריפּצוברענגען אויף אונ־זער בידנעם מויל. ס׳איז שוין נישט געווען נויטיק זיך צו פּאַרענטפערן פאַר איר. כ׳האָב געוואוסט, אז מיין ייילד־קייט איז איר געווען פּאַרשטענדל־ך.

„מרים, קום. לאָמיר פּאַרענדיקן דאָס פּלאַנצן“.

„מיר וועלן פּאַרענדיקן דאָס פּלאַנצן“ האָט זי אָפּגעענטפערט ווי מיט אַ ווידער־קול. „ער וועט קומען היינט אָוונט, נישט אזוי?“ האָט זי צו־געגעבן ווי זי וואָלט ממשיך־געווען דעם זעלבן זאַץ.

„געווים“. האָב איך געזאָגט. „ער נויטיקט זיך אין אָפּרו, קום“.

מידע, צעבראָכענע, מיט וואָלענ־דיקע פּיס, האָבן מיר צוזאַמען פּאַר־ענדיקט דאָס פּלאַנצן. זי האָט ציגע־האָלטן די בוימעלעך זיי זאָלן שטיין גלייך, און איך האָב פּאַרשטייפט זיי־ערע וואַרצלען מיט ערד. מיר האָבן געאַרבעט שווייגנדיק, ביז מיר האָב־פּארענדיקט פּאַרפּלאַנצן דעם גאַנצן פּאַרצעל. כ׳האָב אויפגעקליבן די גע־ציג און לאַנגזאַם, לאַנגזאַם האָבן מיר זיך געשלעפּט, איך און זי, אין שטוב אריין.

וועג מיר זענען אריינגעקומען, בין איך אַנידערגעפּאַלן אויפן שטול, ער האָט אזש אַ סקריפּ געגעבן.

.זע“, האָט מרים אָנגעוויזן אין דער הויך אויפן וואַנט. איר האַנט האָט געציטערט. איך האָב געזוכט וואָס זי האָט אָנגעדייט. אין דער הויך איפן וואַנט האָט געשטעקט א ביקסן־קויל.

כ׳האָב באטראַכט די פּענצטער. אין נעץ פון איין פּענצטער, אויבן איז גע־ווען א קייל־עכדיקע לאָך. מיין בליק האָט כלומרשט באַגלייט דעם מאַרש־רוט פון דער קויל אין לופט פון צימ־ער. פון דעם פּענצטער צו דער וואַנט צו.

„אט דאָס איז די קויל וואָס האָט געטראָפן אונזער הויז, נישט אזוי?“

„דאָס איז זי“. כ׳בין געשטאַנען ציטערשמידט צום אָרט און מיין בליק אויף דער קויל, וועלכע האָט אריין־געשטאַרצט פון דער וואַנט...

נאר, וואר האָט אים געבעטן?" — אָבער ניין. כ'קען נישט אָפהאַלטן, כ'קען נישט פאַרלאָזן דאָס אָרט ווי חוני אין זיין קרייז... כ'האָב אָנגעשטרענגט אַלע מוסקולן, אָנגענומען דעם פיאַש און מיט אים אַ פולן בים געטאָן אין דעם פלייש פון דער פרישער ערד, זי צוגעדריקט צו די פלאַנצונגען. פעסט צוגעדריקט. כ'בין פאַרפליצט געוואָרן ביז דער ארבעט ווי פון כוואַליעס פון שטורמישן ים, און די קוילן פייפן ווי אַ שטורעם...

פלוצלונג איז געוואָרן שטיל...

אויך בין שטיל געוואָרן. דער פיאַש איז ארויסגעפאַלן פון מיין האַנט. אַ רגע בין איך שטיין געבליבן אויף מיין פלאַץ און פלוצלונג האָב איך זיך דערפילט דערשעפט און כ'בין אַנידערגעפאַלן אויף דער ערד. כ'בין אזוי געלעגן אויף דער קאַלטער, פייכטער און ווייכער ערד, נישט קענענדיק אַ ריר טאָן מיט קיין אבר. נאָר מיינע געדאַנקען האָבן אויפגעוואַכט, אָנטבלויזט און פיינלעכע. מרים... אָט אזוי האָב איך איר אַ וואַרפ געטאָן אין שטוב. ווער קען זיך פאַרשטעלן איצט אַ געפיל. ווי גרויס איז די שרעק, פאַר וועלכער כ'האָב איר איבערגעלאָזט ווי הפקר. כ'מוז זיך אויפן אַהיים, זען, צי זי איז, חלילה, נישט ארונטערגעפאַלן אונטער דער לאַסט פון שוידער און אויפרעגונג, צי איז זי נישט ארויס פון איר גלייכגעוויכט און צי זי וועט וועלן זיך אומקומען אויף מיר — כ'מוז איר בעטן אָנטשולדיקונג פאַר מיין מאָדנער האַנדלונג. איר געבן צו פאַרשטיין, אויב כ'וועל דאָס קענען, אָן אויפקלערן דעם וואַנזיניקן גייסט, וואָס האָט מיך פאַרכאַפט.

כ'האָב געטראַכט אויפצושטעלן זיך, אָבער מיינע דערשיטערטע נערוון האָבן נישט באַהערשט די אברים. בין איך מיר אזוי וויסער געלעגן.

די שלאַכט האָט זיך פאַרענדיקט. שא שטיל. מיט וואָס האָט זיך די שלאַכט פאַרענדיקט? מיר האָבן געזיגט, געווים האָבן מיר נעזיגט. אונזערע בחורים האָבן געוואונען. ס'איז אומ־מעגלעך נישט צו זיגן און אויך אָן קרבנות איז אוממעגלעך. ס'איז נישטאָ קיין נצחון אָן קרבנות. יורם... צי קערט ער זיך איצט אום פון דאָרט מיט די בגדים אויסגעווייקט אין בלוט, דער־שעפט, פארשוואַרצט, אָדער... אפשר טראָגן זיי אים, זייער חברים? ניין, ס'קען נישט זיין. מיין נשמה וויסט זייער גוט, אז נישט, אָבער כ'דארף עס וויסן נענוי אזן באַלד!

כ'בין אויפגעשפרונגען פון מיין פלאַץ. ווידער האָב איך באַקומען אַלע מיינע כוחות. כ'האָב שנעל זיך אַוועק־געשטעלט אויף דער העכערקייט פון דעם פארצעל, וואו די קאמף־ארענע אַנטפלעקט זיך נוט פאַר די אויגן. כ'בין נעשטאַנען אזן מיט דורשט ge־טרונקען יעדן פרט פון דער וווייטע־לאַנדשאַפט. כ'האָב מיך באַמיט צי באמערקן עפעס אַ באַוועגונג, אָבער די לאַנדשאַפט איז געווען שטום, דור־זיכטיק. אויף דעם גאַנצן בריטן שטה וואָס די אויפגעריסענע אויגן האָבן ge־קענט פון דאַנען ארומנעמען, האָט מען נישט נעקענט מערקן קיין מענטש, קיין שום בעל־חי, ווי ס'וואָלט אויסגעמעקט געווארן יעדע באַשעפענישׂ אויף זער דאָויקער ערד. מיינע אויגן האָבן אָן אויפהער מיר נעבלאַנדזשעט איבער דער וויסטענישׂ.

„כ'האָב דיר דאָך נעזאָגט, אז כ'האָב נישט וואָס צו טאָן אין שטוב!"

„גיי אויף דער אַנדערער זייט. זעסט דיר געפינען אַרבעט אַרום שטוב".

„היינט דאַרף מען פלאַנצן. האָסט פאַרשטאַנען?!"

„דו מוזט איצט דאָ נישט זיין הונגריק. וועסט קומען שפּעטער".

„דו דאַרפסט דאָ נעווים נישט זיין".

„כ'וואָר משוגע, יהרם דאַרט, דו דאָ"...

— בעסער זאָלסט טראַכטן וועגן עפּעס אַנדערש, כ'האָב דיר נעזאָגט וואָס דו קענסט טאָן!"

אָבער זי האָט מיך פּעסט געהאַלטן און נישט אָפּגעלאָזט. איך בין נעווארן אין כעס. פּאַר מיינע אויגן איז געשפּרונגען א מאַדנער שוואַרצער נעפּל. איך האָב זי אָפּגעשטופּט פון מיר מיט גראָבקייט און זי איז אַנידערגעפאַלן אויף דער וויכער ערד. אירע אַקסלען האָבן געציטערט.

ס'איז אין מיר אַדורך א כוואליע פון חרטה. די צעטומלטקייט פון דעם מאָמענט האָט נישט געלאָזט קיין פּלאַץ פאַר טראַכטענישן. כ'האָב אויך גענקניט און זי אויפגעהויבן. כ'האָב אַביסל אראָפּגעטרייסלט די ערד פון אירע בגדים. זי האָט מיך אָפּגעשטופּט און פּאַרדרייט דעם קאָפּ. אָבער באַלד איז זי ווי צעבראָכן נעווארן, געבליבן ביי מיר אַנהאַלטנדיק זיך צארט און ציטערנדיק ווי א פויגעלע. כ'האָב זי אויפגעשטעלט און צוגעפירט צו אונזער הויז. זי האָט זיך נאָכנעשלעפּט אָן מאַכט, מיט א פּאַרשטיקטן, איבערבעטנדיקן געוויין. כ'האָב אויפגעעפנט די טיר און מיר זענען אריין. כ'האָב זי אוועקגעזעצט אויפן שטול. איר קאָפּ איז אראָפּגעפאַלן. די קויל האָבן ווייטער געשוויסטשעט ארום. כ'האָב ווידער געעפנט די טיר.

זי האָט אויף מיר אויפגעהויבן א פּאָר פּאַרווויינטע רויטע אויגן. „וועסט גייסט ווידער ארויס"? האָט זי שטיל געפרעגט. „יא". האָב איך פּאַרשעמט געענטפערט. און כ'בין שנעל ארויס. די טיר איז געבליבן אָפן. כ'האָב א שנעלן קוק געוואָרפן הינטער זיך. מרים רירט זיך נישט פון אָרט. כ'האָב געשפּרייזט גלייך ווי א דיבוק וואָלט מיך פאַרכאַפּט, צום פעלד, וואָס ווערט באַפלאַנצט.

כ'האָב נישט געלייגט קיין אכט פון וואַנען ס'קומען די פייפנדיקע קוילן. כ'האָב, ווי מיט א צוואַנג, אָפּגעהאַקט דאָס טראַכטן וועגן מרימען, וועלכע איז געבליבן א דערשראָקענע אין שטוב. כ'האָב אָנגענומען די ביימלעך, געגומען די שער ארומצושערן די וואַרצלען און זיי פּאַרטיק מאַכן צום פּאַרפלאַנצן. כ'האָב זיי שטאַרק ארומגעארעמט, אביסל איבערטריבן, ווי די בוימלעך און די שער וואָלטן געווען לעבעדיק וועזנס. וועלכע ווילן מיט זייער גאַנצער קראַפט זיך ארויסדרייען פון מיר. א מאַדנער כוח האָט מיך באַהערשט. כ'האָב מיך געאיילט פון איין פלאַנץ־גריבעלע צום צווייטן. עס איז געוואָקסן אין מיר דאָס געפיל, אז די שווויטשענדיקע קוילן יאָגן מיר נאָך און אז איך דאַטעוועט מיך בלויז ארויס פון זיי. אויב כ'וועל א מינוט נאָכלאָזן, וועט מיר טרעפן א קויל און כ'וועל דא אַנידערפאַלן אין סאָמע מיטן פון דעם האַלב פּאַרפלאַנצטן פּאַרצעל. „נעפאַלן אויף זיין וואַך"... די מלויזה־זאָגער וועלן מיר שטעלן אלס מוסטער. אַנדערע וועלן שטיל א זאָג' טאָן: „א

אפשר גייט אויס זייער ביסל געווארן? אפשר טרעטן זיי צוריק אין שרעק? איז די שיסעריי געווארן אפטער — האָב איך מיר דערשראָקן טראכטנדיק אפשר האָט זיך דער שונא געשטאַרקט און זיין שווערד שנייַדט די בהורים. האָבן די קולות געדונערט — האָב איך געזאָרגט אפשר האָט דער שונא אזא פאַרניכטונגס־וואָפן, וואָס רייסט אויף מיט גרויסער שטאַרקייט. זענען זיי וויידער שוואַכער געווארן — האָב איך מורא געקראָגן, אפשר שיסן די בהורים בלויז מיט געווער, וואָס שיסט ניט וויַיט, אַדער ס'האָט זיך אַנגעהויבן א מאַדד־שלאַכט פּנים אל פּנים... כ'האָב מיך באַמיט מיט אַלע מיינע אינעה־לעכע קרעפטן צו טאָן דאָס מיינע אָן איבערריים, ס'איז מיר אַבער נישט גע־לונגען.

און דאָן פּלוצלונג, האָבן די קויל־ן אַנגעהויבן צו בייַפן דאָ. וווייזט אויס, אז ס'האָט זיך געענדערט דער פראָנט אזוי, אז דער פיינט האָט אַנגעהויבן צו שיסן צו אונזער ריכטונג. אין ערשטן מאָמענט בין איך געפאַלן צו דער ערד. כ'האָב אפילו געטראכט א שפרונג צו טאָן און אנטלויפן פון דאָזיקן אָפּענעם פּלאַץ, וועלכער קוקט גלייך צום שלאכט־פעלד. אָבער אין אַ מינוט ארום האָב איך מיר אַנגענומען מיט א פיבערהאַפטן מוט, וווי די פייפערי וואָלט אין מיר אריינגעשטראָמט א ווילדן נישט צוריק געהאַלטענעם כוח. פּלוצלינג האָב איך מיך אויפגעשטעלט אין מיין גאַנצער הויך, גלייך און אָפן אנטקעגן דעם פּלאַץ, פון וואַנען ס'זענען געקומען די קויל־ן. יורמ"ס פיגור האָט זיך אַוועקגעשטעלט פאר מיינע אויגן. כ'האָב געזען געווי, וווי ער שאַנעווט ניט זיין לעבן, וווי דער שונא האָט אויף אים געלייגט אן אויג, דווקא אויף אים. אויף זיין לעבן... אין דאָזיקן מאָמענט בין איך געווען געגליכן צו אָט דער אילה אַדער הירשן וועלכע, וווי ב'האָב געלייענט ערגעץ אין די ביכער, כ'גע־דענק ניטש וואו, באַמיט זיך צוציציע: די יענער צו זיך... זיי האָבן אַנטדעקט אירע הירשלינגען, אירע קינדערלעך און יאָגן זיך זיי צו כאַפן, און זי אַנט־פלעקט זיך פאַר זיי מיט א כיוון, אפשר וועלן זיי זיך וועגדן צו איר און אירע קינדערלעך וועלן דערווייל אנטלויפן. אויך איך האָב ווי געוואָלט צוציען די קויל־ן צו מיר. ווי א צעווילדעוועטער האָב איך אַנגעכאַפט די בוימלעך און זיי אַוועקגעטראָגן צו זייער ציל. כ'האָב געשפרייזט אן אויסגעלייכטער, מיט ברייטע טריט און אין מיינע הענט הויך געהאלטן די בוימלעך. קיין שרעק האָט מיך מער נישט באַהערשט, כ'האָב גע־פילט בלויז יענעם מאַדנעם פיבער־האפטן אימפולס, וואָס זיין גלייכן. דוכט מיר, האָב איך נישט געקענט.

א שרעקלעכער אויסגעשריי האָט מיך אויפגעשוידערט. אפשר איז דער דאָזיקער געשריי נישט געווען אזוי שרעקלעך, אַבער אין יענע מינוטן בי־י דער שוויישטשעריי פון די קויל־ן, זייענ־דיק באַהערשט מיט אָט יענער שטי־מונג, איז מיר אדורך א קעלט איבערן לייב דערהערנדיק די שטימע. כ'האָב נישט געקענט פארשטיין פונוואַנען זי קומט און וואָס זי מיינט. כ'האָב מיך א דריי געטאָן און אָט מרים לויפט צי־מיר מיט אַלע כוחות. זי האָט מיך אָנ־גענומען מיט איין האַנט, מיט "ער־צווייטער געפרואווט א טרייסל טאָן די בוימלעך זיי זאָלן ארַאָפפאַלן פון מיין האנט.

„דו ביסט משוגע, טראָג זיך אָפ! די קויל־ן פליען דאך ארום!"

נישט געווען אין פּלמ"ח — זענען דאָס רוב געווען צוגעבונדן צו זייערע וואוין־ערטער. אויב ס'האָט זיך צעפּלאַקערט א שלאַכט אין דער געגנט, האָבן די עלטערן, וואָס זייערע זין זענען צווישן די קעמפּער, געקענט זיין כמעט זיכער, אז זייערע זין באַטייליקן זיך דאָרט. ס'איז שווער צו אַנטשיידן, וואָס איז „געוואונטשענער" אויב מ'קען זיך אזוי אויסדרוקן: אז די עלטערן זאָלן וויסן וועגן זייערע קינדערס באַטייליקן זיך אין שלאַכט, וועלכער קומט פאָר אין דער נאָענט, דאָקעגן זיין רואיק בנוגע ווייטערע שלאַכטן, וויל זייער זון געפינט זיך דאָרט נישט, אָדער ביי יעדן קלאַנג וועגן א צוואַמענשטויס זאָל דאָס הארץ א ציטער־טאָן — אפשר געפינט זיך דאָרט מיין זון?...

און אָט דאָ זענען געשטאַנען די בוימלעך, גרייט צום פאַרפלאַנצט ווערן. וועג ס'זענען אַריבער די עשטע מינוטן פון געפּלעפּ, האָב איך מיר געישובט: זאָל איך אויסגיין פלאַנצן אָדער נישט? און כ'האָב באשלאָסן: אַרויס, כ'וועל אַרויס. נישט אזוי צו־ליב די בוימלעך. זיי האָבן נאָך געקענט צוואוואַרטן א טאָג, ווויי, כ'האָב פארשטאַנען, אז כ'מוז מיך אריינטאָן אין א שווערער אַרבעט, וועלכע פאַדערט פיל אויפמערקזאמקייט, אויב נישט — וועל איך נישט אויסהאלטן די זאָרג און דעם ציטער נאָך יעדן שאָס. בין איך אַרויס פלאַנצן. ביים אַרויסגיין האָבן מיינע אויגן אָנגעטראָפן מרימ'ס פּנים. און כ'האָב באַמערקט, אז ער איז פאַרחושכ'ט. זי האָט אויף מיר אויפגעהויבן א פּאָר גרויסע דערשראָקענע אויגן.. כ'בין געבליבן שטיין א ווילע אין טיר, כ'האָב געצווייפלט. כ'האָב געזען, אז אויך אין איר עסט זיך איין די וואָרג און מיט מיין ארויסגיין פאַרלירט זי איר אָנשפּאַר.

„האסט גארנישט וואָס צו נייען. מרים? ס'איז כדאי זאלסט איצט אַר־בעטן מיט דער נייַ־מאשין". האָב איך געזאָגט.

„אין דו מוזט איצט גיין?" האָט זי שטיל געפרעגט.

„„און וואָס וועל איך טאָן? דו ווילסט כ'זאל ליגן אויף דער קאנאפּע און צייל־לן די קויל־ן וואָס מ'שיסט דארט?"

„בעסער גיי", האָט זי געזאָגט, און פארביסן די ליפּן. „איך וועל שוין גע־פינען וואָס צו טאָן".

איך האָב גובר־געווען מיינע לעצטע צווייפלונגען און כ'בין ארויס מיט פעסטע טריט. א ווילע בין איך דא געשטאַנען אויפן שפּיץ בערגל, און פרובירט אויפצוכאַפּן וואָס דארט ג־שעט, פונוואַנען קומען די קולות. שפּעטער האָב איך באשלאָסן צו פאר־שטאַפּן מיינע אויערן און ווידמען מיין גאַנצע אויפמערקזאמקייט די דאָזיקע בוימעלעך. כ'האָב זיי אַנגעהויבן צו פארטיילן איינס נאָך איינס, צווישן די אויסגעגראָבענע פלאַנץ־גריבלעך. אומזיסט איז, פארשטייט זיך, געווען מיין באמיאונג אפּצוואוועדן מיינע מחשבות פון דער שלאַכט. די קולות האָבן זיך פון דארט געטראָגן נישט מיט דעם זעלביקן טעמפּא. מיט יעדער ענ־דערונג, יעדן פארשטארקטן קול, בין איך ווידער אויפגעציטערט געוואָרן אוי דורכגענומען פון שוידער זיך אויסגע־גלייכט כדי איינצוהערן זיך. וועג די שיסערייַ איז געוואָרן זעלטענער — האָב איך מורא געקראָגן: אפשר זענען שוין געפאלן אייניקע פון די בחורים?

דער גאָרטן פון נצחון ...

(דערציילונג) ● פון יוסף מרגלית

דו קוקסט אַן די דאָזיקע בויטעו־מיט זייער שווערער פרוכט־משא? קוט אהער, דערנענטער זיך און קוק זיך צו. פינף און זעקס אָנשפּאַר־דרעגגער אונטער יעדן בוים, קוקט אַן די פרוכט: נישט קיין קערנדלעך זענען עס! דאָס זענהען פרוכטן וועלט זיך מכבד־צוזיין, א גענוס פאַרן אויג. און דער טעם? אדרבה, פאַרזוך!

דעם דאָזיקן קליינעם ליבן גאָרטן רופן מיר אַן „דער גאָרטן פון נצחון". מאָדנע? אין א מושב איז מען טאָקע זיך נישט נוהג אָנצורופן מיט א נאָמען יעדע גרופע פרוכט־בוימער, אָדער יעדן פּאַרצעל מיט גרינוואַרג. ס'זענען נישטאָ קיין נעמען פאַר די פּאַרצעלן אין דער ווירטשאפט. מען זאָגט: דאָס קאניטשינע־פעלד, דער גאָרטן פאַרן הויז, די ציבעלע־ביימ... אָבער דאָס איז דער גאָרטן פון נצחון. אזוי איז זיין נאָמען און אָנדענק ביי אונז. כ'האָב אים פאַרפלאַנצט אין דעם טאָג וועו די קוילן האָבן געפייפט...

אָט, הויב אויף דיינע אויגן אַהין. לעבן יענע ווייטע הייזער, דעם בארג צופוסנס, דאָרט זענען געווען די שלאָכטן. די הייזער זענען פאַרשטעענדלעך, נאָכנישט נשומען. אויף זייער פלאַץ זענען געשטאַנקען די „חושות" (ליימענע הייזקעס) פון אַראָבישן דאָרף. זיי זענען תּרוב־געווען און ס'איז פון זיי קיין זכר נישט פאַרבליבן אָט פון דאָרט זענען געפלויגן די קוילן אַהער און זייער פייפערייי האָט זיך געלאָוט הערן פון אַלע זייטן.

אונזער אָרמיי איז נאָך דאָן נישט געווען. מילישער איז מען זיך נוהג צו פירן פון אַיין אָרט צום אַנדערן. און ווען עס נעשעען „ענינים" אין אייגעם פון די ערמער — ווייסן נישט די עלטערן, צי זייער זון, דער סאָלדאָט נעמט דאָרט אנטייל אָדער נישט. דאָס ווערט קלאָר, אויב ס'ווערט בכלל קלאָר, ערשט נאָך די „ענינים", ווען דער זון, דער סאָלדאָט, קומט צוריק אַהיים און דערציילט אָדער, חלילה, מען קומט אָנגאָנגן. אז דער זון איז געשעריקט נעווארן... אין יענער צייט, אייערער מיר האָבן געהאָט א רעגולערע אָרמיי, איז נישט אזוי געווען. יעדנפאַלס די יעניקע, וועלכע זענען

A ESTE MONOGRAMA debe usted su comodidad

Para que usted viva más cómodamente y disfrute de todas las invenciones y descubrimientos que depara el progreso, una legión de técnicos especializados trabaja incesantemente en los Laboratorios de la General Electric.

De esos conocimientos técnicos y experiencia práctica de la General Electric son los equipos y utensilios para su hogar, que le proporcionan una vida más simple, grata y mucho más cómoda y alegre.

Nuestros Productos son Indice de Progreso

GENERAL ELECTRIC

E. U. A.

GENERAL ELECTRIC CUBANA, S. A.

Edificio General Electric
Paseo de Martí (Prado) y Animas, Habana

Estrada Palma 556,
Santiago de Cuba.

אידן האָבן נאָך געקענט אָקצעפטירן א סאָוועטישן רעזשים ווען זיי האָבן געהאַט אַבסאָלוטע גלייכהייט מיט די אַנדערע בירגער. עס איז זיכער אַז די סאָוועטישע אידן וועלן אינערלעך נישט „סעטלען" מיטן רעזשים פּאַר וויניקער ווי אַבסאָלוטע גלייכהייט. דאָס וואָס זיי וואָלטן אפילו געקענט אָננעמען — אין זייער האַרצן, פּאַרשטייט זיך — פון אַן אַנדער רעזשים, ווי למשל: געוויסע קלענערע באַגרענעצונגען, וועלן זיי פון א רעזשים וואָס איז געקומען ווי א סאָציאַליסטישער, נישט אָננעמען.

דער אָפּענער אַנטיסעמיטיזם וואָס מיר זעען איצט פון כרושטשעווען איז א פּראָדוקט פון א לענגערער עוואָלוציע פון צעניקלקער יאָרן. דער רעזשים

ווי ער איז איצט, מ ו ז זיין קעגן אידן.

דער שידוך, דער צייטווייליקער און אומנאַטירלעכער שידוך פון דיקטאַטור מיט די אידן, האָט געמוזט קומען צו א סוף. אוודאי וועלן שוין אידישע יונגעלייט נישט אַוועקגעבן זייער געזונט און לעבנס כדי די כרושטשעווס און פּורצעוואָם זאָלן „מאַכטעווען". נישט דער אינדיווידועלער אַנטיסעמיטיזם פון כרושטשעוון אָדער אַן אַנדערן שאָוועטישן גדול איז גורם די איצטיקע סיטואַציע אין רוסלאַנד לגבי אידן. עס איז די אינערלעכע לאָגיק פון א לאַנגער אַנטוויקלונג וואָס האָט געבראַכט אויף דער אויבערפלאַך די כרושטשעווס מיט זייערע אינערציי־גונגען פון „נאַציאַנאַל־סאָציאַליזם".

Moralitos

LECHE GRADO "A"

- Leche Pasteurizada
- Leche Homogeneizada
- Leche Descremada
- Crema al 20%
- Crema al 40%
- Chocolate con leche.

C. CENTRAL Km. 22 TEL. M-2677

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLE UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

(און מיט גרויס אימפעט נאָך 1941) האָט נישט געקענט און אויך נישט גע־וואָלט אײנהאַלטן דעם וואָגן.

דער דורכשניטלעכער סאָוועטישער בירגער האָט נישט זייער ליב געהאַט זיינע שכנים פון אַנדערע פעלקער. אין די געמישטע ראַיאָנען איז נישט געווען קיין גרויסע „סאָציאַליסטישע ליבע" צווישן די פֿאַרשידענע פעלקער. מען האָט, פֿאַרשטייט זיך, אויך נישט ליב געהאַט דעם איד, א טייל דערפֿאַר וואָס „אויף זיי האַלט זיך דער רע־זישים" און א טייל דערפֿאַר וואָס „אר־מעטום שטופּן זיי זיך און שטעלן זיך בראיש".

די אָנפֿירערשאַפֿט האָט געקוקט וואָס אמאָל מיט מער אומצוטרוי אויף די איידן. דער רוסישער אינטערנאַציא־נאַלער קאָמוניסט האָט פֿאַרשטאַנען אז די איידן קענען אים שטיצן; א סך איידן האָבן פֿאַרשטאַנען אז זיי קענען שטיצן דעם אינטערנאַציאַנאַלן קאָמוניזם. די זאַך איז אָבער געוואָרן אינגאַנצן אַנ־דערש ווען די אויפֿגעבלאָזענע נאַציא־נאַליזמען האָבן זיך צונויפֿגעטראָפֿן. נישט דער איד האָט געקענט דערוואַרטן א פּוילע אויפֿריכטיקע שטיצע פֿאַר ז גרויס־רוסישן נאַציאַנאַליזם, וואָס פֿאַרשטעלט זיך מיט אינטערנאַציא־נאַלע לאָזונגען.

איידן זענען שטענדיק, אַרגאַניש און אין זייער עצם, אַן אַנטי־דיקטאַטור־עלעמענט. נאָך דער מלחמה איז אָבע־קלאָר געוואָרן אז די דיקטאַטור איז נישט קיין סטאַנציע צום סאָציאַליזם. דער דייטשער נאַציזם האָט פּיינט גע־האָט איידן, וויל ער האָט אינסטינקטיוו געפּילט אז איידן מוזן זיין זייער שונאים און אויסלאַכער, אויב אפילו זיי וועלן נישט וואַגן אַקטיוו אַרויסצוטרעטן קעגן זיי. דיקטאַטור פּאַרטרַאָגט נישט קיין סקעפּטיקער, קיין מענטשן וואָס קענען קלערן פּאַר זיך אליין. דערפֿאַר האָט סוף כל סוף געמוזט קו־מען צו דער צעשיידונג צווישן איידן און דער רוסישער דיקטאַטור. איידן קענען זיך לאַנג נישט לאָזן בא־איינפֿלוסן פון לאָזונגען און שפּרוכן, וואָס זענען אויסגעהוילט געוואָרן פון זייער אינהאַלט. דער סאָציאַליזם אין רוסלאַנד איז געוואָרן אויסגעהוילט פון זיין אינהאַלט, כּפּעציעל פּאַר די איידן.

די וואָס מיינען אז עס איז געגנוג אז די מלוכה זאָל אָנפירן מיט דער ווירט־שאַפֿט אָון מיט די פֿאַבריקן כדי צו האָבן סאָציאַליזם, די קענען מיינען אז עס איז דאָ סאָציאַליזם אין רוסלאַנד. פּאַראַן אָבער פּיל לענדער וואָס האָבן קאַנטראָלירט אין א גרויסער מאָס די פּראָדוקציע און זענען מיט דעם נישט געקומען נענטער צום סאָציאַליזם, נאָר ווייטער. דער בעסטער ביישפּיל איז דער נאַציזם וואָס האָט געמוזט פּאַרמלוכה'ן גרויסע פֿאַבריקן.

די אָפּנוינגן פון גלייכהייט־פֿרינציפּ אין רוסלאַנד האָבן לכתחילה אויסגע־זען ווי א צייטווייליקער מיטל, אָבער ווען מען האָט נאָך אין 1939 אָנגעהויבן אײנפֿירן באַגרענעצונגען פּאַר איידן (אין דיפּלאָמאַטישן קאָרפּוס, אין דער אַוויאַציע), איז שוין געווען קלאָר, אַ־דאָס איז נישט קיין מיטל־זאַך אויפֿן וועג צום סאָציאַליזם. וועלן דער סאָציאַליס־טישער פּרינציפּ איז געבראָכן געוואָרן, איז עס געווען נאָר א פּראָגע פון צייט וועלן דער לאָגישער המשך וועט קומען.

ציאַנאַלע שטרעמונגען האָבן זיך תּמיד באַקעמפט.

מען האָט אויך נישט געקענט מאַכן קיין אויסנאַם מיטן אידישן נאַציאָנאַליזם. און אַז די יאַדישע שרייבער האָבן דערפילט „ אַז מען מעג" און אפילו אַ מען דאַרף, האָבן זיי זיך אויך דערפילט לייכטער אויף דער נשמה. אויצוק פעפער האָט דערמאָנט תל אביב. דוד האָפשטיין האָט כמעט אפן געדרעט וועגן אַ דערנענטערונג מיט ארץ ישראל. מען האָט זיך דערמאָנט גירסא דינקותא און פסוקים פון תנ"ך און תלמוד האָבן זיך פאַיוועט. אזוי לאַנג ווי די מלחמה האָט געדויערט איז דער־ציל געווען אַ נצחון אין קריג, און אויב די רוסן האָבן געקלערט אַז פטוקים קענען אויך בייהילפיק זיין, האָט עס קיינעם נישט געאַרט.

גאָר אַן אַנדערע לאָגע האָט זיך גע־שאפן נאָך דער מלחמה. די טענדענץ פון גרויס־רוסישן נאַציאָנאַליזם און אפט שאָוויניזם (ווי דאָס איז למשל גע־קומען צום אויסדרוק אין די ארטיקלען פון שרייבער טאַלסטאָי, אַ ברידער־זון פון לעוו טאַלסטאָי אין „פראַוודאַ") האָט נישט געקענט רואיק הויזן מיט די אַנדערע נאַציאָנאַליזמען. די רוסיש־נאַציאָנאַליסטישע גייסטער וואָס זענען ארויסגערופן געוואָרן האָבן נישט גע־קענט צוריקגיין אין זייער רו אריין. געקומען צו דער מאַכט איז אַן עלע־מענט, וואָס איז אין תוך נישט געווען סאָציאַליסטיש צי קאָמוניסטיש — ווי מיר פאַרשטייען געוויינלעך די סאָציא־ליסטישע צי קאָמוניסטישע דאָקטרין. נישט דער גלויבן אין סאָציאַליזם האָט באַוואָוינט די גרעסטע מערהייט פון זיי צו שטיצן דעם רעזשים. געווען צוויש־די „קאָדרען" אזעלכע וואָס האָבן גע־האָט אינזיינען נאָר זיך אליין און גע־וועז דאָנקבאַר פאַר דער מעגלעכקייט וואָס די מאַכט האָט זיי געגעבן צו לעבן אין לוקסוס. אַנדערע זענען געווען איבערגעגעבן דעם רעזשים, ווייל דאָס איז סוף כל סוף אַ רוסישער אייגענער רעזשים, אַדער צוליב גרופן־לאָיאַליטעט צו דער אַנפירנדיקער שיכט צו וועלכער אַליין באַלאַנגט, אַדער צוליב שטאַלץ מיט די אויפטוען פון דער מאַכט.

אויך די פאַרבליבענע „אַלטע באַל־שעוויקעס" און טעאָרעטיקער זענען פעסט ארויף אויף די נאַציאָנאַליסטי־שע רעלסן. דער הכשר איז אַ גרינגער און גייט אזוי: אין די אינטערעסן פון דער וועלט־רעוואָלוציע ליגט אַז סאָ־וועט־רוסלאַנד זאָל זיין שטאַרק, דערי־בער איז אַלץ וואָס שטאַרקט רוסלאַנד אין די אינטערעסן פון דער וועלט־רעוואָלוציע.

מיט אָט דער איינשטעלונג און דער אָנפירערשאפט פון לאַנד האָבן זיך גע־טראָפן די לעבן־געבליבענע רוסישע אידן פּנים אל פּנים — אידן וואָס האָבן דורכגעמאַכט די שוידערלעכע אויפ־טרייסלונג פון דעם נאַציזם שגעין, די אויפגעטייטע האָפענונגען אויף אַ אידיש־נאַציאָנאַלן לעבן און אַן אייגן פאַרטיפט געפיל פון אידישער אייגנ־ארט און אידישער אידענטיטעט. די גייסטער וואָס זענען דאָ ארויסגערופן געוואָרן, סיי פון אויבן, סיי פון אונטן, פון פאָלק גופא, האָבן אויך נישט גע־קענט אזוי שנעל אַוועקגיין אין זייער רי אריין. די סאָוועטישע פירערשאפט. וואָס איז בהרגה ארויף אויף נאַציא־נאַליסטישע רעלסן נאָך פאַר 1941

טונגען. דאָס וואָס אי געבליבן איז געווארן נאָך פּוסטער. עס זענען אָבער געבליבן צענדליקער אידישע שרייבער און ארטיסטן, פּלוס פון זיי ערשטקלאסיקע. עס זענען צווישן די מיליאָנען אידן געבליבן טויזנטער און טויזנטער וואָס וואָלטן באַזוכט א אידיש טעאַטער און געלייענט א אידיש בוך (גיכער ווי א צייטונג, וואָס איז געווען איבערגעזעצטע קלאַסיע).

די סאָוועטישע אָנפירערשאַפט האָט נאָך טאָלערירט די רעשטלעך פון אידישע קולטור פון די יאָרן 1937-1939, אָבער שוין אומגעהולדיק געוואַרט אַז דער „אידישער סעפּאַראַטיזם" זאָל זיך אויפלייזן, וויבאַלד די אידן זענען שוין נישט געווען שפּראַכלעך אזוי אָנגעווויזן אויף אידיש ווי פריער און א אידישע קולטור איז בעצם א פּרעמד געוויקסן אין דעם סאָוועטישן בנין. דער ווידערווילן אָדער קעגנערשאַפט קעגן אידישן „קולטור־סעפּאַראַטיזם" לאָזט זיך נישט אויסטייטשן בלויז מיט אידעאָלאָגישע פּרינציפּן. דער דעציזירנדיקער מאָמענט איז אָן עמאָציאָנעלער און פסיכאָלאָגישער. דער וואַקסנדיקער נאַציאָנאַליזם פון רעזשים — און זיין וואָס אַמאָל בולטער רוסישער כאַראַקטער — האָבן געשאפן א לאָגע, וואָס האָט פריער אָדער שפּעטער געמוזט דערפירן צו דער ליקווידאַציע פון די שוואַכערע אין קלענערע קולטורן. דאָס איז הל אויך אויף אַנדערע פעלקער פון סאָוועטישן רוסלאַנד, אָבער ספּעציעל בולט קען מען עס זען בשייכות צו אידן.

די סאָוועטיש־דייטשע מלחמה וואָס איז אויסגעבראָכן אין 1941 האָט מיט זיך געבראַכט אין דער נאַציאָנאַלער פראָגע צוויי טענדענצן וואָס זענען געוואָרן א סתירה און איינע פון זיי וואָס פריער צי שפּעטער געמוזט גובר זיין די צווייטע. פון אירן זייט האָט די שוין עקזיסטירנדיקע נאַציאָנאַל־רוסישע אוינשטעלונג זיך אויסגעשפּרייט און פארטיפט. נאַציאָנאַלע לאָזונגען פון „מאַטושקא ראַסיא" האָבן דראַמאַטיש ארויסגעשטופט די איינגעפירטע סאָציאַליסטישע לאָזונגען. אויך די איבערויקע פעלקער פון רוסלאַנד, נישט רוסישע, האָבן קאָפירט די נייע איינשטעלונג. די פירערשאפט האָט שוין געהאַט צווישן זיך א גרויסן פּראָצענט נייע עלעמענטן, וואָס זענען נישט דורכגעגאַנגען די אַלטע סאָציאַליסטישע שול. דער ענין אינטערנאַציאָנאַליזם איז פאַר זיי געווען א זאַך פון טעקסט־ביכער און לאָזונגען און נישט פון דורכגעלעבטע איבערצייגונג; א זאַך פון אַבסטראַקציע און נישט פון קאָנקרעטן אינהאַלט. נאַציאָנאַליזם איז זיי אָבער געלעגן אין בלוט, אין אינסטינקט. פון דער צווייטער זייט האָבן זיך גרויסע טיילן פון די סאָוועטישע פעלקער, איינגערעכנט דאָס רוסישע, נישט זייער ענטוזיאַסטיש זיך אָפּגערופן אויף דער מלחמה. אין דער ערשטער צייט פון דער מלחמה דאָבן הונדערטער טויזנטער סאָלדאַטן און אָפיצירן דעזערטירט, אָדער גלאַט געקעמפט ווי „יוצא צו זיין", די אַלטע לאָזונג פון „באַשיצן סאָציאַליזם" אדער אפילו „באַשיצן דאָס סאָציאַליסטישע פאַטערלאַנד" האָט נישט איבעריק „געגומען". מען האָט דערפאַר געוואָרפן פולע הויפּנס נאַציאָנאַליזם און נישט מקפיד געווען צי עס איז נישט אמאָל פאַראן א ויתרוצו צוויישן די נאַציאָנאַליסטישע לאָזונגען פון די פארשידענע פעלקער, ווי למשל צווישן די גרוזינען און רוסן, וואו ביידע נא־

וואקסנדן אומצוטרוי צו אידן. וואס מער דער סאציאליסטישער רעזשים האט זיך איינגעוואקסן אין זיך אליין; וואס מער ער איז אויסגעהוילט געוואָרן אינהאלט, אלץ גרעסער איז געוואָרן פון אינטערנאציאנאל־סאציאליסטישן דער ווידערשפרוך צווישן דעם סאוועטישן רעזשים און די אידן.

אידן האבן, ווי באוואוסט, פארנומען אן אומגעווײנלעך־וויכטיק אָרט אין דער פירערשאפט בשעת און נאך דער אקטאבער־רעוואלוציע. דער מליכה־און פארטיי־אפפאראט איז געווען גע־דיכט באזעצט מיט אידן. אין די ווירט־שאפטלעכע ארגאנען האבן זיי פארנו־מען א ריי שלימל־פאזיציעס.

די אידישע באפעלקערונג איז געווען לאיאל צום סיסטעם, כאטש פיל אס־פעקטן פון דעם סאוועטישן סיסטעם זענען זיי שטענדיק געווען דערוידער. מען קען מיט זיכערקייט זאגן, אז צווישן אידן איז דער פראצענט אנטי־סאוועטישע עלעמענטן געווען פיל קלע־נער ווי ביי אנדערע פעלקער, גרויס־רוסן אריינגערעכנט. גרויסע טיילן פון דער אלגעמיינער באפעלקערונג האבן געהאסט דעם רעזשים. נאך איין מאטיוו צו האסן די אידן איז געווען, אז זיי „האלטן אונטער דעם רעזשים" און „אן זיי וואלט דער רעזשים זיך בכלל נישט געקענט האלטן". די ווי־דער וואס האבן געשטיצט דעם רע־זשים און געגלויבט אין די פארשידענע אמטן, האבן אפט געזען אין די אידן א קאנקורענץ און האבן אויף זיי קרוב געקוקט.

אידישע קאכונים־טן און סימפאטיק־ער האבן אין זייער מערהייט קיינמאל נישט געקענט אינערלעך פארדייען די וויל־דע אויסברוכן פון רעזשים, די בלוט בעדער, די געזעצלאזיקייט, די קאָרופ־ציע און ליגנס. זיי האבן אבער גע־מיינט אז דאס זענען צייטווייליקע זאכן, וואס וועלן פארשווינדן. דארף מען זיך אננעמען מיט געדולד און איבערוואַרטן. ווען ס'איז אדורך א יאָר נאך א יאָר און דער סיסטעם איז נישט געוואָרן מענטשלעכער, האט זיך אָנ־געהויבן איינטאטשען א ווארעם פון אומצוטרוי און אפפאטיע צווישן די אידן. מערקווירדיק אז דאס האט זיך געלאזט פילן קודם כל אויפן קולטורעלן געביט, וויל פאליטיש זענען נאך די אידן געווען אבסאלוט לאיאל. די אל־געמיינע מיינונג ביי די אידן אין רוס־לאנד איז געווען, אז אויב דער סאוע־טישער רעזשים וועט פאלן, וועט אויף זיין אָרט קומען א רעאקציאנערער רע־זשים מיט פאגראמען און רדיפות אויף אידן.

די אידן האבן אבער אויפגעהערט צו גלויבן אין א מעגלעכקייט פאר א אי־דישער קולטורעלער עקזיסטענץ. די אידישע צייטונגען האבן נישט געהאט קיין אידיש אינהאלט (און קיין אידישן טעם), אזוי אויך די אידישע שולן. עם איז געווען בלויז אויסגעהוילט, בלאסע פארעם און אידן האבן נישט געזען קיין סיבה צו קלאמערן זיך אין פארעם. אין שפראך, וועלן קיין שום אידישער אינ־האלט איז נישטא: וועלן מען דערלאזט נישט, אז ער זאל זיין — און מען וועט קיינמאל נישט דערלאזן.

די דאזיקע אפפאטיע־שטימונגען פון „עם וועט סייוועט גארנישט זיין פון דעם" האבן אויסגענוצט די סאוועטישע אינסטאנצן און אנגעהויבן פאמעלעך צו ליקווידירן אידישע קלובן, שולן, צייט־

אין זייער שפּראַך. פּונדאַנען האָט זיך געמומען די איינשטעלונג פון שטיצן די אידישע קולטור אין די ערשטע יאָרן נאָך דער רעוואָלוציע. מען האָט געוואָלט צוקומען מיט דעם נייעם וואָרט צו די בריוסטע שיכטן פון אַלע פּעלקער.

אין דער אַמעטנער אריינטייטשונג פון די ראשונים און אהרונים פון דער קאָמוניסטישער תורה איז אַלץ נישט געווען קיין פּראָשטענדעניש פּאַרן אידישן פּאָלק אָן אַ טעריטאָריע. סטאָלין האָט דורכגעפירט אויף די פינגער די פּאָר אַטריבוטן וואָס „מאַכן" אַ פּאָלק, געוען אז אים פעלט איין פינגער: „טעריטאָריע" און געפּסקט אז אידן זענען אייגנטלעך נישט קיין פּאָלק. ער האָט אָבער גלאָזט די אידיש־שפּראַכלעכע אינסטיטוציעס עקזיסטירן, ווייל שפּראַך איז אייגנטלעך אַ געפיין.

במשך פון די לעצטע 40 יאָר זענען מיר עדות פון אַ פּאַמעלעכער און בהדרגהדיקער אומוואַנדלונג פון אינטערנאַציאָנאַל קאָמונים אין רוסלאַנד אין אַ נאַציאָנאַל־קאָמוניזם. אָדער בעסער געזאָגט נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם. גראָפיש קען מען די דאָזיקע אַנטוויקלונג פּאַרשטעלן ווי אַ געבראָכענע ליניע, מיט זיגזאַגן, אָבער מיט בפירושער טיפּנדענץ ארויף (אָדער ניכעראָפּ). די אידישע מערכה אין רוסלאַנד איז געווען ענג פאַרבונדן מיט דער דאָזיקער טענדענץ. אין אינטערנאַציאָנאַלן קאָמוניזם האָבן אידן זיך געקענט פילן ווי גלייכע שותפים. אַ גרויסער טייל פון דער אידישער באָפעלקערונג האָט געזען אין סאָוועטישן רעזשים אַ מעגלעכקייט פון וועלן „מיט מענטשן גלייך", פון אַבסאָלוטער גלייכהייט מיט אַלע אַנדערע בירגער.

אזוי איז עס טאַקע געווען אין די ערשטע יאָרן נאָך דער רעוואָלוציע. אַנטיסעמיטישע אויסברוכן זענען אויסגעטייטשט געוואָרן ווי „אַן איבערבליב פון דער אַלטער אָרדענונג". די סאָוועטישע רעגירונג האָט אָנגענומען אז זיי זענען אין סתירה צום תוך פון דער סאָציאַליסטישער לערע אין קעגנזאַץ צום פּרינציפּ אז די איינטיילונג אין קלאַסן קומט מאַכן די איינלייטונג אין פעלקער.

שוין אין די דרייסיקער יאָרן — ספעציעל זינט די פּראָצעסן פון 1937 — האָבן זיך אָנגעהויבן וואָס אַמאָל קלערער פורעמען נייע טענדענצן אין דער לייטונג פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. די פּאַרטיי איז געוואָרן וואָס אַמאָל מער נאַציאָנאַליסטיש. בשעת און נאָך די פּראָצעסן פון בוכארין, זינאָוויעוו און אַנדערע, האָט מען געזאָגט, פּאַרשיקט אין אינגעזעצט כמעט אַלע וואָס זענען נאָך דער רעוואָלוציע געקומען פון אויסלאַנד. בתוכם פיל פּאָליטישע אַנטלאָפענע פון לענדער וואו די קאָמוניסטן זענען גערודפט געוואָרן. אָפיציעל האָט עס געהייסן אז די אויסלענדישע פּאַרטייען זענען פול געווען מיט פּאַרטעטער, אָבער פּאַקטיש, וואָס אַ בלינדער האָט אויך געקענט זען, האָט דאָ געשפּילט די וויכטיקסטע ראָלע דער אומצוטרוי צו פרעמדע. דער פּרינציפּ פון אינטערנאַציאָנאַליזם איז שוין דעמאָלט געווען איינגעגראָבן.

אין דער זעלבער צייט האָט זיך אָנגעהויבן אַ שטילע, בהדרגהדיקע לויפן וויידאַציע פון דער אידישער קולטור, וואָס איז געגאַנגען פּאַראַלעל מיט דעם

צו דער לאַגע פון אידן אין סאוועטן־רוסלאַנד

פון י. ראַטנבערג

נישט ווייניק איז שוין געשריבן געוואָרן וועגן אידישן גורל אין רוסלאַנד. אָבער עס איז וויכטער שווער דורכצוקוקן דריגגען דעם בלייענעם וואָלקן. די סתירות אין רוסישן לאַנד און אין רוסישן כאַראַקטער זענען פיל עלטער פאַרן קאָמוניזם. א סך פעלקער פון איראָפּע האָבן אויפגעבויט פאַר זיך שיינע הויפטשטעט, אָבער בלויז די רוסישע פּעטערבורג איז געבויט געוואָרן אויף די קערפּערס פון צענדליקער טויזנטער מענטשן, וואָס זענען אנגעיאָגט געוואָרן פון אלע עקן רוסלאַנד. אין קיין שום לאַנד אין דער וועלט איז אויך נישט געווען אזא לאַגע, וואו פון איין זייט האָט געהערשט אזוי פיל פינצטערניש און אַנאַלפאַבעטיזם און פון דער צווייטער זייט אזוי פיל גרויסע גייסטער אין ליטעראַטור, קונסט און מוזיק.

כדי צו פאַרשטיין די איצטיקע אידישע לאַגע אין רוסלאַנד, מוז אין אַדורכקוקן נישט בלויז די געשיכטע פון רוסישן קאָמוניזם, נאָר שטודירן די רוסישע מענטאַליטעט בכלל, דעם שטענדיק־עקזיסטירנדיקן „גרויס־רוסישן שאָוויניזם", וואָס אפילו לענין האָט קיין אינם געוואָרנט פאַר דער רעוואָלוציע.

דער באָלשעוויזם אין רוסלאַנד האָט שטענדיק געהאַט א פאַלשע אייגנשטעלונג וועגן אידישן פאָלק, אפילו אין די „גוטע צייטן". די אייגנאַרט פון אידישן פאָלק און דער עצם באַגריף „אידיש פאָלק" איז דאָרט כסדר געווען אונטער א גרויסן פראָגע־צייכן. דער טערמין פון „די אידישע מאַסן" וואָס איז אזוי אָפט געניצט געוואָרן, האָט געדאַרפט אויסמיידן א קלאָרע שטעלונג, ווייל „אידישע מאַסן" ווי אן עקזיסטירנדיק פון אידישן פאָלק אַדער אפילו אידישער פאָלקס־אייגנאַרט מיינט גארנישט. עס זענען אָבער נישט געווען כמעט קיין חלוקי דעות אז אזוי לאַנג ווי די אידן באַנוצן זיך מיט אידיש, דאַרף מען זיי באַזונען אויף דער שפּראַך און שאפן אלע קולטורעלע מעגלעכקייטן פאַר די „אידישע מאַסן"

OIGA LA OFERTA

DODGE

Y COMPARELA...

Kingsway

Coronet

Custom Royal

Agencias DODGE en toda

la República

•

Compañia de

Autos y Transportes, S.A.

23 y P — La Rampa

CADA CLIENTE UN AMIGO

וועגן רעליגיעזן אונטערריכט אין דער „תחכמוני" שול, ווייל איך אין קורצן זאגן: מיר לערנען אונזערע שילער דאוונען, ברכות און דינים. אזן בכלל אלץ וואס עס איז נויטיק כדי ער זאל קענען פירן א טראדיציאנעלן אידישן שטייגער לעבן.

וועגן דעם העברעאישן אונטערריכט קען איך זאגן, אז ביי אונז איז שול דערציען זיך די שילער — אויסער די שפאניש לימודים — אין א העברעאישער אטמאספער. עס ווערט אויפקלערט א גרויסע צייט טעגלעך, פאר די העברעאישע לימודים. איך קען זאגן מיט זיכערקייט און שטאלץ, אז „תחכמוני" אינסטיטוט איז די איינציקע שול אין קובא וואו עס ווערט געשענקט אזא אויפמערקזאמקייט און אזוי פיל צייט אויפן העברעאישן לימוד.

איך גלויב אז די מי און אנשטרענגונג פון די שול־טוער, און אלע וואס גיבן זייער קאאפעראציע פאר אונזער שול, וועלן האבן די גרעסטע מארלישע סאטיספאקציע. איך גלויב, באמונה שלמה, אז די לערע וואס די אידישע קינדער באקומען אין דער „תחכמוני" שול וועט זיין ווי א גייסט־קער שטראל, וואס וועט באלויכטן זייער שפעטערדיקן לעבן.

ביים פארענדיקן, ווייל איך אויסדריקן מיין האפענונג, אז אלע אידישע אינסטיטוציעס אין אונזער ישוב, ווי אויך יחידים, וועלן שענקען זייער בעסטע מי פאר דער פארשטארקונג פון אידישער דערציאונג אין קובא; פאר אידישן המשך; פאר דער עקזיסטענץ און וואוילזיין פון אונזער ישוב; פאר מדינת ישראל און פאר אונזער גאנצן אידישן פאלק.

Camiones
Tractores
Maquinaria Agricola
Equipos de Construcción

INTERNATIONAL HARVESTER COMPANY OF CUBA

Vives 251 Habana Tel. M-7921

טראַכט זוערן דער ענין „אידישע דער־ציאונג אין קובאַ". עס דאַרף מער אַכט געשענקט ווערן דעם אידיש־חינוך.

די היגע אידישע אינסטיטוציעס בכלל, לאָזן אויבער די שווערע און פאַר־אַנטוואָרטלעכע אויפגאַבע פון חינוך אויף געציילטע מענער און פרויען, וועלכע מוזן זיך מקריב זיין כדי צו אויפהאַלטן די לערן־אַנשטאַלטן.

עס הערשט א מיינונג ביי אונז אין ישוב, אַז אידישע דערציאונג איז א פריוואַטע זאַך פון די עלטערן. וואָס האָבן קינדער אין שול־עלטער. אידישע דערציאונג, איז אָבער ניט קיין פריוואַטע זאַך; עס איז א ענין פון דעם כלל. עס איז א זאַך וואָס דאַרף באַאומרואיקן אַלע אידן, אַלע אינסטיטוציעס. ביז אַהער האָבן געמוזט דאָס טאָן, טראָגן דעם שווערן יאָך, בלויז די פאַרוואַלטונגען פון די שולן, אָדער פריוואַטע און אינדיווידועלע אונטערנעמער. די אידישע אינסטיטוציעס דאַרפן, וואָס האָבן גראָדע באַדינסטן אויף אנדערע געביטן פאַרן אידישן כלל, זענען ביז אַהער געווען אינדיפערענט צו אידישן חינוך ביי אונז אין ישוב.

אידישע עלטערן אינדיווידועל, און אידישע אינסטיטוציעס, דאַרפן אין זינען האָבן דעם וויכטיקן פּראַבלעם; דאַרפן באַנעמען וואָס עס באַדייט פאַר זייערע קינדער, פאַר אידישע קינדער, געבן א גוטע אידישע דערציאונג; צוגרייטן זיי צום לעבן אַלס אידן. עס ליגט א גרויסער חוב אויף די געלעגנהייטלעכע טוער צו העלפן אויפהאַלטן אידישע דערציאונג אין אונזער ישוב; העלפן די אידישע שולן, העלפן די שולטוער, וועלכע ראַנגלען זיך מיט די שווערקייטן פאַרן קיום פון אידישן חינוך.

וועגן דער שול וואָס איך האָב דעם כבוד צו אָנפירן, קען איך, מיט דער גרעסטער אויפריכטיקייט זאָגן, אַז די „תחכמוני" שול שטייט אויף א הויכן פּעדאַגאָגישן ניוואָ אויף אַלע געביטן, סיי אין די אַלגעמיינע, סיי די העברעאישע לימודים. אונזערע מעטאָדן פון לערנען זענען באַזירט אויף די מאָדערנסטע פּרינציפּן פון דער פּעדאַגאָגישער וויסנשאַפט. דורך די קענטענישן וואָס דאָס קינד באַקומט ביי אונז אין שול, באַקומט עס אויך דערציאונג. אַלע לערער שענקען אויף דעם געביט זייער גרויס אַכט. מיר פאַרמירן אונזערע שילער, מיר גיבן זיי א געזונטע גייסטיקע אטמאָספער, מיר דערמעגלעכן, אַז זיי זאָלן אויסוואַקסן מענטשן מיט געזונטע און רייכע פערזענלעכקייטן, מיט דיסציפלינירטן ווילן, מיט שטאַרקע כאַראַקטערן, און צוגלייך, זיי זאָלן זיין גוטע און באַוואוסטזינקיקע אידן, וואָס זאָלן האָבן רעספּעקט און פליכטן פאַר דער אידישער רעליגיע און פאַרן אידישן פאָלק.

איך, אַלס לייטערין פון דער שול, וועגדן אָן כיין בעסטע ענערגיע, אַז אויסער די אַלגעמיינע געגנשטאַנדן, זאָל יעדער שילער באַקומען אויך די אַלע קענטענישן וואָס א אידיש קינד דאַרף האָבן. עס ווערט געשענקט גרויס אויפמערקזאַמקייט אויף יעדן קינד באַזונדער, כדי עס זאָל זיך קענען אויסלעבן גליקלעך אַלס קינד, און זאָל זיך קענען שפּעטער, אַלס דערוואַקסענער, אריינפאַסן וויי העהעריק אין דעם לעבן פון דער היינטיקער קאָמפּליצירטער געזעלשאַפט, און זיין א צופריעדענער און גליקלעכער מענטש און א טרייער זון פון זיין אידישן פאָלק.

דער פּראָבלעם פון אידישער דערציאונג אין קובאַ

(פּראָגמענטן פון אַ רעדע)

פון דר. אידא גלעזער - קאַסטיעל
(דירעקטאָרין פון דעם העברעאישן אינסטיטוט „תחכמוני")

איך פיל זייער טief די אינדעפּערענץ פון אַ גרויסן טייל פון אונזער ישוב פאַר דעם ענין פון אידישער דערציאונג. איך וויל דערבייַ באַמערקן, אַז איך בין אַ אידישע דערציערין ניט בלויז צוליב פּראָפעסיע, נאָר הויפּטזעכלעך, אלס אידעאַל.

איך קען זייער גוט די ווירקונג וואָס אַ געוואונטשענע, אָדער ניט ריכטיקע דערציאונג האָט אויף אונזערע קינדער און יוגנטלעכע, סיי אלס אינדיווידן, סיי אלס מיטגלידער פון כלל; די גוטע אָדער שלעכטע וואָס עס טוען די אייגענע עלטערן מיט דעם סאָרט דערציאונג וואָס זיי גיבן זייערע קינדער; די ווירקונג וואָס עס האָט אויף דעם מענטשנס פערזענלכקייט פון האָבן זיך געפונען אין אַ גינסטיקער, אָדער ניט גינסטיקער פאַר אים סביבה. מיר אידן, מוזן אַכטונג געבן אויף דער דערציאונג פון אונזערע קינדער אַ סך מער ווי די אַנדערע פעלקער.

אויסער די אַלגעמיינע ענד־ציל וואָס יעדעס פאָלק צייכנט אָן פאַר דער דערציאונג פון די יונגע דורות, האָבן מיר אידן, אויסער מדינת ישראל, אויך אונזערע ספּעציפישע אויפגאָבן. מיר דאַרפן פאַרמירן דורות פון אידן וואָס זאָלן פיל און וויסן די אָנגעהעריקייט מיט זייערע פאָלקס־ברידער צעזויט איבער דער גאַנצער וועלט; מיר דאַרפן יעדן קינד לערנען זיין אַ טייל פון דעם אידישן פאָלק; מיר דאַרפן פאַרמירן גאַנצע אידן, מיט געזונטע נשמות. אָן מינדערווערטיקייטס־קאָמפּלעקסן צוליב זייער אָפשטאַם און פאָלקס אָנגעהעריקייט.

אַ אידיש קינד דאַרף באַקומען אַן אַלזייטיקע, גאַנצע דערציאונג. די אידישע לימודים דאַרפן זיין די טאָג־טעגלעכע גייסטיקע שפּייז פון די קינדער. אין אַ אידישער סביבה דאַרפּ אידישע קינדער זיך געפינען טאָג־טעגלעך. עס איז זייער וויכטיק ניט בלויז די פיזישע סביבה, ד. ה. זיך געפינען צווישן אידישע קינדער, נאָר אויך די גייסטיקע אַטמאָספּערע, זיך פילן געוואָרעמט, געפלעגט און געשטאַרקט, טאָג טעגלעך, דורך דער השפּעה פון אידישע לערער, אויפּריכטיקע אידישע לערער, וועלכע געדענקען: אין יעדן מאָמענט זייער פאַראַנטוואָרטלעכקייט, זייער הויכע מיסיע וואָס עס איז זיי אָנפאַרטרויט: דאָס דערציען אידישע קינדער.

עס דאַרף מיט גרויס אחריות באַ־

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

R. DIAZ & Co.

AGENTES GENERALES PARA CUBA

DE LA

Zim-Israel Navigation Company

EDIFICIO CORREDORES DE ADUANAS

Oficios 154 y 156 Telf. W-5767

La Habana

●

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

אידער איר פאַרזיכערט זיך

קאָסולטירט מיט דער

La Confederación del Canada

Sociedad de Seguros sobre la Vida

Oficina Principal:
Toronto Canadá.

Oficina en La Habana:
Obispo 306.

W. A. M. HOWARD
Gerente Divisional.

RAMON POBLET

Empedrado 312 **Tel. A-7708**

REPRESENTANTE DE

Colonial Tanning Company, Inc.
Winslow Bros. & Smith Co.
John R. Evans & Co.
Hoyt & Worthen Tanning Corp.

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLE UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

hasta la RASPITA!

ECHELO A PELEAR EN SU COCINA

Y vea que fácilmente gana este gallo su pelea...
Su esposo, sus hijos, toda la familia lo comerán hasta la **"RASPITA"!**

Arroz
GALLO

...es lo mejor de cada cosecha!
...es el único que enseña la calidad de su grano, a través de su exclusiva **ventanita de celofán!**
...es el único que se come hasta la **"RASPITA"!**

MOLINADO Y ENVASADO EXCLUSIVAMENTE PARA

PORBEN y HNO., S. A.

MAXIMO GOMEZ 966
La Habana - Cuba

Echelo a pelear en su cocina y será el más **"gallo"** en la mesa..!

ARROZ "GALLO"... SE COME HASTA LA *RASPITA*

דאָזיקע מגילות איז דאָך אין די צען יאָר, זייט מ'האָט זיי אַנטדעקט אין דער קאמרון־הויס ביים ים־המלח, אַנט־שטאַנען אַ גאַנץ גרויסע ליטעראַטור. עס זענען וועגן די מגילות דערשינען שוין צענדליקער ביכער אין פֿאַרשידענע שפֿראַכן. די צאָל ארטיקלען, וועלכע זענען וועגן זיי געדרוקט געוואָרן, ציילט אין די טויזנטער. אויפן קאָנ־גרעס אין ירושלים האָט מען ערשטנס געקענט זען די מגילות אין אָריגינאַל. זיי ווערן געהאַלטן אין אַ שטאַלענעם „סייף" אין דער אוניווערזיטעט און ווערן טאָג און נאַכט געהיט פון באַ־וואָפנטע וועכטער, נישט בלויז וויל מ'האָט פאָר זיי, ווי עס איז באַקאַנט, באַצאָלט אַ פערטל מיליאָן דאָלער, נאָר ווייל זייער וויסנשאַפטלעכער ווערט איז גאָר ניט אָפּצושאַצן און אָפּצומעסטן.

אויפן קאָנגרעס האָבן וועגן די מגי־לות געהערט אַ גאַנצע רייע געלערנטע. אַ באַזונדערן אייגדרוק האָבן געמאַכט די פֿאָרטראָגן פון געלערטן יגאל ידין, דעם זון פון פּראָפעסאָר סוקעניק, וואָס האָט דער ערשטער געהאָט צו טאָן מיט די מגילות, און פונם פֿאַריזער פּראָפע־סאָר דיופון־טאָמער פון דער סארבאָן. יגאל ידין האָט שוין פֿאַרעפֿנטלעכט אַ פֿאָר ביכער וועגן די מגילות און ווערט ביי היינטיקן טאָג באַטראַכט אַלס אייי־נע פון די באַדייטנדסטע אויטאָריטעטן אויף דעם געביט. פּראָפעסאָר דיופון־טאָמער פון דער פֿאַריזער כאַרבאָן איז אַנגעזעענער קריסטלעכער געלערנט־ער, אַ פּרומער קאַטאָליק, וואָס האָט מיט יאָרן צוריק געלערנט אים ביבלישן אינספּיטוט אין ירושלים פון די דאָמי־ניקער. זיין טעאָריע וועגן דעם ווער איז געווען די סעקטע, וואָס פון זיי שטאַמט די מגילה „מלחמה בני אור" און אויך אייניקע אַנדערע, האָבן ארויסגערופן אַ שטאַרקן אינטערעס ביי די ספּעציאַליסטן.

בן ציון דינאבורג, געוועזענער קול־טוס־מיניסטער פון ישראל, איצט אַ פּענסיאָנירטער פּראָפעסאָר פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט, האָט גע־האַלטן אַן אינטערעסאַנטן פאַרטראָג וועגן דעם „היסטאָרישן געזיכט פונם רוכישן אידנטום". סאָלא בראָן פון דער קאָלאָמביע־אוניווערזיטעט האָט געריידט וועגן אַמעריקאַנער אידנטום. דער בּאָרימטער אַראַביסט פּראָפעסאָר ריקמאנס האָט געמאַכט אַ סענסאַציע־נעלע מיטטיילונג וועגן אַן אויפשריפט אין סאודי־אַראַביען, וואָס טראָגט אַ אידישן כאַראַקטער, וואָס דערלויבט אָנצונעמען, אַז אינם 6־טן יאָרהונדערט האָט אין אַראַביען, אינם געביט שבא, עקזיסטירט אַ אידישע רעגירונג. דער פּראָפעסאָר דיעז מאַכט פון מאַדריד האָט דערציילט וועגן אַ פּולשטענדיקן כתב־יד פון תרגום ירושלמי. וועלכן ער האָט אַנטדעקט אין דער ביבליא־טעק אין וואַטיקאַן.

באַדייטנדע פּאַרטראָגן האָבן גע־האַלטן פּראָפעסאָר גרשון שלום פון ירושלים, פּראָפעסאָר שירמאן און פּילע אַנדערע. פּרעזידענט יצחק בן־צבי, וואָס איז אליין ווי באַקאַנט אַן אָנגע־זעענער געלערנטער, האָט ביי דער דע־רעפענונג געערדט וועגן די אידן אין אריענט און זייערע קולטורן. ער איז געווען אַנווועזנד ביי אַ רייע פֿלענאַרע זיצונגען און האָט אויפמערקזאַם גע־הערט פאַרשידענע וויסנשאַפטלעכע פאַרטראָגן. עס איז באשלאָסן געווארן צו גרינדן אַ וועלט־פאַרבאַנד פאַר אי־דישער פּאַרשונג, וואָס וועט „אויספֿנייי שרייבן די געשיכטע פון אידישן פֿאָלק", וזי בן־גוריון האָט עס פּאַרגעשלאָגן.

דיקע דערשיינונגז: אין קיין אײנציקן פון די דאָזיקע לענדער איז נישט גענוג קיין זכר פון די שפּראַכן, וואָס יענע פעלקער האָבן מיט טויזנטער יאָרן צוריק געהערט, קיין זכר נישט פון די רעליגיעס זייערע און פון די קולטורן זייערע. בלויז אין איין אײנציקווינקל, אין ישראל, לעבט אַ פאָלק וואָס רעדט אויך היינט די זעלבע שפּראַך וואָס אונזערע אבות האָבן געהערט מיט 4000 יאָר צוריק און וואָס האַלט זיך ביז דער זעלבער רעליגיע, וואָס איז דאָ אַנטשטאַנען אין די אראַלטע צייטן און וואָס האָט אָפּגעהיט די שריפטן, וואָס זענען דאָ געשאַפן געוואָרן פון אונזערע נביאים און חכמים. מיר זענען די אײנציקע וואָס האָבן באַוויזן אויפצוהאַלטן אַ טראַדיציע פון איבער 4,000 יאָר, חגם מיר זענען צעזייט און צעשפּרייט צווישן פעלקער.

און נאָך איין וואונדערבאַרע דערשיינונג: דער קיבוץ גלויות. דווקא מיר וואָס האָבן באַווּזן אָפּצוהיטן אַ טראַדיציע פון 4,000 יאָר האָבן איבערגענומען פון די פעלקער, צווישן וועלכע מיר לעבן זייערע שפּראַכן, קולטורן, אפט אויך קולטורלאָזיקייטן, איצט קערן הונדערטער טויזנטער אידן פון דער גאָרער וועלט צוריק קיין ישראל, וואַרפן אַראָפּ פון זיך די פרעמדע אײנפלוסן, טוען ווידער אָן אַ אידישן בגד, רעדן ווידער דאָס העברעאישע לשון, ברענגן אָפּ באציאונגען צו לענדער, וואו אידן האָבן געלעבט הונדערטער יאָרן, און פאַרווארצלען זיך אינם לאַנד, וואָס אונזער פאָלק איז פאַרבונדן מיט דעם טויזנטער יאָרן.

די דאָזיקע דערשיינונגען פאַרפליכטן אַלע פאַרשער פון דער אידישער כאַראַקטער צו דעם כאַראַקטער, קולטור און וועזן פון אונזער פאָלק, וואָס איז אַ יחיד במינו. עס איז קיין ספק נישט, אַז דער שורש פון די אַלע געשעענישן, וואָס האָבן זיך אָפּגעשפּיגלט אין די לעצטע צען יאָר, זענען נישט קיין פּועל יוצא (רעזולטאַט) פון בלויז פּאָליטישע און שקאַנאָמישע באַדינגונגען, נאָר אַז די סיבה דערפון ליגט טיף אין אונזער אור־אַלטער געשיכטע. דערביבער דאַרף אויפסניי געשריבן ווערן די געשיכטע פונם אידישן פאָלק פון די צייטן פון אונזערע אבות ביז צו דער נידערלאַגע פון בר־כוכבא, אפישר ביז צום זיבעטן יארהונדערט. ווייל ערשט איצט קען מען זען אין ריכטיקן ליכט די געשיכטע פון אונזער פאָלק און פון אונזער צוריקקומען אין לאַנד פון אונזערע אבות.

בן־גוריון האָט זיין רעדע געהאַלטן אין העברעאיש. ער האָט געלייענט אַ געשריבענעם טעקסט. דערנאָך האָט ער דעם כתב־יד אַוועקגעלייגט אין אַ זייט און אין ענגלייש געגעבן פאַר יענע, וועלכע פארשטייען נישט קיין העברעאיש, א תמצית פון זיינע גערענקען. ער האָט עם נעמאַכט אין אַ זייער באַחנ'טער פאָרם און ווען ער האָט פאַרענדיקט האָט דער גאַנצער קאָנגרעס אים נעמאַכט אַ שטורמישע אָוואַציע.

איינער פון די קריסטלעכע געלערנטע האָט מיר דעם לעצטן טאָג פונם קאָנגרעס געזאגט, אַז הגם אויפן קאָנגרעס זענען געהאַלטן געוואָרן אַ סך זייער אינטערעסאַנטע און וויסנשאַפטלעך־באַדייטנדע פארטראגן, אזי בן־גוריון'ס רעדע, געווען דאָס וויכטיקסטע, וואָס עס איז אויפן קאָנגרעס געזאָגט געוואָרן.

עס איז געווען קלאָר, אַז די מיגלות פונם ים־המלח וועלן אויפן קאָנגרעס שפּילן אן אָנגעזעענע ראָלע. אָרום די

פֿאַרשלינגט ער ביכער איבער אידישע געשיכטע און פילאָזאָפיע, ער לערנט שפּראַכן ווי גריכיש און שפּאַניש אָדער לאַטיין, כדי צו קענען לייענען די גריכישע און רוימישע פילאָזאָפישע ווערק אין די אָריגינאַל־שפּראַכן.

איז עס נישט קיין גוזמא צו זאָגן, אַז זיין רעדע ביי דער דערעפענונג פונם יודאַאיסטישן קאָנגרעס איז געווען נישט בלויז אַ רעטאָרישעס מייסטער ווערק, נאָר אַז זיינע ווערטער האָבן געהאַט אויף אַ הויכן וויסנשאַפטלעכן ניוואָ.

— עס איז אַ כבוד פֿאַר ירושלים — האָט ער געזאָגט — וואָס דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנגרעס פֿאַר אידישער וויסנשאַפֿט פֿאַרזאַמלט זיך דאָ. דאָס לייגט אויך אַרויף אויפֿן קאָנגרעס אַ געווּיסע אחריות. זייט די צייטן פון דור און שלמה המלך, ביז צו די צייטן פון גרויסן הלל, און נאָך הונדערטער יאָרן נאָכדעם, האָט ירושלים שטענדיק גייסטיק באַאיינפלוסט אונזער פֿאָלק. זייט דעם ערשטן קאָנגרעס פון אידישער וויסנשאַפֿט, וואָס איז דאָ אָפּגעהאַלטן געוואָרן מיט צען יאָר צוריק, זענען פֿאַרגעקומען געוואַלדיקע געשעענישן. עס איז אַנטשטאַנען די מדינת ישׂראל און ירושלים איז ווידער־געוואָרן די הויפּט־שטאָט פון ישׂראל. עס האָט זיך אָנגעהויבן אַ נייע תקופֿה אין לעבן פון אונזער פֿאָלק. די דאָזיקע איבערקערעניש פֿאַרפֿליכטעט די היסטאָריקער צו רעווידירן און אויפֿסניי צו שרייבן די געשיכטע פונם אידישן פֿאָלק. דאָס וואָס איז פֿאַרגעקומען אין די לעצטע צען יאָר וואַרפט אַ ניי ליכט אויף אונזער פֿאַרגאַנגענהייט אין אַ ניט קלענערער מאָס ווי די פֿאַרשידענע אַרכאָאָלאָגישע אַנטדעקונגען, וואָס זענען געמאַכט געוואָרן אין די לעצטע 150 יאָר אין מצרים, בבל און אין אַנדערע לענדער פונם נאָענטן מזרח, ווי די אַנטדעקונג פון די הערקולאַניפן אין מצרים, די אוגעריש שריפטן אין סיריען און פון די מגילות ביים ים המלח.

— אין יעדן דור — האָט בן־גוריון געזאָגט — זענען געשיכטעס־פֿאַרשער דאָס פֿאַרגאַנגענע מיט אַנדערע אויגן, ווי עס האָבן עס געזען די פֿריערדיקע דורות. עס וועט נישט זיין קיין וואונדער וואָס דער דור, וואָס איז געבוירן און אויפֿגעוואַקסן געוואָרן אין מדינת ישׂראל, וועט זען די פֿאַרגאַנגענהייט פון אונזער פֿאָלק מיט אַנדערע אויגן, ווי עס האָבן געזען אונזערע זיידעס און עלטער־זיידעס, וועלכע האָבן בלויז געקענט דאָס אידישע פֿאָלק צעוויט און צעשפּרייט צווישן אַנדערע פעלקער. אַ סך מענטשן האָבן בכלל געגלויבט, אַז די געשיכטע פונם אידישן פֿאָלק האָט זיך געענדיקט מיטן חורבן פונם בית שני, פונם צווייטן בית־המקדש. נישט בלויז די גוי'אישע, נאָר אויך אַ סך אידישע געלערנטע, האָבן געהאַלטן, אַז אזוי איז עס. די געשעענישן פון די לעצטע יאָרן האָבן אַ סוף געמאַכט צי דער דאָזיקער סברא. קיין מענטש צווייפלט היינט נישט מער, אַז עס איז פֿאַראַנען אַ אידיש פֿאָלק, וואָס איז זעלבסטשטענדיק ווי אין דער צייט פונם בית־המקדש, וואָס פֿאַרמאָגט אין ישׂראל אַ מדינה און וואָס איז שעפּעריש אין וויסנשאַפֿט, טעכניק, עקאָנאָמיק, קונסט.

אָבער דאָס איז איצט נישט די אייניציקע קאָמעקוועניץ, וואָס דער היסטאָריקער דאַרף ציען פון די געשעענישן פון די לעצטע צען יאָר. בעת מיר קוקן אויף דער געגראָפישער קאַרטע פונם נאָענטן מזרח זעען מיר אַ מערקווּיר־

בין געווען אויך ביים ערשטן קאָנגרעס. דער קאָנטראַסט צווישן דעם ערשטן און צווייטן האָט זיך געוואָרפן אין די אויגן. דאָס מאָל איז באמת געווען א וועלט־קאָנגרעס. עס זענען געקומען: 33 געלערנטע פון אַמעריקע, 18 פון ענגלאַנד, 7 פון פראַנקרייך, 5 פון האָלאַנד, 5 פון פוילן, געלערנטע פון רומעניען, שפּאַניען, פּאָרטוגאַל, איטאַליען און אַנדערע לענדער. צום קאָנגרעס זענען געקומען אויך בערך 30 קריסטלעכע געלערנטע, צווישן זיי אייניקע, וואָס האָבן א נאָמען אין דער וועלט פון תנ"ך־פאָרשונג און פון אידישער ווישנשאַפט.

עס איז כאַראַקטעריסטיש פאַר ישראל, וואָס צו אזא מין קאָנגרעס, אויף וועלכן עס ווערן געהאַלטן וויסנשאַפטלעכע פאָרטראָגן, קומט א גרויסער עולם צוהערער. צו דער דערעפענונג פונם קאָנגרעס זענען געקומען איבער 3.000 מענטשן. די הויפט־ארבעטן האָבן זיך אָפּגעשפּיגלט אין די פאַרשידענע כעקציעס, וואו די וויסנשאַפטלעכע פאָרטראָגן זענען געהאַלטן געוואָרן בלוי פאַר באַל־געלערנטע. אבער א טייל פון די איבער 250 פאָרטראָגן זענען געהאַלטן געוואָרן אויף די פּלענאַרע זיצונגען אינם קעמפּוס פון דער אוניווערזיטעט, און צו די דאָזיקע פאָרטראָגן פלעגן טאָג־איין־טאָג־אויס קומען א סך הונדערטער זייטיקע צוהערער, הגם די אוניווערזיטעט געפינט זיך אויסער דער שטאָט.

וועמען עס קומט אויס זיך צו טרעפן מיט קריסטלעכע אריענטאַליסטן און תנ"ך־פאָרשער וויסט, אז אָפט איז אזא מין קריסטלעכער אָריענטאַליסט אימשטאַנד צו לייענען און צו פאַרשטיין דעם קאָמפּליצירטסטן העברעאישן טעקסט, אבער אז עס קומט צום רעדן העברעאיש — קען ער נישט און פאַרשטייט אויך שווער, וואָס מ'רעדט צו אים. ביי פילע אינטערנאַציאָנאַלע צוזאַמענקונפטן, וועלכע זענען פאָרגעקומען לעצטנס אין ישראל, וועגדעט מען אָן דעם סיסטעם פון איבערזעצונגען, ווי מ'טוט עס אין דער „אָנו". בייַם ציוניסטישן קאָנגרעס, ביי די זונגען פונם אקציאָנס־קאָמיטעט זיצן אין ביידלעך איבערזעצער און די דעלעגאַטן קענען הערן די העברעאישע רעדעס אין אידיש, ענגליש אדער פראַנצויזיש. ביי א וויסנשאַפטלעכן קאָנגרעס איז עס א סך קאָמפּליצירטער. דא מוז דער איבערזעצער אליין זיין א שטיקל געלערנטער, כדי אימשטאַנד צו זיין עקזאַקט צו איבערזעצן א וויסנשאַפטלעכן פאָרטראָג. האָט מען געמיוט אויסקומען אָן איבערזעצונגען בכלל, מ'האָט פון צייט צו צייט באַטייליקט ענגלישע און פראַנצויזישע קאָנספעקטן פון די געהאַלטענע פאָרטראָגן און דערמיט איז מען יוצא געווען. די קריסטלעכע געלערנטע האָבן זיך געמוזט טרייסטן דערמיט, וואָס די אַלע פאָרטראָגן וועלן שפּעטער געדרוקט ווערן און זיי וועלן זיי קענען לייענען ביי זיך אין אַמעריקע, ענגלאַנד, פראַנקרייך א. א. וו.

אין דייטש איז פאַראַנען אָן אויסדרוק „פריוואַטער געלערנטער". דאָס מיינט א מענטש, וואָס איז נישט קיין פראָפעסאָר, וואָס פאַרמאָגט אפילו נישט קיין אַקאַדעמישע בילדונג, וואָס איז אָבער אָן אמת'ער געלערנטער. אזא מין „פריוואַט געלערנטער" איז אין א געוויסן זין דער פרעמיער פון ישראל דוד בן־גוריון. ער איז עס וואָס פירט די מדינה. ער איז פאַרנומען ביז איבער די אויערן. דאָך געפינט ער צייט תמיד צו שטודירן. אין די נעכט

דער צווייטער קאנגרעס פון דער אידישער וויסנשאפט

פון גרשון סווטע

ביי דער פייערלעכער לעצטער זיצונג פונם צווייטן וועלט־קאנגרעס פון יודאאיסטישע פארשער, וואס איז פארגעקומען אין ירושלים, האבן 2 באַרימטע קריסטלעכע געלערנטע געהאלטן רעדעס אין העברעאיש, וועלכע האבן געמאכט א שטארקן אייндרוק און האבן ארויסגערופן אן אמת'ע סענסאציע אויפן קאנגרעס. איינער פון זיי איז געווען דער ענגלענדער פראָפעסאָר באומאן פון דער אוניווערזיטעט אין לידס. דער אנדערער איז געווען דער האלענדער דעליאגר בעהל פון דער אוניווערזיטעט אין לעידן. דער ענגלענדער באומאן האט זיך אזוי באַרטיפט אין שטודירן אידישע געשיכטע און פילאָזאָפיע, אז ער האט לעצטנס זיך אליין אנגעהויבן פילן כמעט ווי א איד. ער קומט אפט אין א אידישער שול צום דאווענען און וואלט עולה תורה געווען, וען מ'וואלט אים דאס דערלויבט. סוכות האלט ער א לולב מיט אן אתרוג, חנוכה בענטשט ער חנוכה־ליכטלעך. בעת ער רעדט יוענן דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים, זאגט ער „האוניברסיטה שלי" (מיין אוניווערזיטעט), ווייל אלע לערער פון העברעאיש אין זיין אוניווערזיטעט אין לידס זענען גראדואירט פון דער ירושלימ'ער אוניווערזיטעט.

דער האלענדער פראפעסאָר דעליאגר בעהל, פון דער אוניווערזיטעט אין לעידן, אזי געווען אנווועזנד ביי דער פייערלעכער דערעפענונג פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים אין 1925, ביי וועלכער עס האבן גערעדט לאָרד באלפור, הערבערט סעמיועל, חיים ווייצמאַן, ח. נ. ביאליק. ער האט זיין רעדע פארענדיקט מיט א פסוק פון תהלים: „שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביך, יהיה שלום בחילך שלוה בארמינותיך: למען אחי ורעי אדברא־נא שלום בך!" — בעט פאר דעם שלום פון ירושלים; עס זאל גוט גיין אלע וואס האבן דיך ליב: זאל זיין שלום אין דיינע מויערן שלום אין דיינע פאלאַצן פון וועגן מיינע ברידער און מיינע חברים, לאמיר זאגן: שלום אין דיר!

דאס איז געווען דער צווייטער אינטערנאציאנאלער קאנגרעס פון אידיש וויסנשאפטלעך, וואס איז אפגעהאלטן געווארן אין ירושלים. דער ערשטער איז פארגעקומען אין 1947. איך האב דאמאלסט געלעבט אין ירושלים און

CORTESIA DE

Joyeria Le Trianon

S. FONDON y CO. LTDA.

Galiano 405 La Habana

Restaurant Emperador

COCKTAIL LOUNGE

17 y M, F.O.C.S.A. Telf. F0-3807
Vedado, Habana

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ
Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

RESTAURANT

Puerto de Sagua

EGIDO Y ACOSTA TELF. M-5213

טערעוואָגע: „גרייט זיך", עס קומט, עס גייט, מען אַפּעלירט אָדער מען בעט. עס זענען ניט געקומען קיין אויפרופן צו דער „שטאָט", צו דער קאָלאָניע, אז מען גייט קומען נאָך געלט... מען האָט אפילו ניט געגעבן קיין געלעגנהייט קיינעם צו דאַרפן קרעכצן און שענקען א הונדערטער אָדער מער פֿאַרן אויפבויען.

א שיינער איינפאַל פון דער שול פֿאַרוואַלטונג: מען איז געקומען צו א ביכל פֿאַרמעגלעכע טאָטעס זיי זאָלן אויסבאַרגן צו איינע, צוויי, דריי אָדער פיר „באַנאָמ" פון צוויי הונדערט און פופציק דאָלער און פון דעם געלט וואָס דער באַטשיעראַטאָ האָט געצאָלט דירה געלט וועט מען יערן איינעם דורך א גורל אָפּצאָלן. ווער עס וועט זיין מזלדיקער וועט אָפּנעמען פריער און ווער אַביסעלע שפּעטער. נאָר יעדער איינער וועט צוריקבאַקומען זיין געלט במשך די 3 יאָר. און די טאָטעס האָבן אַנטקעגנגעטראָגן. און עס איז שוין אויפגעבויט גענוג און אידישע קינדערלעך לערנען שוין דאָרט תורה. עס איז אויך היי־יאָר צוגעקומען אַביסל קינדער. דאָס אליין איז א גצוויינס פֿאַרן אידישן ישוב און טאָקע איינע פון די גרעסטע דערגרייכונגען.

דער ענין האָט אריינגעטריבן נאָענט צו די דרייסיק טויזנט דאָלער. אָבער ס'איז דאָ וואָס צו זען.

און זאָל מיר שוין אויפן זעלבן פּלאַץ דערלייבט ווערן צו פֿאַרצייכענען, אז מיר קענען ספּעציעל שטאָלץ זיין מיטן פֿאַקט, אַז דעם צווייטן שטאָק פון דער אידישער צענטער־שול האָבן אַרויפגעבויט צוויי יונגע אידישע פּראָפעסיאָנאַלן. דער אינזשיניער אברהם שיינוק און אַרכיטעקט איסאַק שקלאַר. זיי האָבן ניט געקומען קיין געלט פֿאַר זייער אַרבעט און האָבן נאָך באַווייז דורך זייער איינפלוס אינצושפּאָרן דער שול געלט דורך דאָס און טאָט.

מסתמא וועט די פֿאַרוואַלטונג פון שול זיי באַזונדער אויסדריקן דעם געהעריקן דאַנק וואָס זיי האָבן כשר פֿאַרדינט. זי וועט עס געווים טאָן ביי דעם חנוכת הבית וואָס די שול קלויבט זיך אַדורכצופירן.

עס זענען דאָ אין דער פֿאַרוואַלטונג עטלעכע שול־טויער וואָס האָבן שפּעציעל מער ווי אַנדערע זיך אריינגעווארפן אין דער אַרבעט סיי ביים שאַפן די פּאָנדן און סיי ביי דעם בויען, ווי דער פֿרעזידענט מאָרים קאָנסקי, יעקב קאָפּוסטין, די ברידער דערעטשינסקי, סאַמועל פֿאַפּיר און די אבעריקע וואָס איך האָב ביים שרייבן אויפן חיסן נאָכגעטאָן פֿאַרגעסן.

נאָטירלעך, דאַרף מען זיך ניט לייגן קיין פייגלעך אין בוזעם. די צענטער שולע האָט דעפיציט. זי האָט זיך אונטערגענומען צו עפענען א באַטשיעראַטאָ און מען האָט עס דערגרייכט. עס איז איינע פון די גרעסטע אינטערנעמונגען און דערגרייכונגען צי דער זעלבער צייט, אָבער דאָס פירט אויך אריין דער שולע אין גרעסערע דעפיציטן. אבי געזונט, וועט איצט מסתמא די פֿאַרוואַלטונג ווידער זיך אַוועקזעצן אויסאַרבעטן א פּלאַן וויאזוי צו דעקן דעם יערלעכן דעפיציט.

אויב די פֿאַרוואַלטונג האָט אין צוויי מאָנאַטן באַווייזן אריפצובויען א צווייטן שטאָק, וועט זי מסתמא זיין אויך בייאיק אויסצוארבעטן דעם פּלאַי וויי צו דעקן דעם אָנגעוואָקסענעם דעפיציט פון אויסחאַלטן אידישן שול וועזן אין קובא.

ס'איז ניט צו צווייפלען אין דעם.

קענען פאַרגלייכן? און אַז ער וועט זיך אוועקזעצן בײַם קהילה־טיש און אַ זאָג טאָן: קינדערלעך, זאָלט איר מיר געזונט זײַן, די זאָך איז אזוי און דאָרף זײַן אזוי, ווייל איך קלמן האָב אזוי געזען און געהערט איבער דער וועלט, אין הײַליקן לאַנד ישראל.

וואָר וועט דען דאָן קענען דיסקוטירן מיט קלמן'ען?

מען זאָגט אפילו אויך אַז קלמן וועט צירקולירן פון ישראל וועט ער אויך זײַן אַ ספּעץ אין „רעוויזיאָניזם". ער לערנט דאָרט אַבי׳ל תורה אויך אויף דעם דאָזיקן געביט. קען ער אויך אמאָל ווערן דער פּירער פון דער היגער רעוויזיאָניסטישער באַוועגונג.

א „שחיטה" - רים פון פאַמראָנאַט מיט דער קהלה „עדת ישראל"

צווישן דער „קהלה עדת ישראל" און פאַטראָנאַט ווערט געפירט א „דיפלאָמאַטישע" קאָרעספאָנדענץ וועגן שחיטה. דורך דעם זענען בײַדע אויסן צו באַווייזן זייער „אויטאָריטעט". דאָס הייסט וואָר איז וואָר אין ישוב.

ווי באַוואוסט האָט דער פאַטראָנאַט אנגעהויבן מאַכן חתונות דורך זיין אייגענעם רעסטאָראַן וואָס ער האָט איינגעאָרדנט, האָט די קהילה אריינגעשריבן א בריוו, אזוי ווי מיר האָבן א ייד הכשרות, מיר האַלטן אויס שוחטים, משגיחים, איז דערפאַר לאזן מיר אייך וויסן, אז איר דאַרפט אונז געבן 25 סענט פּער־קאָפּ פון יעדן שמחה. דער פאַטראָנאַט פון זיין זייט האָט אינגאַנצן ניט געמאַכט וויכנדיק ווינציג דעם, האָט די „קהלה עדת ישראל" ווידער געשריבן א בריוו אין פאַטראָנאַט וועט וועגן דעם זעלבן ענין. איצט האַלט דערבײַ אז די „קהלה עדת ישראל" זאָל בײַ דער נעקסטער תתונה ניט געבן קיין שוחט. עס קען זיך אזוי אמאָל אָפּשפּילן א דיפלאָמאַטישע חתונה און דער פאַטראָנאַט זאָל נאָך דאַרפן פאָרן שחטן אין מיאַמי אָדער אַראָפּבערענגן אַן אייגענעם שוחט...

מיט וואָס דאָס וועט זיך ענדיקן קען מען ניט פאָרויסזען. וועלן קען זיין א מבין אויף כלי־קודשדיקער דיפלאָמאַטיע?...

די צענטער שול בויט ארויף א צווייטן שטאָק אָן אַ קאָמפּיין...

דאָס פאַרגאַנגענע יאָר, דאָס אידישע האָט צו פאַרצייכענען איינע פון די שענסטע דערגרייכונגען. די אידישע צענטער שול, האָט אריפגעבויט נאָך א שטאָק אויף דער אייגענער געבײַדע. די וואָס האָבן עס געזען, זאָגן אַז עס איז נאָך שענער און גרעסער ווי דער אונטערשטער שטאָק. עס האָט צען צו צוועלף צימערן, מיט א לערער צימער. עס איז אויך אריפגעבויט געווארן א לאַבאָראַטאָריע פאַר דער מיטל־שול, באַטשיעראַטאָ.

דאָס גאַנצע בויען איז פאַרגעקומען אין די חדשים פון וואַקאַציע, אזוי אז עס ניט געשטערט געווארן דאָס לערנען.

נאָר ניט דאָס בין איך אויסן. וואָס איך ווייל בלויז פאַרצייכענען איז, אַז ייַן האָט ניט געפירט קיין קאַמפּיינען אין גאָס, מען האָט ניט געקלאַפּט קיין

אַ מקווה, עלעוואַרן און דער פֿרעזידענט זיצט אין ישׂראל...

אַז דער פֿאַטראַנאַט האָט זיך אָנגענומען „שליפֿעם" פון אַ רעפֿרעזענטאַטיווע קערפֿערשאַפֿט, נאָך דעם ווי עס איז מיט גרויס פּאָמפּ געפֿייערט געוואָרן דער הנוכת הבית מיט דער אָנווענדונג פון פֿרעזידענט פון דער רעפּובליק און דער גאַנצער זאַך, ווי אין דרויסן די געבוידע, איז געווען אויסגעהילט אין ליכט און בליץ רעקלעך... און דאָס אליין האָט שוין דעם פֿאַטראַנאַט געגעבן זיין רעפֿרעזענטאַנץ... — האָט זיך דער „עדת ישׂראל" אַבסיל איבערגעשראָקן און זיך דערקלערט פֿאַר דער קהילה און אליין אויפֿגעוויט אַ שוהל אין אלט האַוואַנאַ.

געגלויבט האָט מען אַז זיי סטראַשען בלויז, ווילן אַנשרעקן די גענט. זיי וועלן זיך ניט גיין אונטערנעמען אזא מין זאַך ווי בויען אַ שוהל, דאָס קאָסט דאָך אפֿ אַ מאַיאַנטעק. איר זעט דאָך ווי שווער עס קומט אָן דעם פֿאַטראַנאַט... האָבן זיך די אידן פון „עדת ישׂראל" ניט געשראָקן און זיך אַוועקגעשטעלט בויען אַ שוהל, אַ קליין שולעכל מיט אַ גרויסע, אַ מקווה אויך, זייל דער פֿאַטראַנאַט האָט עס ניט. וועלן די מיטגלידער פון פֿאַטראַנאַט נעצוואונגען ווערן וען זיי וועלן דאַרפן קומען אין דער מקווה פון דער קהילה „עדת ישׂראל". און אזוי ווי דער פֿאַטראַנאַט האָט איך ניט קיין עלעוואַדאָרן, וועלן מיר אריינשטעלן עלעוואַדאָרן, אייר־קאַנדישן האָבן מיר אויך, אַ גרויסן סאָלאָן פֿאַר שמחות, זענען מיר די קהילה און רופט אונז קנאַניסל...

נאָר דאָס אַליץ בין איך אייך ניט אויסן. איך ווייל אייך מודיע זיין אַז דער פּראָמאָטאָר, דער פרעזידענט קלכן וואַדאַנאַם האָט דערווייל זיך אויפגעהויבן און אַוועקגעפֿאָרן אויף אַ ליסטרייזע קיין ישׂראל. געהייסן האָט עס אַז ער פֿאָרט בלויז אויף אַ צווייי מאָנאַטן, עס לאָזט זיך אוים אַז ער וועט שוין דאָרט זיין איבער די ימים נוראים, אזוי געפֿעלן איז אים געווארן ישׂראל.

געדאַכט האָט זיך אַז די אַרבעט וועט אָפּגעשטעלט ווערן, איין קלייניקייט, עס פעלט דער ראש הקהל, זענען אַבער געבליבן אַביסל אידן מיט אמביציע, ווי דער פרעזידענט פון הסד של אמת און קאַסירער פון דעם בוי קאָמיטעט פאר אַ שוהל אין אלט האַוואַנאַ, ישעיה קאַננער, אשר אייכנבוים, אהרן גייצהאלץ, משה ביגעלמאַן און נאָך עטלעכע און זיי האָבן זיך מיט ברען אַ נעם געטאָן צו דער אַרבעט און אַז וואַדאַנאַם וועט קומען וועט ער די שוהל ניט דערקענען. עס פאַרדריסט זיי פֿאַר דעם וואָס ער האָט זיך אין מיט בויען געמוטן אזא לאַנגן וואַקיישאַן...

נאָר מיר דאַכט זיך אַז עס איז אויך ניט דאָס. עס קען נאָר טרעפן אַז וואַדאַנאַם זאָל צוריקקומען פון ישׂראל אַ האַלבער רב. אַביסל עברית וועט ער זיך דאָרט צולערנען, אַביסל מער אידישקייט וועט ער אין זיך איינזאַפֿן, איז וועט ער דאָ וועלן כמו א רב און דאָן וועט מען שוין קיין רב ניט דאַרפן.

ער, וואַדאַנאַם, וואָס האָט שוין באַוויזן צווי רבנים אַרפאָצוברענגען אוועקצושיקן, איז שוין א שטיקל ספעץ אין די דאָזיקע ענינים אַן א וועלט געזען האָט ער שוין אויך, איז וועט וועט זיך צו אים

מיט די רייד, ניט שטענדיק איז דער פובליקום צוגעגרייט צו עסן אין אזעלכע טעלער... יא אנומלטן איז מיר אויסגעקומען צו זיין אויף א שכחה האב איך געזען ווי אזוי די קעלנער האלטן אין איין ארומלויפן מיט די גאלדענע טעלער, אז דאם הארץ איז מיר שיער ניט ארויסגעפאלן... דאם הארץ האט מיר געזאגט, אז די שונאים פון פאטראנאט האבן גרויסע אויגן אוו וועלן נאך געבן אן עין הרע און עס זענען טאקע צעבראכן געווארן א היפש ביסל טעלער. וועו מיר וואלטן געהאט אן אייגענעם פייפער וואלטן מיר ארויסגעלאזט אן אויפרוף צו דער באפעלערונג אז זיי זאלן היטן די גאלדענע טעלער ווי אן אויג אין קאפ. ניט אלע מאנטיק און דאנערשטיק וועלן מיר געבן דער שטאט נייע גאלדענע טעלער. עס קען נאך גרייליך מעגליך זיין, אז מיר זאלן ארויסלאזן ספעציעלע אויפרופן ווי אזוי מען דארף זיך נוהג זיין בשעת דעם עסן אויף אזעלכע טעלער. עס קען זיין אז מיר וועלן עס שוין איבערלאזן פאר דער נייער פארוואלטונג, וועלכע מיר וועלן רעקאמענדירן איינצושטעלן פאלגנדע כללים:

א. ניט קראצן מיטן מעסער אין טעלער.

ב. עסן געלאזן, האבנדיק אין זינען אז מען עסט אין א גאלדענעם טעלער.

ג. אויב נויטיק א שנייד צו טאן מיטן מעסער, זאל מען אונטערלייגן די סערוועטקע אונטער דעם שטארק געבראטענעם קישקע־קוגל.

ד. דאם לעצטע ביסל עסן, אוים־ווישן מיט ווייכע ברויט.

ה. היטן זיך ביים אויפשטעלן!

ו. היטן זיך ביים זעצן!

ז. ניט נעמען קיין איבעריקע בוסה, ווייל עס קען אויסגיין צום גאלדענעם טעלער!

ח. ניט נעמען אויף קיין סואוועניר קיין גאלדענעם טעלער, ווייל ס'וועט פארלעכנט ווערן ווי גנבה און גזלה.

ט. ניט טאנצן דאם מצווה טענצל וועו די טעלער שטייען נאך אויפן טיש אדער וועו די קעלנער טראגן זיי צוריק אין קיך אריין.

י. ניט רעדן מיט די קעלנער בשעת זיי טראגן די גאלדענע טעלער.

איך וועל אייך דערציילן א סוד, אז פון אויכרעגונג האב איך אליין באקומען א נערווייאישן מאגן... דער פאטראנאט איז מיר איינגעבאקן אין האלדז, ווי עס וואלט געווען אייגנטאקע מיינס אליין. כ'שווער אייך, אז כ'האב גארניט פארזוכט פון דעם עסן. יעדעם מאל וועו איך האב דערהערט א בראזג, איז מיר שיער די נשמה ניט ארויס. איר האט שוין געמעגט פארזוכן די עסנס. קייסערישע עסנס. א מחיה געווען א קוק צו געבן. עס איז געווען וואס צו זען. דער פאטראנאט האט שוין איינמאל עסן. דער פאטראנאט וועט נאך באקומען א שם אין דער גאנצער וועלט מיט זיינע טייערע עסנס... נו, איז עס ניט אוינע פון די גרעסטע דערגרייכונגען דאס אייניצו־ארדענען אזא מין רעסטאראן? וועו נאך פון די אידישע אינסטיטוציעס וואלט עס געקענט באווייזן? בי־לעכ־ווייז, ביסלעכווייז וועלן מיר אלץ דערגרייכן. דער פאטראנאט וועט זיין דאס וואס מיר האבן צוגעזאגט: פאר קינדס קינדער.... דערפאר האבן מיר אוועקגעגעבן אונזער מי און גאלט און דאטס־אל.

צען געבאט פאר די גאלדענע טעלער פון פאטראנאט...

אז איך בין איינער פון די אנ־פירער פון פאטראנאט וויסט איר דאך. טאמער וועט אייך איינער וועלן איינ־רערן אז הרב מאיר ראזענבוים איז גע־זוען רער פראמאטאר פון רער גאנצער זאך, זאלט איר ניט גלויבן. דאס זויל זיין, די קעגנער, פעלשן די היס־טאריע און אייך איינרערן, אז וועו ער נעמט זיך ניט וואלט ניט געוועו גאר־ניט, ניט קיין בית הכנסת הקטן, ניט קיין בית כנסת הגדול און ניט קיין פא־טראנאט. א סימן האט איר: ער איז שוין נישטא און מיר היטן נאך אלץ אפ כשרות. מיר האבן אן אייגענעט וער הכשרות. נישקשה איר מעגט אונז גלויבן! אויב איר האט צו אונז געהאט צוטרויען אויפצובויען אזא גרויסע געביידע, מעגט איר געווים האבן צוטרויען, אז מיר וועלן אייך קיין הזר ניט געבן צו עסן. ס'איז כשר און דאטס אלץ!

מיר זארגן אין אלץ פאר דער שטאט, איז פאר אונז ניט שווער צו זארגן אז עס זאל זיין כשר. מיר זענען דאך עפעס ניט גלאט קיין איד פון דער גאס. מיר זענען דאך עפעס באלעבאטישע אידן, ביזנעס לייטע; אידן וואס האלטן אן אויג אויפן ישוב, איז וואס שפילט ביי אונז א ראל דאס ביסל כשרות. טאמער ווילט איר זיך אויף אונז אליין ניט פארלאזן, איז קיינט איר פרעגן אונזער חזן, אונזער מסדר קדושין. ער האט א זייער שיין שטימעלע אז עס איז א מחיה צו הערן.

נאר ניט וועגן דעם וויל איך אייך דערציילן. איך האב אייך געוואלט לאזן וויסן די בשורה טובה, אז דער פאטראנאט גייענדיק אויפן וועג צו צענטראליזאציע, האט איינגעהאנדלט נאלדענע טעלער. יא טאקע גאלדענע טעלער וואס קאסטן א מאיאנטעק. מיר אליין, וועל איך אייך פארטרויען א סוד, באקומט ניט דער גאנצער עסק. ניט הלילה געפעלט מיר ניט די זאך? וועו עס געפעלט מיר ניט, וואלט איך ביי דער זיצונג געוועו קיינ־האנדלען גאלדענע טעלער... די טעל־ער נעפעלן מיר שוין צופיל, נאר דאכט זיך מיר, כ'זאל ניט האבן געזינדיקט

Cortesía de la Perfumería

LASÉGUE

PERFUMES - DIAPHANE

POLVOS - CONEJITOS

Laségue

París - Habana

HOTEL VEDADO

CALLE O, entre 23 y 25 Teléfono F-9961

Vedado — Habana

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLE UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

TUBOS PANTALLA

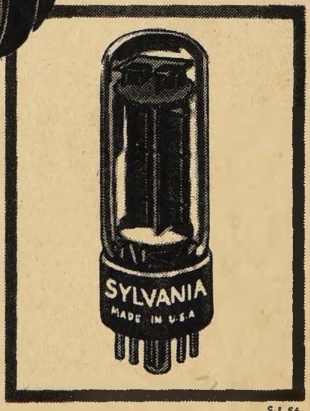
SYLVANIA

Usted que es técnico responsable y experimentado, sabrá la importancia que tiene el usar productos de máxima calidad en sus reparaciones.

Con 1 año de garantía

★ *Silver Screen Aluminizados*

S-1-56

Pida tubos pantalla y tubos receptores de radio y televisión SYLVANIA. Un leader en electrónica

DISTRIBUIDORES EXCLUSIVOS:

ELECTRO SALES Co. Inc

OFICIOS 204 TELF. W-5625 APARTADO 2840 LA HABANA

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

די עמאנציפאציע נישט געגעבן די פי־
זישע זיכערקייט וואס די קעמפערס
פאר דער ציוויל־ער גלייכבארעכטיקונג
פון די אידן האבן געפאדערט אין
פראנקרייך סוף אכצנטן יארהונדערט.
פונדעסטוועגן טאר מען נישט פארגעסן
אז אין דער עמאנציפאציע וואלט נישט
געווען קיין מאדערנע אידישע געשיכ־
טע: עס וואלט נישט געווען קיין פאלי־
טישער ציוניזם און ממילא אויך נישט
— קיין מדינת ישראל. אין אט דעם
זינען פארענדיקט מדינת ישראל די
באפרייאונג פון דעם איד וואס די
עמאנציפאציע האט אנגעהויבן. מדינת
ישראל פארוואנדלט זיין עמאנציפאציע
אין אויטא־עמאנציפאציע.

ESTABLEZCA BUENAS RELACIONES BANCARIAS

Visite el

BANCO

CONTINENTAL

CUBANO

de su localidad, donde recibirá usted nuestra más cordial cooperación

- Cuentas Corrientes
- Cuentas de Ahorro con interés de 3% anual
- Depósitos a Plazo Fijo: de 90 a 180 días 3¼ % de interés anual; a más de 180 días 3½ % anual
- Cobros Nacionales y del Extranjero
- Cartas de Crédito Comerciales
- Cartas de Crédito y Cheques de Viajeros
- Préstamos y Descuentos
- Préstamos Industriales
- Operaciones Bancarias en General

OFICINA PRINCIPAL

AMARGURA No. 53 - HABANA

Nuestras 50 Oficinas en Cuba y una Red de Corresponsales en todos los Países Extranjeros, nos permiten ofrecerle un servicio completo y eficiente.

Vendemos Cheques de Viajeros del Banco Nacional de Cuba

7-338

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

צווישן ציוויליזאציעס טוען עס, דעם גלות ווי אן אייביקן אטריבוט פון דעם אידישן נאציאנאלן גורל? אויב מיר האבן וואס עס איז געלערנט פון דער דערפארונג אין די לעצטע הונדערט און פופציק יאר, און פון דער נאך על־טערער פאליטישער גלייכקייט אין אמעריקע, איז דאס אז אין די מאדערנע צייטן קענען מיר נישט רעדן פון איין גלות אין שייכות צו די אידן וואס גע־פינען זיך דרויסן פון מדינת ישראל. זינט דער עמאנציפאציע האבן אידן געלעבט אין צענדליקער פאליטישע קלימאטן, געדארפט זיך אריינפאסן אין אומצאליקע עקאנאמישע סיטואציעס, נעמיזוס איינזאפן אין זיך פארשיידנ־ארטיקע קולטור־השפעות און ge־פרואווט זיך אקאמאדירן אין פרעמדע סאציאלע ספערעס. זיי האבן געמוזט רעדן אלע לשונות אין דער וועלט און אויף זיך אנטאן די מנהגים און פי־רונגען פון א צאל פעלקער. צי האט דאס אלץ נישט צעטרייסלט זייער אייגענע פאלקישע איניקייט? ווי־ליאם דושעימס האט געזאגט אז א מענטש האט אויפל פערזענלעכקייטן ווי פיל סביבות עס זענען דא וואס צו זיי מוז ער זיך צופאסן. אויב דאס איז אמת בנוגע א יחיד, איז דאס נאך מער אמת בנוגע א פאלק וואס איז צע־שפרייט איבער גאר דער וועלט אין לעבט אלע מאל אין באדינגגונגען וואס אנדערע האבן געשאפן. צו לייקענען אז אט די לאגע, אויב זי וואל ווייטער אנהאלטן, מוז פירן צו דער צעשפלי־טערונג פון דעם אידישן פאלק אין גלות, הייסט נישט צו פארשטיין די דיסאינטעגרירנדיקע ווירקונג וואס די מארגינאלע עקזיסטענץ האט אויף דעם איד אין די לענדער פון עמאנציפאציע. אויב דער ציוניזם האט נאך א היסטא־רישע שליחות אויסצופירן, איז עס נישט צו דערלאזן צו דעם פאנאנדער־פאל פון דעם אידישן פאלק אויף אפ־געריסענע ישובים; און דאס מיינט אז קיבוץ גלויות מוז פארבלייבן די אינס־פיריורנדיקע ווייזע פון דעם ציוניזם. אן אט דער וויזע — איז נישטא קיין נאך־מדינה ציוניזם.

וואהרום קיבוץ גלויות איז היינט דער טייטש: די נאנצקייט פון דעם אידישן פאלק. נאר מדינת ישראל קען פאר־בינדן די פעדעם פון אידישער אייניקייט וואס די עמאנציפאציע האט צעריסן. רעליגיע קען דאס מער נישט טאן, מחמת די רעליגיעזע אידן גופא זענען צעטיילט צווישן זיך אין פארשיידענע דענאמינאציעס, און נאר גרויסע טיילן פון דעם אידישן פאלק געפינען זיך בכלל דרויסן פון דעם גדר פון ארגא־ניזירטער רעליגיע. די אידישע שפראך האט אויפגעהערט צו זיין דער צעמענ־טירנדיקער כוח וואס זי איז נאך געווען אנהויב צוואנציקסטן יאהרהונדערט און העברעאיש איז קיין ערערדטע אידישע שפראך אין גלות קיינמאל נישט געווען. פאר זיך אליין איז די ווירקונג פון איטלעכן פון אט די פאקטארן מער נישט קיין אנטשיידנדיקע: זיי מוזן זיך קרעפטיקן איינע די אנדערע — און נאר מדינת ישראל קען זי האלטן צוזאמען.

די קונטיליגענטסיע פון דעם נאפא־לעאנישן סנהדרין און אין דער אסעמ־בלי פון די אידישע נאטאבלען האבן מסתמא זיך פארגעשטעלט די אנט־ווילקלונג פון דער עמאנציפאציע אנ־דערש ווי זי איז אין דער אמתן גע־וואנגען. דער היטלער חורבן האט בא־ווירקט אז אפילו דעם אידישן יחיד האט

געזעלשאפט אין לאנד — איז זיי פארט נישט געלונגען אייגצושטעלן א גלייכ־ווּאג צווישן די צוויי טיילן פון זייער גייסטיקן מהות. דאס ווּאס די היגע אידן שפירן נישט אז צווישן די צוויי טיילן אין זיי גייט אן א קאנפליקט באווייזט נאר מיט ווי ווינציק ווידער־שטאנד דער אידישער טייל טרעט אפ זיינע פאזיציעס צו דעם נישט־אידישן טייל. דאס גיט דער אידישער וועלט־פראגע איר ספעציעלע פיזיאנאמיע אין אמעריקע.

ג.

יעדן ציוניסטן האבן גערעדט פון דער אידישער וועלט־פראגע, האבן זיי דעם טערמין „וועלט" געניצט אין זיין צווייאיקן באטייט: אין דעם זינען אז די אידישע פראגע רירט אן די אינטערעסן פון אלע אידן און אין דעם זינען אז די אידישע פראגע איז אויך א וועלט־פראבלעם. ווען דער ציוניזם איז אויפגעקומען, זענען וואסערע אכציק פראצענט פון די אידן אין דער וועלט געוון קאנצענטרירט אין מזרח איראפע — דער ציוניזם האט דעמאלט געמעינט דערביבער אנווייזן אז א אידישער שטאט איז נויטיק כדי צו ראטעווען די ריזיקע מערהייט פון דעם אידישן פאלק פון רדיפות, גירושים און פאגראמען. דער ציוניזם האט שוין אין זיך, פון דער אנדערער זייט, צו יענער צייט אויפגעדעקט די לעכער אין דער עמאנציפאציע ווּאס זענען אזוי בולט געבראכט געוואָרן פון דער וועלט לעבן היינט אין באדינגונגען פון עמאנציפאציע — העלפט פון זיי, אין די פארייניקטע שטאטן, ווּאו די עמאנציפאציע איז, ווי מיר האבן עס געזען, א פולע. אט די אידן זענען טאקע נאך אלץ אין גלות, אבער ווי אנדערש איז דער דאזיקער גלות פון דעם אידישן פאלק האט געלעבט ביז פופציק יאר צוריק.

דער מערב העמיספער זענען געווען אזוי יונג, אזוי קליין און אזוי ווינציק אויסגעפורעמט אז זיי האבן נישט געביטן דאס אלגעמיינע בילד פון דעם וועלט־אידנטום. צו אט דעם בילד האבן די אידן אין די פארייניקטע שטאטן, ווּאו די עמאנציפאציע איז, ווי מיר האבן עס געזען, א פולע, אט די אידן זענען טאקע נאך אלץ אין גלות, אבער ווי אנדערש איז דער דאזיקער גלות פון דעם אידישן פאלק האט געלעבט ביז פופציק יאר צוריק.

זענען מיר אננעמען, ווי די טעאָרעטיקערס פון א פארמאנענטן לעבן אין

אינדיוודועלער היים. אין אן אויס־
פּאַרשונג וואָס איז נישט לאַנג צוריק
דורכגעפירט געוואָרן אין טרענטאָ
האָבן אורעיבער נייטציק פּראָצענט פּון
דער אידישער באַפעלקערונג זיך ארויס־
געזאָגט אין פּאָזיטיוון טערמינען בנוגע
זייערע געפיל̈ן צו מדינת ישראל̈ וויי א
אידישער שטאָט, אָבער נאָר זיבן פּרא־
צענט האָבן דערקלערט אז זיי אליין
וואָלטן זיך געוואָלט באַזעצן אין מדינת
ישראל̈.

וואָס איז שייך מארגינאל̈ישקייט,
האָבן די אַמעריקאַנער אידן דורכגע־
מאַכט א לאַנגע עוואָלוציע. וואָס האָט
זיך געצויגן פון די האַרצרייסנדיקע
דערפאַרונגען מיט יאָרן צוריק ביז צו
דער גלייכגילטן פון אונזערע טעג. דאָס
אריינל̈עבן זיך אין א נייעם שטייגער
איז געווען א שאַרפע טראַגעדיע פאַר
דעם אידישן אימיגראַנט וואָס האָט גע־
זען ווי אזוי זיין אייגענע קולטור
שרומפּט איין אין דעם פּראָצעס; אָבער
וואָס טיפערע וואָרצל̈ען דער אימי־
גראַנט האָט דאָ געשל̈אָגן אין וואָס מער
ער האָט פּראָגרעסירט אין פּאָליטישן
און עקאָנאָמישן זינען, אל̈ע מער האָט
די טראַגעדיע אָנגעוואָרן איר שאַרפ־
קייט. היינט האָט עס דערגרייכט א
פונקט אז דער אַמעריקאַנער איר
שפּירט כמעט נישט ווי צוויי זעל̈ן
קעמפּן אין זיין ברוסט. אויב ער גיט
זיך בכלל אפּ א דין וחשבון פון דער
מארגינאל̈ישקייט אין זיין מצב, באַ־
טראַכט ער עס פאַר א געוואונטשן צו־
שטאנד — אזא וואָס מען דארף פאַר־
אייבקן. די טעאָריע וואָס פּראָפעסאָר
מרדכי קאַפּל̈אָ האָט אָנטוויקלט מכוח
דעם אז דער ציוניזם וואָלט געדאַרפט
אננעמען די פאַרעם פון א רעל̈יגיעזער
באַוועגונג וואָס אנערקענט אז אידיש

לעבן אין צווויל̈יזאַציעס איז א
פּערמאַנענטער אויסדרוק פון אידישן
נאַציאָנאל̈ן גורל — איז א פאַרזוך צו
פּרעזענטירן מאַרגינאל̈יזם וויי א קרעא־
טיוון דרך אין דער וווייטערדיקער
אַנטוויקלונג פון דעם אידישן באָלק.
דער פאַקט וואָס אט אזא ראַדיקאל̈ער
אָפּווייך פון דער ציוניסטישער פיל̈א־
סאָפיע געווינט אָנהענגערס אין די
רייען פון דעם אָרגאַניזירטן ציוניזם,
באַווייזט אויף וויי דאָס פירן א
מארגינאל̈ן לעבן וועלט א נאָרמאל̈ע
דערשיינונג אין דער פסיכיק פון דעם
אַמעריקאַנער אידן. דער זעל̈ביקער
פאַקט אונטערשטרייכט אויך פאַר
וואָסערע פּראָבל̈עמען דער ציוניזם איז
געשטעל̈ט געוואָרן דורך דעם וואָס
מדינת ישראל̈ איז אויפגעקומען אין א
צייט וועו די מערהייט אידן אין דער
פרייער וועלט האָבן געל̈עבט אין לענ־
דער פון עמאַנציפּאַציע און נישט אין
ל̈ייד̈ער פון רעכטל̈אָזיקייט; אין לענ־
דער פון אידישער איינוואַנדערונג און
נישט אין לענדער פון אידישער אויס־
ווַאַנדערונג. חבר בען האל̈פערן האָט
שוין ריכטיק אָנגעוויזן: קאַפּל̈אַנס טעא־
ריע איז ענל̈עכע געדאַנקען ענען נישט
א הארזוך צו לייזן די צענטראל̈ע
פּראבל̈עמ פון דער היינטיקער אידישער
ווירקל̈עכקייט, נאָר א ראַציאָנאל̈ פּאַר
לאָזן זי נישט געל̈ייזט.

וואָרום ווי אַנדערשדיק, אין פאַר־
גל̈ייך מיט מערב אייראָפּע, עם זאל̈
נישט האָבן געווען דער וועג פון פּאל̈י־
טישער אינטעגראַציע וואָס אידן האָבן
דורכגעמאַכט אין אמעריקע; ווי ת̈ילער
עם זאל̈ דאָ נישט האָבן געווען זייער
עמאַנציפּאַציע, און ווי טיפער זיי זאל̈
זיך נישט האָבן דאָ אריינגעגאַסן אין
די לעבנסבאַרמען פון דער זאל̈געמיינער

געווארן און אזוי ער מוז כסדר פון דאם ניי באשטעטיקן אז ער האט זיך צו איר דערהויבן, אויב ער ווייל זי נישט אנ־ווערן.

ב.

יעדן נאנצן אנדערש איז דאס צוזע גיזעזן אין די פארייניקטע שטאטן; דא איז די עמאנציפאציע געגאנגען אין פארוים פון דעם אידן. מיט דער איי־נאם פון געווייסע רעסטריקציעס אין די גאר ערשטע צייטן פון דער קאלאניאל־ער תקופה, וואם האבן אנגעהויבן א נישטיקע צאל אידן און קיין שום שפּי־נייע איבערגעלאזט אויף אידישער אינוויקלונג אין לאנד, האט דא קיין רעי־עמאנציפאציע פעריאד קיין מאל נישט יחזוסטירט. דער אידישער ישוב איז דא געבוירן געווארן אין פאליטיש־ער גלייכקייט, און די אמעריקאנער עמאנציפאציע האט דעם היזן איד קיינ־מאל נישט געגעבן קיין גרונט צו זיין אנטוויקלונג. אדער דעוועלאפירט. נאך מיזר אזוי ארגאניש איז דא די באלי־נייע גלייכקייט געווען, אז זי האט זיך א הירצער צייט געקענט אפילי אפ־י שן די ביטערע זכרונות פון א געטא־לעבן וואם די אימיגראנטן האבן מיט זיך מיטגעבראכט פון אנדע ע לענדער. אבער, אויך דא האבן זיך אירן אנגע־שטויכי אויף כאציאל באריערן אין אייף עקאנאמישע דיסקרימינאציעס. אריין די דאזיקע באריערן אין דיסקרי־מיניאציעס זענען נישט געווען קיין ווייל פון די לעגאל פראצעס פון ראנד. זיי האבן אנגעהויבן זייער וויכ־טיק איידן און האבן דערביי נ ישט גע־רעכט פּפשטעלן דעם פארוויבארש פון דעם אידישן ישוב.

כארגינאלישקייט האט אזוי ארום נישט געהאט די שעדלעכע ווירקונג אויף דעם אמעריקאנער איד וואם זי האט געהאט אויף זיין ברודער אין דייטשלאנד און אין אנדערע לענדער אין מערב אייראפע. גראד דערפאר־וואם ער האט געקוקט אויף זיין פּאלי־טישער גלייכקייט ווי אויף א נאטירלעך רעכט וואם דאס לאנד קומט אים צו־גלייך מיט אלע אנדערע בירגערם — האט ער נישט געזען פארוואם ער דארף פאר דעם צאלן א העכערן פרייז ווי עם צאלן אנדערע. עס איז דערביער פאר־אים נישט געווען קיין ספעציעלע סיבה פארוואס גראד ער זאל זיך פארלירן אין דעם ארום. עס זענען אים אויך נישט פארגעשטאנען אזעלכע מאטע־ריעלע געווינסן וואס זאלן בארעכטיקי זיין איבערריסן די בענדער מיט דעם אידישן פאלק. שמד איז קיינמאל נישט געווען פארשפרייט צווישן אמע־ריקאנער אידן, און קיין באווענגונג פון באוואוסטזיניקער אסימילאציע — אסימילאציע ביז צו זעלבסט־פארלייקע־נונג — איז דא קיינמאל נישט אויפ־געקומען. בדרך כלל האט דער אמע־ריקאנער איד געוואלט פארבלייבן א איד. ער האט אויפגענומען אמעריקע ווי זיין פּערמאנענטע היים, איינג־זאפט אין זיך די אמעריקאנער קול־טור און זיך ארגאניש אריינגעווועבט אין די אמעריקאנער לעבנס־פירונגע־אן שטייגערן. זיינע ציוניסטישע סימ־פאטיעס האבן נישט ארויסגעשטראמט פון א געפיל פון פערזענלעכער אומזי־כערקייט אדער פון טענות צו דער עמאנציפאציע אין אמעריקע. ער האט זיך אידענטיפיצירט מיט דעם ציוניזם דערפאר ווייל ער האט אנערקענט אי אידן ווי א פאלק נויטיקן זיך אין א נא־ציאנאלער היים, נישט דערפאר וואם ער איז געווען אומצופרידן מיט זיין

עקסקורסיעס אין די מרחקים, פון וואנען ער האָט ביי דער ערשטער געלעגנהייט זיך אומגעקערט אהיים, אין געטאָ. זיינע טראַנזאַקציעס מיט נישט־אידן זענען געווען ווי אַן אויבערשטער בגר וואָס ער האָט אויסגעטאָן גלייך ווי די טראַנזאַקציעס זענען געווען פאַר־ענדיקט. ווי אָנגעוויזן, איז ער נישט געוואָרן קיין טייל פון אַרומיקער וועלט; אָבער דאָס איז געווען אַקוראַט וואָס ער האָט געוואָלט. זיין גרויסע זאָרג איז געווען נ י ש ט צו ווערן ווי אַנדערע. דער אָרום האָט אים טאָקע צוריקגעוויזן; אָבער נישט ווינציקער, הגם נישט אויף אַזא ברוטאַלן אופן, האָט ער צוריקגעוויזן דעם אָרום.

די עמאַנציפּאַציע האָט דאָס אַלץ געביטן. דער איד איז געווען געצוואונגען צו לעבן אין צווייַ וועלטן אויב ער האָט געוואָלט אי שוויימען אין דעם אַלגעמיינעם שטראָם פון די באַדינגונגען וואָס האָט געהערשט אין זיין וואוינלאַנד אי בלייבן א איד. ער האָט געמוזט ווערן א בי־קולטורעלע פערזענלעכקייט — נאָר נישט קיין לייכטער מצב ווען מען דערמאָנט זיך אַז די צוויי קולטורן האָבן אָפט געצוויגן אין קעגנגעזעצטע ריכטונגען, און אַז אין די דאָזיקע צוויי קולטורן האָט זיך אויסגעשפּילט דער שטרייט צווישן זיינע אינדיווידועלע אַמביציעס און די אידישע קהלה־הצטרכותן.

מען וועט זאָגן אַז אויף וויפל ער איז געווען א מיטגליד פון א מינדערהייט און האָט זיך געמוזט צופאַסן צו א ווירקלעכקייט וואָס די מערהייט האָט באַשאַפן, איז דער איד אין געטא אויך געווען א מאַרגינאַלע פערזאָן. אמת. אָבער דער געטא איז האָט זיין מאַרגינאַלישקייט אויפגענומען ווי א זעלבסט־פאַרשטענדלעכקייט, ווי עפעס וואָס נאָר די גאולה קען ענדערן. אַנדערש זענען געווען די באציאונגען פון דעם עמאַנציפירטן איד: אויף אים האָט די מאַרגינאַלישקייט זיך אַראָפגעלאָזט מיט דער גאַנצער שוועריקייט דווקא דערפאַר וואָס ער האָט געזוכט פאַר זיך א צופרידנשטעלנדיקן פלאַץ אין דעם אָרום און דעם פלאַץ נישט געקענט געפינען. פּראָפעסאָר פּאַרק און אַנדערע סאציאַלאָגן און פסיכאָלאָגן האָבן אין דער מאַרגינאַלישקייט פון איד געזען פאַר זיי אויך א טובה און נישט נאָר א רעה. דאָס וואָס אידן האָבן געדאַרפט לעבן אין עטלעכע וועלטן, האָבן די דאָזיקע פּאַרשערם אָנגעווויזן, האָט בריטער געמאַכט די אידישע האָריזאָנטן און אויסגעשאַרפט די צופאַסונג־פייאיקייטן פון דעם אידישן מענטשן. דאָס איז אָבער קוים א גענוגדיקע קאָמפּענסאַציע פאַר די פרוסטראַציעס און אַנטוישונגען פון דעם מאָדערנעם איד, וואָס האָט זיך אָפּגעפרעמדט פון זיין אייגענער וועלט און שפּירט זיך נישט אין דער היים אין דער דרויסנדיקער וועלט. זיין מאַרגינאַלישקייט איז געווארן פאַר אים א פערזענלעכע טראַגעדיע, אַקוראַט אין דעם מאָמענט וועלן ער האָט זיך אינגאַנצן געוואָלט אריינגיסן אין דעם אָרום און דער אָרום האָט אים אָפּגעשטויסן. די עמאַנציפּאַציע האָט אים געגעבן פאַליטישע רעכט, אָבער נישט דאָס רעכט צו באַשטימען פאַר זיך אַליין אין וועלכער וועלט צו לעבן. ער האָט שטענדיק געלעבט אין שאָטן פון אַן עמאַנציפּאַציע וואָס האָט, זינט דעם סנהדרין אין פאַריז, אים דערמאָנט אַז גלייכבאַרעכטיקייט איז אים נוגעטיילט

פון אט די לענדער. אין דער זעלבער צייט האט זי זייערע פערזענלעכע אינטערעסן געשטעלט אין סתירה צו די אינטערעסן פון דעם אידישן קאלעקטיוו. צום ערשטן מאל איז א לינקע געצויגן געווארן צווישן אידן און אידישקייט. צוגעהעריקייט צו דעם אידישן באלק און מיטגלידערשאפט אין דער מענטשהייט זענען געווארן קעגנזאצן. דער קאנפליקט איז נאך געווארן שארפער פין דעם וואס, הגם דער איד האט געצאלט דעם פולן פרייז פאר זיין גלייבאדעטיקונג, האט ער געקראון, ווי ס'ווינציקער ווי עס איז אים געקומען. קיין פולע עמאנסיפאציע האט ער אין מערב אייראפע (ווי־דער אמאל אחוץ ענגלאנד) פאקטיש ניישט דערגרייכט, און איבער זיין פאטריאטיזם האט שטענדיק געשוועבט א פרעגציבן. אויף זיין ראלע אין זיין קולטור־פראצעסן פון זיין ייחודיקאנד האט מען געקיקט ווי אויף א בארדארבנדיקן פאקטאר, און זיין אנטייל אין עקאנאמישן לעבן האט מען אפגעשאצט ניט מיט דער כאם וואס דער ייחודלט בנוגע אנדערע, נאר אויף דעם סכיף פון דער שנאה פון די פארטיילן. וואס האבן זיך אנגעזאמלט אין כיסוי פון הונדערטער יארן. דער עמאנציפירטער איד האט געטענהט אז ער איז נישט מער ווי ר' ישראל, אבער תאר דער וועלט איז ער געווען די פערזאניפיקאציע פון כלל ישראל. ער האט שוין אמת, נישט געדארפט טראגן ריין געלע לאטע, אבער א יעצייכנטער מענטש איז ער געווען סיי ווי סיי, און דער „כאדערנער" אנטיסעמיטיזם וואס איז אויפגעקומען פאקטיש אין דער זיבעטקער צייט ווי די עמאנציפאציע האט זיינע ערשטע פייגן געציטלט זיוקא אין זוים, דעם עמאנציפירטן איד.

פון די פרוסטראציעס וואס די עמאנציפאציע האט ארויסגערופן איז געבוירן געווארן דער פאליטישער ציוניזם. דער הערצלישער ציוניזם איז געקומען ווי אן ענטפער אויף די פסיכאלאגישע קאנפליקטן און אנטוישונגען וואס די עמאנציפאציע האט ארויסגערופן אין מערבדיקע לענדער. אט די קאנפליקטן און אנטוישונגען, צוזאמען מיט די צרות וואס אידן האבן געהאט אויסצושטיין אין מזרח אייראפע, האבן דער אלטער אידנפראגע געגעבן איר מאדערנעם כאראקטער. חובבי ציוניזם האט געהאט זיינע וואורצלען אין דער גאנצקייט פון דער אידישער פערזענלעכקייט און אין די נישט־אויבערגעריסענע בעגדער וואס האבן זיי געהאלטן צוגעבונדן צו ארץ ישראל; פאליטישער ציוניזם האט ארויסגעשטראמט פון דער צעשפאלטנקייט פון דער אידישער פערזענלעכקייט און פון איר מוזן צופאסן זיך צו צוויי וועלטן אן צו שפירן זיך פולשטענדיק אין דער היים אין אפילו איינער פון זיי. היינט רופן מיר אזא מצב — מארגינאליזם.

מארגינאליזם איז א נייער פענאמען אין אידישן לעבן. דער געטא־איד האט געלעבט אין זיין אייגענער וועלט. ער האט געטרונקען פון די גייסטיקע קוואלן וואס ער אליין האט אויסגעגראבן, און ער האט באטראכט פאר ווערטפול און דויערנדיק נאר יענע קולטור־וערטן וואס ער האט פארמאגט בשותפות מיט אנדערע אידן. זיינע קאנטאקטן מיט דער דרויסנדיקער וועלט האבן זיך געפונען אויף דער פעריפעריע פון זיין מאטעריעלער עקזיסטענץ. די דאזיקע קאנטאקטן זענען געווען נישט מער ווי נויטיקע קורצע

דעליגירעט ענינים איז דאָ אַן אונטער־
שייד צווישן אידישע און נישט־אידישע
פראַנצויזן, אָבער אפילו אויף אָט דעם
שטח, האָט די קאָנסטערענץ וווייטער
דערקלערט, איז דער אונטערשייד נישט
קיין זייער גרויסער. וואו נאָר עס איז
דאָ א קאָנפליקט צווישן דיזע אידישן
דין און די געזעצן פון לאַנד — ענענן
די לעצטע גילטיק.

נאָפאָלעאָן האָט געוואָלט אז דאָ־
זיקע עכטפערט, אלין האָבן דעמ סטא־
טוס פון פארפיקסירטע רעליגיעזע
תקנות — האָט ער דערפאָר צווישן די
צוויי סעסיעס פון דער אסעמבלי צו־
נויפגערופן א קאָנפערענץ וואָס ער
האָט מיט זיין געווינלעכער טעאַטרא־
לישקייט א נאָמען געגעבן: סנהדרין.
די קאָנפערענץ האָט געזאָלט אויף וויי
וויייט מעגלעך האָבן דעם אויסזען און
די אויטאָריטעט וואָס דער סנהדרין
האָט געהאַט אמאָליקע צייטן אין
ישראל. נאָפאָלעאָן האָט דעריבער בא־
שטימט אז זיין סנהדרין זאָל אויך האָבן
אקוראט 71 אנטייל־נעמער — צוויי
דריטל פון זיי רבנים און די איבעריקע
אנגעוודיקע כלל טוערס. דעם 9־טי
בעברואר האָט זיך דער סנהדרין גע־
עפנט.

דער סנהדרין האָט אויף א פייער־
לעכן אופן באַשטעטיקט די ענטפערס
פון דער אסעמבלי פון די נאַטאַבלז.
עס איז נישט וויכטיק וואָס אפילו נאָר
דער דאָזיקער באַשטעטיקונג איז דער
באַשלום פון סעפטעמבער 1791 נאָך
אלץ נישט אויסגעפירט געוואָרן און די
אידן אין פראַנקרייך האָבן קיין פולע
פאָליטישע גלייכקייט נאָך אלץ נישט
געהאַט, וויכטיק איז אז זיי האָבן די
עמאַנציפאַציע נישט געקראָגן ווי עפעס
וואָס קומט זיי, נאָר ווי א מתנה וואָס
א גוטהאַרציקע רעגירונג טיילט זיי צו.

דאָס האָט אַוועקגעלייגט דעם שטעמפל
אויף דער פאָליטישער גלייכבארעכטי־
קייט פון אידן אין גאנץ איראָפע
(אויסער אין ענגלאַנד) — א פאָליטי־
שע גלייכבארעכטיקייט וואָס איז גע
קומען נישט ווי א נאַטירלעכע רעכט,
נאָר ווי עפעס וואָס וועלט זיי געשאַנ־
קען וועגן זיי פארדינען זיך דערצו, און
קען פון זיי צוגענומען ווערן וועגן זיי
פארזינדיקן זיך אין די אויגן פון דער
מערהייט. דאָס באַוואוסטזיין אז אידן
דארפן תמיד באַווייזן אז זיי זענען ראיי־
צו האָבן גלייכע פאָליטישע רעכט א־
אז זיי זענען דערוואָקסן צו דער עמאַנ־
ציפאַציע — דאָס פון איין זייט, און די
שרעק טאָמער וועלן זיי ערע האַנדלונג־
ארויסרופן חשדים בנוגע זייער לאיי־
ליטעט צו דעם לאַנד פון זייער בירגער־
שאפט פון דער אנדערער זייט — האָט
צעשפאָלטן די אידישע פערזענלעכקייט.
א טיפער גייסטיקער קאָנפליקט האָט
כאראקטעריזירט דאָס אידישע לעבן
אין משך פון הונדערט און פופציק יאָר
אין אלע לענדער פון עמאַנציפאַציע
אין מערב איראָפע — א קאָנפליקט
צווישן די אינדיווידועלע אנשטרענ־
גונגען פון דעם אידישן יחיד־זיך אריינ־
צוגלידערן אין דעם פאָליטישן קער־
פער פון זיין וואוינלאַנד און די אַנ־
שטרענגונגען פון דעם אידישן כלל צי
פרעזערווירן זיין פאָלקישע אידענטי־
טעט.

די עמאַנציפאַציע, וואָס אין פאָלי־
טישן זינען איז איר אָנהויב געווען דער
נאַפאָלעאָנישער סנהדרין, האָט אריינ־
געטראָגן א רעוואָלוציע אין די באַצי־
אונגען צווישן אידן און נישט אידן.
אין די ציטן פון געטא האָבן אידן גע־
וואוינט אין זייערע היימלענדער; די
עמאַנציפאַציע האָט זיי געגעבן די
ערשטע געלענהייט צו ווערן א טיל

אידן געדאַרפט דורך אויטאָריטאַטיוועַ ענטפערס אויף צוועלף קאַנקרעטע פראַגעס וואָס נאַפאָלעאָנס יועצים האָבן פאַרמולירט. אזוי איז ארויסגעקומען די אַסעמבלי פון אידישע נאַטאַבלען — זי האָט עס געדאַרפט זיין דער פאָרום צו פאַרהאַנדלען די שאלות און אויף זיי צו געבן בינדנדיקע תשובות.

נאַפאָלעאָן האָט די אידישע פירער געגעבן גאַנץ קלאָר צו פאַרשטיין וואָס פאַר א תשובות ער דערוואַרט פון זיי. זיין פאַרטרעטער, גראַף מאָלע, האָט ביים איבערגעבן דער אַסעמבלי פון נאַטאַבלען די צוועלף פראַגעס געהאַלטן א רעדע אין וועלכער ער האָט אונטער־ געשטראָכן אז די באַשולדיקונגען קעגן די אידן זענען שוין אייגנטלעך באַוויזן געווארן, נישט מער וואָס דער א מבע־ ראַטאָר פאַרלאַנגט אז די אידן אליין זאָלן אים העלפן באַזייטיקן די אידישע עבירות. די קאַנפערענץ האָט טאַקע פולע פרייהייט פון דעבאַטע, האָט דער גראַף וויטער געזאָגט, די דעלעגאַטן מוזן אָבער געדענקען אז זיי זענען איינוואוינערס פון פראַנקרייך, זאָלן זיי דעריבער באַווייזן אז זיי זענען ווערט דאָס צו זיין. ביי אָט אזא פרעזענטאַציע פון די פראַגעס, האָט געקענט זיין זייער ווינציק ספיקות ווען דעם כאַראַקטער פון די ענטפערס וואָס וועלן קומען.

געדרייט האָט זיך אַלץ ארום די באַ־ ציאונגען פון אידן צו דעם שטאַט און צו זיינע געזעצן. די צענטראַלע פראַע איז געווען די זעקסטע, וואָס האָט זיך געלייענט:

„אַנערקענען די אידן וואָס זענען געבוירן געווארן אין פראַנקרייך אלס ווערן דורכן געזעץ באַהאַנדלט ווי פראַנצויזישע בירגערס — פראַנקרייך פאר זייער היימלאַנד? זענען זיי מחויב דאָס דאָזיקע לאַנד צו פאַרטיי־ דיקן? האָלטן זיי אז זיי דארפן אָפ־ היטן די געזעצן און זיך פירן לויט די פאָדערונגען פון דעם ציווילן קאָ־ דעקס?"

די פראַגעס האָבן זיך אויסגעוויקלט פון די פאָליטישע קאַמפן וואָס זענען אָנגעגאַנגען אין פראַנקרייך צו יענער צייט. די באַציאונג צו אידן האָט פאַר־ נומען אַן אָרט אין די דאָזיקע קאַמפן, פון איין זייט זענען געווען די רעאַק־ ציאָנערן, אונטער דער אָנפירונג פון לואי כאַנאלד, וואָס האָבן פאַרשפרייט די טראַדיציאָנעלע אַנטיסעמיטישע בלבולים און געפאָדערט פאַר אידן, אויב מען מוז זיי איבערהויפט דולדן אין לאַנד, א סטאַטוס פון רעכטלאָזי־ קייט. פון דער אַנדערער זייט זענען ge־ ווען יענע וואָס האָבן געפאָדערט אז די פרינציפן פון גלייכקייט וואָס די פראַנצויזישע רעוואָלוציע האָט פרא־ קלאַמירט זאָלן אויך אין באַציאונג צו אידן אָנגעוענדעט ווערן — א ב ע ר נ י ש ט אַן א פ ר י ז. אפילו די וואָס האָבן געפאָדערט ציווילע רעכט פאַר אידן האָבן דערביי געשטעלט א תנאי: אויב אידן ווילן עמאַנציפאַציע, מוזן זיי אויפגעבן זייער באַזונדערע אידישע נאַציאָנאַלע אידענטיטעט. אין די פאַרהאַנדלונגען אין דעם פראַנצוי־ זישן פאַרלאַמענט האָט אָט דער שטאַנדפונקט געקראָגן א קלאָסישן אויסדרוק: א י ד ן ו י י ח י ד י ם ק ו מ ט א ל ץ, א י ד ן ו י י א כ ל ל — ג א ר נ י ש ט. אין דעם ענטפער אויף די צוועלף דערמאָנטע פראַגעס האָט די אַסעמבלי פון אי־ דישע נאַטאַבלען פאַקטיש אנגענומען דעם זעלביקן שטאַנדפונקט. זי האָט זיך אַפּגעזאָגט פון אידישער נאַציאָנא־ לישקייט און באַקאַנט אז נאָר בנוגע

עמאַנציפּאַציע אין אייראָפּע און אין אַמעריקע

פון בצלאל שערמאן

א.

מיט הונדערט און פופציק יאָר צוריק איז אין פֿאַרייז פאַרגעקומען א קאָנפערענץ וואָס האָט פאַקטיש אָנגעצייכנט דעם אָנהויב פון דער מאָדערנער אידישער געשיכטע. צונויפגערופן די קאָנפערענץ האָט נאַפּאָלעאָן און אונטער דעם נאָמען „אסעמבלי פון נאָטאַבלן", האָט זי אָפּגעהאַלטן צווישן סעפּטעמבער פון דעם 29-טן יולי 1806 ביז דעם 5-טן פעברואַר 1807 און פון דעם 25-טן מערץ ביז דעם 6-טן אַפּריל 1807. באַטייליקט אין איר האָבן זיך די פֿראָמינענטע אידן פון פראַנקרייך און אויך א צאָל אידישע פירערס פון אַנדערע לענדער אין מערב אייראָפּע וואָס האָבן זיך צו יענער צייט געפונען אונטער נאַפּאָלעאָנס פראָטעקטאָראַט. דער צוועק פון דער קאָנפערענץ איז געווען צו באַשטימען צי אידן זענען בארעכטיקט צו גענישן פּאָליטישע גלייכקייט און די זעלביקע ציווילע רעכט וואָס עס האָבן געהאַט אַלע אַנדערע בירגערס פון פראַנקרייך.

כון א לענאַלן שטאַנדפונקט אז די באַשטימונג געמאַכט געווארן נאָך אין סעפּטעמבער 1791. וועגן די פראַנצויזישע נאַציאָנאַלע אַסעמבלי האָט אָנגענומען א געזעץ וואָס האָט אָנגעלירט אַלע פריערדיקע אַנטי-אידישע רעסטריקציעס און געגעבן אידן בירגעררעכט. דאָס געזעץ איז אָבער דורכגעפירט געווארן נאָר אין א זייער באַשרענקטער מאָס. און וועגן נאַפּאָלעאָן האָט פאַרכאַפּט די מאַכט — האָט ער פונדאַמענטאַל אויפגעהויבן די פראָגע צי די פראַנצויזישע אידן פאַרדינען פאָלטישע גלייכקייט. ביי זיך אליין איז ער געווען זיכער אז זיי באַרדינען עס נישט. דער גייסט פון דער פראַנצויזישער רעוואָלוציע איז נאָך אָבער געווען געגנג לעבעדיק אין לאַנד אז נאָפּאָלעאָן זאָל זיך צוריקהאַלטן פון אינגאַנצן בטל מאַכן דעם אַקט פון סעפּטעמבער 1791 איידער ער הערט אויס וואָס די אידן אליין האָבן צו זאָגן וועגן די באַשולדיקונגען וואָס ווערן קעגן זיי געמאַכט און אין וועלכע ער אליין האָט אויך געגלויבט — און זאָגן האָבן עס

Cortesía

de

Importadores

Sánchez Loret de Mola S.A.

ALMACENISTAS, IMPORTADORES Y TASAJEROS

''GILDA''

GALLETAS DE SAL

Teléfonos: I-3757 - I-6962

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Manufacturera Bordes, S. A.

FABRICA DE HILADOS Y TEJIDOS

Veinticuatro de Febrero No. 59

Teléfono X0-1150

REGLA — HABANA — CUBA

•

FABRICANTES DE DRILES Y OTRAS TELAS

PARA ROPA DE TRABAJO

•

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

האָט אויך געמעגט אָנווייזן אויף די יחידים, וועלכע האָבן באַקומען זייער דערציאונג אין דער צענטער־שול, וועלכע ווייזן אַרויס פייאיקייטן צו אויסבילדן זיך פאַר גוטע געזעלשאַפט־לעכע טוערס.

די פאַרוואַלטונג פון דער צענטער־שול האָט ניט דערזאָגט אַלץ, ווי אַזוי זי וואָלט געדאַרפט זאָגן דער בריטער עפּנטלעכקייט.

וואָס און טאָט

אין דעם זעלבן אַרטיקל וועגן דער צענטער שול ווערט איבערגעגעבן דאָס וואָס איך האָב אַמאָל אריינגעשריבן אין דעם וויזיטאָר־בוך ביי מיר־עם אַ געלעגנטלעכן באַזוך אין דער שול. עס לייענט זיך ווי פאָלגט:

„יעדעס מאָל ווען איך באַזוך די שול פון אידישן צענטער, ווען איך זע די לייכטנדע פּנימלעך פון די קידער־לעך און הער זייער קלינגענדיקן אידיש און זייער ליבע צו מדינת ישראל, פיל איך זיך דערמוטיקט ווייטער צו ארבעטן פאַר אונזער קיום אין המשך.

„כל זמן מיר האָבן די אידישע שול זענען מיר זיכער אַז מיר ווילן אין דער צוקונפט האָבן גוטע ווארעמע אידן.

„וויפל מיר זאָלן ניט געבן אָט דער אידישער שול, גיט זי אונז אַ סך אין גאר אַ כך מער".

איך דאַנק אייך זייער, ליבע חבֿרים פון דער צענטער שול, וואָס איר האָט מיר דערמאָנט צום גוטן. איר זייט אבער ביי דער געלעגנהייט צו בריט־האַרצן, ווען איר שרייבט וועגן מיר „באַרימטער שרייבער אין קולטור טוער". איך האָב די טיטלען ניט פאַר־דינט.

כדי צו ווערן אייניגערמאַסן באַ־רימט, וואָס אין דעם פאַל מיינט דאָס אָנערקענט, דאַרף מען קענען דערגרייכן דעם סינטעז פון ווארט און מאַט. כדי צו זיין שפּעריש - אַקטיוו אינם רעאַלן לעבן מוז מען קענען פאַרוינק' דעם מיטל שרייבן מיט דעם ציל שאַפן אויף אַן האַרמאָנישן אופן.

מיר איז דאָס ליידער ניט געלונגען, כאָטש איך האָב שטענדיק עם אויפריכ־טיק און ערלעך געמיינט. אוודאי וואָלט איך געוואָלט האָבן אַ קליין בים־פּרעטענזיע אויף אַ פונט אומשטערב־לעכקייט, נאָר איך האָב צופיל עבירות, וואָס דערלאָזן ניט.

ביי דער געלעגנהייט זאָל דאָ אָנ־געמערקט ווערן, אַז ארטיקלען אין דער פּרעסע, געשריבן פון שול־טוער און פון שרייבער, דערזאָגטע און ניט־דערזאָגטע, דאַרפן בלויז זיין דער מיטל צו דינען דעם ציל פון שאַפן אַ בריטע שול־באַוועגונג אַרום דער שול אוז אידישן חינוך אין אַלגעמיין. מען דאַרף געדענקען אַ די שול איז ניט סתם אַ לערן־אַנשטאַלט, נאָר עס איז דער אויסדרוק און בולטע אָפּשפּיגלונג פון אונזערע קולטור־דערגרייכונגען.

די אידישע שול האָט שטענדיק נעזוכט דעם נאַענטסטן קאָנטאַקט מיט דער געזעלשאַפט. די פרויען און לייד־די שוועסטער פּראַבלעמען צוליב די נישט נאָרמאַלע באַדינגונגען און בכלל דער זין פון אידישן חינוך — דאָס אַלץ דאַרף אַרויסגעטראָגן ווערן פאַר דער בריטער עפּנטלעכקייט.

עס איז זיכער אַז די געזעלשאַפט־לעכע טוערס, וואָס וועלן אָקטיוו מיט־העלפן שאַפן אַ שול־באַוועגונג מיט אַ בריטן פּארנעם און שוואונג, וועלן פון דער שול צוריקבאַקומען באַגייסטערונג און גלויבן אין די אייגענע כוחות.

וואָס היינט, אַז זונטיק אינדערפרי ווערט אינסצענירט כלומרשט אַ אידישע שול פֿאַר כל־הנערים. דאָס איז אַ במקום אידישע שול, אַ במקום אידישע דערציאונג. עס פּאַסט זיך גוט אריין אין אונזער במקום אידיש לעבן.

ניט דערוואַרט...

די פֿאַרוואַלטונג פֿון דער צענטראַל שול האָט באַרעפּנטלעכט אין אַרטיקל אין „האַוואַנער לעבן" וועגן דער וויכטיקייט פון איר לערן־אַנשטאַלט פֿאַר אידישע קינדער, וועלכע באַקומען דאָרט זייער שולדערציאונג. זי שרייבט דאָרט צווישן אַנדערעם: „די אידישע צענטער שול איז דער גייסטיקער רעזערוואָאר פון וועלכן מען שעפּט חיות (ניט חיות, ווי דאָרט שטייט. — א. די דרוק־פעלערן!) בייצושטיין דעם אַסימילאַציע שטראָם".

מען מוז אַנערקענען אַז די פֿאַרוואַלטונג פון דער צענטער שול האָט דאָ ניט געמיינט בלויז דעם שפּראַכלעכן אַסימילאַציע פּראָצעס, נאָר די אַסימילאַציע בכלל. די שפּראַכלעכע אַסימילאַציע איז ניט געפערלעך, וועל די קינדער באַקומען זייער דערציאונג און זייער אידיש וויסן אין אַ אידישער שול. זיי וועלן דאָרט דערצויגן אין המשך אויף אין הסכם מיט אונזערע חיסטאָרישׂ־גייסטיקע אוצרות. די קינדער פון דער אידישער שול, הגם זיי טראַכטן אויף רעדן אין שפּאַניש, פילן זיך ווי גוטע קובאַנער מיט אַ נאַטירלעכן פאַטריאָטיזם, וועלן זיי אָבער אויך אייגנהאַפֿטן אין די ראַמען פון אידישקייט.

לעת־עתה איז דאָ נאָך ניט פֿאַראן קיין געפֿאַר פון אַלגעמיינער אַסימילאַציע, אפילו ניט פֿאַר די קינדער וואָס באַזוכן ניט קיינע אידישע שולעס. דאָס איז פּשוט דערפֿאַר ווייל אין קובא איז נאָך ניט פֿאַראן קיין אייגענע נאַציאָנאַלע קולטור. וואָלט אזא קולטור דאָ געווען דאָמינירנד, וואָלט זי זיכער געקענט אַריבערציען צו זיך די אידישע יוגנט, וואָס איז שוין אינגאַנצן פּריי פון אידישקייט. דער ווילן צו אַסימילאַציע וואָלט ניט געפעלט, און קיינע שטערונגען מצד די כוחות־נאַטור וואָלטן נישט ניט געווען.

עס איז אָבער פֿאַראן אַ ווייט גרעסערע געפֿאַר, וואָס לויערט אויף אונזער יוגנט. דאָס איז דער וועג צו קולטורלאָזיקייט בכלל. דאָס פולשטענדיקע באַפֿרייען די יוגנט־לעכע פון אידישקייט און איבערלאָזן זיי בלויז דעם געדאַנק פון אידישער אפּשטאַמונג, וואָס פירט אפט צו אַ קאַמפּלעקס פון מינדערוואַרטיקייט. מוז זיי דערפירן צו אַ גייסטיקער פּוסטקייט.

אָט וועגן דער געפֿאַר פון עמהאַרצישקייט, וואָס לויערט אויף זיי אידישע קינדער, וואָס באַזוכן ליידער ניט קיינע אידישע שולעס, האָט די פֿאַרוואַלטונג פון דער צענטער־שול געדאַרפט וואַרענען. די שול טוערכ דאַרפן ביי יעדער געלעגנהייט וועקן און רופן די אידישע טאַטעס און מאַמעס, וועלכע ווייסן ניט וועגן די אַלע געפֿאַרן פֿאַר זייערע קינדער. באַזונדערס איז דאָס צוגעפּאַסט אויידער עם חויבט זיך אָן דער נייער לערן־יאָר.

די פֿאַרוואַלטונג פון דער צענטער־שול האָט אויך געמעגט אַנווייזן אין איר אַרטיקל וועגן די פּליכט יוגנטלעכע געוועזענע שילער פון דער צענטער־שול, וועלכע זענען טעטיק אין דער ציוניסטישער יוגנט־באַוועגונג. זי

רב אויף אן אנדער רב, נאר ער קען אויך פאַרביטן ווערן אויף א חזן.

איך וויל דאָ באַמערקן, אז איך האָב גאָרנישט אויסצוזעצן קעגן חזן. אדרבה, איך גלייב זייער צו הערן א חזן. איך קען אָבער נאָך ניט פאַרדייען די נייע איינשטעלונג פון א חזן במקום א רב. איך גלויב נאָך אַלץ אז א רב האָט דאָ א גאָר וויכטיקע שליחות איינצוהאַלטן דעם ישוב, באַזונדערס די יוגנט, אין די גרעסטע פון אידישקייט.

דאָס שפּרוכוואָרט „במקום שאין איש איז א הערינג אויך א פיש" האָט זיכער אויסגעטראַכט א ליטוואַק. דער גראָם פון איש מיט פיש האָט דעם שפּרוכוואָרט געגעבן א באַזונדערן. געדינט האָט עס צו ווערענען א: מען זאָל ניט פאַרבייטן א וויכטיקע פערזאָן אויף אבי וועמען. דאָ מאַכט עס ניט קיין איינדרוק, ווייל די ווערטן זענען דאָ גאָנץ אנדערע, ווי מיר זענען עס געווואוינט אָפּצושאַצן.

נאָך מיט א סך יאָרן צוריק, ווען איך בין געווען א יונגער אינגל פון 13 יאָר מיט 2 מאָנאַטן, האָב איך פאַרטיידיקט מיין רעכט אַלס כהן אין ניט דערלאַזט אז א חשובער באַלעבאָס זאָל מיר קענען פאַרטרעטן אַלס במקום־כהן. געווען איז דאָס דעם ערשטן טאָג שבועות גאָנץ פרי צום ערשטן מינין. די עלטערע אידן זענען געווען די גאָנצע נאַכט אין שוהל פאַרטאָן אין זאָגן תקון־ליל־שבועות. מיר יונגווואַרג האָבן פאַרבראַכט אין די גאַסן אין פאַרשידענע שטיפעריין. ווען עס האָט געמוען טאָגן, זענען מיר אַוועק צום ערשטן דאַוונען.

ווען ס'איז געקומען צום לייענען די תורה, האָט זיך אריסגעוויזן, אז איך בין געווען דער אייניקער כהן. האָט מען מיר געווואָלט איבעררעדן אז איך זאָל אויף א ווייליקע פאַרלאָזן די שוהל, כדי מען זאָל קענען אויפרופן א חשובן באַלעבאָס אלס במקום כהן. איך בין נישט איינגעגאַנגען אויף דער קאָמבינאַציע, אזוי אז די עליה פון כהן איז, פאַרשטייט זיך, געבליבן פאַר מיר.

דאָ איז מען פראַקטישער. דאָ דאַרף מען נישט ערשט בעטן אז כהנים זאָלן פאַרלאָזן דעם מקום־קדוש צו פאַרקויפן א פשוטן ישראל פאַר גיט געלט די ערשטע עליה. אין א גאָטספאַרכטיקן יום כיפור, ווען מען טוט ביזנעס בלויז און אויסשליסלעך מיט עליות. האָט מען אין קעגנווארט פון די אייניקע כהנים פאַרקויפט זייער עליה מיטן צוגאב „במקום כהן" א פשוטן ישראל פאַר א גוטן אנגעבאָט. ווען די כהנים נעמען אים, דעם במקום "כהן, אריין אין זייער כאר, וואָלט ער זיכער אויך געגאַנגען דוכענען...

פלעגט טאָקע רב אבא זאָגן: „אזן דאָס איז געווען א מ א ל , אָבער ה י נ ט ... "

באַפרייען זיך פון דער פליכט פון שיקן קינדער אין א אידישע שול איז איינע פון די לייכטסטע זאַכן, ערשטנס מעג מען רואיק פאַרגעסן אז ס'איז גאָר פאַראַן אזא אידישע פליכט, והשנית, ווער וועט עס ניט דערלאָזן שיקן די קינדער אין א קריסטלעכע שול? עס איז אָבער פאַראַן אזוינס וואָס נאָגט אין דער נשמה. מען ליידט פון געוויסנס־ביסן, למאי מען דערציט די קינדע. ווי פרעמדע, אן שום אידישקייט. איז שוין איצט פאַר דעם אויך פאַראַן א מיטל.

מען האָט פאַר אזוינע קינדער אייניגעווענדט אזא מין „סאַנדי־סקול",

אַבּסערוואַציעס...

פון סעבאַסטיאַן קאַנאַ

במקום...

במקום, וואָס דאָס מיינט אַנשטאָט פאַרטרעטער אָדער וויצע אין א פאַרוואַלטונג פון אַן אינסטיטוציע, איז געווענליך זייער מאָדערן אָן האָט זיך איינגעפונדעוועט אין אונזער געזעל־שאַפטלעבן אָן אַלגעמיינעם אידישן לעבן. די במקום־פיגורן זענען שוין געווענליך אָנציענדער אָן רייצנדער ווי די אויטענטישע.

עס האַנדלט זיך דאָ ניט וועגן ערזאַץ אַרטיקלען, וואָס וועלן דער־פונדן אין אַן עת־צרה, נאָר וועגן א מער באַקוועמערן שטייגער פון אונ־זער לעבן. מען קען איצט גאָר לייכט פאַרביטן די אָדער יענע פערזאָן אויף אימיצן אַנדערש, וועלן דער אַפּאַ־ראַט זאָל נאָר פון דעם ניט ליידן. עס האַנדלט זיך שוין ניט מער וועגן אינסטיטוציעס מיט פּראָגראַמען אָן אידייען, וועלכע דאַרפן אָנגעפירט ווערן פון מענטשן, באַהאָוונטע און טיף גלויביקע אין דער פּראָגראַם. עס האַנדלט זיך פּשוט וועגן דעם „אַפּאַ־ראַט", וואו עס זיצן לאַנגווייליקע מענטשן און דערליידיקן לאַנג־ווייליקע שריפטלעבע ארבעטן.

אָט האָט מען אויסגעביטן א רב אויף א חזן. געקומען איז דאָס, דאַכט זיך, צוליב דעם וואָס דער רב איז געווארן געכאַפּט אין דער מעשה. אין דער אמתן האָט די הלכה־אידיש־קייט, ווי ווייט זי קומט דאָ צום אויס־דרוק, לחלוטין ניט געליטן פון דעם רב'ס אָפּגעשוואַכטער רעליגיעזער אי־דישקייט. געליטן האָט דער רעליגיעזער אַפּאַראַט, וואָס האָט גורם געווען אז דער רב האָט געמוזט פאַרלאָזן זיין אמט. דער חזן, ווי דער במקום־רב, וועט איצט מוזן בלויז אָפּהיטן דעם רעליגיעזן אַפּאַראַט און אפשר באַר־שמעלערן און פאַרלייכטערן די הלכה.

דער תלמודישער אויסדרוק פון „במקום שאין איש השתדל להיות איש" (דאָרט וואו ס'איז ניטאָ קיין מאַן צו טאָן די ארבעט, באמי זיך דו צו זיין דער מאַן) האָט דאָ א גאַנץ אַנדער באַדייטונג. דאָ וועלט עס פשוט פאַרשטאַנען, אז וועלן עס איז ניט פאַ־ראַן דער פאַסיקער מאַן, קען ער פאַרביטן וועלן אויף וועמען־עס־איז. דערפאַר דאַרף מען ניט באַדויטן דעם

CORTESIA DE LA

U. S. Rubber

Fabricantes de las famosas Gomas

U.S. ROYAL Autopista
SAFETY 8

CONCHA 416 TLEF. X-7591

HABANA

MINIMAX

SUPER-MERCADOS, S. A.

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLE UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

MARCAS FAMOSAS

CHEVROLET

OLDSMOBILE

CADILLAC

OPEL

Visite

AMBAR MOTORS Corp.

Infanta y 23, la Rampa, Vedado, La Habana

Teléfono U0-9341

O CUALQUIER AGENCIA AUTORIZADA

Ambar Motors

Brisas del Mar

Su PARAISO PRIVADO con *playa natural*

Para que usted disfrute de una vida placentera y saludable, BRISAS DEL MAR le brinda un paraíso de sol, aire y expansión, enmarcado por una *playa natural* de finísima arena, con un agradable ambiente de residencial privado...

BRISAS DEL MAR le ofrece:

- **Calles y avenidas completamente terminadas.**
- **Acueducto propio, con abundante agua dulce.**
- **Moderno sistema de alumbrado.**
- **Hermosas residencias ya construídas y habitadas.**

LO QUE ES FUTURO EN OTRAS PARTES... ES PRESENTE EN

BRISAS DEL MAR ***Junto al Rincón de Guanabo... y con PLAYA NATURAL***

Oficinas:
Edificio FOCSA, Aptos. Nos. 206 al 210
Calle N entre 17 y 19, Vedado - Habana
Telf. 3-5405

און אויב זי וועט דיסקוטירט ווערן, וועט פראנקרייך זיך נישט באטייליקן אין די דעבאטע.

די סאמע וויכטיקסטע פון די עקאנאמישע ענינים אויף דער טאגסארדנונג, איז די פראגע פון שאפן א ספעציעלן „אנו" פאנד פאר עקאנאמישע אנטוויקלונג. דער דאזיקער פראיעקט איז שוין דיסקוטירט געוואָרן ביי דער אסעמבלי, ביים עקאנאמישן און סאציאלן ראט און אין א ספעציעלער קאמיסיע, די אסעמבלי וועט האבן פאר זיך א רעקאמענדאציע פונם עקאנאמישן און סאציאלן ראט צו עטאבלירן אזא מין פאנד און אויסצוקלייבן א צאל פראיעקטן, וואס זאלן פינאנסירט ווערן דורך פרייוויליקע ביישטייערונגען.

די אסעמבלי וועט אויך האבן צו טאן כייט פראגן פון דער „אנו" סטרוקטור, די גרונט־פראבלעם אין דעם פרט איז די רעוויזיע פונם „אנו" טשארטער אין ליכט פון דער דערפארונג, וואס האט זיך אנגעוואמלט זינט דער עטאבלירונג פון דער אינטערנאציאנאלער ארגאניזאציע. דער ענין איז געשטאנען אויפן סדר היום במשך פון עטלעכע יאר, אבער ער וועט נישט אויפגענומען ווערן חיי־יאר, נאר ער וועט פארביטן ווערן כייט א צאל אנדערע סטרוקטור־פראגן. היות ווי אין די לעצטע יארן האט זיך באדייטנד פארגרעסערט די מיטגלידערשאפט אין דער „אנו", האבן א צאל מלוכות אריינגעטראגן א פארשלאג צו פארגרעסערן די צאל מיטגלידער אינם זיכערקייטס־ראט, אינם עקאנאמישן און סאציאלן ראט און אינם אינטערנאציאנאלן טריבונאל פאר נערעכטיקייט. אזא פארגרעסערונג וועט געבן א מעגלעכקייט בעסער איינצואָרדענען די פארטרעטערשאפט פון די „אנו" מיטגלידער אין די דאזיקע קערפערשאפטן.

דאס אריינענעמען נייע מיטגלידער שטייט ווידער אויפן סדר היום. פאקטיש זענען אלע באשלוסן ווענן צולאזן נייע מיטגלידער, א חוץ די וואס האבן ארויסגערופן א שארפע חלוקי־דעות. אנגענומען געוואָרן במשך פון די לעצטע יאר. איצט זענען געבליבן בלויז מאנגאליע, די צוויי קארעעס און די צוויי וויעטנאמס, פאראיארן האט די אסעמבלי געשטימט לטובת אריינענעמען קארעע (דרום־קארעע) אין וויעטנאם (דרום וויעטנאם), אבער דער זיכערקייטס־ראט האט עס צוריקגעווויזן.

דער אמט־טערמין פונם „אנו" געניראל־סעקרעטאר האמערשילד ענדיקט זיך דעם 10־טן אפריל 1958 דעריבער וועט די אסעמבלי מוזן אין פארלויף פון דער איצטיקער סעסיע באנייען זיין טערמין, אדער באשטימען א נייעם סעקרעטאר אויף זיין ארט. די באשטימונגען ווערן געמאכט לויט דער רעקאמענדאציע פונם זיכערקייטס־ראט. לעת־עתה איז נאך קיין שום רעקאמענדאציע ניט אריינגעטראגן געוואָרן, און מען האט נישט אנגערופן קיין אנדערע קאנדידאטן.

אין סך הכל קען געזאגט ווערן, אז פאר דער אסעמבלי שטייען כמעט אלע צרות און דאגות פון דער מענטשהייט. אויב אפילו עס וועט זיך נישט איינגעבן צו געפינען א לייזונג פאר אלע פראבלעמען, וואס מען קען זיך אויף דעם ריכטן אונטער די ניט צו־גינסטיקע אומשטענדן, וועלן זיי לכל הפחות דורכגעלופטערט ווערן אין אפענער דיסקוסיע ביים גרעסטן פארום, וואס די וועלט האט ווען נישט איז געהאט.

דעקס־פּראָיעקט וועגן פֿאַרבעסערונגס, איז דער פּראָיעקט וועגן געריכט־סאַטוס ענג פֿאַרבונדן מיט דער פּראַגע פֿון אַגרעסיע (וועלכע וועט זיין איינער פֿון די פֿאַרבעסערונגס געמישפּט צו וועלן דורך דעם געריכט). דער פּראָיעקט איז אויפגענומען געוואָרן בײַ דער אָסעמבלי אין 1954, און וווּיטערדיקע באַהאַנדלונגען זענען אָפּגעלייגט גע־וואָרן ביז, ווי געזאָגט, עס וועט פֿאַר־טיק וועלן א דעפֿיניציע פֿון אַגרעסיע. לעצטן יאָר איז די פּראַגע אַריבערגע־טראָגן געוואָרן אויף דער היינטיקער סעסיע.

ווי אין די פֿאַריקע יאָרן, וועט פֿאַר דער אָסעמבלי ווידער שטיין די פּראָ־בלעם פֿון אויסאַרבעטן אינטערנאַציע־נאַלע קאָנווענציע איבער מענטשנרעכט איינע איבער פֿאָליטישע און ציווילע רעכט; און אַן אַנדערע איבער עקאָנאָ־מישע, סאָציאַלע און קולטור־רעכט. אין 1955 האָט די דריטע קאָמיסיע בײַ דער אָסעמבלי אָנגענומען דעם אריי־פיר און דעם טעקסט פֿונם ערשטן אַרטיקל; לעצטן יאָר זענען באַיטע־טיקט געוואָרן 7 אַרטיקלען פֿון דעם פּראָיעקט איבער עקאָנאָמישע, סאָציא־לע און קולטור־רעכט. דער קאָנווענץ־פּראיעקט איבער פֿאָליטישע און צי־ווילע רעכט אַנטהאַלט 54 אַרטיקלען (אַריינגערעכנט די פֿאַרשלאָגן פֿאַר אינטערנאַציאָנאַלער אויספֿירונג פֿון דער קאָנווענץ), און דער אַנדערער פּראָיעקט באַשטייט פֿון 29 אַרטיקלען. סיידן א נייער גייסט וועט באַהערשן די סעסיע, און די קאָמיסיע וועט נישט פֿאַרזונקען וועלן אין ענדלאָזע דיסקו־סיעס און פּילפּולען זיך איבער יעדן וואָרט און זאַץ, קענען רעזולטאַטן היי־יאָר נישט זיין קיין צו אַנזעעוודיקע, שוין ספּעציעל צוליב דעם וואָס די פֿאַרשלאָגן פון דער קאָמיסיע מיזן ערשט באַשטעטיקט ווערן דורך דער אָסעמבלי.

אויף דער טאָג־אָרדענונג געפינען זיך נאָך אַנדערע פונקטן אין באַציג צו מענטשנרעכט, צווישן זיי, די פּראַגע פון עטאַבלירן „אָנו" אָרגאַנען, וואָס זאָלן האָבן צו טאָן מיט רעכט אויף זעלבסט־באַשטימונג (דאָס רעכט פון יעדן פֿאָלק צו בויען זיין לעבן און פֿאָר־וואַלטן מיט זיינע רעסורסן), די אָנדער־רע האָבן א שייכות צו א קאָנוועניר־פּראָיעקט איבער פרייהייט פון אינ־פֿאָרמאַציע, וואָס איז געשטאַנען אויפן סדר־היום פון די „אָנו"־אָרגאַנען זינט 1948; דער ענין פון פֿאָרזעצן דעם אמט פון הויך־קאָמיסיאָנער פֿאַר פֿליטים נאָך דעם 1־טן יאַנואַר 1959, און אזוי ווייטער. צווי פּראַגן בנוגע דער ראַסן־סיטואַציע אין דרום אַפריקע, וואָס האָבן זיך געפונען אויף דער טאָג־אָרדענונג פון דער „אָנו"־אַסעמבלי, איינע זינט 1946 און די אַנדערע זינט 1952, וועלן ווידער באַהאַנדלט ווערן, הגם די פריערדיקע דיסקוסיעס און רע־קאָמענדאַציעס זענען אונגאַרירט גע־ווארן דורך דעם פֿאַרבאַנד פון דרום אַפריקע.

אָנגעלאַנגן מיט פּולווער איז די פּרא־בלעם פון אַלזשיר. די פּראַגע איז אריינגעבראַכט געוואָרן אויפן סדר־היום דורך 22 אזיאַטישע און אַראַבי־שע מלוכות, און פֿאַררופט זיך אויף דער פֿאַראַיריקער אַסעמבלי־רעזאָלו־ציע, וועלכע דריקט אויס די האָפענונג אז די דאָזיקע פּראָבלעם וועט געלייזט ווערן אויף א פרידלעכן און יושר׳דיקן אופן. מען דערוואַרט, אז פּראַנקרייך — פונקט ווי ביי פריערדיקע געלעגן־היטן — וועט אויסזעצן קענן דער באַ־האַנדלונג פון דער דאָזיקער פּראַגע.

קלאָמירט געוואָרן אין די פֿרינציפּן פֿון נירענבערגער טריבונאַל, אַן ענטגילטיקע פֿאַרמולירונג איז אויסגעאַרבעט געוואָרן דורך דער קאָמיסיע פֿאַר אינטערנאַציאָנאַלן רעכט אין 1954, נאָך פֿיר יאָר צוגרייטונגען, די רשימה פֿון אקטן, וואָס שטעלן מיט זיך פֿאַר פֿאַרלעצונגען פֿון שלום און זיכערקייט פֿון דער מענטשהייט — און זענען במילא פֿאַרבראָכן קעגן דעם אינטערנאַציאָנאַלן רעכט — שליסן אין אַ חוץ האַנדלונגען און דראָאונגען פֿון אגרעסיע, ווי אויך פֿאַלן פֿון באַוואָפנטע און טעראָריסטישע אינטערווענצן צווישן אַנדערן, אריינמישונגען אין די ענינים פֿון אַנדערע מלוכות דורך דרוק־מאַסמיטלען, גענאָסיד - אקטן, אומכעטשלעכע טאַטן (מאָרד, אויסראָטונג, דעפּאָרטאַציעס, אַדער פֿאַרבאָלגונגען פֿון דער ציווילער באַפֿעלקערונג אויפן סמך פֿון סאָציאַלע, פּאָליטישע, ראַסן, רעליגיעזע אָדער קולטורמיטלען), וואָס ווערן באַגאַנגען אין צייט פֿון אַ מלחמה אָדער פרידן.

אַ וויכטיקער אספּעקט פֿונם דאָזיקן פּראָיעקט איז דאָס, וואָס ער לייגט אַרויף די פֿאַראַנטוואָרטלעכקייט אויף יחידים, וועלכע באַגייען פֿאַרברעכן, און באַפֿרייט נישט פֿון אחריות די הייפֿטן פֿון רעגירונגען אָדער פֿאַראַנטוואָרטלעכע מלוכה־באַאמטע, וועלכע — לויט ווי זיי האָבן באַהויפּטעט אין זייער „פֿארטיידיקונג" — האָבן געראַלט אין נאָמען פֿון דער מלוכה איז נישט אַלס יחידים, ווי ס'איז צי דרינגען, איז דער קאָדעקס ענג פֿאַרבונדן מיט דער פּראָבלעם פֿון אַגרעסיע, דערביבער האָט די אַסעמבלי ביים באַטראַכטן דעם פּראָיעקט אין 1954 באשלאָסן אפּצולייגן די האַנדלונג אַרבער דעם, ביז וואַנען מען וועט נישט אַננעמען קיין דעפֿיניציע פֿון אַגרעסיע לעצטן יאָר איז די פּראָגע אריבערגעטראָגן געוואָרן אויף דער היי־יאָריקער סעסיע. דער ענין, וועלכער קען שפּילן גאָר אַ וויכטיקע ראָלע ביים פֿאַרהיטן, אויב נישט קענן מלחמות, איז לכל הפּחות קענן אַזעלכע אכזריות־אַקטן ווי בעת דער לעצטער וועלט־מלחמה לייגט אריף אַ גרויסע אחריות אויף דער אַסעמבלי.

די פּראָבלעם פון אַן אינטערנאַציאָנאַלן קרימינעלן גערעכט איז שוין אויפֿגעמען אין פֿאַרבינדונג מיט דער גענאָסיד־קאָנווענץ. פֿאַקטיש האָט די אַסעמבלי שוין אין 1948 באַאויפֿטראָגט די קאָמיסיע פֿאַר אינטערנאַציאָנאַלן רעכט אויסצופֿאָרשן די פּראָבלעם פון עטאַבלירן אַזא גערעכט. עס זענען אויסגעטיילט געוואָרן ספּעציעלע קאָמיסיעס וואָס זאָלן צונויפשטעלן סטאַטוטן פֿאַר אט דעם מין גערעכט. דער פּראָיעקט, ווי ער איז פֿארמולירט געוואָרן אין 1953, זעט פֿאַר אַזא גערעכט ווי אַ פערמאַנענטע קערפּערשאַפֿט פֿאַר כישפּטן פערזאָנען, וואָס ווערן באַשולדיקט אין פֿאַרברעכנס אונטער דעם אינטערנאַציאָנאַלן רעכט, אבער דער פּראָיעקט שילדערט נישט די פֿאַרברעכנס גופֿא, מיט וועלכער דער גערעכט וועט זיך באַרעמען; ער שטעלט בלויז פעסט, אז מלוכות וועלכע וועלן זיך אנשליסן אינם סטאַטוס, קענען טראַנספערירן יורידיקציע צו דעם דאָזיקן גערעכט, דורך באַזונדערע אַראַנזשירונגען פון אַן אַלגעמיינעם אָדער ספּעציעלן כאַראַקטער. דערביי איז פֿראַגע אַ באַדינג, אַז יוריסדיקציע מוז געגעבן ווערן דורך דער מלוכה וואו דער באַשולדיקטער איז אַ בירגער, אָן די מלוכית וואו די פֿארברעכנס זענען פֿאַרגאַנגען. ווי אינם באַל פון קאָ־

ענין געפינען זיין אָרט ביי דער געניי־
ראַל־אסעמבלי, וואו די דאָזיקע פראָגע
געפינט זיך סיי־ווי־סיי אויפן סדר
היום. עס פאָדערט זיך א סך מער
ווילקייט, מצד ראָטן־פאַרבאַנד, צו
קאָאָפּערירן פרידלעך מיט דער מערב־
דיקער וועלט, און זיך אָפּזאָגן פון
דראָען מיט כוח אין אינטערנאַציאָנאַלע
ענינים, ווי דאָס איז געקומען צום
אויסדרוק ביז איצט. כדי צו קענען
דערגרייכן א הסכם איבער דער באַגרע־
נעצונג פון באוואָפענונג, שוין אָפּגע־
רעדט וועגן שלום אין אָפּמאַך איבער
דעם ענין, וואָס זאָל זיין ווירקזאם.
לעת עתה האָט נאָך קיינער נישט צוגע־
טראַכט קיין הונדערט פּראָצענט זי־
כערע סיסטעם, וועלכע זאָל אָפּהאַלטן
א גרויס־מאַכט פון נאָכפאָלגן אירע
צילן, אויב זי איז גרייט צו ריזיקירן,
אדער אפילו אָנהויבן א מלחמה, אין
פאַרלעצונג פון טראַקטאַט־פאַרפליכ־
טונגען. דערביבער איז א דערפאָרדע־
רייבע אָנטוואָפענונג נישט בלויז ענג
פאַרבונדן, נאָר פאַקטיש שטיצט זי זיך
אויף א מיליטעריזירונג פון אינטערנאַציא־
נאַלער שפּאַנונג. די אָנטוויקלונג אין
פאַרשיידענע טיילן פון דער וועלט,
אריינגערעכנט דעם מיטלען מזרח,
זאָגן נישט צו קיין אָנטשפּאַנונג אין
דער נאָענטער צוקונפט. היינט־צו־
טאָג איז לאָגע אזא, אז הגם אינגיכן
וועט די אויפמערקזאמקייט פון דער
וועלט זיין קאָנצענטרירט אָרום די די־
קוסיעס ביי דער „אָנו" געניראַל־אסעמ־
בלי, וענען די אויסזיכטן אז די אסעמ־
בלי זאָל מצליח זיין דאָרט, וואו די
לאָנדאָן־אונטערהאַנדלונגען האָבן גע־
האט א דורכפאַל, זייער קנאַפּע.

דריי פראָגן אויפן סדר־היום, וואָס
טראָגן א יורידשן כאראקטער, האָבן
א שייכות צו דער פראָבלעם פון צו־
קונפטיקע מלחמות, זיי וועגן אָלע
זיין פאַרבונדן מיט אויסערגעווייניגלעך
וויכטיקע ענינים פאַר דער מענטשהייט
און די דירעקטע אויפגאַבעס פון דער
„אָנו", אויב מען זאָל זיי אויפנעמען
נישט בלויז אלס פונקטן אויפן סדר
היום, נאָר טאקע באַהאַנדלען זייער
מהות. צום באַדויערן זעט נישט אויס,
אז א גרינטלעכע דיסקוסיע זאָל פאַר־
קומען דאָס יאָר. די פראָגן זענען: דע־
פיניציע פון אַגרעסיע; דער קאָדעקס־
פּראָיעקט מכוח פאַרברעכנס קעגן שלום
און זיכערקייט פון דער מענטשהייט;
און אינטערנאַציאָנאַלע קרימינלע
יוריסדיקציע.

די פראָגע וועגן פאַרמולירן א דע־
פיניציע פון אַגרעסיע באשעפטיקט
שוין די „אָנו" אָרגאַנען זינט 1950. די
אסעמבלי, די קאָמיסיע פאַר אינטער־
נאַציאָנאַלן רעכט און אנדערע ספּע־
ציעלע קאָמיסיעס, האָבן זיך באַמיט
אויסצוארבעטן אן אָננעמבארע דעפי־
ניציע פון אַגרעסיע. אין 1956 האָט
די ספּעציעלע קאָמיסיע צוגעגרייט דע־
פיניציע־פּראָיעקטן, וואָס זענען איבער־
געשיקט געוואָרן צו דער אסעמבלי.
דעם לעצטן יאָר זענען די באַהאַנדלונ־
גען פון די דעפיניציעס אָפּגעלייגט ge־
וואָרן אויף דער איצטיקער סעסיע.
מחמת דער שטאַרקער מיינונג־פאַר־
שידנהייט אָרום דעם עצם טערמין
„אגרעסיע", קען מען דערוואַרטן נאָר
היציקע דיסקוסיעס ביי די זיצונגען.

דער קאָדעקס־פּראָיעקט מכוח פאַר־
ברעכנס קעגן שלום און זיכערקייט איז
אויך א גאַנץ פערמאַנענטע „אָנו" פּראָ־
בלעם, דער פּראָיעקט איז אנטשטאַנען,
אין שייכות מיט דער אַרבעט פון דער
„אָנו" צו קאָדיפיצירן דעם געביט פון
אינטערנאַציאָנאַלן קרימינעלן רעכט,
ווי דאָס איז צום ערשטן מאָל פּראָ־

די צוועלפטע רעגולערע סעסיע פון דער „אנו" נעעראל אסעמבלי

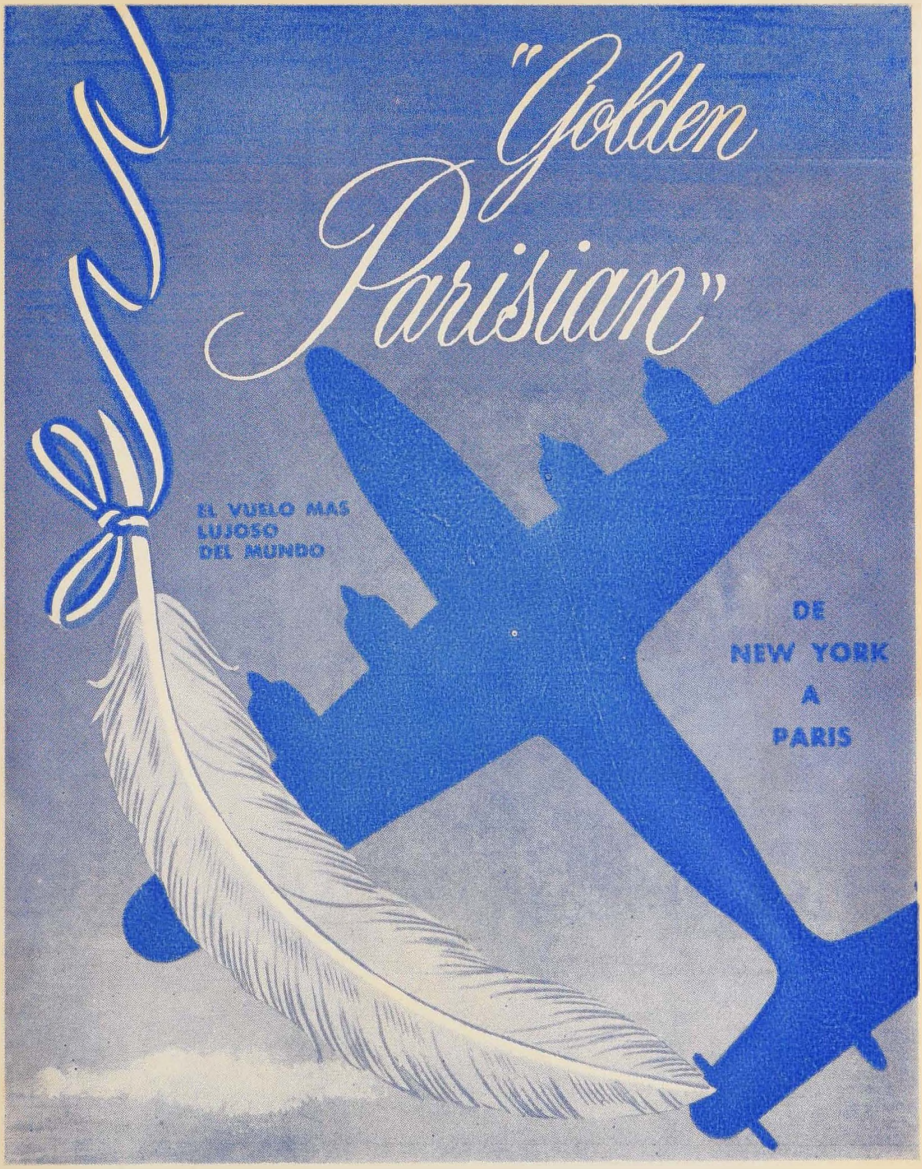
פון דר. נחמיה ראבינאוו

—◆—

די צוועלפטע רעגולערע סעסיע פון דער „אנו" נעעראל־אסעמבלי, וועלכע האט זיך נעעפנט דעם 17־טן סעפטעמבער 1957 (נאך דער ספעציעלער סעסיע איבער אונגארן), וועט האבן אויף איר סדר היום 63 פראגן. ס'איז מעגלעך אז א צאל פון זיי וועלן עלימינירט ווערן; אייניקע פונקטן טראגן א מער־וויניק טעכנישן כאראקטער (למשל, דערעפענונג פון סעסיעס, וואלן פון בהאמטע, באשטאנד פון קאמיסיעס, פינאנציעלע ענינים, און אנדערע). אבער נישט נעקוקט אויף דעם, וועט די סעסיע אן שום ספק דארפן אויפנעמען א סך שווערע און וויכטיקע פראבלעמען.

לאמיר אנהויבן קודם כל מיט אייניקע, וואס וועט מסתמא איבערשטיגן אלע אנדערע — רעזוקציע פון באוואפענונג און פארבאט פון אטאמישע, הידראגענישע און אנדערע געווער פאר מאסן־פארניכטונג. דיסקוסיעס איבער דער „אזיקער פראגע האבן זיך שוין נעציגן בנישך פון חדשים אין לאנדאן. זיי האבן געהאט צו טאן מיט פראגן, ווי אזוי צו ארבאנזשירן אן אפשטעל פון נוקלעארע פראבע־אויפרייסן, באגרענעצונג אין דער פראדוקציע פון אזעלכע געווער, פארווארן צו באנוצן זיך מיט זיי, א סיסטעם פון אינספעקציע (אריינגערעכנט אן אינטערנאציאנאלע קאנטראל־ארגאניזאציע); און אויך די רעזוקציע פון קאנווענציאנעלע וואפן און ארמייען. די נייסטע מעלדונג פונם ראטן־פארבאנד, אז זיי האבן שוין אויסגעאו׳בעט און געלאזט אין גאנג אן אינטער־קאנטינענטאלן „מיסיל", גיט נאך צו א נייע דרינגלעכקייט און אימפעט דער פראבלעם פון פארווארן צו באנוצן זיך מיט געווער, וועלכע זענען ביכולת אין פאל פון א קאנפליקט צו פארניכטן מיליאנען מענטשן אין פארלויף פון עטלעכע שעה.

דער עיקר ווי א פועל יוצא פון דעם דורכפאל אין לאנדאן, וואו מ'איז ניט געקומען צו א קאנקרעטער פארשטענדיקונג וועגן דער אנגעוויטאקטער פראגע פון אנטוואפענונג, וועט דער

Sólo a bordo del **" Golden Parisian"** Ud. encontrará todo el "confort" y el placer que pueda desear en un vuelo sobre el Atlántico. Disfrute cada momento de este viaje inigualable que, en sólo 11 horas de vuelo sin escalas, lo transportará de New York a Paris, en el ambiente más exquisito y con todos los refinamientos de la famosa cocina francesa.

Consulte a su Agente de Pasajes o

AIR FRANCE

La red aérea más extensa del mundo

Trocadero No. 59, Habana, - Telf. A-7094

AF-4-57

העלן סוחרים:

די קובאנער טעזים קאמפאניע ס. א.

אויסשליסלעכע פארשפרייטער פון

ULTRAMAR

el famoso reloj de precisión

y

las pulseras de más prestigio en el mundo.

GEMEX

וואס פארקויפן זיך אמבעסטן אין קובא

האט דעם כבוד אייך צו מעלדן אז בײַ האבן דערהאלטן נייע און פארשיידענע מאדעלן פון די פרעסטיזשפולע מארקעס, וואס גיבן אייך לייכטע און זיכערע מעגלעכקייטן פון בארויפ אין אייער געזעפט. אייב איר ווילט זיין א פארשפרייטער פון דער גרעסטער אָרגאניזאציע פון זיינערס אין קובא. פארלאנגט איינצהייטן בײַ:

קובאנער טעזים קאמפאניע ס. א.

מאנסעראטע 456, האוואנא. טעלעפאן M-8362

די פירמע „אולטראמאר" באגריסט צום נייעם יאר אירע צאלרייכע קלייענטן, פרײַנט און דעם גאנצן אידישן ישוב אין קובא.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

fin de siglo

Marca nuevos rumbos en la moda

san rafael y águila m-5991

la habana

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Italian Line

"Italia" Società di Navigazione—Genova

CRISTOFORO COLOMBO — GIULIO CESARE —

AUGUSTUS — VULCANIA — SATURNIA

שיפן פון 28 טויזנט טאן גייען ארוים וועכנטלעך פון ניו-יאָרק צום מיטללענדישן ים. מיט טראנסאטלאנטישע דאָ אין כעאוואנא און נאפאלעם — קיין חיפה, ישראל.

A. Bona & Co.

Agentes Generales

O'Reilly No. 208, Habana. Telf. W-5665

San Rafael e Industria, M-9227

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

JARDIN RODRIGUEZ

Calle 10 y 27, Vedado — Telf. F-5758

Especialidad en Decoración de Bodas
Se alquilan arecas. Flores Finas
Fiestas en general

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CRUSELLAS Y CIA.

SALUDAN CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO A LA COLONIA HEBREA DE CUBA Y HACEN VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Cortesía

de

AMLETO BATTISTI

וועגונג האט אן אקטיוות ארגאניזאציע, וואם איז אנגעשלאסן אין דעם וועלט קאנגרעס־קאמיטעט פון בונד". וועו מיר לייענען בנשימה אחת אזעלכע 5 שורות, ווייסן מיר גארניט פון דעם ציוניסטישן לעבן ביי די מעקסיקאנער אידן. דאס איז ניט קיין ענציקלאפּעדיע־אינפארמאציע, עס איז בכלל קיין אינפארמאציע ניט. מיר קענען חלילה ניט באהויפטן, אז דער מחבר זאל ניט זיין בארופן צו שרייבן א וויסנשאפטלעכע ארבעט וועגן מעקסיקאנער אידנטום, גראד פארקערט, פון דער גאנצער ארבעט זעען מיר, אז מיר האבן צו טאן מיט א פאכמאן, נאר גראד וועו עס איז נעקומען צום שפּיגל פון ציוניזם, וואס איז פאקטיש דער שפּיגל פון מעקסיקאנער אידנטום, איז דער מחבר גארנישט אזוי בצמצום'דיק, אז ער האט מיט 5 שורות ארויפגעפּטר'ט אלע פארטייען אין ציוניזם, די גאנצע ציוניסטישע טעטיקייט, און נאך פאר א צוגאב אויך דערמאנט וועגן דעם בונד.

א וויסנשאפטלעכער רעדאקטאר וואלט צו אזא זאך זיכער ניט דערלאזן. ער וואלט שוין אפּגעהיט, אז מען זאל חלילה ניט קענען פארוואנדלען קיין שום צמצום־טענדענץ, וועו עס האנדלט זיך אין שפּיגל פון ציוניזם און ציוניסטישער ארבעט פון דעם מעקסיקאנער אידנטום.

א וויסנשאפטלעכער רעדאקטאר וואלט אויך אכטונג געגעבן אויף גע־וויסע פראוויניציאלייזמען, וואס וואלפן זיך דורך אפילו אין ארבעטן פון מאנכע וויסנשאפטלער פארטראטן אין דעם באנד פון דער ענציקלאפּעדיע.

- נעמענדיק אין אנבאטראכט די שווע־ריקייטן וואס די לייטונג פון דער ענ־ציקלאפּעדיע האט וואַרשיינלעך געהאט אויפן געביט פון רעדאקציע, דאס זעט - מען אויך פון פאקט, וואס ניט אלע ge־ביטן פון אידישן לעבן אין אמעריקע און אויך אין אנדערע לענדער קומען אריין אין דער אינפארמאציע, דארף מען אבער צוגעבן, אז דער צענטער באנד פון דער אלגעמיינער ענציקלא־פּעדיע איז א ווערטפול ווערק, וואס דארף זיך געפינען אין יעדער אידיש הויז. עס איז א בוך צום לייענען און צום לערנען. אידיש לעבן אויפן אמע־ריקאנער קאנטינענט, וואס ציילט אי־בער א העלפט — כן ירבו — פון אונ־זער פאלק, איז אין די לעצטע עטלעכע הונדערט יאר אויסגעוואקסן צו א גרויסן כוח. עס איז כדאי זיך צו באַ־קענען מיט דעם לעבן פון אידן אין גרויסן אמעריקע, אין קאנאדע און מיט די אנדערע לענדער אין דרום־אמעריקע וויו: ארגענטינע, בראזיל און מעקסיקע. דער צענטער באנד פון דער ענציקלא־פּעדיע גיט אונז א שלל פון אינפאר־מאציע!

די מחברים און ארויסגעבער א האר־ציקן יישר כוח פאר מזכה זיין אונז מיטן צענטן באנד פון דער אלגעמיינער ענציקלאפּעדיע.

פראצענט געשטיגן אויף 42% און אין 1954 — נאך יארן מי און ארבעט דערגרייכט דער פראצענט עטוואס מער פון 42%. דאס איז נוגע דער אידיש־ער באפעלקערונג איבערן לאנד. אין ניו יארק, אין צענטער פון אידישן לעבן אין אמעריקע, באטרעפט דער פראצענט 31.2%, וווייניקער אלזו פון אייז דריטל. אמת איז — שטרייכט אונטער דער מחבר — אז אן ערך 80% פון אלע קינדער באווייזן זיך אין א אידישער שול, אבער מען האלט זיך ניט אויף אין דער שול לאנג.

וועגן דעם אידישן ישוב אין קאנאדע שרייבן ל. ראזענבערג און דער באקאנטער שריפטשטעלער מלך ראוויטש. דער אידישער ישוב אין ארגענטינע ווערט פארגעשטעלט פון א. ל. שומחיים ע"ה, די אידישע שולן פון ל. רוזשאנסקי און די אידישע ליטעראטור פון יעקב באטשאנסקי.

א. ליפיגער און ל. שמעלצינגער זענען פארטראטן מיט ארבעטן וועגן דעם אידישן ישוב אין בראזיל. ס. מייזעל שרייבט וועגן אידן אין מעקסיקע און ל. ראן וועגן אידן אין קובא.

:: :: ::

די אינפארמאציע וואס איז פארהאן אין צענטן באנד פון דער ענציקלאפעדיע איז א רייכע. יעדער מחבר האט זיך באמיט צו געבן דעם מאקסימום לויט זיינע פייאיקייטן און וויסן. ווי עס זעט אבער אויס, זאל דער באנד האבן ארויסגעגעבן געווארן אן א רעדאקטאר, וויל וואלט א פאכמאן א רעדאקטאר רעדאגירט דעם באנד, וואלטן זיכער אפגעהיטן געווארן די כללים פון דער וויסנשאפט, לויט וועלכע אן ענציקלאפעדיע צוזאמענגעשטעלט ווערן. דער מאטעריאל איז ווארשיינלעך ארויס אין דרוק, אזוי ווי די מחברים האבן צוגעשיקט, און ווארשיינלעך האט א גענטע, זשורנאליסטישע פעדער דעם מאטעריאל קארעגירט. עס מאכט דעם איינדרוק, אז דער צענטער באנד באשטייט פון א זאמלונג פון ארטיקלען, געשריבן פון גוטע מחברים, מאנכע פון זיי ספעציאליסטן אויף זייערע געביטן, אבער א גוטע זאמלונג פון ארטיקלען איז נאך ניט קיין ענציקלאפעדיע. דער זעלבער גוטער מאטעריאל, ווען עס וואלט רעדאגירט געווארן פון א גוטן פאכמאן, פון א וויסנשאפטלעכן רעדאקטאר, וואלט די ארבעט למשל וועגן מעקסיקע פילייכט אין וווייניקער שורות געגעבן א בעסערן שפיגל. מען וואלט מסתמא פארשפארט ארומצוזוכן צווישן די קאפיטלען דאס אידישע פאליטישע לעבן פון ישוב, בפרט, אז אין דעם קלייניעם ישוב זענען פארטראטן אלע פארטייען און ריכטונגען אין דעם אידישן לעבן, און ווי קליין דער ישוב זאל ניט זיין. האט ער אבער זיך דערוואכן א שם פון א דינאמישן ישוב. מיר ווייסן אויך, אז ציוניזם, אין אלע זיינע שאטירונגען, פארנעמט דעם אויבאן אין דעם לעבן פון די מעקסיקאנער אידן. פון דער ארבעט פון ס. מייזעל זעען מיר דאס ניט. דער מחבר באגנוגנט זיך מיט א בצמצום'דיקע פאר שורות, וואס זאגן ממש גארנישט און גיבן נישט קיין שום אינפארמאציע וועגן ציוניזם אין מעקסיקע. וואס למשל דערציילן אזעלכע שורות: „די אלגעמיינע ציוניסטן, מפ"ס, מזרחי, רעוויזיאניסטן האבן זייערע אקטיווע שאר־טיי־ארגאניזאציעס, די בונדישע באר־

האבן גורם געווען, אז אידן אין אמע־ריקע זאלן זיך ארגאניזירן. פון דער זעלבער ארבעט דערוויסן מיר זיך פון די פארשידענע פרואוון, וואס זענען געמאכט געווארן אין פארשידענע צייטן צו שאפן א נאציאנאלע רעפרע־זענטאנץ פון די אמעריקאנער אידן. וואס דאטירט זיך פון יאר 1840, און ווי מיר ווייסן, עס האט זיך עד היום הזה נאך ניט איינגעגעבן.

אן אויסשעפלעכע אינפארמאציע וועגן דער אידישער קולטור אין אמע־ריקע האט צוגעגרייט פארן 10־טן באנד פון דער ענציקלאפעדיע ש. ניגער ע"ה. ניגער'ס ארבעט נעמט ארום די תקופה פון פאר דער אידישער מאסן־איינוואנ־ערונג קיין אמעריקע ביז צו דער ערשטער וועלט־מלחמה. דער כאבר באמערקט צום סוף פון זיין ar־בעט, אז קורצע סך־הכל'ען פון פאקטן און געשעענישן אין דער וועלט פון אידיש און דער אידישער קולטור אין אמעריקע פאר די לעצטע עטלעכע צענ־דליק יאר געפינען זיך אין די בענדער: אידן ב' און אידן ג' פון דער אלגעמיי־נער ענציקלאפעדיע.

וועגן דער אידישער ליטעראטור אין אמעריקע שרייבט דער באקאנטער בי־בליאגראף משה שטארקמאן. אין זיין ארבעט נעמט דער מחבר אהום: פאע־זיע, בעלעטריסטיק, דראמע, ליטערא־טור־קריטיק, זכרונות, טעאטער־גע־שיכטע, ליטעראטור־געשיכטע, חסידות און פאלקלאר, אידישע זשורנאליסטיק, פובליציסטיק און אנדערס.

וועגן דער העברעאישער ליטעראטור אין אמעריקע שרייבט דער יונגער גע־לערנטער און אינטעלעקטואל דר. י. ק. מיקלאשאנסקי, און זיין ארבעט נעמט ארום דעם ציט־אפשניט פון 1871 ביז 1914.

דער באקאנטער פעדאגאג און שול־עסקן זלמן יעפרויקין איז פארטראטן אין צענטן באנד פון דער ענציקלאפע־דיע מיט א גרעסערער ארבעט יועגן אידישער דערציאונג, וואס נעמט ארום די ספרדישע תקופה, וואס דאטירט זיך פון סוף 17־טן יארהונדערט און די אשכנזישע תקופה, וואס דאטירט זיך פון 19־טן יארהונדערט. אין זיינע פר הכל'ען און אויספירן שרייבט דער מחבר, אז די אידישע דערציאונג אין אמעריקע, טראץ דעם וואס ביי אידישע עלטערן איז אין די לעצטע יארן גע־שטיגן דער אינטערעס און ווילן צו געבן זייערע קינדער א אידישע דער־ציאונג, איז אבער נאך אלץ פארכליבו דער אלטער קוק אויף אידישן הינוך, און דער אלטער קוק מיינט, אז דער חיניך באדארף נישט זיין קיין אינטעג־סיווער. קיין גרינטלעכער, עס זאל נאך היינט צו טאג זיין גענוג אויבערפלעכ־לעכער וויסן. דער מחבר גיט אונז יזייר איבער, אז וואס קלענער דער ישוב, אלץ העכער איז דער פראצענט קינדער וואס באקומען א אידישע דער־ציאונג. אין קלענערע ישובים דער־גרייכט דער פראצענט ביז 85% פון אלע אידישע קינדער. יעפרויקין שרייבט, אז אידישער חינוך היינט־צו־טאג איז נאך אלץ אן ענין פון דער מינדערהייט. פאלגנדע ציפערן באי־דארפן באקרעפטיקן יעפרויקינ'ס באי־הויפטונג: אין יאר 1908 האבן 28% פון אלע אידישע קינדער באקומען א יידישע דעריאונג אין אמעריקע. אין יאר 1935 איז דער פראצענט געפאלן ביז 25%. אין יאר 1951 איז דער

אמעריקאנער ווירטשאפט, אזוי, אז דער לייענער קען זיך שאפן א בילד וועגן אידישן לעבן אין אמעריקע, וועגן דעם וואוקס און קאנצענטראציע זינט דעם אנהויב פון דער אידישער אינ־וואנדערונג. פון לעשטישנסקי'ס אד־בעט דערווייסן מיר זיך וועגן דער סא־ציאל־עקאנאמישער אנטוויקלונג אין וועגן דער ארגאניזירונג אין פון דער אידישער באפעלקערונג אין דער אמעריקאנער ווירטשאפט, אזוי. אז דער לייענער קען זיך שאפן א בילד וועגן אידן און אידיש לעבן אין דעם גרעסטן אידישן קיבוץ אויף דער וועלט — אין אמעריקע. אין דער זעלבער ארבעט, נאר אין א באזונדער קאפיטל דערציילט אונז יעקב לעשטשינסקי וועגן דעם קיבוץ־גלויות אין דעם גלות אמעריקע, וואו עס האבן זיך צוזאמענ־געטראפן אידן פון אלע וועלט־עקן, פון ארום דרייסיק איראפייאישע לענדער אין פון א צענדליק אריענטאלישע לענ־דער. דער מחבר דערציילט אונז וויי אזוי דער קיבוץ־גלויות אין אמעריקע איז געגאנגען אויף פארשידענע וועגן און אויף א פארשידענעם טעמפ בייז פארשידענע גרופעם אידן. די ערשטע ראלע זאל, לויט יעקב לעשטשינסקי'ן האבן געשפילט די רעליגיע, זי האט עם די ערשטע צוזאמענגעבראכט אין בית־מדרש, אדער אין טעמפל אריין די אידן, געקומענע פון פארשידענע לענ־דער און קולטורן. א באדייטנדע ראלע האבן אויך געשפילט די לאנדסמאנ־שאפטן, וועלכע האבן גרופירט די אידן, געקומענע פון די איראפייאישע לענ־דער אין זייערע ארגאניזאציעס, לויט דעם נאמען פון די שטעט פון וואנען די אידן זענען קיין אמעריקע געקומען. שפעטער ערשט, ווייזט אן דער מחבר. האבן א גרויסע ראלע אויך אנגעהויבן צו שפילן די פארשידענע פראטעראנאלע ארגאניזאציעס, און אין די לעצטע יארן — פירט אויס דער מחבר — שפילט די גרעסטע און טיפסטע ראלע אין דעם צוזאמענשמעלצונגס־פראצעס פון אלע טיפן אידן אין אמעריקע די געלט־קאמפיינס און גאנץ באזונדערס דער „יוניייטעד לזשואיש אפיל". ביי די קאמפיינס דערשיינט דאס אמערי־קאנער אידנטום אלס גאנצעס.

וועגן די סאציאלע און פאליטישע באווועגונגען ביי אידן אין אמעריקע שרייבט דער באקאנטער היסטאריקער דר. פיליפ פרידמאן. ער הויבט אן מיט דעם באגינען, מיטן אויפקום פון די געזעלשאפטלעכע אינסטיטוציעס, וואס זענען געשטאנען מחוץ פון דער סינאגאגע, וואס דאטירט זיך פון יאר 1761. ערשט ביים סוף פון 18־טן און אנהויב 19־טן יארהונדערט — ווייזט אן דער מחבר — האבן זיך אנגעהויבן גרינדן אידישע אינסטיטוציעס אין אמעריקע פון א סאציאלן כאראקטער. דר. פרידמאן ווייזט אן, אז די ערשטע אידישע געזעלשאפטלעכע באווועגונג אין אמעריקע פון א גרויסן נאציאנאלן פארנעם האט זיך אנגעהויבן מיט דער גרינדונג פון: „בני ברית", וואס איז ארגאניזירט געווארן אין יאר 1843. דר. פרידמאן גיט איבער די געשיכט־לעכע פאקטארן, וואס האבן גענעבן דעם אמעריקאנער אידישן ישוב דעם אימפולס צו ארגאניזירן די ערשטע נא־ציאנאלע אידישע ארגאניזאציעס און וויייזט אן, אז דעם סאמע שטארקסטן פאקטאר אז געווען א דרויסנדיקער, נעמלעך: די נויט פון אידן מחוץ אמע־ריקע, אידן, וועלכע האבן זיך געגרי־טיקט אין מאטעריעלע און פאליטישע הילף פון זייערע ברידער אין אמעריקע.

אידיש לעבן אין צפון און דרום אַמעריקע

(צום דערשיינען פון צענטן באַנד פון דער אַלגעמיינער ענציקלאָפּעדיע)

פון **פ. אבימאיר**

———0❀0———

עס קומט בלי שום ספק אַ יישר־כוח די עטלעכע עקשנים, אַ דאַנק וועמען עס איז איצט דערשינען דער צענטער באַנד פון דער אַלגעמיינער ענציקלאָפּעדיע: אידן ה'. מיר ווייסן וויפל מי און ענערגיע דער קאָמיטעט פאַר דער ענציקלאָפּעדיע האָט אריינגעלייגט, בכדי דער צענטער באַנד זאָל אָנזען די ליכטיקע שיין.

די לייטונג פון דעם ענציקלאָפּעדיע־קאָמיטעט זאָגט אונז אָן אין דער הקדמה צום צענטן באַנד, אַז עס ווערט פלאַנירט ארויסצוגעבן פון דער סעריע: „אידן" נאָך צוויי בענדער; אַ באַנד: „חורבן אייראָפּע" און אַ באַנד: „מדינת ישראל". אונז בלייבט אויסצודריקן אונזערע ברכות צו די עקשנים פון דער אַלגעמיינער ענציקלאָפּעדיע, אַז זיי זאָלן דעם פלאַן רעאַליזירן מיט וויי־ניקער שווערקייטן, וואָס זיי האָבן באַ־דאַרפט אויסטראָגן ביים ארויסגעבן דעם צענטן באַנד.

פאַר אונז לייגט אַ בוך מיט 448 זייטן גרויסער פאָרמאַט־ענציקלאָפּעדיע, גע־דרוקט אויף גוט און שיין פּאַפּיר, רייך אילוסטרירט מיט איבער 150 בילדער. און אין דעם בוך איז פאַראַן אַן אינ־פאָרמאַציע וועגן אידיש לעבן און אי־דישע פּראָבלעמען אין אַ נייער וועלט, וואו עס איז היינט־צו־טאָג קאָנצענט־רירט דער רוב בנין און רוב מנין פון אידישן פּאָלק אויפן כדור הארץ. דער באַנד הויבט זיך אָן מיט אַ גרעסערער ארבעט וועגן: „אידן אין די פאַרייניק־טע שטאַטן", געשריבן פון באַקאַנטן געלערנטן — דעם זקן הסופרים יעקב לעשטשינסקי. אין צען קאַפּיטלען גיט אונז איבער דער מחבר אַ בילד וועגן אידישן לעבן אין אמעריקע, וועגן דעם וואוקס און קאָנצענטראַציע זינט דעם אָנהויב פון דער אידישער איינוואַנ־דערונג. פון לעשטשינסקי'ס ארבעט דערוויסן מיר זיך וועגן דער סאָציאַל־עקאָנאָמישער אַנטוויקלונג און וועגן דער אַרגאַנישער איינגלידערונג פון דער אידישער באָפעלקערונג אין דער

Ernesto Walkhoff

(SEGUROS LARREA)

Agente General de

GENERAL ACCIDENT FIRE AND LIFE ASSURANCE CORP., LTD.
Perth, Escocia.

LAW UNION AND ROCK INSURANCE COMPANY, LTD.
Londres.

Seguros Contra Incendio (Ciclón y Motín); Automóviles; Accidente Personal; Transporte (Marítimo y Terrestre); Etc. Etc.

LAMPARILLA 110. **TELFS.** **A-2154** **A-2155** **A-2156**

איך בעט אַלע אַלטע קליענטן, אַז זיי זאָלן האָבן דעם זעלבן צוטרוי
ווי זיי האָבן געהאַט צו „סעגוראָס לאַרראַ"

— ◆ —

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

THE BANK OF NOVA SCOTIA

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

B. V. D.

BRAND

Confecciones Finas de Caballero
Calidad Mundialmente conocida
CONSOLIDATED TEXTILE MILLS, INC.
AGUACATE 472, HABANA, CUBA
TELEFS. M-6441 ML-0848

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

קונפט וועט עס געשען. און ביים אויפגעלייזט וועלן פון די ישׂראל מעברות צווישן זיי אויך די מעברה פון תקוה, ירושלים. און נאך־א סך פרי־עך איידער דאס וועט געשען באדערפן מיר פרויען אין קובא טראכטן, אז מיט דער אויפלייזונג פון דער מעברה אין תקוה, וועט אויך אויפגעלייזט ווערן די „וויצא" קינדער היים אויפן נאמען פון „וויצא" אין קובא; א קינדער הייב וועלכע איז געווען אלע יאהרן און אויך איצט נאר וויכטיק אויף איר פונקט מיט אירע לייסטונגען פאר די קינדער פון דער מעברה.

און אפשר? עס קען זיין, אז עס איז ניט צופרי שוין פון איצט אן. אין אט די טעג פון חודש אלול, דער טיפ־שער חודש פון יאר פון אידישער באר־טראכטונג און באלאנסן, צו גיין צו א ערנסט דורכגעטראכטן דין־וחשבון פון אונזערע געזעלשאפטלעכע אקטיוו־טעטן און אונטערציען סך הכל'ן. עס קען זיין אז מען באדארף שוין פון איצט אן צוגרייטן דעם באדן פארן בויען א קינדער היים אין ישראל, א קינדער היים אויפן נאמען פון „וויצא" פערע־ראציע אין קובא, וועלכע מיר זאלן אליין אויסבויען, ווי ס'האבן געטאן אנ־דערע „וויצא" וועלט פערערא־ציעס. עס האבן שוין געבויט: די „וויצא" פון ענגלאנד, פון סאוט אפריקע, פון מעק־סיקע און א סך אנדערע פעדערא־ציעס.

און הלמאי אפשטיין? אויך „וויצא" אין קובא קען אליין אויסבויען א קינ־דער היים אין ישראל. א היים אזא ווי עס פאסט פאר דער קובאנער אי־דישער פרוי. א קינדער היים, וואס זאל פארמאגן כאטש א קליינעם טייל פון דעם שטייגער און באקוועמלעכקייט פון דער אידישער קובאנער היים.

בברכת מועדים לשמחה!

די פשוטע גאָרטן און בוים'לאָע שטייגערנע דירה פון דער „וויצא" קינדער היים וועלכע שטייט אַביסל אויף אַ העכערן פלאַץ, געלויכטן און געגלאַנצט ווי א פאַלאַץ א שיינער.

ערשט דאָ ביים אָנבליק פון דעם מעברה פון דער נאַענט, ווערט אייך קלאָר אַז א שעור זאַכן. דאָ זעט מען ערשט ווי פיצל־קליין עס איז דאָס זעמדעלע וואָס ווערט פון אונז צוגעטראָגן צו דעם קאָלאָסאַלן שווערן פּראָצעס פון קיבוץ און מיזוג גלויות. מיר זיך לאַרץ זעען א גאַר מטושטש ביל־דל פון דעם אַלעם. און אונזער אַרבעט איז דערפאַר ניט מער ווי עפעס מער ווי א נול לגבי דעם וואָס מיר וואָלטן באמת געדאַרפט טאָן.

א סך מאָל האָבן מיר דעם איינדרוק, אַז מיר זענען שוין איבערגעשטרענגט, און אַז מיר טוען שוין צופיל און אַז גאַר גרויסע זאַכן האָבן מיר שוין אויסגעטאָן און מיר טוען־אויף — אפילו זען מיט טוען באמת גאַרנישט — אַבער ביים אָנבליק פון דעם טרויעריקן בילד פון היץ צעגליטע בלעכענע שמיטלאַך, איבער דעם גרויסן שטח פון א מעברה, וועלכע איז בלויז א ערך פינף הונדערט מעטער פון א גרענעץ, ערשט דאַמאָלסט, אין דער נאַענטקייט טיט דער ווירקלעכקייט, דערפילט איר טיף אין זיך א שולד, א חוב געפיל, וואָס איר אַלס טאָכטער אַדער זון פון אידיש, פאַלק זענט שולדיק אָט די מענטשן; א חוב וואָס איר זענט שולדיק דעם פאַלק אין דעם שווערן גראַנגל פאַרן פיום פון דער יונגער מדינה; א חוב וועלכן מען באַדאַרף צאָלן מיט העלפן לייזן די אַלע שווערע פּראָבלעמען. מיט אמתער טיפער אידישער נאַציאָנאַלער אחריות.

עם ברענט אין גליט די זון, אַבער איר קענט זיך ניט אָפּרייסן פון דעם אָרט. איר זעט אין דער אַרעמקייט זיך ארומשאַרן מענטשן ווי שאַטנס. און ניין! איר דרייט ניט אַוועק אייער קאָפּ אויף ניט צו זען און איר באַר־פאַנצערט ניט אייער הארץ און נשמה ניט צו צולאָזן די טרויעריקע השפּעה פון צרות און פּיין. נאָר איר רעדט, און איר פרעגט זיך אוים. אייער נשמה און הארץ זענען אָפן און זאָפן איין אין זיך די טרויעריקע איינדרוקן און נעמען מיט זיך מיט א חלק פון אָט די ברודער און שוועסטער'ס פיין און מאַטערניש.

אין אַז איר קומט צוריק פון דאָרט אין די שיינע לוקסוס פלעצער און לוקסוס געבויעדעם פון תל אביב און איר גייט דורך די פרעכטיקע רייבע וויליעם אין רמת גן, פאַרטראַכט איר זיך גאַר ערנסט, עם קומען אייך אין א שיעור געדאַנקען אין קאָפּ. און איר גיט זיך אָפּ א קלאָרן דין וחשבון, אַז ניט נאָר דאָרט, וואו עם רייסט די אויגן אויף דער איבערגעטריבענער לוקסוס איז דאָס לאַנד וואָס הויסט מדינת ישראל, נאָר אַז אויך די איבערגעבליבענע מעברות און אירע איינוואוינער, אַז אויך דאָס איז ישראל טעריטאָריע... מיט דעם וויטאָקדיקן אונטערשייד, וואָס צו דער זעלבער צייט וואָס אין די מקומות פון די ערשטע רייסט מען זיך אין די הימלען מיט לוקסוס; קומט אין די מעברות ערשט פאַר דער וויטאָקדיקער חבלי לידה פּראָצעס פון וויידערגעבורט...

מיטן אָנקום פון דעם נייעם יאָר בלייבט אונז זיך צו וואונטשן שלום אויף דער וועלט און שלום אין ישראל. און מיטן אָנקום פון נייעם יאָר זאָלן פאַרשווינדן פון ישראל באַדן דאָס טרויעריקע בילד פון מעברות. לאָמיר האָפן אַז אין דער נאָר נאַענטער צו־

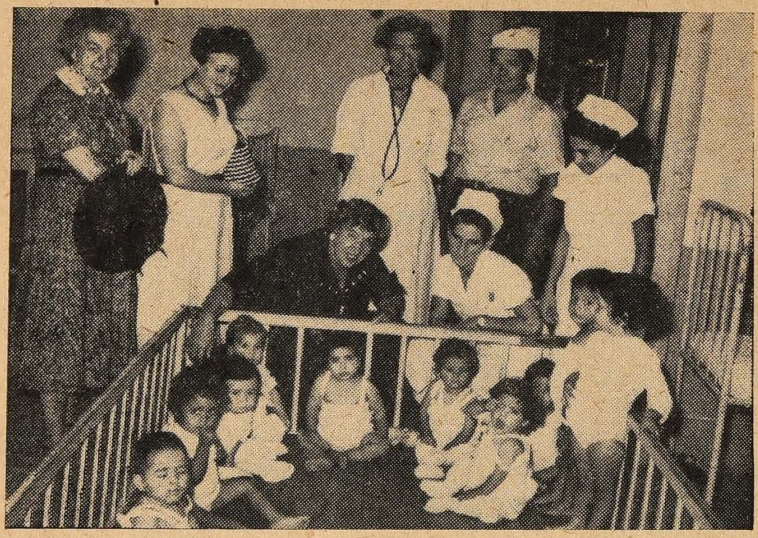
אויף די קינדער פון דער קינדער היים אין די גרויסע הילף וואס זיי קריגן, וואס פארלייכטערט און פארהעלפט ווייניקסטנס טיילוויים דעם גורל פון זייערע פינצטערע קינדער יארן.

נאכן באקענען זיך מיט די קינדער־לאך, זענען מיר אריין אין קיך פון וועלכער עס האט די גאנצע צייט זיך געטראגן א געשמאקער ריח פון פרישגעקאכטע ירקות. עס האט א פינקל געטאן בארן אויג די שיינע גאז קיך אויף וועלכע עס זענען געשטאנען בלי־שטשענדיקע גרויסע אלומיניום טעפ. אויף א טיש נעבן דער קיך זענען ge־שטאנען טאצן מיט קליינע אלומיניום טעפעלאך. זיי האבן געעפנט דעם [illegible] אין אונז אנגעווינן אז די גאנצע שפייז געפינט זיך אין דעם גרויסן פריזער. זיי האבן אונז דער־קלערט אז אין תלפיות, פונקט ווי אין אנדערע געגנטן אין ירושלים, איז אין די טאג שעהן ניט בארען קיין עלעק־טרישע באדינונג און די פאר שעה פון [illegible] האבט האלטן די שפייז פראדוקטן אין פריזער פריש. זיי זענען צופרידן מיט דער שיינער קיך אויסשטאטינג וואס עס איז זיי געשיקט ווערן פון „וויצא" אין קובא. און זיי האבן אויס־געדרוקט די האפענונג אז גאר אין גיכן וועט ירושלים האבן עלעקטרישע באַ־דינונג אין אלע געגנטן א גאנצן כעת לעת. און ערשט דאמאלסט וועלן זיי קענען אויך געניסן פון דער באקוועם־לעכקייט פון נוצן די עלעקטרישע וואש מאשין און ניט באדארפן וואשן אייפן פרימיטיוון שטייגער. וואס נעמט צו א סך צייט. אויך וועלן זיי ניט האבן קיין שווערקייטן ביים וואשמען וואס־ער צו באדן די קינדער, ווייל צוליבן פעלן פון עלעקטרישער באדינונג, אר־בעטן אויך די היגיענישע אויפריכטונ־גען ניט בשלמות.

עס זענען פאר אונז געעפנט געווארן די שאפעס, וואו זיי האלטן די קינדערס וועש און בעט־צייג. זיי האבן אונזי אויך אנגעווינן אויף דעם מאנגל אין אייניקע ארטיקלען. און איך בין גע־וען זייער שטארק צופרידן צו קענען זיי איבערגעבן, אז „וויצא" אין קובא האט שוין מיט וואכן צוריק ארויסגעשיקט א טראנספארט קליידער און וועש. אין אז איין גרויסער קאסטן איז פאר דע־„וויצא" קינדער היים אין תלפיות. און אז אין דעם קאסטן זענען פארא־אין א גאר א גרויסער צאל אט די ארטיק־לען וועלכע פעלן זיי אוים.

מיר האבן זיך אפגעזעגנט מיט די קינדערלאך, מיט די זייער אקטיוועט און איבערגעגעבענע קינדער פלעגערינס אין מיט דער זייער פריינטלעכער דר טרוסט־ר און מיר זענען געגאנגען זען די מעברה; די היימען און משפחות פון די קינדערלאך פון דער „וויצא" קינדער היים.

טרויעריק און גרוי איז דאס בילד בין יעדער מעברה וועלכע געפינט זיך נאך אין ישראל. אבער אין קיין איין מעברה זענען מיר נאך — ביז דאמאלסט — ניט געהאט געווען אזוי נאענט, ווי אין דער מעברה אין תלפיות. איז אפשר דערפאר, האט עס אונז שטארק ערשי־טערט, דער אנבליק פון די פון שטארקע זון שטראלן צעגליטע בלעכענע און צעמענט שטיבלאך, און שווארצע צע־פוילטע צריפים, אונטער דעם הערלעך שיינעם בלויען ישראל הימל, פארגאסן און פארפלייצט מיט א ים בלענדענד ליכט. היימען ארעמע צעווארפן אויף א גאר גרויסן שטח. עס פארדריקט אין הארץ די ארעמקייט פון ארום און ארום. אזוא דאס אויג ווארפט א בליק, אין דער מיט פון אט דער ארעמקייט האט

מיט דער דר. טרוסטלר, די אַנפירערינס פון דער היים, די מטפלות און די קינדערלאַך אין לוֹל.

אויסהערנדיק אויפקלערונגען וועגן דער פּאַרם פון באשפייזונג און פּאַר־זוכנדיק דעם טעם פון די קינדערלאַך'ס שפּיז.

רחמלה רחמים:

איז אכט חדשים אלט געווען ביים אנקומען אין דער קינדערהויז, האט געוואויגן דריי קילא מיט דריי הונ־דערט גראם. נאך צוויי חדשים זיין אין מוסד וועגט זי פינף קילא און פינף הונדערט גראם. זי איז פון א משפחה וואס האט דריי קינדער, זיי וואוינען אין א בלעכן בייזל. דער פאטער ארבעט פון צייט צו צייט אין די מוטער אירע איז נייסטיש אונטערשטעליק אין איז ניט פייאיק ארומצוגיין מיט אירע קינדער.

יעקב זקן:

איז אנגעקומען אין אנשטאלט אין עלטער פון אכט חדשים און געוואויגן דריי קילא און נייַן הונדערט גראם. נאך פינף חדשים אין דער קינ־דער הויז וועגט יעקב זיבן קילא מיט פינף הונ־דערט גראם. די מוטער איז א עפי־לעפטיקערן. און דער פאטער איז קראנק אויפן הארץ, ארבעט בלויז א פאר טעג אין דער וואך. יעקב איז איינער פון זעקס קינדער.

כרמלה שמחוני:

איז אנגעקומען אין דער קינדער הויז וען זי איז אלט געווען דריי חדשים, האט געוואויגן דריי קילא אכט הונדערט גראם. נאך צוויי חדשים אין מוסד וועגט דאס מיידעלע פיר קילא מיט אכט הונדערט גראם. אין דעם געווונט־פנקס וואס עס פירט אין דעם מוסד די דר. טרוסטלער זענען וועגן דער מיידעלע פארצייכנט פאלגנדע וועדט־ער: „ילדה בלתי חוקית האם מפגרת בשכלה. מקרה סוציאלי". דאס מיידעלע כרמלה איז איינע פון דריי קינ־דער. זיי וואוינען אין א באראק.

דוד מזל:

איז א שיין, שוואַרץ אויגיק, שעמעוו־דיק־שמייכלדיקער אינגעלע. שיין אוך מלכות'דיק קלינגט זיין ערשטער נא־מען דוד. אבער ער האט געמעגט זיין אביסל א גרעסערער בר־מזל, אט דער קליינער סימפאטישער מלאך'ל.

דוד מזל איז איינער פון אכט קינדער פון א משפחה וואס וואוינט אין א צעמענט שטיבל. וועג ער איז אנגע־קומען אין דער קינדער היים איז ער אלט געווען דריי חדשים אוך געוואויגן צוויי קילא אוך א פיר הונדערט פופ־ציק גראם, נאך צוויי א האלבן חודש זיין אין דער קינדער היים וועגט דער שוואַרץ אויגיקער סימפאטישער קינ־דעלע פיר קילא מיט צוויי הונדערט גראם. אויב מיר זאלן צוגעבן צו זיין משפחה נאמען מזל דאס וואַרט גוט. וועט כען קענען זאגן אז א גוט מזל האט דוד, וואס נאענט צו זיין ארעמער היים אין דער מערבה תלפיות — וואו עס איז פאראן זיבן ברידערלאך אוך שוועסטערלאך זיינע — געפינט זיך די קינדער היים פון „וויצא" אוך דאס איז זיכער דאס איינציקע אוך בעסטע פון דוד מזל'ס מזל.

כ'וואלט געקענט דערציילן וועגן יעדן קינד פון דעם „וויצא" אנשטאלט, אבער וועמען וויל זיך עס הערן אזוי־פיל טרויעריקע לעבנס געשיכטעס פון קינדערלאך קליינע. עס וועלט קאלע־מוטנע אויפן הארץ אוך מיר לעבן אין א צייט אזעלכער וועג מ'יאגט זיך נאך פרייַעלעכקייט אוך גליק. עס וויל זיך ניט אניאגן אויף קיינעם דעם טרויער פון שאטנס פון פרעמדע טרויעריקע לעבנס, איז דערפאר טאקע בלויז עט־לעכע דוגמאות (מוסטערן) פון די פיצעלאך, צו ווייזן די גוטע ווירקונג

אין א אנדער ציימער טרעפן מיר פיצלאך זיך שפּילן אין א לאל (קינדער שטייג) און עס זענען אויך דאָ קינדער גרעסערע, פון א יאָר און א האלב און אזעלכע פון צוויי און א האלב יאָר. פאראן דאָ שיינינקע און ליבינקע פנימ'לער, וועלכע ווערן אייך אזוי ליב און אייגן. און איר ווערט געוואיר, אז אויך די קינדער זענען אנגענעקומען אין דעם אנשטאלט אין א גאָר שלעכטן געזונט צושטאנד און אז דאָס איז די ווירקונג פון דער קינדער היים, וועלכע האָט די קינדערלאך אזוי שיין אויפגעבראכט. א פאָר פון זיי שפּילן זיך פרייליעכע אין דעם לאל און ווערן פאר־שטילט, ווען זיי דערזען אז זיי האָבן געסט. כאפט איין מיידעלע א פינגערל אין מויל און א צווייטע לאזט פאר־שעמט אראפּ די איגלאך ביז צו די שפּיץ פינגערלאך פון די פיס. און עס רוקט זיך־אריין א פארשעמט בחורל אין א ווינקל פון לאל, ווי ער זאָל זוכן א פלאץ צו אנטרונען ווערן.

איינע פון די מטפּלות דערציילט אייך די לעבנס געשיכטע פון א יעדן קינד באזונדער. און ליידער, ליידער איז ניטא קיין איין קינד דאָ, וועגן וועלכעם מען זאָל אייך קענען עפּעס פרייליעכס און גוטס דערציילן. דאָס אייניקע פרייליעכע און גוטע אין זייער קורצע לעבנס־געשיכטעס; דאָס אייניקע וועלכעם איז ווי א ליכטיק זוניקער ווארעמער שטראל אין זייער פינצטערער און טרויעריקער עקזיס־טענץ, איז זיכער דאָס וואָס זיי געפינען זיך דאָ אין די ליכטיקע — און אפילו ניט צו שטארק ליכטיקע צימערן פון דער קינדער היים — ווייל אין אָט דער קינדער היים זייערע, איז פאראן א גוט האָרץ פול מיט ליבשאפט, א זארגפולע האַנט וואָס וואָכט איבער זיי מיט טי־פער באוואוסטזיניקער אחריות.

און אז עס זאָל קלאָר זיין וואָס איך מיין מיט מיין זאָגן, אז די קינדער־היים איז ווי א ליכטיקער זוניקער שטראל אין די קינדער'ס לעבן, וועל איך געבן אייך עטלעכע קורצע באַ־שרייבונגען פון אייניקע קינדערס לעבנס סיטואציעס ביי זייערע עלטערן אין דער היים, אין דער מעברה אין תלפּיות, באשרייבונגען לויט די פאר־צייכענונגען ארויסגענומען פון דה. טרוסטלר'ס בוך.

שולמית יחזקאל:

איז דער ערשטער און צווייטער נאָ־מען פון א שיינער מיידעלע וועלכע איז אנגעקומען אין אנשטאלט אין עלטער פון צוויי יאָר. זי האָט געוואויגן פיר קילאָגראם אין צווי הונדערט גראם. נאָך פופצן חדשים זיין אין דער „וויצא" קינדער היים וועגט שולמית'ל צען קילא און צווי הונדערט גראם, און איז זייער א שיין, סימפאטיש מיי־דעלע, זי איז א אייניציק קינד ביי איר מוטער, א אלמנה, וועלכע וואוינט אין א בלעכן שטיבל. און די מוטער ברענגט איר אין דער קינדער היים כדי זי זאָל קענען גיין ארבעטן און פאר־דינען איר אויסהאלט.

מינה אזדי:

איז א יאָר און א האלב אלט געווען. ווען זי איז אנגעקומען אין מוסד, גע־וואויגן האָט זי דאמאלסט זעקס קילא־גראם. נאָך פיר חדשים אין דער קין־דער היים, וועגט מינה איצט אכט קילא מיט פונד הונדערט גראם. זי איז איינע פון זיבן קינדער אין דער משפּחה, דער פאטער ארבעט ניט. ער איז נאָך א שווערער אפּעראציע און די משפּחה קריגט סאציאלע שטיצע.

שטאט. מיר גייען צו דאם שטיקל וועג פון דער שירות סטאנציע „קשר" צו דעם הויפט אפיס פון „וויצא" אין ירושלים, אויף רחוב הבצלת, נומער פינף.

מיט גאר וואַרעמער פריינטשאפט האבן אונז אויפגענומען א גרופּ חברות פאר וועלכע מיר זענען פארגעקומען שטעלט געווארן. עס איז באלד קלאר ישראלדיקן גאסטפריינטלעכן שטייגער סערווירט געווארן טיי און צובייסן. מען האט געכאפט א בחיפזון'דיקן שמועס און באלד האט א טעקסי גענומען אונז אלע איבער ירושלים'ער גאסן און געסלעך צו דער קינדער היים ביי דער מערבה, אין תלפיות, אויפן נאמען פון „וויצא" אין קובא.

מיר פארפאלן צו א אלט אראביש וויסע שטיינערנע הויז, וועלכע שטייט איצט אין דער מארגנדיקער שעה א צעגליטע פון די הייסע זון שטראלן, ניטא דא קיין פיצל שאטן פון א בוים, א קוסט, א פלאנץ, א גרעזל. איבער דער שויבן־טיר ביים אריינגאנג הענגט א שילד וועלכע זאגט אייך אן מיט גרויסע אותיות אז, עס איז א קינדער היים פון „וויצא" אין קובא. איר קוקט זיך ארום און ארום און איר קענט זיך ניט באשליסן, צי זאלט איר פריער אריינגיין אין דעם מוסד קובה און זיך באקענען מיט די קינדערלעך, אדער זאלט איר פריער גיין אין דער מערבה, וואו עם וואוינען די עלטערן פון די קינדער, די מערבה אין תלפיות איז בערך פינף הונדערט מעטער פון דעם גבול (גרעניץ). מיר פארהאלטן זיך א וויי און פון אינעווייניק פון דער הויז, דערגייט צו אונזער אויער דער קינדערשער גערודער און קינדערשער או הא, איז געווען וויי א רוה, א אויפפאדערונג, אדער א דערמאנונג, אז זיי די קינדער קומען צום ערשטן אין אלץ. און דאם באשליסט טאקע און מיר גייען אריין פריער אין דער קינדער היים.

א קליינער קארידאר צעטיילט די צימערן אין דער מיט. אין די וויסע קלאַרע באצויגענע בעטלאך שלאפן אייניקע קינדער, אנגעטאן אין זייערע בלאנקענדע וויסע פעדזשאמעס היינט לאך, אועלכע מיט שיכלאך צוזאמען, ווי מיר גרייטן צו פאר זיי יאר איין יאר אויס אין דער ניי שטוב. גייט מען פון איין בעטלע צום צווייטן און מען באטראכט די שלאפנדע פיצלאך, וועלכע ווערן דא אהער ניט־בראכט זיבן אזייגער אין דער פרי פון די מוטערס זייערע. מוטערס וועלכע ווערן אין דעם מוסד געלערנט ווי אזוי זיי דארפן אויף דעם ריכטיק און פאסיקן שטייגער דא אין דער היים די קינדער געבן זייער שפייז און זיי איבערטאן אין די בגדים פון דער קינדער היים. און נאכן אנקאמענען אן איבערטאן לאזן זיי די קינדער אין מוסד אונטער דער השגחה פון די מטפלות (אויפזעערינם) ביז פיר דרייסיק. און פון דעם „מעון קובה" גייען די מוטערס אוועק, אויף ארבעט צו פארדינען דעם טאג ארבעט לוין. און ערשט גייענדיק פון דער ארבעט נעמט די מוטער איר קינד אהיים. און דאמאלסט איז שוין דאם קינד אויסגעגעבאדן און זאט.

אין א צווייטן צימער זענען פארן עטלעכע קינדער וועלכע זענען ניט אין קיין גאר גוטן געזונט צושטאנד. אט די קינדער זענען אונטער דער שטענדיקער אויפזיכט פון דער דר. טרוסטלר. זיי קריגן א ספעציעלע דיעטע און אויך פארציעס שפייז ווי א צוגאב צו זייער דיעטע, וואס די מוטער נעמט מיט אהיים.

ביים אריינגאנג אין „מעון ילדים" פון „ויצא" אין קובא

ביי א טוריסט, א חוץ לארץ'ניק, וועלכער כאפט זיך אראפ אויף א פאר וואכן אין מדינת ישראל. ביי אזא איד איז יעדע מאל זיין אין ירושלים א געשעענישׂ וואס איז פול מיט סענטימענט און עמאציע. און דאס וועט באשטעטיקן יעדער איד יואס האט געהאט די זכיה צו באזוכן ישׂראל.

אין יענעם מארגן האט זיך אונז אויסגעווײזן אז די וווייזער פון זיגער זענען פויל און שלאבערדיק און זייער גאנג וועט גאר קיינמאל ניט באווייזן צו דערנענטערן זיך צו דער שעה, וואס מיר האבן דערווארט אז א „וויצא" חברה זאל צו אונז קומען. און ניין, די חשובע חברה האט ניט פארשפעטיקט. „וויצא"-חברות אין ישראל זענען גאר שטארק פינקטלעך און אז דער זיגער האט געקלונגען אכט, האט דאס טיר גלעקל זיך צעלויפן. שוין אויפן שוועל פון טיר האט די דינאמישע גברת האוזר אונז געאיילט און געזאגט, זי האט פארויסגעזען מיט איר קלײאט - מבינות, אז עס שטעלט זיך א גאר א הייסער טאג, מיר וועלן האבן היינט א חמסין — האט זי שוין באצייטנס געמאפעט און געבלאזן נערווע.

אז מען קומט אריין אין אפיס פון גברת טוני האוזר-צייסלר אויף סיטשת בית השואבה אין תל אביב, נעמט זי אייך זייער העפלעך אויף. זי איז גרייט פאר אייך מיט כיבוד. אבער פירן א שמועס מיט דער גברת האוזר איז ניט פון די גרינגע זאכן, ווייל זי איז שטענדיק אין א יאגענישׂ און א אייליגנישׂ. עס קלינגט דער טעלעפאן אלעמאל. און אויב מען רופט ניט אויר, רעדט זי צו אימעצן. שטענדיק איז זי נערוועז און א קאפיטשקע אויפגערעגט, זי יאגט זיך ארום אין די ן א שיעור אפיסעס און איז אויסערגעוויינלעך דינאמישׂ-קטיוו. אבער אין יענעם פרימארגן וועלן מיר האבן זיך אריינגעזעצט אין מיר זענען ארויסגעפארן פון תל אביב, האט אין טוני האוזר זיך אנטפלעקט צו מיר א גאר אנדערע פערזאן. זי האט זיך גאר שטארק אינטערעסירט מיט אלע פרטים פון „וויצא" אקטיוויטעטן אין קובא. זי האט זיך נאכגעפרעגט אלע דעטאלן, ווי אזוי און אויף א וועלכן פארם, עס וועלט דורכגעפירט „דער חודש פון אידישן קינד". עס האט איר גאר שטארק אינטערעסירט די פארם פון דער סאמע לעצטער „וויצא" אקטיוויטעט אין קובא, פאר מיין אוועקפארן, די אקציע וועלכע האט אריינגעבראכט ניין טויזנט דאלער פאר מקלטים. זיי האבן שוין געהאט דערהאלטן דאס געלט. און זי האט זיך זייער אינטערעסירט צו ווישן ווי אזוי עס איז יעפירט געווארן אט די קייט פאר די שעלטערס פון די קינדער היימען. זי האט זיך נאכגעפרעגט וועגן „וויצאס" באטייליקן זיך אין אנדערע אקטיוויטעטן. ספעציעל וועגן דער ארבעט ביי די קאמפיינען פון: „קרן היסוד המגבית המאוחדת" און אויף אלע צווייגן און פארמען, וועגן קולטורעלע און חינוך לייסטונגען.

הלמאי לייקענען אז עס איז נישט גב' טוני געווען א סך גרינגער צו פרעגן ווי מיר צו ענטפערן... אבער איך האב ווי ווייט מעגלעך איבערגעגעבן וועגן אלץ מיט הערלעכקייט און פאראנטוואָרטלעכקייט. און אונזער חברה איז געווען גאר שטארק צופרידן. מיר זענען געווען אזוי אריינגעטאן אין דעם שמועס אז מיר האבן גארניט באמערקט ווי די צייט איז אריבער. און איידער וואס וועלן זענען מיר אריינגעפארן אין

די קינדער - היים אין תלפיות

דער מוסד אויפן נאמען פון „ו י צ א" אין קובא

(איינדרוקן פון מיין רייזע קיין ישראל)

פון **בעלא טערנער**

ירושלים איז ניט קיין גאָר ווייטע שטאָט אין ישראל, פון אַ וועלכן פּלאַץ אין דער מדינה וואו איר געפינט זיך. עס איז — ליידער — אין ישראל בכלל ניטאָ, אָט דאָס וואָס מ'קען אָנרופן: ג ָ ר ו י ט. און בפרט אז איר געפינט זיך אין תל אביב, איז עס דאָך בלויז אַ קנאַפּע צוויי שעה רייזע. אָבער דאָס גרייטן זיך פּאַרן קיין ירושלים אפילו פון תל אביב, איז ווי איר זאָלט זיך גרייטן פּאַרן ערגעץ אין אַ צווייטן וועלט קאָנטינענט. און איר זענט אזוי עמאָציאָנירט און רייזע פיבעררדיק אויפגערודערט און אין אייער גאַנצן וועזן זינגט אַ מיסטיש רעליגיעזע געזאַנג. פּאַר די אויגן שוועבן דורך געשטאַלטן, אַן אַ שיעור, דורות גאַנצע אין רעליגיעזן גליווער און טליתים געהילטע מיט פּנים'ער צו מזרח געווענדעט. אייך דוכט זיך, אז איר הערט תפילות פון פרי מאָרגן, פון פּאַרנאַכט און שטילע תפילות פון חצות. פון קינדווייז אָן האָט איר געהערט אין אָט די כענקענדיקע תפילות ירושלים — ירושלים - ים - ים - ים. און אָט די בענקשאפט צו ירושלים האָט מען אייי־ געזאַפּט אין זיך פון די פּריסטע קינ־ דער יאָרן אָן.

וועז מיר זענען געווען אויף אונזער ערשטן באַזוך אין ירושלים זענען מיר געווען ווי אין אַ חלום. איך האָב שטיל געהערט און ניט רעכט באַריכט מיט די פּים דעם באָדן, עם האָט זיך מיר אויסגעווויזן אז אָט אָט וועט עפּעס אַ קלאַפּ טאָן און איך וועל זיך אויפ־ כאַפּן און זען אז עס איז בלויז אַ חלום געווען.

אַפּוזיענדיק אַ גאַנצן טאָג אין ירושלים און צוריקפּאַרנדיק קיין תל אביב איבערפולט מיט אומבאַשרייב־ לעכע אייַנדרוקן בין איך געווען זיכער, אז אזוי עמאָציאָנירט איז מען בלויז פון דעם סאַמע ערשטן באַזוך אין דער פון אייביק אויסגעבענקטער ירושלים. אָבער אויסגעפונען האָב איך יענעם פּרימאַרגן וועז מיר האָבן זיך געגרייט צו אונזער צווייטן באַזוך, אז בלויז ביי אַ אזרח ישראלי (ישראל בירגער) איז ניט פּאַראַן קיין אונטערשייד פון דער שטאָט ירושלים, צו תל אביב אָדער חיפה, ער איז אין דעם שוין אייי־ געלעבט. און אַנדערש איז עס נאָר

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

EL RECODO

Malecón y G, Vedado

Agencia:

CADILLAC — OLDSMOBILE — CHEVROLET

אידיש לעבן, א שיטה וואָס האָט איינ־
געשלאָסן אידן - נויט מיט אידיש־
קייט - נויט צוזאַמען, און די אַלע
וועלכע האָבן געזוכט לייכטערע פאָר־
מען פאַר אידיש לעבן, האָבן מיט ציו־
ניזם ניט מסכים געווען און ציוניזם
באַקעמפט אפילו נאָך דער עטאַבלירונג
פון ישראל.

וואַרפנדיק א בליק אויף די
פאַרגאַנגענע זעכציק יאָר פון אידיש
לעבן איבער דער וועלט קען מען אונ־
טערציען א סך הכל אין זען, אז גאָר
שלעכט וואָלט געווען צו אונזער פאָלק,
ווען א גרופע עקשנים וואָלטן ניט אויס־
געקליבן דעם שווערן וועג, דעם וועג
פון ציוניזם און זיך אָנגעהאַלטן אין
דעם לייכטן וואָגן, ווער ווייסט צו מיר
וואָלטן היינט געקענט נאָך רעדן אין
טערמינען פון אידיש פאָלק.

זיכער האָט דער שווערער וועג אויס־
צושטיין פיל קריזיסן, און דערפאַר איז
ניט קיין וואונדער וואָס ציוניזם לעבט
איבער א שווערן קריזיס. דער קריזיס
וועט פילייכט אזוי לאַנג דויערן, ווי
לאַנג א איד וועט זיך קענען אויף א
לייכטן אופן זיך א שפיגל טאָן אין דער
מדינה. אָן קיינע התחייבותן פאַר איר
און פאַרן אידישן פאָלק אין חוץ לאַרץ
ווער עס זוכט אָבער דאָס שלמותדיקע
אין דעם אידישן לעבן בכלל און דאָס
שלמותדיקע פאַר מדינת ישראל, דער
מוז טראָגן אין הארצן די פולע קדושה
וואָס אידיש לעבן און מדינת ישראל
שטעלט מיט זיך פאָר אין דאָס איז ציו־
ניזם, א שווערער וועג טאקע, אָבער
דערפאַר א דויערהאפטער, א זיכערער,
א אייביקער מיט דער פולער קדושה.
מיט אַלע נשמה צאַפלען פון די פאַר־
גאַנגענע דורות און עד סוף כל
הדורות!

La Cerveza más sabrosa
de la Industria nacional
C-4-56

דריקט. אין ציוניזם האָט דר. הערצל געזען און מיט רעכט די נשמה פון פאָלק. ער איז ווי ביי א רעליגיעון אידן, וועלכער טראָגט גאָט אין הארצן. ציוניזם איז דאָס פנימיות, דאָס הייליקע וואָס ווערט געטראָגן אין הארצן פון יעדן אידן אָלס ציוניסט און אין הארץ פון פאָלק. מען קען געווים זיין א פריינט פון מדינת ישראל, זיך אפילו שפּיגלען אין איר גלאַנץ, אָבער כל זמן עס איז ניט מער ווי היצוניות, נאָר ווי א אויסערלעכע זאך, אָן דער־נשמה אין הארצן, אָדער ווי ביי א פרי־מען אידן אָן גאָט אין הארצן איז דאָס ניט קיין דויערהאפטע זאך. אָן נשמה קען קיין זאך ניט זיין דויערהאפט, עס איז די זעלבע זאך, ווי די רעפאָרם טעמפּלען. האבן אוועקגענומען אין א גרויסער מאָס, לויט אונזער מיינונג די כונה פון תפילה, און אזוי ארום זיך אויסגעליידיקט פון פנימיות און גע־בליבן בלויז ביים חיצוניות, נאָר ביים אויסערלעכן שיין, אָדער גלאַנץ, אָבער אָן נשמה. אָן גאָט אין הארצן. דאָס וואָס א סך אידן קומען אין שול ארײַן, מיינט נאָך ניט קיין סך, דער עיקר איז וואָס א איד טראָגט ארויס פון שול, מיט וואָס גייט ער א היים, צו נעמט ער עפּעס מיט אין זיין הארץ פון דע־קדושה, וואָס די שול שטעלט מיט זיך פאָר.

עס איז נאָך ווייניק וואָס מען באַ־וואונדערט דער מדינה, די פראָגע איז צו טראָגט מען זי אין הארצן, צו איז מען גרייט זיך פאָר איר אויפצושטעלן אין צייט פון נויט חלילה, און ווי ווייט איז מען גרייט צו גיין אין דער דאָזי־קער איינשטעלעניש, צו איז די מדינה ביי דעם אידן א דבר של פנמיות, א אינעווייניקסטע זאך, א זאך פון הארצן אָדער בלויז א דבר של חיצוניות, נאָר א אויסערלעכע זאך.

עס האָט אמאל איינער פון אונזערע גאונים אין דער היינטיקער צייט גע־זאָגט, אז דער בית־המדרש ווײַל האבן דעם גאנצן אידן, און דער טעמפּל באַ־נוגנט זיך בלויז מיט א טייל, עס איז געגוג פאָרן טעמפּל, ווען דער איד איז נאָך נכתב צו אים, נאָר פאַרשריבן אלס „מעמבער". דאָס זעלבע איז מיט צי־ניזם. אויך ציוניזם פאַרלאַנגט, ווי העכטע אידישקייט פאַרלאַנגט, דעם גאנצן מענטשן, בכל לבבך ובכל נפשך און ניט בלויז א טייל פון זיך, וואָס דאָס מיינט נאָר דאָס חיצוניות, דאָס אויסערלעכע, אָן דער אינערלעכער קדושה, אָן דעם אינערלעכן ציטער פאָר דער הייליקייט מיט וועלכער אידיש־קייט אזוי גוט ווי ציוניזם איז פאַר־בונדן.

ציוניזם האָט פאַר אלע צייטן און אין דער היינטיקער צייט אויך זוכט ציו־ניזם זיך צו פאַרנעמען מיט אלע פא־זען פון אידישן לעבן; מיט מדינת ישראל און מיט אידיש לעבן אין חוץ לארץ, איבער אלע וועלט עקן. און פון דאנען טאקע זאל זיך נעמען דער פאַר־בליבענער אנטי־ציוניזם ביי די אלע וועלכע זענען נאָך דער אנטשטייאונג פון דער מדינה געווארן צו איר פריינט־לער. עס זענען די זעלבע מענטשן, וועלכע דאגה'ן ניט פאַרן גאנצן מענטשן, טראכטן ניט פון אפהיטן דעם גאנצן איד און דורך דעם פארזיכערן אידישקייט, נאָר זיי באנוגענען זיך בלויז מיט אויסערלעכע עפעקטן בלויז, נאָר מיט א גלאַנץ פון אידישקייט און דאָס זעלבע איז באַצוג צו דער אידישער מדינה.

ציוניזם איז זינט דעם טאָג פון זיין אנטשטייאונג געווארן א שיטה פאר

מיליאָנערן." פון די ציטירטע שורות איז אלזאָ צו זען, וויפל עגמות נפש ז'ר. הערצל ז"ל האָט געהאַט פון די אידישע געלט־מאַגנאַטן אויסצושטיין צוליב זייער קאַמף קעגן ציוניזם און דעם ציוניסטישן קאָנגרעס.

צוזאַמען מיט דעם הערצליאַנישן ציוניזם איז אויף דער אידישער גאַנטשטאַנען די אידישע סאַציאַליסטישע אַרבעטער פּאַרטיי „דער בונד" וואָס האָט שטאַרק באַקעמפט און אָפּגעהוזקט פון ציוניזם. דער בונד האָט געפּרוּוּירט דאָס אויקייט. עס האָט צו יענער צייט באַדויט, אז אין פּוילן, ליטע און רוסלאַנד, וואו דער בונד איז געווען טעטיק זאל דער אידישער פּראָלעטאַריאַט קעמפן קעגן קאַפּיטאַליזם, קעגן עקאָנאָמישער קנעכטשאַפט און פאַר א נייער אָרדענונג, באַזירט אויף יושר און גערעכטיקייט, אויף סאָציאַליזם.

דאָס זענען די הויפּט קעגנער פון ציוניזם, וועלכע האָבן דעם אַנטי־ציוניסטישן קאַמף אָנגעהויבן גלייך מיט דער אַנטשטייאונג פון דעם הערצליאַנישן ציוניזם!

:: :: ::

נאָך דער אַנטשטייאונג פון מדינת ישראל, נאָך דעם גרויסן נצחון פון דעם ציוניסטישן געדאַנק, זענען זייער פיל פון די קעגנער פון ציוניזם געווארן ביז גאָר פריינטלעך צו מדינת ישראל. אָבער זיי האָבן ניט אויפגעגעבן אויך איצט אין דער תקופה פון מדינת ישראל זייער קעגנערשאַפט און אָפּט מאל אויך שנאה צו ציוניזם.

פון וואַנען נעמט זיך אָט דער פאַרביסענער אַנטי־ציוניזם אפילו ביי די, וועלכע זענען היינט צו טאָג פריינטלעך געשטימט צו מדינת ישראל און זענען גרייט מיט הילף פאַר דער אידישער מדינה, סיי פינאַנסיעל און סיי פּאָליטישע הילף. מאַנכע ארגאַניזאַציעס, פון דעם אַנטי־ציוניסטישן לאַגער, אַרבעטן זאגאר מיט מיט דער ציוניסטישער באַוועגונג לטובת ישראל, אָבער וועגן א פאַריניקונג מיט ציוניזם קען אפילו קיין רייד נישט זיין. זיי זענען פארבליבן אין זייער איינשטעלונג אַנטי־ציוניסטן.

די איינשטעלונג פון מדינת ישראל, פון די פירער פון דער רעגירונג און אויך פון ישוב איז צו קאָאָפּעריירן מיט אָלע קרייזן אין אידישן לעבן, ניט נאָר בלויז מיט ציוניסטן, וויל די מדינה איז באַשאַפן געוואָרן פאַרן גאַנצן אידישן פאָלק איז די תשובה. אָבער די תשובה פאַרענטפערט ניט, און באַדאַרף גאָר ניט פאַרענטפערן די פּראָע, פאַר וואָס די פריינט פון מדינת ישראל זענען פאַרבליבן אַנטי־ציוניסטיש געשטימט.

אונז שיינט, אז דעם ענטפער אויף דער פראָגע, אויב ניט דעם פולן פאַרענטפער, קען מען באַקומען, דאָן, ווען מיר קוקן אריין אביסעלע טיפער אין דעם גאַנצן ענין. די טיפקייט פון ציוניזם איז געלעגן אין דעם, וואָס ער האָט תמיד געזוכט צו געפינען א לייזונג צו אָלע פראָגן פון אידישן לעבן, ניט נאָר צרת היהדות באַזונדער אָן צרת היהודים באַזונדער, נאָר ביידע זאכן צוזאַמען. ציוניזם האָט לויט זיין שיטה זיך באַדאַרפט פאַרנעמען מיט אָלע אספעקטן פון אידישן לעבן. ניט אומזיסט איז ציוניזם געוואָרן ביי דר. הערצל'ען דער שבת פון זיין לעבן, ווי ער האָט זיך געהאַט אָליין אויסגע־

אָפּגעזאָגט פון יעדער באַטייליקונג אין דעם קאָנגרעס, וואָס ווערט צוזאַמענגעשטעלט פון אין נאָמען פון ציוניסטן. געגנוג אָנצורופן געוויסע נעמען פון די דייטשע חובבי ציון, ווי ווילי באמבוס און דר. הירש הילדעסהיימער, וועלכע האָבן גאָר שאַרף געקעמפט קעגן דאָס רופן פון ציוניסטישן קאָנגרעס.

פון א לחלוטין אַנדער שטאַנדפונקט האָט דעם מלוכה געדאַנק פון ציוניזם באַקעמפט דער רעליגיעזער סעקטאָר. פון איין זייט די שטרענגע אָרטאָדאָקסיע, וועלכע האָט זיך געקלאַמערט אין דעם פרינציפ, אז מען באַדאַרף ווארטן אויף משיח'ס דערלייזונג, אז נאָר ער וועט קומען און אויסלייזן דאָס אידישע פאָלק פון גלות און עס אריינברענגען קיין ארץ ישראל, און פון דר ע ר צווייטער זייט זענען עס געווען די רעפּאָרם ראַבינער, וועלכע האָבן געפּרוּווט א שטאַרקן קאָמף קעגן אייגרופן דעם ציוניסטישן קאָנגרעס, געגנוג צו דערמאָנען בלויז אייניקע נעמען פון י רעפּאָרם ראבייס, וועלכע האָבן דעם קאָמף געפירט: דר. אַדלער — דער הויפּט ראַבינער פון דער לאַנדאָנער אשכנזישער קהלה, דער אויבער ראַבינער פון ווין דר. מאָריץ גידעמאַן. דער גאַנצער ראַבינער פאַרבאַנד פון דייטשלאַנד איז אריסגעטראָטן קעגן קאָנגרעס. זיי זענען אריסגעקומען מיט א דערקלערונג אין די צייטונגען קעגן דעם קאָנגרעס. דער קאָמף פון די רעפּאָרם ראַבינער קעגן ציוניזם איז געגאַנגען אונטער דער לאָזונג: „אז דער ציוניסטישער קאָנגרעס און די באַשטרעבונגען פון ציוניזם בכלל איז נישט נאָר א געפּאַר פּאַרן אידנטום, נאָר אויך פּאַר די פּאָטריאָטישע געפילן און בירגערלעכע פליכטן לגבי דעם לאַנד, וואו מען וואוינט".

אויב אַלזוֹ די קעגנערשאַפט מצד די שטרענג־אָרטאָדאָקסישע פרומע אידן צו ציוניזם און ציוניסטישן קאָנגרעס איז געווען געבויט אויף אמונה אין משיח, איז אָבער דער קאָמף פון די רעפאָרם ראַבינער געווען אָפּענע מסירה.

ווי דערמאָנט שוין, זענען געווען אויסנאָמען, סיי צווישן די שטרענג־פרומע אידן און סיי אויך צווישן די רעפּאָרם ראַבייס. אזוי למשל איז הרב ר. שמואל מאהילעווער — דער בּיא־ליסטאָקער רב ארויסגעקומען מיט א דערקלערונג, אז ער שטעלט זיך אויף דער זייט פון ציוניזם, אז ער איז מיט דער ציוניסטישער מחנה. אועלכע זענען אויך געווען מצד די רעפּאָרם ראַבייס, ווי למשל דער הויפּט ראַבינער פון פראַנקרייך ר' צדוק כהן, דר. משה נאַסטער — דער הויפּט ראַבינער פון די ספרדישע אידן אין לאָנדאָן, ענגלאַנד און אַנדערע.

די אידישע געלט־מאַגנאַטן — די גרויסע באַנקירן און פינאַנסירן האָבן ציוניזם גאָר שטאַרק באַקעמפט. גענוג איבערצולייענען דר. הערצל'ס אַרטיקל, וואָס ער האָט געשריבן נאָכן ערשטן ציוניסטישן קאָנגרעס אונטער דעם נאָמען: „דער סך הכל פון קאָנגרעס", בכדי צו זען ווי ווייט די גרופּע האָט באַקעמפט ציוניזם. הערצל שרייבט צווישן אַנדערע אין דעם דערמאָנטן אַרטיקל: „דער וויכטיקסטער רעזולטאַט פון דעם באַזעלער קאָנגרעס באַשטייט אין דעם, וואָס דאָס אידישע פאָלק האָט זיך אויפגעהויבן פון זיין קניענדיקער פאָזיציע לגבי א פאַר געלט זעק." אָדער ווי ער האָט געשריבן אין א בריוו צו י. דע־האאז, אז „אַלע אידן צוזאַמען האָבן מער געלט, ווי עס האָבן די ראָטשילדס און די אַנדערע אידישע

באקאנט אין דער געשיכטע אלס ד ע ר הערצליאנישער ציוניזם, איז גלייכצייטיק אויף דער אידישער גאס אין דער וועלט אנטשטאנען דער אנטי־ציוניזם; ווי די צוויי שיטות וואלטן אין אימיצנס טראכט אין איין און ד ע ם יעלבן טאג פארגאנגען געווארן אין טראנן, כדי צו קענען אין איין און דעם יעלבן ט א ג צוזאמען געבוירן ווערן.

די קעגנער פון ציוניזם זעען געוויסן מכל המינים, פון שטרענג ארטאדאקסישע אידן ביז צו די עקסטרעמע רעפארמער, פון דער אידישער געלט אריסטאקראטיע ביז צו דעם סאציאליכטיש פראלעטאריישן סעקטאר אין אידנטום. נאטירלעך האבן זיך אין פארשידענע צייטן אין די דערמאנטע סעקטארן געפונען געוויסע אויסנאמען, וועלכע האבן, אדער מיטגעארבעט מיט ציוניזם, אדער זיך אליין ארגאניזירט אלס שיטה אין ציוניזם גופא.

אינטערעסאנט איז דער פאקט, וואס אויך אין די קריזיז פון די חובבי ציון האבן זיך אויך געפונען קעגנער פון דעם הערצליאנישן ציוניזם. אינער פון דר. הערצל'ס עקשנותדיקע קעגנער איז געווען דער גרויסער אידישער דענקער און שריפטשטעלער א ח ד ה ע ם . אליין א חובב־ציון, א מענטש מיט א ניכטערן קאפ און קאלטן שכל — ווי ער איז באצייכנט געווארן פון זיינע פארהערער און קריטיקער — האט ניט געוואלט מסכים זיין מיט א גדעלנק, אז א אידישע מלוכה וועט זיין דער פינאל פון דער גרויסער טראגעדיע פון דעם אידישן פאלק. אחד־העם האט געהאלטן, אז דאס אידישע פאלק האט א שליחות צו דערפילן אין לעבן פון דער וועלט, און די שליחות איז: צו דערגרייכן אבסאלוטן יושר אויף דער גאנצער וועלט. דאס אידישע פאלק האט לויט אחד העם'ן באדארפט ווערן א פאלק פון נביאים, וואס פארקערפערט דעם העכסטן טיפ פון עטיק און ווערט דער גרעטרייער טרעגער פין הויכע מאראלישע פליכטן. אחד העם האט געהאלטן אז ארץ ישראל דארף ווערן דער גייסטיקער צענטער פון אידישן פאלק, און פאר דעם צוועק איז נענוג, אז א קליינער טייל פון אידישן פאלק זאל זיך באזעצן אין ארץ ישראל. אחד העם'ס שיטה איז דעריבער גענוען, — פאלגלעך זיין גרעאנקען ענג, אז ארץ ישראל באדארף נעבויט ווערן פון נביאים און ניט דורך דיפלאמאטן.

אחד העם אליין איז געקומען צים ערשטן ציוניסטישן קאנגרעס קיין באזעל, ניט ווי א דעלעגאט, נאר ווי א גאסט, א באאבאכטער. כראניק־גיבן איבער ווי אחד העם האט מיט א שארפן, קריטישן בליק אבסערווירט דעם פארלויף פון קאנגרעס. פארשער פון דער ציוניסטישער געשיכטע באהויפטן, אז אחד העם ניט פארשטאנען דעם טראגישן רוף פון הערצל'ן וועגן דער קאטאסטראפאלער אידן־נויט, נאר ער האט גאר גענפרידיקט אן אבסטראקטע גייסטיקע לויזונג פון דער אידנטום־נויט; אט אלטע באקאנטע שיטה, פון זיך ראשית פארנעמען מיט צרת היהדות, אין ניט מיט צרת היחודים.

דער קאמף קעגן הערצל'ס ציוניזם האט זיך אנגעהויבן מיטן אנהויבן די צוגרייטונגען צום קאנגדעס. א צאל גרופן פון דער חובבי ציון באוועגונג האבן ארויסגעטראטן קעגן דעם רופן דעם ציוניסטישן קאנגרעס בכלל. די געשיכטע פון ערשטן קאנגרעס דערציילט אונז, ווי די חובבי ציון גרופן פון ענגלאנד, פראנקרייך און דייטשלאנד זיין אויך פון אנדערע לענדער האבן זיך

דער אידעאָלאָגישער פונדאַמענט פון דער ציוניסטישער וועלט באַוועגונג אויך נאָך אין דער תקופה פון מדינת ישראל.

וואָס דער אָרגאַניזירטער ציוניזם האָט אין משך פון די פאַרגאַנגענע זעכציק יאָר אויפגעטאָן אין אידישן לעבן און פאָרן אידישן פאָלק איז דער בעסטער ערוה די עקזיסטענץ פון ד ע ר אידישער מדינה, וואָס איז אַנטשטאַנען פופציק יאָר נאָך דעם ערשטן ציוניסטישן קאָנגרעס.

היסטאָריקער פון אידישער און ציוניסטישער געשיכטע גיבן איבער אין זייערע ווערק, אז ד ע ר ערשטער ציוניסטישער קאָנגרעס אין באזל, מיט זעכציק יאָר צוריק, האָט מיט זיין גייסט באַהערשט גרויסע טיילן פון דעם צעזייטן און צעשפרייטן אידישן פאָלק און האָט זיי געמאַכט פייאיק פאַר א נאַציאָנאַלער און מלוכה'שער באַנייאונג. ועשיכטע פאַרשער פאַרגלייכן דעם ערשטן ציוניסטישן קאָנגרעס אין באזל פון פאַר זעכציק יאָר מיט דער גרויסער פראַנצויזישער ערוואָלוציע. זיי באַהויפטן: „אויב די פראַנצויזישע רעוואָלוצע האָט דורך עמאַנסיפאַציע ארויסגעפירט די אידן פון געטא צו פרייהייט, האָט דער ציוניסטישער קאָנגרעס אין באזל אין י א ר 1897 דאָס געטאָן צום צווייטן מאָל, דאָס צווייטע מאָל אָבער אויפן וועג צו אויטאָעמאַנסיפאַציע — צו זעלבסט־באַפרייאונג!"

:: :: ::

מיט דער אַנטשטייאונג פון מדינת ישראל האָט נאָך ציוניזם ניט פאַרענדיקט זיין ראָל אין דעם אידישן לעבן; סיי די מדינה און סיי אידיש פאָלק אין דער וועלט נויטיקן זיך זייער שטאַרק אין דער קאַנטינואיטעט פון דער ציוניסטישער וועלט באַוועגונג. די נייע היסטאָרישע תקופה, וואָס דער ערשטער ציוניסטישער קאָנגרעס אין באזל האָט אָנגעהויבן פאַר זעכציק יאָר איז נאָך ניט פאַרענדיקט. דאָס אַנטשטיין פון דער מדינה איז א דער־גרייכונג פון דער תקופה, דער וועג ווערט ווייטער פאַרגעזעצט. ווי נוי־טיק מדינת ישראל האָט דער ציוניס־טישער וועלט באַוועגונג קען עדות זאָגן די פאַרצווייגטע ארבעט. וואָס דער אָרגאַניזירטער ציוניזם אין דער פרייער וועלט האָט אין משך פון די פאַר־גאַנגענע צען יאָר געטאָן פאַר דער פאַרשטאַרקונג פון י ש ר א ל.

דער גרויסער פאָליטישער קאַמף וואָס איז דורך דער ציוניסטישער וועלט באַוועגונג געפירט געוואָרן לטובת מדינת ישראל אין די פאַרגאַנ־גענע צע, איר ביי פאַרשידענע געלעגן־הייטן, אין די מאַביליזאַציע פון פינאַנ־סיעלע רעסורסן פאַר דער עקאָנאָמי־שער פארשטאַרקונג פון דער מדינה, איז דער בעסטער ערות פאַר דעם המשך פון דער אחריותפולער ראָלע וואָס ציוניזם דאַרף שפילן אין דער תקופה פון מדינת ישראל, אָפגערעדט שוין פון די קאָלאָסאַלע אויפגאַבן, וואָס דער ציוניזם האָט צו דערפילן פאַרן אידנטים אין די תפוצות אויפן נאַציאָנאַל קולטורעלן געביט.

:: :: ::

ניט לייכט איז געווען פאַר דער ציוניסטישער וועלט באַוועגונג די ארבעט. וואָס זי האָט אין משך פון די פאַרגאַנ־גענע זעכציק יאָר געטאָן. גלייך פון טאָג פון דער אַנטשטייאונג פון דער מאַדערנער ציוניסטישער באַוועגונג,

זעכציק יאָר ציוניזם

(צו דער געלעגנהייט פון 60 יאָריקן יובל זינט דעם ערשטן ציוניסטישן קאָנגרעס)

פון פּנחס שטיינוואקס

דעם 29-טן אויגוסט איז געוואָרן זעכציק יאָר זינט אין באזעל (שווייץ) איז אָפּגעהאלטן געוואָרן דער ערשטער ציוניסטישער קאָנגרעס, וואָס איז דאָן אויסגעדרופן געוואָרן פון דעם ארכי־טעקט פון פּאליטישן ציוניזם — דער אומשטערבלעכער מנהיג, דר. ט. הערצל ז"ל.

דער ערשטער ציוניסטישער קאָנגרעס אין באזעל מיט זעכציק יאָר צו־רוק האָט אָנגעצייכנט א נייע תקופה פּאָרן ציוניזם און האָט געלייגט די פונ־דאמענטן פּאָרן קיום פון דער ציוניס־טישער וועלט ארגאניזאציע. אין באזעל, אויף דעם ערשטן ציוניסטישן קאָנגרעס איז באשלאָסן געוואָרן דער פּראָגראם פּאָרן ציוניזם, וואָס האָט דעקלאָרירט פּאָרן אידישן פּאָלק און פּאָר דער וועלט, „אז דער ציוניזם שטרעבט צו שאַפן פּאָרן אידישן באָלק אן עפנטלעך־רעכטלעך־געזיכערט היים אין ארץ ישראל".

דער באזעלער פּראָגראם אנטהאלט אויך פונקטן וועגן דער ארגאניזאציא־נעלער סטרוקטור פון דער ציוניסטיש־ער וועלט ארגאניזאציע, און וועגן פינאנסן.

עד היום הזה, זעכציק יאָר נאָכן ערשטן ציוניסטישן קאָנגרעס, וואָס אין באזעל, און באלד שוין צען יאָר נאָך דער עטאבלירונג פון מדינת ישראל, האלט זיך נאָך די ציוניסטישע וועלט באוועגונג ביים באזעלער פּראָגראם. צוויי ציוניסטישע קאָנגרעסן, נאָך דער עטאבלירונג פון מדינת ישראל, וואָס זענען אָפּגעהאלטן געוואָרן אין ירושלים — ישראל'ס הויפּט־שטאָט, נעמלעך: דער 23-טער און 24-טער, האָבן זייער פּיל דיסקוטירט וועגן א נייעם ירושלימער פּראָגראם, אבער אָן רעזולטאטן צוליב א שווערער אידעא־לאָגישער מיינונגס־פאַרשיידנהייט פון די דעלעגאטן, וועלכע האָבן פּאר־טראָטן פאַרשידענע שיטות פון די בא־זונדערע ציוניסטישע פּאַרטייען האָט מען זיך ניט געקענט אייניקן אויף קיין נייער ירושלימער פּראָגראם. דער בא־זעלער פּראָגראם, אנגענומען מיט זעכ־ציק יאָר צוריק, אויף דעם ערשטן ציו־ניסטישן קאָנגרעס איז אלזא פאַרבליבן

עס, אונטערן בעט, טאָפּן אין די בעט געוואַנט צו געפינען נאָך סאַכאַרין...

א שווארצע נאַכט האָט אריינגעקוקט אין פענצטער און נאָך מער פֿאַר־פינצטערט איר שרעק...

וואָס האָט זי ניט איבערגעלעבט אין די נאַכטיקע שעה'ן? וויפֿל שרעקלעכע גערַאנקען זענען ניט דורכגעלאָפן דורך איר מוח? ביז זי האָט דערלעבט צו זען, ווי איר קינד האָט זיך אריינגע־שאָרט אין שטוב, אַראָפּגעשלעפּט פּין זיך די זעקלאָך מיט סאַכאַרין — און צוריק דער מאַמען אריינגעגעבן א האַרץ...

ס'האָט אויסגעבראַכן די פּויליש־סאָוועטיש קריג. די רויטע אַרמיי שטייט שוין ביי וואַרשע. דאָס שטעטל איז שוין ווייט הינטערן פּראָנט ביי די רויטע. אַלץ שטייגט. עסן פֿעלט. פון די גרויסע שטעט קומט מען אויס־קויפן אין די קלענערע. ס'איז א יקרות. מען קריגט פֿאַר קיין געלט ניט. וועט עס האָט באַהאַלט אויס.

אין שטוב געפינט זיך עטלעכע קילא סאַכאַרין. פון גראַדנע איז אַראָפּגעקו־מען א יונגטלעכער, וואָס באַצאָלט פֿאַר דעם א פּרייז. עס וועט קלעקן, באַר דער פֿאַמיליע, אויף עטלעכע מאָנאַט צו לעבן. נאָר ווי פּירט מען עס אַרויס פון שטעטל?

אויפן בריק, פון יאַגיסטאָווער קאַנאַל, שטייט אויף דער וואַך יושקע. דעם שטאַבינער־נלעזעם זון, וועלכער איז זיינער א בן־עיר. ער בעט זיך ביי אים, דאָס ער זאָל אים דורכלאָזן מיט די סאַכאַרין, וואָס א צווייטער האָט עס געקויפט אויפן וועג צום וואַק־זאָל.

— איך שטיי אויף דער וואַך. כ'מוז אויספֿאָלגן די באַפעלן פון דער מאַכט! ניט דיר אין ניט קיינעם — וועל איך דורכלאָזן. — איז געווען זיין ענטפער.

סוף־זומערדיקער אָוונט. א בלויער ראָס — דער וואַלד, נעמט אַרום דאָס שטעטל. פּאָזע דעם קאַנאַל, אינם וואַלד, גייען צוויי יונגטלעכע אויסמיידנדיק די וואַך אויפן וועג צום באַן. זיי זענען אַדורך בשלום. אָן פֿאַר דעם גלעט האָט די מוטער אייני־געקויפט קאַרן. און מיט א האַנט־מילכל צוגעשרויפט ביים קאַנט פון טיש, שטייט ער גאַנצע טעג און מאָלט דעם קאַרן, איינמאָל, צוויי מאָל, דריי מאָל ביז ס'איז געוואָרן דינער דאָס מעל.

יונגע, מוסקולירטע העכט קנעטן דעם טויג אין דער דיזישע, ווי איין שטיק קלייי, וואָס יערט מיט ברכה אין זעט.

ברוינע לאַבנס, ווי רעדער זענען ארויסגענומען געוואָרן פון אויוון. פֿאַר דער קורצער צייט פון דער פֿאַר־פּאַציע האָבן זיי פון קיין הונגער ניט געווואוסט.

די לאַבנס ברויט האָבן ארויסגעזוג־גען פון זייער באַהעלטעניש און אָנגע־פילט די היים מיט רו און גליק.

פון דרויסן, איבערן ברוק, גאַנצע מעת־לעת'ן, טאָג ווי נאַכט, ציען זיך אבאַזן פון דער רויטער אַרמיי, וואָס לויפֿט צורוק. אייזן און שטיין יאָ־מערן אויס דעם מענטשלעכן צער, וואָס וואַרפט אן א מרה־שחורה ביים גע־בראָזג פון די רעדער.

אין דער היים, ווי ליכטיקע זונען, ברוינע לאַבנס, אליין געמאָלן, גע־קנאַטן און געבאַקן פון אייגן שוויים און פֿראָצע לייכטן מיט רו און זעט, וואָס גיבן שוץ פּינף לעבנס. אין א דרויסנדיקן מבול פון בלוט אין רציחה...

פֿארקויפן אין שטאָט. בלוי, מאַט, מיט טוי פֿארצויגן, ווי שוואַרצע קרעלן, מיניען און ווינקען צו די פֿארביגייער, ווי פֿארשיטע מיידלאַך מיט שוואַרצע אויגן־בליקן.

רויט, פייערדיק, ווי צעפֿלאַמטע ליפּן פון רייפֿער יוגנט, וואָס בעטן זיך צו קושן רופן צו זיך די רויטע. אין דער יאַגערע־צייט, פירט ער, א חוץ די נאַרמאַלע פֿאַרציע סאַכארין אויף זיך, צוויי גרויסע מילך־קרוגן אָנגעפּילט מיט סאַכארין און פון אויבן פֿארדעקט מיט א הויפן יאַגעדעס. נאָך א נס, וואָס דאָס קלאַפּן פון די רעדער און פון די פֿאטאָוועס האָט פֿארשלונגען דעם עכּא פון די טרייסלענדיקע סאַכארינקעס אויף זיין לייב. און דער פֿאַליצמאַן, דער זשאַנדאַר, וואָס איז ניט איינמאָל געוועסן נעבן אים אויפן קאזשאָל, האָט עס ניט געהערט.

ווינטער. נאַכט. א זאַוועראוכע מאַלט און קערט, שנייידט מיט דינע, זילבערנע ריטער, לאָזט ניט אויפמאַכן קיין אויג. א ווילד־געדרייט פון וויים־באַרגלוועלטן שוים מיט א ווינטיש געוואַי פֿארדעקט אַלץ און אַלעמען. די פֿערד, וואָס קענען שוין דעם וועג פֿירן דעם שליטן אליין איבער בערג פון שניי, וואָס האָבן פֿארמעקט אַלע וועגן און שטעגן, צו זיך א היים.

די קעלט, דער פראָסט, דער שלעכטער וועטער שרעקן אים ניט. באַרערט, זיי זענען זייער פרייַנט... זיי העלפֿן אים שמוגלען. ווער וועט עס שטיין אין אזא וועטער און אָפּווארטן אין מיטן נאַכט א שליטן?

— „סטאי!" — האָט פון דער פינצטערניש ארויסגעוואַיעט א שמיס.

זיי זענען דאָ! גלייך ביים אריינפֿאָר, ווי פֿארקערפערטע שטיקער זאַוועכעם מיט פֿארפֿלאַמטע פּנימער. הייסן ארויסגיין פון שליטן. אָנגעצונדן די באַטערייקעס, געזוכט און גענישטערט — גאָרניט ניט געפונען.

א כרוקישער, כפּול־שמונהדיקער מי־שברך... און א שפּיי אויפן שניי, פֿארביטערטע האָבן זיי זיך אָפּגעטראָגן. געוועזן זיכער, אז זיי האָבן געכאַפּט א העכטל... און זיי וועלן מאַכן א פּאָר זלאַטעס...

פֿארטאָג. דער דרויסן מיט די הייזער איינגעקניפּט אין זיך, אַלץ רוט און שלאָפט. ביי רחלען אין פענצטער ברענט שוין א לעמפּל, זי גרייט פאַר איר בכור צירה־לדרך.

ווי אַן אָפּגעריסענע שטיקל־נאַכט, אין א פינצטערן דרויסן, איז ער געלאָפן איבער לייַדיקע גאַסן, ווי א ציטערדיקע קעצעלע, צום פורמאַן, וואָס האָט זיך געקליבן צו גיין אויפנעמען זיינע פאַסאזשירן.

זיין מוטער איז א גאַנצן טאָג ארומגעגאַנגען מיט א קלאַפּעריי אין האַרצן, זי האָט קיינעם ניט געזען. אויף אירע לייַדן האָט זי געשעפּטשעט א תפילה, גאָט זאָל אים אויסהיטן, ער זאָל חלילה ניט אריינפאַלן.

אין אוונט, א פאַקלעמטע ליגט זי אין בעט מיט בייַדע טעכטער לעבן זיך, איר אינגסטער זון אין צווייטן ציממער, אויפן שלאָף־באַנק. אַלע שלאָפן שוין. נאָר זי קען מיט קיין אויג ניט צומאַכן. די מינוטן ציען זיך ווי פּון פּעך. שעה'ן — ווי יאָרן. אַלע ווייַלע, האָט זיך איר אויסגעדוכט, זי הערט א געקלאַפּ אויף די טרעפּ, א סקריפּ פון טיר, מען האָט אים געכאַפּט. פאַליציי־לייט, ווי וואַלד־גזלנים, באַפאַלן איר ארעמער היים אין דער פישער געסל, טרייבן זיי ארויס פון די בעטן, די קינדער וויינען און קלאָגן דערשראָקענע זוכן אין אַלעווינקלען, אין די שענק־

פּאָליטיילייט, צי „קאַנאַריקעס" — זשענדאַרן, וואָס האָבן געזוכט און גע־נישטערט אין די היי אונטער די גע־זעסן, אין די זעק און אין די פּעק — און זעלטן וועט זיי האָבן געפונען.

די וועגענער מיט סאַכאַרין זענען געגאַנגען מיט דאָפּלטע דעקן. די דראבינקעס אויפגעהויבלטע אינעווייניק זענען געווען אָנגעשאָטן מיט צענדליק־ער קילאָען פון סאַכאַרין. — אזוי האָבן געפירט די גרוים שמוגלערס. די קלע־נערע, האָבן זיך באַנוגנט מיטן פירן אויף זיך: — אין טאַרבקעס אויפן לייב אונטערן העמד; אויפן ברוסט־קאַסטן ביז אראָפּ צום בויך.

אַנדערע האָבן אָנגעפילט די פּאָלטעס הינטער דער פּאַטשעווקע מיט זעקלאַך, ווי קישקעס. פון אויבן ביז אונטן. אין וועלכע עס איז אריין א וועלט מיט סאַכאַרין.

דער יונגער סאַכאַרינסטשיק האָט זיין קערפּערל אריכגעווויקלט מיט שמאָלע טאַרבקעס אין וועלכע עס זענען געלעגן פּאַרבער שאָכטלעך צו הונ־דערט און פינף הינדערט טאַבלעטן אין א שאָכטל.

מיטן זיסן פּאַנצער אויף זיך האָט ער געמאַכט אַן אומשולדיק פנימל, אין איז שטענדיק געווען אויפן קאושאל, ווי אַן אונטערשמייסער, און קיינער האָט ניט געקענט איינפאַלן, אַז דאָס איז א שמוגלער.

ניט איינמאָל האָט מען אַלע פּאַ־סאַזשירן אראָפּגענומען, רעווידירט, און ער איז זיך געשטאַנען בייַם זייט ווי אַן אומשולדיק נפשל, וואָס פּאַר־שטייט גאָרנישט, וואָס דא קומט פּאַר. ער האָט אויסגענוצט אַלערליי סאָרטן רייזעס און אונטערנעמונגען, וואָס א גרויסער וואָלט גאָרניט געווואָגט עס צו טאָן.

ער האָט זיך דערוואוסט, אַז היינט פּאָרט יענער פורמאַן אויף אַן אָרדער פון דער רעגירונג צו פירן סאַלדאַטן, צי מלוכה־אָנגעשטעלטע, האָט ער באַד אַלעמען אין די אויגן, אויפן הויף פון מאַגיסטראַט, וואָס האָט געשוויבלט מיט פּאַליציי, סאַלדאַטן און שפּיקעס, געבראַכט צוויי פּעק מיט סאַכאַרין, זיי אריינגעלייגט אין וואָגן אונטערן געזעס.

בייַם ארויספּאָר, אויפן בריק, איבער דער שוואַרצער אַנטש, האָט מען ניט געוואָגט אפילו אָפּצושטעלן די כּור, אויף וועלכע עס זענען געזעסן צוויי כרוקעס ווי פּריצים, פון דער נייַער פּוילן.

עס איז צוגעפאַלן דער אוונט. צון ביידע זייטן וואַלד, איבערן שאָסי, וועבן גלי פלייגלאַך ליכטיקע פעדעם, ווי פאַספּאָר־שטראַלן איבערן וועג, פּאַרשפּינען מיט ליכט דעם נאַכטיקן אָרום. א שארפער טערפּעטין־ריח זעצט מיך דעם כיאַסנע וואַלד, פילט אַן די לונגס מיט שיכרות פון בליאונג. די סאַלדאַטן היסן אָפּשטעלן די פּור. גייען אָראָפּ און ברענגען אַרויף עטלעכע גלייווערים, לייגן זיי אַוועק פון פּאַרנט אויפן היי און די גלייווערים לייכטן, ווי אנגעצונדענע באַטערייקעס, די גאַנצע צייט אויפן וואָגן.

ניט אַלע מאָל איז אים אויסגעקו־מען צו פּאָרן אזוי רואיק און זיכער. ניט איין מאָל האָט זיין הארץ גע־קלאַפּט שטאַרקער ווי די סאַכאַרינקעס אין די שאָכטלען אונטער זיין הארצן.

פּרילינג. דער וואַלד שוויבלט און גרילט מיט רויטע און שוואַרצע יאַגדעס. גויעס מיט געבלומטע טיכלאַך און קלייַדער, מיט פּאַרריסענע הינטס צום הימל, רייסן יאַגדעס, פּילן אן גאַנצע קוישן און פירן עס צו

דער סאבארינמאשיק...

(דערציילונג) ● פון אליעזר אראנאווסקי

א שוואַרץ־חנעוודיקער אינגל מיט א פּאָר צאָפּלדיקע אויגן פּאַרצוויגן מיט איין ברעם, וואָס איז געווען פּאַרוואָקסן איבערן נאָז, ווי א שוואַרצער ראָם פון וואלד ביים ראַנד פון טייך.

א געדיכטע קאָפּ קאשטאַנען־האָר מיט א וויסן שרינט ביים זייט און א גזשיבקע פּאַרריסן אויף אויבן, מעשה וואולי־יונגעריש.

קורצע, גאַליפּע־הייזלאַך, א ספּאָר־טאָווער־רעקל, א היטל מיט א לאַנגן דאשעק, האַלב־רונדיק, פּאַרבויגן, ווי א פערטל לבנה, האָבן בולטער געמאַכט דעם שאָטן פון וועלכן עס האָבן אהיים־געלויכט צוויי ליכטיק אויגן ווי שטערן.

פון חדר, גמרא, ישיבה — אַוועק. וואָס טוט מען? זיין מוטער, איז נאָר־וואָס צוריקגעקומען פון ראַטן־פּאַר־באַנד מיט דריי קינדער, וואו זי איז געווען א בעזשינקע.

א נייע מלוכה, פּוילן, איז אויפגע־שטאַנען. א מאַמע מיט פיר קינדער דאַרפן עסן, דאַרפן א היים — די אלטע היים איז אוועק מיטן פייער גלייך ביים אויסברוך פון ערשטן וועלט־קריג. פון דער גאַנצער שטעטל זענען בלויז צוויי הייזער מיטן קאַסטשאל פּאַרבליבן. איז מען אַריבער אין א ״ערבייאיקע שטעטל.

אידן האַנדלען, וואַנדלען — מען מסחרט. מ'לעבט פון מערק און ירידן. יחידים שמוגלען סחורה פון דייטש־לאַנד קיין פּוילן און וויטער קיין ראַשנ־פּארבאַנד. דאָס רוב איז אָנגעגאַנגען דער שמוגל מיט סאַכארין־טאַבלעטן און קריסטאַל.

ער איז אריינגעצויגן געוואָרן. ער וויים אליין ניט ווי אזוי. זאָל זיין די נויט? דער הונגער? די האָפענונגס־לאָזיקייט?

ארום סובאלק ציען זיך שטעטלאַך, וואָס גרעניצן זיך מיט מזרח־פּרייסן. מיט א בלויזן פּעסל האָט מען געקענט אריבערגיין די גרעניץ אויטע ביי די צווייטע. זענען די שטעטלשע קרעמער געווען אפּטע באַווכער פון דייטש־לאַנד. און מען האָט געפירט סחורה אויף כשר און אויף טריף.

אין פינצטערע נעכט, וועו מען האָט ניט געזען א טראָט פּאַרוים — א מענטש, האָט זיך אויסגעדוכט, איז א בוים און א בוים — א מענטש, איז מען געגאַנגען איבער וויסטע פעלדער מיט פּעק אויף די פּלייצעס, געפירט פון פויערים וואָס וואוינען האַרט ביי דעם גרעניץ. און אמאל האָט מען גע־פירט פראַנק און פריי גאַנצע פורן מיט שמוגל, וועו די גרעניץ וואַך איז געווען איבערגעקויפט פון בויד זייטן...

אויף יערן בריק, ביי יעדער אריס־פּאָר און אריינפּאָר פון שטאָט און פון שטעטל, זענען געשטאַנען פּוילישע

א סך אידן האבן שוין געקויפט פאַרסעלעס
אין דעם בעסטן שענסטן און העכסטן
ר ע פ א ר ט א „ א ל א מ א ר "

אויף וואָס וואַרט איר ?

איך האָב נאָך רעזערווירט א קלייגע צאָל פון
גוטע פאַרסעלעס פאַר מיינע קלייענטן אין די
בעסטע פונקטן פון רעפאַרטאַ און אויף
ספעציעלע פרייזן. מיט נאָר צוואַנציק
פראָצענט ענטראַדאַ און די איבעריקע
אויסצוצאָלן אין 60 מאָנאַט אָן אינטערעס.

איר וועט קענען פאָרן עסן מיטאָג אַהיים אין 3 מינוט
דורך דעם טונעל וועט איר וועט וואוינען אין דעם
ר ע פ א ר ט א „ א ל א מ א ר ".

פאַרשטענדיקט זיך גלייך מיט מיר וועגן
יערער סאָרט צוגאָב - אינפאָרמאַציע:

MAYOR OBESTEIN **TEL.B-8379**

— • —

Sección Residencial

ALAMAR

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Usted podrá ir a almorzar todos los días a su casa, cuando viva en la Sección Residencial Alamar.

Alamar es el único reparto a 200 pies de altura y a sólo 6 minutos desde el Malecón. Usted podrá llegar a su casa *mucho más pronto y mucho más fácil de lo que usted llega al Vedado.*
Todavía usted puede comprar su terreno con sólo el 20% de entrada y el resto en 60 meses sin intereses. Cada peso que usted invierte en Alamar es un peso que se multiplicará rápidamente, porque está respaldado por obras e inversiones de millones de pesos.

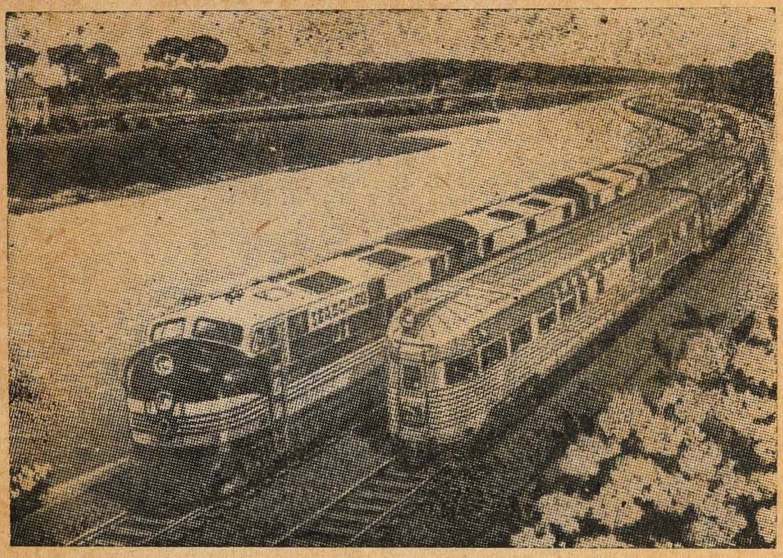
El paseo del domingo con la familia hágalo a la

SECCION RESIDENCIAL **ALAMAR**

LA CIMA DE LA HABANA DEL ESTE

Alamilla y Pérez Menéndez — — Urbanización y Ventas de terrenos
Oficinas en La Habana: Edificio Horter, 2do. Mezzanine Teléfono W-7551

SEABOARD AIR LINE RAILROAD Co.

טעגלעך צווישן שנעלע באַנען צווישן מיאמי און ניו יאָרק.
טיקעטס פאר קאַטש און פולמאן
די בעסטע פאַרבינדונג מיט די עראָפלאַנען פון אינדערפרי
און דער שיף. פארמיידניק פאַרלוסט פון צייט
און האַטעל־אויסגאבן אין מיאמי.

טיקעטס צו אלע טיילן פון די
פארייניקטע שטאטן
קאַנסולטירט אייער רייזע-אגענטור אדער
די הויפט-אגענטן.

DUSSAQ COMPANY LTD., S. A.

EDIFICIO SINCLAIR
0 y 21, Vedado
F0-1266 F-5981
F0-4722 F-2054
F -5676 F-6835

HOTEL COMODORO
72 y 1ra. St.
Miramar
B9-4540

PALACIO DEL CENTRO GALLEGO
Vestíbulo del Teatro Nacional
A-6540 y A-6377

SEGUROS DE TODAS CLASES

Trust Insurance Agency

AGENTES GENERALES

The Employers' Liability Assurance Corp. Ltd.
de Inglaterra.

The Employers' Fire Insurance Co.
de los Estados Unidos

Fidelity and Deposit Company of Maryland
de los Estados Unidos

The Patriotic Assurance Company, Ltd.
de Irlanda

National Union Fire Insurance Company
de los Estados Unidos

Queensland Insurance Company Limited
de Australia

Sun Insurance Office, Limited
de Inglaterra

F. Contijoch
Presidente

A. Permuy
Vice-Presidente

Cable y telégrafo: "Trustseg" Apartado 2492
Teléfonos: A-1901, A-1902 y A-1903 — Aguiar 362, Habana

— ר' איר. איר זענט געקומען איז שוֹל דאוונען אַדער שלאָפן?

— וואָס הייסט — האָט זיך דער איד געמאַכט תמעוואטע — בעת איר האָט מיר פאַרקויפט דעם בילעט האָט איר דאָך מיר אליין געזאָגט, אז איך קען קומען און זיך דא „אויסבעטן" א גוט יאָר...

———

די וועלט זאָגט:

דריי נסים זענען געשען אום ראש השנה: איין נס איז געשען דעם רבוני של עולם, א צווייטער נס — די אידן און דער דריטער נס איז געשען דעם שטן.

דעם רבונו של עולם איז געשען א נס וואָס מ'האָט יצחקען ניט געשאָכטן אויף דער עקדה. מה־ראך, אז מ'האָט אים בלויז געפירט צו דער עקדה, האָלטן די אידן אין איין מאַנען בײ גאָט: זכור לנו עקדת יצחק" און „ותראה לפניך עקדה", ווי־זשע וואָלט שוין געווען, אז מען וואָלט אים חלילה, טאַקע געשאָכטן. דאָן וואָלט דער רבונו של עולם זיך קיינמאָל ניט געקענט אויסקויפן בײ די אידן.

די אידן איז געשען א נס, וואָס מ'האָט זיי באַפוילן צו זאָגן זיבן מאָל דעם קליינעם קאַפּיטל „למנצח לבני קורח". וואָס א שטייגער וואָלטן זיי געטאָן וועז מען הייסט זיי זאָגן זיבן מאָל דעם גרויסן קאַפּיטל „אשרי תמימי דרך?"

דעם שטן איז געשען א נס, וואָס מען בלאָזט שופר פון דער שמאָלער זייט, קען ער אַנטלויפן דורך דער בריייטער. וואָס א שטייגער וואָלט ער געטאָן וועז מ'בלאָזט שופר דורך דער בריייטער זייט? אים וואָלט דאָן פּשוט אויסגעקומען דערשטיקט צו ווערן בײם אַנטלויפן דורך דער שמאָלער זייט.

CON NUESTRA CORDIAL FELICITACION
A LA COLONIA HEBREA

The Sherwin-Williams Co.
of Cuba, S. A.

רב, דעם בארימטן גאון ר' בתוך מדכי ליפשיץ.

דער רב האט א טראכט געטאן און געענטפערט:

— דער ענין איז גארנישט אזוי שווער צו פארשטיין. אז דער בעל־תוקע איז א פרומער איד, וואס פאלגט קיינמאל ניט דעם יצר הרע, איז דער שטן ראש השנה מקטרג: די פאלגסט מיר ניט דעם גאנצן יאר — טענהט צו אים דער שטן — וועל איך דיר ניט פאלגן ראש השנה. איז אבער דער בעל תוקע א קל אין מצוות און טוט א גאנץ יאר אפט עברות, האט דער שכן מיט אים אן אפמאך: די פאלגסט מיך דעם גאנצן יאר, וועל איך דיר פאלגן ראש השנה און לאזן די תקיעות זאלן גלאטיק דורכגיין...

דער בארימטער רבי ר' בונם האט אמאל באפוילן דעם בעל תוקע, אז ער זאל גיין אין מקוה זיך טובל זיין פאר שופר בלאזן. איז אבער יענעם טאג ראש השנה געווען א קאלטער און דער בעל תוקע האט מורא געהאט, אז ער וועט גיין אין מקוה וועט ער זיך פארקילן.

דער רבי האט געמאכט א וויץ און געזאגט:

— דו ביסט גערעכט, מיין קינד, אויפן קאלטן בלאזט מען ניט...

מ'האט אמאל געפרעגט א משכיל וועלכער האט ניט גאר שטארק מקפיד געווען אויף די דינים פונם שולחן ערוך, פארוואס ער גייט ניט ראש השנה צו תשליך. דער משכיל האט, ווי זיין שטייגער, אפגעענטפערט:

— וואס־זשע האט איר געוואלט, אז איך זאל מייגע עבירות, וועלכע האבן מיר אפגעקאכט א פארמעגן מיט גאלד־ נעמען און ארייגוואַרפן אין וואסער אריין?

— —

דער בארימטער גאון ר' אבוש פון פראנקפורט איז געווען זייער א תמים, זייער א נאיוועד. איינמאל שבת תשובה איז דער גאון געשטאנען אין שול און האט מכין געווען די דרשה, וועלכע ער האט געדארפט האלטן יענעם טאג. אין שול איז דאן געווען אן ארעמ־ ער פרעמדער אורח, ביי וועלכן עס איז פארלוירן געגאנגען דער שטעקן. מער ווי זיי ביידע אין שול זענען דאן ניט געווען, און דער ארעמאן האט אויך ניט געוואוסט, אז מיט אים אין שול געפינט זיך דער רב.

דער ארעמאן האט חושד געווען דעם רב, אז ער האט ביי אים צוגעגנבעט דעם שטעקן. ער האט אים געשלאגן און געשריען: גיב מיר אפ מיין שטעקן.

צו מנחה איז ר' אבוש ארויף אויף דער בימה צו האלטן זיין שבת תשובה דרשה. דער ארעמאן האט אים געזען איז ער אן אויפגעציטערטער געווארן. אים, דעם רב, האט ער חושד געווען, אז ער האט ביי אים צוגעגנבעט דעם שטעקן? און דער אורח האט זיך גע־ לאזן צו דער בימה, כדי דעם רב צי בעטן מחילה פאר דעם, וואס ער האט אים באליידיקט און געשלאגן. דער רב, וועו ער האט דערזען וועו עס דער־ נענטערט זיך צו אים, האט געמיינט, אז דער ארעמאן גייט אים שלאגן, האט ער זיך ביי אים געמומען בעטן און פארענטפערן, אז ער האט ביי אים ניט צוגענומען זיין שטעקן...

א איד איז אמאל געקומען ראש השנה אין שול און האט מיט זיך גע־ ברענגט א קישעלע. האט אים דער־ שטיש געפרעגט:

ליגט דאך, רבונו של עולם, אויף דיר א פליכט זיי צו העלפן...

דער פשיסקער רבי האט אמאל געטייטשט:

„סור מרע ועשה טוב" — „סור מרע", קער זיך אפ פון שלעכטן, פאר־געס אז דו האסט אמאל געטאן שלעכטס „ועשה טוב" — און טו פון איצט אן בלויז גוטס, וועט דאס שלעכטס ממילא בטל ווערן. די זינד איז באמת ניט אין דעם שלעכטן וואס מענטש האט אמאל געטאן, נאר אין דעם וואס ער האט זיך פון דעם ניט אפגעטאן, ניט דערווייטערט.

דער גאון ר' חיים אויבערבאך פון לענטשיץ האט אמאל געזאגט אין זיין דרשה אום ראש־השנה:

— הרם קרן ישראל עמיך! רבוני של עולם, נעם ארויס דעם קרן פון גלות, ווארט ניט אויפן ריוח. וואָרום אויב דו וועסט לאנג ווארטן, וועסטו דעם קרן אויך פארלירן...

בשעת רבי הערשל חריף איז נאך געווען א קליינער אינגל האט אים איינ־מאל זיין פאטער געכאפט עסנדיק פאר שופר בלאזן.

— וואס איז דאס? — האט אים זיין פאטער געמוסרט, — דו ביסט חלילה, משוגע אדער חסר דעה? וואו איז אהינגעקומען דיין פארשטאנד? פארן שופר בלאזן עסטו גאר?

— מיר זוכן דאך, טאטע, — האט דער יונגער הערשל געענטפערט, — פארשידענע עצות כדי מבלבל צו זיין דעם שטן, ווי אזוי צו צעמישן זיינע געדאנקען, נו, איז מיר איינגעפאלן אזא פלאן: אזוי ווי מען בלאזט דאך שופר. כדי צו צעטומלען דעם שטן, הויבט אז דער שטן וועט זען, אז איך עס, וועט ער מיינען, אז כ'איז שוין נאך תקיעות, וועט ער זיך אויפהויבן, אוועק־גיין און מער ניט רעדן שלעכט אויפן כלל ישראל.

דער „חוזה" פון לובלין פלעגט זאגן:

— אויב א מענטש דערקענט זיין וועדט און גיט זיך אפ אן אמתן חשבון הנפש, איז ווי די וועלט זאגט: „אפגע־רעכנט איז האלב באצאלט" און ער פלענט געבן א ביישפיל: דער שכל איז אז וועגן אייניגע פירט אריין סחורה פון אויסלאנד, איז אזוי גיך ווי די גרעניץ־באאמטע לייגן ארויף אויף דער סחורה דעם שטעמפל פון מלכות, איז די סחורה מער ניט קיין קאנטראבאנד, וועגן אפילו דער גרעניץ־אפצאל איז נאך ניט אויפ־געמאנט געווארן.

אזוי איז אויך מיט דעם, וואס דער־קענט זיין מצב און זיין וועדט. דאס איז גלייך ווי מען וואלט אויף אים ארויפגעלייגט דעם שטעמפל פון מלכות: וואָרום דער חותם, דער שטעמפל, פון הקדוש ברוך הבא איז אמת.

אין דער גרויסער שערליצער שול האט אמאל פאסירט, אז דער שטענ־דיקער בעל־תוקע, זייער א פרומער איד, האט בשום אופן ניט געקענט ארויסברענגען דעם קול תרועה. קיין אנדער ברירה איז ניט געווען ווי דער־לויבן אן אנדער אידן, וועלכער איז געווען ניט גאר קיין אפגעהיטענער אין מצוות, אז ער זאל וועדן דער בעל תוקע. און ער האט טאקע געבלאזן אן וועלכע עם איז שווערייטס, אן וועלכע עם איז שטערונג. די מחפלים אין שול האבן עם געהאלטן פאר אויסערגעווייניליך און האבן וועגן דעם געפרעגט ביי זייער

פון ראש-השנה'דיקן פאלקאר

דער זין פון תשובה — דער שטן און דאס שופר בלאזן — ר' לוי יצחק פון בארדיטשעוו און זיינע טענות צום רבונו של עולם.

פון ה. יאקאבסאן

מיטן אנקומען פון חודש אלול פלעגט דער סאסאווער רבי ארויפציען אויף זיך די אימה פון קומענדיקן יום־הדין. אין די דאזיקע טעג איז ער גע־ווארן נאך מער נזהר און פלעגט נאכ־צענע טעג און נעכט זיצן אין תפילה און לערנען. אין קרייז פון זיינע חסי־דים פלעגט מען זאגן, אז דער שטן פלעגט פאר אים ציטערן אימת מות. ראש השנה פלעגט דער סאסאווער רבי אליין זיין דער בעל תוקע און פאר־טרייבן דעם שטן ביזן שאל תחתית, ביזן אפגרונט.

איין ראש־השנה, א יאר איידער ער איז געשטארבן האט ער שוין ניט געקענט בלאזן שופר. די דאקטוירים האבן אים פארזאגט ניט אנשטרענגן דעם האלדז. האט ער באפוילן זיינעם א נאענטן מענטשן, אז יענער זאל בלאזן שופר. ווי נאר דער חסיד האט געמומען דעם שופר אין האנט, דער־ציילן זיינע חסידים, האט דער שטן גע־נומען מקטרג זיין, געמומען רעדן שלעכטס אויפן פאלק ישראל. דער־חסיד בלאזט און עס הערט זיך קוים א שוואכער קול. דער חסיד שפייט מיט בלוט, שטרענגט אן אלע זיינע כוחות און דער שופר שווייגט.

דער צדיק שרייט: נו, א תקיעה, אזן דער שופר שווי־גט. אבער דא האט ער דערזען ווי פון שופר פאלט ארויס א קניפל מיט מטבעות. דער צדיק האט דאן אויסגעשריען מיט גרויס צער: „אוי, רבונו דעלמא כולא, זע ווי די גלוסטונג פון געלט איז גרויס, אז אפילו דער שטן האט אויך א קניפל".

רבי לוי יצחק בארדיטשעווער איז באקאנט מיט זיין אויסטענהן זיך מיטן רבונו של עולם. ראש־השנה פלעגט ער זיך אויעקשטעלן און זאגן:

„למשפטיך עמדו היום", דיינע אידן ווילן היינט מיט דיר, רבונו של עולם, א משפט, א דין תורה האבן ווייל א יריסע טענה האבן זיי צו דיר, און א גערעכטע טענה. זייער טענה איז: „כי הכל עבריך", אז די אלע צרות, וואס זיי ליידן, איז אלץ דערפאר ווייל זיי זענען דיינע קנעכט, ווייל זיי זענען אידן. וואלטן זיי קיין אידן ניט ge־ווען, וואלטן זיי דאך אזויפיל ניט ge־ליטן. און קוים ליידן זיי צוליב דיר,

— באַפאַלט מיך אַ פּחד, איך באַהאַלט דעם קלומיק אונטער אַ בוים און אַלייַן זעץ איך מיר אויפן גראָז און וואַרט אויפן רייטער.

— בערל, צוריק! שרייט אויס צו מיר דער רייטער. דער פּריץ דאַרף דיך האָבן.

איך קום צוריק צום פּריץ און אַן אימת־מות באַפאַלט מיך. מי יודע, וואָס פּאַר אַ פּסק ער וועט אויף מיר ארויסגעבן...!

— בערקע! — מאַכט צו מיר דער פּריץ. — אזוי גיט מען ארויס אַרבעט? דו האָסט דאָך אין פּעלץ קיין „הענגער" ניט אָנגענייט!...

גיב איך אָפּ צום רבונו של עולם אַ שבח והודיה פּאַרן נס, וואָס ער האָט נעטאָן מיט מיר, ניי אָן אַ „הענגער" אין פּעלץ און לאָז מיך צוריק אין וועג אריין.

איך קום צו צום בוים — נישטאָ קיין קלומיק מיטן ברויט מיט די טכורין! זון אַהין, זון אַהער — נישטאָ. זעץ איך מיך אַוועק און הויב אָן אריינטראַכטן אין דעם ענין. פאַלט מיר איין, אַז נישט אַנדערש, נאָר דאָס איז זיין אַרבעט, כביכול: ער וויל ניט, אַז אַ איד זאָל גנבענען טכורין ביים פּריץ...

איז אויב אזוי — זאָג איך, — אַז דו רבונו של עולם, האָסט מיר געקענט אָפּטאָן אזא זאַך, וויל איך מער ניט אַרבעטן פּאַר דיר און וויל ניט מער פרום זיין!...

איך קום אַהיים, ס'ווייב גייט מיר אַנטקעגן:

— בערל וואָס דיך, וועסטו עסן וועטשערע.

איך אָבער, אויף צו לכבעים, זעץ מיך אַוועק און עס אומגעוואַשן; אָפּגע־נעסן און ניט געבענטשט, ניט געדאַווענט קיין מעריב, זיך געלייגט שלאָפן אַן קריאת־שמע. מאָרגן אין דער פרי — ווייטער ס'אייגענע: ניט געדאַווענט, ניט געמאַכט קיין ברכה: געקומען סליחות — ניט אויפגעשטאַנען צו סליחות: ראש השנה — ניט געגאַנגען דאַווענען, ניט גהערט קיין שופר בלאָזן. איין מאָל פּאַר אַלע מאָל, אַז ער האָט מיר נעקענט אָפּטאָן אזא זאַך — וויל איך ניט האָבן מער קיין געשעפטן מיט אים!...

איז אָבער געקומען ערב יום־כיפּור — און ערב יום־כיפּור, רבי, מוז מען דאָך אַלעמען מוחל זיין; מוז איך דאָך דעם רבונו של עולם אויך מוחל זיין... איז ביי מיר געבליבן: גוט, איך וועל אים מוחל זיין, נאָר מיט איין תנאי: ער. דער רבונו של עולם, זאָל אינעם טאָג מוחל זיין אַלע עבירות, אַלע, אפילו אזעלכע עבירות, אויף וועלכע עס שטייט געשריבן, אַז יום כפּור איז מעז אויף זיי ניט מכפּר! וועט ער אַלץ מוחל זיין — בין איך אים מוחל: טאָמער ניט — וויל איך ניט! — אדרבה, רבי, פּסקנט איר אליין, בין איך נערעכט?

האָט רבי לוי־יצחק אויפגעהויבן די אויגן צום הימל און געזאָגט:

— רבונו של עולם, איך, לוי־יצחק דער דיין, פּסקן, אַז בערל דער שניידער איז נערעכט: בערל דער שניידער איז דיר מוחל, אָבער דערפאַר מוזטו אויך מוחל זיין אַלע אונזערע עבירות; אַלע חטאים ועוונות פון גאַנצן כלל ישראל!...

און מיט שמחה און געזאַנג האָט ער זיך אויסגעדרייט צום עמוד און אָנ־גהויבן זאָגן „כל נדרי"...

ר׳ לוי יצחק און בערל דער שניידער

פון א. שרייבער

איין מאל ערב יום־כיפור פארנאכט האט זיך רבי לוי־יצחק בערדיטשעווער אוועקגעשטעלט פארן עמוד זאגן „כל־נדרי". עס גייט אבער אוועק א צייט און רבי לוי־יצחק שווייגט. דער עולם שטייט אין פחד און וואַרט, אבער רבי לוי־יצחק שווייגט. און דא ווערט שוין שפעטלעך, די זון זעצט זיך, עס איז שוין באלד נאכן זמן...

פלוצלינג קערט זיך רבי יצחק אום מיטן פנים צום עולם און פרעגט דעם שמש: איז בערל דער שניידער דא אין בית־המדרש?

— ניין, רבי, ענטפערט דער שמש.

— גיי, רוף אים! — באפעלט רבי לוי־יצחק.

גייט דער שמש אוועק און ברענגט בערלען אין בית־המדרש.

— בערל, פרעגט אים רבי לוי־יצחק, — פארוואס ביסטו מעכב די תפילות?

— וואס זאל איך טאן, רבי, ענטפערט בערל, — אז איך האב ניט פאר ווען אים מזמין צו זיין לדין! אדרבה, אויב דער רבי ווילט זיין דער דיין, בין איך מסכים.

— לאמיר הערן — זאגט רבי לוי־יצחק — דיינע טענות.

און בערל דער שניידער הויבט אן צו טענהן:

פאר סליחות שיקט מיך דער פריץ רופן, איך זאל אים אויפנייען א נייעם פעלץ אויף ווינטער. נעם איך מיין נעצייג, שער און אייזן, און גיי אוועק אין הויף און דער פריץ גיט מיר גוטע טכוירן, די בעסטע טכוירן, איך זאל אים מאכן א פעלץ ווי עס דארף צו זיין. טראכט איך ביי מיר: איך בין א איד אן ארעמאן, איך האב א טאכטער חתונה צו מאכן און ס׳איז ניטא מיט וואס, וועל איך מיר נעמען יתור א צען טכוירן און האבן צושטייער פאר מיין טאכטער אויף נדן. האב איך אזוי געטאן. אויפגענייט דעם פריץ א פעלץ, ווי עס דארף צו זיין, און צען טכוירן האב איך מיר געגומען יתור. אז איך האב גע־ענדיקט די ארבעט און זיך אנגעהויבן קלייבן אהיים, האב איך אויסגעהוילט א גרויסן לאכן ברויט, פארבאהאלטן דארט די טכוירן, געגומען דעם קלומיק אויף דער פלייצע און זיך געלאזט אין וועג אריין.

אפגענאנגען עטלעכע ווירסט, הער איך ווי א רייטער יאגט זיך נאך מיר

רייכטום און כבוד, און פאר די אידן פון מינץ א סך פרייהייטן און פריוויליעגיעס. וועז דאס האט ניט געהאלפן איז דער קעניג אין כעס געוואָרן און געסטראשעט, אז ער וועט ר' אמנונען טויטן און אלע אידן פון שטאט וועט ער אנטאן אסך צרות.

ר' אמנון האט זיך נישט געקענט קיין עצה געבן, און אין זיין פארלאָרנקייט האט ער געבעטן דעם קעניג צו געבן אים דריי טעג אויף צו באטראכטן זיך.

געווען איז דאס אין די „עשרת ימי תשובה", צווישן ראש־השנה און יום־כפור. אז ר' אמנון איז אהיימגעקומען האט אים זייער פארדראסן וואס ער האט גאר געבעטן דריי טעג צו באטראכטן זיך. מיט דעם אליין איז ער שוין באגאנגען א זינד. ווי האט אים גאר נעקענט איינפאלן אפילו צו ישובן זיך וועגן זיין ענטפער! ער האט צוואמענגערופן די אידן פון שטאט און זיי אלץ דערציילט.

— אידן — האט דער רב צום סוף געזאגט — א גרויס אומגליק שטייט אונז פאר. לאמיר אלע די דריי טעג פאסטן און גאט בעטן, דער גזר וואס הענגט איבער אונזער קהלה זאל זיך אפטאן אן מכשול.

די גאנצע דריי טעג האט ר' אמנון נישט געגעסן און נישט געטרונקען, נישט געשלאפן און נישט גערוט. ער האט מיט טרערן אין די אויגן אין מיט א געבראכענעם געמיט תפלה געטאן און גאט געבעטן ער זאל אים מוחל זיין פאר זיין בעטו צייט אויף צו באטראכטן זיך, און ער זאל נישט שטראפן די קהלה פאר זיינע זינד.

אויפן פערטן טאג איז ר' אמנון נישט געגאנגען צום קעניג. האט דער קעניג געשיקט סאלדאטן און זיי האבן אים געבראכט אין פאלאץ אריין. אז ר' אמנון האט אים נעגעבן זיין תשובה איז דער קעניג שטארק אין כעס געוואָרן און ארויסגעגעבן א באפעל צו מאטערן און פיניקן ר' אמונעז. און די קעניג־לעכע תלינים האבן אים אבריסווייז אפגעהאקט זיינע הענט און זיינע פיס און א האלב טויטן אפגעשיקט אהיים.

געווען איז דאס ערב יום־כפור. די גאנצע נאכט פון כל נדרי און דעם יום־כפורדיקן פרימארגן האט ר' אמנון געשוועבט צווישן לעבן און טויט, אין די נאנצע שדה אידן איז שוין האט געקלאגט און געווויינט איבער דעם גרויסן אומגליק וואס ס'האט געטראפן זייער הייליקן רב.

יום־כפור ביימאג האט רב' אמנון געבעטן מען זאל אים אוועקטראגן אין שול אריין. וועז משז האט אים אריינגעטראגן אין שול אריין האבן די וועגט אויפגעציטערט פון דעם געווויין און געשריי פון די מתפללים. ר' אמנון האט געבעטן עם זאל זיין שטיל. וועז דאס געווויין האט זיך איינגעשטילט האט ר' אמנון מיט זיינע לעצטע כוחות געזאגט א נייע תפלה. און ביי די לעצטע ווער־טער פון דער תפלה איז זיין נשמה אויסגעגאנגען.

שפעטער האט ר' קלונימוס, דער חזן פון מינץ, די תפלה אויפגעשריבן אוז זי איז אריין איז מחזור אוז געוואָרן איינע פון די היילקסטע תפלות, וואס אידן איבער דער גאנצער וועלט זאגן ראש־השנה און יום־כפור. דאס איז די תפלה „ונתנה תוקף".

די מעשה פון ונתנה תוקף

פון ש. שאפירא

אין דער שטאָט מינץ, אין דייטשלאַנד, האָט אמאָל געלעבט א רב מיטן נאָמען ר' אמנון. ר' אמנון איז געווען זייער א געלערנטער און א גרויסער חכם אפילו קריסטן האָבן געוואוסט פון זיין גרויסקייט און האָבן אים אפגענעבן כבוד.

צווישן זיינע קריסטלעכע פרייַנט איז געווען איינער פון קעניגס ראָטגעבער. ער פלעגט מיט ר' אמנונען איבערראַדן אלע וויכטיקע ענינים וועגן וועלכע ער האָט געדאַרפט עצהן דעם קעניג. דם קעניג פלעגן זייער געפעלן זיין ראָטגעבער בערם קלוגע עצות. ער האָט אים אלעמאל געפאלגט און עם האָט זיך תמיד אויסגעלאָזט גוט.

איינמאל האָט דער קעניג געפרעגט ביי זיין ראָטגעבער אן עצה און פאַרלאַנגט פון אים א תשובה גלייך אויפן אָרט. דער ראָטגעבער האָט ניט געוואוסט וואָס אים צו ראַטן, האָט ער אים דערציילט דעם גאַנצן אמת, און אים געהייסן שיקן נאָך ר'אמנונען.

דער קעניג האָט אזוי געטאָן. וועז ר'אמנון איז געקומען האָט אים דער קעניג געפרעגט דאָם זעלבע, וואָס ער האָט געפרעגט דעם ראָטגעבער. ר' אמנון האָט גלייך געענטפערט און דעם קעניג איז זיין עצה זייער געפעלן. ער האָט געטאָן ווי ר' אמנון האָט אים געהייסן און עם האָט זיך אויסגעלאָזט גוט. האָט דער קעניג באַשלאָסן צו מאַכן ר' אמנונען פאַר זיין הויפט ראָטגעבער. אָבער א איר האָט אין יענע צייטן ניט געטאָרט פארנעמען אזא וויכטיקן אמט אין קעניגלעכן הויף. האָט דער קעניג געטראַכט, אז צו וועלן דעם קעניגס הויפט ראָטגעבער וועט ר' אמנון אוודאי זיין גרייט זיך צו שמרן און וועלן א קריסט.

דער קעניג האָט ווידער געפרופן ר' אמנונען. ער האָט אים געלויבט פאַר זיין חכמה און פאַר זיינע גוטע עצות. „און דערפאַר — האָט דער קעניג געענדיקט — האָב איך באשלאָסן דיר אנטאָן דעם גרויסן כבוד פון מאַכן דיך פאַר מיין הויפט ראָטגעבער. דו וועסט אָבער דאַרפן אננעמען דעם קריסטלעכן גלויבן".

ר' אמנון האָט געדאַנקט דעם קעניג פאַר דעם כבוד און געזאָגט: „איך קען אָבער דעם גרויסן כבוד ניט אננעמען, ווייל איך קען ניט פארלאָזן מיין פאָלק און מיין גאָט. איך בין געבוירן א איד און א איד וועל איך בלייבן ביז איך וועל שטאַרבן".

דער קעניג האָט אָבער נישט אפגעלאָזן. ער האָט ר' אמנונען צוגעזאָגט

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

COMPETIDORA GADITANA

EL CIGARRO INIGUALABLE

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

ונתנה תוקף

לאמיר אויסרעכענען די מעכטיקע הייליקייט פון דעם טאג, וויל ער איז מוראדיק און פירכטערלעך. אין דעם טאג וועלט דערהויבן דיין קעניגרייך, און דיין טראן וועלט אויסגעבריט מיט חסד, און דו זעצסט זיך אויף אים מיט אמת.

ס'איז אמת, אז דו אליין ביזט דער ריכטער, און דער באווייזער, און דער וויסער, און דער עדות, און דו שרייבסט, און דו חתמעסט, און דו ציילסט, און דו רעכנסט, און דו געדענקסט אלע פארגעסענע זאכן, און דו עפנסט דעם ספר־הזכרונות, און ס'לייענט זיך פון זיך אליין, און יעדן מענטשנס חתימה איז דארט פארן.

און דער גרויסער שופר ווערט געבלאזן, אין ס'הערט זיך א דינע, שטילע שטים, און מלאכים הויבן זיך אן אליין, און מיט שרעק און ציטער זאגן זיי:

— דאס איז דער יום־הדין! דער חיל פון הימל וועט געמשפט ווערן מיט דין! און זיי וועלן ניט געראטן בלייבן אין דיינע אויגן בשעתן דין.

אויך אלע פון דער וועלט וועסטו פארבייפירן פאר זיך ווי א סטאדע שאף.

ווי א פאסטעך קוקט איבער זיין סטאדע, און פירט דורך זיינע שאף אונטער זיין רוט, אזוי פירסטו דורך, און ציילסט, און רעכנסט, און דערמאנסט יעדע לעבעדיקע זאך; דו באשטימסט די גרענעץ פון לעבן צו יעדער באשעפענישן. און פארשרייבסט יעדנס גזר־דין.

ראש השנה ווערט פארשריבן, און יום־כפור ווערט פארחתמעט: ווייל זאלן אווק פון דער וועלט, און וויפל זאלן באשאפן ווערן; ווער זאל לעבן, און ווער זאל שטארבן; ווער זאל אויסלעבן זיינע יארן, און ווער נישט אויס־לעבט זיינע יארן; ווער זאל אומקומען דורך וואסער, און ווער דורך פייער; ווער דורכן שווערד, און ווער דורך א חיה; ווער דורך הונגער, און ווער דורך דורשט; ווער אין אן ערד־ציטערניש, און ווער אין א מגפה; ווער דורך דערווערגן, און ווער דורך פארשטיינען; ווער זאל האבן רו, און ווער זאל פארוואגלט ווערן; ווער זאל לעבן געמיטלעך און ווער זאל האבן יסורים; ווער זאל פארארעמט ווערן, אין ווער זאל ווערן רייך; ווער זאל ווערן דערנידערט און ווער דערהויבן.

אבער תשובה, תפלה אין צדקה פארמיידן די בייזע גזרה.

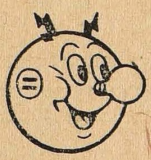
אידיש י. גובקין.

בית המקדש. מען פאַלט „כורעים" מיט די פנימער צו דער ערד, אזוי ווי אויפן פאַרהויף (עזרה) פון בית המקדש, ווען מען האָט געהערט פון מויל פון כהן גדול דעם געטלעכן שם המפורש.

א פייערלעכן מאָמענט שטעלט מיט זיך פאָר דער לעצטער אַקט פון יום כפורדיקן צערעמאָניאל: „נעילה", וואָס מיינט אין העברעאיש — פאַרמאַכן, שליסן. דאָס איז די לעצטע תפילה, וועלכע איז געווען די שולם תפילה פון בית המקדש. היינט צו טאָג מיינט זי די שליסונג פון די הימלישע טויערן. דער צערעמאָניאל ווערט פאַרענדיקט מיט שופר בלאָזן פון א תקיעה גדולה און אן אויסרוף „לשנה הבאה בירושלים" (אין ישראל — לשנה הבאה בירושלים הבנויה).

נאָכן פאַרענדיקן די תפילה פאַרזאַמלען זיך אידן אויף דעם שול־הויף, וואו זיי זענען זיך נוהג מחדש זיין די לבנה. פרומע אידן קומען אַהיים בייסן איבער מיט עפעס און איילן זיך גלייך אריינצוהאָקן דעם פלאָקן פאָר דער סוכה, דער־נאָך ערשט ענדיקן זיי זייער סעודה.

אויף מאָרגן נאָך יום כפור איז דער מנהג אויפצושטיין צום דאָוונען פריער ווי אלע אַנדערע טעג, כדי ניט צו געבן קיין אויסרייד דעם שטן, וואָס וואָלט געקענט זאָגן, אז ווי נאָר יום כפור איז אַריבער, פוילן זיך שוין אידן אויפצו־שטיין דאָוונען. דער אורטייל פון יום הדין איז דורך דעם בית דין של מעלה ארויסגעטראָגן געווארן, דאָס „קוויטל" אַבער ווערט ערשט איבערגעגעבן הושענה רבה.

K-LISTO KILOWATT

"SU SIRVIENTE ELECTRICO"

Felicita a la Colonia Hebrea de Cuba con motivo del Año Nuevo Hebreo .

דער טיר, מיט א ספּעציעלן רימען פון קאלב־לעדער אין האַנט און מיט אַביסל שטרוי אויסגעשפּרייט לעבן אים אויף דער ערד. דער מלקות־געבער פלעגט זאָגן בעת דעם שלאָגן דריי מאָל דעם פּסוק „והוא רחום", וואָס אַנטהאלט דרייצן ווערטער, כדי צוזאמען זאָל די צאָל זיין 39, וואָס מען פלעגט געבן ביי אידן פאַרצייטנס, וועו מען האָט עמעצן פאַרמשפּט צו קערפּערלעכער שטראָף.

דער מנהג פון מחילה בעטן איז זייער פאָפולער. ערב יום כפּור בעט איין איד דעם צווייטן פאַרגעבונג פאַר א באַגאַנגענער עבירה אָדער אומטאַקטיש־קייט פון איינעם לגבי דעם צווייטן.

אין פאָליש פון שול איז דער מנהג געווען אויסצושטעלן לאַנגע טישן מיט „קערות", טעלערם פאַר געלט: לטובת אלע אינסטיטוציעס און צדקה'ם פון שטאָט. די־בעלי בתים פלעגן אָפּצאָל אלע זייערע חובות פאַר נדרים און אַנדערע פאַרפליכטונגען פון א גאַנץ יאָר. ארויסגייענדיק פון שול פלעגט מען געבן נדבות אָרעמלייט, שטאָטישע און פרעמדע, וואָס זענען געשטאַנען פאַר דער שול אין גרויסע צאָלן.

דער פייערלעכסטער און דערהויבנסטער מאָמענט יום־כּפּור אַוונט איז וועו דער חזן זאָגט כל נדרי. נישט דער אינהאלט שפּילט דאָ די גרעסטע ראָל. נאָר דער ניגון, די וואונדערלעכע, טיף־רירנדיקע מעלאָדיע, וואָס פאַרכאַפּט דאָס אידישע האַרץ. דער מנהג צו זאָגן כל נדרי שטאַמט פון דער צייט פון די גאונים. מערערע גאונים פון בבל האָבן דעם מנהג באַקעמפּט און אָנגערופן „מנהג שטות". אין לויף פון דורות אָבער איז ער פאַרהייליקט געוואָרן, אזוי ווייט אז די נאַכט פון יום־כּפּור האָט באַקומען דעם נאָמען פון „די נאַכט פון כל נדרי". די רעפאָרם אידן פון דייטשלאַנד און אַמעריקע עלימינירן פון זייער מחזור די דאָזיקע תפילה און הויבן אָן דעם צערעמאָניאל פון דער יום כּפּור נאַכט מיט דעם 130־טן קאַפּיטל פון תהילים... דאָס איז אָבער ניט קיין נייע איינפירונג, נאָר אייגנטלעך א צוריקקער צו א גאַנץ אלטן מנהג פון ארץ ישראל־דיקע אידן, וואָס פלעגן עפענען די תפילות מיט דעם דאָזיקן קאַפּיטל. בכלל איז דער ענין פון דער תפילה „כל נדרי" ביי היינט ניט קיין פעסטגעשטעלטע די דעה, אז די תפילה איז אנטשטאַנען בעת אידן האָבן געמוזט לעבן ווי מאַראַנים. איז אָפּגעפרעגט געוואָרן דורך אזעלכע געלערנטע ווי קרוים און פאָזנאנסקי וועלכע האלטן אז זי איז אויפגעקומען אין ארץ ישראל בעת דעם קאַמף צווישן די רבנישע אידן און די קאראאימער, וועלכע זענען געווען קעגן התרת נדרים.

די שול איז געפאַקט. וואקסענע און סטעארין ליכט אין א צאָל ברענער אויף טישן אין יעדן לוידיקן אָרט. צו דער כל נדרי נאַכט קומען אידן וועלכע האלטן זיך א גאַנץ יאָר לאַנג ווייט פון אידישקייט. פרומע אידן שטייען אין דער שול אין ווייסע קיטלען און אין ווייסע טליתים מיט ווייסע יארמולקעס אויף די קעפּ.

דער צווייטער פייערלעכער מאָמענט אין יום־כּפּורדיקן צערעמאָניאל איז די אזוי גערופענע „עבודה". עס ווערן אויפגעלעבט די ניגונים און האַנדלונגען פון חזן מיט קהל אין א דראַמאַטישער פאָרם, דער אמאָליקער צערעמאָניאל פון

וועלט פון געדאנקען. ער איז דעמאלט געווארן א פילאזאף. און אין דער שטימונג האט ער זיך צוגעהערט צו דער דרשה פון מופר פונם רב. ער האט נאכגעפאלגט מיט ערפורכט דעם שטילן גאנג פון רב צום ארון קודש, וואס איז פארדעקט געווען מיט א וויים־אטלאסענער פרוכת און זיך אוועקגעשטעלט ביים שטענדער. דער רב האט געשטראפט דעם עולם פאר באגעגענע און ניט באגאנגענע הטאים, געמוסרט און געווינט און דער עולם — מענער און וויב־ער — האבן מיטגעווויינט אויפן קול, ווי אמתע בעלי תשובה, וואס האבן חרטה אויף זייערע זינד.

אן איינגעפונדעוועטער כינהג אין אידישע קהילות איז דער ענין פון כפרות שלאגן, וואס ווערט דורכגעפירט א טאג פאר אדער ערב יום כפור. מען באנוצט א האן (פאר א מאן) אדער א הון (פאר א פרוי), וואס דארפן איבערנעמען אויף זיך דעם עוונטועלן גזר, ווען דעם מענטשן קען זיין באשערט. לויטן מנהג נעמט מען דאס עוף אין דער רעכטער האנט און מען דרייט אים ארום דריי מאל ארום דעם קאפ און מען זאגט די ווערטער „זאת כפרתי זאת חליפתי, דאס הייסט אז דער האן אדער הון זאלן זיין די כפרה פאר די זינד פון דעם כפרות שלאגער. פון דעם דאזיקן מנהג נעמט זיך דאס ווערטל „ער קוקט ווי א האן אין בני אדם", ווייל דער האן געהאלטן אין די הענט פון דעם כפרות־שלאגער, קוקט אריין אין דעם סדור, פון וועלכן יענער לייענט ארויס א תפילה, וואס הויבט זיך אן מיט די ווערטער „בני אדם". דאס דאזיקע עוף דארף געקוילעט ווערן און זיין פלייש דארף געגעסן ווערן. קעגן דעם מנהג האבן געקעמפט גרויסע רבנישע אויטאריטעטן, ווען אין דעם געזען א וואולגאריזירטע נאכמאכונג פון דעם אמאליקן קרבנות־צערעמאניאל. עס זעט אבער אוים, אז די וויזיע, וועלכע איז געשטאנען פאר די אויגן פון דער וועלט, אז בלויז פון א קרבן איז מכפר אויף זינד, איז אזוי טיף אין דעם מענטשנס גלויבן, אז אפילו היינט, אין אמעריקא, איז דער דאזיקער ריטואל ניט בטל געווארן, אדרבא, ער וועלט פראקטיזירט מיט אייפער דורך בריייטע קרייזן פון דער אידישער ארטאדאקסיע.

ערב יום־כפור איז ניט בלויז דער טאג אין וועלכן מען גרייט זיך צום גרויסן משפט, ער איז אויך א יום־טוב. אזוי ווי עס איז א מצווה צו פאסטן יום־כפור אזוי איז אויך א מצווה צו עסן ערב יום־כפור.

אין שול ווערט נאכאמאל דורכגעפירט דער צערעמאניאל פון „התרת נדרים". מען גייט ווידער אין מקווה אריין. פאראן אזעלכע וואס זאגן ווידוי אין דער מקווה, כדי געלייטערט צו ווערן צום יום־הדין. אין האלבן טאג איז דער מנהג צו עסן א יום־טובדיקן מאלצייט — ווייך מיט קרעפלעך און צימעס, וואראם מען מוז האבן צייט אויסצוהונגערן זיך ביז צום פארפאסטן (אגב, קרעפלעך איז דער מנהג צו עסן אין טעג ווען מען שלאגט, אין פורים, המנעו. ערב יום־כפור, ווען מען שלאגט כפרות און הושענה רבה, ווען מען שלאגט הושענות). צו מנחה פלעגן קומען די עלטערע און פרומע אידן און לאזן זיך שלאגן כלקות. איין איד האט זיך געפונען אין שטאט, וואס האט געהאט א הזקה אויף געבן כלקות. דער כלקות־געבער האט זיך פארנומען זיין ארט לעבן

וועלכן דער בישאף האט פארגעשלאגן זיך צו שמדן און וועלכער האט אין א מאמענט פון שוואכקייט געבעטן צייט פאר ישוב הדעת. ר' אמנון, נישט קענעדיק פארטראגן זיין מאמענטאלע שוואכקייט האט זיך געלאזט אויסשניידן די צונג, וועלכע האט דאס געבעטן און מיט אפגעהאקטע הענט און פיס שטייענדיק פעסט ביי זיין אמונה אין גאט און מיט זיין פאלק, געלאזט זיך צופירן צום עמוד און אויסאימפראוויזירט זיין באגייסטערטן הימן צי גאט און זיין משפט.

ראש השנה איז דער מנהג זיך ניט צו לייגן שלאפן נאכן עסן און ניט צו גיין שפאצירן. מען גייט צוריק אין שול און פון דארטן לאזט מען זיך גיין צו „תשליך". יונג און אלט לאזן זיך גיין צו א וואסער, א טייך אדער אן אזערע און מען שאקלט אויס, לויט דעם מנהג, דריי מאל די קעשענעס, ווי א סימבאל ריין זיך צו מאכן פון יעדן חטא און עבירה. אידן האבן געגלויבט, אז אזוי ווי אברהם אבינו, גייענדיק מיט זיין זון, יצחק, צו דער עקדה, איז פון גאט געהאלפן געווארן פון די הענט פון שטן, וועלכער האט זיך דעמאלט פארוואנדלט אין א טייך, אזוי וועט ער, איצט, אויך ביים טייך העלפן זיינע אידן. דער צווייטער טעם: אידן זענען געגליכן צו פיש, וואס ווערן אמאל פארכאפט אין א נעץ; אידן ווערן אויך פלוצים פארכאפט אין א נעץ פון משפט און זענען צוויש לעבן און טויט. עס זענען פאראן נאך אנדערע אנדייטונגען און אויסטייטשונגען פון דעם דאזיקן מנהג, אין וועלכן א סך זענען אן אפקלאנג פון דער אמאליקער אייגפירונג צו קרוינען קעניגן ביי א טייך. אידן קרוינען אזוי ארום זייער גאט אלס דעם מלך המלכים.

אויף מארגן נאך ראש השנה הויבט זיך אן א תענית „צום גדליהו" אויפן טויט פון גדליה בן אחיקם, דעם נציב, וואס איז געבליבן אין יהודה נאכן חורבן. ווייל פרומע לייט האבן געוואלט מאכן פאסטן אידן, האבן זיי דעם טאג געגעבן א געווישן היסטארישן באדייט, הגם דאס האט נאר ניט קיין שום געמיינזאמעם מיט די פארכטיקע טעג. די טעג צווישן ראש השנה און יום כפור רופן זיך עשרת ימי תשובה. שטרענג פרומע פאסטן אלע די טעג ביז נאך מיטאג מיטן אויסנאם פון ערב יום כפור און שבת תשובה. דער דאזיקער שבת איז שטרענגער פון אלע שבתים. דער רב פון שטאט אדער קהילה איז זיך נוהג צו האלטן א לאנגע דרשה פאר מנחה (איינע פון די צוויי דרשות, וואס א רב פלעגט אפהאלטן אין פארלויף פון יאר אין אידישע קהילות אין איראפע, די צווייטע דרשה האט ער געהאלטן שבת הגדול פאר פסח). אין וועלכער ער האט געזוכט צו באווען דעם עולם, אז מען זאל טאן תשובה מיטן גאנצן הארצן. שבת תשובה איז אן אמאליקער פרומער איד קאנצעטרירט געווען אין זיך, און זיין יחידיש וועלטל איז געווארן ברייט און גרויס, ער האט זיך פארטיפט אין זיינע אייגענע רעיונות. אין דעם טאג האט ער אנגעהויבן טיף צו באגריפן די ווערטער:

„אדם יסודו מעפר וסופו לעפר".

אין טיפער טעמפלאציע פלעגט ער זיך פארשלינסן אין זיך און אין א

דער געשטאַלט פון פייגעלאַך, אַ רמז דערויף, אַז גאָט וועט איבער אונז אויס־שפרייטן זיינע רחמידיקע פליגלען. אין אַנדערע קהילות פלעגט מען מאַכן חלות ארומגעקראַנצטע מיט קרוינען, אָלס סימבאָל פון גאָט־וואָס איז אַ קעניג איבער אָלע קעניגן.

דער יום־טוב ראש השנה קאָנצענטרירט זיך הויפּטזעכלעך אין דער שול. דער חזן שפּילט די הויפּט־ראָלע אין דעם דאָזיקן יום־טוב. די טראַדיציאָנעלע ליטורגישע נגינה איז טיף פאַרוואָרצלט אין דעם אידנס נשמה. זי איז געבוירן געוואָרן צוזאַמען מיט אידישע צרות און פּריידן און איז איבערגעגאַנגען בירושה פון דור צו דור. יעדער ניגון האָט זיך זייַ געשיכטע און איז פאַר־קניפּט מיט טויזנטער פעדים אין דעם אידישן פאָלקס־לעבן. דערביבער איז דער מנהג אין גרויסע קהילות צו אנגאזשירן אַ חזן, וואָס זאָל זיין אָחוץ אַ יראַ־שמים אויך מוזיקאַליש געשולט, כדי ער זאָל קענען ארויסברענגען די האַרציקע און שיינע טענער פון די טיף פאָלקסטימלעכע און רעליגיעזע מאָטיוון און מעלאָדיעס.

אַ דערהויבענער און פייערלעכער מאָמענט אין דעם שול־צערעמאָניאַל איז דאָס שופר בלאָזן. דער שופר איז דער עלטסטער מוזיקאַלישער אינ־סטרומענט, געמאַכט פון אַ בארַאנענעם האָרן, וואָס איז שוין באַקאַנט געווען אין די צייטן פון כנען. מיט דעם שופר פלעגט מען אין די אַמאָליקע צייטן אָנזאָגן דעם אָנקום פון אַ שונא. דער שופר האָט מאָביליזירט דאָס פאָלק קעגן יערן אָנפאַל אָדער סכנה. מיט דעם שאָלן פון שופר האָבן אידן בעת דעם כיבוש הארץ איינגענומען שטעט. דער שופר דאַרף אויך אָנזאָגן דעם אָנקום פון משיח. ניט קיין וואונדער, בכן, אַז דאָס בלאָזן שופר אין דער שול איז געווארן דער מיטלפונקט פון אידנס אויפמערקזאַמקייט. יונגע מיידלעך און פרויען, וועלכע קומען ניט צום דאָוונען, קומען הערן שופר בלאָזן. דאָס געשעט אויך איצט, דאָ אין אַמעריקע. אין אינקלאַנג מיטן מנהג שטעלט זיך אַוועק אויף דער בימה לעבן דעם בעל תוקע דער אָנגעזעענסטער בעל הבית פון דער קהילה, אָדער דער רב און דיסטירט אים די טענער, וואָס ער דאַרף ארויס־ברענגען. די טענער באַשטייען פון דריי מינים: די תקיעה איז אַ לאַנגער, אויסגעצויגענער טאָן, די תרועה איז אַ לאַנגער מיט הפסקות איבערגעריסענער קול, און שברים — אַ מין סטאקאטאָ, באַנוצנדיק זיך מיט טערמינען פון מאָ־דערנער מוזיק. אין חסידישע קהילות איז געווען אַ מנהג אויסצוהערן הונדערט קולות פון דעם שופר אין דער צייט פון דער שמונה־עשרה.

נאָך אַן ערנסטער מאָמענט קומט אָן, וועו מען דערנענטערט זיך צו דער היליקער תפילה „ונתנה תוקף". עס ווערט געעפנט דער ארון קודש און דער עולם מיט טליתים איבערגעצויגן איבער די קעפּ, זאָגט דעם דאָזיקן פיוט אויף די העכסטע טענער און מיט גרויס געוויין. די דאָזיקע פאַטעטישע און דיכטערישע תפילה דריקט אויס אויף אַ שאַרפן און בילדלעכן אופן דעם כאַ־ראַקטער פון ראש השנה אָלס טאָג פון גאָטס משפט איבער וועלט און מענטשן. אַ קראַנץ פון אגדות רינגלט אַרום דעם פאַרפאַסער פון דער דאָזיקער תפילה, וועלכער איז לויט דער טראַדיציע, דער לעגענדאַרער רב' אַמנון פון מאגענצא.

— שטייט אויף צו די ערשטע סליחות!

פרומע אידן, מענער און פרויען פאסטן דעם ערשטן טאג פון סליחות. די גרעסערע חדר־אינגלעך שטייען אויך אויף באגינען און גייען אין בית־המדרש אדער שול צוזאמען מיטן טאטן זאגן סליחות. די איבעריקע טעג גייען זיי ניט מיט דעם אויסנאם פון ערב ראש השנה.

ערב ראש השנה שטייען אויף יונג און אלט צו „זכור ברית" (אזוי רופט מען די ערב ראש השנה'דיקע סליחות צוליב דער „סליחה", וואס הויבט זיך אן מיט די דאזיקע ווערטער און וואס איז פארפאסט געווארן פון רבינו גרשם מאור הגולה). מאנכע נעמען פארן אוועקגיין פון בית המדרש א גלאז טיי מיט א לייכטן צוביים, וויל מען מעג נאך עסן כל זמן עס איז נאך פינצטער; ערב ראש השנה פאסט מען דאך א האלבן טאג.

נאכן דאוונען פירט מען דורך דעם צערעמאניאל פון התרת נדרים. יעדער איד שטעלט זיך פאר א ריכטער־קאלעגיע פון דריי, זועלכע זענען אים מתיר די נדרים, וועלכע ער האט אויף זיך וועלן עס איז געטומען און צוליב פארשיידענע טעמים ניט געקענט מקיים זיין. אין א סך קהלות הערן אויס פרומע אידן מוסר־רייד, באלייטיקונגען און פארוואורפן פון אייגענע פריינט, דאס וועלט אנגערופן נזיפות.

א סך גייען פארן עסן אין דער פרי אין מרחץ דאס מאל טראגט די טבילה גאר אן אייגנארטיק כאראקטער. אידן גייען זיך ניט סתם וואשן דעם קערפער, ווי זיי גייען יעדן פרייטיק אדער ערב יום טוב, דאס גייען זיי מקיים זיין א מצווה, זיך צו טובלען, כדי צו רייניקן די נשמה. מען שערט זיך לכבוד דעם יום טוב, מען טוט זיך אן אין וויסן, כדי צו זיין ראוי צו גיין אין שול אריין.

דעם ערשטן אוונט פון ראש השנה טראגט זיך א שטימונג פון טיפן ערנסט. דאס האט באווירקט דעם עולם דער סקארבאווער ימים־נוראמדיקער ניגון, וואס איז דורכגעזאפט מיט טרויער און אומעט. נאכן דאוונען וויכטשט מען זיך איינעם דעם אנדערן גוט יום־טוב און מען גיט צו „לשנה טובה תכתבו ותחתמו" און אידן, פאר וועלכע עס איז שווער צו זאגן די דאזיקע „עברי" זענען מקצר דעם וואונטש צו בלויז צוויי ווערטער „לשנה טובה".

ראש השנה איז ניט קיין היים יום טוב. פונדעסטוועגן, אז מען קומט נאך מעריב אין שטוב אריין, איז דער טיש געדעקט פייערלעך. דער טיש איז באדעקט מיט א וויים טישטוך, עס שטייען ברענענדיקע ליכט, א קרוג מיט האניק, מיט וועלכן מען באשמירט די „המוציא" און מען וויכטשט זיך אז דאס נייע יאר זאלן זיין גוט און זים. אין א סך הייזער ליגט אויפן טיש א פרוכט. וואס מען האט נאך דעם יאר ניט געגעסן און מען מאכט א „שהחינו". פרומע אידן פלעגן זיך אפהאלטן א גאנצן זומער און ניט געגעסן א געוויסע פרי, כדי צי מאכן א שהחינו אויך דעם צווייטן אוונט.

ס'איז א מנהג, אז די חלות זענען דאס מאל אנדערש ווי תמיד. עס ליגן חלות געמאכט ווי לייטערס, מיט דער כוונה אז אין דעם יאר זאל מען דערהויבן אין ניט דערנידעריקט ווערן. אין א סך שטיבער ווערן די חלות געפארעמט אין

קיין בעסערער מיטל פאר לייטערן דאס נפש, ווי האלטן דאס מויל פארמאכט פאר דברים בטלים, אומנויטיקע רעדעריין. אידן האבן געהאלטן, אז דאס ברענגט גרויס נוצן מכוון צו זיין די תפילות, כדי פרעמדע מחשבות זאלן זיי ניט מבלבל זיין. דער מנהג האט זיך געפונען תענית דבור.

דאס לעבן פון איד איז אין די אלע טעג געווארן פרומער. מען האט זיך געפירט, אז אין פארלויף פון דעם מאנאט פלעגט מען זאגן נאכן דאוונען ההילים בציבור. מען האט זיך אפגעהיט פון א ריי עבירות, צו וועלכע מען איז געווען גלייכגילטיק א גאנץ יאר. מען האט גענומען דאוונען לאנגזאמער און מיט מער כוונה, זענען דאך די דאזיקע טעג, ווי מען פלעגט זאגן, טעג, אין וועלכע אפילו „א פיש אין וואסער ציטערט".

מער ווי אומעטום זענען די אלע טעג קענטיק אויף דעם בית עולם. אלע איז די צייט פון גיין אויף קבר אבות, אויף די קברים פון עלטערן און משפחה. מ'זאגט ביי די קברים פון א „מענה לשון" א ספרל צונויפגעשטעלט מיט תחינות און געבעטן פאר דעם צוועק. פאראן געווען ווייבער, וואס האבן געמאכט דאס פעלד, זיי פלעגן גיין ארום און ארום מיט א קנויל פארעם אין האנט און פון דעם דאזיקן פארעם ציען קנויטן און מאכן ליכט, וואס זיי האבן אוועקגעשאנקען שפעטער אין שול אריין.

דער דאזיקער מנהג פון באזוכן די קברים פון נאענטע האט זיך אויך אויסגעבירגערט אין אמעריקע, וואו אין די אלטדיקע זונטיקס ווערן די בתי עלמינס פארפלייצט פון אידן, וואס קומען בעטן פאר א רפואה, פאר פרנסה און פאר א גוט, געזונט, געבענטשט ניי יאר.

נאר שטארק ווערן די ימים נוראים שטימונגען אין דער סליחות־וואך, וואס הויבט זיך אן זונטיק פאר ראש השנה. די מורא פאר דעם גרויסן יום־הדין קען מען אראפלייענען פון אלעמענעם געזיכטער. שוין שבת נאך מנחה גייט דער עולם ניט אהיים צו שלש סעודות, נאר בלייבט זיצן אין שול. פרומע אידן פלעגן פאסטן ביז איבער יום כפור. יעדן אוונט נאך מעריב פלעגן זי זיך ווצשן די הענט און נעמען אין מויל אריין א פאר כזיית'ן, אונטערצולענען דאס הארץ, כדי צו קענען אויף מארגן ווייטער פאסטן. גלייך ווי עס האבן זיך באווייזן די ערשטע סימנים פון דעם בין־השמשות, איז ארויס אויף דער בימה דער שמש און אנגעהויבן מיט זיין אומעטיקער, ווייענדיקער, אבער הארציקער שטימע: „אשרי תמימי דרך ההולכים בתורה ד'".

און דער עולם האט מיטן צווייטן פסוק געענטפערט. אין דער שול איז דערווייל געווארן חושך פינצטער.

זונטיק שטייען אידן אויף באגינען, ווען ס'איז נאך שטאק פינצטער אין דרויסן. אזוי פרי וואלט מען זיך אליין ניט אויפגעכאפט. גייט דעריבער דער שול־רופער פון שטעטל פון הויז צו הויז מיט א לאמטערן אין האנט און קלאפט אן אין יעדן פענצטער אדער פארמאכטן לאדן מיט א הילצערנעם האמער אוך יועקט אידן צו סליחות:

— שטארקט זיך לעבודת הבורא!

פון י. מ. בידערמאן

ימים נוראים

(טראדיציאָנעלע פירונגען)

ראש השנה און יום־כּפּור טראָגן, ווי באַקאַנט, אַ באַזונדערן נאָמען ימים נוראים, פאַרכטיקע טעג. אין אַלע ימים טובים איז דער הויפּט־שטריך — דערהויבענע און פריינטלעכע פייערלעכקייט. אָבער די פייערלעכקייט פון ראש השנה און יום־כּפּור איז פאַרבונדן מיט אַ שטימונג פון טיפן ערנסט, מיט אַ געפיל פון שוועכקייט אחריות, וואָס דאָס לעבן לייגט ארויף אויף יעדן אידישן יחיד. היסטאָריש געזונען זענען ראש השנה און יום־כּפּור געווען פרייַלעכע יום־טובים, טיילן פון אַ לאַנג־דויערנדיקן און מיט פאַרשיידענע צערעמאָניאַלן דורכגעפלאָכטענעם פעסט לכבוד דעם צונויפנעמען און איינזאַמלען די פרוכטן און תבואות אין די שייערן, אָבער אין לויף פון דורות האָבן אידן אייפּגענומען דאָס נייע יאָר ניט מיט קיין פריידיקן טומל, נאָר מיט ערנסט און אומעט און אַ צעבראָכן האַרץ. דער שופר האָט אריינגעבלאָזן אין דער אידישער נאָם אַ פרומען ציטער.

ניט מיט איין מאָל זענען געקומען די ימים־נוראים. אַ גאַנצן חודש פאַר ייער אָנקום — דער חודש אלול — איז אַ חודש פון טיפער תשובה. אויב יערער „שבת מברכים" איז אַ געהויבענער שבת, איז דער שבת מברכים, וועלכן מען בענטשט ראש חודש אלול, דער דערהויבנסטער. מען פילט, אז אין עטלעכע טעג אַרום וועט זיך דערהערן דאָס קול פון שופר. דעם חזנס אויסרוף פון דער בימה „ראש חודש אלול"! טראָגט אין זיך אַן אַנדער קלאַנג, אַן אָנזאָג פון די פאַרכטיקע טעג. שוין דער טאָג פון ערב ראש חודש אלול רופט זיך „יום כפור קטן". אַ סך אידן פאַסטן דעם טאָג און זאָגן צוזאַמען מיט דעם שליח צבור סליחות און וידוי און עס פילט זיך יום־כּפּור. דעם צווייטן טאָג פון ראש חודש אלול, הויבט מען אָן בלאָזן שופר נאָכן דאָוונען, און דער שלום זאָגט, וויַ אַ צוגאָב, דאָס קאָפּיטל תהילים „לדוד אור". די תקיעה איז אַ סיגנאַל, אז עס דערנענטערט זיך די צייט פון תשובה.

מען האָט זיך נוהג געווען ניט צו פירן קיין וואַכנדיקע שמועסן אין דער צייט פון ראש חודש אלול ביז איבער יום־כּפּור, האַלטנדיק, אז ס'איז ניטאָ

LA CUBANA

COMPAÑIA NACIONAL DE SEGUROS

FUNDADA EN 1918

Riesgos que aseguramos:

Seguros de Vida, Grupo y Colectivos.
Incendio.
Ciclón.
Ras de Mar.
Terremoto.
Motín.
Transporte Marítimo y Terrestre.
Automóviles.
Roturas de Cristales.
Accidentes Personales.
Seguro Anticipado: para fabricación y reconstrucción de edificios.

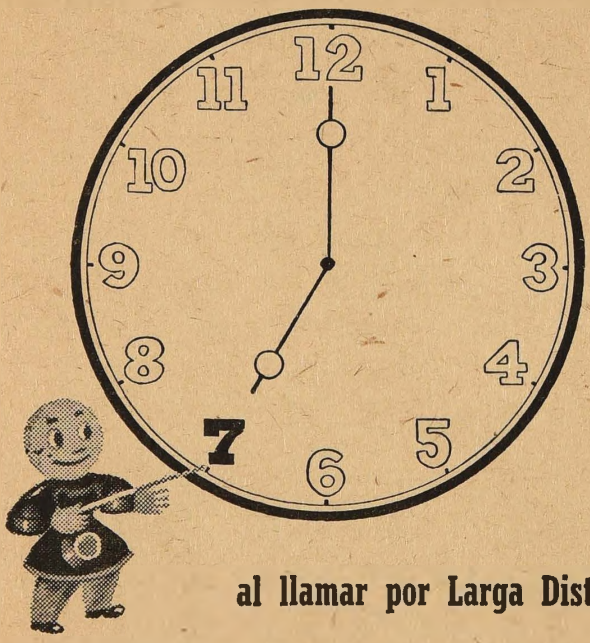
Hemos pagado más de $7.000,000.00 por indemnizaciones.

AGUIAR Y LAMPARILLA

Teléfono M-8226 **Apartado 2509**

Esté al tanto de la hora...

al llamar por Larga Distancia...

Desde las 7 P. M. cada día de la semana y durante todo el día del domingo las tarifas de Larga Distancia son más económicas.

Durante esos períodos, en que recesan las actividades comerciales, los circuitos están más expeditos.

Desde su casa, de su finca, de la playa o de cualquier otro lugar donde usted se encuentre, puede obtener la comunicación deseada con rapidez y economía.

LDN-18
12-49

Cuban Telephone Company

אין גאָטס טריט

אַ שטילער. מילדער. פּריליגנם-ווינטל
באַוועגט די סטרונעס פון מיין האַרפּע.
און ער ברענגט אריין פון דרויסן
בלומען-ריחות. פּרישע. שאַרפּע.

לאַזן זיך פּאַרנאַנדער טענער.
כוואַליעס קלאַנגען דינע. שטילע.
פון דער טיפּעניש פון האַרצן
אַ שחריתדיקע תּפילה...

דוכט זיך מיר. איך שטיי ביים עמוד.
פאַר דער גאַנצער וועלט מתּפּלל.
און דער טאָג איז היינט אַ יום טוב.
זינג איך אויס צום בורא הלל...

און עס דאַוונט-מיט דער דרויסן
מיט דעם זוניקן אַרום.
יעדעם בלעטל. יעדעם שטויבל
שעפּטשעט. תּפילה'ט האַרציק-פרום...

אַלע זענען מיר מתּפּלל
מיט אַ רואיקן געמיט;
יעדער איינער אויף זיין דרך
גייט נאָך גאָטס טריט...

דער פויגל האָט זיין ליד

דער פויגל האָט זיין ליד שוין אָפּגעזונגען.
דעם לעצטן פּלי פּאַרענדיקט שוין פון לאַנג.
כ׳וויים ניט ווער און וואָס האָט אים געצוואונגען,
ער ליגט אַליין אין נעסט טויט-קראַנק...

צי האָט אים פּאַרשאַדט אַ שלעכטער קערן,
צי האָט אַ גיפטיק וואָרעם אים פּאַר׳סמט?
איר וועט אים זינגען קיינמאָל מער ניט הערן,
איר האָט זיין לעצטן. שוואַנען-ליד פּאַרזאַמט...

שטיל איז געוואָרן דער אָרום.
ווי מיט אים וואָלט אַליץ געלעגן קראַנק,
און די גאַנצע וועלט געוואָרן שטום
און פּאַרענדיקט איז אויף אייביק דער געזאַנג...

דער בוים, ער שטייט געבויגן ווי אַן אבל,
דער זינג-פויגל איז פון וועלט אַוועק,
ווי ער וואָלט זיין דער עיקר, ניט. קיין טפל, —
און אַליץ אָרום אין טרויער איינגעדעקט...

דו ווילסט פון זיך אליין

דו ווילסט פון זיך אליין ארויסקריגן דעם סוד:
פון וואַנען קומט דאָס וואַרט. דער ניגון און דאָס ליד?
און בעת דו מיינסט, אַז דיר געלינגט, גאַראַט
צו קומען אויף זיין שפור פון סודותדיקן טראַט

בלייבסטו ווי פאַרשטוינט. נאָך מער אין פלאַנטער-קנויל
זעסטו זיך פאַרוויקלט. און דאָס וואָס נאַקעט, הויל,
האָט אויסגעזוען ביז איצט פשוט, איינפאַך, קלאָר,
וועלט פאַר דיר אַנטפלעקט, ווי אַן
אומפאַרשטענדלעך וואָר.

אין זיך אַליין דערזעסט אַ מיסטעריעזע ליכט,
וואָס שיינט און באַלייכט. ווי דאָס וואָלט זיין דיין פליכט.
און פירסט אויס אַ באַפעל פון עמעצן צו דיר,
קיין עכאָ פון קיין קלאַנג. נאָר בלויז אַ וויטער שפיר...

און דאָס באַוועגט דיין גאַנג, דעם גרויען אויף דער ערד.
און די יום-טוב-דיקע פרייד וועג-ניט-וועג עס קומט.
און עס רייסט זיך אַ געזאַנג פון טיפעניש וואָס יערט
און עס צעזינגט זיך וועלט וואָס האָט ביז איצט געשטומט...

ביים ראַנד פון האָריזאָנט

ביים ראַנד פון האָריזאָנט, ווי א פייערדיקע ראד,
די זון האָט זיך געדרייט. אין טייך אריינגעפאַלן;
ווער וויים וואָס וואָלט געווען, ווען ניט די האַנט פון גאָט.
אויף אייביק וואָלט פאַרשוואונדן פון דער ליכט די קוואָלן...

איז באַשערט געווען א מיידל עם צו זען,
ווי עס צאַפלט זון, ציטערט און צעריבט.
האָט זי צו זיך אין העמער איר אריינגענומען,
און א העלער חלום אין איר מוח שפּינט.

ווער עס זעט די מיידל, קען איר ניט דערקענען —
ווי זונען-צוויי די אויגן לייכטן, שימערירן,
און זיי רופן, וועקן, בעטן-זיך און מאַנען,
וואָס איז זייער מיין, איז שווער צו דעשיפרירן...

פול מיט פרייד און ליכט איז אָיר ליימן-תייזל,
און דער שטעג וואָס פירט צו די פעלדער ברוינע,
באַרוועס ווי זי גייט, וואו זי זאָל זיך ניט באַווייזן,
ווי א פרינצעסן שפּרייט פון זיך א שטאָלצע מינע.

מ'זאָגט זי איז פאַרליבט, און עס זונט ארויס
ביי יערן קער און ריר פון איר גאַנצן וועזן;
עם צאַפלען אירע בריסט ווי קאַקא-נים די גרויס,
וויסע. ווי פון מילך היימיש-געמאַכטע קעזן.

דער פּנים רייפיק ברוין, די אויגן פלאַמען-שקיעהס,
די האָר א גאָלדן קרוין פון דער נאַטור געשאַפן;
עם באַגינט די וועלט ווען זי עפנט אירע וויעם,
און פאַר אירם א בליק ווערן יונגען — שקלאַפן...

א קינד פון דער נאַטור, פאַלמעדיק געשלאַנקט,
אין א וויסע קלייד — שוועבט פארבי א שוואן,
אינזאָם אויפן פעלד — פאַלט איין דיר א געדאַנק,
אז זי איז ניט אליין, מיט איר איז גאָט פאַראַן...

א פלעק פון א טרער

פֿאַרבּיי, אַוועק, נישטאָ אים מער,
ווי אַ טראָפֿן אויסגערונען.
בלויז א פלעק פון אַ טרער
האָב איך פון אים געפונען.

ערגעץ אין אַ ספר,
ביים שיין פון קורניק
איז אויפן בלאַט געפאַלן,
אין אַ טאָג אַ כמורניק.

און זי איז פֿאַרבליבן
פון א גאַנצן לעבן,
דאָס אויג, זי האָט פֿאַרשריבן,
זיין צער אַרויסגעגעבן.

וואָס עס האָט געדריקט אים,
וויים ניט איצטער קיינער;
זי איז ארוים פון האַרץ
פון אַ באַרג מיט שטיינער...

וואָס האָבן אים געשטיקט
און קיין רו געגעבן,
ס׳קען זיין אַ טאָג, צי צוויי,
און אַמאָל דאָס גאַנצע לעבן...

וער וויים, וער קען עס וויסן
וואָס אין טרער איז איינגעשלאָסן?
א האַרץ אַן אויפגעריסן?
צי א ים מיט פֿאַרדראָסן?

ניט איך, ניט דו, ניט קיינער
וועט פון דעם שוין וויסן,
כ׳וויל, דאָס טרערן-בלעטל
זאָל ניט ווערן אויסגעריסן...

סנאָפּעם פון שטראַלן

סנאָפּעם פון שטראַלן בינד איך צונויף
ווי גארבן פון תבואה סוף זומער.
זאָלן באַלייכטן אָוונטס-וועג לויף.
כ׳זאָל ניט אַפּשוואַרצן א שטומער...

ווי דער פּויער זיין תבואה נעמט איין
איבער ווינטער צו זיך אין דעם שייער,
וועל איך די שטראַלן צום אָוונט-ליד מיין
זאַמלען — אויף צעלייגן אַ פייער.

ווען דרויסן וועט וואַיען דער ווינט,
דער הערבסט וועט ברעכן און פליקן,
וועלן די שטראַלן וואָס איך קלייב אַצינד,
אין דער שפּעטער נאַכט-שעה מיר קוויקן...

און איך וועל מיר זינגען אַ ליד פון ליכט
ווען אַלץ אַרום מיר וועט זיין נאַכט,
וויל איך האָב די סנאָפּעם פון שטראַלן אויף זיך
באַצייטנס אין שייער געבראַכט...

פון אלע די וועגן

פון אלע די וועגן, די בריטע,
וואָס פירן צו שטעט און מרחקים,
ליב איך די סטעזקע די שמאָלע
פון פעלדער, וואָס קומט ממעמקים...

ליב איך צו גיין דאָרט אליין
זוכן, פאָרשן און בלאָנדזשען
וואָלן אַלץ לערנען, פארשטיין,
אפילו, דאָס קוים וואָס זיך אָנזעט...

א פויגל, א גריל, א וואָרעם,
א שפרינגער, א זשוקל, א בין,
וויי קליין, וויי נישטיק, וויי אָרעם —
זיי האָבן א פליכט און א זין.

זיי זענען צו עפעס געקומען
און האָבן א צוועק און א ציל.
כאָטש מיר הערן ניט מער ווי דעם זשומען,
און עס עקלט זייער דלוב, זייער דריל...

זיי וויסן אליין ניט זייער שליחות
און פירן איר אוים פונקטואַל,
ווי דער מענטש מיט זיין שטאָלץ, מיט זיין יחוס —
וויל זיי זענען אַ טייל פון וועלט-אַל...

דער נאַכט - גאַלאַן

דער נאַכט-גאַלאַן מיט גאָלדענע בלומען
קרעמיק, ווי פון פוטער געשלאָגן,
דאָס האָט די זון אין אַלפּען-ליכט
זייער בלומען-קעפּלאַך געצוואָגן.

שמעקט פון זיי מילד און צאַרט,
ווי פון קינדערשע קעפּ יעדן פרייטיק,
אינגלאַך פאַרפוצט צו גיין שוין אין שול
און מיידלאַך מיט צעפּ, שוין לאַנג צייטיק...

טראָגט ער א ריח פון מנוחה אַרום,
ווי דער שבת אין דער היימישער שטעטל,
דאַכט זיך ער שרייט ניט, און רופט ניט, נאָר שטום
זינגט צו דיר יעטווידעם בלעטל...

פילסטו די זמירות פון קדושה אין דער וואַך,
און עס ווערט פאַר דיר שבתדיק הייליק
יעטווידער טאָג, און יעטווידער שעה,
דאַרפסט נאָר אויך געבן דיין חלק: —

דאָס ביסעלע גלויבן אין שבתדיק וועלט
פון קדושה, ומנוחה און שירה,
וועט יעטווידער טאָג דיר שיינען צעהעלט
און אַלץ וועט זיין גלייך ווי א ווירע...

פרילינג - ווינטן

די שוואַכע. די קראַפטלאָזע. פאַלן אראָפּ.
די שטאַרקע. די פעסטע פאַרבלייבן;
עס האַלט זיך דער שטיינגל אָן ביי דעם קאָפּ
וויפל דער ווינט זאָל ניט טרייבן...

עס בויגן זיך צווייגן פון ווינטן געדרייט.
אָט דאַכט זיך. זיי וועלן זיך ברעכן.
פלוצלונג זיי הויבן די קעפּ אויף מיט פרייד —
ס׳איז אַ געשפּיל פון געפּעכן...

דער פרילינג איז לוסטיק. איז שטיפעריש יונג.
ער רייט אויף די ווינטן גאַלאָפּיק.
טראָגט אין זיין וויכער אַ מעכטיקן שוואונג
מיט זודיקע בלומן פון טראָפּיק.

אין אים ליגט פאַרבאָרגן ציקלאָנישע קראַפט.
אַ שטורעם-געפּעכט פון אָקעאַנען;
דאָך ער צעשטערט ניט! לעבט-אויף און שאַפט
אַלץ וואָס דאָ איז פאַראַנען...

פרילינג-ווינט. ווי אַ ברכה פון גאָט.
רייניקט דאָס פוילע און דאַרבע:
אין אים ליגט לעבן און טויטס סוד —
ס׳איז אַ סוגיא אַ האַרבע...

א בוקעט לידער...

פון אליעזר אראנאוסקי

(צו די צען בליענדע יארן פון מדינת ישראל,
דעם נשיא, יצחק בן־צבי — א מתנה).

עמיץ פירט מיט מיין האַנט

עמיץ פירט מיין האַנט אויפן וויסן פאַפיר,
פאַרפילט מיט צייכנס, סימבאָלן;
כ׳פיל זיין באַוועג, זיין קער און זיין ריר,
כ׳וויים ניט וויִ אזוי אים צו מאָלן...

ער יאָגט מיר אונ טרייבט, ווי זיין וואָלט ער האַר
איבער אַלע מיינע די חושים;
שקלאַפיש געטרייַ, אין פרייד ווי אין צער,
פיל איך, כאַטש נעם אין צעקוש אים...

כ׳זוך אים אַרום, אומזיסט איז מיין מי,
כ׳וויים ניט וואו אים נאָכצושפירן;
ניט איינמאָל מיר דוכט, ער קומט פון ניט־הי,
און עס זענען צו אַלע טירן...

און אַמאָל, גאָר אַמאָל, דערפיל איך דעם סוד
פון נשמהס לאַבירינטיש געוועלבער: —
ווער ס׳פירט מיט מיין האַנט, וויים איינער נאָר, גאָט,
און אפשר, איז ער עס דער זעלבער...

Gustavo Petriccione

JOYERIA - PLATERIA

CALZADA 509 e/ D y E VEDADO TEL. F0-2513

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

guayaberas

Comodoro

únicos fabricantes:

JOSE A. RODRIGUEZ Y CIA.,

PALACIO DE CRISTAL

Aguiar 569 esq. a Muralla, La Habana.

די מאַדערנע, ווער עס קען טאַקע בעסער!... זיי שפּילן אַ שערעלע, גייען בזינד נאָך די נאַטן און גאַרניט!... וואו איז דאָס אידישע קנייטשעלע... וואו איז דאָס אידישע „אויעלע" וואָס הערט זיך פון אייער פידעלע? נתן! נתן! פּראָפעסאָר נתן!...

פּראָפעסאָר נתן שמייכלט אין שלאָף, נאָר אויך דאָס זעט ניט קיינער... די גרויסע געבויידעם פּאַרשטעלן אים...

Les invitamos a ser

NUESTROS CLIENTES

PARA todo hombre de negocios, cualquiera que sea la índole de sus actividades, las relaciones con The First National City Bank of New York representan un nexo ventajoso y un servicio de alcance mundial.

Nuestros servicios son amplios y ofrecen facilidades apropiadas para resolver cualesquiera problemas que puedan encontrar el particular, industrial o comerciante. Les invitamos a abrir su cuenta, pequeña o grande, corriente o de ahorros, con nosotros.

THE FIRST NATIONAL CITY BANK
OF NEW YORK

Presidente Zayas y Compostela, Habana

HABANA · SANTIAGO · MATANZAS
CARDENAS · CAIBARIEN · MANZANILLO

Miembro Havana Clearing House

NC-168

לייִדיקן וא׳... מען געזעגנט זיך: ט׳האָבן א סך נחת!... געווען א שיינע חתונה: ניט ערגער ביי קינדס קינדער!... דאָס איז געווען גרויסאַרטיק! שוין האָבן אזא יאָר!...

אז מען גייט ארויס פון זאַל, מען דערפילט די פרישע לופט, הויבן אָן די געסט צווישן זיך שמועסן... עס האָט עפעס געפעלט... כ׳וויים ניט וואָס, נאָר עס איז ניט דאָס... דאָבט זיך אזויפיל טויזנטער אריינגעלייגט, א הויז האָט מען שוין געקענט אויפבויען פאַר דעם געלט וואָס די חתונה האָט אָפגעקאָסט... נאָר עס איז ניט דאָס... עס האָט עפעס געפעלט... אזוי רערנדיק, דערמאָנט מען זיך אין נתן דעם קלעזמער מיט זיין קאָפעליע... עס האָט געפעלט נתן... נתן אז ער צעשפילט זיך דערפילט מען דעם טעם פון א היימישער חתונה, די געסט זענען געסט... די מחותנים זענען מחותנים... עס באַקומט דעם אויסזען; ווי א חתונה אין דער אלטער היים... דאָ אזא קאָלטקייט, עפעס א געפרוירענע שטימונג!... א מין אָנגעצויגנקייט, פיסטאָקראַטיש... נאָט אייך א דרייער פאַר דעם גאנצן טאַראַם... וואָס טויג מיר די מאַדערנעקייט אז נתן קלעזמער האָט געמאכט לעבעדיק... אז ער טוט א שפיל אויף פילט מען אז מען איז אויף א אידישער חתונה... נאָר די וואָס זאָגן עס, אז עס קומט צו זייערס א קינדס חתונה נעמען אויך ניט נתן דעם קלעזמער... וויי!... זיי האָבן זיך אויך ניט אין די הענט... די קינדער געוואָלדעוועז: טאַטע, מאַמע! ס׳איז היינט אַנדערע צייטן! די פאָמעראַנץ, די ווייננאַרטנס די... האָבן אויך באַשטעלט דעם באַרימטן אַרקעסטער... די יוגנט וועט ניט קומען, אויב?... צוליב א פאַר דאָלער אייגערענגען, וועט איר אַוועקהרגענען די חתונה... און אז די כלה טוט א לאָז א טרער, איז הימל עפן זיך... אין טאָמער האָט נאָך די כלה א טבע צו „רייטן" אויף די עלטערן, האָט זי איצט דעם גינסטיקן מאָמענט.

— אפּגעשטאַנענע גרינע, איר מיינט איר זייט נאָך דאָרט אין אייער פּויליש שטעטל מיט די בלאָטעם... פאַרגעסט... זייט כאָטש אביסל ציווילי־זירט... לאָזט אייך לערנען... מען קען דאָך ניט לעבן ווי איר לעבט. די עלטערן וויל זיך ניט איינרייסן דעם פּעלץ פאַר נתן קלעזמער...

אלץ האָט זיך געביטן. יא אלץ, נאָר ניט איך!... איך נתן, פראָפעסאָר נתן, וועל זיך ניט בייטן! איך טו זיך א שפיל אויף מיין פידעלע, איינינקער אליין אין מיין צימער... איך בין דאָן אויף אלע חתונות... מיינע געסט זענען די שיינע לבנה מיט די אָן א שיער שטערן, זיי וינקען צו מיר: נתן שפיל א פריילעכס, א אידיש שטיקעלע, עס זאל צעגיין אין מויל... זיי דאָרט אין די גרויסע סאַלאָנען בענקען נאָך דיר, נאָר זיי קענען זיך ניט העלפן... זיי האָבן זיך ניט אין די הענט... די קינדער געוועלטיקן איבער זיי... און די געלט זיי־ערע געוועלטיקט נאָך מער איבער זיי אין זייערע קינדער... שפיל עפעס פריי־לעכס־אידיש׳לעך... וועסט שוין די וועלט ניט איבערמאַכן...

אין די לאַנגע היסע נעכט ליגט נתן אויף יין געלעגער, שלאָפט און חלומט: נתן! וואו איז נתן? פראָפעסאָר נתן! נאָך א שטיקעלע!... א פאָ־לעטשקע! א פאָסאָ־דאָבלע, א שערעלע!... שפילט איר. א נו, באַווייזט זיי

יא, א אידישן טעם!... וואָס מער איר מאַכט קונצן אַלץ מער ווערט עס אָן דעם אידישן טעם?... זאָגט מיר, איך בעט אייך, איר האָט עפעס א סך געטאַצט אויף דער לעצטער חתונה? אָפּגענעסן און אהיימגענאַנגען!... וועגן וואָס רעדט מען היינט אויף די חתונות? אַז דאָס עסן איז געווען ערשט קלאַסיש, אַדער ניט... פֿריער אַז נתן קלעזמער האָט געשפּילט אויף די חתונות האָט מען גע־האַלטן אין אירן אַרויסיאָגן די נשמה:

— נתן!

— פֿראָפּעסאָר נתן!

— העי נתן! איר שלאָפּט?

— א פּאַסאָ דאָבלע!

— א שערעלע!

— א פּאָלקע!

און פֿראָפּעסאָר נתן האָט פון זיך געיאָגט די מוזיקאַלישע נשמות, זיי גע־לאָזט לויפן איבערן זאַל... האָטס הנאה! שעפּט פֿאַרגעניגן! ווייסט אַז פֿראָ־פעסאָר נתן שפּילט מיט זיין קאָפּעלְיע אויף א אידישע חתונה... ניט סתם א שפּילעכטס... דער מחותן וואָס מאַכט התונה האָט זיך אונטערגעאַרטלט, דאָרף פֿראָפּעסאָר נתן זיך אויך אַביסל אונטערגאַרטלען...

אַז עס איז געקומען פֿיר פֿאַרטאָג, די קאָפּעלְיע מיינע האָט זיך געקליבן אַוועקצוגיין, זענען די מחותנים צוגעקומען אונטערטעניק מיט א שמייכעלע: פֿראָפּעסאָר נתן, נאָך א שטיקעלע! די געסט ווילן ניט אַוועקגיין!... ניט פֿלע טאָג מאַכט מען חתונה! איר זייט דאָך א פֿאן בראט!... מען האָט דאָך אייער קאָפּעלְיע געגעבן צו עסן און צו טרינקען, איז וואָס איז די יאָגענישן?...

אין נתן מיט דער קאָפּעלְיע לאָזט זיך לאַנג ניט בעטן. עס איז ענוג אַז איך נתן זאָל דער ערשטער א טופּע טאָן מיטן פּוס א צי טוענדיק מיטן שמי־טשיק, אַז די קאָפּעלע זאָל מיר נאָכגיין! אויפן וואונק פֿאַרשטייען זיי מיר! און היינט זעט וואָס עס איז מיט אייערע בארימטע קאָפּעליעס? אייז, ge־פרוירענע אייז... די שערעלעך טויגן ניט! פון דער „פּאָלקע" לאַכט מען אינגאַנצן... דאָס מצווה־טענצל איז דאָך אינגאַנצן ווי אָפּגעווישט געוואָרן... עפּעס טאַנצט מען יא און עפּעס טאַנצט מען ניט... די געסט קוקן זיך אינגאַנצן ניט אום אויף דעם, ווי עס וואָלט זיי אינגאַנצן ניט אָנגענאַנגען...

די יונגט, זאָגט איר? וואָס פֿאַר א יונגט? זיי טאַנצן דאָך אויף יוצא זיין זיי טאַנצן אָפּ אַביסל און אַנטלויפן אין די קאַבאַרעטן אריין צו פֿאַרענדיקן דאָס טאַנצן... זיי האָבן ניט ליב צו טאַנצן אין דער אָנווועזנהייט פון „מושב זקנים", די אָפּגעשטאַנענע „וויעכאָס"... וואָס וויסן זיי פון א טאַנץ, פון אַרום־נעמען, צודריקן באַק צו באַק, קערפּער צו קערפּער, וואַרעמקייט צו וואַרעמקייט... צוויי מענטשן — איין מענטש... דאָ קוקן די „וויעכאָס"... זוכן מיט די אויגן צוזאַמענצופֿאָרן די שידוכים... די יונגט האָט עס ניט ליב... אַז עס קומט איינס אַזייגער דרייען זיך אַרום בלויז א טייל פון די הויפּט־מחותנים אין האַלב

דערמאָנט זיך נאָר וויפֿל שערעלעך איך האָב פֿאָר אייך געשפּילט אויף איין חתונה, אין איין אָוונט. צען אזייגער ביינאַכט האָט דאָך שוין דער גאַנצער זאַל געטאַנצט. די וואַלעצן האָבן זיך געהויבן ביז דער סטעלייע, די מחותנים האָבן דאָך די פֿאַרלאָגעס פון זאַל מיטגערינען, אָפּצאָסן פון שיך האָבן זיך אונטערגעבויגן... איין קלייניקייט, א אידישע חתונה! איז דען דאָ א גרעסערער פֿאַרגעניגן. אדרבה, דערמאָנט זיך נאָר, עס איז דאָך בלויז מיט איין צענטליק יאָר געווען און אפשר גאָר א פּינף יאָר. עס איז דאָך געווען די גרעסטע פֿאַרווילונג! און היינט, כ'בעט איבער אייער כבוד, וואָס איז עס היינט. א משׂושׂ זקנים! יאָ, א מושב זקנים! דאָס זאָגט אייך פּראָפעסאָר נתן! איר רופט עס מאָדערנע צייטן! איר האָלט זיך אין איין פֿאַרענטפערן:

— פּראָפעסאָר נתן, — זאָגט איר, און טראַכט בשעת מעשה: נתן קלעזמער! זאָל זיין אזוי! איר פֿאַרשטייט פּראָפעסאָר, ניט געקענט אייך נעמען שפּילן אויף דער חתונה! די קינדער ווילן ניט! זיי זאָגן אז עס פּאַסט ניט! עס מוז זיין דער באַרימטער אָרקעסטער וואָס האָט א נאָמען!

איך נתן שוואַר אייך, אז זיי מעגן זיך נאָך קומען לערנען ביי מיר... א טייל פון זיי האָב איך דאָך אויסגעלערנט דאָס ביסל וואָס זיי קענען! עס איז דען געשפּילט? עס איז דאָך געדרימפלט! עס פעלט דאָך אינגאַנצן די וואָרעמקייט! איר אליין טראַכט דאָך אויך דאָס זעלבע, אז אין נתן קלעזמערס צייטן איז געווען וואָס צו הערן! אז נתן האָט א שפּיל געטאָן א וואַלעצל, א שערעלע, א פּאָלעטשקעלע האָבן זיך אלע געסט מחיה געווען... מיין פּירעלע האָט דאָך געמאַכט וויינען און לאַכן די מחותנים... טאַקע ווי אין דער אלטער היים. אז א חתונה זאָל זיין א חתונה... וואָר האָט דאָן געהערט פון קראַנפּהייטן, פון שטעכענישן? אז נתן האָט א שפּיל געטאָן א פּאַסאָ־דאָבלע, וענען דאָך אלע בענקלעך אָפּגעליידיקט געווארן! קינד און קייט האָט זיך דאָן צוטעלט אויפן סאלאָן, מען האָט זיך געשטופּט און געטרעטן אויף די היכער־אויגן און ס'איז געווען צוקער זים. וואָר האָט דאָן אינזינען געהאַט וויטאָקן. וועג א מחותן אָדער סתם א גאַסט וואָלט א זאָג געטאָן אז עס טוט אים עפּעס ווי, וואָלט מען געזאָגט אז מען דאַרף אים אַוועקפירן אין א כישוגים הויז... וואָר האָט געהערט פון ברעכעניש און פון שטעכענישן?

מוזיק פֿאָרן מענטשן איז אזא מין גרויסע רפואה ווי די וואָס דער דאָקטאָר פֿאַרשרייבט. א רעצעפּט זאָג איך אייך. יאָ, מוזיק איז א רעצעפּט! מען דאַרף פֿאַרשטיין! איר פֿאַרשטייט עס דען ניט? נאָר עס פּאַסט אייך ניט צוצוגעבן! עס איז א פֿאַרקערטע וועלט דא: די אלטע קיינע וואָס די יונגע שפּיינען!... אזוי איז עס! איר האָט זיך ניט וואָס צו פֿאַרענטפערן! וואָס דאַרפט איר זיך קוועלן? איר וויסט דען ניט אז עס איז אזוי?

וואָס איז היינט א חתונה? וואָס פֿאַר א פֿאַרגעניגן האָבן איצט די מחותנים און די געסט פון אייערע מאָדערנע מוזיקאַנטן? וואָס שפּילן זיי אייך א „טשא־טשא־טשא"? נו, מיין טשא־טשא־טשא איז נאָריניט? מיינער האָט דאָך א אידישן טעם. אין יעדער מוזיק קען מען אריינלייגן א אידישן טעם. איר לאַכט?

יוסף אבראמטשיק

נתן קלעזמער...

(דערציילונג)

דער מענטש בייט זיך, פונם וויגעלע ביזן קבר האלט ער זיך אין איין בייטן! און וואר מיינט איר בייט אים? דער רבונו של עולם? חלילה! דאם גלעלט בייט אים! ער אליין האט זיך ניט אין די הענט... פון וויגעלע אן הויבט זיך דער מענטש אינם מענטשן אן צו בייטן, כאטש ער זעט עם ניט און פילט עם ניט... נאר אזוי גיך ווי ער הויבט אן שפרינגען אויפן גילדענעם לייטערל, איז אים ניט צו דערקענען! ער פארלירט זיך אליין, פון די אייגענע הענט. עם דאכט זיך אויבן אויף אז ער פירט, יא? זאג איך אייך אז עם איז א ליגנט! די גלעלט פירט אים ארום און טוט מיט אים וואס זי ווילן. מען זאגט אז פרויען פירן די מענער ביי די קעפ. זאג איך אייך, אז ס'איז ניט אמת! דאם גלעלט, גלעלט און גלעלט איז דער גרעסטער בעל דעה.

דאם זאגט אייך נתן קלעזמער, נתן מוזיקאנט, פראפעסאר נתן! רופט מיר ווי איר ווילט! עס גייט מיר ניט אן! איר לאכט? איז לאכט געזונטער־הייט! מען דארף קיין פילאזאף ניט זיין צו זען דעם אמת... און אפילו דאם דערלאזט אויך דאם גלעלט ניט זען. גלעלט האט אויך פיינט דעם אמת... דער־פאר האבן מענטשן אויך אזוי ליב גלעלט...

איך בין פארביטערט זאגט איר? נתן מוזיקאנט קען ניט וועלן פארביטערט! וואלום אז נתן הויבט אן פארביטערט וועלן, נעמט ער ארוים דאם פידזילע, שפילט זיך אפ א שטיקעלע, א צווייטס, א דריטס, עס צעגייט אין די איבריים. איר קענט עס דען פילן? עס איז דאך טעם גן ערן. איך טראכט דאן: פראפעסאר נתן שפילט!

איר לאכט? איז לאזט מיר אייך זאגן, אז פראפעסאר נתן האט שוין גע־שפילט אין אפערא, אין טעאטער, נו איצט אויף דער ראדיא. דאם איז גארניט? בלויז ביי אייך טויג איך מער ניט? וויי לאנג איז עס געווען, אז איר האט מיך אויף אייערע חתונות געמומען, איך האב צוזאמענגעשטעלט מיין קאפעלייע, געמומען קובאנער און אריינגעהאקט מיט זיי די אידישע שטיקלעך. א נו,

De Nueva York a los Puertos Mediterraneos

ISRAEL

A BORDO DE LOS TRASATLANTICOS DE LUJO Y LA FLOTA MODERNA DE

ZIM *lines*

Consulte a su Agente de Viajes o a los Agentes Generales en Cuba, de
ZIM ISRAEL NAVIGATION COMPANY, LTD.
R. DIAZ & CO.
EDIFICIO CORREDORES DE ADUANAS
Oficios 154 y 156 **La Habana** Telf. W-5767

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

LOGOS

Novias

- VAJILLAS
- CUBIERTOS
- COPAS
- LAMPARAS
- ADORNOS

Las invitamos a seleccionar sus Listas de Regalos entre nuestro amplio y variado surtido.

OBSEQUIOS Y DESCUENTOS ESPECIALES.

JOYERIA *Versalles*

NEPTUNO 164, entre Industria y Consulado.

20-4-56

שטעטעלע, וואו ער האָט מיט אַ קורצע צייט צוריק געפונען רו אויף אייביק.

אַוועק פונם לעבן איז דער מוטיקע שטאָלצער קעמפער פאַר אידישע רעכט אין אַמאָליקן פוילן. פיל מיט אַנטוישונג אין מיטן פון ניט אַ דערגרייכטן חלום פון קענען געזונט ווערן און דער ציילך פון זיינע תפיסה יאָרן ניט בלויז ביי די סאָוועטן נאָר אויך פון פריי־וויליקע תפיסה אין דער אידישער ניו יאָרק, וואו ער, דער באַרימטער, אַנ־געזעענער, דר. עמיל זאַמערשטיין פון פוילן האָט ניט געפונען אַ האַנט פון אַ פוילישן איד וואָס זאָל זיך צו אים אויסשטרעקן און באַגריסן און פרעגן וואָס מאַכט איר, אַ מויל וואָס זאָל זאָגן גוט מאָרגן...

אזוי איז דער גורל...

שלאָסן אייך ענטפערן... עמיל זאָמער־
שטיין פילט זיך איינזאָם, זייער אייַ־
זאָם אין דער גרויסער אידישער ניו
יאָרק... שוין מאָנאָטן ווי איך גיי
ניט ארויס פון שטוב. איך האָב זיך
אליין פאַרמשפט צו תפיסה.

— וואָס מיינט איר זיך אליין פאַר־
משפט צו תפיסה? — האָבן מיר מיט
פאַרוואונדערונג געפרעגט?

— פאַרשטייט! איך בין דרייַ יאָר
ייִינג, געזאָגט דריי די סאָוועטן און
אויסגעפונען, אז א מענטש קען זיך
אמאל פילן בעסער אין תפיסה, ווי זיין
אויף דער פריי. איך האָב דאָרט אונ־
טער די דיקע תפיסה־מויערן א סך גע־
זען און געלערנט, זיך געטראָפן מיט
מענטשן, וועמען איך האָב געקענט אויף
דער פריי אלס פערזאָנען וואָס האָבן
פאַרנומען גרויסע און וויכטיקע גע־
זעלשאפטלעכע פאָזיציעס, געשפילט
גרויסע ראָלן און שפעטער זיי געזען
אין ייִנדיקע אומשטאָנדן, אלס קליינע,
שוואַכע מענטשלעך, נישטיקע בראָאים,
מיט וועמען איך וואָלט זיך היינט גע־
שעמט צו באַגעגענען און זיין מיט זיי
פריינט... דאָקעגן האָב איך אונטער די
תפיסה־מויערן באַגעגנט מענטשן וואָס
די געזעלשאפט האָלט זיי פאר אָפּפאַל,
מענטשן פשוטע פאַרבערעכער, גנבים,
אונטערוועלט־טיפן און וואָס פאַרא
ייאַרעכטע געפילן און מענטשלעכע
הערצער ביי זיי. פאַרשטייט, צו
וואָס גיין אין גאָס? צו וואָס זוכן
פריינט און באַקאַנטע? איך זאָג דאָס
אַן טענות, צו וועמען. איך נעם דאָס
לעבן אזוי ווי עס גייט!... אָבער אין
האַרצן פאַרדריסט אָט די האַנדלונג
צו מיר... סוף כל סוף האָב איך זעקס
און פערציק יאָר פון מיין לעבן
אוועקגעגעבן פאר אידישער כלל־אר־
בעט. צוואַנציק יאָר בין איך געזעסן
דעפוטאַט אין פוילישן סיים. און איצט
וועלן איך געפין זיך אין דער גרויסער
אידישער ניו יאָרק וואו עס זענען פאַ־
ראַן איבער צוויי מיליאָן אידן און
צווישן זיי א האַלבער מיליאָן פוילישע
אידן, איז נישטאָ קיין האַנט וואָס זאָל
זיך צו דיר אויסשטרעקן, דיך באַגריסן
און פרעגן וואָס מאַכסטו? נישטאָ קיין
מויל וואָס זאָל דיר זאָגן גוט מאָרגן?
און דאָס וועלן איך בין נאָר וואָס געקו־
מען אין לאַנד, און עס האָבן מיר אָפּ־
געווארט צוואַנציק טויזנט אידן מיט
ריזיקע פלאַקאַטן אין „מעדיסאָן
סקווער גאָרדען". ווייזט אויס אז
דאָמאָלסט בין איך נאָך געווען „פאָלי־
טיש נוצלעך" און איצט דאַרף מען
מיך מער ניט. מיטאָמאָל זענען אַלע
ווי פארשווונדן. וואו זענען אהינגע־
קומען אזוי פיל גוטע ברידער? אזוי־
פיל פריינט? אזוי פיל האַנט־דריקער
און פליִיצע קלאַפער. אזוי איז דער
גורל פון מענטש. אזוי איז דער גורל
פון אידישן כלל - טויער! דו קענסט
מער ניט ברענגען קיין נוצן — פאָלי־
טיש, געזעלשאפטלעך — אנדערע
צייטן, אנדערע באַדינגונגען — לאָזט
מען דיך אויף הפקר, אין איינזאַמקייט
און פארגעסן. איך ווייל האָפן דאָס איך
וועל נאָך געזונט ווערן און קענען רעדן
וועגן אלע מיינע איבערלעבונגען.
איצט איז מיר שווער, זייער שווער,
צוליב א סך טעמים וועגן זיי צו רעדן...

צופיל פיזיש צעברעכן און פארמא־
טערט איז ווי ס'וויזט אויס געווען דער
גרויסער אידישער מנהיג פונם פוילישן
אירגטום ער זאָל זיך קענען אומ־
קערן צו אקטיוויטעט כלל ארבעט. איינ־
זאָם האָט ער געלעבט זיינע לעצטע
יאָרן צווישן זיינע נאַענטע משפחה
מיטגלידער אין א שטיל אמעריקאַנער

וועג פון מיינע זוכענישן האָב איך געפונען פֿאַרשידענע מינים קידש־השם. דער גרעסטער איז געווען אונזער קידש השם אין נאָמען פון אמונה. אידן האָבן זיך מוסר נפש געווען פֿאַר זייער גלויבן. און דער באַגריף גלויבן, האָט אין זיך אַנטהאַלטן אַלע גרויסע אידעאַלן, אַלע העכערע מידות, די גאַנצע מענטשלעכע עטיק. אַ קידוש־השם זע איך אין דעם וועג, וואָס עס גייט דער אידישער אַרבעטער אין ישׂראל, און איך בין אים געקומען זען. דאָס איז דער אייניציקער נחת, דער אייניציקער שכר, און פֿאַרן נחת וואָס איך באַקום וויל איך דאַנקען פון די טיפֿע־נישן פון מיין הארץ".

———

אַש האָט ניט פֿאַרראַטן זיין פֿאָלק. אַש האָט קיין אידן ניט געוויפן צו שמד און קיינעם ניט פֿאַרפירט. אוודאי וואָלט מען זיך געקענט באַגיין אָן זיין „יעזוס האָמפּלעקס", אָבער קיין געפֿאַר פֿאַרן אידישן פֿאָלק איז עס ניט געווען און איז איצט אוודאי ניט. זיינע אַלע „הייליקע ביכער" דאַרפן און קענען פֿאַרראַכטעט ווערן ניט מער ווי צו איינע ביז די אַש'ישע שרייבערשע קאַפּריזן, וואָס האָבן ביי זיין לעבן אים געטוג צער און צרות פֿאַרשאַפֿט. אַש האָט ליב געהאַט זיין פֿאָלק און איז מיט אַלע זיינע נשמה־פּעדים געבונדן געווען מיטן אידישן היימלאַנד.

און ווען ער האָט געזאָגט צו די ישׂראל־אַרבעטער „ישׂראל איז מער ניט קיין בראַגע פון אייערם און אונזערם" איז עס ניט געווען קיין שרייבערשע פּראָזע, נאָר ווערטער וואָס זענען געקומען פון אַ גרוים אידיש הארץ. אזוי האָט ער געפֿילט און אזוי האָט ער געראַדט צו זיינע ברידער, צו זיין פֿאָלק.

זאָל אויפהערן דאָס ארומטומלען זיך אַרום אש'ן און וועגן אש'ן. זאָל זיין נאָמען דערמאָנט ווערן מיט כבוד, מיט שטאָלץ, אַלס דער גרעסטער אידישער שרייבער, וואָס האָט געשאַפֿן פֿאַר זיין פֿאָלק גרויסע קינסטלעריש ווערק, פון גאָר וויכטיקער באַדייטונג פֿאַר דער אידישער ליטעראַטור.

———

אזוי איז דער גורל...

דער טעלעגראַף האָט געבראַכט די [illegible] אז עמיל זאַמערשטיין איז געשטאָרבן.

דער צופֿאַל האָט געוואָלט אַז מיר זאָלן זיך מיט אים באַנעגענען בערך מיט צען יאָר צוריק אין ניו יאָרק, וואו ער איז געקומען מיט דער פּוילישער דעלעגאַציע און דאָרט שוין פֿאַרבליבן. פּיזיש מיד, קראַנק און צעבראָכן, מיט א גרייז גרויע באָרד, ממש א זקן, כאָטש אין יאָרן וויט ניט אַלט, האָבן מיר אים באַטראַכט און באַגריסט, און נעזוכט דערביי אַנפֿאַנגען אונזער געשפּרעך.

— ווי אזוי פילט איר זיך אין דער גרויסער אידישער ניו יאָרק?

נאָך א וויל שווייגן און לאַנגזאַם באַטראַכטן אונז מיט זיינע האַלב בלינדע אויגן, איז געקומען פֿאַלגנדער ענטפער:

— דעם אמת געזאָגט בין איך אין א צושטאַנד, וואָס איך וואָלט וואָס וויי־ניקער געוואָלט רעדן... וואָס וויינקער דערצייל... אייער פּראָגע האָט אַבער אויסגעריפֿן א שוואַכן פֿונקט... און איך האָב נאָך א ישוב הדעת מיט זיך נא־

בארימטקייט, אומשטערבלעבקייט, כבוד און גלעט. מיטאמאל איז גע־קומען דער נייער „אש־קאפריז" פון גריבלען זיך ארום יעזוסן, און עם זענען געקומען „נייע ביכער" ווי די „נאזארין", דער אפאסטאל און יזנדע־רע. און זיי האבן דעם גרויסן שרייבער אנשטאט כבוד און אנערקענונג, מצד זיינע אידישע לייענער, געבראכט פאר־דרום, שאפנדיק א טיפן גייסטיקן שפאלט צווישן אים און זיין פאלק.

פארצן שרייבער, וואם זוכן איצט, ווען אש איז מער ניטא צווישן אונז, איצט נאך זיין טויט, אים באהאנדלען מיט חסד און פרואוון אים מחל זיין זיינע „שרייבערשע זינד" מיטן געפינען פאר אים א זכות. וואם נישט געקוקט אויף אלע זיינע שרייבערשע צו־להכעיס'ן דארף מען פארט אים אנער־קענען אלס דעם גרעסטן אידישן שרייב־בער.

פארצן אבער אויך שרייבער און א סך פון זיינע לייענער וואם ווילן אפילו ניט אנערקענען דער אהרי מות קדושים. און מען רייסט שטיקער אפילו פון דעם טויטן אש. זוכן מיר ניט צו ווארן קיין פוסק צווישן צדדים און פסקענען ווער עס איז גערעכט. מיר האלטן אז צייט איז דער אביעקטיוי־סטער שופט און צייט האט געוויזן און ווען באווייזן, אז צופיל לייד־נשאפט און אנדערע „מענטשלעכע שוואכ־קייטן" האבן צדדים געצוגט און נוצן וועגן אשן און ארום אשן. אפשר וועט ניט איינער פון די וואם האבן אים אזוי לידנשאפטלעך באקעמפט, צוליב זיין „יעזוס קאמפלעקס" זיך דארפן שלאגן על חטא און שטיל בויגן דעם קאפ פון חרטה, ביים דערמאנען דעם נאמען אש ווי איינעם פון די גרעסטע און שעפערישסטע וואלט־קינסטלער ביי אידן. צייט איז דער בעסטער שופט און צייט וועט באווייזן און משפטן.

ס'איז זיכער ניט קיין צופאל, וואס אש איז געפארן אויף די עלטערע יארן, אויפן „וועג צו זיך", קיין ישראל. אש דער וועלט מענטש, אש דער רייזנדער, האט זיכער געקענט געפינען א שיין רואיקווינקל אויף גאטס וועלט, אויף אפרועון זיך פיזיש און געפינען דערביי אינספיראציע פאר זיין שרייבערישע נשמה. אש האט אבער ניט געוואלט זיין מער קיין טוריסט, קיין העלט־גאסט. ער האט געפילט אז אויף קענען געפינען אמתע גייסטיקע רו, דארף ער פארן צו זיך אהיים, אין זיין לאנד, צו זיין מדינה, צו זיין פאלק.

אים האט פארדראסן די באציאונג פון זיינע אידן צו אים. אים האט ווי געטאן, די האנדלונג פון זיינע קאלעגן שרייבער צו אים, דאך האט ער זיין ווייטאק דערשטיקט, און ניט געוווכט זיך פון זיינע ברידער דערווייטערן. ער איז געפארן צו זיי, און געזאגט: „איך בין גליקלעך צו זיין מיט אייך אין ארץ ישראל. עם זענען פארצן שרייבער — האט ער ווייטער געזאגט — וואס גלויבן, אז זייער ליטעראריש מיסיע איז אויפדעקן די פעלערן פון מענטש און געזעלשאפט, דאס איז א הויכע מיסיע. איך אבער האב א שוואכקייט, וואס איך זוך שטענדיק אויפצודעקן מעלות. מיין גאנץ לעבן האב איך געזוכט קידוש השם. איך האב געזוכט אין אונזער געשיכטע און אין אונזער איצטיק לעבן. אויף דעם

מיטן בלישטיפט...

פון י. שטיינבערג

שלום אש

אש דער שרייבער און אש דער מענטש, זענן זעלטן געגאנגען צוזאמען. אש דער מענטש, א קאפריזנע קינסט־לער - נאטור, האט ניט איינמאל באווירקט אש דעם שרייבער און אים געפירט און פארפירט אויף „געוואגטע וועגן", אויף וועלכע זעלטן א שרייבער ביי אידן וואלט געפרואווט א טראט טאן. אש דער גרויסער וואלט־קינסטלער האט זיך אבער פאר די „אומבאקאנטע געוואגטע וועגן" ניט געשראקן און מיטיק זיך געגאנגען זיין אייגענעם שרייבערישן, אשישן וועג. און זיך דערגאנגען ביז צו א לאבירינט פון „גאט זוכענישן" און א יעזוס־קאמפלעקס, וואס האט ארויסגערופן די גרעסטע קעגנערשאפט צו אים מצד דער אידישער עפנטלכער מיינונג, מיצד זיינע קאלעגן שרייבער און קריטיקער, וועלכע באשולדיקט אין פארראט צו זיין פאלק.

וויכטיגסט אויב אין אש'ס גורל

געווען ניט נאר זיין דער גרעסטער אידישער וואלט־קינסטלער ביי אידן, נאר אויך דער איינציקער און אויס־דערווייטער אידישער שרייבער מיט וועמען און ארום וועמען עס האט זיין גאנץ לעבן זיך שטענדיק געטומלט.

נאך אין די יונגע יארן, ווי נאר ער האט געשטעלט זיינע ערשטע שרייבערשע טריט אין דער אידישער ליטעראטור, האט זיך גלייך ארום אים א טומל געטאן אין וואלט מיט א מילה־סקאנדאל, וואס האט ביי אידן אין פוילן ארויסגערופן א סך בייז בלוט, קעגן אשן דעם שרייבער. ציפיל ברויזנד קינסטלעריש בלוט האט אש אבער פארמאגט, אז ער זאל זיך דעכטער נען מיט וועמען און זיך אפשטעלן אין זיינע „שרייבערישע קאפריזן" און סקאנדאלן ארום זיינער א האנדלונג. ווי א רייפער, טאלאנטפולער, שעפערישער קינסטלער, האט ער מיט אן אייגענעם אש־נוסח, א שפרייז געטאן אויף בריי־טע שרייבערשע שליאכן, און אנגעהויבן שאפן גרויסע קינסטלערישע ווערק, וואס האבן אים גיך פארפירט צו וועלט־

FERROMAR, S. A.

PARA COMERCIO DE PRODUCTOS SIDERURGICOS
MATERIALES DE CONSTRUCCION Y MAQUINARIA

HABANA

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA

HEBREA, DESANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO

AÑO NUEVO

1957 — 1958 ✡ 5718 — תשי"ח

The May Trading Company, S. A.

IMPORTADOR Y DISTRIBUIDOR EXCLUSIVO

Quincalla — Sedería y Artículos de Goma

Venta al por mayor

AGUIAR 527-29 TEL. A-8448 y A-8495

HABANA

— ◆ —

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קלינטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

SANTA CRUZ

DISEÑOS • ADORNOS
DECORACION INTERIOR

San Miguel 263 Habana Tel. M-8873

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

TINTORERIA

Gentleman

DRY CLEANING DE LUXE

VIRTUDES 169 HABANA TEL. M-3778 y M-3988

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

אונזערע מעגלעכקייטן זענען באַשרענקט. זענען מיר בכוח צו דערלאַנגען וויכטיקע שטיצע די אָפּגעשטאַנענע פעלקער אין אַפריקע און אזיע. און דאָס טוען מיר. אונזער דאָזיקע קענטניש עפנט פאַר אונז ברייטע האָריזאָנטן אין די באַציאונגען מיט די פעלקער פון ביידע קאָנטינענטן, און דאָס וועט אויך דורכברעכן די מויער פון שנאה מצד די אראַבישע הערשער.

אָבער דער לכתחילה'דיקער תנאי איז דער שטענדיקער וואוקס פון אונזער כוח. דער כוח איז נישט נאָר מיליטעריש גרייטקייט, נאָר וואָס וויכטיק איז: א גרויסע עליה און דאָס באַפעלקערן די וויסטענישן אין דרום אין אין נגב און אין גליל העליון.

די אויפגאַבע פון צווייטן יאָרצענדליק

אויב אין ערשטן צענדליק יאָר פון מדינת ישראל האָבן מיר פאַרגרעסערט אונזער ישוב מיט א מיליאָן אידן און מיר האָבן נישט וויניק אַנטוויקלט דעם צפון טייל פון אונזער לאַנד, באַדאַרפן מיר אין צווייטן יאָרצענדליק אריינברענגען דעם דריטן מיליאָן איד און אויפריכטן די וויסטענישן פון נגב:

אויפבויען טיפע האפנס אין דרום און אילת, אנטדעקן און עקספּלאָאטירן די נאַטירלעכע אוצרות פון די ערד טיפער נישן און פון ים המלח, אריבערפירן קיין דרום לכל הפחות א האַלבן מיליאָן איינוואוינער פון צפון, צווישן זיי אויך נייע עולים, אויסניצן אלע אונזערע וואַסער פאַר דער מאַקסימאַלער באַוואַסערונג, אויפשטעלן פונדאַמענטאַלע אינדוסטריע - אונטערנעמונגען און ארבעטס־דערפער פאַר דער קליטה פון די עולים, אויסבריטערן דעם האַנדלס פלאָט, מיר זאָלן זיין א חשובע ים־מאַכט, אנטוויקלען די אָטאָם־ענערגיע און פאַרוואַנדלען ישראל אין אן ערשט קלאַסיקן וויסנשאַפטלעכן צענטער.

די ווירטשאַפטלעכע אַנטוויקלונג, די מיליטערישע פאַרשטאַרקונג און די גייסטיקע דערהויבונג פון מדינת ישראל איז דער בעסטער און וויכטיקזאַמסטער וועג צו זיכערהייט און שלום. און נאָר דורך טרייער שותפות, מיט מעשים און נישט נאָר מיט ווערטער, צווישן מדינת ישראל און דעם אידישן פאָלק וועלן מיר קענען באַהערשן די דאָזיקע אויפגאָבע.

לייענט און פאַרשפּרייט
דעם „האַוואַנער לעבן"

די צייטונג וואָס פייערט
היי - יאָר איר
זילבערנעם-יובל!

די אַראַבישע מדינות זענען מיטגלידער אין „אָנו" און דאָך פאַרלעצן זיי דעם „אָנו"־טשארטער בנוגע אונז שוין במשך צען יאָר. דער טשארטער באַוואָרנט ניט אזוי אַרום אונזער שלום.

מיט וואָס וועט קלענער ווערן די סכנה פאַר אונזער קיום מצד אונזערע שכנים, אויב מיר וועלן דעקלאַרירן, אז מיר זענען נייטראַל?

מיר מוזן זוכן פריינט צווישן פעלקער

זינט דעם אויפקום פון דער מדינה איז אייגער פון די פונדאַמענטאַלע־פרינציפן פון אונזער פאָליטיק געווען (און דאָס האָט זיך נישט געביטן פאַר דער גאַנצער צייט, ביי אַלע רעגירונגען): אין קיין פאַל נישט מיטצווירקן די אַגרעסיוועּ אינטריגעס קעגן א וועלכער עס איז מדינה, וואָס פאַר א רעזשים זי זאָל ניט האָבן.

אָבער מדינת ישראל איז מחויב אָפּצוהיטן די סימפאַטיעס, פארשטענדניש און פריינטשאַפט מצד פעלקער, וועלכע זענען איר גייסטיק נאָענט, הגם קודם כל דאַרף זי זיך שטיצן אויף זיך אליין און אויף דעם גאַנצן אידישן פאָלק. און הגם ישראל האָט נישט קיין אפיציעלע פאַרבינדעטע, איז איר אָבער געלינגען צו געפינען אין א נישט קלייענער מאָס פון דער וועלטעכער הילף און פריינטשאַפט פון אייניקע גרויסע פעלקער. ישראל האָט מצליח געווען אויף פון איר זייט צו העלפן אפגעשטאַנענע פעלקער, וועלכע נויטיקן זיך אין איר הילף.

איך האָב שוין אָנגעוויזן, אז אין די ערשטע טעג פון ישראל־אויפקום, האָבן מיר געהאַט אויך די מאַראַלישע הילף פון ראַטן־פאַרבאַנד און די ממשותדיקע אונטערשטיצונג פון טשעכאָסלאָוואַקיע. מיר זענען מיט צער און מיט פאַרוואונדערונג, אז אָט די ביידע מדינות זענען געווָארן פאַר די לעצטע יאָרן אַן שום באַרעכטיקונג די שאַרפסטע קעגנער פון ישראל.

די פאַרייניקטע שטאַטן זענען געווען די גרעסטע גרויסמאַכט, וועלכע האָט אָנערקענט ישראל גלייך נאָך דער פראַקלאַמירונג פון איר אומאָפּהענגיקייט. די אַלע יאָרן זי אונז געגעבן פיל שטיצע, וואָס מ'קען נישט genug אָפּשאַצן.

הגם צייטנווייז ווערן קאַליע די באַציאונגען צווישן אמעריקע און ישראל און מיר וועלן אויך ווייטער האָבן חלוקי־דעות אין פארשיידענע ענינים, קען מען אָבער זאָגן, אז די פריינטשאַפט צווישן ישראל ־ פאָלק און אמעריקאַנער פאָלק איז סטאַביל און מיר וועלן מאַכן אַלע אָנשטרענגונגען, כדי זי צו פארשטארקן.

אויך פראַנקרייך האָט אונז פיל געהאָלפן אין דער באַפרייאונג־מלחמה. שוין באַלד א יאָר, ווי די פריינטשאַפט־לעכע באַציאונגען זענען ענגער און טיפער געוואָרן, און זיי האָבן שויין געגעבן וויכטיקע רעזולטאַטן. איך גלויב, אז זיי וועלן אויך ווייטער אנהאַלטן.

די סיני־אַקציע האָט געהויבן אונזער נאַמען אין דער וועלט. די סימפאַטיע צו ישראל איז איצט גרוים אין דער וועלט, ווי זי איז נאָך קיינמאָל ביז איצט נישט געווען. נישט נאָר די גבורה פון צבא הגנה לישראל, נאָר אויך דאָס ליכט פון אונזער ווערק אין לאַנד, די שאפונגס־פייאיקייט, דער פאָליטישער פארנעם און די אינטעלעקטועלע קאַפּאַציטעט פון ישראל געווינען פאַר איר פריינט.

און הגם אונזער שטח איז קליין און אויך אונזער צאָל איז נישט גרויס, און

חדשים צוריק קאנצענטרירן אונזער ענערגיע און אנשטרענגונגען אויף די ערשטראנגיקע באדערפענישן פון מדינת ישראל: אויף דער קליטה פון די עולים און אויף דער אנטוויקלונג פונם לאנד.

די סיני־אקציע האט ניט קיינעם פארשטארקט אונזער זיכערהייטס, וויל אונזערע שונאים האבן זיך איבער־צייגט, אז ס'איז ניט לייכט אונז אומ־צוברענגען. און די סיני־אקציע האט אויך געהויבן אונזער פרעסטיזש אין דער וועלט צווישן פרייַנט, צווישן גלייכגילטיקע און אויך צווישן פיינ־דע און שונאים.

און ס'איז ניט קיין צופאל, וואס דער פרעמיער־מיניסטער פון פאקיסטאן דעקלארירט איצט אפן, אז די אראבער דארפן אנערקענען ישראל. אפילו דער שאף פון דער אינדישער רעגירונג עצהט אזא זאך זיין ידיד נאצער. ארגן אפשר אויך ערגעץ וואו אין אראבישן לאגער א ווילן זיך צו דערנענטערן צו ישראל.

אבער די הערשער פון די שבנותדיקע מדינות העצן וויטער זייערע פעלקער קעגן ישראל. און מ'טאר ניט איגנאר־רירן דעם ביטערן פאקט, אז בראש פון דער העצע האט זיך געשטעלט די אפי־ציעלע פרעסע פון אזא מעכטיקער גרויסמאכט, ווי דער ראטן־פארבאנד. מען באגונגט זיך ניט מיט העצרייען אליין, נאר סאוועטיש געווער שטראמט קיין סיריע און מצרים.

און ווי באלד דער סיכסוך צווישן מזרח און מערב פארשארפט די שפא־נונג אין אונזער געביט, זענען פארן מענטשן, וואס גיבן אונז אן עצה גאנץ אויפריכטיק — נ ו י ט ר א ל י ט ע ט. לאמיר בקיצור באטראכטן דעם זיין פון דער דאזיקער עצה.

נייטראליטעט האט א דאפלטן זין: מאראלישע אדער אידעאלאגישע נייט־טראליטעט און פאליטיש־מיליטערישע נייטראליטעט.

אין וויכוח צווישן א טאטאליטארן און דעמאקראטישן רעזשים טאר ישראל ניט בלייבן נייטראל. אן פרייי־הייט פון דעם מענטשן און זיין בריייען אויסוואל איז נישטא קיין קיום פארן וועלט־אידנטום. מיר וויסן גאנץ גוט דעם גורל פון אידן אין טאטאליטארע מדינות.

אבער אונזער פעסטע פאזיציע אין דער מחנה פון אנהענגער פון פרייהייט און דעמאקראטיע נעמט פון אונז ניט אף דעם ווילן אנצוהאלטן נאר־מאלע באציאונגען מיט יעדער מדינה אויף דער וועלט, וואס פארא אינערלעבער רעזשים עס זאל ביי איר ניט הערשן.

מיר וואלטן אויף קיין איין מינוט זיך ניט געקווייענקלט אפצושלעסן שלום מיט די שכנותדיקע אראבישע מדינות, הגם ס'איז נישטא צווישן זיי קיין איין מדינה מיט אן אמתדיקן דעמאקרא־טישן רעזשים.

אבער וואשינגלעך מיינט מען מיט נייטראליטעט די פאליטישע און מי־ליטערישע נייטראליטעט און מען האלט, אז דערמיט וועט באויארנט ווערן שלום פאר ישראל. נישטא קיין ערגערער טעות ווי אט דער! די סכנה וועלכע באדראט ישראל קומט ניט פון מזרח אדער פון מערב, נאר פונם גע־ביט, וואו מיר לעבן, און די פאליטישע נייטראליטעט לגבי מזרח און מערב וועט אויף א הער ניט מתקן זיין אונזער זיכערהייטס־לאגע.

מיר זענען מיטגלידער פון „אנו" און דער „אנו"־טשארטער איז מחייב אלע אירע מיטגלידער צו רעגולירן אלע זייערע סיכסוכים בדרכי שלום. אויך

שיינט, אז אין דער געשיכטע פון מצרים הויבט זיך אָן א ניי קאַפּיטל פון אינ־ערלעכע רעפֿארמעס. האָב איך דאָס אין דער כנסת דערקלערט, אז אויף זויפל די נייע מצרישע הערשער ווילן אויסזוכערצילען די אינערלעכע באר־דאַרבנקייט און פירן זייער לאַנד צו א קולטורעלן און סאָציאַלן פֿראָגרעס קענען מיר זי באַגרייפן. אָבער אויך דאָס דאָזיקע מצרים ווייזט ניט אַרויס קיין גוטן סימן צו פֿאַרריכטן דעם שווערן חטא, וואָס פֿאַרוק איז באַגאַנגען און קיינער קען ניט זאָגן אויף זיכער, וואוהין זיי גייען — צו שלום אָדער צו מלחמה.

ווען אַנשטאָט נאַגיבן איז געקימען נאָצער, איז פון זיין בראָשור „די פי־לאָזאָפיע פון דער רעוואָלוציע" קלאָר געווארן, וואָס ס'איז דער מהות פון אָט דער „רעוואָלוציע" און וואָס איז די כוונה פון איר מנהיג. נאָצער שטרעבט צו ווערן דער הערשער איבער אַלע אַראַ־בישע פעלקער. ס'איז באַקאַנט זיין אונטערגראָבערישע טעטיקייט קעגן דעם קיום און אַנטוויקלונג פון ישׂראל. און ווען די שטריק אַרום אונזער האַלדז איז פֿאַרצויגן געוואָרן פון דריי זייטן — דרום, מזרח און צפון, — און עס זענען געמאַכט געוואָרן אַלע הכנות אונז צו ליקווידירן, איז געקומען די סיני־אַקציע און האָט איבערגעקערט די שיסל.

דער פֿרעזידענט פון דער ציוניסטי־שער אָרגאַניזאַציע האָט שוין נעכטן וועגן די געבענטשטע רעזולטאַטן פון דער סיני־אַקציע. אָבער איך מוז מזהיר זיין דאָס פאַלק אין ישראל, וואָס אידנטום אין דער דיאַספּאָרט איז אַלע אונזערע פרײַנט אין דער וועלט פון א געפערלעכער אילוזיע: די סיני־אַקציע האָט נאָך ניט געלייזט דאָס פֿראָבלעם פון אונזער זיכערהייט. און ס'האָבן א טעות די יענידי, וואָס מיינען, אז די שפּאַלטונג אין לאַגער פון די אַראַבישע מאַכטהאָבער, וואָס האָט זיך אָנטפּלעקט נאָך דער סיני־אַקציע, פֿארשטאַרקט אונזער זיכער־הייט.

די אַראַבישע הערשער קענען זיך רייסן צווישן זיך איבער העגעמאָניע און אַנדערע הנאות, אָבער לאָמיר ניט פֿאַר־געסן, אז די זאָך, וואָס פאַרייניקט זיי, איז — שנאת ישראל. די אַראַבישע ליגע, וועלכע האָט זיך לעצטנס צע־טריימלט, האָט לכתחילה ניט געהאָט קיין שום פאָזיטיוון אינהאַלט, א חוץ א מלחמה קעגן ישראל. און ישׂראל וועט ניט האָבן קיין שום ברכה דערפון, וואָס דער אַראַבישער לאַגער וועט זיין צעשפּאָלטן אין צווייען — אין די אָנ־הענגער פון ראַטן־פֿאַרבאַנד- און די אָנהענגער פון די פאַריניקטע שטאַטן. ביידע כוחות באַקומען געווער פון זיי־ערע בעלי־טובות און פאַטראָנען.

און דאָס געווער אין די הענט פון די אַראַבישע הערשער, אויף וועמענס צד זיי זאָלן ניט זיין, איז באַשטימט צו קעמפֿן ניט קעגן דעמאָקראַטיע אדער קאָמוניזם, נאָר קעגן ישראל.

דאַרפן מיר דעריבער פונקט ווי פרי־ער זיין אָנגעוויזן אויף צוויי זאַכן מיט איינמאָל: פערמאָנענטע מיליטעריש־ע גרייטקייט און אומאויפהערלעכע שטרעבונג צו שלום. דאָס פֿראָבלעם פון זיכערהייט און שלום שטייט איצט אויך אין צענטער פון אונזער פּאָליטיק.

וואָס האָט אונז געגעבן די סיני - אַקציע?

די סיני־אַקציע האָט ניט ווייניק פֿארשטארקט א נוצלעכע פויזע און מיר קענען איצט מער ווי מיט צען

טראכטענישן אויף ישראל, ווי די סאָוועטישע (און אויך טשעכאָסלאָוואקישע) פרעסע.

די 35 מדינות וועלכע האָבן געשטימט אין יאָר 1947 פאָר דער אויפשטעלונג פון א אידישער מדינה, זענען איצט א מיעוט אין „אָנו". אינצווישן איז די צאָל „אָנו"-מיטגלידער אויסגעוואָקסן ביז 81, צווישן זיי פיל כינות פון וויטן מזרח און אפריקע, פאָר וועלכע דער תנ"ך און די געשיכטע פון אידישן פאָלק זענען א פארשלאָסענער ספר. און נאָך א פאָקט איז וויכטיק צו באַצייכענען: דאָס פאָלק ישראל איז, דוכט זיך, דאָס אייניציקע פאָלק אויף דער וועלט, וואָס האָט ניט קיין קרובישע פעלקער לויטן אָפשטאַם, רעליגיע און לשון און נאטירלעכע בנימרית, ווי ס'האָבן די ענגליש-רעדנריקע פעלקער, די סקאַנדינאַווישע, אַראַבישע, די פעלקער פון לאַטיין-אַמעריקע, קאַטוליש, מוסלמענישע, בודיסטישע.

דאָס איז אן „עם לבדד ישכון", ווי עס איז תמיד געווען. זיין אנשפאָרכוח שטיצט זיך נאָר אויף צוויי פאַקטארן: א) די מאַראַלישע, קולטירעלע און פיזישע קראַפט פון דער ישראלבאַפעלקערונג, ב) די פאַרבינדונגען צווישן ישראל מיט די אידישע תפוצות.

אונזער הויפט - זאָרג איז שלום און זיכערהייט

אין צענטער פון אונזער לעבן שטייט דאָס פּראָבלעם פון זיכערהייט און שלום. שוין אין דעם אומאָפּהענגיקייטס-אַקט וועגן אויפשטעלן די מדינה, וועלכן איך האָב געהאט דעם כבוד ענטגילטיק צו פאַרמולירן און צו פּראָקלאַמירן דעם 14-טן מאי 1948, איז געווען גענאָגט, אז מיר רעכן די זיין פון אַראבישן פאָלק, די איינוואוינער פון מדינת ישראל, אָפצוהיטן דעם שלום און אַנטייל צו נעמען אין אויפבוי פון דער מדינה אויפן סמך פון פולקאָמער בירגערשאַפט.

וויטער איז דאָרט געזאָגט געוואָרן, אז מיר שטרעקן אויס א האַנט פון שלום און גוטער שכנות צו אַלע שכנות-דיקע לענדער און זייערע פעלקער און מיר רופן זיי צו ארבעטס-געמיינשאַפט און קעגנזייטיקער הילף מיטן אומאָפּהענגיקן אידישן פאָלק אין זיין לאַנד.

צו אונזער גרויסן צער איז די תשובה געקומען דעם זעלביקן טאָג: דאָס אריינדרינגען פון די ארמייען פון די שכנותדיקע מדינות, כדי אומצוברענגען ישראל.

די יונגע און קליינע ישראל-מדינה האָט מצליח געווען אָפצושטויסן די אריין פון די אריינדרינגלער. אָבער זי האָט ניט געהאט קיין פיינטשאפט צו די אַראבישע מדינות. אין דער דעקלאַראַציע פון דער ערשטער רעגירונג פון 8-טן מערץ 1949, און אין צוויי חדשים אַדום נאָכן סוף פון די קאמפן, האָב איך באַצייכנט, אז מיר וועלן ניט זשאַלעווען קיין שום אַנשטרענגונג, בדי צו ברענגען צו א בכבודיקן שלום און זיכערהייט מיט אַלע אינטערעסירטע שכנים.

און דאָס איז געווען די פאָליטיק פון אַלע רעגירונגען וועלכע זענען זינט דאַן געווען אין ישראל. אָבער די אויסגעשטרעקטע צו שלום האָנט האָט זיך אָנגענעשטויסן אויף א באַווּאָפנטן פויסט מצד די הערשער פון די שכנותדיקע מדינות.

ווען ס'איז מיט פינף יאָר צוריק פאָרגעקומען די איבערקרעניש אין מצרים און בראש פון דער מיליטעריישער קליקע איז געשטאַנען נאַגיב, האָט גע-

ישראל צווישן פעלקער

(פון אַ רעדע אין ציוניסטישן אַקציאָנס - קאָמיטעט)

פון דוד בן-גוריון
(פּרעמיער און פֿאַרטיידיקונגס-מיניסטער פון מדינת ישראל)

פֿאַראַן צוויי גרונט-פֿאַקטאָרן אין פּאָליטישן לעבן פון מדינת ישראל, וועלכע קענען זיך אמת, ענדערן, אָבער זיי ווירקן זינט דעם אויפגאַנג פון דער מדינה און זיי וועלן אזוי גיך ניט באַשוינדן. דאָס זענען:

א) די פיינטשאַפט פון אונזערע אַראַבישע שכנים צו ישראל און זייערע פֿערמאַנענטע באַמיאונגען זי צו צעשמעטערן, צי אין אַן אויסראַט-מלחמה, צי דורך מעשים פון טעראָר און רציחה, צי דורך אַ ווירטשאַפטלעכן חרם אין בלאָקאַדע.

ב) די קאָלטע מלחמה צווישן דעם „קאָמוניסטישן" מזרח און דעמאָקראַטישן מערב אין די אַלע וואָקסנדיקע השפּעה פון די פּעלקער פון אזיע און אַפֿריקע, וועלכע האָבן זיך באַפרייט מיט אַ קורצער צייט צוריק אָדער וועלן זיך באַפרייען אין דער נאָענטער צוקונפט.

ווי באַקאַנט, זענען דער ראַטן-פֿאַרבאַנד און די פֿאַריניקטע שטאַטן געווען צווישן די 35 מדינות אין דער אַסאַמבלי פון „אָנו", וועלכע האָבן אין יאָר 1947 באַשלאָסן אויפצוטיילן די אידישע מדינה, אין אַ טייל פונם לאַנד. באַלד נאָכן אויפקום פון ישראל האָט ראַטן-פֿאַרבאַנד אַרויסגעווויזן אַ קענטיקע סימפּאַטיע צו ישראל. אַ חוץ די אַראַבישע מדינות, וועלכע האָבן זיך אריינגעריסן אין לאַנד, איז נאָר די בריטישע רעגירונג געווען פיינטלעך צו ישראל.

זינט דעמאָלט האָט זיך די לאַגע ענדערט, מ'קען ניט זאָגן, אַז די בריטישע פּאָליטיק לגבי ישראל האָט זיך ראַדיקאַל געענדערט. אָבער די גרויסע סימפּאַטיע מצד דעם ענגלישן פֿאָלק לגבי ישראל האָט אין אַ געוויסער מאָס זיך אויסגעווירקט אויף דער פּאָליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג. אָבער די פיינטלעכע באַציאונג וואָס דער ראַטן-פֿאַרבאַנד האָט אַרויסגעווויזן צו דער ציוניסטישער באַוועגונג און צו די ווערטן פון יהדות אַלע יאָרן זינט לעצטע טויט, איז פֿאַרוואַנדלט געיוואָרן ביסלעכווייז אין אַן עקסטרעמער פיינטשאַפט צו ישראל.

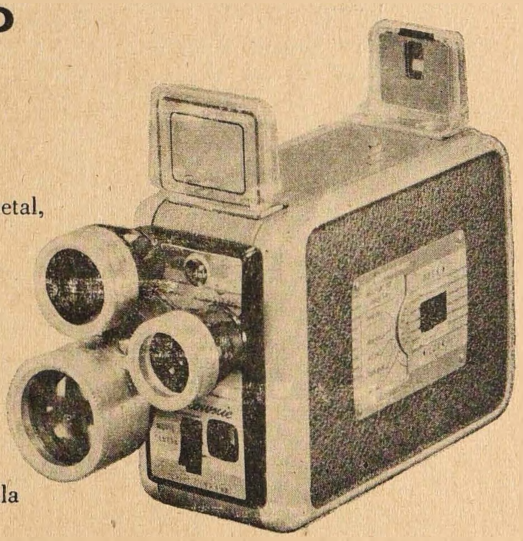
אַ חוץ די שכנותדיקע אַראַבישע לענדער איז נישטאָ אזא פרעסע, וואָס זאָל וואַרפן אזוי פיל שמוץ און אויס-

כדי דער אפיס'אַנאַדאַ
זאל זיך פילן ווי
א „פראפעס'אַנאַל"

Cámara de Cine
BROWNIE OCHO
de Torre

Una cámara de cine de apariencia elegante, terminada en color carmelita rugoso, con frente de metal, con la característica de todas las cámaras "Brownie": sencillez en su manipulación.
En el frente se encuentra la torrecilla de 3 posiciones que permite obtener un objetivo f/1.9 con largos focales de 13mm. que es el objetivo normal, 9mm. para efectos de ángulo ancho y 24mm. (telefoto).
El cambio de posición de la torrecilla se efectúa en forma fácil y suave.
Las tres posiciones de objetivo se encuentran marcadas cada una en un color, que corresponde a las tres áreas marcadas en el buscador, facilitando así la selección y ajuste rápidos del objetivo que se desea usar.

זעט זיי ביי די פאַרשפרייטער פון „קאַדאַק"

Kodak
Marca registrada desde 1888

טרייבן! יא ארויסטרייבן! און א סוף זאל עס נעמען! איך וועל צוליב אים ניט גיין פון דער וועלט!

— דו ניט, פאטער! איך דארף טאקע ניט לעבן! נישטא מער צי וואס צו לעבן! אן עק זאל עס נעמען!

— איר שרייבער זייט דאך קלוגע מענטשן, זאגט מען, איז וואס טוט מען? זי איז דאך גלאפן אין באד־צימער, געשריגן אז מיט מיין ראזיר־מעסערל וועט זי זיך אויפשניידן די אדערן, איידער צו לעבן אין אזא הויז, מיט אזעלכע עלטערן, וואס א שטיקל עדיפיסיא שטייט ביי זיי העכער ווי דאס גליק פון דער אייגענער טאכטער... איר פארשטייט? זי האט דאך מיר אינגאנצן ניט פארשטאנען. דאס פארדריסט דאך און טוט וויי. ער גייט דאך חתונה האבן מיטן „דעפאר־טאמענט הויז". זי זעט עס ניט... אפט מאל אין די נעכט, ווען איך פרואוו איינשלאפן, באפאלן מיר שלעכטע חלומות. עס דאכט זיך מיר אז א גרויסער וואלפיש שטייט כסדר מיטן אפענעם מויל און ווי מיר איינשלינגען... לעב איך נאר, אדער איז שוין נאך מיר?... אמאל דאכט זיך מיר אויך א גרויסע געבירג איז אויף מיר ארויפגעפאלן און אמאל גאר אז א גרויסע מצבה שטייט אויף מיין קבר, די מצבה איז אזוי גרוים ווי דער עדיפיסיא מיינער. א מאדנער חלום... איז וואס זאגט איר? אן עצה? כ'וועל דאך פון זינען ארונטער!...

— גאר ניט אזוי טראגיש, מיין ליבער איד: דור הולך ודור בא, והארץ לעולם עומדת! א דור גייט, א דור קומט, די וועלט איז אייביק. זייט וועלט איז וועלט איז אזוי געווען און וועט זיין.

— איז צו וואס די גאנצע געשיכטע?

— טאקע ניט געדארפט!

— האבן מיר גארניט געשמועסט?

— גארניט!

— טאקע גארניט?

— פון גארניט!

— אייך וועט עס דאך צוניץ קומען!

— ביי א סוחר איז נישטא קיין פארלעגענע סחורה!

— בעסער טאקע ברויט איידער טויט!

— מיר האבן זיך פארשטאנען.

— אפשר נאך א קאווע?

— ניין, א דאנק.

— דאך לייכטער געווארן!...

— אזוי איז עס.

— א גוטן טאג און זייט געזונט.

— דאס זעלבע!

— טאטע, האָב רחמנות!... כ'האָב מורא! איך שעם זיך! אויב זאָלסט אים פֿאַרטרייבן, וועל איך דאָ אין האוואנא ניט פֿאַרבלייבן... כ'וועל צוריקלויפֿן אין קאמפֿ אריין... כ'פֿאַרשטיי אייך אינגאנצן ניט. ניט דיר און ניט דער מאמען.

— טאָכטער, ראָסיטאָ! וואָס רעדסטו? איך דערקען דיר ניט...

— פֿאפֿא! פֿאפֿא! וואָס האָסטו זיך אזוי פֿארהוסט? וועסט זיך נאָך אליין דערשטיקן!... פֿאַרוואָס זאָלסטו ניט נאכגעבן א שטיקל „קאָפֿריטשא"?...

— א „קאָפֿריטשא" איז עס ביי דיר? א עדיפּיסאָ! ווייסט ווי לאַנג דיין טאָטע האָט אויף דעם געארבעט?

— פֿאַר וועמען איז עס דען? באטראכט זיך פֿאָטער, דו רעגסט זיך אויף אומזיסט! וואָס איז דיר דען אן אונטערשייד? ער וויל דאָך בלויז א האלבן זאָלסטו איבערשרייבן אויף זיין נאָמען!... אונז שענקען צו דער חתונה!... זיינע עלטערן זענען אויך מיט דער זעלבער מיינונג.

— וואָס? וואָס טוט זיך דאָ! כ'האָלט עס ניט אויס! ביים לעבן?... איך טראכט נאָך צום לעבן!... געוואלד, וואָס טוט מען?... אויך זייער קאָפֿ איז אין דעם?... ניט אויסצוהאלטן! מען קען פון זינען ארונטער! ניט געפֿאָקט און ניט געמיאזלט און גיב זיינע עלטערן אן עדיפּיסאָ! איז דאָך אמת וואָס מען זאגט?

— וואָס זאגט מען, פֿאפֿא?

— מען האָט מיר דערציילט אז זיינע עלטערן זענען אן מיין וויסן אפילו געגאנגען באקוקן דעם עדיפּיסאָ. זיין פֿאָטער איז געשטאנען מיט א בליי־פֿעדער, פֿארשריבן די אפֿארטאמענטן און דאָס דירה־געלט. א חוצפּה...

— איז וואָס, טאָטע? עס איז דאָך ניט פֿאר זיי, נאָר פֿאר דיין טאָכטער!

— ביסט בלינד, טאָכטער! וואָס טוט זיך מיט דיר ראָסיטאָ!

— אין וואָס גייט עס דען פֿאָטער! אז מיר וועלן חתונה האָבן דאַרפן מיר האָבן פון וואָס צו לעבן! דו פֿלעגסט דאָך דערציילן אז מען האָט דיר „נדן" געגעבן...

— א פֿערד צום רייטן און א ציג צום מעלקן!... א שטיקל דירה צום וואוינען...

— דאָס איז דאָך אויך א שטיקל! א האלבן עדיפּיסאָ בלויז! די איבערריקע הייזקעס בלייבן דאָך פֿאר דיר... און אז מיין שוועסטער דאָרא וועט עלטער ווערן, וועמטו איר געבן דעם אנדערן האלבן עדיפּיסאָ. איך וויל ניט אינ־גאנצן. בלויז די העלפט.

— פֿארשטייסט ניט, טאָכטער. געמיינט וועסט־נעמען אן ארעמען בחור, וועל אים העלפן זיך איינארדענען. אבער גיי וויים וואָס פֿאר א גרויסע שפּע־טיטן די שלעפֿערס קענען האָבן. ס'איז זיינע עלטערנס קאָפֿ דערין!... אט דאָס פֿאַרדריסט און טוט ווי... זיי נאָך אויך דאַרפן געבן אָנצופֿרעסן!... געהאָרע־וועט א גאנץ לעבן פֿאר דעם. פֿארשוואַרצט געוואָרן. ניין, איך וועל אים ארוים־

— כ׳מיין טאטע, דו ביסט דאך שוין ניט יונג... וואס דארפסטו זיך אזוי קאכן? וואס איז דיר דער אונטערשייד? וואס דארפסטו זיך אזוי אויפרעגן? עס איז דאך פאר דיר ניט געזונט אזוי זיך אויפצוקאכן...

— איך דערקען דיר ניט טאכטער!...

— האסט ניט געזאגט אז ס׳איז שוין צייט זיך צו פארטראכטן אין פראקטישקייט?

— נו געווים! טאכטער!... אבער...

— דו קריגסט זיך?

— חלילה!

— אין וואזשע גייט עס?

— פארשטייסט ניט... וועסט אמאל פילן ווי איך איצט... איך ווינטש עס בעסער דיר ניט!

— איר זייט מאדנע מענטשן! שוין נערעדט אביסל וועגן דעם מיט דער מאמען האט זי געווויינט. איך פארשטיי אייך אינגאנצן ניט!... אין וואס גייט עס דען?

— דו מאמע ווייסט שוין אויך דערפון?

— איז עס דען א סוד?

— וואס האט זי געזאגט?

— זי האט בלויז אנגעהויבן קרעכצן און זיפצן. אנגעהויבן ווישן א טרער: רעדסט ווי א פיצל קינד... א נאריש קינד... רעדט ניט מיטן טאטן. ער וועט בייז ווערן.

— וואס זאגסטו איצט, טאכטערשע?

— וואס דארף איך אים ענטפערן? ער איז דאך מיין חתן!

— אים ענטפערן? וואס דארף מען אים ענטפערן? ער האט דיר געפרעגט?

— יא!

— וואס ווייל ער ווילן?

— ער ווייל דאך ווילן, צו ער קען אויסשטעלן אויף דעם... דאן דארף מען דאך רעדן פון א חתונה.

— איך וועל שוין מיט אים רעדן! דאס האט ער דיר צוגעגרייט!...

— רעדט ניט מיט אים וועגן דעם פאפא! וועסט נאך קאליע מאכן!

— אזוי לייכט קען מען קאליע מאכן? עס הענגט בלויז אויפן עדיפיסיאל...

— וואס וויצלסטו זיך, פאפא!

— ער וועט זיך ניט לאזן אפנארן, זאגט ער!...

— אזוי גאר, דער טאטע גייט שוין אפנארן זיין אייגן קינד?... אזוי ווייט האלט עס שוין... ער האט דיר שוין אזוי פארסמט?... וואס טוט זיך דא?... נו, נו, איך וועל שוין מיט אים רעדן!...

מיר האָבן אַנגעהויבן פֿאַרשן ביי דער טאַכטער, ניט געקענט דעם אמת ארויס־באַקומען...

— וואָס רעדט ער מיט דיר, טאַכטערשע?

— ווי אַלע „כאַוועגעס"!...

— כ'מיין, ווענן וואָס א שטייגער שמועסט איר? איר גייט דאָך שוין לאַנג ארום...

— פֿאַפּאַ, מאַמאַ!...

— ליבע?...

— קע פֿאַפּאַ, קע מאַמאַ!...

— וואָס רעכנט ער צו טאָן?

— וואָס דאַרף ער דען טאָן?

— פון וואָס רעכנט ער צו לעבן?...

— פון עדיפּיסיאָ!

— וועלכן עדיפּיסיאָ?

— וואָס הייסט וועלכן? פון דיינעם!

— וואָס?...

— האָסט דען ניט געוואָגט, אַז וועסט מיר העלפֿן אויסאַרדענען!... עס וועט מיר גאַרניט פּעלן, וועז איך וועל חתונה האָבן פֿאַר א אידישן „מוטשאַטשאָ"?

— ריכטיק! אָבער א מענטש דאַרף זיך קענען שטעלן אויף די אייגענע פּיס! אז א מענטש וועלט געבוירן, אז דאָס קינד באַווייזט זיך אויף דער לעבעדיקער שיין, אזוי שנעל ווי עס טרינקט זיך אַן מיט דער מוטערס מילך, הויבט מען עס אָן לערנען שטעלן די ערשטע טריט... און אזוי כסדר, ביז עס קומט א מאָמענט וועז מען זאָגט: „פֿאַרדריי דיר אלייז דיין אייגענעם קאָפּ"! דאַרפֿסט אַנהויבן זאָרגן פֿאַר דיר, פֿאַר דיין פּרוי און קינדער. אזוי גייט פון דור צו דור!...

— טאַטע, דו רעדסט עפּעס אזוי מאָדנע!

— וואָס דענקט ער דיין בחור, איך וועל אים אויסהאַלטן?

— ניין, ער רעדט וועגן וועלן א האַלבער שותף צו דעם עדיפּיסיאָ!

— דאָס איז געגוג פֿאַר א יונגן מענטשן?

! — עס וועט זיין גענוג! אַביסל וועסטו נאָך אונטערשטופּן, אַדער די מאַמע וועט צוגעבן...

— האָט ער אינגאַנצן ניט קיין אַמביציע?... וי קען גאָר א יונגער בחור אזוי רעדן?

— פֿאַרשטייסט ניט טאַטע!...

— וואָס פֿאַרשטיי איך ניט?

ווי אַן איינאונאייניצ'יק קינד... מען קען ברעכן אַ קאָפּ... אַנדערע זענען דאָך אָפּגעווישט געוואָרן... האָוואָנאַ איז ניט די פּראָווינץ. די „גאַסטעס" קענען איינעם אויפעסן מיט די ביינער... מען טרעפט איינמאָל ניט, אַ צווייט מאָל... אַ ברונעם ווערט אויך אויסגעשעפּט. מען האָט געזאָגט אז הייזער זענען גוט, האָב איך געקויפט עטלעכע הייזער... אין אָט קום איך שוין צו דעם... אַ שיינער איינקונפט! גוט געקויפט! זיך ניט אָפּגענארט, דאנקען גאָט! איך וואָלט שוין געקענט אָנהויבן לעבן רואיק! כאָטש עס איז אַביסל שווער ארומ־צודרייען זיך און גאָרניט טאָן... פון דעם אליין הויבן אַן אויסקריכן די קי־אַנק־הייטן ווי שוואָמען נאָך אַ רעגן.

— איר רעדט דאָך שיער ניט ווי אַ פּאָעט!

— באַ די צרות קען מען אויך ווערן אַ פּאָעט!... עס האָט זיך אָנגעהויבן דרייען אַ אינגל. ער איז פון קאָפּ ביז די פּיס אַ היגער, נאָר אַ אידישער... ער האָט אָנגעהויבן אויסגיין... וואָס מער ער האָט אָנגעהויבן קומען אין שטוב, האָב איך דערפילט אז עס איז ניט דאָס... ער גייט דאָבט זיך ניט מיט מיין טאָכטער, נאָר מיט אַן „ערייפיסיאָ"... יאָ, אַלטערן דערשמעקן גלייך... דער טאָכ־טער איז אַלצאיינס... זי בענקט סיי ווי סיי אַהין... איר פּאַרשטייט... מיין טאָכטער איז ניט שטאַרק פּאַרכלאָפּטשעט... אַ גוט קינד... עס דאַרף זיין אַ איד, איז א איד... די ערשטע טעג, ווען דער בחור האָט אָנגעהויבן אריינקומען, האָט די מוטער אָנגעהויבן זיך צאַפּלען:

— שוין געוואָלט דערלעבן דאָס שטיקל נחת!

— מ'עט דערלעבן, נעכע!

— די נשמה גייט שוין אוים!

— ס'וועט זיך אויסשיילן!

— בעריש, דו ווייסט דאָך, דאָס קינד בענקט אַהין!...

— נעכע, זאָרג ניט, ס'וועט איר איבערגיין!

— הלוואי!

— אַוועלכע זאכן זענען ניט אייביק! זי וועט פּאַרגעסן!

— וואָס זאָגסטו בעריש, זי גלייכט אים שוין?...

— אַ אינגל איז אַ אינגל! ראָסיטאַ איז ניט קיין נאָר! יונג בלוט... זי וועט זיך נאָך אין אים פּאַרקאָכן!... זי וואָלט שוין געוואָלט חתונה האָבן!

דאָס האַרץ פון עלטערן קען מען ניט אָפּנאַרן, כאָטש דאָס האַרץ אַרבעט שוין ניט ווי עס דאַרף צו זיין... אין אַ צייט אַרום איז זי פּאַרקאָכט געוואָרן... מיט איינמאָל האָבן מיר דערפילט אַז ער איז ניט נאָר דער באַלעבאָס איבער ראָסיטאַן, נאָר ער איז אויך דער באַלעבאָס אין שטוב ביי אונז... עס האָט אָנגעהויבן אויסקוקן ווי ער וואָלט געווען אונזער „בעל טובה"... ער האָט אונז שוין מיט עפּעס אין די הענט... אַ מחשבה איז פּאַרבייגעלאָפּן: אפשר?... דאָס וואָס מיר האָבן דאָרט אין „קאָמפּ" פּאַרהיטן, איז דאָ... ניין, בעסער ניט טראָכטן.

— יאָ קאָלט!

— קען מען זיך טאָקע פֿאַרגינען עס אַוועקצושטעלן!

— איז טאָקע מיט אָביסל ווייניקער סם!...

— איז וואָס האָב איך אייך געוואָלט זאָגן? יאָ, די געלט מיינע האָב איך געמאַכט אויף פֿראָווינץ. אָפּגעפינצטערט א לעבן. וואָס זאָל איך אייך דערציילן? איר ווייסט דאָך עס גלייך מיט מיר! איר זייט דאָך ניט קיין יעכטיקער דא אין קובא, איך זאָל אייך דערציילן געשיכטעס. עס איז טויזנט און איין נאַכט! א גאַנצן בוך וואָלט איר געקענט אָנשרייבן. געמיינט אז כ'האָב שוין דערגרייכט דעם ציל, געמאַכט די פֿאָר דאָלער... וואָס זאָג איך געמאַכט? עס מאַכט זיך ניט אזוי לייכט! יעדער דאָלער איז שווער און ביטער אויסגעהאָרעוועט! עס קאָסט געזונט, א שטיק לעבן. עס זענען דא מענטשן וואָס גלויבן אז געלט מאַכן, מאַכט זיך זייער לייכט... אפשר זענען אויך דא אזעלכע. נאָר מיר איז עס אָנגעקומען זייער שווער... שווער צו שווער איז ניט גלייך.

— נו יאָ, איך פֿארשטיי! — האָב איך געפֿרואווט אָנצייען מיין געזיכט, עס זאָל זיך פּאַסן צו זיין שטימונג, נאָך דעם ווי איך האָב דערזען אז ער האָלט אין איין וויסן די ברילן וואָס העננען אים אריבער איבער דער סאָסנעוואַטער עטוואָס שפּיציקער נאָז, וואָס האַרמאָנירט ניט מיט זיין שלענגלעכער לאַנגער פּיגור און האָט דאָך א שייכות מיטן גערינצלטן געזיכט.

— זיך געמוזט שוין אַרויסציען קיין האַוואַנא. די קינדער זענען אונטערגעוואַקסן, מען דאַרף אָנהויבן טראַכטן פון שידוכים... די טאַכטער: יונג בלוט... איר פֿאַרשטייט דאָך בעסער אין די דאָזיקע זאכן... אז מען שפּילט זיך מיט פייער קען מען זיך אָפּברינען... נאָך דאָס האָט מיר געפעלט?... א קריסטלעכער איידעם!... האָב איך זיך אַדורכגערעדט מיט מיינער: וויפל איז דער שיער?... עטלעכע מאָל געשיקט די טאַכטער ריין האַוואַנא, אפשר?... נאָר מיט יענעמס העכט איז גוט פייער צו שפּאַרן... און וואָס וועט זיין מיט די אנדערע קינדער? דאָס פֿראָבלעם לייזט זיך ניט... איר פֿארשטייט מיר?...

ער האָט ווידער געמוזט נערווויאיש ווישן מיט א טיכלע אונטער די אויגן גלעזער. דאָכט זיך אז ער ערגעץ וואו פֿארווישט ער א ניט דערווייטע טרער. איך פֿרואוו אים אריסלאָזן פון זיין דערדריקטקייט.

— איר זייט ניט דער איינציקער איד וואָס האָט דאָזיקן פֿראָבלעם...

— דאָס איז ניט מיין פֿראָבלעם! איך בין נאָך צו דעם ניט צוגעקומען!

— ס'איז שטענדיק אזוי, יעדער איינער מיינט אז עס איז בלויז זיין צרה!..

— עס איז דאָ א גוט ווערטל: „קיינער ווייסט ניט וועמען דער שוך קוועטשט"!...

— ריכטיק!

— ריכטיק זאָגט איר? איר וועט ערשט הערן! געקומען אין האַוואַנא, גיי נעם זיך ערשט צו מסחר, הויב אָן אויפּסניי!... איר פֿארשטייט וואָס עס מיינט פֿאר מיר אזא מין זאך... יעדער דאָלער אויסגעהאָרעוועט. ציטעריק

דור הולך ודור בא...

(דערציילונג) ● פון א. י. דובעלמאן

— איר טרינקט א טעפּעלע קאווע סאלאָ?

— פון שוואַרצע קאווע זאָגט מען זיך ניט אָפּ!

— איך טאָר שוין דאָס דאָכט זיך אויך ניט! נאָר וועט קען זיך טאָקע אָפּזאָגן דערפון? און ציגאַרעטן מעג מען דען יאָ רייכערן? מען זאָגט דאָך אז דאָס גיט קענסער! נאָר וועט זיך איצט אויף די עלטערע יאָרן גיין צוהערן די דאָזיקע נאַרישקייטן. מיין זיידע, זאָל זיין אָפּגעשיידט און זאָל זיך דאָרט מיען פּאָר אונז אַלעמען, איז געווען א שמידט, געהאַלטן אין אי״ן „אויספּרעגלען״ אייזן, אָנטאָן די פערד „שיך״, נאָר דעם מאכאָרקע פּאָפּיראָס האָט ער פון מוי? ניט ארויסגעלאָזט. נו, האָט ער ניט דערלעבט אין די טיפע ניינציקער?... נאָר לאָמיר זיך ניט פּאַרעדן! איך בין דאָך געקומען מיט אייך זיך אַדורכשמועסן, אַראָפּרעדן פון הארצן. אפשר וועט ווערן גרינגער. מען זאָגט, אז שרייבער זענען קלוגע מענטשן, זיי זעען ווייט, פונקט ווי לחבדי?, די אמאָליקע קאַלטקייט, אז פּאָר אַלץ האָבן זיי אַן ענטפער... מענטשן וואָס זענען פּאַריאָגט אין געשעפטן, האָבן כסדר אינזינען געלט צו מאַכן, איז אַז עס קומט צו עפּעס... צו עפּעס מענטשלעכעס קענען מיר זיך ניט קיין עצה געבן.

געזאָגט האָט עס א איה, וואָס האָט שוין אין געלט־יאָגעניש, דערווי? אַריבערגעיאָגט זיך טיף איבער די פופציק יאָר, האָט אליין מורא ארויסצוזאָגן און זיך אַנשפּאַרן אינם זעכציקער וואָס הויבט אים שוין אָן ארויסשפּראָצן ווי אויפן פּנים, דורך די בריטע קאַרבן וואָס האָבן זיך געזומען אויסלייגן ווי ווילדע גראָז אין א ווין גאָרטן. אין הערצעלע הויבט שוין אויך אָן יאָגן און טיאָבקען אומנארמאל... דער דאָקטאָר זאָגט: ס׳איז נאָטירלעך! נאָר ער ווייסט אז ס׳איז ניט נאָטירלעך!... ער ווייסט אפילו פון וואַנען דאָס אַלץ איז צו אים געקומען. בעריש סימעלסאָן איז ניט אָפּגענאָרט אין זיך.

— די קאווע איז קאַלט!

פּלאַץ אין דער אידישער וועלט ליטעראַטור.

מיר קומען אינקורצן צום ישוב מיט דער פייערונג פון 25 יאָר „האַוואַנער לעבן" און 15 יאָר יערלעכער אַלמאַנאַך און ווילן האָפן, אַז דער ישוב וועט אויפנעמען ווי געהעריק אוז אַלע אין איינעם וועלן מיר פייערן די וויכטיקע דאַטע פון גאַנצן אידישן ישוב, 25 יאָר אידישע פּרעסע אויפן אינזעלע קובא, וואו אידן אימיגראַנטן האָבן אויסגעבויט זייער חיים אין בהידער־לעכער פריינטלעכקייט מיטן קובאנער פאָלק.

דער יובילי פון אונזער צייטונג וועט געווים ווערן דער יובילי און יום טוב פון אידישן ישוב, ווייל די אידן פון קובא האָבן שטענדיק אָפּגעשאַצט און אַרויסגעווייזן פאַרשטענדניש צו זייער־פּרעסע אַרגאַן ווי עס איז געווארן דער „האַוואַנער לעבן".

מיר געפינען זיך היינט אין יובילי־יאָר פון „האַוואַנער לעבן". עס דאַרף איבעראַל באַטאָנט ווערן און אונטערגעשטראָכן ווערן די וויכטיקסטע דאַטע פון 25 יאָר קולטור שאַפונג און פרעסע וועזן אין ישוב.

צום יובל נומער פון 25 יאָר „האַוואַנער לעבן" וועלן מיר שוין קומען מיט אונזער פּעקל זכרונות פון א פערטל יאָרהונדערט שעפּערישקייט אין צייטונגס־וועזן.

דאַרף אוּן מוּז האָבן אַ פּרעסע אָרגאַן אוּן דער „האַוואַנער לעבן" איז געווען דער פּרעסע אָרגאַן צו דינסט דעם ישוב.

ארויסגעבן אַ צייטונג איז איינע פון די שווערסטע זאַכן, ספּעציעל ווען מיר נעמען אין אַנבאַטראַכט, אַז עס האַנדלט זיך ווענן אַ אידישן ישוב ווּאָס איז יונג, האָט זיך ערשט אָנגעהויבן פּאָר־מירן, שטעלן די ערשטע טריט, — איז דער „האַוואַנער לעבן" געווען פּאַר די 25 יאָר דער גרעסטער געווינס פון ישוב.

די 25 יאָר ווּאָס זענען פאָרבּיבער, איבער וועלכע עס וועט אונז אַלעמען נאָך אויסקומען אַ סך צו שרייבן, טאָקע אין דער ספּעציעלער אויסגאַבע ווּאָס מיר פלאַנען ארויסצוגעבן צו דער פייערונג פון דעם יובילייו, — דאָס זענען געווען יאָרן פון מוסר־נפש־דיקייט פאָר דער עקזיסטענץ פון אַ פּערמאַנענטער פרעסע אין ישוב. עס איז ניט געווען קיין פּראָווי, נאָר אַ מוי, און אַלט אַזעלכעס האָבן מיר עס אויפגעהאַלטן אונטער די שווערסטע באַדינגונגען, זיך ניט אָפּשטעלנדיק אויף קיין זאַך.

דער „האַוואַנער לעבן" איז אַ קול־טור אינסטיטוציע אויף דער אידישער גאַס. עס איז דאָס ליכט ווּאָס טריפט מיט חלב און גיט דאָך ליכט צו דעם אין דאָס ווּאָס נויטיקט זיך אין דעם... עס איז אַ מין נר־תמיד ווּאָס האַלט אין איין דערמאָנען, אַז מיר זענען „אָם „עם הספר", ווּאָס לאָזט זיך ניט פאַר־שווייגען פון בלויז עולם הזה... עס איז דאָ ביי אונז דער גיסטיקער קול־טור שוואונג ווּאָס האַלט אונז פאַרבונדן מיט די אידן איבער גאָר דער וועלט, אוּן העלפט אונז שפּינען ווייטער אונזער אידיש לעבן, זוכן פאַרצוועגן דעם גאַנג פון אונזערע עלטערן צו טראָגן דעם פאקל פון אייביקן אידיש פאַלק. ווּאו מיר זאָלן זיך ניט געפינען.

ווי אַ פריוואַטע אונטערנעמונג האָבן מיר דאָך זיך געהיט ניט צו זיין אונטערגעוואָרפן וועלכער עס איז פאַר־טיי, כאָטש עס איז אונז אזוי ארום זייער שווער געווען אוּן איז נאָך היינט שווער צו טראָגן אויף אונזערע פלייצ־עס דעם שווערן וואָגן ווּאָס הייסט „אידיש פּרעסע וועזן אין קובא", ווּאָס דאָס מיינט אויפקום אוּן אויפ־שטייג פון אַ ישוב.

לויט די אקטיוויטעטן האָט זיך אפשר דער אידישער ישוב פאַרדינט צו האָבן אַ בעסערע פּרעסע, נאָר מיר פון אונזער זייט האָבן מער ניט גע־קענט געבן דעם ישוב, ניט געקענט אויסהיילן זיך פון דער בלוט־אָרעמ־קייט... אַנדערע פּרעסע אויסגאַבעס זענען מיט גרויס פאַמפּ אויפגעקומען אוּן אָפּגעשטאָרבן, בלויז דער „האַוואַנ־ער לעבן" האָט באַוויזן זיך אויפצו־האַלטן צו קענען קומען היינט צום ישוב מיט דער דערגרייכונג פון 25 יאָר אידיש פּרעסע וועזן אין קובא.

די 15 יאָר אלמאנאך, די אָפּשאַ־צונגען אוּן רעזומירונגען יאָר־אויף יאָר־אוים פון אונזער אָפּגעטאָענער אַרבעט לטובת הכלל, איז דער שענסטער רע־קאָרד מיט וועלכן מיר קומען צו אונזער אידישן ישוב, ווּאָס האָט אונז דאָך ארויסגעוויזן פאַרשטענדעניש צו קענען אויפהאַלטן די אינסטיטוציע ווּאָס הייסט „האַוואַנער לעבן", ווּאָס האָט דו־גאַנצע צייט סטימולירט דאָס גיזעל־שאַפטלעכע אוּן באַווירקט אַז די שא־פונגען פון אונזערע פאָעטן אוּן שרייב־בער זאָל אויך פאַרנעמען אַ געהעריקן

ארויסגעבן 15 יאר אלמאנאכן אין אידישן ישוב.

עס וואלט געווען גענוג צו זאגן, אז אלע יארן באקומען מיר אריין אן א שיער ברויו פון וויכטיקע אידישע קער־פערשאפטן וואס האבן א שייכות צו געזעלשאפטלעכקייט, צו פארשונג, צו ליטעראטור, וואו זיי בעטן מען זאל זיי אומבאדינגט טאן די טובה און ארויסשיקן די אלמאנאך־אויסגאבעס, וואס זיי דארפן פאר זייערע ארבעטן און שטודיעס וועגן אירן און אידישקייט אויף דער גאנצער וועלט.

די פארשידענע ענציקלאפעדיעס וואס זענען דערשינען האבן זיך מער פון אלץ געשטיצט אויף די מאטעריאלן וואס זענען דערשינען אין די „האנדאנער לעבן" אלמאנאכן. קענען מיר זיך שוין היינט פארשטעלן דעם אידישן ישוב אן דער דאזיקער אויסגאבע? דער „האנדאנער לעבן אלמאנאך" האט דאך שטענדיק געדינט וויי אן אויפזאמלער פון די אקטיוויטעטן פון דער געזעלשאפטלעכקייט. דאס אליין איז געווען א סטימול פאר די אלע געזעלשאפטלעכע טוער זיך אריינצוואנדרפן אין דער ארבעט לטובת הכלל, ווי־סנדיק אז זייער מי און ארבעט ווערט פארצייכנט. עס בלייבט ניט קיין ארבעט אויפן וויגט! עס ווערט ניט אפגעווישט און פארגעסן, נאר ווי געהעריק פארצייכנט פאר די צוקונפטיקע היסטאריקער און טאקע פאר ווייטערדיקן סטימול צו אקטיוויזרן זיך פאר געזעלשאפטלעכקייט.

אין די „האנדאנער לעבן אלמאנאכן" איז אויך שטענדיק געקומען צום אויסדרוק דער ווילן צו אידישער היימלאנדון זיי זענען שטענדיק געשטאנען מיטן פנים צו אירע נויטן. די אקטיוויטעטן און קאמפיינען לטובת ישראל האבן שטענדיק געהאט די פרעפערענץ אין די איבער 4 הונדערט זייטן פארשידנארטיקן לייען־מאטעריאל פון די אלמאנאכן. מיר האבן קיינמאל ניט פארגעסן אויך ברענגען צום אויסדרוק דאס טראדיציאנעלע פון די ימים נוראים. אין יעדן פון די דאזיקע אויסגאבעס האבן מיר ניט פארגעסן אריינצוגעבן עטלעכע ארטיקלען אויך וועגן דער באדייטונג פון ראש השנה און יום כפור, נעמענדיק צו קענטעניש אז די דאזיקע אחריות איז אויף אונז ארויפגעלייגט געווארן, שוין מיט דעם אליין וואס מיר זענען אונזיקום, די אייניציקע אויסגאבע פון דעם מין און טאקע מערסטנטייל איינער אליין שטייען מיר מיטן ישוב און פארן ישוב. דערפאר האבן מיר טאקע שטענדיק אפגעהיט דאס אומפארטייאישקייט פון די אלמאנאכן, ווי אין אלגעמיין פון דער צייטונג „האנדאנער לעבן".

קלייבן מיר זיך היי־יאר צו פייערן 15 בענדער אלמאנאך אונ 25 יאר „האנדאנער לעבן" מיט א ספעציעלען גרעסערער פרעסע־אויסגאבע.

דעם 11־טן נאוועמבער 1957, ווערט 25 יאר זינט עס איז דערשינען דער ערשטער נומער „האנדאנער לעבן". 25 יאר אין לעבן פון א אידישע ציי־טונג איז א גרויסער אפשניט, א גרויסע דערגרייכונג און א גרויסער אויפטו. דערפאר וועלן מיר די דאזיקע פייערונג פארבאנדלען אין א יובילי פון אידישן ישוב, וואו די צייטונג האט דערלעבט די 25 יאר פון שאפונג, פון ארינטא־ציע, פון באליבטן דאס אידישע לעבן אין ישוב, אין אלע זיינע פאזן. א ישוב

15 יאר „אלמאנאך" און 25 יאָר „האוואנער לעבן"

פון א. י. ד.

מיט היינטיקן נומער פון ראש השנה אלמאנאך 5718 פארצייכענען מיר די דאטע פון 15 יאר אלמאנאכן. דאס מיינט: 15 ביכער וואס זענען דערשינען יאר אין, יאר אויס. איז עס געווים פאר אונז די רעדאקטארן און ארויסגעבער א גרויסער יום טוב. מיר האלטן אבער, אז דער יום טוב איז ניט אונזערער אליין, נאר געהערט אויך צום אידישן ישוב וואס האט דערמעגלעכט. אז אזעלכע יום טוב ביכער זאלן דערשיינען ביי אונז אין ישוב. מיר האלטן אויך, אז דער יום טוב געהערט צו די אלע זשורנאליסטן און שרייבער וואס האבן מיטגעווירקט מיט זייער פען אין דער דאזיקער אונטערנעמונג.

דער „האוואנער לעבן" אלמאנאך האט דורך די ארעמע כוחות, אבער מיט גרויס אונטערנעמונגס־גייסט באוויזן אפצושאצן, אפצושפיגלען אונזער קולטורעלן מצב און געזעלשאפטלעכע איניציאטיוו — זי זאל ארויסגעברענגט ווערן דורך דעם געדרוקטן וואָרט, צו סטימולירן די וויטערדיקע ארבעט אין אונזער אידישער קאלאניע. אונזער אמביציע איז שטענדיק געווען צו גרופירן די שאפנדע אידישע כוחות אין ישוב, אין דער שרייבער משפחה פון „האוואנער לעבן", כדי אין אידישן ישוב זאל געהערט ווערן דאס אריענטירטע וואָרט. וואס בינדט זיך פאראלעל צו דאס געזעלשאפטלעכע פון אונזער אינסטיטוציע לעבן.

יעדעס יאר ווען דער אלמאנאך דערשיינט, געפינען די לייענער א וועלט מיט פארשיידענע אינטערעסאנטע מאטעריאלן, וויסן, דערציילונגען און ארטיקלען, וואס גיבן דעם ליבהאבער פון אונזער ישוב און ווייזן אן אויף די בלויזן. דער אלמאנאך גיט פרעסטיזש דעם ישוב, ניט נאר אין קובא, נאר אויך אין אויסלאנד.

עס איז אפשר ניט איצט דער ריכטיקער מאמענט זיך ברייטער אפצושטעלן וועגן דער וויכטיקער דאטע וואס עס שטעט מיט זיך פאר דאס

גיט אייער פנים דעם דאָזיקן פרעכטיקן אספעקט !

זעט אויס שיין אַ גאנצן טאָג מיט „לאָוו-פּאָט“... ווערט ניט קלעפיק און ווערט ניט געלבלעך!

יע, די בליענדע פרישקייט פון „לאָוו פּאָט“ בייט נישט איבער פון קאָליר. עס איז אַ קאָמפּלעטע, לייכטע אָבער דויערהאָפטע מאָקיאַכע. דאָס איז אַ צוזאַמענגעפרעסטער פודער און באָזע צו דער זעלבער צייט, מיטן אויסשליסלעכן סוואָוויזאַדאָר „לאַנאָלין“ פון רעוולאָן. אזוי לייכט זיך אָנצופודירן. פרובירט „לאָוו-פּאָט“ און איר ווועט עס תמיד נוצן.

Revlon

'LOVE-PAT'

נייער לוקסוספולער וואַניטי, פון קאַרעי און גאַלד, אין 8 טאָנען $1.75

מעטאַלענע פושקעלע אָדער אַ רעפוּעסטאָ $1.10

באציאונגען קובא־ישראל" האט דורכ־
געפירט די פאלגנדע אקטן:

דעם 2־טן אקטאבער: קאנצערט פון
יונגן ישראל־קינסטלער לעא פילער פון
דער העברייאישער און לאטיין־אמערי־
קאנער פאעזיע, אין זאל פון דער קאסא
קאנטינענטאל דע לא קולטורא. (דעם
4־טן אקטאבער האט לעא פילער אויך
געגעבן א לעקציע און קאנצערט אין
נאציאנאלן אינסטיטוט פאר קולטור).

דעם 17־טן יאנואר: רעפעראט פון
דרא. אפעליא דאמינגעז אויף דער
טעמע „איינדרוקן פון מיין באזוך אין
מדינת ישראל", אין לאקאל פון פא־
טראנאט־בנין.

4־טן מערץ: רעפעראט פון באקאנטן
מעקסיקאנער זשורנאליסט, ה' וויקטאר
אלבא, וועגן דער לאגע אין נאענטן
אריענט, אין לאקאל פון פאטראנאט־
בנין.

ה' נעכטאר סואַרעז פעליו, דער
באקאנטער אינטערנאציאנאלער קא־
מענטאריסט, מיטארבעטער פון
„פרענסא ליברע", איז איינגעלאדן גע־
ווארן אויף א באזוך אין מדינת ישראל.
כדי דיך צו באקענען מיט אלע פראבלע־
מען פון דער אידישער מדינה.

וואס אנבאלאנגט די קאמערציעלע
פארבינדונגען, איז כדאי צו דערמאנען
אז ישראל האט אין יאר 1956 געקויפט
איבער 35 טויזנט טאן קובאנער צוק־
ער, און האט פארקויפט אויפן קובאנער
מארק אין קליינע קוואנטיטעטן צע־
מענט, פלייוואר, בלייפעדער, עלאב־
טיקא און אנדערע ארטיקלען.

מיטן באשטימען דורך קובא פון א
מיניסטער מיט רעזידענץ אין תל אביב
וועלן די באציאונגען צווישן קובא און
ישראל נאך מער אויסגעברייטערט אין
פארבעסערט ווערן אויף אלע געביטן.

TOME

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ
Y PROSPERO AÑO NUEVO

קובאנער אידן.

ד ו ר פ ע ר ד מ א ן , ענקאראגדא־דע נענאסיאם פון דער קובאנער לענא־ציע אין תל אביב איז אנגעקומען אין האוואנא דעם 20־טן מערץ און דא נע־וויילט א פאר וואכן צייט, אין שייכות מיט זיין אמט. ער איז אויפגענומען געווארן אין א ספעציעלער אידיענץ פון פרעזידענט באטיסטא.

מ ש ה מ א נ ד ע ל מ א ן , שליח פון אידישן קולטור־קאנגרעס איז אנ־קומען קיין האוואנא דעם 17־טן מערץ און איז דא געווען ביז דעם 17־טן אפריל. אין דער צייט האט ער ד רכ־געפירט א פינאנץ־אקציע פאר קולטור־קאנגרעס און פארקויפט א צאל אי־דישע ביכער פון „ציקא"־פארלאג. בישה מאנדעלמאן האט געהאלטן צוויי עפנט־לעכע אויפטריטן, און געהאלטן רעפע־ראט וועגן דעם מצב פון דער אידישער קולטור ביי היינט צו טאג.

מ . ח מ ץ , האט סוף חודש מערץ געוויילט א פאר טעג צייט אין האוואנא און דורכגעפירט א זאמלונג פאר ד־עב פסח־נומער פון „אידישן קעמפער".

מ י כ ל א י ז נ ש ט א ט , באראטייער פון דער „רסקו" אין ישראל איז אנגעקומען דעם 25־טן אפריל קיין האוואנא, אין שייכות מיט די געשעפטן פון דער קובאנער „רסקו"־אינווסטיציענס גרופע.

די באציאונגען צווישן קובא און ישראל

די באציאונגען צווישן קובא און ישראל זענען אין יאר תשי"ז געווען זייער פריינטלעכע. נאך דער סיני־אקציע וועט מדינת ישראל האט גראס גרויס שווערייטן אין פארים פון די בארייניקטע פעלקער איז קובא נע־טראנען אויף דער זייט פון ישראל.

די קובאנער דעלעגאציע האט געשטיצט די פרייע נאוויגאציע דורך דעם סיעץ קאנאל. וועגן עם האט געהאלטן, אז מען זאל אננעמען סאנקציעס קעגן ישראל, האט קובא צוגעזאגט זיך אפ־צוהאלטן פון שטימען.

געגנראל דוד שאלתיאל, דער מ־־ניסטער פון ישראל אין קובא, מיט רע־זידענץ אין מעקסיקע איז במשך פון דעם לעצטן יאר אייניקע מאל געווען אין האוואנא אין וויכטיקע פאליטישע מיסיעס. ער איז פריינטלעך אויפגע־נומען געווארן פון קובאנער אייס־לאנדס־מיניסטער און אנדערע ווכטיקע אפיציעלע פערזענלעכקייטן. ווי א רע־זולטאט פון די באזוכן האט קובא בא־שלאסן צו באשטימען א מיניסטער מיט רעזידענץ אין תל אביב, מדינת ישראל. פאר דעם אמט איז באטימט געווארן דר. אריסאנדא־אלמא, א יונגער און פייאיקער אדוואקאט פון סאנטי־ספיריי־טום, וועלכער וועט אינמיטן אקטאבער אפפארן קיין ישראל, כדי צו פרעזענ־טירן זיינע קרעדענציאלן באר פרעזי־דענט בן־צבי.

אבער ניט בלויז אויפן דיפלאמאטיש־פאליטישן געביט זענען די באציאונגען צווישן קובא און ישראל געווען פריינט־לעכע. איך אויפן קולטורעלן געביט זענען געקומען צום אויסדרוק די גע־פילן פון פריינטשאפט און ברידערלעכ־קייט. „דער אינסטיטוט פאר קולטו־רעלע באציאונגען קובא־ישראל" האט במשך פון דעם פארגאנגענעם יאר דורכגעפירט א רייע אקטיוויטעטן, וואס האבן בולט געבראכט צום אויס־דרוק דעם גרויסן אינטערעס פון קו־באנער מאסן פאר די קולטורעלע מאני־פעסטאציעס פון דער יונגער אידישער מדינה.

„דער אינסטיטוט פאר קולטורעלע

(דער דרייפוס פראָצעס) מיטן אָנטייל פון באקאַנטע קובאַנער אַרטיסטן פון ראַדיא און טעלעוויזיע. די גאַנצע הכנסה איז געגאַנגען פאַר דעם קרן היסוד ישראל־קאַמפיין.

בני־ברית לאָזשע מאיר כאָנידעס עס איז אַרויס פון דרוק דאָס ווערק „כאָסע מארטי אי לא כאָפּרענסיאָן הויאַנא", וואָס די לאָזשע האָט באשלאָסן ארויסצוגעבן צום הונדערטסטן געבורטסטאָג פון קובאַנער אפאָסטאָל, אונטער דער רעדאַקציע פון מארקא פּיטשאָן. דער בוך איז צעשיקט געוואָרן צו אַלע ביבליאָטעקן אין באקאַנטע שרייבער. מארקא פּיטשאָן, ייי ייחאק האביה, אַוועקגייענדער אין דער נייער פּרעזידענט פון בני־ברית זענען אויפגענומען געוואָרן פון פּרעזידענט באטיסטא און זיי האָבן אים איבערגעגעבן פּערזענלעך א עקזעמפּלאַר פון דעם בוך. פּרעזידענט באטיסטא האָט אויסגעדריקט דאנקבאַרקייט פאַר דער שיינער און וויכטיקער איניציאַטיוו.

די געזעלשאפט ברידער פון ישראל וועלכע האָט אויפּגעשטעלט אויף איר בית־עולם א מאָנומענט נאָך די קדושים, האָט דעם 18־טן אפּריל דורכגעפירט א יזכור־אקט, צום יאַרצייט פון אויפשטאַנד אין וואַרשעווער געטא, אַנהאַלטנדיק אזוי ארום די טראַדיציע פון דערמאָנען די מיליאָנען אומגעקומענע קדושים.

נעסטן וואָס האָבן באזוכט אונזער ישוב אין תשי"ז

אין תשי"ז איז אונזער ישוב באזוכט געוואָרן פון די פאלגנדע געסט, וועלכע מיר האָבן ביז איצט נאָך ניט דערמאָנט:

יאעל דיין, די טאָכטער פון דעם שעף פון דער ישראל־ארמיי האָט געוויילט אין האוואנא צווישן 10־טן און 12־טן אקטאָבער. זי איז אויפגענומען געוואָרן דורך דעם שעף פון דער קובאַנער ארמיי, וועמען זי האָט איבערגעגעבן א מתנה א תנ"ך. דער שעף פון דער קובאַנער אַרמיי האָט אין געגעבן א מתנה א קובאַנער פּאָן.

די ארטיסטישע אמבאַסאַדע פון ישראל אין באַשטאַנד פון צוואַנציק יונגטלעכע פון ארגענטינע, וועלכע זענען געפאָרן זיך באזעצן אין א קיבוץ פון ישראל, זענען אָנגעקומען קיין האוואנא דעם 26־טן אקטאָבער און זיי האָבן דאָ געדאַרפט געבן צווויי קאָנצערטן פאַרן אידישן און ניט־אידישן פובליקום. צוליב דער סיני־אקציע האָבן זיי אויפגעגעבן זייער ארטיסטישע פלענער און זענען גלייך אָפּגעפלויגן קיין מדינת ישראל.

יוסף אזן לאה שטערלינג, צווויי אידישע ארטיסטן פון ארגענטינע האָבן געגעבן צווויי טעאַטער אויפטריטן אין האוואנא — דעם 17־טן און 25־טן נאָוועמבער.

רפאל זילבער, ערן האָנדלס אָגענט פון קובא אין ישראל איז דא אָנגעקומען אויף א וויזיט אין חודש דעצעמבער 1956 און איז פאַרבליבן ביז אָנהויב יולי 1957.

יוסף טכארניצקי, דירעקטאָר פון לאָטיין־אמעריקאַנער דעפּארטאַמענט פון קרן־היסוד אין ירושלים איז אייניקע מאָל פאַרבייגעפאָרן האוואנא, בעת זיינע ־ייזעם קיין דרום־אַמעריקע און מעקסיקע.

יחיאל ברוקס, פאַרפאַסער פון דעם בוך „אויף קידוש־השם", איז אָנגעקומען קיין האוואנא דעם 21־טן פעברואר און איז דא געווען א פאָר וואכן צייט. ער האָט פאַרקויפט א הינדערט קאָפּיעס פון זיין בוך צווישן

צענטן יובל פון מדינת ישראל, זאל יעדער איד זיך אויסלערנען מינדעסטנס פינף הונדערט העבריישע ווערטער.

ערשטער קאנגרעס פון דער אידישער יוגנט אין קובא

אונטערן אויפזיכט פון דער יוגנט־פעדעראציע איז אין פארגאנגענעם יאר תשי"ז פארגעקומען דער ערשטער אידישער יוגנט־קאנגרעס אין קובא. אין זועלכן ס'האבן זיך באטייליקט אלע יוגנט־ארגאניזאציעס, אפילו די וואס זענען ניט אנגעשלאסן אין דער יוגנט־פעדעראציע.

די פייערלעכע דערעפענונג איז פאר־געקומען דעם 5־טן נאוועמבער. ביי דער געלעגנהייט זענען אויסגעהערט געווארן רעפעראטן וועגן די ציל־אין אויפגאבן פון דער יוגנט און עס זענען אויסגעוויילט געווארן די ארבעטס־קאמיסיעס. בכיתר פון עטלעכע טע־זענען געווען טעטיק די קאמיסיעס אויף אויסצוארבעטן פראיעקטן און רעקא־מענדאציעס. די דעבאטעס זענען גע־וועזן עכטלעכע און א גרויסער פובלי־קום איז אנוועזנד געווען, כדי זיך צו דערווייסן ווי אזוי די יוגנט דענקט און וואס זענען אירע פלענער און פראיעקטן פאר דער צוקונפט. עס האט אויך פונקציאנירט א באראטנדע־קערפע־שאפט, צוזאמענגעשטעלט פון געועל־שאפטלעכע טוער פון אלע קרייזן, וועל־כע האבן זיך געקענט באטייליקן אין די דיסקוסיעס און געבן רעקאמענדאציעס.

בעת די דעבאטעס האט זיך ארויס־געוויזן, אז די יוגנט האט פארשטענדע־ניש פאר חלוציות; זי אנערקענט אטי־מילאציע ווי א גרויסע געפאר, וואס דארף באקעמפט ווערן דורך פארטיפונג אין אידישע ווערטן און דערנענטערונג צו רעליגיע און טראדיציעס; מען האט זיך ארויסגעזאגט פאר קאאפעראציע צווישן די פארשיידענע יוגנט־גרופן אויף די געביטן פון ספארט, כאר אין ארטיסטישע טעטיקייטן. די פאר־שטייער פון דער פראווינץ האבן גע־פאדערט מער הילף און שטיצע אין זייער ארבעט; עס איז באגריסט אין געשטיצט געווארן א רעקאמענדאציע פון די אידישע קליניק, וואס זאל בויען א אידישע קלעניק, וואס זאל געבן באישפטיקונג צו די יונגע פרא־פעסיאנאלן און זאל פארוואנדלט ווערן אין א מעדיצינישן צענטער צו דינסט דער גאנצער קובאנער געזעלשאפט.

דעם 15־טן נאוועמבער איז דער קאנגרעס געשלאסן געווארן אננעמענ־דיק א רייע פראקטישע רעזאלוציעס. עס איז בלויז א שאד, וואס ביז דיינט זענען די רעזאלוציעס און באשלוסן נע־בליבן ניט פארעפנטלעכט און במילא אומבאקאנט פאר דער ברייטער אידיש־ער עפנטלעכקייט.

אנדערע אידישע אינסטיטוציעס

דער קריז פון אידישע אוניווערזיטעט סטודענטן האט אנטוויקלט זייער א שיינע אר־בעט אין דעם פארגאנגענעם יאר. אויסער זייערע נארמאלע קולטור־אונטערנעמונגען יעדן מיטוואך אין אוונט, האבן זיי צוזאמען מיט דעם יוגנט־קלוב פון פאטראנאט ארגאני־זירט א קאנצערט פון דער פילהארמא־נישער ארקעסטער, וועמענס הכנסה עס איז געגאנגען לטובת דער אוניווערזי־טעט פון האוואנא און דער העברעאיש־ער אוניווערזיטעט פון ירושלים. דעם 19־טן יוני האבן זיי ארגאניזירט די פארשטעלונג פון „איך באשולדיק"

יוניטעד היברו קאָנגרעגיישאַן

„יוניטעד היברו־קאָנגרעגיישאַן", די אינסטיטוציע פון דעם אזוי־גערופּענעם אמעריקאַנער סעקטאָר פון אונזער ישוב, האָט אין תשי"ז געפֿיירט דעם גאָלדענעם יובל פון איר עקזיסטענץ. אין שייכות דערמיט זענען דורכגעפֿירט געוואָרן א רייע אַקטן און פֿייערונגען. זונטיק דעם 9־טן דעצעמבער איז דורכגעפֿירט געוואָרן א אַקט אויפן בית־עולם צו באַערן דעם אָנדענק פון די גרינדער פון דער אינסטיטוציע. פֿרייטיק דעם 14־טן זענען אָפּגעהאַלטן געוואָרן ספּעציעלע תפילות אין טעמפּל און שבת דעם 15־טן דעצעמבער איז פֿאַרגעקומען אין „האָטעל קאַמאָדאָר" דער יובל־באַנקעט. צו דער געלעגנהייט איז אַרויסגענעבן געוואָרן א גאָלדענער יובל־בוך, אין ענגליש, וואָס ענטהאַלט די געשיכטע פון דער עוישטער און עלטסטער אינסטיטוציע פון אונזער ישוב.

דער בוי־פאָנד פון אַמעריקאַנער טעמפּל איז פֿאַרגרעסערט געוואָרן אין פֿאַרגאַנגענעם יאָר, אָבער די אַרבעט פון בויען דעם אייגענעם בנין אויף דער פינפטער אַוועניוּ און 32־טער גאַס, אין מיראַמאַר, האָט זיך נאָך ניט אָנגעפֿאַנגען.

ראַבאַי גראַניזאָן האָט פֿאַרלאָזן זיין אַמט און אויף זיין פּלאַץ איז אויפגענומען געוואָרן דר. פּרעדעריק סאַלאָמאָן, אָלס נייער ראַבאַי פון טעמפּל.

ברית - עברית אין קובא

אין יאָר תשי"ז איז געשאַפֿן געוואָרן אָן אָנגעהויבן דערפֿאָלגרייכע טעטיקייטן דער „ברית־עברית". די נייע אינסטיטוציעס איז געשאַפֿן געוואָרן מיט דער הילף פון דר. ש. וואָזענפעלד, פּאָרשטייער פון ברית עברית עולמית, פון ישראל, וועלכער איז צו אונז געקומען דעם 2־טן נאָוועמבער און געווילט ביז דער ערשטער העלפט פון חודש יאַנואַר. אין דער צייט האָט דר. וואָזענפעלד באַזוכט די וויכטיקסטע אינסטיטוציעס פון אַלע קרייזן פון אונזער ישוב; ער האָט באַזוכט די אידישע שולן און אָפּגעהאַלטן צוזאַמענקונפטן מיט די לערער; ער האָט מאַבי־לזירט אַלע העברייאיסטן און נאָך א רייע פֿאַרזאַמלונגען איז געשאַפֿן געוואָרן דער סניף קובה פון ברית־עברית עולמית. די נייע אָרגאַניזאַציע האָט געשאַפֿן א קלוב פון העברעאיסטן, וואָס האָט יעדן דינסטיק, אין לאָקאַל פון פֿאַטראָנאַט, אָפּגעהאַלטן פֿאַרזאַמלונגען, אויף וועלכע מען פלעגט האַלטן רעפֿעראַטן אין עברית, קאָמענטירן די נייעס פון טאָג א. א. וו. דר. וואָזענפעלד האָט פֿערזענלעך געערדט אויף די צוזאַמענקונפטן פון קלוב. שפּעטער זענען געהאַלטן געוואָרן אייניקע לעקציעס דורך מיכל דרורי, דער ישראל־לערער פון דער צענטער שולע, פון פרוי שפּרה ליפּמאַן, יצחק בר־לבב און אַנדערע ישראל־געסט.

ברית־עברית האָט איינגעאָרדנט צוויי העברייאישע קורסן; איינעם אין זאל פון פֿאַטראָנאַט־בנין און דעם צווייטן אין זאל פון דער צענטער־שולע, אין סאַנטאַס סוארעז. אונטער דער וווירקונג פון ברית־עברית, האָט דער „האָוואַנער לעבן" אָנגעהויבן דרוקן וועכנטלעך א העברייאישן קאָלום, וואָס ווערט צוגעגרייט אין ירושלים דורך דעם ברית־עברית עולמית. די נייע אָרגאַניזאַציע פאָר דער פֿאַרשפּרייטונג פון דער העברייאישער שפּראַך האָט ספּעציעלע פּראָיעקטן פאָר א קאַמפּיין צו דערגרייכן, אז אין דעם יאָר פון

פילאנטראפישע אינסטיטוציעס

די פילאנטראפישע אינסטיטוציעס פון אונזער ישוב האבן אין פארגאנגענעם יאר געשפילט א וויכטיקע ראלע. זייער ארבעט נעמט ארום צענדליקער אידישע משפחות, וועלכע מען דארף העלפן ניט נאר מעריציניש נאר אויך פינאנסיעל. במשך פון דעם יאר זענען פארצייכנט געוואָרן אייניקע אויסנאמס־פאלן, וואס זענען ווירדיק באהאנדלט געוואָרן סיי דורך דעם פרויען־פארײן, סיי דורך דעם אנטי־טובערקולאזע קאמיטעט. יעדער אינסטיטוציע אפערירט מיט א בודזשעט פון קרוב דרייסיק טויזנט דאלער יערלעך.

דער אידישער פרויען־פארײן האט בכשר פון דעם יאר דורכגעפירט א רייע ברידזש־פארטיס. דאס איז אבער ניט גענוג ענונג אויף צו דעקן דעם בודזשעט, און מען האט נאך גענומזט דורכפירן א קאנצערט אויף צען טויזנט דאלער.

דער אנטי־טובערקולאזע האט אויך געדעקט זיין דעפיציט מיט א קאמפיין אויף דער סומע פון צען טויזנט דאלער.

פארלעגן צו די צוויי אויבנדערמאנטע אינסטיטוציעס איז טעטיק די ליי־קאסע ביים פרויען פארײן, וועלכע גיט ארויס הלוואות צו מענטשן, וועלכע דארפן זיך איינארדענען ביי פראדוקטיוע פרנסות, כדי זיי זאלן ניט דארפן אנקומען נאך פערמאנענטער שטיצע אין די העלפס־אינסטיטוציעס. די ליי קאסע האט אין פארגאנגענעם יאר פארגרעסערט איר קאפיטאל דורך פארקויפן נייע אקציעס און דורך אונטערנעמינגען.

דער ספרדישער סעקטאר

דער ספרדישער סעקטאר פון אונזער ישוב איז אין פארגאנגענעם יאר געווען טעטיק סיי אויפן לאקאלן געביט סיי אין דער ארבעט פאר ישראל. דער „קאנסעכא פראי־איזראעל", האט צוזאמען מיט יצחק בן־רובי, דורכגעפירט דעם קרן היסוד ישראל־קאמפיין, וואס האט ארײנגעבראכט מער ווי צוואנציק טויזנט דאלער. יצחק בן־רובי האט געגעבן אייניקע רעפעראטן אין „שבת אחים" און געהאלפן ארגאניזירן די ספרדישע יוגנט.

דער פראיעקט פון אייגענעם בנין האט געמאכט פראגרעס אויף דעם נייעם פלאץ, אויף 17 און „ע", אין וועאדא, נאך דעם ווי מען האט ניט נעקענט באזייטיקן די שוערקיטן צו בויען אויף דער פינפטער אוועניד א־ן 40, אין מיראמאר. די בוי־ארבעט ווערט פארגעזעצט און מיט דערוואַרט במשך פון קומענדן יאר צו פארענדיקן, כדי מען זאל מער ניט דארפן דינגען פאר די ימים־נוראים א טעאטער־זאל וואו דורכצופירן די תפילות.

אין ספרדישן סעקטאר איז טעטיק א „וויצא"־גרופע, וואס ציילט פינף הונדערט מיטגלידער און די יוגנט־גרופע „וויצא" - העגריעטא סזאלא. עס איז אויך דארט טעטיק א קרן קימת סוב־קאמיטעט. די פילאנטראפישע הילפס־ארבעט ווערט אנגעפירט דורך דער „בענעפיסענסיא ביקור־חולים". די „שבת־אחים" האט אויפגעגעבן די אייגענע שולע „טעאדאר הערצל" און שטיצט דעם „אינסטיטוט איינשטיין". וואו די קינדער לערנען עברית און באקומען א רעליגיעזע דערציאונג דורך הרב רפאל עלנאדאוו, דער רב פון דער ספרדישער קהלה.

האבן זיי פארלאזן האוואנא, צוליב מיינונגס־פארשידנהייטן יוענן דעם לערן־סיסטעם. די שולע האט במשך פון דעם יאר מיטגעארבעט לטובת דעם קרן־קיימת און צוגעטראגן א בייטראג פאר דעם קרן היסוד ישראל־קאמפיין. די שולע האט ארגאניזירט א ספעציעלע אויפנאמע פאר די שליחים פון ישראל־קאמפיין און צוזאמען מיטן פאטראנאט דורכגעפירט דעם 28־טן אפריל א יזכור אקט אין אנדענק פון די זעקס מיליאן קדושים.

די שול־פארוואלטונג האט ענדלעך דורכגעפירט דעם פראיעקט וועגן ארויפבויען א צווייטן שטאק אויף דעם בנין פון סאנטאם סוארעז, כדי די מיטל שול זאל זיך געפינען צוזאמען מיט דער עלעמענטארשול. עסזענען אויסגענוצט געווארן פאר דעם די וואקאציע חדשים. די שול האט געשאפן נאענט צו דרייסיק טוויזנט נאלער דורך הלוואות ביי די עלטערן, וואס וועלן אויסגעצאלט ווערן יעדן חודש, לויט א גורל. די צענטער שול האט איצט אלע נויטיקע באקוועמלעכקייטן אין דאם האט שוין געווירקט אז צום נייעם שול־זמן, וואס האט זיך אנגעפאנגען אנהויב כעפטעמבער, זאל די צאל פון תלמידים באדייטנד פארגרעסערט ווערן סיי אין דער עלעמענטאר־שולע, סיי אין דער מיטל־שול.

אידישע קהלה „עדת ישראל"

די קהלה „עדת ישראל", האט אין דעם פארגאנגענעם יאר קאנצענטרירט אלע כחות אויף צו פארענדיקן אויפבויען דעם מקום־קדוש אין אלט־האוואנא. דער בנין פון דער שוהל האט א קליינע שוהל, א בית־הכנסת הגדול און א גרויסן סאלאן פאר אונטערמונגען און חתונות. די שוהל האט אירע אקאנדיסיאנארא, א עלעווייטאר און אנדערע באקוועמלעכקייטן. אין דער קליינער שוהל דאוונט מען שוין זייט אנהויב 1957 און עס ווארן געמאכט די געהעריקע אנשטרענגונגען אז מען זאל היינטיקן ראש השנה שוין קענען דאוונען אין דער גרויסער שוהל, וואס האט קאפאציטעט פאר זעקס הונדערט מתפללים.

די קהלה „עדת ישראל" איז אין דעם יאר תשי"ז געבליבן אן א גייסטיקן פירער. הרב מאיר ראזענבוים, וועלכער איז געווען זיבן יאר צייט רב פין דער קהלה, האט סוף חודש דעצעמבער פארלאזן האוואנא, צוליב א רייע קאמפליקאציעס וואס זענען פאר אים געשאפן געווארן דורך ארייניגין אין ביזנעס, וועלכע זענען געווען א דורכפאל.

אונטערן אויפזיכט פון דער קהלה איז דורכגעפירט געווארן דער ערלעכער מעות־חטים־קאמפיין.

די קהלה דענקט ערנסט וועגן ארגאנירן א נייעם רב און א שוחט.

אינסטיטוט „תחכמוני"

דער לערן־אנשטאלט, אינסטיטוט „תחכמוני", וואס איז געשאפן געווארן דורך דער קהלה און געשטאנען יונגטערן אויפזיכט פון הרב ראזענבוים. איז איצט געבליבן ווי א זעלבסטשטענדיקער לערן־אנשטאלט, וואס ווערט אנגעפירט פון א עלטערן־קאמיטעט. די דערציאונג איז דארט באזירט מער אויף רעליגיעזן אונטערריכט און עבֿרית. די צאל שילער איז דעם לעצטן יאר פארגרעסערט געווארן.

ביכער. די מערסטע ביכער אין דער ביבליאָטעק זענען אין שפּאניש און ענגליש. די ביבליאָטעק־קאָמיסיע האָט געהאָפט, אַז דורך דער פאַרייניקונג פון פּאַטראָנאַט מיטן צענטער וועט די ביבליאָטעק באַקומען די צענטער־ביבליאָטעק וואָס האָט א פּאָר טויזנט אידישע ביכער. אזוי ווי די פאַרייניקונג איז אָבער ניט צושטאַנד־געקומען באַטראַכט די ביבליאָטעק־קאָמיסיע מעגליכקייטן פון אינקויפן אויך נייע אידישע ביכער.

דער יוגנט־קלוב ביים פּאַטראָנאַט אַנטוויקלט נאָכאָמאָל טעטיקייטן צווישן דער יוגנט, דורך וועלכע אונטערנעמונגען, פאַרוויילונגס־אָוונטן, לעקציעס, אויספלוגן א. א. ו. דער יוגנט־קלוב האָט געמאַכט א פאַרזוך אריינצוגעבן א געדרוקטן ביולעטין, אָבער מער ווי געציילטע נומערן זענען ניט דערשינען. צוזאַמען מיטן קרייז פון אוניווערזיטעט־סטודענטן האָט דער יוגנט־קלוב דורכגעפירט א קאָנצערט מיט דער פילהאַרמאָנישער אָרקעסטער.

עס איז טעטיק א דאָמען־קאָמיטעט ביים פּאַטראָנאַט, וועלכער קאָאָפּעריירט בייַם אָרגאַניזירן די עונג־שבתים אינטערנעמונגען, און זאָרגט פאַר דעם נאָרמאַלן גאַנג פון דער „סאָנדי־סקול". וואָס וועלט אָנגעפירט פון חזן הלל ברומער מיט דער קאָאָפּעראַציע פון מיטגלידער פון יוגנט־קלוב. דער דאָמען־קאָמיטעט האָט אויך דורכגעפירט א בריידש־פּאַרטי און די גאַנצע הכנסה געגעבן לטובת די פילאַנטראָפישע אינסטיטוציעס.

אין תשי"ז האָט די פאַרוואַלטונג פון פּאַטראָנאַט איינגעאָרדנט א קאָפּעטריע אין אונטערשטן סאָלאָן פון בנין און פון דעם 1־טן סעפּטעמבער איז אָנגעשטעלט געוואָרן א ספּעציעלער מענטש, וואָס פירט אָן מיט א רעסטאָראַן, וועלכער באַדינט אַלע פּריוואַטע און געזעלשאַפטלעכע שמחות און אונטערנעמונגען וואָס קומען פאָר אין זאַל פון פּאַטראָנאַט־בנין.

אידישער צענטער און צענטער שולע

דאָס פאַרגאַנגענע יאָר תשי"ז איז געווען פאַטאַל פאַר דעם גורל פון אידישן צענטער, די עלטסטע אינסטיטוציע פון אונזער ישוב. די פאַרמאָגונגען וועגן אייניקייט מיטן פּאַטראָנאַט זענען דורכגעפאַלן. וועג די פאַרוואַלטונג פון פּאַטראָנאַט האָט צוריקגעווייזן דעם אונטערגעשריבענעם אָפּמאַך פון די פאַרשטייער פון בייַ־ע אינסטיטוציעס, האָט דער צענטער שוין אויפגעגעבן זיין לאָקאַל אויף עגידא 504. די ביבליאָטעק איז געווען איינגעפאַקט. עס איז ניט געבליבן קיין אָנדער אויסוועג ווי זיך אריינצוגין אין דעם שול־בנין פון פּאַטראָנאַט סוארעז, וואָס איז דאָס אייגנטום פון אידישן צענטער. דעם 10־טן פעברואר האָבן די מיטגלידער פון צענטער צוזאַמען מיט די עלטערן פון דער שולע דערוויילט איין פאַרוואַלטונג פאַר דעם צענטער און פאַר דער שולע. דער אידישער צענטער איז אזוי אָדער — נאָך 33 יאָר פון עקזיסטענץ — פאַקטיש פאַרוואַנדלט געוואָרן אין א שול־אָרגאַניזאַציע.

ניט קוקנדיק אויף דעם שוערן מצב פון אידישן צענטער איז די שול־פאַרוואַלטונג דאָך אָנגעגאַנגען נאָכאָמאָל מיט אירע אַקטיוויטעטן. פאַרן שול־זמן פון תשי"ז האָט די שולע געהאַט צווויי לערער פון ישראל ה' מיכל דרורי און זיין פרוי. צום סוף פון שול־זמן

דער פאטראנאט פאר א געזעלשאפטלעכער חיים אין בית־הכנסת

אין דעם פארגאנגענעם יאר תשי"ז האט דער פאטראנאט געריכטעט אלע זיינע אנשטרענגונגען צו אנטוויקלען געזעלשאפטלעכע טעטיקייטן, נאך דעם ווי דער בנין איז שוין געווען פול־שטענדיק ארויסגעענדיקט און ווען די פארזוכן פון פאריניקונג מיט דער קהלה און דעם אידישן צענטער זענען ניט צושטאנד־געקומען. אין אנהויב פון תשי"ז האט עס אויסגעווינען, אז די פארהאנדלונגען צווישן די פארשטייער פון פאטראנאט און דעם אידישן צענטער זענען געקומען צו א גליקלעכן סוף אין מען האט געווארט גלייך נאך די ימים־נוראים אונטערצושרייבן די פאריניקונג. אבער אין חודש אקטאבער האט די פארוואלטונג פון פאטראנאט זיך צוריקגעצויגן, אנווייזנדיק, אז צו ליב א רייע לעגאלע סיבות, קען זי ניט באשטעטיקן דעם אפמאך, ווען איז אונטערגעשריבן געווארן פון אידע פארשטייער.

אויף אנצופירן געזעלשאפטלעכע טעטיקייטן האט די פארוואלטונג פון פאטראנאט געמיוט שאפן א בודזשעט, כדי עס זאלן ניט פארנוצט ווערן די געלטער, ווען זענען געקומען געווארן אויף צו ווישן דעם בנין. מען האט געמיוט פארבייטן דעם סיסטעם פון 1 דאלער א חודש מיטגלידס־אפצאל, אויף א גרעסערער סומע, כדי צו ־עקן דעם בידזשעט פון קרוב פופציק טויזנט דאלער א יאר. עס זענען איינגעשטעלט געווארן קוואטעס פון יערלעכן אפצאל פון פופציק ביז דריי הונדערט דאלער א יאר. און יום כפור, צו כל נדרי, האבן די אנוועזנדע מיטגלידער אנאנסירט זייערע יערלעכע בייטראגן.

די טעטיקייטן פון פאטראנאט זענען געקומען צום אויסדרוק דורך די פארשיידענע קאמיסיעס. אין דער ערשטער ריי דורך דעם ועד בית־הכנסת וועלכער גיט זיך אפ מיט אלע ענינים וואס האבן א שייכות דעם בית־הכנסת הגדול. יערן פרייטיק צו נאכט, 9 אין אוונט, ווערט געדאוונט מעריב אין בית הכנסת הגדול, דורך חזן הלל ברומער־און נאכן דאוונען ווערט דורכגעפירט א עונג־שבת אין גרויסן סאלאן אין ביי געדעקטע טישן. די אונטערנ־מונגען ציען א גאנץ גרויסן עולם — צווישן צוויי און פינף הונדערט מענטשן, איינגעשלאסן א צאל יוגנט־לעכע. דער פראגראם פון די אונטער־נעמונגען האט באקומען א אייגנארטיקן שאבלאן: חזן הלל ברומער מאכט קידוש; מען זינגט שירה בציבור אין יערן פרייטיק טרעט אויף אן איינגע־לאדענער גאסט־רעדנער, פון אוים־לענדישע געסט וואס געפינען זיך אויף א באזוך אדער פון לאקאלע כחות.

די ביבליאטעק־קאמיסע איז גיווען אקטיוו סיי ביים איינקויפן נייע ביכ־ער און סיי ביי דעם דורכפירן קולטור־רעלע אקטן. דעם 12־טן נאוועמבער האט די ביבליאטעק־קאמיסיע דורכ־געפירט א רעמבראנדט־אויסשטעלונג, וואס האט ענטהאלטן 150 רעפראד־דוקציעס אויף אידישע און אלגעמיינע טעמעס; צו דער געלעגנהייט פון 9־טן יום־העצמאות פון ישראל איז אין דער ביבליאטעק דורכגעפירט גיווארן א אויסשטעלונג פון ביכער אויף ציוו־ניסטישע און ישראל־טעמעס און דעם 28־טן מאי איז דורכגעפירט גיווארן א בריזש־פארטי און עס איז געשאפן גיווארן קרוב טויזנט מיט פינף הונ־דערט דאלער אויף איינצוקויפן נייע

דור" און ה' שטשופאקעוויטש איז אויך אויפגעטראטן מיט א רעפעראט אויפן „עונג שבת" פון פאטראנאט, דעם 7-טן יוני. די פארוואלטונג האט רעגיסטרירט א צאל נייע מיטגלידער און געשאפן א פאנד פון קרוב צוויי טויזנט דאלער אויף צו קענען אנפירן מיט א פארצווייגטער אויפקלערונגס-און קולטור-ארבעט. עס איז אנגענומען דעם חבר שמואל יהל, אנפירער פון דער באוועגונג אין מעקסיקע. בעת זיין באזוך איז פארמירט געווארן א עלטערן-קאמיטעט, וואס וועט באהילפיק זיין אין דער ארבעט פון דער יונגט ארגאניזאציע.

דער „ביתר" האט דורכגעפירט א יערלעכן כינוס און באטראכט א רייע פראיעקטן וויי אזוי אויסצוברייטערן די אקטיוויטעטן.

די חלוצישע יונגט-ארגאניזאציעס

„השומר הצעיר", „הנוער הציוני" און „ביתר" זענען אנגענומען מיט זייערע נאר-מאלע דערציערישע טעטיקייטן.

דער „השומר הצעיר" האט אין דעם לעצטן יאר געשיקט פיר חברים אויף הכשרה אין אמעריקע, וועלכע וועלן שפעטער עולה זיין קיין ישראל. די פיר-ערשאפט איז פארשטארקט געווארן מיט די חברים פיסטינער און חיים כאיטס, וועלכע זענען צוריקגעקומען פון אינהטיטוט פאר יונגט-מדריכים פון דער אגענטור אין ירושלים, וואו זיי האבן געמוטמעט א יערלעכן קורס אלס יונגט-אינסטרוקטארן. כדי אויסצי-ברייטערן זייערע טעטיקייטן און אויין-ציען נייע יונגטלעכע אין דער באוועגונג האט דער „השומר הצעיר" געדונגען אז איינענעם לאקאל אין סאנטאם סואדעז, מיט דער מיטהילף פון עלטערן-קאמי-טעט און דער שטיצע פון דער ציוניס-טישער פארייניקונג.

די חלוצישע יונגט-ארגאניזאציעס האבן במשך פון דעם יאר קאפערירט אין די פייערונגען פון יום-העצמאות, אין קרן קימת קאמיטעט און ביים דורכפירן די אקציע פון קרן-היסוד צווישן דער יונגט.

די גרופע פאר חלוצישן ציונזם האט זיך מאביליזירט ביי דער אקציע פון קרן-היסוד ישראל-קאמפיין צווישן צווייטן דור און דורכ-געפירט דעם „דריטן סדר", וועמענס גאנצע הכנסה פון קרוב טויזנט דאלער איז געגאנגען פאר דעם אויבנדער-מאנטן צוועק. אנפאנג סעפטעמבער האבן זיי ארויסגעגעבן דר. לעאן פינס-קערס בראשור „אויטעמאנציפאציע", אין שפאניש, וואס וועט דארפן דינען ווי א באזע פאר א עפנטלעכער דיס-קוסיע צווישן דער יונגט אויף דער טעמע, וואס וועט פארקומען גאר אינגיכן.

זאל האלטן א רעפעראט וועגן טשאר־
לעס שוואַרץ ע"ה (דעם 14־טן אוי־
גוסט).

די „וויצא" איז קובא
וואָס איז באַקאַנט מיט איר באַר־
צוויי־גטער און גוטער טעטיקייט האָט
אין פֿאַרגאַנגענעם יאָר געפונען נייע
פֿאָרמען פון אַרבעט וואָס האָבן איר
געבראַכט אָנזען און פֿאַרגרעסערט די
פינאַנציעלע מיטלען פֿאַר דעם „וויצא"־
בודזשעט אין ישראל. די „וויצא" איז
אָנגעגאַנגען מיט איר שוין טראַדיציא־
נעלע אונטערנעמונגען, ווי דורכפי־ן
„דעם חודש פֿאַרן אידישן קינד", טיי־
אונטערנעמונגען פון קולטורעלן כא־
ראַקטער (איינשליסנדיק אזעלכע
אונטערנעמונגען ווי באַערונגס־באַנקעט
פֿאַר דער אוועקגייענדער פֿרעזידענטין
פרוי חנה קריגער און קבלת־פנים אויפ־
נאַמע פֿאַר דער קרן־היסוד שליחה און
פירערין פון דער „וויצא" אין ישראל,
פרוי שפרה ליפסאָן); אָפּשיקונג פון
טראַנספֿאַרט קליידער; אַקטיוויטעט מיט־
אַרבעט אין קרן־היסוד קאַמפיין, אין
ציוניסטישן פֿלענום־ראַט, קרן קימת א.
ו. אין שייכות מיטן 9־טן יום־
העצמאות האָט די „וויצא" דורכגעפירט
א „ישראל־פעסטיוואל", דעם 4־טן אין
5־טן מאי, וואָס האָט איינגעשלאָסן
א באזאר מיט א באל, אין וועלכן עס
האבן אנטייל־גענומען אלע „וויצא"־
סעקציעס און אלע אידישע פרויען־
אינסטיטוציעס פון האוואנא און א
„מאדעס־שאו", מיטן אנטייל פון יאנג
וואומען און די ציוניסטישע יוגנט־
ארגאניזאציעס. דער פעסטיוואל
איינגייגן א גרויסן עולם און אריינגע־
בראכט מער ווי פינף טויזנט דאלער
פֿאַרן „וויצא"־בודזשעט. אין אלע
„וויצא"־גרופן זענען ארגאניזירט קרוב
צו טויזנט מיט פינף הונדערט פרויען.

דער קרן־קימת לאנד־
דירעקטאָריום איז אָנגענאָ־מען
מיט זיינע נאַרמאַלע טעטיקייטן.
דורכפירנדיק א רייע אונטערנעמונגען
אין שייכות מיט אונזערע נאַציאָנאַלע
יום־טובים. די גרעסטע אונטערנע־
מונג פון קרן קימת איז פֿאַרבליבן דער־
אסתר־המלכה קאָנקורס, וואָס צום
צום אויסדרוק דורך דעם פּורים־באַזאַר
און דעם קרוינונגס־אקט. אונטערנע־
מונגען אין וועלכע עס באַטייליקן זיך
כמעט אלע אידישע יוגנט־אָרגאַניזא־
ציעס. טראָץ דער באַגרעניצטער צאָל
עסקנים ווערט אָנגעהאַלטן די טרא־
דיציע פון זאמלען אויף אידישע
שמחות, דורכפירן איינשרייבונגען אין
ספר חיל, ספר בר־מיצוה און ספר
הזהב, בוימער־פלאַנצונג א. א. וו. אין
דעם פֿאַרגאַנגענעם יאָר האָט דער קרי
קימת דורכגעפירט אן אקציע פון
טלאנצן א וואלד פון טויזנט בוימער
אויפן נאמען פון געזעלן דוד
שאלתיאל, מינסטער פון ישראל אין
קובא, מעקסיקע און צענטראַל־
אמעריקע.

די לינע פאר דער
הסתדרות איז אין פֿאַרגאַנגענעם
יאָר רעאָרגאַניזירט געוואָרן אויף א
גרינטלעכן אופן א דאנק דעם באזוך
פון ה' ליזער שטשופאקעוויטש, פאר־
שטייער פון דער הסתדרות. פֿאַר דער
צייט וואָס ה' שטשופאקעוויטש איז
געווען אין האוואנא זענען דורכגעפירט
נעוואָרן מיט זיין באַטייליקונג עטלעכע
קולטורעלע אונטערנעמונגען. דער
5־טן יוני האָט דער חשובער גאסט גע־
האלטן א רעפעראט אויף דער טעמע:
„סיני אמאל און היינט"; דעם 14־טן
יוני — א רעפעראט אויף דער טעמע:
„די היסטאָרישע שליחות פון אונזער

טוציעם (דעם 8-טן נאוועמבער) כדי צו באטראכטן ווי אזוי צו מאביליזירן דעם גאנצן ישוב צו הילף מדינת ישראל. און הגם די אנטוויקלונגען פון דער לאגע האבן ניט פארלאנגט מאכיענטאל קיין דרינגענדע אקציע, איז מען דאך געשטאנען אויף דער יואר. און עס איז אנגעפירט געוואָרן א בריטע אויפקלערונגס-ארבעט צווישן די קובאנער קריין וועגן די אמתע ציל פון דער סיני-אקציע.

די עסקנים פון דער ציוניסטישער פארייניקונג, ענין געווען די טרייבקראפט און די פראקטישע טוער, זיי זיין דער ארבעט פון באנד-דרייוו. זיי זין דעם קרן-היסוד ישראל-קאמפיין 1957. דעם 25-טן אקטאבער איז דורכגעפירט געוואָרן א יזכור-אקאדעמיע צום 4-טן יארצייט נאך דעם ערשטן פרעזידענט פון מדינת ישראל, דר. חיים ווייצמאן ז"ל. דעם 15-טן נאוועמבער האט די ציוניסטישע פארייניקונג געהאפן א פארזאמלונג פון אלע העבדעאיסטן און עס איז געגרינדעט געוואָרן ביי דער געלעגנהייט דער „ברית-עברית". דעם 13-טן דעצעמבער האט דער פארשטייער פון ברית-עברית עולמית דר. ראזענפעלד געהאלטן א רעפעראט אויף דער טעמע: „מדינת ישראל, דער גייסטיקער צענטער פון אידישן פאלק". די ציוניסטישע פארייניקונג האט כיטעוווירקט אויף אן אקטיוון אופן אין די בייטרונגען וואס זענען דורכגעפירט געוואָרן אין שייכות מיטן 9-טן יום-העצמאות פון מדינת ישראל (4-טן, 5-טן און 6-טן מאי); דעם 22-טן יולי איז דורכגעפירט געוואָרן א הערצל-ביאליק אקאדעמיע (צוזאמען מיט דער ליגע פאר דער הסתדרות) מיטן אנטייל פון ספעציעלן גאסט-רעדנער ראבאי סווירסקי פון מיאמי. די נייע פארוואלטונג וואס איז קאנסטיטואירט געוואָרן דעם 20-טן יוני באטראכט א רייע ארבעטס-פלענער פאר דער נאענטער צוקונפט; זי האט ליקווידירט די חיפאטק פון בית-עם (דורך אן הלוואה אויף א סורצן טערמין) און שטודירט די מעגלעכקייט פון איבערבייען דעם בית-עם, כדי אים צו כאדערניזירן און ארבאפטירן פאר די טעטיקייטן פון אלע גרופן.

די ציוניסטישע פארייניקונג און די ציוניסטישע באוועגונג בכלל האט אין דעם פארגאנגענעם יאר געהאט א גרויסן פארלוסט מיט דעם פלוצלונגדיקן טויט פון משארלעם שוואַרץ ע"ה (געשטארבן דעם 22-טן יוני). טשארלעם שוואַרץ איז געווען פון די אק-טיוויסטע מיטארבעטער פון דער ציוניסטישער פארייניקונג. ער האט פארנומען דעם אמט פון פרעזידענט און אנדערע וויכטיקע עקזעקוטיוו-אמטן כיי אין דער ציוניסטישער פארוואלטונג, סיי אין די פארשיידענע קאמיטעטן, וואס האבן געשאפן פינאנסיעלע הילף פאר ישראל (קרן-היסוד, קרן קימת, באנדם). וועגן ער איז געשטארבן האט ער פארנומען דעם אמט פון סעקרעטאר אין דער ציוניסטישער פארייניקונג. אויף דער הערצל-ביאליק אקאדעמיע, וואס איז פארגעקומען פונקט אין דעם טאג פון די שלושים נאך זיין טויט, איז דורכגעפירט געוואָרן א ספעציעלע הזכרה אין זיין אנדענק. דער „השומר הצעיר" האט באשלאסן צו רופן זיין ביבליאטעק אויפן נאמען פון „יחזקאל שוואַרץ". דער קרן קימת האט באשלאסן צו בארן זיין אנדענק דורך פלאנצן א וואלד אויף זיין נאמען אין מדינת ישראל; און די לאזיש בני-ברית האט אויסגעלאזן דעם קאנסול פון ישראל, אז ער

האָט זייער א שוועכע אויפגאבע, ביים געבן דעם ריכטיקן טאָן פון דער אָקציע. וואָס איז פּראָקטישער געווארן נאָך דער היסטאָרישער סיני־אָקציע. עס איז געווארן געווארן דער לאָזונג, אז אפילו וועלן דער ישראל־קאָמפּיין 1956 איז געווען א „עמערגענץ־קאָמפּיין" און עס איז געשאפן געווארן איבער צוויי הונדערט טויזנט דאָלער. מוז דער היי־יעריקער קאָמפּיין ווייט אריבערשטייגן די דאָזיקע סומע. דער־פונדאָמענט פון דער אָקציע איז געלייגט געווארן אויף א גרעסערן צוזאָמענקונפט פון ציוניסטישע עסקנים אין דער פּריוואָטער חיים פון ה' משה לעווין, איצטיקער פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער פאָרייניקונג. דאָרט זענען געצייכנט געווארן די ערשטע צוואָנציק טויזנט דאָלער און אָלע האָבן געגעבן מיט א העכערונג צווישן פופציק און הונדערט פּראָצענט. דאָס האָט געדינט ווי א גוטער סטימול צו דער ארבעט און די מערסטע ביישטיי־ערער האָבן נאָכגעטאָן דעם ביישפּיל.

פאָראָלע צו דער ארבעט וואָס איז אנגעפירט געווארן אין אשכנזישן סעקטאָר דורך פרוי שפרה ליפסאָן, איז די אָקציע געפירט געווארן צווישן כפרדישן סעקטאָר דורך דר. יצחק בן־ריבי, און דער ספּעציעלער יוגנט־שליח, ה' יצחק בר־לבב. האָט מאָביליזירט די ייִנגט, אָדער דעם אזוי־גערופענעם צווייטן דור. טראָץ דעם וואָס מען האָט דערגרייכט א באַדייטנדע צאָל באַשטייערער — האָט מען דאָך ניט געקענט איבערשטייגן די סומע פון יאר 1956. די ארבעט אין אשכנזישן סעקטאָר האָט זיך אביסל פארשלעפט און מען דארף נאָך באַזוכן צווישן פופציק אָדער הונדערט ביישטייערער. די ארבעט פון היי־יעריקן קאָמפּיין האָט זיכער געליטן פון דער ניט סטא־בילער פאָליטישער סיטואַציע אין לאַנד. אזוי, צום ביישפּיל, האָבן די קאָמיסיעס בכלל ניט געקענט ארויספאָרן אין די פּראָווינצן קאָמאָגוע און אריינטע און בלויז געציילטע אידן פון די פּראָווינצן האָבן געענטפערט אויף די פערזענלעכע וועכדונגען וואָס מען האָט צו זיי ארויסגעשיקט.

אָנהויב סעפּטעמבער האָט דער קרן היסוד קאָמפּיין־קאָמיטעט אָפּגעהאַלטן א זיצונג און צווישן אנדערם באשטימט צו שאפן א ליקווידאַציע־קאָמיסיע, וואָס זאָל גלייך צוטרעטן איינצומאַנען די פאַרבליבענע חבות און מאכן אָלע אַנ־שטרענגונגען צו באַזוכן די קליינע צאָל אידן וואָס האָבן זיך נאָך ניט בא־שטייערט צוליב פאַרשיידענע סיבות.

די ציוניסטישע באַוועגונג אין קובא

די ציוניסטישע באַוועגונג, דורך אָלע אירע שאַטירונגען און גרופּי־רונגען, איז געווען פון די אָקטיווסטע כחות וואָס האָבן זיך געלאָזט פילן אין דעם פאַרנאַנגענעם יאָר.

די ציוניסטישע באַוועגונג, האָט מראָץ אירע ארגאַניזאַציאָנעלן קריזיס (מען האָט ניט געקענט צוזאַמענשטעלן קיין צעטל פאַר א נייער פאַרוואַלטונג און די וואָלן זענען עטלעכע מאָל אָפּגעלייגט געווארן). דאָס זעלבע איז שפּעטער געשען ביים קאָנסטיטואירן די פאַר־וואָלטונג) דאָך ניט פאַרנאַכלעסיקט אירע וויכטיקסטע אויפגאבן.

אין דער צייט פון דער סיני־אָקציע האָט די ציוניסטישע פאַרייניקונג פאַר־רופן א געזעלשאפטלעכע קאָנפערענץ פון פאַרשטייער פון אידישע אינסטי־

ציאנאלע געפילן פון קובאנער אידן־טום און אריינגעבראכט פיל יום טוב־דיקייט אין אונזערע וואכעדיקע טעג.

די ערשטע און גרויסע טעטיקייט פאר מדינת ישראל אין יאר תשי"ז איז געווען ד ע ר ב א נ ד ר י ו ו , וואס איז געפירט געווארן אין די חדשים אקטאבער, נאוועמבער און דעצעמבער. אויף צו ארגאניזירן דעם פארקויף פון די ישראל־באנדס איז קיין האוזאנא געקומען דער כפעציעלער שליח, ה' בערכיא נודעלשטעכער, א יונגער אידישער זשורנאליסט פון מעקסיקע, וואס איז שוין געווען גוט באקאנט אין קובא פון זיינע פריער־דיקע באזוכן ביי אונז אין האנר. נאך א געהעריקער צוגרייטונגס־ארבעט, איז דורכגעפירט געווארן דעם 29־טן אקטאבער א מאסן־פארזאמלונג אין לאקאל פון פאטראנאט־בנין, כדי אויפ־צוקלערן פאר קובאנער אידנטום ווען דער ראל פון די באנדס פאר דער אנטוויקלונג און עקאנאמישער זעלבסטשטענדיקייט פון מדינת ישראל. אלס גאסט־רעדנער אויף דעם מיטינג איז אויפגעטראטן דער ישראל־קאנסול פון ניו יארק ה' משה ריוולין. דער וויזיט פון דעם חשובן ישראל־גאסט איז אויסגענוצט געווארן אויף א בריטן אופן צו דורכפירן א רייע צוזאמענקונפטן אין פריוואטע היימען, וואו מען האט אנגעפאנגען דעם פאר־קויף פון ישראל־באנדס. די צוזאמענ־קונפטן זענען פארגעקומען אין אלע סעקטארן פון אינזער יישוב, צווישן אשכנזים, ספרדים און אמעריקאנער, און איבעראל האט דאס אויטאריזירטע ווארט פון קאנסול משה ריוולין מיטגע־ווירקט, אז דער פארקויף פון די ישראל־באנדס, זאל געקרוינט ווערן מיט דעם געהעריקן דערפאלג. קאנסול משה ריוולין איז אויך אויפגעטראטן אויף א רייע קלענערע פארזאמלונגען ביי דער „וויצא", דער יוגנט און אין ציוניסטישע קרייזן. ער האט אויך געמאכט א קארטואזיע־וויזיט ביים וויצע־פרעזידענט פון דער רעפובליק, דר. גואם אינקלאן, און אים איבער־געגעבן א מתנה א ספעציעלן תנ"ך געדרוקט אין ירושלים.

נאך די הויז־צוזאמענקונפטן האט זיך אנגעפאנגען דער פארקויף פון די ישראל־באנדס צווישן אלע קרייזן פון ישוב. דעם 2־טן דעצעמבער איז דורכגעפירט געווארן א „ישראל־טאג" און צענדליקער עסקנים האבן זיך מאביליזירט און ארומגעגאנגען פארקויפן באנדס פון הויז צו הויז. דעם 23־טן דעצעמבער איז דורכגע־פירט געווארן דער אפשלוס־אקט פון באנד־דרייוו און געזעגענונגס־באנקעט פאר כערכיא נודעלשטעכער און ביי דער געלעגנהייט איז אנאנסירט ג־ווארן, אז עס זענען פארקויפט געווארן ישראל־באנדס פאר מער ווי הונדערט טויזנט דאלער, דערגרייכנדיק כמעט צו דער סומע וואס איז פארקויפט ג־ווארן אין יאר 1955.

די צווייטע וויכטיקע און גרויסע אקציע פאר ישראל איז געווען דער קרן־היסוד ישראל־קאמ־פיין 1957, וואס איז אויך א פייערלעכן אופן פראקלאמירט געווארן דעם 23־טן יאנואר, מיטן אנטייל פון דער ספעציעלער שליחה פון ישראל פרוי שפרה ליפסאן און פון דר. יצחק בן־רובי, וועלכער האט אנגעפירט די ארבעט אין ספרדישן סעקטאר.

סיי די עסקנים פון קרן־היסוד קאמ־פיין־קאמיטעט, סיי די כפעציעלע שליחה, פרוי שפרה ליפסאן, האבן אין די ערשטע טעג פון דער ארבעט גע־

דאם יאר תשי"ז אין אידישן לעבן אין קובא

פון ס. בן-צבי

מיר שטייען אויפן שוועל פון דעם נייעם יאר תשי"ח און עס איז שיין א טראדיציע, אז ביי דער געלעגנהייט, זאל מען מאכן א סך-הכל ווענן דעם יאר וואס איז געבליבן הינטער אונז, ווענן דעם יאר וואס איז אוועק אין דער אייביקייט. ווען מיר בליקן אריין אין די פארשיידענע טעטיקייטן און אקטיוויטעטן וואס זענען דורכגעפירט געוואָרן דורך אונזערע אינסטיטוציעס, זעען מיר צוויי דערשיינונגען וואס קומען אַמבולאטסטן צום אויסדרוק: 1) דער אינטערעס אָנצוהאלטן ענגע פארבינדונגען מיט מדינת ישראל און זיך באטייליקן אקטיוו, דורך מאראליש-ער און פינאנסיעלער הילף, אין די פראבלעמען וואס שווימען אויף טאָג-טעגלעך פאר דער יונגער אידישער מדינה; 2) דער ווילן צו פארפעסטיקן אידישקייט אין ישוב קובא אין אלע זיינע פארמען און אויסדרוקן.

אין די ווייטערדיקע שורות ווילן מיר פרובירן אויף א קאנדענסירטן אופן זיך אפשטעלן אויף די וויכטיקסטע טעטיקייטן וואס זענען דורכגעפירט געוואָרן ביי אונז אין ישוב אין דעם פארגאנגענעם יאר תשי"ז, כדי זיי זאלן דינען ווי אן אפפרישונג פאר אונזער זכרון און א דערמאנונג וועגן די גרויסע פליכטן און אויפגאבן, וואס עס שטייען פאר אונז אין דער נאענטער צוקונפט, און ספעציעל אין דעם קומענדן יאר תשי"ח, וואס פאלט צוזויף מיט דער היסטארישער דאטע פון צען יאר מדינת ישראל.

הילף פאר מדינת ישראל

אין צענטער פון אלע אונזערע טעטיקייטן — דאָרף אנערקענט ווערן — איז געשטאנען די הילפס-ארבעט פאר מדינת ישראל. אלום די טעטיקייטן פון מאביליזירן פינאנסיעלע מיטלען זענען געשאפן געוואָרן אינטענסיוו באווענגען וואס האבן ארומגענומען בריייטע קרייזן פון אונזער געזעלשאפטלעבקייט. און אין פארבינדונג מיט דער ארבעט, האבן מיר געהאט א געלעגנהייט, אז אונזער ישוב זאל באזוכט ווערן פון א צאל פערזענלעכקייטן. וועלכע האבן מיט זייער וואָרט און טאט דערוועקט און דערהויבן די נא-

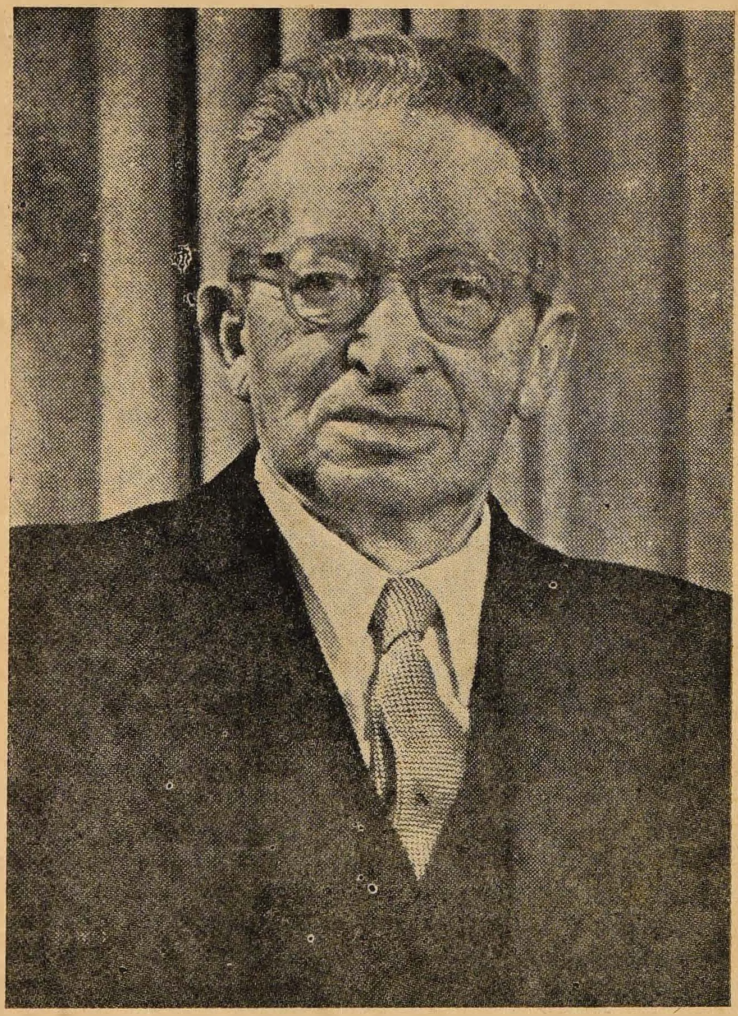
Compañia Textilera Ariguanabo, S. A.

•

FABRICANTES DE TEJIDOS
E HILAZAS DE ALGODON,
DE RAYON, OTRAS FIBRAS
SINTETICAS Y SACOS PARA
ENVASE

•

CAYO LA ROSA HABANA, CUBA

יצחק בן-צבי

פּרעזידענט פון מדינת ישׂראל

אינזער פּאָלק, און אויך דעם אָל־
מעכטיקן מיט אונזער אויסלייזונג.

„זאָל דאָס קומענדיקע יאָר אונז זען
זיך אַ רוק טאָן אַ שטאפּל ווייטער צו
אונזער דערהויבענעם ציל — דעם
אויפבוי פון אונזער לאַנד און אייי־
זאַמלונג פון אונזערע פּאַרטריבענע. אין
לאָמיר זוכה זיין צו זען אמת און שלום
אין ישׂראל און אין אַלע לענדער נאָענט
און ווייט".

דער הילף פון דעם אלמעכטיקן געגנער זיך אין רום. דער שונא איז געיאגט געוואָרן און איז צוריקגעטראטן אין מיר האָבן מיט אונזערע אייגענע אויגן געזען די פאַרווירקלעכונג פון דער זעאונג פון דעם אלטן נביא פון ישראל: „וויי אין די טעג פון דיין אריינגיין פין ציבים וועל איך דיך לאָזן זען וואונדערלעכע זאַכן".

„די וועלט האָט געגומען אָפשאַצן, די גערעכטיקייט פון אונזער קאַמף און אויך אונזער פייאיקייט צו פאַרטיידיקן מיט אונזער גאַנצער מאַכט ישראלס רעכט אויף עקזיסטענץ און אויף פרייער באַוועגונג אין די וואַסערן ביי אונזערע ברעגן. און אויב, די דאָזיקע פרייהייט, וועט טראָץ די טיראַנען און דעספּאָטן, סוף־כל־סוף אויפבאַוואָרנט ווערן פאַר אונז און פאַר די לענדער פון דער וועלט, און ניט־געשטערטער קאָנטאַקט צווישן אונז און דעם אינדישן אָקעאַן וועט זיין געזיכערט, וועלן מיר אויך האָבן געשפּילט אַ ווערטיקע אין ערלאָסטע ראָלע אין די דאָזיקע דערגרייכונגען.

„אָבער אפילו אין דעם דאָזיקן יאָר פון גורלדיקן קאַמף, אין דעם יאָר פון דער „אָקציע קדש" און דורכשניידונג פון מדבר סיני, האָבן מיר אויף אַ רגע ניט פאַרנאַכלעסיקט די הויפט־אויפגאַבע, וואָס ליגט פאַר אונז: דעם אויפבוי פון לאַנד און די איינוואַמלונג פון די צעשפּרייטע זין פון אונזער פאָלק. אין דעם יאָר, ווי אין די דריי ערדיקע יאָרן, האָבן מיר ועהאַט זיי זכיה אויפצונעמען צוויישן אונז צענדליקער טויזנטער נייע אימיגראַנטן פונם גלות פון מזרח און פון מערב, פון די לענדער פון ישמעאל און אדום, און איינצוגלידערן זיי אין דעם לעבן פון אונזער לאַנד. טראָץ די ריזיקע באַמיאונגען, וואָס זענען ארויפגעלייגט געוואָרן אויף אונזער באַפעלקערונג דורך דער נויטוועגדיקייט צו פאַרטיידיקן אונזער היימלאַנד קעגן דעם שונא און שלעכטסטוער, זענען מיר אָנגענגען מיט דער ארבעט פון אימיגראַציע, קאָלאָניזאַציע און הייזער־בוי. וואַרהאפטיק, מיר האָבן אויסגעברייטערט דעם פאַרנעם פון אונזער אַרבעט — מיט דער הילף פון אונזערע גטרייע ברידער אין אויסלאַנד, וואָס האָבן וויליק אויף זיך גענומען די צוגאַב־לאַסט פון באַגענענען די נויטן פון אימיגראַציע און איינאַרדענונג.

„אין דעם יאָר, ווי פריער, האָבן מיר אויפגעשטעלט נייע דערפער אין גרויסע צאָלן איבער דעם גאַנצן לאַנד; מיר האָבן אויסגעברייטערט און אָנטוויקלט הונדערטער וועטעראַנען דערפער און געמיינדעם; מיר האָבן געאיילט מיט דער אַנטוויקלונג פון פּרצעקטן אויף יבשה און אויפן ים, מיט דער זוכונג פון אויל און דער ארויסציאונג פון וואַסער פון די טיפענישן פון דער ערד און מיט דער באַפּוכפערונג פון נגב און דער באַוואַסערונג פון וויסטלאַנד און מדבר.

„איך שלים מיט באַגריסונגען צו אונזער מוטיקער יוגנט, צו די מיטגלידער פון ישראלס פאַרטיידיקונג־כוחות און ארבעטער־כוח, וואָס שטעלן צוזויף די פעסטונג פון אונזער לאַנד און זענען אַ לאיאַלע און וואַכטאַמע שוץ. טאָג און נאַכט מיען זיי זיך און דינען מיט זעלטענער מסירת־נפש און איבערגעבנקייט.

„מיר פאַרלאָזן זיך מיט אונזער הילף אויף דער געראַטקייט פון אונזער זאַך און דער געטריישאפט פון אונזערע זין, די בויער און פאַרטיידיקער פון

ראש־השנה באגריסונג פון פרעזידענט יצחק בן צבי

„אויף דער שוועל פון יאָר תשי"ה שיק איך מיינע באַגריסונגען צו די בירגער און לאַיאַלע איינוואוינער פון ישראל, אָן אונטערשייד פון געמיינדע אָדער גלויבן. איך ווינטש אַלעמען אַ גליקלעך נייי יאָר.

„און צו אונזערע ברידער פון דעם הויז פון ישראל, צעשפרייט איבער דער וועלט אין די לענדער פון גלות, וואו זיי זאָלן ניט זיין — צו יענע וואָס זענען מתפלל פאר דעם שלום פון ירושלים און צו יענע, וואָס העלפן ישראל׳ס געדייען — ברידערלעכע נייי־יאָר ברכות, ברכות פון שלום אין פרייהייט פון ציון און ירושלים, די הויפטשטאָט פון ישראל.

„פאר צוויי דערגרייכונגען וועט דאָס יאָר, וואָס נעמטערט זיך צום סוף, זיין פאָקריצט אין דער מגילה פון געשיכטע: פאר דעם סיני־קאמפיין און פאר דעם צוריקקער פון אונזער פאָלק צוים ציון. דאָס איז געווען א יאָר, אין וועלכן אונזער קיום איז געווען אין געפאר, א יאָר פון מעכטיקן קאמף, אזא וואָס איז ניט געזען געוואָרן זינט דער מלחמה פאר זעלבסטשטענדיקייט.

„פאר דעם סוף פון לעצטן יאָר האָבן מיר געוואָרנט די וועלט קעגן דער גיי־פאר, וואָס האָט באַדראָט אונז און די וועלט גופא מצד דער פיינטלעכער פארשוועדונג און צוגרייטונג פאר מלחמה פון אונזערע שכנים, די אַראַבישע רעגירונגען, וואָס האָבן געשפונען פארשוועדונגען קעגן אונזער עצם עקזיסטענץ און האָבן פראָקלאָמירט אָן אויפהער זייערע כוונות צו צעשטערן און צו פארשניידן דאָס פאָלק ישראל. די דאָזיקע שכנים אונזערע, פיל שטארקער פון אונז אין טעריטאָריע און אין מענטשן, האָבן באַוויזן זיך צו באַוואָפענען מיט די נייעסטע וישה און לופט־וואָפן אין גרויסע צאָלן. זיי האָבן געפלאָנט אונז צו איבערראַשן אין דער דאָזיקער שעה — בעת מיר מיר זענען געבליבן כמעט אינגאַנצן איזאָלירט אין דעם קאמף.

„מיר האָבן אָבער געהאט איין פאָרצוג: מיר זענען ארויס אין קאמף רעכט מיט גלויבן אין דער גערעכטיקייט פון אונזער זאך און מיט דער אַנטשלאָסנקייט מקריב צו זיין אלץ צו ראַטעווען אונזער לאַנד און אונזער פאָלק. דער דאָזיקער באַוואוסטזיין האָט אָנגעפילט די הערצער פון אונזערע זין און ברידער מיטן גייסט פון מוט און מסירת־נפש און האָט אונז מיט

PALMER LINE

LINEA DE FLETES DEL CARIBE, S. A.

●

אומאָפהענגיקע באַרינונג פון פראַכט - שיפן.

PENSACOLA — MARIEL

(מיט צושטעלונג אין האַוואַנאַ)

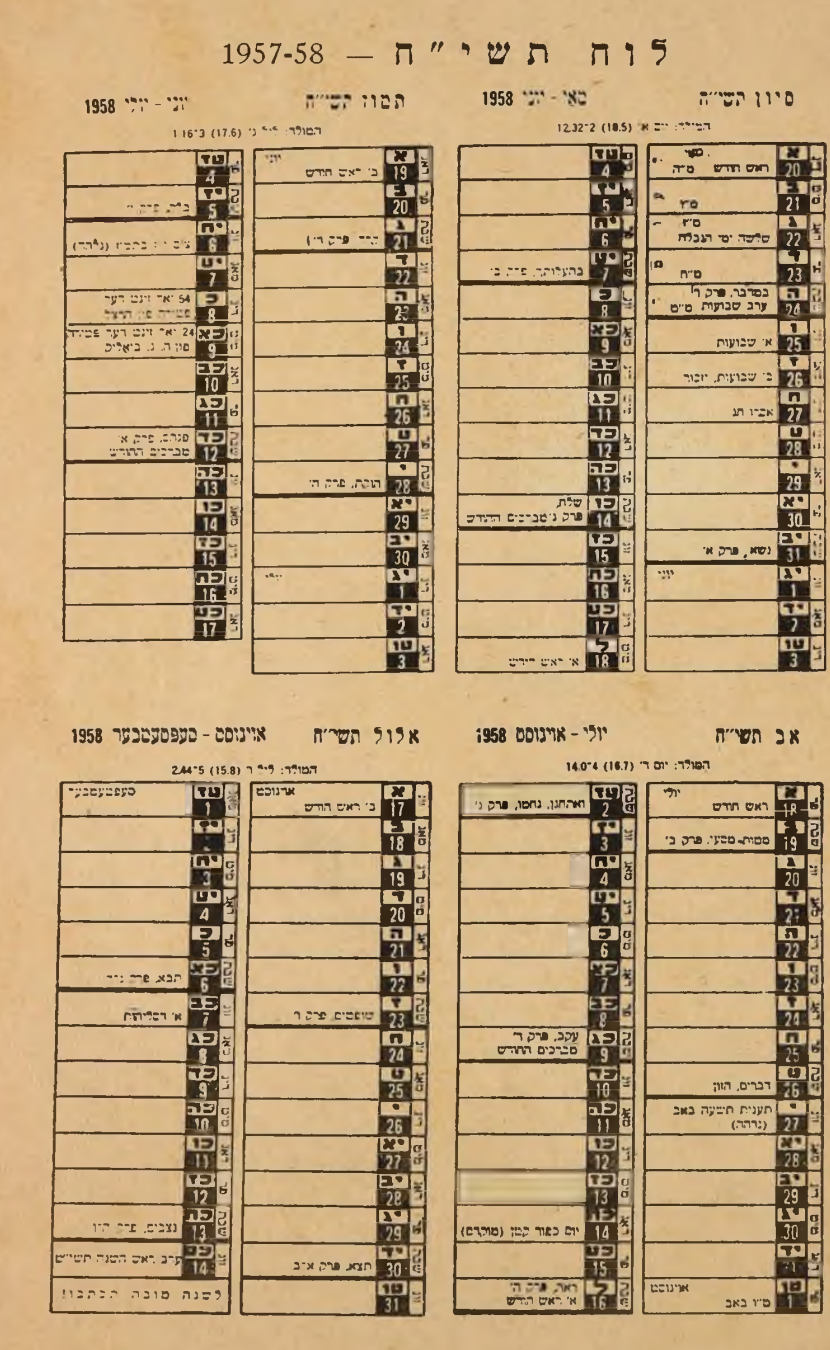
SALIDAS DE PENSACOLA TODOS LOS VIERNES

Oficios 152, bajos
Apartado 1175, La Habana

Teléfono: M-3977
Cable: Palmerline

לוח תשי"ח — 1957-58

לוח תשי"ח — 1957-58

טבת תשי"ח — ינואר - פברואר 1958

המולד: ביום ב' 9.35'16 (20.1)

א	22	ראש חדש
ב	23	
ג	24	
ד	25	בא
ה	26	
ו	27	
ז	28	
ח	29	
ט	30	
י	31	
יא	1	בשלח. שירה
יב	2	
יג	3	
יד	4	
טו	5	ראש השנה לאילנות (ט"ו בשבט)
טז	6	
יז	7	
יח	8	יתרו
יט	9	
כ	10	
כא	11	
כב	12	
כג	13	
כד	14	
כה	15	משפטים. שקלים מבריכים החורש
כו	16	
כז	17	
כח	18	
כט	19	
ל	20	א' ראש חדש

שבט תשי"ח — פברואר - מרץ 1958

המולד: ערב ד' 22.19'17 (18.2)

א	21	פברואר. ב' ראש חדש
ב	22	תרומה. הפטרה א'
ג	23	
ד	24	
ה	25	
ו	26	
ז	27	
ח	28	
ט	1	פקודי. זכור
י	2	
יא	3	
יב	4	
יג	5	תענית אסתר
יד	6	פורים
טו	7	פורים שושן
טז	8	
יז	9	
יח	10	
יט	11	
כ	12	
כא	13	
כב	14	
כג	15	ויקהל. פרה מבריכים החורש
כד	16	
כה	17	
כו	18	
כז	19	
כח	20	
כט	21	תשא. הפטרה ב'

ניסן תשי"ח — מרץ - אפריל 1958

המולד: ביום ה' 11.4'0 (20.3)

א	22	ויקרא. סעיר ראש חדש. פ. החודש
ב	23	
ג	24	
ד	25	
ה	26	
ו	27	
ז	28	
ח	29	צו. שבת הגדול
ט	30	
י	31	
יא	1	שמיני
יב	2	
יג	3	ברייתא חמץ בערב
יד	4	ערב פסח
טו	5	א' פסח. ספירה בערב
טז	6	ב' פסח א'
יז	7	א' חהמ"ם ב'
יח	8	ב' חהמ"ם ג'
יט	9	ג' חהמ"ם ד'
כ	10	ד' חהמ"ם ה'
כא	11	ה' פסח ו'
כב	12	ו' פסח יזכור
כג	13	אחרי מות
כד	14	ס'
כה	15	
כו	16	
כז	17	נעדענט־מאן סון חודש אין נבוחה ר"ח
כח	18	
כט	19	שמיני. מברכים החדש פרה א' ר"ח
ל	20	מ"ו א' ראש חדש

אייר תשי"ח — אפריל - מאי 1958

המולד: ערב ו' 23.48'1 (18.4)

א	21	אפריל. ב' ראש חדש מ"ו
ב	22	יזין
ג	23	
ד	24	נעדענט־מאן נאר־יום ב' נאר־ענט בוחה ר"ח נאר־ענט סלוחה
ה	25	ה' העצמאות. ב'
ו	26	10 נאר מרנין ישראל. הודיע מצוות. פרה ב'
ז	27	
ח	28	תענית ב' המא
ט	29	
י	30	
יא	1	תענית ה'
יב	2	
יג	3	
יד	4	שבת שני
טו	5	תענית ב' בתרא
טז	6	
יז	7	
יח	8	ל"ג בעומר
יט	9	
כ	10	אמור. פרה
כא	11	
כב	12	
כג	13	
כד	14	
כה	15	
כו	16	
כז	17	בהר. בחקותי. פרה ה' מבריכים החדש מ"ו
כח	18	
כט	19	
ל	20	
א	21	

לוח תשי"ח — 1957-58

תשרי תשי"ח — סעפטעמבער - אקטאבער 1957

המילה: בוקר ג' 6.39 12 (24.9)

א	26	סעפטעמבער	
ב	27	א' ראש השנה, השליח	
ג	28	האזינו, שבת שובה	
ד	29	צום גדליה (נדחה)	
ה	30		
ו	1	אקטאבער	
ז	2		
ח	3		
ט	4	ערב יום כפור	
י	5	יום כפור, עזבי	
יא	6		
יב	7	16 יאר זינט דער פטירה	
יג	8	פון ר' אייזיק'ן	
יד	9	ערב סוכות,	
טו	10	א' סוכות	
טז	11	ב' סוכות	
יז	12	א' חוהמ"ס	
יח	13	ב' חוהמ"ס	
יט	14	ג' חוהמ"ס	
כ	15	ד' חוהמ"ס	
כא	16	הושענא רבה,	
כב	17	שמיני עצרת, (יזכור)	
כג	18	שמחת תורה	
כד	19	בראשית,	
כה	20	מברכים החודש	
כו	21		
כז	22		
כח	23		
כט	24		
ל	25	א' ראש חודש	

חשון תשי"ח — אקטאבער - נאוועמבער 1957

המילה: עיב ה' 19.23 13 (23.10)

א	26	אקטאבער	
ב	27	נת. כ. ראש חודש	
ג	28		
ד	29		
ה	30		
ו	31		
ז	1	נאוועמבער	
ח	2	(שאלת ט"ו זמבר) באר'	
ט	3		
י	4	תעניות ב' חמא	
יא	5		
יב	6		
יג	7	תעניות ה'	
יד	8		
טו	9	וירא	
טז	10		
יז	11	תעניות כ' בתרא	
יח	12		
יט	13		
כ	14		
כא	15	5 יאר זינט דער פטירה	
כב	16	פון מר' ה' מייצמא	
כג	17	חיי שרה	
כד	18		
כה	19		
כו	20		
כז	21		
כח	22		
כט	23	הודעות, מברכים החודש	

כסלו תשי"ח — נאוועמבער - דעצעמבער 1957

המילה: בוקר ר' 8.7.14 (22.11)

א	24	נאוועמבער	
ב	25	ראש חודש	
ג	26		
ד	27		
ה	28		
ו	29	10 יאר זינט דער	
ז	30	פון דעמ'לאצע	
ח	1	ויצא	
ט	2	דעצעמבער	
י	3		
יא	4		
יב	5	שאלה (ט"ו ומטר בחו"ל)	
יג	6		
יד	7	וישלח	
טו	8		
טז	9		
יז	10		
יח	11		
יט	12		
כ	13		
כא	14	וישב	
כב	15		
כג	16		
כד	17	ערב חנוכה	
כה	18	א' חנוכה	
כו	19	ב' חנוכה	
כז	20	ג' חנוכה	
כח	21	ד' חנוכה, מברכים החודש	
כט	22	ה' חנוכה	
ל	23	ו' חנוכה, א' ראש חודש	

טבת תשי"ח — דעצעמבער 1957 יאנואר - 1958

המילה: עיב א' 20.51 15 (21.12)

א	24	ז' חנוכה, דעצעמבער	
ב	25	ב' ראש חודש	
ג	26	ח' חנוכה	
ד	27		
ה	28	וינש	
ו	29		
ז	30		
ח	31		
ט	1	יאנואר	
י	2	עיב עשרה בטבת	
יא	3		
יב	4	ויחי	
יג	5		
יד	6		
טו	7		
טז	8		
יז	9		
יח	10		
יט	11	שמות, 56 יאר זינט דער	
כ	12	נייערונג פון קק"ל	
כא	13		
כב	14		
כג	15		
כד	16		
כה	17		
כו	18	וארא, מברכים החודש	
כז	19		
כח	20		
כט	21		

WILLIAM GRANT & SONS LIMITED · SCOTCH WHISKY DISTILLERS · GLASGOW

Un Sello de Garantía para Ud.

Las prendas elaboradas con Rayón-Viscosa de la Rayonera llevan el Sello de Garantía de la Rayonera que las acredita como artículos de primera calidad.

Informes en

Compañía Rayonera Cubana, S. A.

Fábrica en Matanzas - Oficios 452, La Habana

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אַלע לייענער
פון „האוואַנער לעבן", דער אידישער
קאָלאָניע אין קובאַ און כלל ישראל!

רעדאקציע און אַדמיניסטראַציע פון
„האַוואַנער לעבן"

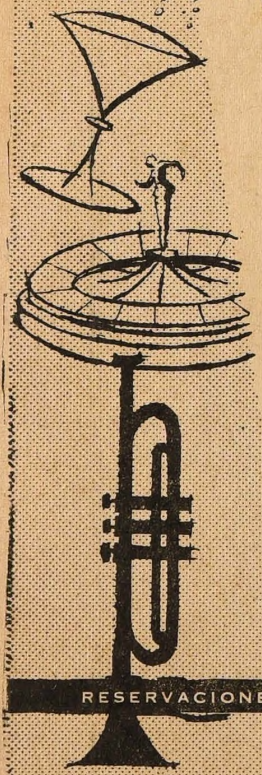
un verdadero paraiso...

TROPICANA

Bajo cuyos Arcos de Cristal
nacen el romance y la alegría,
en un ambiente de fantasía y
belleza inolvidables.

Cada noche en la escena estrellas
de fama internacional. Baile al
ritmo de las mejores orquestas..
y como si todo fuera poco el
Nuevo Lefty Clark s Casino...
el más fabuloso
de las Américas.

TROPICANA

UN
PARAISO
BAJO LAS
ESTRELLAS

RESERVACIONES: B-4544 • B-2134

8350

די רעדאקציע און אדמיניסטראציע
פון „האוואנער לעבן" באדאנקען

אלע אידישע סוחרים און אינדוסט-
ריעלער, די אינסטיטוציעס, די געזעל-
שאפטלעכע טוער; די זעצער און מא-
שיניסטן, און ספעציעל די אידישע
שרייבער פון קובא, ווי אויך פון אויס-
לאנד, וועלכע האבן דערמעגלעכט דעם
ערפאלג פון דער אונטערנעמונג ארויס-
צוגעבן דעם „האוואנער לעבן אלמא-
נאך" 5718 לכבוד ר א ש - ה ש נ ה.

זייט

געזעלשאַפטלעכע טוער וואָס האָבן אָנגעפירט מיט די אידישע
אינסטיטוציעס אין קובאַ אין תשי"ז 231
באַגריסונגען פון אידישע אינסטיטוציעס 244
מדינת ישראל אין יאָר תשי"ז 331
די ציוניסטישע באַוועגונג אויפן שוועל פון דעם נייעם יאָר
— פון דוד אוטיאַנסקי 335
אידישע דערציאונג אין אַמעריקע — פון דר. ש. מ. בלומענפעלד 341
סטאַטיסטיק וועגן אידישע טויט־פאַלן אין יאָר תשי"ז 359
אליעזר בן־יהודה דער פאָטער פון נייעם העברעאיש
— פון י. מ. סקורניק 361
צוויי מאַמעס... (דערציילונג) — פון ראָזע פּאַלאַטניק 371
דער פילהאַרמאָנישער אָרקעסטער פון ישראל — פון ג. ס. 385
די גרויסע אויפגאַבן פון קרן קימת לישראל 389
בילדער פון געזעלשאַפטלעכע טוער 393

✡

שפאַניש אפטיילונג

זייט

כאָסע מאַרטי און די מענטשלעכע פאַרשטענדעניש
— פון מאַרקאָ פּיטשאָן 5
דער מדבר בליט — פון לעווי מאַרראָדאָ 21
איינדרוקן פון מיין באַזוך אין ישראל
— פון דרא. אָפעליאָ דאָמינגעז נאַוואַררא 27
דו האָסט באַלייַדיקט אַ פרוי — פון אברהם רייזען
(איבערזעצונג פון אידיש דורך סאַלע ראַווסקאַ) 33
די פרייהייט פון רעליגיע אין ישראל — פון יצחק בר־לבב 41
מיינט דער אויפקום פון ישראל דער אונטערגאַנג פון גלות אידנטום?
— פון טשאַרלעס קריוטשער 45
מעסעדזש פון פרעזידענט יצחק בן־צבי 66
באַגריסונג פון ישראל־מיניסטער געגנראַל דוד שאלתיאל 68
די מיטל־שול פון צענטער — פון דר. דע לאַ מאַטאַ 71
פראָיעקט פאַר די פייערונגען צום 10־טן יום־העצמאות פון ישראל 77

א י נ ה א ל ט :

זייט

לוח תשי"ח 9
ראש־השנה באַגריסונג פון פרעזידענט יצחק בן־צבי 13
דאָס יאָר תשי"ז אין אידישן לעבן אין קובאַ — פון ס. בן־צבי 17
15 יאָר אַלמאַנאַך און 25 יאָר „האָוואַנער לעבן"
— פון א. י. ד. 33
דור הולך ודור בא... (דערציילונג) — פון א. י. דובעלמאַן 37
ישראל צווישן פעלקער — פון דוד בן־גוריון 45
מיטן בליישטיפט... — פון י. שטיינבערג 53
נתן קלעזמער... (דערציילונג) — פון יוסף אַבראַמטשיק 59
אַ בוקעט לידער... — פון אליעזר אַראַנאָווסקי 65
ימים נוראים — פון י. מ. בידערמאַן 77
ונתנה תוקף — אידיש: י. גובקין 85
די מעשה פון ונתנה תוקף — פון ש. שאַפּירא 87
ר' לוי יצחק און בערל דער שניידער — פון א. שרייבער 89
פון ראש השנה־דיקן פאַלקלאָר — פון ה. יאַקאָבסאָן 91
דער סאַאַרינסטשיק... (דערציילונג) — פון אליעזר אַראַנאָווסקי 97
זעכציק יאָר ציוניזם — פון פנחס שטיינוואַקס 101
די קינדער ־ היים אין תלפיות — פון בעלאַ טערנער 109
אידיש לעבן אין צפון און דרום אַמעריקע — פון פ. אבימאיר 121
די צוועלפטע רעגולערע סעסיע פון דער „אַנו" געזעלשאַפט אַסעמבלי
— פון דר. נחמיה ראַבינזאָן 129
אַבסערוואַציעס — פון סעבאַסטיאַן קאַנאַ 137
עמאַנציפּאַציע אין אייראָפּע און אין אַמעריקע
— פון בצלאל שערמאַן 143
א שטאַך מיט דער פּען — פון א. דיבוק 155
דער צווייטער קאָנגרעס פון דער אידישער וויסנשאַפט
— פון גרשון סווּעט 161
דער פּראָבלעם פון אידישער דערציאונג אין קובאַ
— פון דרא. אידאַ גלעזער־קאַסטיעל 169
צו דער לאַגע פון אידן אין סאָוועט־רוסלאַנד — פון י. ראַטנבערג 173
דער גאָרטן פון נצחון... (דערציילונג) — פון יוסף מרגלית 181
רעזומען פון געזעלשאַפטלעכן לעבן אין בילד 193

אַלמאַנאַך 5718

(פופצנטער באַנד)

רעדאַקציע:
ס. מ. קאַפלאַן און א. י. דובעלמאַן

אַרויסגעגעבן פון „האַוואַנער לעבן" — סאָל 153, האַוואַנא, קובא.

— סעפטעמבער —

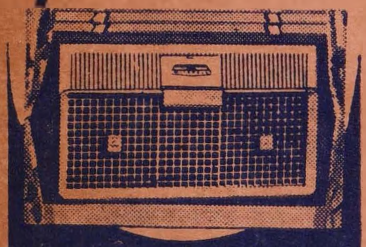
תשי"ח 5718 1957-58

MS

EL FAMOSO AIRE ACONDICIONADO

MITCHELL 1957

Ya está aquí!

Totalmente nuevo y con ventajas que representan muchos años de adelante...

¡Véalo hoy mismo!

No sobresale de la pared!

MITCHELL GD Distributors Inc.

CENTRO COMERCIAL, 23 e Infanta
Telf. U-1853, La Rampa, Habana

פֿאַר אייער הויס ...
פֿאַר אייערע ביזנעס ...
פֿאַר אייער פֿאַרגעניגן ...

שטעלט אײַן
די בעסטע לופט-קילערס

"מישעל"

אידער איר גייט קויפֿן
באַלד אָדער מיט אונז
אָן באַצאָלט זיך מיט די
פֿאַרצוגן פֿון די אפּאַראַטן
„ מ י ש ע ל "

—◆—

א יאָר פֿון גליק, פֿרייד אָן
פֿראָספּעריטי וויגטשן מיט
אַלע אונזערע קליענטן.
פֿרייַנט אָן דער גאַנצער
אידישער קאַלאָניע אין קובאַ.

לשנה טובה תכתבו
ותחתמו !

אַלמאַנאַך 5718

(פּופּצנטער באַנד)

רעדאקציע:

ס. מ. קאפלאן און א. י. דובעלמאן

אַרויסגעגעבן פון „האַוואַנער לעבן" — סאָל 153, האַוואַנא, קובא.

— ספּעטעמבער —

תשי"ח 5718 1957-58